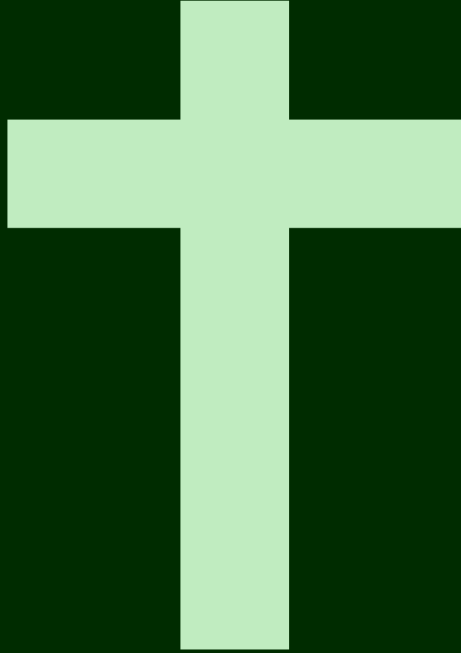

Nkomine Fal
Ritelé

Sola New Testament

Nkomine Fal Ritɛlé Sola New Testament

copyright © 2010 UEEB/SIM au Benin

Language: Sola (Miyobe)

Translation by: SIM International

Sola, Nkomine Fal Ritɛlé

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

1bac8ff9-a7c9-52ef-bb5e-7155dd6ba1a1

Contents

Matiyee	1
Mariki	51
Luki	81
Yohani	131
Uléecaa Pitumε Mεwai	167
Rom	212
1 Korεnti	234
2 Korεnti	254
Kalaati	267
Eφεσι	275
Filipu	282
Kolασι	288
1 Tεsaloniki	293
2 Tεsaloniki	298
1 Timotee	301
2 Timotee	307
Tiiti	311
Filemω	314
Epireeye	316
Yakupu	331
1 Piyεε	337
2 Piyεε	343
1 Yohani	347
2 Yohani	352
3 Yohani	353
Yuuti	354
Yohani Mεyεne	356

Nsímé Kεcirε ritelé ke Matiyee uu n wói

Lελεε ritelé ntí kέmεε ní we

Matiyee yee ritelé ntí wói. Uricuruu ye Usuifi le. Pisui fi kuu kó ri wói. U pεε ulampooyó le un kó Yeesu pipiretiki kefi ne pité pē kecōpe use. U ritelé ntí wóile un nfasimé má re uké Pisui fi cereise re Yeesu yee yé anóo nyē ke Nkómεine Kpυre ritelé ari n yikike wapisi. U nyísele re Uléεcaa iyóopi yee Nsímé Kεcire riyíki. Sinyárū kuu ne pi símisi.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Icélaa kuu rikúú kecáá ní pa. I nyísele lē kai m pise re Yeesu pipiretiki piké n sónε (5-7).
2. Isé kuu upipiretiki ní pa uú ne pi tum te piké ha nsímé kεcire riyóó (10).
3. Sinyárū see Uléεcaa iyóopi meweε ró ní céreise (13).
4. Kirisi pikó mεfine Uléεcaa icápine kέmεε (18).
5. Itunε tóroo kecáá icélaa Yeesu uké kelenε m pεεmε (24-25).

Piké kelenε Yeesu m mári, pi pεε u sélei re Emanuyεeli. Liasei re Uléεcaa ye keróméε wele (1:23). Tinóo ntí ke Nsímé Kεcire ke Matiyee uu n wói nń ne tenese re: Ani n nyu re siyáa nnéi kam nókenékúri we ketē keké ha ne tene (28:20). Lελεε nyíse re Yeesu ke Uléεcaa u ye ne ritiki uú ne sisoipipi kecōpe n we.

*Yeesu Kirisi pikpure anyiri
(Luki 3:23-38)*

¹ Yeesu Kirisi ye Tafiti keyase le, Tafiti pónn kó Apiraham keyase. Upikpure anyiri ye nnyé:

² Apiraham yee Isaaki mari, Isaaki póo Yakupu maru, Yakupu póo Yuta ne upimarεcō márei,

³ Yuta póo Peresi ne Sera maru. Piuni yee Tamaa. Peresi póo Hεsiróo maru, Hεsiróo póo Aram maru,

⁴ Aram póo Aminatapi maru, Aminatapi póo Nasóo maru, Nasóo póo Salimani maru,

⁵ Salimani póo Poosi maru. Pi ye Poosi uni sée re Rahapi. Poosi póo Opeti maru. Uyē uni yee Ruuti. Opeti póo Yeseε maru,

⁶ Yeseε póo uyóopi Tafiti maru,

Tafiti póo Salomóo maru. Salomóo uni ye mekεε-mε Urii sónlenle.

⁷ Salomóo póo Ropowam maru, Ropowam póo Apiya maru, Apiya póo Asaa maru,

⁸ Asaa póo Yosafati maru. Yosafati póo Yoram maru. Yoram póo Osiyasi maru,

⁹ Osiyasi póo Yotam maru, Yotam póo Akaasi maru, Akaasi póo Esekiyasi maru,

¹⁰ Esekiyasi póo Manaseε máru, Manaseε póo Amóo maru, Amóo póo Yosiyasi maru,

¹¹ Yosiyasi póo Yekoniya ne upimarεcō márei. Likumúnjé kpe-i kapi Isirayεeli pikó cópii apí ne Papilóoni kuyu sí.

¹² Kapi Isirayεeli pikó n cópii apí ne Papilóoni kuyu sí memáá ke Yekoniya póo pεε Sealitiyeli mari, Sealitiyeli póo Soropapεeli maru,

¹³ Soropapεeli póo Apihuuti maru, Apihuuti póo Eliyakim maru, Eliyakim póo Asóo maru,

¹⁴ Asóo póo Satóki maru, Satóki póo Akim maru, Akim póo Eliwuuti maru,

¹⁵ Eliwuuti póo Eleyasaa maru, Eleyasaa póo Matani maru, Matani póo Yakupu maru,

¹⁶ Yakupu póo Maari ula Yosεfi maru. Maari kέmεé ke Yeesu kapi ye kó n sée re Kirisi uu léemε.

¹⁷ Lē nnya, kái ne Apiraham-i n kpisi aí ne Tafiti-i pá, li wale ncōpuri anai kefi ne ana. Kai Tafiti-i n kpisi aí ne kumúnjé kpe-i kapi Isirayεeli pikó n cópii apí ne Papilóoni kuyu sí pá, li wale ncōpuri anai kefi ne ana. Kai kó kei n kpisi aí ne Kirisi imaretunε pá, li wale ncōpuri anai kefi ne ana acó.

*Lɛ kapi Yeesu Kirisi m mári
(Luki 2:1-7)*

¹⁸ Lɛ kapi Yeesu Kirisi m mári ye nní: Uuni Maari kápí pɛɛ Yosefi feleilɛ, amá Nfáasɔne nn tíyɛɛ uu fapisi u ne Yosefi ápi kɔ kahanɛ kulee rimpɛne.

¹⁹ Uula Yosefi ye aseɪ ute le, úu pɛé la uké unósi isei lukeise kuyu kuké kɔ, uu pɛé n la uké riséé ne u lakase.

²⁰ Kuu ní we un likɛcáa músu, Upíima uleecaatumɛ unyine uu keláre-i u kráfúme uu u maa rɛ: Tafiti kepirɛ Yosefi, Maari pikpíkɛ ápi kape pɔ n cɔɲlɛ. Nfáasɔne mee tíyɛɛ kuu fapisi.

²¹ U kewántisi marune aa ke séi rɛ Yeesu. Kɛkɛɛ sónti kɛkɛ kempuri pikó akópe kémɛɛ lese.

²² Lɛ nnéi ai wai, Upíima rinɔ kuu mekɛɛ antepu Esayi m máase riké ne n li nnya. Lɛɛɛ rɛ:

²³ Ukpére yeɛ úu utisi n nyu yé kefa wa, uu kewántisi maru api ke séi rɛ Emanuyɛɛli, liasei rɛ Uléécaɛ ye keróméé we.

²⁴ Kɛ Yosefi uu n yisi, uu lɛ ke Upíima uleecaatumɛ uu u n símisi wai, uu Maari kunósi kpísi.

²⁵ Amá u ne uyɛ ápi kulee ripéne uú ha ne kewántisi maru. Kuu ke m mári, Yosefi uu ke séi rɛ Yeesu.

2

Pinyuwe píima pinyine ye Yeesu piyéne ha

¹ Yutee ketɛ kémɛɛ kapi Petelehem-pɔ Yeesu mari. Erooti yeɛ pɛɛ kei kumúnɛ kpe-i uyóɔpi píima. Pinyuwe píima pinyine api ketunjeleemɛ-mɛmpɔ yisi api Yerusalem tulu.

² Apí ha pise rɛ: Yei ye kewá kɛ kapi m mári pin tee rɛ kɛkɛɛ sónti kɛkɛ Pisuifi iyóɔpi tone? Háɪ ketunjeleemɛ-pɔ kari riwárepi tɛɛ n nyísɛlɛ tɛ pi kewá kɛ mari yɛ. Lɛ nnya kari ka rɛ tákɛ ke yáási ari wúla.

³ Kɛ uyóɔpi píima Erooti uu lɛ n kɔ, ai u ne Yerusalem pikó nnéi mpóɔcaai tani.

⁴ Uu pɛpɛɛ ye Uléécaɛ inyóɔnse n wa piwééɛ nnéi ne isé picélaa cápine uu pi pise rɛ kelɔ kéye-i kápí uyɛ ke Uléécaɛ uu n wéɛ marune.

⁵ Api u pɛɛ rɛ: Yutee keteni-i, Petelehem-pɔ le. Antepu Miseɛ ye mekɛɛ-mɛ wɔi rɛ:

⁶ Pó Petelehem kuyu!

Ai pɔ Yutee ketɛ kɛcáa ayu kɛɔpe ríyu paalɛ.

Li we rɛ keróméé ke uyóɔpi píima uu léerine,

uyɛɛ yé pinésoi Isirayɛɛli pikó n séni.

⁷ Kei ke Erooti uu pɛɛ pinyuwe píima pɛ meyaɛ sée uu pi pise rɛ piké u símisi nɔne uké céri kumúnɛ kpe-i ke riwárepi tɛ ari n léemɛ.

⁸ Uu pɛɛ limemáá Petelehem-pɔ pi tum uu pi maa rɛ: ani n nɛme ani ha kewá kɛ kɛcáa nɔne písei ani kóm. Nɔn ke n yɛ, ani pɛeri ani né símisi néeké ha kɔ ke yáási ké riwula.

⁹ Ke Erooti uu lɛ písímé pi m masí, api yisi api ncée pɔɔ. Kei kapi pɛɛ ripaí, api yénu riwárepi tɛ kápí pɛɛ ketunjeleemɛ-pɔ n yɛ tin pikɛyu sɔne pin ti tikilɛ. Ari kelɔ ke-i ke kewá kɛ ake ní we tulu, ari nyɛɛ.

¹⁰ Kapi kei ri n yɛ, ai meyíkíyiki pi larisi.

¹¹ Api kéyɔ loni api kewá ne keuni Maari yenu, api ke yáási apí ne wula. Api pɛɛ pimemá fénnɛ api wura ne tulaali nmaa-nmaa ne mékpɔ kapi ye n sée rɛ miiri lese api ke hekɛsi.

¹² Uléécaɛ uu pɛé masí keláre kémɛɛ pi símisi rɛ ápi kape Erooti kémɛɛ pɛɛ. Kei kapi pɛɛ ncée féé kpísi apí ne pikuyu pɛɛ.

Pi Yeesu ne Esipiti ketɛ ha

¹³ Ke pinyuwe pē api n tómpo, Upiima uleecaatumē unyine uu keláré-i Yosefi kpáfúme uu re: A yisi, a kewá ne keuni kpísi aa wuru aa Esipiti ketē loni. Erooti ye lale uké ke kpu. Lē nnya, ani ha kei-po n tū liké ha ne tu kumúnjé kpe-i kam yé nó n símisi re ani peme.

¹⁴ Yosefi uu yisi uu kewá ne keuni kpísi uú ne kesineco wuru uú ha Esipiti-po pésu.

¹⁵ Uu kei n we Erooti uú ha ne kpi. Lē ke Upiima uú pee uantepu m máase liké ne n wa nnya kai lē wa. U pee re:

Ne unéjmané sée re uké Esipiti keteni-i le.

Pi Petelehem ketē-po siwá sírsápi kō

¹⁶ Ke Erooti uu n ka uu céru re pinyuwe pee u kiraasele, kuwói píima kunyine aku u wai. Uu pee kumúnjé kpē ke pinyuwe pē api u n símisi ne páme uu tíyese api siwántisi nnéi sée aḡmē até n tu ne sē sisírsá Petelehem ne ayu nyee ne kei n kólē kémee kóni.

¹⁷ Lē ke antepu Yeremii uú pee mekee-me ní ma kai lē wa. U pee re:

¹⁸ Rama-po kari nní nné kómēiri.

Sicááila ne ikpōtu ke unyine uu wórii

Raseeli yee lē usiwā kecáá téni.

Uu nkpáni la piké u kpurei.

Ne kee, ái nkpáni u tise.

Pi ne Yeesu Isirayeli keteni-i peme

¹⁹ Upiima uleecaatumē unyine uu Esipiti-po Erooti mekpō-maá keláré-i Yosefi kpáfúme,

²⁰ uu re: A yisi, a kewá ne keuni kpísi áá ne Isirayeli ketē pele. Pēpee pee ní la piké kewá kē kpu ye kpínle.

²¹ Kei ke Yosefi uu yisi uu kewá ne keuni kpísi uú ne Isirayeli pele.

²² Amá ke Yosefi uu n kō te Aricelayuusi yee usáa Erooti iyōpi Yutee ketē kecáá tónē, iwame ii u wai uu péé n yulu re úu kei tonene. Uléécaá uu kō keláré-i u símisi uu yisi uu Kalilee ketē-mē tómpo,

²³ uú ha kuyu kpē kapi ye n sée re Nasareti-i tone. Lē ke antepuye apí pee ní ma kai lē tikilē. Pi pee re: Pi yé kam api kewá kē séi re Nasareti ukó.

3

Yohani Uniwole ye Uléécaá Nsímé yóólē

(Mariki 1:1-8; Luki 3:1-18; Yohani 1:19-28)

¹ Aí weri kumúnjé kunyine-i, Yohani Uniwole uu léeri un Yutee kucesi kóima-i yóólē te:

² Ani mēfine conse, Uléécaá iyōpi ye nyahaimelē!

³ Yohani nsímé ke antepu Esayi uú pee maa re:

Usoi rinō ye ri tee kucesi kóima-i n yóólē te:

Ani Upiima ncee nyóonse,

ani usiceepi tēiise.

⁴ Kuyooyoo nkpíi ketukanka ke Yohani uú pee tanaalē un kekónepampi kehale-i télē. Apáani ne meté kuú pee le.

⁵ Yerusalem pikó ne Yutee ketē nnéi pikó ne Yuritee nkoi ketē pikó nnéi ye pee ukeme sónaapōle,

⁶ api ye piakópe yámne api tíyese uu Yuritee nkoi kémee míni pi wole.

⁷ Yohani uu yénu re Pifarisi ne Pisatusee pee ukeme n sónaapō re uké míni pi wole apí kusa kulúí we. Uu pee pi maa re: Nó akpurii nnyé! Wóo nó céesi re ani Uléécaá kuwói kpee n nyahaimē kaase?

⁸ Ani nómenéwai ne nyíse re nō mesei mēfine consele.

⁹ Ani kape n nyu re kani nní ní máikē re Apiraham yee núnésáayaha nnya, lee ne nó piye. Amá ne kale ké nó símisi re Uléécaá yé fe uu apare nnyé pansese Apiraham siyase.

¹⁰ Iso ye pinaŋaa máalenle piké ne aléé iníñí sémni. Lẽ nnya, kuléé kúye kunsá apipi sone m maru, pi yé ku riké api nna-i sápo.

¹¹ Míni ŋmane ke née nó wole liké nyíse re nɔ mefine consele. Amá uyee né memáá n sónti ye né fele. Am tu ricurruu ké uanéeri u mahã. Uyee sónti uké Nfáasone ne nna nó wole.

¹² U nkpráni yare usoi nkó yee kulū kapí ne n cácai m múlẽ. U yé kukpépi pééi uu melukepipi risíme-i súúni, uu kɔ acólé ilúké té uké wa uké nna teneciré kémee a risé.

Yohani ye Yeesu míni wole
(Mariki 1:9-11; Luki 3:21-22)

¹³ Kumúnjé kpé-i ke Yohani uu kei ní we un pisoí míni wole ke Yeesu uu Kalilee-pɔ yisi uu Yuritée nkoí mme-i u leepɔ re uké kɔ uyẽ míni wole.

¹⁴ Amá Yohani uu yúlu uu re: Né kaí ne sá re ké kepóméé hapɔ pɔké né wole, aí pɔo yé meníŋe kenéméé kam.

¹⁵ Yeesu uu pɛe u pɛse re: A riyá liké pɛe lẽ n we kelenɛ. Lẽ kari yé fe arí ne lẽ nnéi ke Uléécaá uu ní la rísone wai. Kuu lẽ ní ma, Yohani uu pɛe kóm uu míni u wole.

¹⁶ Ke Yohani uu lẽ Yeesu piwóle ní masí, Yeesu uu míni-i léepɔ. Keyóme ake kei nní wúkule uu Uléécaá Nfaasone yenu nn keyómecaa-pɔ súiri yare rilólá, nn ukecáá tone.

¹⁷ Tinóó rinyine ari pɛe keyómecaa-pɔ leeri re: Nkó yee Kenépipi lala kecire, ám ye ukecáá kó.

4

Setani ye Yeesu peikɛɛ
(Mariki 1:12-13; Luki 4:1-13)

¹ Lẽ memáá, Uléécaá Nfaasone nn pɛe Yeesu kpísi nn ne kucesi kóima loni re Setani uké ha u peikɛɛ.

² Ke Yeesu uu sitúnjé afɛena ne sisine afɛena anóo m paasi, nkú nn u wai.

³ Setani yee m peikɛɛ uú ne u kɔ uu u maa re: Pɔn mɛsei Uléécaá Kepipi, a apare nnyé rinóo maa aké pansɛ akpónó, aa le.

⁴ Yeesu uu u pɛse re: Li Nléécaasimé kémee wólaalẽ te:
Ai iluke ŋmane yee ye usoi nfáa he, amá nɔpá nsímé ní-ye mɛe
Uléécaá nnɔ-i n léeme yee kɔ usoi nfáa hele.

⁵ Setani uu kɔ Yeesu kpísi uú ne Uléécaá kuyu Yerusalem sí, uú ha kei Uléécaá keyɔ kehóré-pɔ u tɔsi

⁶ uu re: Pɔn mɛsei Uléécaá Kepipi, a mɛpócíre keteni-i risápo. Li we re li Nléécaasimé kémee wólaalẽ te:

Uléécaá yé pɔ nnya upileecaatumɛ rinóo he
api pɔ yéu

kupóna áku kape ne ripare rinyine rinkpóu nnya.

⁷ Yeesu uu kɔ u pɛse re: Li kɔ keméé wólaalẽ te:

Kape Upíima Upóléécaá peikɛɛ pɔké ukɛtɔ yẽ.

⁸ Setani uu kɔ pikpíké u kpá uú ha riyópe maamaa píima rinyine kehóré-pɔ tɔsi uu keté nké kecáá ayɔpiyu ne ammule nnéi u nyísente

⁹ uu pɛe kɔ u maa re: Pɔn n ŋmurei aa wúla aa né yáási, am nní nnéi pɔ he.

¹⁰ Yeesu uu u maa re: A kenékúrí yisi, Setani. Li Nléécaasimé ritelé-i wólaalẽ te:
Upíima Upóléécaá mɛcire kóló kaí pise re usoi uké riwula uké yáási.

¹¹ Kei ke Setani uu pɛe Yeesu riyá, piléecaatumɛ api ukekúrí hapɔ api pɛe ukecáá m paílẽ.

Yeesu ye upikɛi Kalilee keteni-i kóraane
(Mariki 1:14-15; Luki 4:14-15)

¹² Ke Yeesu uu n kó te Yohani ye kukpaniilee-i we, uu yisi uu Kalilee ketẽ-mẽ pɛle.

13 Kuu n hápə, úu Nasareti-i tónε, amá Kapərinawum-mē kuu tómpə. Kei ye kupiyε ritimε wele, Sapiləə ne Nefitalii ketē-pə.

14 Lē ke antepu Esayi uú pεε mí ma liké ne n wa nnya kai lē wa. U pεε re:

15 Nó Sapiləə ne Nefitalii sitē pikó,
nóó mínimaa ritimε ní we
ne nóó Yuriteε nkoi metéj ní we,
nó mpuri sanε pikó, nóó Kalilee keteni-i ní we,

16 nóó pεε kuηmah-a-i ní we, ani kó te
nə nkpéni metéi píima yenle.
Nkpə kuhore-i kaní pée we,
metéi ye nkpéni nó lεεpəle.

17 Καί ne kei n kpísi ke Yeesu uu pεε piyóó ló te: Ani mεfine conse, Uléécəa iyəəpi ye nyahaimεle.

*Yeesu ye pikpíntomécəpii pina séε
(Mariki 1:16-20; Luki 5:1-11)*

18 Yeesu ye pεε Kalilee kupiyε ritimε sónεle uu Siməə kapi rinyíri n he re Piyεε ne uuwā Antiree yenu. Piketé ye pikpíntomécəpii le. Anyεj kapi pεε fóm pin ne ikpíntomé cəpii.

19 Uu pεε pi maa re: Ani né ritiki ké tíyεse ani ye písoi pεε yé né rintíki wéési.

20 Api mεse ne mεse anyεj sá api u tiki.

21 Kuu kei n yisi, uu kéyu-mē sí uu kə Sepetee pinmáne pité Yakupu ne uuwā Yohani yenu pi ne piusaa Sepetee pin pikuninəi-i we pin pi anyεj nyóənsentε. Uu pi séi

22 api mεse ne mεse kúninəi ne piusaa yá api u tiki.

Yeesu ye céésile un kə itói pəise

23 Yeesu ye pεε Kalilee keté nnéi kónúnlenle un Pisuífi ayomεyáhaalee kémεε céési un kə Uléécəa iyəəpi Nsímé Kεcire yóólē un kə itói ncəpuri ne ncón ncəpuri mεε písoi m pεkesi pəisente.

24 Kei ke urinyiri ari pεε Sirii keté nnéi kεcáá rikóónú. Api pée ne pitóikó nnéi ncəpuri ne pē nnéi pεε piipijε-i ncón nnyine n kómει u n sónaapə un pi pəisente. Lεleε nní yare pinírihélaa ne rikpínkpí pikó ne síkankáláká.

25 Asoiwuí píima nyεε Kalilee-pə ne Ayu Kεfi ketē-pə ne Yerusalem-pə ne Yutee-pə ne Yuriteε nkoi metéj-pə n léemε aa pεε u n tikilē.

5

*Isímé ke Yeesu uu upipiretiki riyópe kεcáá n stmisi
(Luki 6:20-23)*

1 Ke Yeesu uu lē tisoiwuí n yé, uu yisi uu riyópe yopoi uú ha tone. Upipiretiki api pεε kei u lεεpə,

2 uu pεε picélaa pi loni. Icélaa iyεε nnyí:

Nkíηnjε yíktyiki

3 Pεpεε n nyu re ápi Uléécəa inipεε-i líka tulaalē pεε pínarekomε.
Pεpεε Uléécəa iyəəpi te.

4 Pεpεε n ténι pεε pínarekomε.
Uléécəa ye sόνtilε uké pi kpurei.

5 Pεpεε mí purú pεε pínarekomε.
Uléécəa yé keté kuú ne upísoi m mé pi pa.

6 Pεpεε n náási piké mεwai wa meké aseí n tikilē pεε pínarekomε.
Uléécəa yé kam uu pimela pi wai.

7 Pεpεε ye picə íwe n té pεε pínarekomε.

Uléecaa yé kam uu kɔ pɛ́ íwe ténì.

⁸ Pɛpɛɛ kefa n kpáiiilɛ̀ pɛɛ pínarekomɛ.
Pi yé kam api Uléecaa yénu.

⁹ Pɛpɛɛ n wéési re pin yei n we,
liké kei n ninjú pɛɛ pínarekomɛ.

Uléecaa yé kam uu pi séi re usipipi.

¹⁰ Pɛpɛɛ aseì n tìkilɛ̀, pìsoi pin lɛ̀ nnya pi wéékuselɛ̀
pɛɛ pínarekomɛ.

Pɛpɛɛ Uléecaa iyɔɔpi pikó.

¹¹ Nó mpí kapi n lámisi pin nó wéékuselɛ̀ pin nɛ̀ nnya nókenécáá nnóɔme símaankɛɛ, nóɔ pínarekomɛ.

¹² Liké nó n láárú nɔn nɛ mpóɔnare cuunkɛɛ. Nónínɛ́hɛɛ ye keyómeɛaa-pɔ piyele ái kumúnjé má. Limɛɔ kapí pɛɛ antepuyɛ pɛɛ pɛé ní we ani kelene weri wéékuselɛ̀.

Nnyási nɛ metéì kecáá icélaa
(Mariki 9:50; Luki 14:34-35)

¹³ Nóɔ ketɛ̀ kecáá nnyási. Nnyási melɔ men nkpéni n kpu, yo kapi yé pɛé nɛ melɔ n pɛɛ?
Li tise piké ketahai-mɛ̀ n fómɔpɔ pìsoi piké tɛ̀leise.

¹⁴ Nóɔ kɔ ketɛ̀ metéì. Kuyu kpɛɛ riyópe kecáá m mómaalɛ̀ áku yé fe kuké m pékaalɛ̀.

¹⁵ Uka úu ye kéfíráa risé uu kucári ke kipi. Kecáá kuu ye ke ritəsi ake nípa úye kényɔ-i n kpáiiilɛ̀.

¹⁶ Limɛɔ kai pise re nómenétéì meké n kpáiiilɛ̀ pìsoi nnéì pin me nyáni. Pìsoi piké nómenéwai sɔne n nyáni pin nɛ Nóunésáa Uléecaa ye keyómeɛaa-pɔ ní we ríyu waise.

Isé kecáá icélaa

¹⁷ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani kape m músu re Moisi isé nɛ antepuyɛ icélaa kam pikópe ka. Am ka re ké i kpu, amá nɛ kale re liké lɛ̀ li.

¹⁸ Asei kam nní nó símisi, ketɛ̀ nɛ keyóme ye kpére we, kewóipi cíú-cíú kéka nɛé kesímépi kéka áke isé kémeɛ mélele má, liké ha nɛ nípa yo ketɔ tu.

¹⁹ Lɛ̀ nnya, úye un isé rinɔ rinyine n kesi uu kɔ picɔ céési re piké ri kesi, nípa rinóɔ tɛ̀ tinsá pitíki m páápú, uyɛɛ yé masí Uléecaa iyɔɔpi kémeɛ usínsá. Amá úye un ti m pakare un kɔ picɔ n céési re piké limɛɔ wa, uyɛɛ yé masí Uléecaa iyɔɔpi kémeɛ úyukó.

²⁰ Asei ye nyɛ re nɔnsá Uléecaa mela n tikilɛ̀ liké isé picélaa nɛ Pifarisi n fe, áni yé Uléecaa iyɔɔpi kémeɛ lɔ.

Kuwóì kecáá icélaa

²¹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ tɛ Uléecaa ye pirókpure maa re: Kape usoi kpu. Uye un usoi n kpu, piké liute nɛ túhaane.

²² Amá nɛ nɛ nó maa re: Uye un nɛ uucɔ n wóɔsi, piké nɛ liute túhaane. Uye un uucɔ m maa re: Pó unírì nkó, piké liute nɛ pɛpɛɛ ye ketúhaane píima-i n túhaane kémeɛ ha. Uye un uucɔ m maa re: Pó unírì nkó, li tu re piké liute nna teneciré íwe kémeɛ risápɔ.

²³ Lɛ̀ nnya, pɔn Uléecaa keyɔ-i kenýóɔnse-i linyine nɛ Uléecaa pihɛɛ n ha, pɔn n léise re upóɔ ye nɛ pó wólaalɛ̀,

²⁴ li pise re póké kei ipóhɛɛ iyɛ̀ tiyá póké liute lɛɛpɔ nɔké nsímé nyóɔnse kelene, aa pɛɛ inyóɔnse piwai pele.

²⁵ Pitele pin nó nɛ unyine keɔpe n we, nɔn ketahai pitúhaane n sí, a tíyese nó nɛ uyɛ̀ ani ncée kómɛine. Insá lɛ̀, u yé nɛ utúhaane-i pó ha, uyɛ̀ uu pó kpísi uu písóɔca pa, pɛ̀ api kukpaniilee pó tani.

²⁶ Asei kam nní pó símisi, pɔnsá ripówóme nnéì n héele tiké tene cáká-cáká nɛ ketanká tɔrɔɔ-pɔ, áa kei mélele má.

Iwásá kecáá icélaa

²⁷ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te Uléecaa ye maa re: Kapɛ iwásá wa.

²⁸ Amá nɛ ne nó maa re: Utisi úye un ucɔ unɔsi n yɛ uu káipi, u ukemúnjé kɛmɛɛ iwásá ne unɔsi uyɛ piwai masilɛ lɛ.

²⁹ In te mɛpónípeɛ luke-luke mɛɛ akópe pɔ waise, a mɛ lese aa ketaa-pɔ fómpɔ. Li kutɔsi we usoi uké uipinje likó linyine paa uú ne nfáa yenu ne kuu yé uipinje nnéi ḿ má apí ne nna tenɛciré kɛmɛɛ u sáɔ.

³⁰ In te kupónípeɛ luke-luke kpɛɛ ye akópe pɔ waise, a ku riké aa ketaa-pɔ ku fómpɔ. Li kutɔsi we páké kupónípeɛ luke-luke paa aá ne nfáa yenu ne kaa yé ipópinje nnéi ḿ má apí ne nna tenɛciré kɛmɛɛ pɔ sáɔ.

Utisi ne unɔsi pitúunne kecáa icélaa
(Matiyee 19:1-12; Mariki 10:1-12; Luki 16:18)

³¹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te pi pɛɛ pirókpure maa re: Uye un unɔsi n lakase, uké ritɛlé wa uké unɔsi rimúise re u u yeɛ.

³² Amá nɛ ne nó maa re: Uye un unɔsi n lakase linsá iwásá nnya, iwásá kuu lɛ u tani. Uye un kɔ unɔsi ke ucɔ uu n lákase n kpísi, iwásá ke liute uu lɛ wa.

Tinɔ piyekei kecáa icélaa

³³ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te pi pɛɛ pirókpure maa re: Pɔn tinɔ n yekei, a ti ritiki. Pɔn tinɔ n yekei re pɔ Upíima linyine wa, kapɛ piwai li riyá.

³⁴ Amá nɛ ne nó maa re: Ani kapɛ ye rinɔ yekei re nó Uléecaa linyine wa. Ani kapɛ ye wéeri aní ne keyómecaa séi. Kai nní kei ye Uléecaa riyɔɔpitū nnya.

³⁵ Ani kapɛ ye kɔ wéeri aní ne ketɛ séi, kai nní kei ye Uléecaa ritū nnya. Ani kapɛ ye kɔ wéeri aní ne Yerusalem séi, kai nní kei ye uyóɔpi wéese kuyu nnya.

³⁶ Ani kapɛ ye kɔ wéeri aní ne nórinéyu séi, káni yé nní n fe nɔké nɔpá nnyúpi cireninje riwárarase née nɔké risɔmaase nnya.

³⁷ Nɔn ye m maa re "ɛɛɛ", liké "ɛɛɛ"! Nɔn ye m maa re "eehei", liké "eehei"! Nɔn lɛ memáa nnyine ncɔ rinkpáse, Setani nkó ye mmɛ.

Mɛwai picɛɛi kecáa icélaa
(Luki 6:29-30)

³⁸ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te pi maa re: Uye un ucɔ menípeɛ n fori, piké liute menípeɛ pifore cɛɛi. Uye un ucɔ kuní n wehe, piké liute kuní piwéhe cɛɛi.

³⁹ Amá nɛ ne nó maa re: Ani kapɛ ye usoi mɛwai kópe cɛɛi. Usoi un kuluke-luke-mɛ kepese pɔ n tɔ, a kumíi-mɛ panse uké kɔ kei kepese pɔ tɔ.

⁴⁰ Usoi un n la uké ketahai pɔ sée uké kepótúkanka tene yási, aa mese kupókpélenku mahani aa u múise.

⁴¹ Usoi un pɔ n tí un ilū pɔ n cɔnse re a ne riná tise u sarumpɔ, aa mese i cɔni aá ne tiná tɛ meté u sarumpɔ.

⁴² Uye un linyine pɔ n we, a u he, úye un kɔ re u yé linyine pɔ lɔ, a u lonse.

Ani nópínéláarɔ n la
(Luki 6:27-28, 32-36)

⁴³ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔ kɔ te pi maa re: A upósáne n la aa upóláarɔ ipuri n yulu.

⁴⁴ Amá nɛ ne nó maa re: Ani nópínéláarɔ n la, ani ye pepɛɛ nó n wéékuselɛ kecáa keyóme yáási.

⁴⁵ Nɔn lɛ n wai, nɔ pɛɛ mesei Nónésáa Uléecaa yeɛ keyómecaa-pɔ ní we sipipi lɛ. U ye tíyesele itunje ii pisoi sɔne ne pikópe leeri, uu kɔ tíyese ikóne ii cuuni ai pepɛɛ u m pakarelɛ ne pepɛɛ apí u m pakarelɛ yoriye.

⁴⁶ Asei kecáa, in te pepɛɛ nó ní la nmanɛ kaní la, ihéé iye kani pɛɛ mé te Uléecaa uké nó pa? Pilampooyɔ́ nmaa ricuruu pɔ ne ye kɔ limɛcɔ wale.

⁴⁷ In te nópinémárecɔ ημανε kaní ye yáasi, yo kani pɛe wa lisánja? Pɛpɛe ápi Ulééca m pakarelē ticuruu ye kɔ limɛcɔ wale.

⁴⁸ Ani n nyamí ne kɛtɔ-pɔ yare ke Nóunésáa ye ke lééca-pɔ ní we uu ní nyamí ne kɛtɔ-pɔ mɛcɔ.

6

Lē kapi ye píwekɔ́ linyine n he kecáá icélaa

¹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani nómenécíre tí, áni kape ye lē kai ne n sá re nɔké Ulééca nnya wa pisoí inipɛɛ-i wa re piké nó yé piké pakare nnya. Insá lē, Nóunésáa ye ke yómɛca-pɔ ní we uu ihéé íka nó pane.

² Lē nnya pɔn úwekɔ́ linyine n he, kape kuloo pi pɔké riyóó yare ke kecáá kecáá mɛwai pikó api ye ayómeyáhaalee-i ne icée kecáá n wai re pisoí piké pi pakare mɛcɔ. Asei kecáá, pi piihéé piyóó masile lē!

³ Amá pɔ́on ye linyine úwekɔ́ n he, kupónípe mii áku kape lē ke kuluke-luke aku n wa ceri.

⁴ A ye riséé ne he. Upósáa Ulééca ye ke mɛpɔ́wai kaá ne riséé n wai n nyáni yé pɛe pɔ́ héele.

Piyómeyáhaa kecáá icélaa

(Luki 11:2-4)

⁵ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔn ye keyóme n yáasi, áni kape ye kecáá kecáá mɛwai pikó mɛcɔ n wai. Pi ye n lalɛ piké ayómeyáhaalee-i ne sicépeɛ-i n nyenu pin ne keyóme yáasi re pisoí piké pi ye nnya. Asei ye nye kam nní nó símisi re pi piihéé piyóó masile.

⁶ Amá pɔ́on ye n la pɔké keyóme yáasi, a ye kupólee lɔ́ aa hánesi aa pɛe Upósáa Ulééca ke úka uu n nyáni yáasi. Upósáa Ulééca ye ke n nyáni lē kaá ne riséé n wai yé ipóhée pɔ́ pa.

⁷ Nɔn ye keyóme n yáasi, áni kape ye méwoo kusíménaapí n wai yare pɛpɛe ápi Ulééca n nyu mɛcɔ. Pi ye m músu re pin lē meyá n símaankeɛ, Ulééca yé ne pi kɔ́.

⁸ Ani kape pimɛcɔ n wai. Nóunésáa Ulééca ye lē kai nó m pise nyule ani ye kelenɛ li u welu.

⁹ Lē kai m pise re nɔké ye keyóme n yáasi ye nní:

Urósáa, pɔ́o keyómɛca-pɔ ní we,

¹⁰ Pisoí piké céri re tipónyíri ye kóólelenle,

Ipóyóopi iké kam,

Mɛpóla meké keté kecáá wa yare keyómɛca-pɔ.

¹¹ A ye nírá keweesi kéye iluke ró he,

¹² A aróképe ró sárei yare ke tóo ye kɔ picɔ n sárei

pin akópe ró n wa mɛcɔ.

¹³ Kape tíyɛse tɔké pipeikeɛ kémɛe loó.

Amá a kuníri anipe-i ró lesɛ.

Li we re pɔ́o iyóopi ne rínanɛ ne

nímule te nírá píyei-pɔ.

Amí.

¹⁴ Nɔn ye picɔ akópe kapi nó n wa pi n sárei, Nóunésáa ye ke yómɛca-pɔ ní we yé kɔ nóanékó nó sárei.

¹⁵ Amá nɔnsá ye picɔ akópe pi n sárei, Nóunésáa páa yé kɔ nóanékó nó sárei.

Anópahaa kecáá icélaa

¹⁶ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Nɔn ye anóo m pahaalē, áni kape ye kecáá kecáá mɛwai pikó mɛcɔ kéyu n caailē. Pi ye kéyu n cóhɔnelenle re pisoí piké céri re anóo kapi pahaalē. Asei kam nní nó símisi re pi piihéé lē piyóó masile.

¹⁷ Amá pɔ́on ye anóo m pahaalē, a ye lihí aa ríyu tulaali fóm.

¹⁸ Pisoí ápi kape ne n céri re anóo kaa pahaalē nnya. Upósáa Ulééca ke úka uu n nyáni ημανε ye nyáni lē kaá ne riséé n wai. Uyɛe yé pɛe ipóhée pɔ́ pa.

Keyómecaa memá
(Luki 12:33-34)

¹⁹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani kape n wéesi nɔké ketē nté memá yé nɔké curii. Apapi ne ncámé yèè nté me caaile, piyaa pɔ ihánaa foru api me yáái.

²⁰ Amá keyómecaa-pɔ kaí ne sá re nɔké memá yé nɔké curii. Apapi ne ncámé nn ye kei fe nké me caai, piyaa ápi yé kɔ fe piké ihánaa fori piké me yáái.

²¹ Li we re kei ke mepómá ame ní we ke kepómújé aké wepɔ.

Metéi kenyárū
(Luki 11:33-36)

²² Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Inípee yee ipiñe kefiráa. Ipónípee in n nyamí, i ye ipiñe nnéi n kpáiiilenle.

²³ Amá ipónípee in m pólú, ipópiñe nnéi yee ye kuñmaha-i n we. Lē nnya, in te metéi mē kaa m má ye pansela kuñmaha, a yē te kuñmaha píima-i kaá we.

Uléecaa ne siwóó kecáá icélaa
(Luki 16:13)

²⁴ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Uka úu yé fe uké kumújé kuse kémee píyɔsaa pité n tikilē. Mpa líké íye wa, u yé use ipuri yé uu ucɔ ikó n la, née u yé use ne kutu n cɔlē úu ye pee ucɔ n waiselē. Ani yé fe nɔké kumújé kuse kémee Uléecaa ne siwóó n tikilē.

Ani ne Uléecaa n tálē
(Luki 12:22-31)

²⁵ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Lē nnya kam nó maa re áni kape lē kani yé n li ne lē kani yé ní ntí nɔké ne nfáa m má ne ilū kani yé nɔínépiñe n yárii nfasimé wa. Nfáa nn iluke fee, née ipiñe yee ilū fe?

²⁶ Ani sinúipi ripaí nké. Asi ye lukesi, ási ye kpasi, ási ye líka risíme súū. Amá Nounésáa yee keyómecaa-pɔ ní we ye si kpíniile! Yare nŋ ŋmaa áni pee ríyu má lin sinúipi sē fee?

²⁷ Nó úye yee yé fe uu nfasimé wai uú ha ne unfaa aŋmē nípa nkáripí kpáse?

²⁸ Yo nnya kani pee nkpáni ilū kani yé nɔínépiñe n yárii nfasimé wai? Ani meyúí mee ye sicare-i n felesi ripaí nké! Ame pikei píka wai, áme kɔ ilū íka nyelaankee.

²⁹ Amá ké nó símisi re nípa ne lē, Uyóopi píima Salomɔo ricuruu ne ummule mmú nnéi, úu pee ilū inyine má yee ní nyamí ai mefele menyine tulu.

³⁰ Nó pisoí mpí nfatene rín piye. In te Uléecaa ye meyúí mee neni kecare-i ní we pin kɔ kóso nna me ŋmaasine lē sɔnukuse, nŋ kecáá kúu yé pee meníñe ripaíí?

³¹ Lē nnya, áni kape ye nfasimé wa nɔké maa re: Yo kari yé li née yo kari yé ní ntí née yo kari yé tā.

³² Peepe ápi Uléecaa n nyu pee lē líkó mesére wéesi. Amá Nounésáa yee keyómecaa-pɔ ní we ye nyule lē kai nó m pise.

³³ Uléecaa iyɔopi kani yé mefoí wéesi, ani kɔ lē kuu m pise n wai, u yé kɔ litórɔo nní nnéi mpuri pihée nó rikpá.

³⁴ Lē nnya, áni kape ye nfasimé wa re íye kai yé kóso n we. Li we re nípa keyáa kéye ne kenkó ye mu.

7

Ai we re tɔké ye picɔ akópe m palē
(Luki 6:37-38, 41-42)

¹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani kape ye picɔ ne túhaane, Uléecaa úu kape ne nó n túhaane nnya.

² Lē kani ye picɔ akópe ní pa meɔ ke Uléecaa uu akópe nó pane. Kemújé kē kani ye ne picɔ ní musí kapi kɔ ne nó músune.

³ Yo nnya kaa keyúipi kee upóco manipere-i ní we nyáni, áa pree kenawelépi kee mepókó-i ní we nyáni?

⁴ Iye kaa yé fe aa ucó maa re: A nyere ké keyúipi mepónípe-i lese, kenawelépi ken kó pree ne mepókó kéméé we?

⁵ A tíye pò kecáá kecáá mewai má kpa! Kenawelépi kee mepónípe-i ní we kaa yé mefoi lese aa pree ísone n nyáni áa ne keyúipi kee ucó manipere-i ní we lese.

⁶ Ani kape ye Uléecaa likó sipópi pa re siké li. Insá lã, si yé ne nó pansé asi nó kéhéni. Ani kape ye kó nóinékolé kecire áfón keyu-i risá. Insá lã, a yé i teleise ii caai.

Piwei ne piyóó
(Luki 11:9-13)

⁷ Yeesu uu kó pimáa pi kpa re: Ani ye Uléecaa we, u yé nó he. Ani ye ukemee piwélaa ha, u yé tíyese ani yénu. Ani ye ihánaa u rikómkóm, u yé nó hánne.

⁸ Uye un u n we, u ye u hele. Uye un ukemee linyine n wéési, u ye li yenle. Uye un kó ihánaa u rinkómkóm, u ye u hánnele.

⁹ Nó úye kepipi kee yé iluke u we, uu pree ripare kpísi uu ke he?

¹⁰ Née nó úye kepipi kee yé nkpíntomé u we, uu pree iwáa kpísi uu ke he?

¹¹ Mpa nó pikpáaree mpí nní, nò ye fele ani nósinépipi lisone he. Nóunésáa yee keyómecaa-pò ní we yee yé pree meníne peree lisone u m pise piheeriyáá?

¹² Lã nnéi kani ní la re písoi piké ye nó wa, ani ye limécó pi wa. Lã ke isé ne antepuye api pise re noké ye wa.

Tinonoo tee m mókú-mókúlã
(Luki 13:24)

¹³ Yeesu uu kó pimáa pi kpa re: Ani ne rinonoo tee m mókú-mókúlã lompo. Tinonoo pééré pééré ne ncée mee n laanu pelele ye nkpó-mě simpóle. Písoi kulúí pree ye ne kei lompo.

¹⁴ Amá rinonoo tee ye ne nfáa-mě ní ha ye mókú-mókúlénle. Lincee pó ne kó nkpáni mese wéké-wéké. Písoi pree ye n n yé ápi kulúí we.

Antepuye noome kecáá icélaa
(Luki 6:43-44)

¹⁵ Yeesu uu kó pimáa pi kpa re: Ani nómenécíre tí ne antepuye noome. Pi ye rikpárále apí n nyíselã te pi asánpipi le, némpákane pi pisifa-i ákpe kpááree le.

¹⁶ Pímewai kani yéé ne pi ceri yare kapi ye aléepipi ne akuléé ní céri mecó. Api ye areese sinípeleépi kecáá tó. Api ye kó afiiki ahíhíi kecáá tó.

¹⁷ Kuléé sone kpee ye apipi sone mari, kuléé kópe póo apipi kópe maru.

¹⁸ Limécó ke kuléé sone áku ye fe kuké apipi kópe mari, kukópe páa ye kó fe kuké apipi sone mari.

¹⁹ Pi ye kuléé kpee áku apipi sone m máru rikéle api nna-i ku sápo.

²⁰ Limécó kani yéé antepuye noome mewai ne pi ceri.

Pipiretiki yiktyiki kecáá icélaa
(Luki 13:25-27)

²¹ Yeesu uu kó pimáa pi kpa re: Ai pã nnéi pree né n sélei re Upíima, Upíima pree Uléecaa iyóopi kémee lonine, amá peree Unésáa yee keyómecaa-pò ní we mela n wai ηmane pree Uléecaa iyóopi kémee lonine.

²² Meyá né ha keyáa kã ke Uléecaa uu písoi n túhaanene né maa re: Upíima, Upíima, ái tóo ripónyíri ne Uléecaa nsímé písoi símisi ari aníri lakasente ari kó tipónyíri ne mewaisaṅa kulúí wapisii?

²³ Kei kam yé pree pi símisi ísone re: Am pikai nó nyu! Nó pikópekóo mpí. Ani kenékúrí nté rinyósó!

Styɔ sité sinyine kecáá nsímé
(Luki 6:47-49)

²⁴ Yeesu uu pɛɛ ntórɔɔ pi maa rɛ: Uye un nsímé mmú nnéi kutu rincɔ un kɔ n tintiki, u we yarɛ usɔhɔɔ yɛɛ keparɛ kecáá ukɛyɔ m mǎ.

²⁵ Ikónɛ ii cuuni, ikói ii yipu, kuyɔ píima kunyine aku kɛyɔ ke-i pépu, ái nkpáni líka ke wa, kake keparɛ kecáá m mǎmaalɛ nnya.

²⁶ Nkó yɛɛ nsímé mmú nnéi kutu rincɔ, úu yɛ pɛɛ n titiki yɛ we yarɛ uníri yɛɛ nnyɛnɛ kecáá ukɛyɔ méwoo m mǎ.

²⁷ Ikónɛ ii cuuni ikói ii yipu, kuyɔ píima kunyine aku kɛyɔ ke-i pépu, ake lolu ake foru tɛkɛ-tɛkɛ.

Yeesu nnaɛ kuú nɛ n céési

²⁸ Kɛ Yeesu uu anɔɔ nyɛ nnéi píimáa mí masí, umecélaa amɛ pɛɛ pisoí riwúí meyá nnɔɔ n yipaalɛ.

²⁹ Uyɛ úu céési yarɛ isé picélaa mɛɔ. Amá Ulééca nnaɛ ke uyɛ uú pɛɛ nɛ céési.

8

Yeesu yɛ uyɔ unyine pɔise
(Mariki 1:40-45; Luki 5:12-16)

¹ Kɛ Yeesu uu riyóɔpɛ rincépimɛ memáá, asoiwuí píima anyine aa pɛɛ u n tikilɛ.

² Kei ke uyɔ unyine uu ukekúrí hápɔ uu wúla uu rɛ: Upíima, pɔn n la, pɔ né wolɛ am funi.

³ Yeesu uu kuníɔpɛ saapɔ uu u ca uu rɛ: Nɛ lalɛ a péi. Mɛsɛ nɛ mɛsɛ, keyɔ́ ake ukɛcáá lelu uu funi.

⁴ Yeesu uu pɛɛ rinɔɔ u hɛ rɛ: Kapɛ wa unyine uké kɔ́. Amá a uyɛ Ulééca inyɔ́nɛ n wai lɛɛpɔ uké pɔ́ musí uké yɛ́ tɛ pɔ́ péi, aa pɛɛ limemáá inyɔ́nɛ ke Moisi uú nɛ nó n tíyɛ wai líkɛ mǎpá úyɛ nyíse rɛ pɔ́ peilɛ.

Yeesu yɛ Rɔm usóɔca kpéɛ unyine ukéikó pɔise
(Luki 7:1-10; Yohani 4:43-54)

⁵ Yeesu uu pɛɛ limemáá ncéɛ kpísi uu Kaperinawum kuyu lompɔ. Rɔm usóɔca kpéɛ unyine uu ukekúrí nyɔ́sɔpɔ uú nɛ u tɛni rɛ uké u comɛ.

⁶ U Yeesu maa rɛ: Upíima, unékeikó yɛ kɛyɔ-pɔ nɛ kufón finupɔlɛ lin ána u pahaalɛ, úu nkéhɛ nɛ kɛyú mǎpɔ.

⁷ Yeesu uu u pɛsɛ rɛ: Nɛ kɔ́, né ha u pɔise.

⁸ Kei ke usóɔca kpéɛ uyɛ uu pɛɛ kɔ́ rɛ: Am tu rɛ pɔ́kɛ kɛnyɔ́-i lompɔ, Upíima. Amá pɔ́ kpéɛ rinɔɔ hɛ, unékeikó yɛ lɛ peilɛ.

⁹ Li we rɛ né ticuruu yɛ pinéwéɛsɛ mále nɛn pi pakarelɛ. Nɛn kɔ́ pisóɔca má pɛɛ né m pakarelɛ. Nɛn piunyine m maa rɛ uké méyɛ ha, u yɛ halɛ. Nɛn kɔ́ ucɔ m maa rɛ uké kam, u yɛ kalɛ. Nɛn kɔ́ unékeikó m maa rɛ uké linyine wa, u yɛ li wale.

¹⁰ Kɛ Yeesu uu anɔɔ nyɛ n kɔ́, ai nnɔɔ u yipu, uu pɛpɛɛ u n tikilɛ maa rɛ: Asei kam nní nó símisi, ám Isirayɛli keteni-i ricuruu úka kɛmɛɛ nfatɛnɛ píima mmú ncɔ yɛnaalɛ.

¹¹ Nɛ la ké nó símisi rɛ pisoí meyá yɛ ketunɛleemɛ nɛ ketunɛlolé-mɛ leemɛ, pi nɛ pírsáayaha Apiraham nɛ Isaaqi nɛ Yakupu api Ulééca iyoɔpi-i tonɛ api kesé ilukɛ le.

¹² Amá pi yɛ pɛ́ kaí pɛ́ nɛ n sá rɛ pikɛ Ulééca iyoɔpi kɛmɛɛ lɔ́ ketahai kunmaha-mɛ fómpɔ api pɛɛ kei m pupukɛɛ pin iní takai.

¹³ Kei ke Yeesu uu pɛɛ usóɔca kpéɛ uyɛ maa rɛ: A n nɛmɛ a kui. Mpófatenɛ nnya, lɛ kaa m píse yɛ wa. Ukeikó uu mɛsei itunɛ isɛ iyɛ-i pélu.

Yeesu yɛ pitóikó kulúí pɔise
(Mariki 1:29-34; Luki 4:38-41)

14 Yeesu uu pɛɛ limemáá yisi uu Piyee keyɔ sɪ, uu kei uyɛ ulóhóni lɛɛpɔ un finu uipinɛ in tolu.

15 Yeesu uu kunípe u ca, kupinɛtoɪ aku tɛnɛ, unósi uu yisi uu ukɛcáá paí.

16 Kai nnyóó n wa, apí nɛ pinírihélaa kulúí Yeesu lɛɛpɔ, uu rinóó aníri male, aa wuru aa pikeméé lelu, uu kɔ pitóikó nnéí pɔisente.

17 Lɛ ke antepu Esayi uú pɛɛ m ma ke mɛwai mɛ amɛ ritiki rɛ: Tirónárei kuú yɔsí uu irótóí kpísi uu cɔni.

*Yeesu pitiki kɛcáá icélaa
(Luki 9:57-62)*

18 Keyáa kɛnyinɛ ke Yeesu uu Kalilee kupiyɛ ritimɛ we, risoiwuí ari u kálaapɔ. Kei kuu pɛɛ upipirɛtiki maa rɛ u nɛ pɛ piké ritimɛ ricɔ-mɛ ha.

19 Kei ke isé ucélaa usɛ uú nɛ u rikɔ uu u maa rɛ: Ucélaa, mɛpá yɛi kaa sɪ né pɔ ritiki.

20 Yeesu uu u pɛsɛ rɛ: Sisáná yɛ sialééri mále, sinúipi sin siayámé má. Amá né Usoi Kɛpipi, ám tíka má kam yé ríyu n tampɔ ké wɛntɛ.

21 Kei ke upirɛtiki usɛ pɔɔ pɛɛ kɔ u maa rɛ: Upíima, a ncée né hɛ ké ha unésáa kulɛsi ké pɛɛ kɛlɛnɛ pɔ ritiki.

22 Yeesu uu u pɛsɛ rɛ: A né ritiki aa pikpɔkpɔ yá piké pipikpɔkpɔ kulaankɛɛ.

*Yeesu yɛ meyo píima mɛnyinɛ risééɛ
(Mariki 4:35-41; Luki 8:22-25)*

23 Yeesu uu kúninɔi kɛmɛɛ lomɔpɔ, upipirɛtiki apɪ yisi apɪ u lɛɛpɔ.

24 Kapi n tósu, meyo píima mɛnyinɛ amɛ pipépe kápáá, míni amɛ kúninɔi yarii. Amá Yeesu pɔɔn pɛɛ loni.

25 Upipirɛtiki apɪ ukékúrí nyɔsɔpɔ apɪ u yónɛ apɪ rɛ: Upíima a ró comɛ, tɔ kpíninɛ.

26 Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Yo nnya kani iwamɛ wai? Nó písoi mpí, nónnéfatɛnɛ rín piyɛ. Kei kuu pɛɛ yisi uú nɛ kuyɔ nɛ míni cési, ai pɛɛ sée léké-léké keu.

27 Ai mɛpá úyɛ nnóó yipu apɪ pɛɛ pimɛcɔpɛcɪrɛ n tee rɛ: Usoi úyɛ kɛcɪrɛ yɛ nkó kaí nɛ kuyɔ nɛ míni ripéne lin u pakarelɛ?

*Yeesu yɛ pinírihélaa pité pinyinɛ pɔisɛ
(Mariki 5:1-20; Luki 8:26-39)*

28 Kɛ Yeesu uu kupiyɛ ritimɛ tɛ-i n yisi uu Kataraa ketɛ-pɔ ritimɛ ricɔ tulu, pinírihélaa pité pinyinɛ apɪ akpíí kɛcɔpɛ leeri apɪ u lɛɛpɔ. Písoi pɛ tikpákárá kapi n wai nnya, úka úu yɛ pɛɛ kaha uké ncée mmɛ titiki.

29 Kapí nɛ Yeesu rinsáne, apɪ pɛé n cáái rɛ: Ulééca Kɛpipi, tɔ nɛ mpó nɛ ní-yɛ? Pɔ ka rɛ pɔké íwɛ ró wa Ulééca itunɛ iyɛ-i kuú nɛ ró n túhaanɛnɛ iké kɛlɛnɛ tuu?

30 Afɔn anyinɛ yɛ pɛɛ kei kulúí wɛlɛ an túkuri, ái meyá nɛ kɛtaa pi wɛ.

31 Aníri aa Yeesu suúlusɛ rɛ: Pɔn n la pɔké písoi mpí-i ró lákasɛ, a tíyɛ tɔké ha áfɔn nnyé nyɛɛ nté-pɔ nní kulúí rí wɛ kɛmɛɛ lomɔpɔ.

32 Yeesu uu a maa rɛ: Ani n tósu! Aa pɛɛ písoi pité pɛ-i yisi aá ha áfɔn nyɛ-i loni. Mɛsɛ nɛ mɛsɛ, áfɔn nyɛ aa wuru aá nɛ rikúú cɛpí aá ha nɛ kupiyɛ-i kpúupɔ aa kpíni.

33 Pɛpɛɛ pɛɛ áfɔn nyɛ m mé apɪ itóó karii apɪ kuyu sɪ apɪ ha lɛ nnéí lɛɛ n wa nɛ lɛlɛ pinírihélaa pɛ n wa kɛɛni.

34 Kei ke kuyu písoi nnéí apɪ ripehépɔ apɪ Yeesu lɛɛpɔ. Kapi u n yé, apɪ u suúlusɛ rɛ uké pikɛteni-i le uké tómpɔ.

9

*Yeesu yɛ kékankáláká kɛnyinɛ pɔisɛ
(Mariki 2:1-12; Luki 5:17-26)*

1 Yeesu uu pɛɛ kúninɔi loni uu kupiyɛ pitérj kpá, uu ukuyu pɛlɛ.

² Api pɛɛ kékankáláká kɛnyinɛ risánjáápɔré wai apí nɛ u lɛɛpɔ. Kuu pinfatɛnɛ n yé, uu kékankáláká kē maa rɛ: A n kahari unépipi, nɛ apókópe pɔ sárɛilɛ.

³ Kei kɛ isé picélaa pinyinɛ api pɛɛ pimɛɔpɛcirɛ tee rɛ: Utisi nkó yɛ Uléécáa riyu kopulɛ!

⁴ Yeesu uu pikɛmúnjé céru uu rɛ: Yo nnya kani lɛ nósínéfa-i simúnjé kópe wai?

⁵ Anóó nnyé keté kɛɔpɛ, ríyɛ tɛɛ fákú nɛ rico: Kɛ usoi uu yé kékankáláká m maa rɛ: Nɛ apókópe pɔ sárɛi néɛ kuu yé kɛ m maa rɛ: A yisi a sónɛ?

⁶ Nɛ la nəké céri rɛ nɛ, Usoi Kɛpipi yɛ keté kɛcáá rínanɛ máɛ kɛ nɛ písoi akópe pi sárɛi. Kei kuu pɛɛ kékankáláká kē maa rɛ: A yisi a nyɛɛ, a ripósánjáápɔré pílesi áá kulu.

⁷ Utisi uu yisi uú kulu.

⁸ Kɛ písoi kulúí pɛɛ kei ní wɛ api lɛ n yé, ai pírí pi wai api pɛɛ Uléécáa m pakarɛntɛ rɛ u sisoipipi rínanɛ píima mmɛ hɛ nnya.

Yeesu yɛ Matiyee sée rɛ uké u ritiki

(Mariki 2:13-17; Luki 5:27-32)

⁹ Yeesu uu kényu-mɛ n tósu uu utisi unyine kapi yɛ n sée rɛ Matiyee yenu un pilampooyóó kɛkɛi-i tū. Uu u maa rɛ: A yisi a né ritiki. Matiyee uu yisi uu u tiki.

¹⁰ Yeesu uu pɛɛ lɛ mɛmáá sí uú ha Matiyee kɛyɔ-i n tū un ilukɛ lɛ. Pilampooyóó nɛ pikópekwóó picɔ apí hapɔ api kei u nɛ upipirɛtiki kékúrí tonɛ.

¹¹ Kɛ Pifarisi api lɛ n yé, api Yeesu pipirɛtiki maa rɛ: Yo nnya kɛ núnécélaa nɛ pilampooyóó nɛ pikópekwóó picɔ api kɛlɔ kɛɛ tū pin lɛ?

¹² Yeesu uu kóm pin lɛ símisi uu rɛ: Ai písoi pɛɛ isarɛ n láarú nnya kɛ upɔisɛ uú wɛ, amá pitóikó nnya kuu wɛ.

¹³ Ani ha Uléécáa nsímé mmú kuu m ma aseɛ wéési ani kóm. U maa rɛ: Nɛ, Uléécáa yɛ nó písei rɛ ani íwɛ n ténaanɛ, am nó písei rɛ ani yɛ isɛɛ nɛ né nyóonɛ. Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá rɛ: Ai pɛpɛɛ pimɛcirɛ n nyáni rɛ pi písoi lɛ pɛɛ aseɛ n tikilɛ kam písei ka, amá pikópekwóó nnya kam ka.

Yeesu yɛ anóópahaa nsímé wai

(Mariki 2:18-22; Luki 5:33-39)

¹⁴ Kei kɛ Yohani Uniwole pipirɛtiki api Yeesu kékúrí hápɔ api u píse rɛ: Yo nnya kɛ tó nɛ Pifarisi ari anóó pahaankɛɛ mɛsɛɛ, amá pɔ pipirɛtiki ápi yɛ pɛɛ paasi?

¹⁵ Yeesu uu pɛɛ pi pɛɛ rɛ: Nɔ músu rɛ usoi yé písonnɛ anyá n wai uu upisanɛ séi api pɛé hapɔ apí nɛ mpóɔcaai n tū? Aai, mmɛ rín wɛ. Li yé kam api kumúnjé kunyine-i unósikó uyé pikɛɔpɛ lesɛ apí nɛ tómpɔ. Pɛé uyɛ-i kapi yé pɛɛ anóó paasi.

¹⁶ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá rɛ: Api yɛ kusánjáá fale kɛpampi kpísi apí nɛ risípii kpurɛ tanɛnɛ. Insá lɛ, kusánjáá fale kɛpampi yé kusánjáá kpurɛ nkú m pasalɛ áí céri, kupóle aku pɛɛ kufói feriyɛ.

¹⁷ Uu kɔ kpá rɛ: Uka úu yɛ píta pelɛ akónɛnuɔ kpurɛ-i súú. Insá lɛ, píta yé kam api pelu, anúɔ aa kpáfú api keteni-i lúlu, anúɔ pɔ kɔ méwoo wai. Amá akónɛnuɔ fale kɛmɛ kapi yɛ píta fale súú, ai lɛ n wɛ apí ha nɛ pelu.

Yeesu yɛ Yairusi ukpɛrɛ yukusɛ uu kɔ unósi unyine pɔisɛ

(Mariki 5:21-43; Luki 8:40-56)

¹⁸ Yeesu un lɛ wɛ un nɛ Yohani Uniwole pipirɛtiki símisi, Pisuiɔ uyukóó unyine uú hapɔ uu ukɛyɛ-i wúla uu rɛ: Unékpɛrɛ yɛɛ nfáani nní kpupɔ áí kahanɛ n nánai. Amá a kam a ha anípe ukɛcáá rilaa. U yé nfáa wa.

¹⁹ Yeesu uu yisi u nɛ upipirɛtiki api u tiki.

²⁰ Unósi unyine yɛɛ ménɛ n foho hái inɛmɛ kɛfi nɛ ité, uú nɛ Yeesu kɔ, uu uilú titimɛ kɛpirɛ-mɛ ca.

²¹ Ai méwoo kuu lɛ tica. U ukɛfa-i maa rɛ: Nɛn pɛé nɛmaa uilú kerí n fe amí ca, nɛ yɛɛ pɛé péí.

22 Yeesu uu pɛɛ kɛpɪrɛ-mɛ pansɛpɔ uu u yɛnu uu u maa rɛ: A n kahari unɛkprɛrɛ, mpɔfatɛnɛ yɛ pɔ pɛisɛlɛ. Unɔsi uyɛ uu kei nnɪ pɛlu.

23 Kɛ Yeesu uú ha úyukɔɔ uyɛ kɛyɔ n tuipɔ, pisunsɪmaa pɛɛ pimɛcɪrɛ n cápinɛ pikɛ nkɔpɔ wa nɛ risoiwuí nɛ iwɔɔ líkí-líkí kuu lɛɛpɔ kɛyɔ mɛyɪpɛ.

24 Uu pi maa rɛ: Ani nté léepɔ. Kɛkpɛrɛpi nké ákɛ kpɔ, kɛ lɔnɪlɛ. Kuu lɛ nɪ ma, api u sɛnnyɪ.

25 Kapi pɪsoi kɛtahai-mɛ n léɛpɔ, Yeesu uu pɛɛ kulee lomɔpɔ. Uu kɛkpɛrɛpi kunɪpɛ tini, ákɛ yɪsɪ ákɛ nyɛrɛ.

26 Nsɪmɛ nn kei ketɛ kɛ nnɛ́ kóónú nn tánɛnɛ.

Yeesu yɛ pinyíyɛ pité pɔisɛ

27 Kɛ Yeesu uu kei n yisi un tósu, pinyíyɛ pité pinyinɛ api u n tikilɛ pin cáái rɛ: A irówɛ yɛ, Tafiti Kɛpɪpi.

28 Kuu kɛyɔ n tu, pinyíyɛ pɛ api ukɛkúrí hapɔ. Kei kuu pɛɛ pi pɪsɛ rɛ: Nɔ nɛ kɛfa tɛnɛ rɛ né fe am lɛ kani nɪ la waii? Api u pɛsɛ rɛ: Ɛɛɛ Úpíima, pɔ fe.

29 Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ piinipɛɛ rica uu rɛ: Uléécɔá uké lɛ kaní nɛ nnɪ kɛfa n tɛnɛ nó wa.

30 Kuu lɛ nɪ ma, piinipɛɛ ii wúkule apɪ n nyáni. Uu pɛɛ pi kúrúrúɛ rɛ: Ani nómenécɪrɛ tí rɪsɔnɛ, áni kapɛ tíyɛ unyɪnɛ uké lɛ kɔ.

31 Amá kapi yé kei nnɪ n léepɔ, api pikɛtɛ kɛ nnɛ́ nɛ Yeesu nsɪmɛ kóónú api ríyɔ u waisɛ.

Yeesu yɛ usoi yɛɛ úu yɛ n sɪmisi pɔisɛ

32 Pinyíyɛ pɛ pɔɔn nnɪ fáaupɔlɛ, pinyinɛ apɪ nɛ unírɪhɛláa unyɪnɛ yɛɛ úu yɛ nsɪmɛ n fe Yeesu lɛɛpɔ.

33 Kɛ Yeesu uu yé kunírɪ kpɛ n lákasɛpɔ, utisi uyɛ uu nsɪmɛ kápáá. Ai riwúí tɛ-i nɪpá úyɛ nnɔɔ yɪpu, api pɛɛ rɛ: Ari píkai Isirayɛɛli kɛtɛni-i mɛwai mmé mɛcɔ yɛnaalɛ!

34 Amá Pifarisi pɔɔ rɛ: Kunírɪlɔ wéɛsɛ kpɛɛ nɪnarɛ u hɛ un nɛ anírɪ lakasɛ!

Yeesu yɛ pɪsoi pɛɛ n cápinɛlɛ tɔwɛ tɛ

35 Yeesu yɛ pɛɛ ayɔ nɛ siyupi nnɛ́ kóónúlenlɛ un kei Pisuiɪ ayomɛyáhaalee kɛmɛɛ céési un kɔ Uléécɔá iyɔpɪ Nsɪmɛ Kɛcɪrɛ pɪsoi yóólɛ un kɔ itóí nɛɔpuri nɛ nɔ́ɔ nɛɔpuri mɛɛ pɪsoi m pɛkɛsi pɔisɛntɛ.

36 Uu asoiwuí yénu an pɔɔnɛlɛ lin a feriyɛlɛ, an méwoo tóórɪnkɛɛ yarɛ isán yɛɛ ii usɛ m má, ai íwɛ u wai.

37 Uu pɛɛ upɪpɪrɛtɪki maa rɛ: Kɛcarɛ kɛɛ kúkɔpɔa n tu yɛ laanulɛ pelele, amá pɛpɛɛ yé kɛ nɪ kpasi apɪ pɛɛ kulúí wɛ.

38 Lɛ nnyɔ, ani Úpíima pɪsɛ rɛ uké pikɛikó pɛɛ yé nɪ kpasi pame.

10

Pitumɛ kɛfi nɛ pité kɛ Yeesu uu n wɛɛ

(Mariki 3:13-19; Luki 6:12-16)

1 Yeesu uu pɛɛ upɪrɛtɪki kɛfi nɛ pité séi uu rɪnarɛ pi hɛ pikɛ yɛ nɛ anírɪ lakasɛ apɪ yɛ kɔ nɛ itóí nɛɔpuri nɛ nɔ́ɔ nɛɔpuri mɛɛ pɪsoi m pɛkɛsi pɔisɛntɛ.

2 Pitumɛ kɛfi nɛ pité pɛ anyiri yɛ nnyé: Ufoí yɛɛ Sɪmɔɔ kapi rɪnyírɪ n hɛ rɛ Piyɛɛ nɛ uuwá Antirɛɛ, nɛ Yakupu nɛ uuwá Yohani. Pɛ keté yɛ Sepɛtɛɛ piɪmáne lɛ,

3 nɛ Filipu nɛ Patelemii nɛ Tomaa nɛ ulampooyɔɔ Matiyɛɛ nɛ Alifɛɛ unɪmáne Yakupu nɛ Tateɛ,

4 nɛ Sɪmɔɔ yɛɛ pɛɛ ukuyɔ pimúlɛ kɛcáá n tɔpu nɛ Yutasi Isikariyɔɔti yɛɛ Yeesu n tí uu piláarɔ anɪpɛ-i wai.

Pikɛi kɛ Yeesu uú nɛ pɪsoi pɛ n tum

(Mariki 6:7-13; Luki 9:1-6)

⁵ PISOI KEFI NE PITÉ PĒ KE YEEU UÚ NE PIKAI TŪ UU PI CÉESI RE: ANI SILŌ SE-I KE MPURI SANE PIKÓ API NÍ WE N KAASE. ANI KAPE SAMARII PIKÓ AYU KÉMEE HA.

⁶ Amá Isirayēli pikó pēē ní we yare isáñ yēē m pō kémee kani yé ha.

⁷ Ani icée kémee pi n símisi re: Uléécaā iyōōpi ye nyahaimēle.

⁸ Ani pitóikó m pōisente, ani pikpōkpō yukusente, ani tíyese piyó piké panse pISOI pēē ápi mékperinkpe m má, ani aníri lakase. Faalaa kani yé, faalaa ke nōo yé kō picō he.

⁹ Ani kape nkpáni wura nēē nwóōweni nēē mewóōpipi kpísi nōké awóólō-i wa nōké ne ripéne.

¹⁰ Ani kape kulōo kpísi nōké ne ncée ritiki, áni kape kō ketúkanka kēse kpísi. Ani kape kō anéeri nēē kuséle rimúlú. Li we re ukéikó yēē ye upíkēi piluke li.

¹¹ Mpá kuyu maa-i nēē keyupi-i kani lompo, ani ye uyēē yé ní ηmurei uu nō yósu wéēsi. Un n ηmurei un nō n yósi, ani ukeméē tone dí ha ne nōkenétóhégaa tulu.

¹² Nōn ye kégō kēye-i n lompo, ani ye kepikó yáasi re: Liké nō n niñú!

¹³ Kégō kē pikó pin nō n yósi, nkínñine kaní ne pi ní la nké pikécáá n we. Amá pinsá nō n yósi, nkínñine kaní ne pi ní la nké nōkenémee pēepō.

¹⁴ Pin kégō kenyine-i nēē kuyu kunyine-i n yē re ápi nō yósunē nēē ápi kō nōnnésímé kutu cōne, ani kégō ke-i nēē kuyu kpe-i léepō ani nōanēna nkoño péi ani pikuwéē-mē yaapō.

¹⁵ Asei kam nní nō símisi re keyáa kē ke Uléécaā uu n sánti uké ne pISOI n túhaane, Sotam ne Komōari pikó ke Uléécaā uu nna n ηmaasi iwē yé ne kuyu kpe ikó kutōsi wa.

Lē kapi masí kēpīre pISOI n wéékusene

(Mariki 13:9-13; Luki 21:12-17)

¹⁶ Yeesu uu kō pimáa pi kpá re: Ani nísone kō te, kam nní nō n tum, ani isáñ yēē ákpe kecōpe ní we mecō n sōne. Lē nnya, ani mesōhō m má yare iwáa, ani alólā mecō kēyu m purú.

¹⁷ Ani nómencíre ne pISOI tí. Li yé kam api ye nō tini apí ne sitúhaane-i sí, api ye kō piayomeyáhaalee-i iséi nō súúkee.

¹⁸ Pi yé kam api ye né nnya piyukóō ne piyōōpi kémee nō séi re nōké kō pē keyu-i ne mpuri sane pikó keyu-i inétansei li nnya.

¹⁹ Pin ye ketahai nō n sée, iwame íi kape ye nō wa re ní-ye kani yé ha símisi nēē íye kani yé ha n símisi. Liitunje in n tu, Uléécaā yé nímaa-maa nō he aní male.

²⁰ Ai nōkenémee knn léerine. Amá Nōunésáa Uléécaā Nfaasone yēē nōkenémee símisine.

²¹ Usoi yé umárecō kpísi uú pa re piké kpu. Usoi uu kō ukēpipi kpísi uú ne limecō wai. Siwá asi pisáa ne píni kecáa nyere asi pi kpísi así pa re piké kpu.

²² PISOI nnéi yé kam api né nnya nōinépuri yulu. Amá nkó yēē rinkáhá-káhá ne kétō-pō, Uléécaā yé uriyu lō.

²³ In kuyu kúye-i nō n wéékuselē, ani wuri ani kucō téñ. Asei kam nō símisi re áni Isirayēli ayu kóónúne nōké tánene Usoi Kēpipi keké kelenē kam.

²⁴ Upeikee úka úu uucélaa fe. Limecō, ukéikó úka úu ukēisaa fe.

²⁵ Li nyam te upeikee uké ucélaa ketule tu. Li nyam te ukéikó uké ukēisaa ketule tu. Nēē nōunéyōsaa, né kápi piséi tíye re Pelisepule, wóo pēē nō pinéyókó?

Uyē kai m pise re usoi uké n wuru

(Luki 12:2-7)

²⁶ Yeesu uu kō pimáa pi kpá re: Ani kape pISOI n wuru. Lē nnéi leē m pékaalē ne lē nnéi ke úka úu n nyu yé kam ai metéi kémee léeri nípa úye uu li yenu uu kō li ceru.

²⁷ Mmē kam nní kuñmaha-i nō n símisi, ani ha metéi kémee n tiyóó. Ani ha kō mmē kam nní kutu-i nō rinwéi-wéi, kecáca-i nyere ani yóó nípa úye uké kō.

²⁸ Ani kapε pεpεε ye usoi n kpu άpi ye pεε fe pikέ ukumífri kpu n wuru. Amά Uléεcaa kani yέ meníne n wuru re u ye feλε uu usoi kopu uu kω u ne ukumífri kpísi uu nna teneciré kέmεε waipō nnya.

²⁹ Nté pi ye sinúipi yuke-yuke sité yáa aí ne kétanká kumúné sá, née yo? Mpά ne lē, kέka άke ye méwoo kpu kái Nóunésáa Uléεcaa mela.

³⁰ Ticuruu Uléεcaa ye nórinyu kecáa nnyúpi keenle un n-nnéi nyu.

³¹ Lē nnya, iwame íi kapε ye nó wa. Nō Uléεcaa inipeε-i ríyu mále lin sinúipi yuke-yuke kulúí fe.

*Yeesu meýóó ne umeyule kecáa nstmé
(Luki 12:8-9)*

³² Yeesu uu kō kpά re: Uye un pisoι kecōpe n ηmurei re u unékó le, né né kō Unésáa yeε keyómεcaa-pō n we keyu-i ηmurei re née u te.

³³ Amά úye un kō pisoι kecōpe n kesi re úu unékó, né né kō Unésáa yeε keyómεcaa-pō n we keyu-i kési re ám u nyu.

*Yeesu úu ne nkíηniηe pisoι ka, amά atōpi kuú ne pisoι ka
(Luki 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ Yeesu uu kō kpά re: Ani kapε m músu re nínine kamí ne ketē kecáa ka. Ai nkpráni nínine, amά atōpi kamí ne ka.

³⁵ Ne kale kέ ηmáne ne usáa cénse, am kō ukpére ne úni ne ufōsi ne unyáani cénse.

³⁶ Usoi keyō cire pikó ηmaa pεε iláarō u waine.

³⁷ Usoi nkó yeε usáa née úni n la ai tōsu lē kuu né n la úu ne sá re uké unépiretiki. Nkó yeε kō uuηmáne née uukpére n la ai tōsu lē kuu né n la úu ne sá re uké unépiretiki.

³⁸ Nkó yeε úu n ηmurei re uké menécō ukunapéékōó riya * uké pεε né ritiki, úu ne sá re uké unépiretiki.

³⁹ Nkó yeε n la uké unfaa m múílē, yé kam uú ne n fómni. Amά nkó yeε né nnya unfaa n fóm, yé kam uu n yenu.

*Ihéε kecáa icélaa
(Mariki 9:41)*

⁴⁰ Yeesu uu kō pimáa pi kpά re: Nkó yeε nó n yōsí, ye kō né yōsile. Nkó yeε né n yōsí, ye kō uyεε né n tumme yōsile.

⁴¹ Uye un antepu unyine n yōsí re antepu lo nnya kuu u yōsí, Uléεcaa yé ihéé kuu yé antepu m pa icō u hééle. Nkó yeε kō uyεε aseí ne Uléεcaa pikéi n wai n yōsí re aseí ute lo nnya kuu u yōsí, Uléεcaa yé ihéé kuu yé aseí ute m pa u hééle.

⁴² Asei kam nó símisi re nkó yeε pisoι mpí ke úka úu nní n waiselē kecōpe unyine míni rinwuhúse re pi pinépiretiki le nnya, Uléεcaa yé liihéé u pa.

11

*Yohani Uniwolε pitumε
(Luki 7:18-35)*

¹ Ke Yeesu uu upipiretiki kefi ne pité pē uicélaa pípa m masí, uu kei yisi uú ha ketē kē ayu kέmεε n céési un kō Nléécaasimé yóólē.

² Yohani Uniwolε ye pεε likumúné kpe-i kukpaniilee-i wepōle. Uu Kirisi pikéi kuu n wai nkó kóm, uu pεε upipiretiki yukuse uu ukεmεε tum

³ te piké ha u pise re uyεε usoi uyē kapi mekεε-mε n tee re u sánti née unyine ucō ye kepire wemεle?

⁴ Kei ke Yeesu uu pεε pi pεse re: Ani ha lē kani n kómαι nōn kō nyáni Yohani símisi,

* **10:38** Kunapéékōó piya: aseí re íwe piluke Yeesu mecō

⁵ lelee re pinyíye ye nyánile, síkankáláká sin sónē, piyó pin wolē pin funi, pitusuí pin kómēi, pikpəkpə pin yisikee, píwekəó pin kə Nsímé Kəcire ke pisoí apí pi n yóólē kómēi.

⁶ Uye unsá nē nnya n loó, liute ye únarekome le.

⁷ Ke Yeesu uu lē pisímé pi ní masí apí tómpə, uu pēe Yohani kecáá nsímé pisoí pēe n cápínelē n símisi, uu re: Yo kani kucesi kóima-i piyéne ha? Kεkpápi ke kuyə aku n fikiisee?

⁸ Usoi yee melape kecire n lapaalē yee kei we, née yo? Amá piyóopi akpáná-i ke pepēe melape kecire m má apí we.

⁹ Yare yo kecire ηmaa kani mpí piyéne ha? Antepu unyine née yo? Amá aseí kecáá uyē kani nní ní yē ne antepu fele.

¹⁰ Ukecáá kai wólaalē te: Unétume ye nkó kam n tumme uké ne kekpéē pó wa uké mpócéē nyóonse.

¹¹ Asei kam nní nó símisi re kaí ne n weme, apí unyine maraalē yee Yohani Uniwolé n fe. Mhá ne lē, pepēe Uléécaá iyóopi kémēe ní we kecəpe, uyee n fíilē ye u fele.

¹² Kaí ne kumúnjé kpe-i ke Yohani uu Uléécaá Nsímé n yóólē n kpíime aí ne kumúnjé nkú-i tuiiri, pisoí ye Uléécaá iyóopi nnya təpule pin náási piké i yē, pinánje-nanje pēe ye i yē.

¹³ Antepuyee nnéi ne isé ye Uléécaá iyóopi nsímé símaarile aí weri aí ne Yohani ikamētunje tulu.

¹⁴ In te nə mesei la nəké nnésímé kó, Yohani yee Elii uyē kapí pēe n tee re u weme.

¹⁵ Uye un ukóme uu kóm!

¹⁶ Uu kə pimáa pi kpá re: Yo kam yé fe ké ne nfáani pisoí múnjeisene? Pi nkpáni yare siwá see kéyaála-i n tú si ne sisicə sin ne ipupeí séleine, asi ye re:

¹⁷ Tə asū nó símisile re ani yesi, ani yúlu, ari sikpəyome yom, áni tē.

¹⁸ Mesei ke Yohani uú ka, úu ye iluke li, úu ye píta n ntí, ani re aníri kuu héesi.

¹⁹ Usoi Kepipi póo weri ken le ken níru, ani kə re: Piluke ne píta níré ηmane nkó mee uyē we. U kə pilampooyóo ne pikópekəó usane le. Amá li pēe uməwai kémēe nyíselenle re Uléécaá mēwéesesəhə ye me.

*Ayu nyee áa Yeesu nsímé ní ηmurei
(Luki 10:13-15)*

²⁰ Lē memáa, Yeesu uu pēe ayu nye-i kuu mēwaisanə meyā n wapisi pikó picé kápáa kápí ne mēfine n conse nnya. U ne pi cési re:

²¹ Nó Korasin pikó, íwe kani topori. Nó Petisayita pikó, íwe kani topori! Likumúnjé re mēwaisanə kapi nókenémēe n wapisi men pēe Tiiri ne Sitəó kémēe n wa, ai nní ní we pin piakópe kepire rito apí áfərənti tani apí piməcire nfúrə kəikee liké nyíse re pi conse.

²² Lē nnya kam nó símisi re Tiiri ne Sitəó pikó iwe yé ha ketúhaaneyaa ké ne nóinékó kutəsi wa.

²³ Nté nń Kaperinawum pikó, nə músu re keléécaá-mē kaní taálē? Ai nkpáni lē. Amá kukúlāyu-i ke Uléécaá uu ketē-mē nó láupəle. Ai líka nnya, pin pēe mēwaisanə mmé kapi nní nókenémēe n wapisi məcə Sotəm kémēe n wapisi, li yé pēe nní ní we kuyu kpē kun ne we.

²⁴ Lē nnya kam nó símisi re keyáa ké ke Uléécaá uú ne pisoí n túhaanene, Sotəm pikó iwe íi nóinékó ne kutəsi wa.

*Yeesu ye re pisoí piké ukemee piwénte hapə
(Luki 10:21-22)*

²⁵ Yeesu uu pēe likumúnjé kpe-i maa re: Sáa, ketē ne keyóme Upiima, ne pó pakare re pə tíyese siwá sínsápi asi nsímé mmē kaa pisəhəo ne pinyuwe ní pesí aseí kom.

²⁶ Póo la re liké lē wa kai kə mesei lē wa, Sáa.

²⁷ Yeesu uu kə limemáa pi maa re: Unésáa ye mhá yo nnéi né pale. Uka ucə úu nē, Ukepipi nyu Unésáa memáa. Uka ucə úu kə Unésáa nyu insá nē Ukepipi ne pē kam n tíyese apí u ceru.

²⁸ Nó mpí nnéí nṓṓ nní ncṓni mule-mule ne n nákaanke lin nó pelaalē, ani kenéméé kam ké nó topilē ani wénte.

²⁹ Am la ké nó n nyikilē lin nó pelaalē. Ani ncṓni kamí ne nó ní la ḡmurei ani cṓni, ani tíye ké nó n céési. Nó pēe yé kani yé ní wénte. Ne kefa láárúle. Menékó áme kṓ pṓólú.

³⁰ Ncṓni mmē kam nní ne nó ní la re ani cṓ ye fákúle, ṛn nkṓáni mulú.

12

Yeesu yee kewénte yaa ute

(Mariki 2:23-28; Luki 6:1-5)

¹ Lē mēmáá, Yeesu uu pēe kewénte yaa ketúnjé imúí inyine kecare kémee n tikilē un tṓsu. Nkṓ nn upipiretiki wai, api pēe iwéhe kpéeni api mēpipi takai.

² Ke Pifarisi api lē n yé, api Yeesu maa re: A ripaí ke pipópiretiki api n wai lē ke isé ii ní maa re pisoí ápi kape ye kewénte yaa ketúnjé wa.

³ Kei ke Yeesu uu pēe pi pēse re: Lē nnya, áni lē ke Tafiti uu kumúnjé kpe-i ke nkṓ nn u ne upikó n wa keenlē, née yo?

⁴ Ulééca keyṓ-i kuu lomṓ uu akpónó kapi Ulééca n yekei kpísi u ne upikó api le, ái kṓ pēe re piunyine ye ncée má uké a lí. Pēpēe ye Ulééca inyóonse n wa ḡmane pēe ncée má piké a lí.

⁵ Née áni isé atelé kémee kéē te pēpēe ye Ulééca inyóonse n wa ye Ulééca keyṓ-i pikéi waille ái ne kewénte yaa péné? Lē nnya akópe kapi lē waa?

⁶ Amá ké nó símisi re uyee nté nní ní we ye Ulééca keyṓ fele.

⁷ Nṓn pēe Ulééca ritelé kémee iwóí nnyí aseí meyíkíyiki n kṓ te Ulééca ye maa re: Né, Ulééca ye nó písei re ani íwe n ténaane, ám nó písei re ani ye isee ne né nyóonse, áni yéé pēe nkó yee úu líka n caai akópe pa.

⁸ Lē nnya ke né, Usoi Kepipi am kewénte yaa ute.

Utisi uyee kunípe kópe m má

(Mariki 3:1-6; Luki 6:6-11)

⁹ Yeesu uu kei yisi uu tṓmpṓ uú ha pikuyomeyáhaalee loni.

¹⁰ Utisi unyine ye pēe kei wele un kunípe kópe má. Pēpēe kei ní we api pēe kewááná n wéési piké ne Yeesu tí. Api Yeesu píse re: Ncée ye we re piké kewénte yaa ketúnjé usoi pṓisee?

¹¹ Uu pi pēse re: Nó úye un nkṓpéni isánj ise m má ii kewénte yaa ketúnjé kuhóre címé-cimé kunyine-i lóipṓ, úu yé ha kei i lese?

¹² Kesoipipi ye kṓ pēe isánj fele ái nkáripí. Lē nnya, irósé ye ncée hele re piké ye kewénte yaa ketúnjé usoi lisone wa.

¹³ Yeesu uu pēe utisi uyē maa re: A kupónípe ritunáme. Uu ku tunápṓ aku pélu aku kucṓ mecṓ sṓnesi.

¹⁴ Kai lē n wa, Pifarisi api pēe léepṓ apí ha símaane piké yé te íye kapi yé wa piké ne Yeesu kpu.

Ukeikó ke Ulééca uu n wée

¹⁵ Ke Yeesu uu n kṓ te pi la piké u kpu, uu kei yisi uú nyṓsó. Pisoí kulúí api yisi api u tiki, uu pitóikó nnéí pṓisente.

¹⁶ Amá uu pēe pi símisi ṛsṓne uu kúrúrúse re ápi kape tíye unyine uké kṓ te lē kuu wa.

¹⁷ Lē ke antepu Esayi uu uritelé kémee ní ma líké ne n wa nnya. U pēe re:

¹⁸ Unékeikó lala ye nkó. Uyē kam wée.

Am kusa u la.

Né Nnéfáasṓne ukemee wa uké ne sitē nnéí isoipuri aseí kamí ne i n weme riyóó.

¹⁹ U ne úka ápi líka kecáá kénene, úu yé kṓ senkee.

Api yé unné icée-i n kómei.

20 Uu yé kekpápi kEE pikónóó m máálē sei.
 Uu yé kó kéfíráa kEE pinyúmi-nyúmi mí masí kpu.
 Lē kuu yé n wai aí weri aí ne tulu
 kumúnjé kpe-i ke aseí aa yé nǐpá yo n feriyē.

21 Sitē nnéi isoipuri ii pEE ne u n tálē.

*Yeesu ye pēpē ukēcáá nkópe n símisi rinóo pēpē
 (Mariki 3:22-30; Luki 11:14-23)*

22 Kei ke pinyine api pEE ne unírihélaa unyine ke aníri aa n nyíinse úu kó símisi Yeesu
 lēpó re uké u pōise. Yeesu uu u pōise uu pEE fe uu ye símisi uu ye kó yenu.

23 Ai písoi pEE n cápinelē nnóo yipu, pinnéi api ye pEE re: Nén̄te utisi nkó ye Tafiti Kepipi
 le?

24 Ke Pifarisi api lē n kō, api re: Aníri uyōopi Pelisepule yEE utisi nkó n̄nahe he kuu ne
 aníri lakasente.

25 Amá Yeesu ye pEE pikemúnjé nyule. Uu pEE pi maa re: Kuyōopyu kunyine písoi
 pin pimēcōpēcire n tōpu, ku ye kpule. Limēcō, kuyu kunyine n̄e k̄yō kenyine pikó pin
 pimēcōpēcire n tōpu, pi ye kpule.

26 Setani un nkp̄eni aníri n lakasente, umēcire kuu lē ne tōpu, íye ke ukuyōopyu aku yé
 pEE fe akú ne n wē?

27 In te Pelisepule yEE n̄nahe né he kam̄ ne aníri lakasente, wóo pEE n̄opinékó p̄ó n̄nahe he
 kapí ne a lakasente? Ani n nyu re n̄opinékó cire pEE n̄ nyísen̄e re áni alari má.

28 Asei kecáá, Uléécáa Nfaasone nnahe kam̄ ne aníri lakasente. Lelē nyíselē te Uléécáa
 iyōopi ye n̄keném̄e pituime masile.

29 Uka úu yé fe uké un̄ahe-nahe keyō-i lom̄pó uu ulikó yáái, kumúnjé kpe-i kúu kahahe u
 n t̄i uké paasi. Amá un n fe un u n t̄i uu paasi, u yé pEE fe uu k̄yō likó nnéi yáái.

30 Nkó yEE úu kenécáá n kpálē ye iláarō né wailē. Nkó yEE úu kó picápine né n lēni ye
 haresile.

31 Lē nnya kam̄ n̄o símisi re Uléécáa yé akópe ne alē nnéi mpuri kesoi pipi sárei, amá úye
 un Uléécáa Nfaasone n lámaanke, Uléécáa úu yé liute sárei.

32 Uléécáa yé nkó yEE n̄ Usoi Kepipi kecáá nkópe n símisi, akópe u sárei, amá Uléécáa úu
 yé nkó yEE Nfaasone kecáá nkópe n símisi, akópe u sárei ne keweesi-pó.

*Kuléé ne kuapipi kecáá icélaa
 (Luki 6:43-45)*

33 Yeesu uu kó pimáa pi kpá re: Kuléé kun isare n láarú, kuapipi yèè n nyamle. Kunsá
 isare n láarú, kuapipi yèè n caailenle. Mpá kuléé kúye apipi kapí ye ne ku ceri.

34 N̄o akpurii nnyé! Iye ke n̄o písoi kpááree mpí ani yé fe ani nsímé s̄one malē? Li we re
 nsímé m̄e usoi kefa-i n̄ we m̄e ye nnóo-i léeme.

35 Usoi s̄one yEE ye nsímé s̄one m̄e ukēfa s̄one-i n̄ we símisi, usoi kópe p̄ó nsímé kópe m̄e
 ukēfa kópe-i n̄ we símisi.

36 Ké n̄o símisi re keyáa kē ke Uléécáa uú ne písoi n túhaanene, isímé kópe ke písoi api n
 símaanke cire nnya kapí ne pi túhaanene.

37 Li we re mpónóosimé m̄e tíyesene p̄oké alari n̄e akópe yē.

*Pi Yeesu píse re uké m̄ewaisaṅa wa uu yúlu
 (Mariki 8:11-12; Luki 11:29-32)*

38 Lē memáá, isé picélaa kecōpe pinyine ne Pifarisi pinyine api Yeesu maa re: Tó pEE la re
 a m̄ewaisaṅa menyine wa t̄oké yē.

39 Yeesu uu pi pEE re: Nfáani ketē nké písoi ye caailenle hái. Api la piké Uléécáa ḡmanē
 ritiki, amá m̄ewaisaṅa kapí w̄éesi piké yē. M̄ewaisaṅa m̄ē ke antepu Yonaasi uu n yé
 menyinecō kapí yé kó yē.

⁴⁰ Asei kecáá, lã ke Yonaasi uu mekpíntomé maamaa kefa-i sitúnjé sitaani ne sisine sitaani n wa mecɔ ke Usoi Kepipi pɔɔ kɔ sɔnti keké ketě kémee wa sitúnjé sitaani ne sisine sitaani.

⁴¹ Keyáa kē ke Uléécáa uú ne pisoí n túhaanene, Niniifi pikó yé ha yisi api nfáani ketě nké pisoí akópe pa. Li we re kumúnjé kpe-i ke Yonaasi uú ppe Nléécaasimé rin-yóó api kóm, pi ppe mefine consele. Uyee nté nní ní we ye kɔ ppe Yonaasi fele.

⁴² Keyáa kē ke Uléécáa uú ne pisoí n túhaanene, unósiyɔɔpi yee Saapa ketě kecáá n tú yé ha yisi uu nfáani ketě nké pisoí akópe pa. Li we re uyee ppe háí ketě ketɔ-pɔ leemele uú weri re uké Salomɔɔ mewéésesɔhɔ kɔ. Uyee nté nní ní we ye kɔ ppe Salomɔɔ fele.

Kuntri ye kuripɔhɔ kpure-i pɛle
(Luki 11:24-26)

⁴³ Yeesu uu kɔ kpá re: Kuníri kun usoi kémee n yisi, ku ye hale akú ha kelɔ kóima kenyine-i n keraai kun kewénte wéési. Káku nní ke n yé nnya,

⁴⁴ aku ppe re: Né kenéyɔ kē kam n yisime kémee pɛle. Kun m pɛpɔ, aku kényɔ ηmane leepɔ kapi m péinkɛɛ api nyónsente cáká-cáká.

⁴⁵ Kei kaku ye pɛé ha kuacɔ aseí nyee kuricuruu rikpákára ní fe kpíipɔ áá ne kényɔ ke-i tone. Lelɛ ye tíyese ke liute uyé mewee fale amɛ ye n caailé amɛ mekpure me-i kuú ppe mekɛɛ ní we tósu. Lã ke nfáani pisoí kópe mpí api sɔnti piké ne kɛtɔ tene.

Yeesu uni ne upiwã
(Mariki 3:31-35; Luki 8:19-21)

⁴⁶ Yeesu un kei lã we un ne pisoí símisi, uuni ne upiwã pin tuiɔ, api ketahai-pɔ nyere, pin la piké rinóɔ u maa.

⁴⁷ [Unyine uu Yeesu maa re: A ripái, upóni ne pipówá ye ketahai-pɔ nyenule pin la piké rinóɔ pɔ maa.]

⁴⁸ Yeesu uu liute uyé pɛse re: Wóo unéni, piye ppe pinéwá?

⁴⁹ Uu ppe upipiretiki-mē kunípe tunjápɔ uu re: Unéni ne pinéwá ye mpí nté!

⁵⁰ Asei kecáá, úye un Unésáa yee keyómecaa-pɔ ní we mela n wai, uyee unéwá née unéyí ní unéni.

13

Ulukaa kenyárū
(Mariki 4:1-9; Luki 8:4-8)

¹ Yeesu uu keyáa kē kényɔ-i léeri uu sí uú ha kupiye ritime tone.

² Pisoí kulúí api ukékúrí cápínɛpɔ uu ppe lã nnya kúninɔi loni uú tone. Pisoí pɛ pɔɔ kupiye ritime tone.

³ Uu sinyárū kpísi uú ne isímé isímé pi símaankɛɛ. Uu re: Utisi unyine yee we, uu keyáa ukɛcare-i ipuri pífóme leepɔ.

⁴ Kuu lã n fóm, ipuri inyine ii ricéetime lólesi, sinúipi así hapɔ asi i kpóuli.

⁵ Icɔ ii keparetē kecáá ke ntaai nín m piye lólesi. Ke ketě áke n címú nnya, ipuri iyé ii mese ne mese lelu.

⁶ Amá ke ntunɛ nn n ta, melei fale mē amɛ inínj kuweeciré nnya tore.

⁷ Ipuri icɔ ii sinípeleépi kepáápáá lólesi, sinípeleépi asi pelu asi i hila.

⁸ Amá ipuri icɔ ii ha ketě sɔne kecáá lólesi ii lelu ii pelu ii fólu. Mpuri nse nn fólu ipipi píle, ncɔ ipipi kuwóɔ ne kefi, ncɔ ipipi afɛetaani.

⁹ Ke Yeesu uu lã pimáa pi m masí, uu kɔ pi kpá re: Uye un ukóme uu kóm.

Yo nnya ke Yeesu uú ne sinyárū céési?
(Mariki 4:10-12; Luki 8:9-10)

¹⁰ Kei ke upipiretiki api pɛé ne u rikɔ api u pise re: Yo nnya kaa sinyárū kpísi pɔn ne pisoí símisi?

11 Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Nɔ́ kɛ Uléécɛa uu uiyɔ̀ɔ̀pi nsímé mɛɛ m pékaalɛ cereise, úu pɛ cereise. Lɛ nnya kam nɛ lɛ pi símisi.

12 Li we yarɛ kapi yɛ nɛ maa rɛ: Nkó yɛɛ linyine m má kapi yɛ licɔ̀ rikpá ai meyá wai. Amá nkó yɛɛ úu líka m má kapi yɛ likáripikɔ́ lɛ kuu m má yɔ́sɪ.

13 Lɛ nnya kam sinyárú kpísi nen nɛ pi símisi. Li we rɛ pi yɛ n wiilenle, amá ápi pɛɛ nyáni, ápi yɛ kutu n cɔ́lɛ, amá ápi pɛɛ kɔ́ kómɛi. Ápi kɔ́ aseɪ ceri.

14 Lɛ kɛ antepu Esayi úú pɛɛ mɛkɛɛ-mɛ nɛ ma yɛɛ lɛ wai rɛ: Nɔ́ kam ani yɛ n kómɛi, áni yéé pɛɛ liaseɪ ceri.

Nɔ́ kam ani yɛ n nyáneɪ, áni yéé pɛɛ yé.

15 Li we rɛ mpuri mmú písoi akin yɛ takasile.

Pi pimɛcɪrɛ atu tápisile.

Ápi inípɛɛ wúkɛsi,

ápi yúlu rɛ piatu áa kapɛ yɛ kɔ́,

piinipɛɛ ii kapɛ yɛ yé

pimɛsɔ́hɔ́ ámɛ kapɛ yɛ kɔ́ líka ceri.

Lɛ kémɛɛ, ápi yé pɛɛ fɛ piké pimɛfine conse.

Né Uléécɛa, ké nɛ pi m pɔ́isɛ.

16 Amá in nɔ́, nɔ́ pínarekome le rɛ nɔ́inénípɛɛ yɛ nyáni, nɔ́anétu an kómɛi.

17 Aseɪ kam nní nɔ́ símisi rɛ antepuyɛ nɛ aseɪ pite Uléécɛa inipɛɛ-i yɛ kulúɪ wele pɛɛ pɛé ní la piké lɛ kani nní ní nyáni yé, amá ápi li yé. Pi pɛɛ kɔ́ lalɛ piké lɛ kani nní nɛ nɔ́anétu n kómɛi kɔ́, amá ápi li kɔ́.

*Yeesu yɛ ulukaa kenyárú aseɪ lesɛ uu stmisi
(Mariki 4:13-20; Luki 8:11-15)*

18 Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Ani nkpéni ulukaa kenyárú kɛ aseɪ kɔ́:

19 Písoi pɛɛ yɛ Uléécɛa iyɔ̀ɔ̀pi nsímé kutu riñcɔ́ ápi yé nkeméé kɔ́ yɛ we yarɛ ricétime tɛ-i kɛ ipuri ii n lólɛsi. Kuníri yéè kalɛ aku nsímé mmɛ pikeméé lesɛ.

20 Picɔ́ yɛ kɔ́ we yarɛ keparetɛ́ kɛ-i kɛ ipuri ii n lólɛsi. Lipite yéè nsímé kutu ricɔ́lɛ ápi mɛsɛ nɛ mɛsɛ piakin kémɛɛ n yósu nɛ mpónarɛ.

21 Amá ápi yɛ tíyɛ nké pikemɛɛ iníní wa, rín yɛ pikemɛɛ tónɛ liké náñai. Ncón nɛ nsímé mmɛ nnya pi n lɛmɛ néé méwee kópe menyine men pi m pekɛsi, ápi kei nɛ kɛwááná yénu ápi nɛ Uléécɛa kepírɛ tɔ́.

22 Picɔ́ yɛ kɔ́ we yarɛ ipuri yɛɛ sínípeleépi kepáápáá ní loó. Lipite yéè nsímé kutu ricɔ́lɛ, amá ketɛ́ kɛcáá pikɛi kɛ písoi ápi nɛ ní kparálɛ nɛ memá nnáápí mɛɛ yɛ n kírɛase yéè nsímé mmɛ tihilalɛ rín yɛ pɛɛ líka pi yoriyɛ.

23 Picɔ́ yɛ kɔ́ wele yarɛ ipuri yɛɛ kɛfénɛtɛ́ kɛcáá ní loó. Lipite yéè nsímé mmɛ kutu ricɔ́lɛ ápi nkeméé kóm nɛ pi léní ápi pɛé n we yarɛ aléé nyɛɛ yɛ ápipi m mári, kunyine píle, kucɔ́ kuwóó nɛ kɛfi, kucɔ́ afɛɛtaani.

Meyúipuri kópe kenyárú

24 Yeesu uu kɔ́ kenyárú kɛcɔ́ pi kpá rɛ: Uléécɛa iyɔ̀ɔ̀pi yɛ we yarɛ usoi nkó nsímé mmú: Utisi unyine yɛɛ ukɛcarɛ-i melukɛpipi lukɛsi.

25 Uláarɔ́ uu kɛsine kenyine hapɔ́, písoi pin lóni uu ilukɛ kepáápáá meyúipuri kópe uu yaa, uu tómpɔ́.

26 Kɛ ilukɛ ii n le ii mɛpéi leeri ii fólu, meyúipuri pɔ́ kɔ́ leeri.

27 Pikeikó́ ápi weri ápi ucarete uyé maa rɛ: Ái ilukɛpuri kaa kepócarɛ-i lukɛsii, Upúima? Kai pɛɛ íyɛ wa kɛ meyúipuri kópe amé nɛ n le?

28 Uu pi pɛsɛ rɛ: Unélarɔ́ unyine yɛɛ lɛ wa. Pikeikó́ ápi rɛ: Pɔ́ la táké ha mɛ wehɛɛ?

29 Uu rɛ: Eehei. Nɛ wuru rɛ nɔ́ meyúipuri kópe pilésɛ n la aní nɛ ilukɛ péne aní wehɛ.

³⁰ Lẽ nnya, ani liketé riyá liké kesé m pelu aí ne kúkpaa tulu. Lin kúkpaa n tu, né pɛpɛe ní kpasi maa rɛ: Ani meyúipuri kópe mefoí lese ani apehe me pahaankɛɛ tóké me risé, ani pɛɛ kɔ iluke cápine ani rinésíme-i súúni.

Mpuri yuke-yuke nnyine kɛnyárū
(Mariki 4:30-32; Luki 13:18-19)

³¹ Yeesu uu kɔ kɛnyárū pi kpá rɛ: Uléécɔa iyɔɔpi ye kɔ we yare mpuri yuke-yuke nnyine ke usoi uu n kpísi uu ukɛcarɛ-i lukesi.

³² Ipuri kɛcarɛ mme mee ní-yuke icɔ fe. Amá nn n le, nkuléé kpɛɛ ye kɛcarɛ-i ayéheléé kɛcarɛ kumáa. Ai pɛɛ wai kuléé maa kpɛ ilɛse kɛcáa ke sinúipi asi ye ayámé wa.

Nkpónótɔ pite kɛnyárū
(Luki 13:20-21)

³³ Yeesu uu kɔ kɛnyárū pi wai rɛ: Uléécɔa iyɔɔpi ye kɔ we yare nkpónótɔ pite ke unósi uu ntɔ píima kémɛɛ n cɔhɛnɛpɔ uu pulu pikpéɛ api yisi.

Lẽ ke Yeesu uu ye pɛɛ sinyárū n kpísi uu ne písoi céési
(Mariki 4:33-34)

³⁴ Sinyárū ke Yeesu uu ye pɛɛ kpísi uu ne písoi pɛɛ n cápinelɛ n céési. Sinyárū nmanɛ kuu ye pɛɛ kpísi uu ne pi céési.

³⁵ Lẽ ke antepu uu pɛɛ n wói liké ne n wa nnya. U pɛɛ rɛ: Sinyárū kam kpísine ké ne n símisi. Né sinyárū kpísi aní ne lɛ nnéi lɛɛ nípá yo kekoraane-me m pékaalɛ yóó.

Yeesu ye meyúipuri kópe kɛnyárū kɛ aseí símisi

³⁶ Kei ke Yeesu uu pɛɛ yisi uu písoi pɛɛ n cápinelɛ yá uu kényɔ sí. Upipiretiki api u lɛɛpɔ api u píse rɛ: A meyúipuri kópe mee kɛcarɛ-i n le kɛnyárū kɛ aseí ró símisi.

³⁷ Uu pi pɛɛ rɛ: Uyɛɛ ilukɛpuri n lukesi yeɛ nní Usói Kɛpipi.

³⁸ Kɛcarɛ keɛ nní ketɛ, nlukɛpuri sɔne mee nní Uléécɔa iyɔɔpi pikó, pɛpɛɛ Setani n tíkilɛ pɛɛ nní meyúipuri kópe.

³⁹ Uláarɔ uyɛɛ meyúipuri kópe n lukesi yeɛ nní Setani. Ketɛ nké metene yeɛ nní kúkpaa. Pɛpɛɛ ní kpasine pɛɛ nní pilécaatumɛ.

⁴⁰ Yare kapi ye nní meyúipuri kópe n wéhe api nna sé meɔ kai sónti liké ketɛ metene ketúnjé wa.

⁴¹ Né, Usói Kɛpipi yé pinélécaatumɛ tū api pɛ nnéi pɛɛ inéyɔɔpi kémɛɛ picɔ akópe n waise ne pɛ nnéi pɛɛ mɛwai kópe n wai lese.

⁴² Api nna píima kémɛɛ pi sáɔ. Kei ke písoi api yé meyá tɛnesi pin iní takai.

⁴³ Pɛé uyɛ-i ke pɛpɛɛ aseí n tíkilɛ pɔɔ yé pɛɛ piusaa Uléécɔa iyɔɔpi kémɛɛ n we pin télú yare ituɛ. Uye un ukóme uu kóm!

Mɛmá kɛnyárū

⁴⁴ Yeesu uu kɔ upipiretiki kɛnyárū kɛcɔ kpá rɛ: Uléécɔa iyɔɔpi ye kɔ we yare nsímé mmú: Mɛmá píima menyine mee kɛcarɛ kɛnyine-i kúlaalɛ. Utisi unyine uu keyáa mɛmá píima mɛ yenu, uu pikúlaa me pɛɛ, uu kɔ mpóɔnare ne ulikó nnéi kpísi uu yái uu ne kɛcarɛ kɛ lɔlu.

⁴⁵ Yeesu uu kɔ kpá rɛ: Uléécɔa iyɔɔpi ye kɔ we yare ukpéénse unyine yeɛ keyáa ikólé kɛcirɛ wéési.

⁴⁶ Kuú ha nkólé mee meyíkíyiki ní nyamí n yé, uu sí uu ha ulikó nnéi yái uu ne n lɔlu.

Kunyeɲ kɛnyárū

⁴⁷ Uu kɔ kpá rɛ: Uléécɔa iyɔɔpi ye kɔ we yare kunyeɲ kunyine ke usoi uu mínimaa-i n fɔ aku ikpíntomé nnyí ncɔpuri paála.

⁴⁸ Kaku n yi, pikpíntomécpíi api ku pasai api ritime leseri api pɛé n tū pin ikpíntomé tési, pin isɔne anére-i wai pin ikópe fónjɛɛ.

49 Lẽ kai sánti liké ketě metene kumúnjé-i wa. Piléécaatumé ye ha sántile piké pɛpɛ Uléécaa mela n wa ne pɛpɛ ápi Umela n wa kóólene,

50 api pɛpɛ ápi Umela n wa nna píima kémee sáɔ. Kei ke pisoí api yé meýǎ ténesi pin iní takai.

Isé ucélaa fale ne ukpure kecáá nsímé

51 Yeesu uu upipiretiki pise re: Nɔ pɛ lɛ nnéi kam nní n símisi aseí konle nní? Api re: Ee, tɔ konle.

52 Kei kuu pɛ pi maa re: Lɛ nnya, isé ucélaa úye un Uléécaa iyɔɔpi nkó n ηmurei, u we yare úyɔsaa unyine yee ulikó kémee lifále ne likpure ní lese.

Nasaréti pikó api Yeesu ne kefa tene

(Mariki 6:1-6; Luki 4:16-30)

53 Ke Yeesu uu lɛ ne sinyárū sɛ picélaa pi m masí, uu kei yisi uu tómpɔ,

54 uu kuyu kpɛ-i kuu iwá n li kémee sɪ uú ha kei Pisufi kuyomɛyáhaalee-i n céési. Ai pɛpɛ kei ní we nnéi nnɔɔ yipu, api ye pɛ re: Yei kecire ke nkó uu mpíi mɛwéesesɔhɔ mmé tu? Iye kuu ye ne mɛwaisaŋa mmé wapisi?

55 Néntɛ uyɛ uséré uyɛ ηmáne? Ai úni yee Maari? Ai upiwá pɛ nní Yakupu ne Yosefi ne Simɔ ne Yúutii?

56 Ai tó ne upiyéi nnéi tóo nté kesé wee? Yei kecire kuu pɛ mpíi rínanɛ mmú yé?

57 Nní nnéi aí pi tapisi ápi ne Yeesu kefa tene. Yeesu uu pɛ pi maa re: Ápi ye antepu kuyu-i ne ukeyɔ-i u n waiselɛ.

58 Pinfatene kucíré nnya, Yeesu úu kei mɛwaisaŋa meýǎ wapisi.

14

Yohani Uniwolɛ nkɔ

(Mariki 6:14-29; Luki 9:7-9)

1 Uyɔɔpi Erooti yee pɛ likumúnjé kpɛ-i Kalilee ketě kecáá paílɛ. Uu pɛ kóm pin Yeesu nsímé símisi.

2 Uu upikeikó maa re: Yohani Uniwolɛ yee n kpu nsímé kapi símisi. U pikpɔkpɔ kémee yisile. Lɛ nnya kuu nní rínanɛ yɛ un ne mɛwaisaŋa wapisi.

3 Asei kecáá, Erooti ye pɛ tíyesele api Yohani Uniwolɛ tini api paasi api kukpaniilee tani. Umáa Filipu unɔsi kapi ye n sée re Erootiyati nnya kuú pɛé lɛ wa.

4 Yohani ye pɛ Erooti maa re: Aa ncée má pɔké upómáa unɔsi kpísi.

5 Lɛ nnya ke Erooti uú pɛé la uké Yohani kpu, amá un pɛ pisoí pɛ n cápinelɛ wuru. Pɛ ne pɛ nyánile re Yohani ye antepu lɛ.

6 Api pɛ keyáa kenyine Erooti kemareyaa anyá n wai, Erootiyati ukpére uu lééɔ uu písáne pɛ n cápinelɛ kecɔpe yesu ai Erooti yúkúlú

7 uu pisoí iní pɛé iyɛ-i símisi uu wéeri re ukpére uyɛ un yo mpuri n la, un li u m pise, u yé li u pa.

8 Kei ke Erootiyati uu ukpére tálaankeɛ, uyɛ uu pɛ Erooti maa re: A nté nní Yohani Uniwolɛ riyu kecáripí tái-tái kémee wa aa né pa.

9 Ke Erooti uu lɛ n kɔ, uripɔ ari caai. Amá uawéeri ne písáne isei nnya, uu rinɔo he re piké lɛ kuu m pise u pa.

10 Uu unyine tum te piké ha kukpaniilee-i Yohani riyu tɔ.

11 Ápi ha ríyu tɔlu ápi ne weri api ukpére uyɛ pa, uyɛ uu ri kpísi uu úni pa.

12 Kei ke Yohani pipiretiki api pɛé ha api u kpísi api kúlesi, api limemáa pɛ sɪ ápi ha lelee n wa nnéi Yeesu keeni.

Yeesu ye pisoí ákotokú anupū (5.000) kpínii

(Mariki 6:30-44; Luki 9:10-17; Yohani 6:1-14)

13 Ke Yeesu uu nsímé mmē n kō, uu yisi uu kúninōi loni re uké tómpo uké ha umecire kei ke úka úu n we n tū. PISOI API KÓM API AYU NYEE NE KEI N KÓLĒ KÉMEE NE ÁNA YISI API LĒ KUPIYE N KANEI APÍ HA NE U LĒEPŌ.

14 Kuu kúninōi-i n suí, uu risoiwuí yénu, tiico ii íwe u wai uu pitóikó pē n hápo pipoisente loni.

15 Kai nnyóó n wa, upipiretiki api ukekúrí hapo api re: Ituŋe ye nkpéni pitene masile, ári kō nté ne kuyu kúka kōlē. A pISOI KULÚI MPÍ RIYÁ PIKÉ SIYUPI-I PILUKELALE HA PIKÉ LI.

16 Yeesu uu pi pēse re: Ai tílasi re piké tómpo. Ani nórínécúruu iluke pi he piké li.

17 Api pēe u maa re: Akpónó anupū ne ikpíntomé ité ŋmane kari nté má.

18 Yeesu uu pi pēse re: Ani ne nté né kam.

19 Kapi ne n hápo, uu pēe pISOI RIWÚI TĒ MAÁ RE PIKÉ MEYÚI KECÁÁ TONE. Uu akpónó anupū nyē ne ikpíntomé ité iyē kpísi uu keléecaa werí uu Uléecaa pōnēse, uu akpónó kpókōrine uu upipiretiki pa API PISOI RIWÚI HÓÑE.

20 Pinnéí API LE API LĒPU. Upipiretiki API AKÉRI NYEE M PŌÑE CÁPINE AI ANÉRE KEFI NE ATÉ YIPU.

21 Pēpēe iluke iyē n li ye tu pitisi ŋmane ákotokú anupū (5.000). API PINÓSI NE SIWÁ KEĒ.

Yeesu ye míni kecáá sōne

(Mariki 6:45-52; Yohani 6:15-21)

22 Kapi piluke n masí, Yeesu uu upipiretiki rinóo he re piké kúninōi lō piké ha kupiye ritime ricō-pō u fōsí, uyē uké pēe kei pISOI RIWÚI TĒ N KPIISELĒ KELENE.

23 Ke pISOI API PIKÚŪ N MASÍ, UU YISI UU RIYÓPE TAÁ RE UKÉ KEI UMECIRE N WE UN KEYÓME YÁÁSI. Uu pēe kei lē umecire n we aí ne nnyóó wai.

24 Kúninōi ye pēe likumúnjé kpe-i míni ritime ne ketaa piwai masile. Ke kuyō aku nní kukeyu-mē m pépuri nnya, ániwalé aa pēe ku n tánjaise.

25 Yeesu uu riweeki kumúnjé míni kecáá n sōne un ne upipiretiki kémee sí.

26 Kapi lē u n yé un míni kecáá sōne, piipinje ii kpi ne iwame mēpehē, API PEE PIMECŌPECIRE N TEE RE: KUNÍRILĀ YE KU. API PEE IWAME NE M PUPUKEE.

27 Yeesu uu pēe mēse ne mēse pi maa re: Ani kape píri tōne. Née lo, iwame íi kape nó wa!

28 Piyee uu u maa re: In te mesei pōo lo, a tíyese ké míni kecáá sōne ké ne pō lēepō, Upíima!

29 Uu re: A kam!

Piyee uu kúninōi-i léepō uu míni kecáá sōne re uké Yeesu lēepō.

30 Amá kuu n yé te kuyō ye páápúle, iwame ii u loni, míni ame pēe u m muuni. Uu cáái re: Upíima, a né yóriye!

31 Yeesu uu mēse ne mēse kunípe saapo uu u tini uu u pise re: Mpófatenē ŋn piye. Yo nnya kaá tirí?

32 Kei ke piketé API PEE KÚNINŌI KÉMEE LOMPŌ, KUYŌ AKU SÉÉ.

33 Yeesu pipiretiki picō pēe kúninōi kémee n we API PEÉ HA YEE SU METENE WULA API RE: PŌ MĒSEI ULÉECÁA KEPÍPI LE.

Yeesu ye Kenesareti ketē kémee pitóikó poise

(Mariki 6:53-56)

34 Kapi kupiye pitérj n masí API KENESARETI KETĒ TULU,

35 kei pikó API YEE SU CERU, API PITUME NPÁ YEI YÉKÁÁSE RE PIKÉ PISOI SÍMISI RE U KA. PISOI API PEE PITÓIKÓ NNÉI NE U SŌNAAPŌ.

36 API U WELU RE UKÉ ŋmurei pitóikó pē piké NPÁ UKUTUKANKA RITIME ŋMANE RICA. PĒ NNÉI PEE RIŊCA API PĒLU CÁKÁ-CÁKÁ.

15

Pifarisi ne pikpure inyekii kecáá nsímé

(Mariki 7:1-13)

¹ Kei ke Pifarisi ne isé picélaa pinyine api Yerusalem-pò leeme api Yeesu læeri api u pise re:

² Yo nnya ke pipópiretiki api ye inyékii ke pirókpure api n yekei rilóó? Lelée re ápi ye nale piké kelené li yare kai mekéme n weme?

³ Yeesu uu pi pese re: Nó ni, yo nnya ke nóo Uléécaa isé rilóó ani nópinékpure inyeki n tikilè?

⁴ Uléécaa ye maa re: A upósáa ne upóni ríyu waise. Uu kò re úye un usáa née úni anóo n wa, li pise re piké liute kpu.

⁵ Amá nó ne ye re: Uye un usáa née úni m maa re u lè kuú peé ní la uké ne u n lè Uléécaa hele,

⁶ u yé fe uu lè nnya usáa née úni nkpréni pilé yá. Uléécaa nsímé kani lè fómpò ani pree nópinékpure inyeki n tikilè.

⁷ Nó kecáá kecáá mewai pikó mpí! Antepu Esayi ye alari mále uké nókenécáá maa re:

⁸ Nnóo-i ñmane ke pisoí mpí api ríyu né waiselè, amá ápi pree pisifa-i ne né kólè.

⁹ Piiyáhaa ye likpárakóó le.

Pi rinyale pin sisoipipi inyeki kprísi pin céési yare inékó ye nyi.

*Lelée ye usoi mékperinkpe n waise
(Mariki 7:14-23)*

¹⁰ Yeesu uu pree risoiwuí cápine uu pi maa re: Ani kutu né ricó ani kóm ñsone:

¹¹ Ai lelée ye usoi nnóo-i n lompo lee ye mékperinkpe u waise, amá lelée ye unnóo-i n léeme lee ye mékperinkpe u waise.

¹² Kei ke upipiretiki api ukekúrí rinyósópò api u maa re: Pò nyu re lè kaa nní n símisi ye Pifarisi meýá ticón?

¹³ Uu pi pese re: Kuléé kúye kun n we, kái Unésáa yee keyómecaa-pò ní we yee ku tamesi, pi ku wehene.

¹⁴ Ani pi riyá kei. Pi nkpráni yare pinyíye pree pinyíyeco n tórikée? Unyíye un unyíyeco n tóròí, pi sóntile piké ha ne piketé kúcorjhoré kunyine-i lóipò.

¹⁵ Piyee uu pree rinóo yósu uu Yeesu maa re: A kenýárū nké aseí ró símisi.

¹⁶ Yeesu uu u pese re: Aí ne nó péne áni kahané nkpráni líka n kóo?

¹⁷ Ani kò te lè nnéí lee ye usoi nnóo-i n lompo yèè kefa-i hale uu wai uu iyaa leepò uu li leserii?

¹⁸ Kefa kémee ke nsímé nn ye n we, nn pree nnóo-i tíkime ní ne leeri. Mme mee ye usoi mékperinkpe waise.

¹⁹ Lè nnya, kefa-i ke simúnjé kópe asi léeri. Sese ye tíyese ke usoi uu ye usoi kpu, uu ucó unósi née ucó ula kuwáncó wai, uu iwásá wai, uu yáái, uu kò ucó ne nsímé kpárá, née uu ucó lámaanké.

²⁰ Lelée ye usoi mékperinkpe n waise ye lè. Amá usoi unsá n nale yare ke irónyékii ii ní ma uké kelené li, áí yé mékperinkpe u waise.

*Kanaa kuyu unósi unyine nfatene
(Mariki 7:24-30)*

²¹ Yeesu uu limemáá kei yisi uu Tiiri ne Sitóo sitē-mē tómpò.

²² Kanaa ketē unósi unyine yee kei n hápò uu yisi uu Yeesu leepò, uu pupéi re: Upíima, Tafiti Kepipi, a inéwe yē. Kuníri ye unékpére lémaapolenle áí nyamí!

²³ Yeesu uu kò lè n séélè léké-léké. Kei ke upipiretiki api ukekúrí rinyósópò api re: A unósi nkó ne kutu ricó uké tómpò. U wele un pupuké un ne ró tíkilè!

²⁴ Yeesu uu pi pese re Isirayeli pikó pree ní we yare isán yee m pò íi ne usé ñmane kémee ke Uléécaa uu né tumme.

²⁵ Kei ke unósi uyē uu pēe yisipō uú ha ukenyale-i wúla uu u maa re: A risuúlu a né lē, Upíima.

²⁶ Yeesu uu u pēse re: Ai nyaní te piké siwá iluke kpísi piké sipōpipi risá.

²⁷ Unósi uyē uu kō kpá re: Mesei ye me, Upíima. Amá mpá ne lē, sipōpipi pite pin n le, si ye leleē keteni-i m póroi n hínile sin le.

²⁸ Yeesu uu pēe u pēse re: A tíye mpófatenē ye piye kpa! Uléécaā yé tíyese lē kaa ní la ai wai. Kei nní uukpére uyē uu mēse ne mēse pélu.

Yeesu ye pitóikó kulúí pōise

²⁹ Yeesu uu kei yisi uu Kalilee kupiyē ritime sí. Uu pēe rikúú rinyine taá uú tone.

³⁰ Kei ke písoi kulúí apí ne pipáikó ne pinyíye ne síkankáláká ne pisíméciré ne pitóikó picō picō u kálaapō api uana-i pi laikēe, uu pi pōisente.

³¹ Ke písoi api pisíméciré n yé pin símisi, síkankáláká sin pélaalē, pipáikó pin sōne, pinyíye pin nyáni, ai nnó pi yipu api pēe Isirayēli pikó Uleecaa ríyu n waise.

Yeesu ye písoi ákotokú ana (4.000) kpínii

(Mariki 8:1-10)

³² Yeesu uu pēe upipiretiki séi uu pi maa re: Písoi mpí icō ye íwe né wele. Siyáa sitaani ye nsí kapi kenékúrí we apí kō nképni líka má piké li. Am kō la ké ne nkú pi kuisse. Insá lē, li yé ha ncée pi feriyē.

³³ Upipiretiki api pēe u pise re: Yei kari yé kuyúí nkú-i iluke meyá tu písoi píima mpí piké ne n lē?

³⁴ Yeesu uu pēe pi pise re: Akpónó alé kani má? Api re: Aseei ne sikpíntomépi nkáripí.

³⁵ Kei kuu pēe písoi pēe n cápínelē tinó hē re piké keteni-i tone.

³⁶ Kapi n tōne, uu akpónó aseei nyē ne ikpíntomé iyē kpísi uu Uléécaā pōnēse uu pēe a kpókārine uu upipiretiki pa, api písoi nnéi hōne.

³⁷ Mpá úye uu le uu lepu. Pipiretiki api akpónó keri nyēe m pōne kósi ai anére aseei yipu.

³⁸ Pēpēe pēe n li ye lele pitisi ηmane ákotokú ana (4.000), apí pinósi ne siwá kemée keē.

³⁹ Yeesu uu pēe lē memáá pi kuisse, uyē uu pēe kúninai loni uú ne Makatani ketē-mē tómpō.

16

Pifarisi ne Pisatusee ye Yeesu pise re uké mewaisaṅa wa

(Mariki 8:11-13; Luki 12:54-56)

¹ Ke Yeesu uu kei n tuipō, Pifarisi ne Pisatusee api ukekúrí hapō, pin wéési piké ripine u wa. Api u pise re uké mewaisaṅa menyine wa mee yé n nyise re Uléécaā-i kuu léeri.

² [Kei kuu pi pēse re: Itunje in n lóipō keyóme ken n wōhne, nō ye maa re keyáa ye neni nyamle.

³ Keyóme ken mmare n sannye lin n hiihiilē, nō ye kō maa re keyáa ye neni caaine. Nō ye fele ani keyóme mewee yenu ani measei kom, amá áni ye lē ke Uléécaā uu itunje nnyí-i nókenécōpe n wai aseí kō!]

⁴ Nfáani ketē nké písoi ye caailenle hái, apí la piké Uléécaā ηmane ritiki. Amá mewaisaṅa kapi wéési piké yé. Mewaisaṅa mē ke Yonaasi uu n yé menyinecō kapi yé kō yē. Yeesu uu pēe pi yá uu tómpō.

Pifarisi ne Pisatusee nkpónótō pite

(Mariki 8:14-21)

⁵ Ke Yeesu ne upipiretiki api ritime ricō-mē n sí, upipiretiki api palei piké akpónó kpísi piké ne ripéne.

⁶ Yeesu uu pēe pi maa re: Ani nómenécire tí nsōne ne Pifarisi ne Pisatusee nkpónótō pite.

⁷ Api pēe pimēcōpēcīre pipíseine kápáá re: Kári akpónó ne rimpéneme nnya kuu lē cési.

8 Yeesu uu lē ceru uu pi pise re: Nó písoi mpí nfatene ín piye. Yo nnya kani lē símaane re áni akpónó kpísi?

9 Iye nnya káni kómēi hái ne nkpéni-me? Ani akpónó anupū nyē kapi písoi ákotokú anupū n hóone ne anéere tərōo nyee m pōone ani kóói léisee?

10 Ani akpónó nyē kapi písoi ákotokú ana n hóone ne anéere tərōo nyee m pōone ani kóói pō kō léisee?

11 Iye kai pee wa ne nkpéni-me áni kahanē n kō te ái akpónó kam tee kaní peé ne maa re: Ani nómenécíre tí ne Pifarisi ne Pisatusee nkpónótō pite?

12 Kei ke upipiretiki api pee kō te ái nkpónótō pite kapi ye ne akpónó ní wa kuú pee tee re piké ne pimécire tí. Amá lē ke Pifarisi ne Pisatusee api n céesi kuu re piké ne pimécire tí.

Piyee ye yámne re Yeesu ke Uléécaá uu wée

(Mariki 8:27-30; Luki 9:18-21)

13 Ke Yeesu uu Filipu ketē-mē Sesaree kuyu-i n lompō, uu upipiretiki pise re: Písoi ye re nē, Usoi Kepipi nēe úye?

14 Api u pese re: Pinyine ye símisi re pōo Yohani Uniwole, picō re pōo Elii, picō pōo kō re Yeremii nēe antepuye kecōpe use unyine.

15 Kei kuu pee pi pise re: Nō ní, nō ne mpí re nēe úye?

16 Simōo Piyee uu rinōo u yósu re: Pōo Kirisi ke Uléécaá uu n wée. Pōo Uléécaá, nfáa ute Kepipi.

17 Kei ke Yeesu uu pee rinōo rikpá uu re: Pō únarekome le, pō Yonaasi unmánē Simōo! Li we re ái kesoi pipi kee mmú pō símisi, amá Unésáa ye keyómecaa-pō ní we lo.

18 Lē nnya, ké mmú pō símisi re pōo Piyee, liasei re ripare. Tipare tē kecáa kam pinékó cápínene, nkpō ηmaa ricuruu ín yé ínane níka pikécáa m má.

19 Né Uléécaá iyōopi rinōnōo kehánne pō rimúise. Pōn ye linyine ketē nké kecáa n yè, Uléécaá yé kō keyómecaa-pō li yè. Pōn ye kō ketē nké kecáa yo n ηmurei, Uléécaá pō né kō keyómecaa-pō li ηmurei.

20 Kei ke Yeesu uu pee upipiretiki rinōo he re ápi kape úka símisi re uyē ke Uléécaá uu wée.

Yeesu ye unkpō ne umeyise nsímé riyóo

(Mariki 8:31-9:1; Luki 9:22-27)

21 Kaí ne kei n kpísi ke Yeesu uu pee upipiretiki pisímé kóraane re li pise re uké Yerusalem ha, uké ha meyā Pisui fi piwéese ne pepee ye Uléécaá inyóonse n wa piwéese ne isé picélaa anipe-i íwe li, piké u kpu uké pee keyáa táánū tuné nkpō kémeē yisi.

22 Piyee uu pee u kpísi uú ne iyaa leepō uú ne u cési re: Uléécaá úu yé ηmurei, Upíima! Líka ái pō waine!

23 Kei ke Yeesu uu pansepō uu Piyee maa re: Pōóké mē pele, Setani! Kape ne né rikō! Pō lalē pōké né púnaisente ké loó! Kepómúnjé ye sisoipipi kemúnjé le, ái Uléécaá kekó.

24 Yeesu uu pee upipiretiki maa re: Uye un n la uké né ritiki, uké umécire pípaí riyá, uu ukunapéékō ya * uu pee né tíki.

25 Ai líka nnya, úye un n la uké unfaa lō, u n fómnilē. Amá úye un nē nnya unfaa n fóm, u ye kale uu n yenu.

26 Usoi un nkpéni ketē nté likó nnéi n yē uu pee nfáa paa, kuláa kúye kuu pee yé? Née yo kecire ke usoi uu yé fe uu hééle uú ne unfaa yenu?

27 Usoi Kepipi ye ha Keusaa meyoopi kémeē sóntile ne pilécaatumē, ake pee mpá úye lē kuu n wa hééle.

28 Asei kam nní nó símisi re: Písoi pee nté nní ní we kémeē, pinyine yé né Usoi Kepipi yē kumúnjé kpe-i kam inéyōopi n lenē api kelene kpíni.

* 16:24 10:38

17

Yeesu ipiɲe ye conse

(Mariki 9:2-13; Luki 9:28-36)

¹ Siyáa sikpuulū memáá, Yeesu uu Piyee ne Yakupu ne uyē uwā Yohani kpísi apí ne riyópe caca rinyine taá apí ha kei pimεcire n we.

² Kei ke uipiɲe ii piinipεε iyε-i conse. Ukeyu aké n tēlu yare itunε. Uilū ii wārara yare metéí.

³ Moisi ne Elii api pεε kpáfúme, pi ne Yeesu pin yói.

⁴ Kei ke Piyee uu pεε Yeesu maa re: Upíima, li nyamle re tóké nté n we. Pɔn n la, né sicánjípi sitaani nté kari, pɔɔ keεε kpísi, Moisi keεε, Elii keεε.

⁵ Un kei lē símisi, kuhope pei-peí kunyine akú weri aku pi hila. Tinóɔ rinyine ari kuhope kpe-i léeri re: Nkó yeε Kenépipi lala keε nnépóɔnare nnéí ní te. Ani kutu ke ricɔ!

⁶ Ke Yeesu pipiretiki api rinóɔ tē n kɔ, iwame píima ii pi loni api lolu api keté kéyu tuhu.

⁷ Yeesu uu péé nyɔsɔpɔ uú ne pi kɔ uu re: Ani yisi, iwame ii kape nó wa.

⁸ Kapi inípeε rinsíka, Yeesu mεcire kapi yé.

⁹ Kapi riyópe n cépilē, Yeesu uu rinóɔ ntí pi hε: Ani n séélē, áni kape úka lē kani n yé símisi liké ha ne keyáa kē ke Usói Kepipi ake yé nkpɔ kémεε n yisi tu.

¹⁰ Upipiretiki api pεε u pise re: Yo nnya ke isé picélaa api re Elii yeε mefoí sónti liké kelene keté ketɔ tu?

¹¹ Uu pi pese re: Li pise aseí kecáa re Elii uké mefoí peεme uké mpa yo ripɔhɔ-i li yekei.

¹² Né ne la ké nó símisi re Elii ye pipεεε masile písoi ápi nkpáni u ceri, amá apí ne u wai yare kapi ní la. Limecɔ ke Usói Kepipi ake kɔ pianipe-i íwe lenε.

¹³ Kei ke upipiretiki api pεε kɔ te Yohani Úniwolε nsímé kuu pi símisi.

Yeesu ye kewá kē ke kuniri aku m pekési paise

(Mariki 9:14-29; Luki 9:37-43a)

¹⁴ Ke Yeesu ne upipiretiki api risoiwuí ne rińkɔ, utisi unyine uu ukekúrí nyɔsɔpɔ uu uana-i wúla.

¹⁵ Uu re: Upíima, a kenéwá nké íwe tē! Ke rikpínkpí pɔólúle ake ye mesére loirente aké ne míni-i née nna-i lóipɔ.

¹⁶ Ne ne pipópiretiki ke leεpɔle ápi fe piké ke paise.

¹⁷ Yeesu uu pεε re: Nó nfatenεciré ne pikpááree mpuri mmú! Itunε ilé kam nókenémεε pitónε kpáne? Itunε ilé kam yé lē ne nó n kahari? Ani ne kewá kē nté né kam.

¹⁸ Yeesu uu kuníri senkeε aku kenmánεpi ke-i lelu ake meyéne mese kei nní pélu.

¹⁹ Kei ke upipiretiki api pεε ukekúrí hápɔ api iyaa u pise re: Yo nnya kári fe tóké kenmánεpi kē aníri pese?

²⁰ Yeesu uu pi pese re: Ke nónnéfatenε nn n fílē nnya ye ni. Asei kam nó símisi re nónnéfatenε nn pεε mpuri yuke-yuke sei nnyine n tulaalē, nó ye pεε fe ani riyópe ntí maa re: A nté yisi a ha nté-pɔ nyere, ari mesei lē wai. Líka áí yé pεε n we kani yé piwai m pɔɔne.

²¹ [Piyómeyáhaa ne pinóɔpaha ke usói uu yé ne aníri nnyé mpuri pese.]

Yeesu ye unkpɔ ne umeyise nstmé kpálē

(Mariki 9:30-32; Luki 9:22-27)

²² Kumúnjé kpe-i kapi Kalilee keté n kóónúlē, Yeesu uu pεε pi maa re: Pi yé Usói Kepipi tí api písoi anipe-i wai

²³ api ke kopu, ake pεε keyáa táánū tuné nkpɔ kémεε yisi. Kuu lē ní ma, upipiretiki apɔɔ aa caai hái.

Ulécaá keyɔ ulampoo pihéle kecáa nstmé

²⁴ Ke Yeesu ne upipiretiki api Kaparinawum n tuiṗə, pɛpɛ Uléecaa keyə kémee lampoo n yosu api Piyee kekúrí sí apí ha u pise re: Nónéwéese úu ye Uléecaa keyə ulampoo héele néé?

²⁵ Piyee uu pi pɛse re: U ye héelele. Kuu keyə-i m pɛpə, Yeesu uu u pise re: Iye kaa músu Simə? Piyupipi néé písáne kai pise re piké ketě nté piyəpi lampoo ne ítəhə m pasii?

²⁶ Piyee uu u pɛse re: Písáne ye pi. Kei ke Yeesu uu pɛe re: In lee ni, ái pise re piyupipi piké héele.

²⁷ Amá ári la merówai menyine meké pi ricón. Lē nnya, a ha kupiyé kémee kehímpi ripəlo aa nkpíntomé foí kaa ní tinine leseri aa nnó n haase. Pó kémee siwó sē kai ró m pise leepə, aa si kpísi áá ne tó ne mpó ulampoo héele.

18

Wóo Uléecaa iyəpi kémee uwéese?

(Mariki 9:33-37; Luki 9:46-48)

¹ Likumúnjé kpe-i, Yeesu pipiretiki api ukekúrí hapə api u pise re: Wóo *Uléecaa iyəpi kémee uwéese?

² Kei ke Yeesu uu pɛe kewá sínsápi kenyine sée uu pikecəpɛ ke nyɛɛɛ

³ uu re: Asei kam nní nó símisi re nənsá mɛfine n conse nəké siwá sínsápi mɛcə n we, áni yé Uléecaa iyəpi kémee lomṗə.

⁴ Lē nnya, uyee umecire rincépiše uú n we yare kewá sínsápi nké mɛcə ye Uléecaa iyəpi kémee uwéese.

⁵ Uye un nē nnya kewá nké kecə kusáne n yosí, tinécúruu ŋmaa kuu lē kusáne yosí.

Akópe pikaase kecáá nsímé

(Mariki 9:42-48; Luki 17:1-2)

⁶ Yeesu uu kə upipiretiki pimáa kpá re: Amá úye un n tíyese un siwá nsí kenyine kee ne kefa né n tenelē akópe n waise, li kutəsi we in te pi rináipare mule-mule risáa-i u lesi apí ne mínimaa kémee u nyikipə.

⁷ Ke ketě nké pikó api pipikó akópe n waise nnya, íwe kapi topori. Likéi lē ái piwée yáne. Amá úye un lē n wa, íwe ke liute u topori.

⁸ In te kupónípe néé kupóna kpe ye akópe pó waise, a ku riké aa ketaa-pə fómni. Li kutəsi we pəké unípe néé únakerikó áá ne nfáa yenu ne kaa yé ána néé anípe até m má áá ne nna teneciré kémee loni.

⁹ In te mepónípe mɛe ye akópe pó waise, a mɛ lese aa ketaa-pə fómni. Li kutəsi we pəké menípe mɛse m má áá ne nfáa yenu ne kaa yé inípe ité m má áá ne íwe píima kémee loni nna teneciré kelṑ-pə.

Isáŋ iyee m pə api i heei kenýárú

(Luki 15:3-7)

¹⁰ Yeesu uu kə pimáa pi kpá re: Ani nómenécire tí ne siwá nsí kecəpɛ kenyine pilómiise. Asei ye nyɛ re *pipileecaatumɛ ye mɛsére Unésáa ye keyómɛcəa-pə ní we leekɛpəle. [

¹¹ Li we re písoi pɛe m polaalē piwélaa ke Usoi Kɛpípi aké ka keké piayu lo.]

¹² Iye kani yé? Usoi un isáŋ píle m má, ikemee ise in m pə, úu ye ise íi we píle nnyí riyópe kecáá tíye uú ha ise nnyí ye nní m pə wéesii?

¹³ Un n fe un i n heei, aseí kam nó símisi re ise iyē piheei ye urikinŋ ninjukusele ai tósu ise íi we píle nnyí ye íi nní m pə.

¹⁴ Lē nnya, Nónésáa ye keyómɛcəa-pə ní we úu la re pɛpɛ nní ne kefa u n tenelē, úka úu kə pɛe pi waiselē kecəpɛ unyine uké pə.

Ucə akópe písárei

¹⁵ Yeesu uu kə pimáa pi kpá re: Upócə un ne pó m púnne, a mepócíre u leepə aa u nyíse lē kuú ne pó m púnne. Un n ŋmurei, upócə kaa lē ncée səne-i pɛsemɛ.

16 Amá unsá ne kutu pò rincò, aa usoi use née pité kpísi aá ne u leepò liké wa re písoi pité née pitaani ye itansei nó li aní ne nónnésímé nyóonse.

17 Amá un pē kutu píçò n yè, aa Uléécaá icápine pikó símisi. Un kò Uléécaá icápine pikó kutu píçò n yè, a u kpísi re usoi yee úu Uléécaá n nyu née *ulampooyó lo.

18 Asei kam nní nó símisi re nòn ye linyine ketē nké kecáá n yè, Uléécaá yé kò keyómecaa-pò li yè. Nòn ye kò ketē nké kecáá yo n ñmurei, Uléécaá pò né kò keyómecaa-pò li ñmurei.

19 Asei kam kò nní nó símisi re písoi pité pin nókenécòpe n kómeyine ketē nté apí ne m̀pá yo kapi n la pise, Unésáa yee keyómecaa-pò n we yé likei lē pi pa.

20 Li we re písoi pité née pitaani pin tinényiri yei n sée pin ne n tū, ne pikecòpe wele.

Ukeikó yee ucò akòpe písarei n yè kenyárū

21 Kei ke Piyee uu Yeesu keyúrí rinyósópò uu re: Upíima! Unécò un ne né m púnnete, melé kam yé fe am u sárei? Meseei kesē, née íye? Yeesu uu u pese re:

22 Am pò maa re meseei ñmane, amá meseei meseei mepehē kuwóó ne afeéré.

23 Lē nnya ke *Uléécaá iyòopi íí we yare nsímé mmú: Uyòopi unyine yee keyáa upikeikó pise re piké awóme kápí ne u m má héélente.

24 Kuu yé pikéé n kóraane, apí ne uukeikó unyine hapò yee riwóme píima ne u m má.

25 Ke ukeikó uyē úu nní pihéle n fene, uukeisaa uu rinóó he re piké u ne unósi ne siwá ne ulikó nnéi yáá piké ne riwóme hééle.

26 Ukeikó uyē uu keteni-i anui kecáá wúla uu ukeisaa keyu-i kpará uu re: A ísuúlu li kelene Upíima, né linnéi pò hééle.

27 Ukeisaa uu íwe u téni uu u yá uu tómpò, uu kò riwóme tē u he.

28 Ke ukeikó uyē uu kei n léepò, uú ne uukeicò unyine sáne yee riwóme u n lukaalē yare siwóó nkáripí kumúnjé. Uu uwómeluke uyē kemuū yéu uu re: A lē kaa né n li né hééle.

29 Ukeicò uyē uu anui u fine uu u kpurukee re: A ísuúlu li kelene, né pò hééle.

30 Amá uu yúlu, ticuruu uu tíye api kukpaniilee u tani re uké kei n we uú ne uriwome hééle.

31 Ke pikeikó píçò api n yé lèle n wai, mpòccai nn pi loni api yisi apí ha lē nnéi lee n wa piukeisaa keeni.

32 Ukeisaa uu pēe tum api ukeikó uyē u séipò uu u maa re: Pò ukeikó kpááree nkó! Tipówóme nnéi kam pēe pò he re pò rikécáá ísuúlu né we nnya.

33 Páa ye pēe upókeicò nkó íwe tē yare ke née íwe pò n tē mecò?

34 Uukeisaa uu kuwósi ne tíye api kukpaniilee u tani re uké íwe rilélé uú ne uriwome nnéi hééle.

35 Yeesu uu kò kpá re: Nókenécòpe úye unsá ye uucò ne kefa keese n sárei, limécò ke Unésáa yee keyómecaa-pò n we uu u waine.

19

Utisi ne unósi pitúunne kecáá icélaa

(Mariki 10:1-12)

1 Ke Yeesu uu lē písímé m masí, uu Kalilee keteni-i yisi uu Yutee ketē kee Yuritee nkoi kuwéé-mē n we sí.

2 Písoi kulúí api kei u tikipò uu pitóikó pòisente.

3 Pifarisi pinyine apí ne u kò re piké ripine u wa nnya. Api u pise re: Ncée ye we re utisi yé fe uu m̀pá yo mpuri nnya unósi yuluu?

4 Yeesu uu pi pēe re: Aní Uléécaá Nsímé ritelé kémee nsímé mmú kapi n wósi keenléi? Pi woi re: Kékoraane, utisi ne unósi ke Uléécaá uu wa

5 uu re: Lē nnya ke utisi uu usáa ne úni yisine u ne unósi apí ha péne api pansé ipiñe ise.

6 Lē nnya, apí nkpéni pité, amá piipiñe ye ise le. Lē nnya usoi úu kape lē ke Uléécaá uu rimpéne kóólene.

⁷ Kei ke Pifarisi api pɛɛ u pise re: Yo nnya ke Moisi uu pɛɛ maa re utisi yé fe uu pitúunne ritelé unósi wɔlu uu pɛɛ u yulu.

⁸ Yeesu uu pi pɛɛ re: Nónékín ntake nnya ke Moisi uu ncée nó he re ani ye fe ani nópínénósi lakase. Ai pɛɛ kékoraane-me lɛ we.

⁹ Asei kam nní nó símisi: Uye un unósi n lakase, linsá iwásánkaí nnya, kuu pɛɛ ha unósi féé kpísi, iwásánkaí kuu lɛ wa.

¹⁰ Kei ke upipiretiki api pɛɛ u maa re: In lɛ kai pise re utisi uké ne unósi n we, li kutási we re usoi úu kape unósi kpísi.

¹¹ Yeesu uu pi pɛɛ re: Ai písoi nnéi pɛɛ yé nsímé mmú ñmurei. Pɛ ke Uléécaá uu n tíyese re piké ñmurei mecire pɛɛ yé ñmurei.

¹² Li we re písoi ye wele pɛɛ ápi ye pinósi n kpísi re ápi yé fe nnya. Lɛ kapí ne picɔ mari. Písoicɔ mɛwai mɛ lɛ picɔ pansese. Picɔ pɔɔ Uléécaá iyɔɔpi nnya pinósikpiké yá. Uye un n la uké icélaa nnyí kɔ uu kóm.

*Yeesu ye siwá tinóɔ sɔne ritikise
(Mariki 10:13-16; Luki 18:15-17)*

¹³ Lɛ memáá písoi pinyine apí ne siwá sínsápi sinyine Yeesu hapɔ re uké anípe sikecáá rilaa uké kɔ sikecáá keyóme yáási. Amá upipiretiki apí ne pi cesi.

¹⁴ Kei kuu pɛɛ pi maa re: Ani siwá tiyá síké kenémee kam. Ani kape ncée si tápisi. Likumúnjé re mpí pɛɛ simɛcɔ ní we pɛɛ yé Uléécaá iyɔɔpi kémee lɔ.

¹⁵ Kei kuu anípe sikecáá rilaa uu pɛɛ limemáá kei yisi uu tómpɔ.

*Uñmáne mamá unyine kecáá nsímé
(Mariki 10:17-31; Luki 18:18-30)*

¹⁶ Keyáa ke uñmáne unyine uú ne Yeesu rikɔ uu u pise re: Sáa, lisɔne líye kai pise re ké wa ké ne nfáa teneciré n yé?

¹⁷ Uu u pɛɛ re: Yo nnya kaa lisɔne kecáá nkó né písei? Use kóló yee Usɔne. Uyee Uléécaá. Pɔn n la póké nfáa teneciré yé, isé kuu m pásii kaa yé n tikilɛ.

¹⁸ Uu re: Iyee íye? Yeesu uu re: Iyee re: Kape usoi kpu, kape iwásá wa, kape nnóme itansei nyere, kape yáai.

¹⁹ A ye upósáa ne upóni ríyu waise, aa kɔ upócɔ n la yare kaa ripócúruu ní la.

²⁰ Uñmáne uyɛ uu u pɛɛ re: Ne lɛ nnéi wale. Yo icɔ kai pise re ké wa?

²¹ Yeesu uu pɛɛ u maa re: Pɔn n la póké wa liké n nyamí ne kɛtɔ-pɔ, a n ñme a lɛ kaa m má yáa, aa siwóɔ sɛ píwekɔɔ hóɔne, pɔ pɛɛ memá yé keyómecaa-pɔ. Pɔn lɛ piwai m masí, aa pɛɛ weri aa né tíki.

²² Ke uñmáne uyɛ uu lɛ n kɔ, uú ne mpɔɔcaai tómpɔ, ke ukunipe aku nní m mulú nnya.

²³ Kei ke Yeesu uu pɛɛ upipiretiki maa re: Asei kam nní nó símisi re Uléécaá iyɔɔpi kémee pilone ye ne umámá páápúlɛ.

²⁴ Ké kɔ nó rikpá re: Kuyoooyo kun n la kuké kehímpi kupole-i lomɔ, li yé kutási m purú ne ke umámá uu yé ní la uké Uléécaá iyɔɔpi kémee n lomɔ.

²⁵ Ke upipiretiki pɛɛ api lɛ n kɔ, ai pi muuni símí api pɛɛ re: In lɛ, wóo yé pɛɛ fe uu píyulale yenu?

²⁶ Yeesu uu pi nyáni nɔne uu pɛɛ re: Lɛlɛe ái sisoipipi kémee kuwai ní we ye Uléécaá kémee kuwai wele.

²⁷ Kei ke Piyee uu pɛɛ rinóɔ yɔsí uu re: A ripáí kari lirókó nnéi n tíye tɔn pɔ tikilɛ. Yo kari likemee yénune?

²⁸ Yeesu uu pi pɛɛ re: Asei kam nní nó símisi re kumúnjé kpe-i ke né Usói Kepipi am n sánti ké méyukɔɔ kɛtɛ fale ke Uléécaá uu n conse kémee rinéyɔɔpitú kecáá ní tone, nó kefi ne pité mpí nó nní né rintíki, nó ne kɔ atú kefi ne até kecáá túntine aní ne Isirayeli ipuri kefi ne ité iyɛ písoi ketahai túhaane.

²⁹ Πεπεε νέε nnya síyɔ νέε pimáa ne piwá νέε piyéi νέε pisáa νέε píni νέε pinósi ne sipipi νέε sicare n tíye, yé lē kapi n tíyente yé mepehé píle, api kɔ nfáa teneciré yénu ai likecáa kπά.
³⁰ Pifoí meýā yé pitórɔɔ panse, pitórɔɔ meýā api pifoí.

20

Pikeikó pee itunje ikó ikó kekai kέmee n hápɔ kenyárū

¹ Yeesu uu kɔ kπά re: Lē nnya, Uléecaa iyɔɔpi ye kɔ we yare nsímé mmú: Ukeisaa unyine yeε kemaresine leepɔ re uké pikeikó wéesi piké ualéε kapi ye n sée re fiinyi kecare kέmee u keisi.

² U ne pē api kómειne re uké pi héεle nnéi mmē kapi ye keyáa keσε ukeikó n héεle. Kei kuu pee kecare-i pi tónsepɔ.

³ Kai mί pi yare itunje mese áme we kefi kumúnjé, uu kɔ leepɔ uu pikeikó picɔ yenu, pē pin kéyaála-i méwoo nyenu.

⁴ Uu pi maa re: Nóké ha kɔ kenécare-i keisi ké nnéi mmē kai m pise nó héεle.

⁵ Api yisi api sí. Uu kɔ itunje keciré kumúnjé ne nnyóó metaani kumúnjé piléepɔ kπά, uu kɔ pikeikó picɔ kπίsi.

⁶ Kai nnyóó menupū mί pi, uu kɔ piléepɔ kπά uu pinyine yenu pin kei nyenu, uu pi maa re: Yo nnya kani nté méwoo nyenu itunje ne imelólé?

⁷ Api u pese re: Lεεε re úka úu pikai ró kπίsi. Uu pi maa re: Nóké kɔ n ηme ani ha kenécare-i keisi.

⁸ Kai nnyóó n wa, ucarete uyē uu uyεε ulikó kecáa m paílē maa re: A pikeikó pē sée aa pepee metórɔɔ ní ka ne pihéεle koraane áa ne pifoí kétɔ páála.

⁹ Pepee nnyóó menupū kumúnjé pikai n kóraane apí weri, mίpá úye uu nnéi mmē kapi ye keyáa keσε ukeikó n héεle yósu.

¹⁰ Ke pikeikó foí pē api ní ka, apí m músu re piihéé yé picɔ ikó rifaau. Amá mίpá úye uu nnéi nse mmē kapi ye keyáa keσε ukeikó n héεle yósu.

¹¹ Api kewóoyó ke-i inmúlaa ne ukeisaa uyē iwóhó loni.

¹² Api re: Mπί pee nní pikai metórɔɔ mmé ní ka ye wale itunje mekóónú mese. Aa pee tó ne pē nnéi nse héεle, in kɔ ne tó meýá ntunje ne mpɔone kó.

¹³ Ukeisaa uyē uu piuse rinóɔ yósu re: Am inίpee pó li, unésáne! Ai ró kómειnele re nnéi mmē kapi ye keyáa keσε ukeikó n héεle kaa yé yósi?

¹⁴ A lipókó kπίsi aa tómpɔ! Ne lalé ké nó ne uyεε pikai metórɔɔ mmé ní ka nnéi nse héεle.

¹⁵ Yare ám ncée má ké linékó ne menéla wa, νέε íye? Néε pɔ inίpee wɔηne re ne kefa láárú nnya?

¹⁶ Kei ke Yeesu uu rikπά re limecɔ ke pitórɔɔ api yé panse pifoí, pifoí api pitórɔɔ.

Yeesu ye metáánū unkpɔ ne umeyise nsímé simisi

(Mariki 10:32-34; Luki 18:31-34)

¹⁷ Yeesu ne upipiretiki api keyáa kenyine Yerusalem n tósu, uu upipiretiki kefi ne pité pē iyaa séi uu pi maa re:

¹⁸ Nɔ nyánii, Yerusalem kari nní símpɔ piké ha kei Usoi Kepipi tí piké pepee ye Uléecaa inyóonse n wa piwéεse ne isé picélaa anipe-i wa, pē piké ne u túhaane api yekei re piké u kpu.

¹⁹ Pi yé pepee ápi Uléecaa m pakarelē anipe-i u wa, api méwoo u nyánei api iséi u fopii api kunapéékó kecáa u kari, uu pee keyáa táánū tunjé nkpɔ kέmee yisi.

Lē ke Yakupu ne Yohani uni uu Yeesu m pise

(Mariki 10:35-45)

²⁰ Kei ke unósi uu upijnmáne keté, Yakupu ne Yohani kπίsi uú ne Yeesu leepɔ, uu ukeyu-i wúla uú ne u ténii.

21 Yeesu uu pɛɛ u pi sɛ rɛ: Yo kaá la ké pɔ wa? Uu rinóo u yósu rɛ: Ne la rɛ a ηmurei rɛ pɔ tíyɛsɛ pinéηmánɛ mpí keté apí masí ipóyóopi kémɛɛ tonɛ, uɔ kupólukɛ-lukɛ, uɔ kupómíimɛ.

22 Yeesu uu pɛɛ pi pɛsɛ rɛ: Ani nyu lɛ kani kei nní n welu. Nó fe ani ntóosi keporipi kam n nírunɛ níruu? Apí rɛ: Ɛɛɛ, tó fe.

23 Yeesu uu pi maa rɛ: Nó mɛsei ntóosi keporipi menéɔ n ntí. Amá in kunélukɛ-lukɛ nɛɛ kunémíi mɛtonɛ nkó mmú, ái nɛɛ yé tíyɛsɛ liké nɛ lɛ. Pɛ nnya kɛ Unésáa uu sitónɛ sɛ n nyóonsɛlɛ kuu si panɛ.

24 Kɛ upipirɛtiki kefi tɔrɔɔ mpí pɔɔ lɛ n kɔ, piripɔɔ arí nɛ pimáreɔ pité mpí caai.

25 Yeesu uu pinnéi séi uu pi maa rɛ: Nɔ nyulɛ rɛ pɛ kapi n kpíilɛ tɛ ayu piwéɛsɛ yɛ pinnanɛ nɛ a wéékusɛlɛnɛ, písoi keɔirɛ pin pinnanɛ a nyísɛlɛ.

26 Amá ái limɛɔ kai nó kémɛɛ wɛ. Uye un n la uké nókenéɔpɛ uwéɛsɛ, uké panse núnékeikó.

27 Uye un kɔ nókenéɔpɛ ikpéɛ n la, liute uké núnélási.

28 Limɛɔ kɛ Usoi Kepipi ákɛ ka rɛ piké kɛ n keisi. Amá kɛ kalɛ rɛ keké picɔ keisi keké kɔ kenfaa kpísi keké piakópɛ nnya hɛ liké nɛ písoi meyá ayu lɔ.

Yeesu yɛ pinyíyɛ pité pɔisɛ

(Mariki 10:46-52; Luki 18:35-43)

29 Lɛ memáá, Yeesu nɛ upipirɛtiki apí Yeriko kuyu tulu. Kapi kei n yisi pin tósu, tisoiwuí píima rinyinɛ ari un n tikilɛ.

30 Kei kɛ pinyíyɛ pité pinyinɛ pɛɛ ricéetime n tú apí kɔ tɛ Yeesu yɛɛ tósu. Apí pɛɛ sicááila kápáá rɛ: Upíima, Tafiti Kepipi, a irówɛ ripaí!

31 Písoi pɛɛ n cápínɛlɛ apí pi cési rɛ piké riséé, amá apí pɛɛ meyá n cáái ηmaa nɛ rínanɛ rɛ: Upíima, Tafiti Kepipi, a irówɛ ripaí!

32 Yeesu uu pɛɛ nyɛɛ, uu pi séi uu pi pi sɛ rɛ: Yo kaní la ké nó wa?

33 Apí u pɛsɛ rɛ: Upíima, tɔ la rɛ a wa irónípɛɛ iké wúkule.

34 Yeesu uu piwɛ paí uu piinipɛɛ ca, mɛsɛ nɛ mɛsɛ, inípɛɛ ii wúkule, piketé apí pɛɛ u tiki.

21

Yeesu yɛ Yerusalem kuyu loni

(Mariki 11:1-11; Luki 19:28-40; Yohani 12:12-19)

1 Kɛ Yeesu nɛ upisencɔ apí Yerusalem n nyahaiɔ, apí Olifiyee rikúú mɛtene Pɛtifasee kuyu-i lomɔ. Yeesu uu upipirɛtiki pité tum

2 uu pi maa rɛ: Ani kuyu nkú kpɛɛ nní nókenéyɛ-pɔ rí wɛ kémɛɛ hapɔ. Nó mɛsɛ nɛ mɛsɛ keminaayaha kɛnyinɛ lɛpɔ, kɛ nɛ kekepipi sin toraalɛ. Ani si fénnɛ aní nɛ né si weri.

3 Uye un rí-ye nó m pi sɛ, ani u pɛsɛ rɛ: Upíima yɛ si lalɛ. Liute yé kei nní nó riyá ani tómpɔ.

4 Lɛ kɛ antepu uú pɛɛ mí ma liké nɛ n wa nnya kai lɛ wa. U pɛɛ maa rɛ:

5 Ani Siyɔɔ kuyu pikó maa rɛ:

Ani ripaí, núnéyóopi yɛɛ nní nókenémɛɛ wɛmɛ.

Usoi niɛ-niɛ lo,

keminaa kepipi keɔáá kuu túnti.

6 Upipirɛtiki apí yisi apí tómpɔ, apí ha wai yarɛ kuu pi n forii.

7 Apí nɛ keminaa nɛ kekepipi weri apí pimɛlapɛ sikɛɔáá láai apí mɛkeɔáá u tonsɛ.

8 Písoi kulúú apí pisitukanka leɛ apí ncéɛ-i tánɛntɛ, picɔ apí apéi hépiri apí tánɛntɛ rɛ piké nɛ ríyɛ u waisɛ.

9 Písoi pɛɛ ukɛyɛ n sónnɛ nɛ pɛpɛɛ ukɛpirɛ n tikiɛlɛ apí pɛɛ n cáái rɛ: Tafiti Kepipi, ani uyɛɛ n sónti nɛ Upíima rinyiri ritaáse! Osanna, ani urinyiri keyómɛɔɔ-pɔ ritaáse!

10 Kɛ Yeesu uu Yerusalem kuyu-i n lomɔ, ai písoi nnéi lémesi apí pɛɛ m písinɛ rɛ: Usoi úyɛ keɔirɛ yɛ nkó?

11 Písoi pɛɛ u n tikiɛlɛ apí rɛ: Uyɛɛ antepu Yeesu, Kalilee ketɛ-pɔ Nasarɛti ukó lo.

*Yeesu ye Uléecaa keyo-i pikpéense lakase
(Mariki 11:15-19; Luki 19:45-48; Yohani 2:13-22)*

¹² Yeesu uu Uléecaa keyo kémee lompō uu pɛpɛɛ kei n yálisi ne pɛpɛɛ n léeri nnéi lákase. Uu pɛpɛɛ siwóó n cōhane ataapili ne pilólāyáí situmpi láuli.

¹³ Uu pɛɛ pi maa re: Li wōlaalē te: Pi yé Kenéyo sée re keyómeyáhaayo. Amá nǒ ne ke ripólósese piyaaluke kuhore.

¹⁴ Ke Yeesu uu kei lē ní we, pinyíye ne síkankáláká así hapō así ne Uléecaa keyo kémee u kō uu si pōisente.

¹⁵ Amá ke pɛpɛɛ ye Uléecaa inyóonse n wa ne isé picélaa api mɛwai píima ke Yeesu uu n wapisi n yé ne siwá sɛɛ Uléecaa keyo kémee n cáái re: Osanna, Tafiti Kepipi, ai pi tóosi.

¹⁶ Kei kapi pɛɛ u pise re: Pō kómēi lē kapi nní n cááii? Yeesu uu re: Eɛɛ. Uu pɛɛ pi pise re: Lē nnya, áni kahane Uléecaa ritelé kémee nsímé mmú n keē te: Pō tíyese aí ne siwá sínsápi ne siwá fɛnfɛi péne asi pō m pakarenteɛ?

¹⁷ Yeesu uu pɛɛ limemáá kei pi yá uu kuyu lelu uú ha Petanii-pō fine.

*Yeesu ye kúfikiyee anǒ wa
(Mariki 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Kai n weesi, Yeesu uu yisi un Yerusalem tósu, nkú nn u wai.

¹⁹ Uu kúfikiyee ricétime yɛnupō, uu sónepō uú ne ku kō, amá mɛpéi ηmane kuu leepō. Uu pɛɛ kuléé kpē maa re: Páa nkɛpéni kō píkai mārune! Kei nní, kúfikiyee kpē aku kóosi.

²⁰ Ke upipiretiki api lē n yé, ai nnóo pi yipu api pɛɛ re: Iye ke kúfikiyee nkú aku nní mese ne mese kólaapō?

²¹ Yeesu uu pɛɛ pi maa re: Ké aseí kecáá nó símisi re nōn Uléecaa ne kefa n tenelē nōnsá kō n tíru, nó fe ani lē kam nní kuléé nkú n wa mɛcō wai. Ai kō lē ηmane, ticuruu, nó fe ani riyópe ntí maa re: A kei yisi a ha mínimaa-i ripólō, ai kō mesei lē wai.

²² Nōn Uléecaa ne kefa n tenelē, nó ye lē nnéi kani ye keyómeyáhaa-i m pise yē.

*Yei ke Yeesu nnaŋe nn léeri?
(Mariki 11:27-33; Luki 20:1-8)*

²³ Lē memáá, Yeesu uu pɛɛ Uléecaa keyo-i lompō un we un písoi céési, pɛpɛɛ ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese ne kuyu piwéese apí hapō apí ne u kō api u pise re: Nnaŋe ní-ye kaá ne nní wai? Uye yeé nnaŋe pō he pōké ne nní n wai?

²⁴ Yeesu uu pɛɛ pi pɛɛ re: Ne la ké nse nó pise. Nōn tinóo né m pɛɛ, né pɛɛ nó símisi nnaŋe mmē karí ne lē n wai.

²⁵ Ne la ké nó pise re wóo Yohani tumme re uké písoi míni wolé? Uléecaa née písoi pɛɛ u tumme? Api pɛɛ símaane re: Tōn nkɛpéni m maa re Uléecaa yeé u tumme, u yé ró pise re: Kai pɛɛ íye wa káni ne Yohani nsímé ηmurei?

²⁶ Tōn kō m maa re písoi pɛɛ u tumme, aí yé wa. Tō pɛɛ risoiwuí wurule. Li we re písoi nnéi ye Yohani nyánile re antepu lo.

²⁷ Api pɛɛ mese Yeesu rinóo pɛɛ re: Ari nyu. Uyē uu kō pi pɛɛ re: Né ám kō nó símisi nnaŋe mmē karí ne lē n wai.

Utisi unyine piŋmáne pité kenýárū

²⁸ Yeesu uu kō pipise pi kpá re: N-ye kani kenýárū nké-i yé? Pi re utisi unyine yeé pɛɛ piŋmáne pité má, uu keyáa ŋmáne wéese maa re: Unéŋmáne, a neni waasi a ha anéléé nyē kapi ye n sée re fiinyi kecare kémee keisi.

²⁹ Ŋmáne uu u pɛɛ re: Am sí! Kai rinkpáse, uu kemúnjé conse, uu yisi uu waasi.

³⁰ Utisi uyē uu kō ŋmáne tǒrǒo limɛcō male. Uyē uu re: Eɛɛ, ne kō, Sáa. Amá úu pɛɛ nkɛpáni waasi.

³¹ Yeesu uu pɛɛ pi pi sɛ rɛ: Nɔ mʉsu rɛ wɔɔ piketɛ kɛcɔpɛ usɔɔ mɛla wɔ? Api rɛ ufoi lo. Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Asei kam nnɪ nɔ sɪmisi rɛ pilampooyɔɔ nɛ piwásánkaí yé nɛ kekpréé nɔ wɔ api Uléécaá iyɔɔpi kɛmɛɛ lompɔ.

³² Li we rɛ Yohani Uniwole yɛ nókɛnɛmɛɛ kale uu aseɪ ncee nɔ nyise, áni nɛ kutu u ricɔ. Amá pilampooyɔɔ nɛ piwásánkaí api unsímé ηmurei. Ani kɔ lɛ nnéi yénu, amá áni mɛfine conse nɔkɛ unsímé ηmurei.

Pikeikó pɛɛ rikpákárá m má kɛnyárū
(Mariki 12:1-12; Luki 20:9-19)

³³ Yeesu uu pimáa pi kpá rɛ: Ani kɔ kɛnyárū kɛcɔ kutu ricɔ: Ucarɛte unyine yɛɛ we, uu aléé nyɛ kapi yɛ n sée rɛ fiinyi kɛcarɛ tamɛsi, uu mmɛɛ wai uú nɛ kɛ kóónú. Uu kɔ kɛcarɛ kɛ-i kuhóre túni uu kɛtacerii mɔm kei kapi yé píta n cérii. Uu kɔ limɛmáá keméré cáca kɛnyine mɔm uu pɛɛ pikeikó wéési rɛ piké kɛcarɛ kɛ kɛcáá u m paílɛ uké ncée ha uké kam.

³⁴ Kai aléépipi nyɛ kutúū n tu, uu upilasi yukuse rɛ piké ha upikeikó pɛ-i ualéépipi u yóɔmɛ.

³⁵ Pikeikó pɛɛ api pilási mpí cópii. Api use kaii api ucɔ kopu, api utáánū aparɛ tapisɪ uu kpi.

³⁶ Ucarɛte uu kɔ pilási picɔ piyukuse kpá, pɛ pin kulúɪ we nɛ pifoí. Pikeikó pɛɛ api kɔ pɛ wai yarɛ lɛ kapi pilási foí n wɔ mɛcɔ.

³⁷ Uu picérei pɔɔnɛ uu uuηmáne yukuse uu pikɛmɛɛ tum, un mʉsu rɛ: Mpá liké íye wɔ, pi yé unéηmáne wuri.

³⁸ Amá kɛ pikeikó api uuηmáne uyɛ n yé, api pimɛcɔpɛcirɛ n tee rɛ: Nkó yɛɛ masí usɔɔ mɛmá nnéi te. Ani kam tɔkɛ u kpu tɔkɛ pɛɛ umɛmá n te.

³⁹ Kuu n tuiɔ, api u tini api kɛcarɛ ilúkɛ u sá api u kopu.

⁴⁰ Kɛ Yeesu uu pinyárū m masí, uu pi pi sɛ rɛ: Ucarɛte uyɛ un ha n ka, yo kuu yé pikeikó pɛɛ wɔ?

⁴¹ Api rinɔɔ u yósu rɛ: U pikeikó kpákárá pɛ mɛkóɔpɛ kóninɛ. Pilicɔ áɪ yé nkpáni íwe u wɔ. Uu pɛé ha pikeikó féé forii rɛ piké kɛcarɛ kɛcáá u m paílɛ, apipi an m pi, api yɛ u túúni.

⁴² Kei kɛ Yeesu uu pi pi sɛ rɛ: Ani nsímé mmú píkaí Uléécaá Nsímé ritelɛ kɛmɛɛ kéenlɛ tɛ: Tiparɛ kɛ pimóme api n fóm tɛɛ pansɛ ricíɛ-cirɛ tɛɛ kɛnui-i ní wee? Upiima yɛɛ lɛ wɔ. Mɛwaisaηa kuu rɔ n yéneise yɛ mɛ!

⁴³ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá rɛ: Lɛ nnya, nɔ mpí, nɔɔ nnɪ Uléécaá iyɔɔpi kɛmɛɛ ní we, pi yé ikɛmɛɛ nɔ lese api mpuri féé mɛɛ Uléécaá mɛla n wai tonsɛ.

⁴⁴ [Lin úye n fóm un tiparɛ tɛ tinkpɔ, u yé selesi. Lin úye n fóm tin ukɛcáá n loó, ti yé u nā].

⁴⁵ Kɛ pɛpɛɛ yɛ Uléécaá inyóɔnse n wɔ piwéése nɛ Pifarisi api Yeesu sinyárū sɛ n kɔ, api céru rɛ pɛ kuú nɛ máne.

⁴⁶ Api pɛɛ icée n wéési piké nɛ u tí, pin kɔ pɛɛ risoiwú wuru rɛ pisoɪ yɛ u nyáni rɛ u antepu lɛ nnya.

22

Pinósikpiké anyá iluke kɛnyárū
(Luki 14:15-24)

¹ Yeesu uu kɔ kɛnyárū kɛcɔ pi kpá rɛ:

² Uléécaá iyɔɔpi yɛ kɔ we yarɛ nsímé mmú: Uyóɔpi unyine yɛɛ keyáa uuηmáne yɛɛ unósi n kpísi anyá piima wai.

³ Uu upikeikó tum tɛ piké ha pisoɪ séleime piké anyá iluke li. Amá pisoɪ api isáneséi iyɛ yulu api anyá wénte.

⁴ Uu kə pikéikó picə pitumə kpá uu pi maa re: Ani písáne sée ani pi símisi re: Anyá iluke ye pipele masile. Anénáala ne ínésée kpəkəkó kam kó. Mpá yo ye kéyu wale. Ani kam ani pinósikpiké anyá iluke li.

⁵ Api nkpáni isánéséi iyē kutu ricə. Mpá úye uu ulikó-mē tómpə. Picə api sicare waikεε, picə api ayáa tónaapə

⁶ pitórəə pəə pikéikó pē cópii api isei pi waise api pεε pi kóni.

⁷ Ai uyóəpi kuwói wai, uu upisóca tum apí ha písoi pē kóni api pikuyu nna nmaasi.

⁸ Uu pεε upikéikó picə maa re: Anyá iluke ye pipele masile, amá písáne ápi pεε ikuluke tulaalē.

⁹ Lē nnya, ani sicépenε-i léepə, nən píye n yē, ani kusáne pi séiri.

¹⁰ Upikéikó pē api yisi api icée tóoi api písoi nnéi kapi n yé sélei, písəne ne pikópe, písáne api pεε kenyáyo yipu.

¹¹ Kei ke uyóəpi uu pεε lompə re uké písáne pē yáasi, uu usoi unyine yenu yeε úu inyánlū n tanaalē.

¹² Uu u pise re: Unésáne, íye kaa wa aá ne nté lonti áa kə inyánlū tanaalē? Ai utisi muuni uú n séélē.

¹³ Uyóəpi uu pεε pikéikó maa re: Ani ána ne anípe u paasi ani ketahai kuɲmaha-i u sápo. Kei kuu yé n téni un iní takai.

¹⁴ Yeesu uu pεε re: Li we re písoi kulúi kapi sée, amá pē kapi pikεcəpe n wée ápi pεε kulúi we.

Lampoo kapi ye Rəm uyóəpi piima n héele

(Mariki 12:13-17; Luki 20:20-26)

¹⁵ Kei ke Pifarisi api pεε símaane re íye kapi yé ne Yeesu ripine wa piké ne unnəsimé cire u n tí.

¹⁶ Api pipiretiki pinyine ne Erooti pipiretiki pinyine lese api tum te piké ha Yeesu maa re: Upiima, tə nyule re asei nmanε kaa ye símisi. Pə ye kə Uléecaa ncee písoi céesile ne asei. Mpá usoi uké íye nsá nnaɲε m má, áa ye uinipeε n wuru pən ne símisi.

¹⁷ Tə la re a kepómúné ró símisi təké yé te ncée ye we re təké ye Rəm uyóəpi lampoo héele née ári kape ye héele?

¹⁸ Amá Yeesu pó ne pimεsəhə kópe kapi n wai pinyuwe máalenle. Uu pεε pi maa re: Nó kecáa kecáa mēwai pikó mpí, yo nnya kani né peikeε?

¹⁹ Ani ne siwóó sē kani ye ne lampoo n héele kam nké! Api mēwóópipi mεse ne u hapə.

²⁰ Uu pεε pi pise re: Uye riyu ne úye rinyiri tee nní mekecáa we?

²¹ Api u pεε re: Sesaa lo. Kei ke Yeesu uu kə pi maa re: In lē, ani Sesaa likó Sesaa pa, ani Uléecaa likó Uléecaa pa.

²² Kuu lē tinóó tē pi m pεε, ai nnóo pi yipu api pεε u yá api tómpə.

Pisatusee ne nkpə kémεε meyiεe nstímé

(Mariki 12:18-27; Luki 20:27-40)

²³ Keyáa kē cire ke Pisatusee api Yeesu kémεε ha. Pisatusee pεε tee re pikpəkpə ápi ye nkpə-i yisi. Api sí apí ha Yeesu leepə, api u pise re: Sáa, Moisi ye maa re:

²⁴ Unósikó úye un n kpu unsá kewá m má, li pise re uuwā yeε yé unósi uyē kukúmannəsi kpísi uu umáa mpuri wai.

²⁵ Too! Amá piɲmánε pinyine pεε pεε kerócəpe nté we. Pi pimáreco pisεei le. Umáa uu unósi kpísi, uu kpi úu kewá yē. Uwá uu pεε umáa ukúmannəsi kpísi.

²⁶ Uyē uu kə limεcə kpi, uu ukúmannəsi uyē ne utáánū yá. Ai lē n wai hái ne usééi-sééi kémεε-pə.

²⁷ Pē memáa, unósi uyē pəo kə kpi.

²⁸ Tə la təké nkpéni pó pise re ke pimáreco pisεei pē api nní pinnéi unósi uyē n kpísi, pi uye unósi ye ha lo, keyáa kē ke pikpəkpə apí ha nkpə kémεε n yisine?

29 Kei ke Yeesu uu pɛɛ pi pɛsɛ rɛ: Lɛ nnya kani nómenécíre kiraasente. Aní Nléécaasimé asei kómɛi, áni kɔ Uléécaá nnaɲɛ nyu.

30 Kumúnjé kɛ-i ke pikpɔkpɔ apí ha n yisine, pitisi apí pinósi kɔíkɛsine, pinósi páa kɔ pila sóɲkɛɛnɛ. Amá pimɛfinɛ yé ha n we yarɛ piléécaatumɛ keyómɛcaá-pɔ.

31 Aní lɛ ke Uléécaá uu pikpɔkpɔ mɛyisɛ kɛcáá nó mɛ ma apí Unsímé Ritɛlé kɛmɛɛ wólɔ kɛé, nɛɛ yo? U maa rɛ:

32 Nɛɛ Apiraham Uleecaa nɛ Isaaki Uleecaa nɛ Yakupu Uleecaa. Uléécaá úu pikpɔkpɔ Uleecaa amá u pinyánnýá Uleecaa lɛ.

33 Kɛ písoi pɛ nnéi pɛɛ n cápínɛlɛ pin kutu u cɔlɛ apí lɛ n kɔ, uicélaa iyɛ ii pi loni nɛsɔnɛ.

*Isé iyɛ Uléécaá isé kɛcɔpɛ icɔ n fe
(Mariki 12:28-34; Luki 10:25-28)*

34 Kɛ Pifarisi apí n kɔ tɛ Yeesu yɛ Pisatusɛɛ feriyɛ uu sɛéɛɛ, apí cápínɛ.

35 Pikɛcɔpɛ isé ucélaa unyine uu pɛɛ ripinɛ Yeesu wai uu u pise rɛ:

36 Ucélaa, Uléécaá isé nnéi kɛmɛɛ íyɛ yɛɛ imáa?

37 Yeesu uu rɛ: A Upíima, Upólécaá n la nɛ kɛpófa nnéi, nɛ ipósoi nnéi, nɛ kɛpómúnjé nnéi.

38 Iyɛɛ isé foí, iyɛɛ kɔ innéi kɛcɔpɛ imáa.

39 Ilírú yɛɛ ifoí iyɛ mɛcɔ n sá yɛ nnyí: A upóɔ n la yarɛ kaa ripócuruu n la.

40 Isé nnyí kɛtɛ yɛɛ isé nɛ antepuyɛ icélaa riyíki.

*Uyɛ ke Uléécaá uu n wɛɛ nɛ Tafiti kɛcáá nsímé
(Mariki 12:35-37; Luki 20:41-44)*

41 Kɛ Pifarisi apí lɛ n cápínɛ, Yeesu uu pɛɛ pi pise rɛ:

42 Iyɛ kani uyɛ ke Uléécaá uu n wɛɛ kɛcáá músu? Uyɛ kɛpipi yɛ kɛ? Apí u pɛsɛ rɛ Tafiti Kɛpipi yɛ kɛ.

43 Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: In lɛ, íyɛ kai wa ke Nfáasɔnɛ nn Tafiti mɛtɛi hɛ úú nɛ u séi rɛ Upíima? Tafiti yɛ pɛé maa rɛ:

44 Upíima yɛ Unépíima maa rɛ:

A kunélukɛ-lukɛ-mɛ kɛyukɔ́tonɛ-i tone hái nɛ kumúnjé kɛ-i kam yé pipóláarɔ kɛpónýáɛ-i n cɔ.

45 In tɛ Tafiti yɛ mɛsɛi u sɛɛ rɛ Upíima, íyɛ ke uyɛ cire uu yé kɔ pɛɛ Tafiti Kɛpipi?

46 Pifarisi pɛ́ apí fe piké nka Yeesu pɛsɛ. Káí nɛ kei n kɔpísi, úka úu yɛ pɛɛ kaha uké nnyine u pise.

23

*Yeesu yɛ rɛ písoi piké pimɛcírɛ nɛ isé picélaa nɛ Pifarisi tí
(Mariki 12:38-39; Luki 11:43,46; 20:45-47)*

1 Lɛ mɛmáá, Yeesu uu pɛɛ písoi pɛɛ n cápínɛlɛ nɛ upipirɛtiki-mɛ pansɛpɔ uu pi maa rɛ:

2 Isé picélaa nɛ Pifarisi káí pɛé we rɛ piké isé ke Moisi uu nó mɛ pa asei nó símisi.

3 Li nɛ sá rɛ nɔkɛ piicélaa rimúlú aní kɔ i tiki. Amá áni kape yɛ pimɛwai nɛ yíraanɛ. Li we rɛ pɛ nɛ yɛ picɔ cési rɛ piké piicélaa ritiki, amá piricuruu apí yɛ pɛɛ i ritiki.

4 Pi yɛ limúɛ-mulɛ paasile apí picɔ yasɛ, piricuruu apí yɛ pɛɛ líka rica.

5 Pi nɔpá yo wai rɛ písoi piké yɛ pi yɛ nnya. Lɛ nnya kapi yɛ Nléécaasimé silɔɔpi kapi ritii kɛcáá rinmɛelú mɛpɛré rikpásɛ apí kɔ pisitukanka atimɛ nwépi mɛpɛré kɔpásɛ ai picɔ síkɔ feriyɛ.

6 Sitónɛ foí kapi yɛ kɛlukɛ kɛmɛɛ nɛ Pisuífi ayomɛyáhaalee-i n la.

7 Pi la rɛ písoi piké ipakare nɛ pi n yáhaankɛɛ sicápínɛ kɛmɛɛ, piké yɛ kɔ pi sɛɛ rɛ picélaa.

8 Amá nɔ́ áni kape yɛ tíyɛ piké yɛ nó sɛɛ rɛ picélaa. Nɔ́ nónnénéi pimáɛcɔ lɛ. Usoi usɛ kóló yɛɛ kɔ nóunécélaa.

⁹ Ani kapε ye ketē kecáá úka sée re nóunésáa. Nóunésáa cireníηe kani m má yeε keyómecaa-pə we.

¹⁰ Ani kapε ye tíye piké ye nó sée re úyukóó. Nóunéyukóó ye use le. Uyεε nní uyē ke Uléécáa uu n wéε.

¹¹ Nókenécəpe uwééσε uké pansε nóunékεikó.

¹² Uye un umεcιre rintaáσε, li ye u ricepisele. Uye un umεcιre rincepise, li ye u ritaáσεle.

Yeesu ye isé picélaa ne Pifarisi kecáá kecáá mewai kesi

(Mariki 12:40; Luki 11:39-52; 20:45-47)

¹³ Iwε kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí. Nə kecáá kecáá mewai pikó le! Nə ye pisoι ncée tápisile re ápi kapε Uléécáa iyəopi kémεε lə. Nórinécúruu áni ye lompə, áni kə pεε pεpεε ní la yáne piké lompə.

¹⁴ [Iwε kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí. Nə kecáá kecáá mewai pikó le! Nə pikúmannəsi anipe-i lē kapi m má yóoi, ani ye kə pεε keyóme yáasi ai nánai pisoι piké ne nó n yé nnya. Lē nnya ke Uléécáa uu íwe iyεε íi icə m má nó wainε.]

¹⁵ Iwε kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí. Nə kecáá kecáá mewai pikó le! Ketē nké nnéi ne mínimaa kani kálē te nəké use unyine yē nəké u pansεσε nóunépiretiki. Nən liute piyéne m masí, ani tíyεσε uu pansε usoi nkó kaí ne n sá re piké íwe teneciré kelə kémεε íwε lukeise iké nóinékó n fe meté.

¹⁶ Iwε kani topori, nó pinyíye mpí, nóo nní pisoicə n séni! Nə ye maa re: Uye un Uléécáa keyə n sée uú ne wéeri re u yé linyine wa, u yé fe uu lipiwai yá. Amá úye un wura yeε Uléécáa keyə-i ní we n sée uú ne wéeri re u yé linyine wa, ncée rín we re uké lipiwai riyá.

¹⁷ Nó piníri ne pinyíye mpí! Wura ne Uléécáa keyə keε wura uyē m pansεσε Uléécáa likó, yo yeε liketé kecəpe ríyu má ne licə?

¹⁸ Nə ye kə maa re: Uye un Uléécáa keyə kémεε kenýóonsehúúpi n sée uú ne wéeri re u yé linyine wa, u yé fe uu lipiwai yá. Amá úye un inyóonseσεε yeε kehúúpi kecáá ní láalē n sée uú ne wéeri re u yé linyine wa, úu ncée má uké lipiwai riyá.

¹⁹ Nó pinyíye mpí! Iσεε kapí ne n nyóonse api kehúúpi kecáá láa ne kehúúpi keε i m pansεσε Uléécáa likó, yo yeε liketé kecəpe ríyu má ne licə?

²⁰ Lē nnya, úye un kenýóonsehúúpi n sée uú ne wéeri, kelə kē ne lē nnéi leε kei ní we kuu sée uú ne wéeri.

²¹ Uye un Uléécáa keyə n sée uú ne wéeri, Uléécáa keyə ne Uléécáa yeε kekeμεε ní we kuu sée uú ne wéeri.

²² Uye un keyómecaa n sée uú ne wéeri, Uléécáa riyəopitū ne Uléécáa yeε rikεcáá ní tū kuu sée uú ne wéeri.

²³ Iwε kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí. Nə kecáá kecáá mewai pikó le. Nə ye mpá yo hənele, aní ne manti ne ayéhepei ncəpuri péne ani hóone awélé kefi, ani Uléécáa kuwélé kuse pa. Amá áni ye pεε isé nnéi kecəpe ipíima yare nní aseι piwélaa ne usoicə piwetu ne aseι pitiki nkó ne pikεi wa. Lē kaí pεε pise re nəké n tikilē nən pεε kə ne litórəo licə nní wai.

²⁴ Nó pinyíye mpí, nóo nní pisoicə n séni. Nə ye kúcerii ne rísə leσεle, ani pεε ísu ne péne ani muuni.

²⁵ Iwε kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí! Nə kecáá kecáá mewai pikó le. Nə we yare mpí pεε ye kehee ne kecáripι kepire ηmane n heεre api kemée yá μεcə. Lē kapi ye sikεμεε n li ne kapi ye ní ntí ye pεε liyaa-yaa le kapi n káipinkεε.

²⁶ Nó Pifarisi, pinyíye mpí! Ani ye kehee ne kecáripι kémεε mefoí heεre, kepire yé pεε limεcə sənési.

²⁷ Iwε kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí! Nə kecáá kecáá mewai pikó le. Nə we yare rikpíi mmele kapi míni tomé n túkei ari peé n wariye póι-póι rísəne μεcə, némpákane asoikəhə ne líkperinkpεkóó leε rikεμεε yipaalē.

²⁸ Limεcə kaní we. Nə pisoι keyu-i nyíselē te nə isé tíkilenle, némpákane kecáá kecáá mewai ne mewai kópe μεε nósinéfa-i yipaalē.

²⁹ Iwε kani topori, nó isé picélaa ne nó Pifarisi mpí! Nɔ kecáá kecáá mɛwai pikó lε. Nɔ ye antepuyε akpíí mɔnle ani pεpεε aseí n tíkílē akó sɔnukuse

³⁰ ani pεε rε: Tɔn pεε pírókpure isoi kumúnjé kpe-i n we, ári yé pεε ηmurei tóké pi rikpá tóké ne antepuyε kɔ.

³¹ Nɔ pεε lē nyísele ani nórinécúruu yámne rε nɔ pεpεε antepuyε n kɔ sipirē lε.

³² Lē nnya, ani mεse nópinékpure mɛwai kópe ne kényu mahā ne kété-pɔ!

³³ Nó iwáá kpákárá nnyí! Iye kani yé wa áni yé ne nna teneciré kémεε n lompɔ.

³⁴ Ani kɔ te né antepuyε ne pisoí pεε mɛwéesesɔhɔ m má ne isé picélaa kecire nó páme. Nó picɔ kɔ, ani picɔ kunapéékɔ́ kecáá karií, ani kɔ nóanýómeyáhaalee-i picɔ iséí súúkee, ani kɔ picɔ mpá kuyu kúye-i n tikilē nɔn wéékuselē.

³⁵ Lē nnya ke pē nnéí kani n kɔ ápi kɔ líka wa nkpɔ ní ne nó tenene, kai n kpíime usɔne Apεeli kémεε aí ne sí Perekiya ηhmáne Sakarií kani Uléécaá keyɔ kémεε kelɔ sɔne ne kenýɔnsehuúpi kepáápáá ní kpu kémεε-pɔ.

³⁶ Ké aseí nó símisi rε nfáani pisoí mpí pεε mɛwai kópe mē akpanii yenne.

*Yeesu ripɔɔ ye caai Yerusalem nnya
(Luki 13:34-35)*

³⁷ Lē memáá, Yeesu uu pεε Yerusalem pikó maa rε: Nó Yerusalem pikó, nɔ ye antepuyε kónle ani kɔ pē ke Uléécaá uu nókenémεε n tumme apare tapisi ani kóni. Melé kesē kaní pεé la ké nó cápine yare ke kucáyaha aku ye kuamérj mεtene kusipipi n tā líka aí ye si wa mεcɔ ani yúlu?

³⁸ Lē nnya, Uléécaá keyɔ yé menmane n we úka úu yé n we.

³⁹ Ani kɔ te áni neni piyéne né kpáne liké ha ne tu kumúnjé kpe-i kani yé ha m maa rε: Uléécaá uké uyεε Upíima rinyiri ne n weme rikpá!

24

*Yeesu rε Uléécaá keyɔ yé fori
(Mariki 13:1-2; Luki 21:5-6)*

¹ Yeesu uu pεε Uléécaá keyɔ-i léeri un tósu. Kei ke upipiretiki api pεé ne u rikɔ rε piké kememɔme u nyíse.

² Amá Yeesu pɔɔ pεε pi pεse rε: Lē nnéí kani nní n nyáni, aseí kecáá, li sónti liké wa ripare ríka ári yé ricɔ kecáá n tɔsilē. Linnéí mmú ye sóntile liké fori téké-téké.

*Lεlε n nyíse rε ketē ye ketene tu
(Mariki 13:3-13; Luki 21:7-19)*

³ Yeesu uu pεε sí uú ha Olifiyee rikúú kecáá tone. Upipiretiki api kei u kálaapɔ api u pise rε: A ró símisi píyei kai lē waine, ne yo kari yé kɔ ne ceri rε mεpópεεme mεε lē tu rε ketē ketɔ ye kē.

⁴ Yeesu uu pi pεse rε: Ani nómenécíre tí nsɔne, áni kapε tíye unyine uké kuyúí nó tā.

⁵ Pisoí kulúí yé sónaame use use, api ye rinényíri ne pisoí meyā kiraasente api ye pi maa rε: Néε uyē ke Uléécaá uu n wée. Lē kémεε kapi yé pisoí kulúí kuyúí tā.

⁶ Nó kɔ te atɔpi ye nókenékúrí néε ketaa-pɔ wai, amá áni kapε nfasimé tónε. Lē kai m pise rε liké wa kai lē wai. Amá kété áke kahañe n tu.

⁷ Nsoipuri nnyine yé yisi nn nsoipuri ncɔ ne tɔpu, keyóɔpitē ake keyóɔpitē kecɔ ne tɔpu, nkú nn silɔ sinyine leeri, ketē ake silɔ sinyine yenjesi.

⁸ Lē nnéí ye we yare ke memárenlɔ ame ye unósi pikéhē n kóraane.

⁹ Pεé uye-i ke pisoí api yé nó kpísi api nópinélaárɔ anipe-i wai, api íwe nó wai api nó kóni. Isoipuri nnéí ii kɔ né nnya nóinépurí yulu.

¹⁰ Kei kai yé pεε pisoí meyā ne kelólé-mē ha, api pεé n yámmenɛtεne, api pεε ipuri n yúinne.

¹¹ Antepuyε nɔme kulúí yé léeme api pisoí meyā kiraasente.

¹² Mɛwai kópe yé kényu mahā, pisoí meyā nla nn pεε hásu.

13 Amá úye un tinkáhá-káhá ne kété-pɔ Uléécaá yé uriyu lo.

14 Uléécaá iyɔɔpi Nsímé Kεcire mee ketē nnéi kecáá kóónúne isoipuri nnéi iké kɔ. Lē memáá, nípá yo ketɔ ake pεe tulu.

Iwe piima mekame

(Mariki 13:14-23; Luki 21:20-24)

15 Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Antepu Taniyeli ye pεé maa re kumúnjé kunyine yé kam ani ncaai piima mee ye n cókoi yenu nn kelɔ sɔne riyikí-i tú. Úye un nsímé mmē n keē, uké musí uké liasei kɔ.

16 Lin lē n wa, pεpεe Yutee ketē kémee n we piké wuri api ayópe taá.

17 Uyee yé ha kulee ipiraa kecáá n we, uké wuri úu kapε re uké nkpráni kukemee lompo uké linyine kpísi uké ne ripéne.

18 Uyee kecare-i n we, úu kapε nkpráni re uké wurime uké kέyo-i uketukanka kpísi.

19 Iwe ke pifani ne pimáreni apí ha siyáa se-i topori.

20 Ani ne Uléécaá tē te úu kapε tíye itóó iyē iké nnyie kumúnjé née kewénteyaa ketúnjé ró leeme.

21 Iwe piima iyē ke sisoipipi asi kumúnjé kpe-i n lene icɔ íi píkai léémelē hái ketē kekoraane-me ne neni-me, iicɔ íi kɔ píkai léeri.

22 Uléécaá unsá pεe síweyaa sē n hasi, úka úu yé pεe nfáa yē. Amá pē kuu n wée nnya, u yé siyáa sē hasi.

23 Lē nnya, úye un nó m maa re: Ani ripaí, nté ke Kirisi uu we née uyee nkó nté-pɔ áni kapε ηmurei.

24 Pikirisi nɔome ne antepuye nɔome ye leerine piké mémare piima lese piké nyíse, piké kɔ mewaisaηa wapisi hái lin pεe kufee n we, pin yé fe ricuruu api pē ke Uléécaá uu n wée kiraase.

25 Ani léise re ne pisímé nó li masile.

26 Lē nnya, pin nó m maa re: Ani ripaí, uyee nkó kucesi kóima-i, áni kapε ha. Née pin nó m maa re: Ani ripaí, uyee nkó kulee-i pékaalē, áni kapε ηmurei.

27 Yare ke kekónetéhe ake ye nní keléécaá-pɔ n léeme ake meyéne mese yeéri ketunjeleeme-pɔ aké ne sí ketunjelolé-pɔ, limεcɔ ke Usoi Kepipi ake sónti.

28 Li we yare kapi ye n maa re: Kei ke isare kópe ii n we, ke áyemeekú aa ye cápine.

Usoi Kepipi mekame

(Mariki 13:24-27; Luki 21:25-28)

29 Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Síweyaa sē metómpɔ ke itunje íi sɔmaane, iwáre ii metéi paa, awárepi aa keyómecaa-pɔ poroiri, linaηe-naηe lee keyómecaa-pɔ n we ai meyá yηesi.

30 Linyine ai pεe keyómecaa-pɔ nyíse re Usoi Kepipi ye nyahaimεe. Kei ke ketē nnéi kecáá isoipuri ii yé pεe itu lɔ. Api pεe Usoi Kepipi yenu, ken ahope kecáá weme ne kennanηe ne kemeyɔpi.

31 Api pεe rináatɔη maa ténse, uu pεe upitume ketē awélé nnéi kémee túmει. Api pē kuu n wéekεe ketē nké ne kekεtɔ-pɔ cápine.

Kúfikiyee kecáá icélaa

(Mariki 13:28-31; Luki 21:29-33)

32 Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Ani kúfikiyee kenýárū icélaa kutu ricɔ. Ku ye kun ilése ηmú n wairi, mepéi men n leeri, nɔ ye mese ne mese ceri re kupii ye nyahaimεe.

33 Limεcɔ kaí we. Nɔn píyei lē nnéi mmē n yē lin n waí, ani ceri re Usoi Kepipi ye nyahaimεe, un tinɔnɔ ne kolē.

34 Asei kam símisi: PISOI kunai nkú áku tósune kelene, nní nnéi liké ne n kam.

35 Ketē ne keyóme yé tásí, amá anénóó áa metóηjé má.

Uléécaá ηmane yee nípá yo ketɔ nyu

(Mariki 13:32-37; Luki 17:26-30; 34-36)

³⁶ Yeesu uu kə pimáa pi kpá re: Amá in ketē metene nkó, úka úu likeyaa kē nēe liitunje iyē nyu, mpa pilécaatumε peε keyómεcaá ní we nēe Ulécaá Kepipi ricuruu. Amá Usáa mecire yee nyu.

³⁷ Kumúnjé kpe-i ke Usoi Kepipi aké ha m pεeri, li ha waine yare kai Nowee nfaa kémεε n wa mεcə.

³⁸ Nní kaí peε Nowee nfaa kémεε wa: Keyáa kē ke míni amé peε ketē nnéi rinfe keké kelene n tu, písoi ye peé wele pin le pin níru, pin sóonne, pin pisipipi pila ne pinósi pasii hái ne keyáa kē ke Nowee uu kutákai kémεε n lompə.

³⁹ Api nkpáni níka musí, míni amé ha ne weri ame pinnéi muuni. Limεcə kaí ha waine peé uye-i ke Usoi Kepipi aké ha m pεeri.

⁴⁰ Pitisi pité yé likumúnjé kpe-i kecare-i n we, ai use kpírpə ai ucə yá.

⁴¹ Pinósi pité yé n we pin nam, ai use kpírpə ai ucə yá.

⁴² Lē nnya, áni kapε ləpile, li we re áni nyu keyáa kē ke Nounépiima uu m pεerine.

⁴³ Ani nsonε kə te úyəsaa un ye peé n nyu itunje iye-i ke uyaa uu kesine n sónepə, u yéε peε n nyánile úu yé tíye uyaa uké kəyə-i lompə.

⁴⁴ Lē nnya, nóké nómenécíre mesére n cápinelē non ne mé. Kumúnjé kpe-i káni ne m músu ke Usoi Kepipi ake pεeri.

*Ukeikó sone ne ukeikó kope
(Luki 12:41-48)*

⁴⁵ Yeesu uu peε upipiretiki pise re: Wóo ukeikó yee aseí n tíkilē un kə mesəhə má? Uyee ukeikó uyē ke úyəsaa uu ye ne kəyə rin-yá re uké ke m paílē, uu ye upikeicə iluke nsonε wai yare kai m pise.

⁴⁶ In te úyəsaa ye ukeikó uyē læme un mesei upikεi kecáa we, u únarekomε le!

⁴⁷ Ké aseí nó símisi ani kóm te úyəsaa uyee ne ulikó nnéi uukeikó yáne re uké likecáa m paílē.

⁴⁸ Amá in te ukeikó kope lo, u yé ukefa-i maa re: Unéyəsaa úu mekeε sónti.

⁴⁹ Uu peε upikeicə ipépi loni, u ne pítapomε api peé n le pin níru.

⁵⁰ Keyáa kē ne itunje iyē ke ukeikó uyē úu ne m músu kémεε ke uuyəsaa uú ha sónti.

⁵¹ Kei kuu yé peε ukeikó uyē lakase uu íwe u wai yare kapi ye kecáa kecáa mewai pikó n wa mεcə. Kei kuu yé n téni un iní takai.

25

Pikpére kefi pinyine kenyárū

¹ Yeesu uu kə upipiretiki pimáa kpá re: Lē nnya, Ulécaá iyəopi yé ha n we yare nsímé mmú: Pikpére kefi pinyine peε keyáa yisi re piké ujmáne unyine yee pinósikpiké ní la merí. Api sífiráa kpíkεsi apí ne péne.

² Pikecəpe pinupū peε piníri, pinupū picə pisəhə.

³ Ke piníri mpí api pisifiráa n kpísine, ápi simεkpə méka mεcə iyaa wa piké ne ripéne,

⁴ amá pisəhə pəó pisifiráa me súúkee api kə mεcə sinúmpí-i wai apí ne péne.

⁵ Ke ujmáne uyē uú ne pikáme n nánaise, nnə nn pi yáái api ləpilente.

⁶ Ke kesine ake m pi, kecááila aké lelu re: Ujmáne uyee nní wemε! Ani leepə ani u tépei!

⁷ Pikpére pē nnéi api yisi api pisifiráa pinyónsente loni.

⁸ Piníri mpí api peε pisəhə pē maa re: Ani nómenékpə mē tó he, sírófiráa ye lalε siké kpí.

⁹ Pisəhə pē pəó re: Eehei! Me ne tó risále, áme tise təké nó he. Li kutəsi we nəké piyái kémεε ha ani kei nómenékó ləlu.

¹⁰ Kumúnjé kpe-i kapi pilalε n tósu, ujmáne uyē un tuiiri, u ne pinupū pepeε pimεcire n cápinelē pin ne u mé api kesé kulee kpe-i kapi pinósikpiké anyá n wai loni, ihánaa ii hánaapə.

¹¹ Likεpire, pikpére niri mpí pəó tuiiri api cáái re: Upíima, a ró hánne! Upíima, a ró hánne!

¹² Kei ke ujmáne uyē uu pi maa re: Ne la ké aseí nó símisi re ám nó nyu!

13 Yeesu uu pɛɛ kpá rɛ: Lɛ̃ nnya, nnɔ̃ rín we. Li we rɛ áni nyu keyáa kéye née ituŋɛ íye-i kam sɔ̃nti.

Pikeikó pitaani pinyine kenyárū
(Luki 19:11-27)

14 Yeesu uu kɔ upipiretiki pimáa kpá rɛ: Uléécaá iyɔ̃ɔpi yé ha n we yare nsímé mmú: Utisi unyine yɛɛ pɛɛ ncée pihápe la, uu upikeikó sélei uu umemá pianipe-i wai.

15 Uu use wura mewóópipi sipehepi sinupū pa, uu ucɔ wura mewóópipi sipehepi sité pa, uu utáánū wura mewóópipi kepehepi kesɛ pa. U nírá úye nnaŋɛ ne musile uu ne lɛ̃ kai m pise u pa, uu pɛɛ yá uu tómpɔ.

16 Ukeikó uyɛɛ wura mewóópipi sipehepi sinupū ní yɔ̃sí uu mɛsɛ ne mɛsɛ siwóó sɛ̃ kpisi uu ne kpéense, uu wura mewóópipi sipehepi sinupū sicɔ kuláa yenu.

17 Uyɛɛ wura mewóópipi sipehepi sité ní yɔ̃sí pɔ́ɔ kɔ limɛcɔ wai, uu wura mewóópipi sipehepi sité sicɔ kuláa yenu.

18 Amá uyɛɛ wura mewóópipi kepehepi kesɛ ní yɔ̃sí pɔ́ɔ ha kuhóre túni uu ukeisaa siwóó sɛ̃ pɛsu.

19 Kai siyáa sité n wa, piukeisaa uu kúiri uu rɛ piké ulikó kéɛ uké yé.

20 Ukeikó uyɛɛ wura mewóópipi sipehepi sinupū ní yɔ̃sí uu ukeisaa keyúrí nyɔ̃sɔ́pɔ ne wura mewóópipi sipehepi sinupū féé sicɔ, uu rɛ: Wura mewóópipi sipehepi sinupū kaá pɛɛ né pa. Aa yéɛ, Upíima? Wura mewóópipi sipehepi sinupū sicɔ ye nsí kam kuláa n yé.

21 Uukeisaa uu u maa rɛ: Ne pakare! Pɔ ukeikó sɔne ne aseɛ ute le. Likáripikɔ́-i kaa nní wa lɛ̃ kai m pise. Lɛ̃ nnya, né limáa-maa pɔ rimúise. A lomme tɔké anyá li.

22 Ukeikó uyɛɛ wura mewóópipi sipehepi sité ní yɔ̃sí pɔ́ɔ kɔ nyɔ̃sɔ́pɔ uu rɛ: Wura mewóópipi sipehepi sité kaá pɛɛ né pa, Upíima! Aa yéɛ? Wura mewóópipi sipehepi sité sicɔ ye nsí kam kuláa n yé.

23 Uukeisaa uu u maa rɛ: Ne pakare! Pɔ ukeikó sɔne ne aseɛ ute le. Likáripikɔ́-i kaa nní wa lɛ̃ kai m pise. Lɛ̃ nnya né limáa-maa pɔ rimúise. A lomme tɔké anyá li.

24 Ai nkpéni yá uyɛɛ wura mewóópipi kepehepi kesɛ ní yɔ̃sí. Uyé pɔ́ɔ kɔ nyɔ̃sɔ́pɔ uu rɛ: Ne nyule Upíima rɛ mepókó áme kusa pɔ́ólú. Kɛcare ke-i káa n lukesi kaa ye kpasí. Kei káa n fɔ̃ kaa ye kpéé.

25 Lɛ̃ nnya ke iwame ii né wa am keté kémɛɛ sipówóó kúlesi. Aa yéɛ! Sipówóó sɛɛ nsí, a yɔ̃sí!

26 Kei ke ukeisaa uu rinɔ́ɔ u pɛsɛ rɛ: Pɔ ukeikó kópe ne ukánsɔi le! Kaa lɛ̃ n nyu rɛ kɛcare ke-i kám n lukesi kam ye kpasí. Née kei kám n fɔ̃ kam ye kpéé.

27 Pɔ yɛɛ pɛɛ sinéwóó ne kɛwóófore piyekei hale, aní pɛé ha pɛɛri am sinéwóó sɛ̃ yósu ne sikulaa.

28 Ukeisaa uyé uu pɛɛ pikeikó picɔ maa rɛ: Ani mɛkɛɛ wura mewóópipi kepehepi kɛ̃ uanipe-i yɔ̃sí ani nkó yɛɛ nní wura mewóópipi sipehepi kefi m má kpá.

29 Li we rɛ nkó yɛɛ meýá m má kapi ye pípa rikpá aí ne u fuu, amá nkó yɛɛ úu líka m má, pi ye lɛ̃ kuu m músu rɛ u má ricuruu u yɔ̃sile.

30 Amá ukeikó nkó yɛɛ úu nní líka n yóriye likó lee rɛ ani u tí ani ketahai-mɛ̃ kuŋmaha-i u sáɔ. Kei kuu yé n tɛni un iní takai.

Usoi Kepipi ye sɔ̃ntile kéké ne pisoí túhaane

31 Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá rɛ: Keyáa kɛ̃ ke Usoi Kepipi aké ha kemmulɛ kémɛɛ n sɔ̃nti ne pilécaatumɛ nnéi, keriyukɔ́tū kɛcáa kaké ha tonɛne.

32 Keté nké kɛcáa isoipuri nnéi yé ha kekeyu-i n cápínelɛne, akɛ pɛɛ pisoí ne pipicɔ kóólɛne yare ke useesé uu ye isáŋ ne ipoi n kóólɛne.

33 Uu pɛɛ isáŋ ukulukɛ-lukɛ-mɛ̃ wai uu ipoi ukumii-mɛ̃ wai.

³⁴ Kei ke uyóopi uu yé pɛɛ pɛpɛɛ ukuluke-luke-mě ní we maa re: Nó mpí ke Unésáa Uléécaa uu nní rinkpá, ani kam ani iyóopi kuu háí ketě kekoraane-mě n yekeilě un ne nó mế yósi.

³⁵ Li we re nkũ ye né wale, ani né he am le, nníré nn né wai, ani né he am níru. Ne pɛɛ usáne le, ani nósinéyo-i kusáne né yósu,

³⁶ ne pɛɛ menmane wele, ani ilũ né tani, ne pɛɛ pólúle, ani kenécáa paí. Ne pɛɛ kukpaniilee-i wele, aní hapə ani né lóólú.

³⁷ Kei ke pɛpɛɛ nní aseí n tíkilě api yé pɛɛ rinóo yósi re: Upíima, keyáa kéye kari pó yé nkũ nn pó we, ari pó he aa le, nées nníré nn pó we, ari pó he aa níru?

³⁸ Keyáa kéye kaa usáne, ari siróyo-i kusáne pó yósu? Keyáa kéye kari pó yé pən menmane we, ari ilũ pó tani?

³⁹ Keyáa kéye kari pó yé pən pólú nées pən kukpaniilee-i we, ari pó lóólú?

⁴⁰ Uyóopi yé pɛɛ rinóo pi pɛɛ re: Asei kecáa, ké nó símisi re lě kani pinémáreco kecəpe usínsá unyine n wa, nế kani lě li wa.

⁴¹ Kei ke uyóopi uu yé pɛɛ pɛpɛɛ ukumii-mě ní we maa re: Ani kenékúrí yisi ani ketaa-pə rinyósó. Uléécaa ye anóo nó wale! Ani ha nna teneciré kémee lompo. Kei ke Uléécaa uu n nyóonse un ne Setani ne upitume mế.

⁴² Nkũ ye né wale, áni né he ké li, nníré nn né wai, áni né he ké n ntí.

⁴³ Ne pɛɛ usáne le, áni nósinéyo-i kusáne né yósi. Ne pɛɛ menmane wele, áni ilũ né tā. Ne pɛɛ pólúle nées ne pɛɛ kukpaniilee-i wele, áni hapə nəkế né rilóólú.

⁴⁴ Kei ke pē póo kə rinóo yósi re: Upíima, keyáa kéye kari pó yé nkũ nn pó we nées nníré nn pó we nées pən usáne nées pən menmane we nées pən pólú nées pən kukpaniilee-i we, ári pɛɛ ne kutu pó rico?

⁴⁵ Kei ke uyé uu yé kə pi pɛɛ re: Asei kecáa, ké nó símisi re lě kani pisińsá pē kecəpe unyine n wa, nế kani lě li wa.

⁴⁶ Api pɛɛ ne íwe teneciré kémee pi tómpə, amá pɛpɛɛ nní aseí n tíkilě póo pɛɛ nfáa teneciré kémee lompo.

26

Pisuiŋi piwéese ye kóməine re piké Yeesu tí

(Mariki 14:1-2; Luki 22:1-2; Yohani 11:45-53)

¹ Ke Yeesu uu lě picélaa mí masí, uu pɛɛ upipiretiki maa re:

² Nə yé te li tise siyáa sité piké ne nkpo melóo anyá li. Kei kapi Usói Kepipi piláarə anipe-i waine, pē piké kunapéékóo kecáa ke karií.

³ Kei ke pɛpɛɛ ye Uléécaa inyóonse n wa piwéese ne Pisuiŋi piwéese api Uléécaa usina kapi ye n sée re Kayifu keyəcəpe cápine,

⁴ api rinóo rise wai re piké meya Yeesu tí piké kpu.

⁵ Api pɛɛ re: Amá áí kape pɛɛ anyá kémee. Insá lě, písoi pɛɛ n cápinelě yé yisi api nyere.

Unósi unyine ye Yeesu riyu kecáa tulaali kəonu

(Mariki 14:3-9; Yohani 12:1-8)

⁶ Yeesu uu Petanii ketě-mě sí uú ha uyó Siməo keyə-i topile.

⁷ Kapi n tú pin iluke le, unósi unyine uu kenúmpí səne kenyine kémee tulaali néíkóo píima unyine múipə uú ne sónəpə uú ne Yeesu kə. Uu Yeesu riyu kecáa tulaali uyé kəoni.

⁸ Ke upipiretiki api lě n yé, áí ne pi risá, api pɛɛ unósi uyé maa re: Yo picəainkee ye nkpeni mpí?

⁹ Pi yé pɛɛ fe api tulaali nkó yái nnéí píima api lisiwóo sē píwekóo hóone.

¹⁰ Yeesu uu céru re lě kapi símisi, uu pɛɛ pi maa re: Yo nnya kani lě unósi uyé cónlě? Məwai səne kuu né wa.

¹¹ Likumúnjé re nípá píyei ke nó ne píwekóo aní we, áí nípá píyei ke tó ne nnó arí we.

¹² Inépinje kuu mēncire tulaali fō piké kelenε nhóre né tā.

¹³ Asei kecáá, ké nó símisi re mpa yei kapi ketē nnéi kecáá Nsímé Kεcire yóólē, pi yéé unósi nkó mēwai mmé símisi apí ne u n léiselē.

Yutasi ye lalε uké Yeesu tí

(Mariki 14:10-11; Luki 22:3-6)

¹⁴ Kei ke Yeesu pipiretiki kefi ne pité pē use kapi ye n sée re Yutasi Isikariyōoti uu pεε yisi uu pεpεε ye Uléεcaá inyōonse n wa piwéése lεpō

¹⁵ uu pi pise re: Nen Yeesu nóanénipe-i n wa, yo kani yé né pa? Pē api mεse ne mεse kei nní nwóōweni mēpipi afεetaani keeni api u múise.

¹⁶ Kaí ne kei n kpísi, Yutasi uu pεε icée n wéési uké ne Yeesu pianipe-i n wa.

Yeesu ne upipiretiki ye nkpō melóó anyá iluke le

(Mariki 14:12-21; Luki 22:7-14, 21-23; Yohani 13:21-30)

¹⁷ Anyá nye-i kapi ye akpónó nyεε áa pite m má n li keyaa foí ke Yeesu pipiretiki api ukekúri hápō, api u pise re: Yei kaá la tóké anyá nyē iluke pó wa?

¹⁸ Uu pi pεse re: Ani kuyu-i kōó keyō-i hapō ani u maa re: Ucélaa ye re unkpō itunje ye tule. Kεpóyo-i ke u ne upipiretiki api sónti piké nkpō melóó anyá li!

¹⁹ Upipiretiki api mεsei lē kuu pi m ma wai, api nkpō melóó anyá iluke wai.

²⁰ Kai nnyóó ní wa, u ne upipiretiki kefi ne pité pē apí tone api iluke n le.

²¹ Keluke ke-i kuu pi maa re: Asei kecáá, ké nó símisi re nókenécōpe unyine yé né tí uu pinélaarō anipe-i wai.

²² Kuu lē ní ma, upipiretiki apōō aa meyíkiyiki caai api use use u m písei re: Upíima, yare né née? Ucō uu kō re: Upíima, yare né née?

²³ Kei kuu pεε pi pεse re: Tó ne uyē tōó nní ricáripí rise-i n le yeε sónti uké pinélaarō anipe-i né wa.

²⁴ Usoi Kεpípi ye ketē nké kecáá tósule yare lē kai Nléécaasimé kémεε kekecáá ní wólaalē mεcō. Amá uyεε piláarō anipe-i ke n waine ye íwe toporile. Li kutōsi we ápi kape pεε liute m mari.

²⁵ Yutasi yeε piláarō anipe-i u n waine pōó pεε u pise re: Yare née pεε lo née, Upíima? Yeesu uu re: Yare kaa nní m ma.

Yeesu nkpō ne umeyise piléise inyekii

(Mariki 14:22-26; Luki 22:14-20; Kōrenti Foí, 11:23-25)

²⁶ Ke Yeesu ne upipiretiki api lē n tú pin iluke le, uu kukpónó kpísi uu kukεcáá Uléécaá pōōnese uu ku kpókōrine uu pi pa uu re: Inépinje ye nnyí, ani yōsí ani li.

²⁷ Uu lē memáá kεpōripí kpísi uu kekecáá Uléécaá pōōnese uu pi pa uu re: Ani yōsí ani nónnénéí n ntí.

²⁸ Ménénye ye mmé mεε n kōonu písoi meγā nnya re Uléécaá uké piakópe pi sárei. Ményε mē kaí ne ritiki Uléécaá uú ne písoi séi re u ne pē piké kómεine.

²⁹ Ké nó símisi re kaí ne neni rimpá, ám aléepípi pita mpí piníré kpáne liké ha ne tu keyáa kē ke tó ne nnó ari yé ha kō píta fale Unésáa iyōopi kémεε ní ntí.

³⁰ Kuu lē písímé pi ní masí api pεε ipakare siyome n yom pin pakarente, api wai api yisi api Olifiyee rikúú taá.

Yeesu ye símisi re Piyεε yé kési re úu u nyu

(Mariki 14:27-31; Luki 22:31-34; Yohani 13:36-38)

³¹ Kei ke Yeesu uu pεε upipiretiki maa re: Nó nónnénéí kesine nké né ηmeriyε ani wúrunkεε. Li Uléécaá ritelé-i wólaalē te: Né useεsē kpu, kuseεlee isεε nnéi ii kpíi.

³² Yeesu uu kō kpá re: Amá nen píyεi nkpō kémεε piyise m masí, né ha Kalilee ketē-pō nó m mé.

³³ Piyεε uu rinóó yósu uu re: Mpa písoi nnéi pin pō nnya kelólé n yē, né ám yé píkaí loó.

³⁴ Yeesu uu u pɛsɛ rɛ: Asei kecáá, ké pɔ́ símisi rɛ pɔ́ kesine nké cire kesi metaani rɛ áa né nyu, icá ii kelene kooi.

³⁵ Kei ke Piyee uu pɛɛ u maa rɛ: Mpá lin nkɔ́ ye mu, tó ne mpó tóké kesé kpu, ám kuɲmeriyɛ pɔ́ we. Pipiretiki nnéí api limecɔ́ male.

*Yeesu ye Ketisemanee-pɔ́ keyóme yáasi
(Mariki 14:32-42; Luki 22:39-46)*

³⁶ Lɛ́ memáá, Yeesu ne upipiretiki api kelɔ́ kenyinɛ kapi ye n sée rɛ Ketisemanee kɛ́mɛɛ tuiɔ́. Uu upipiretiki maa rɛ: Ani nté n tū nééké rinyɔ́sɔ́ ké ha keyóme yáasi.

³⁷ Uu Piyee ne Sepetee pinmánɛ keté kpísi uú ne pɛ́nɛ. Nfasimé piima ne mpóɔ́cɔ́ai nnyine nn pɛɛ u tini.

³⁸ Kei kuu pɛɛ pi maa rɛ: Tinéɔ́ɔ́ ye caailenle hái lin ne nkɔ́ mɛnyíne we. Ani nté n tū, áni kape lɔ́pile, tóké kesé n nyáni.

³⁹ Kei kuu nkáripɛ ne ketaa pi wa, uu wúla uu kéyu keté kipi uu Uléécaá yáasi rɛ: Unésáa, pɔ́ fe aa nɔ́pá yo wai, a ne ntóosi keporipi nké ketaa né wa. Mpá ne lɛ́, kape menéɔ́ɔ́la wa, amá mepókó wa.

⁴⁰ Kuu piyómeyáhaa mí masí, uu upipiretiki pɛ́ kɛ́mɛɛ pɛɛɔ́, uu pi lɛɛɔ́ pin lɔ́ni. Uu pɛɛ Piyee pise rɛ: Lɛ́ nnya, áni nkɔ́páni fe tó ne nnó́ tóké kenampi kesɛ kesé n nyánii?

⁴¹ Ani n tū nɔ́n nyáni nɔ́n keyóme yáasi áni kape ne pipeikɛɛ kɛ́mɛɛ ní loó nnya. Li kesoiɔ́pɛi ripɔ́ we rɛ keké ye lisɔ́ne wa, amá ke pɛɛ rinárei mále.

⁴² Uu kɔ́ melírū nkáripɛ ne ketaa pi wai, uu kɔ́ Uléécaá yáasi rɛ: Unésáa, in te áa yé ηmurei ntóosi keporipi nké keké ne ketaa né wa rɛ ne meníré ke mále, mepóla meké wa.

⁴³ Uu pɛɛri uu kɔ́ pi lɛɛri pin lɔ́ni, likumúnjé rɛ piinipɛɛ ye mulesile.

⁴⁴ Uu kɔ́ metáánū piyise kpá uú ne ketaa pi wai, uú ha kɔ́ mɛsɛ mɛ́ ne Uléécaá tɛni

⁴⁵ uu pɛɛ kɔ́ upipiretiki kɛ́mɛɛ pɛɛɔ́ uu pi maa rɛ: Néntɛ nɔ́ nkɔ́pɛni lɔ́nile nɔ́n wéntelɛ́? Ituɲɛ ye nkɔ́pɛni tule rɛ piké Usoi Kɛpɛpi tí piké pikóɔ́pɛkɔ́ anipɛ-i wa.

⁴⁶ Ani yisi tóké u tɛpɛi. Uyɛɛ né n kpísine uké pikóɔ́pɛkɔ́ anipɛ-i wa ye nyahaimɛle.

*Yeesu metine
(Mariki 14:43-50; Luki 22:47-53; Yohani 18:3-12)*

⁴⁷ Ke Yeesu uu lɛ́ ní we un símisi, upipiretiki kefi ne pité pɛ́ kecɔ́pɛ use kapi ye n sée rɛ Yutasi un tuiɔ́ ne risoiwuí, atéhe ne apúnípi an muleilɛ́. Pɛɛɛ ye Uléécaá inyóɔ́nse n wa piwéése ne Pisuiɔ́ piwéése pɛɛ lɛ́ pi tumpɔ́.

⁴⁸ Yutasi uyɛɛ pɛɛ pianipɛ-i Yeesu n wainɛ ye pɛɛ risoiwuí céesile lɛ́ kapi yé ne Yeesu n céri piké tí. Uu pɛɛ pi maa rɛ: Nen ha úye rimpira arí u yáasi, uyɛɛ lo. Ani u tí.

⁴⁹ Kuu n tuiɔ́, uú ne Yeesu kɛ́mɛɛ n sairilɛ́ uú ha u maa rɛ: Ne pɔ́ yáasi, Sáa! Uu pɛɛ u pira uu u yáasi.

⁵⁰ Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ: Unésáne, a pikɛi pɛ́ kaa piwai ní ka mekɛɛ wa! Kei ke pɛ́ api pɛɛ cápɛnɛɔ́, api Yeesu tini api múlú.

⁵¹ Kei ke Yeesu upiretiki use uu risaapɔ́ uu ritéhe kpeúu uu Uléécaá usina ukɛikó kutu semí.

⁵² Yeesu uu u maa rɛ: A ripótéhe tɛ́ tikukai-i pɛsɛɔ́. Li we rɛ pɛ́ nnéí pɛɛ ne ritéhe n kóni, titéhe kapi ye kɔ́ ne pɛ́ kpu.

⁵³ Áa nyu rɛ nen pɛɛ nté Unésáa m pise rɛ uké né lémmɛ, u yé pɛɛ nté nní piléécaatumɛ né pame ai inɔ́n kefi ne ité fáauu?

⁵⁴ Nen nkɔ́pɛni lɛ́ n wa, li yé pɛɛ mmɛ́ kapi nní Uléécaá ritelé-i n wói rɛ nní kai nní n wai kai pise rɛ liké wa kecáá ritikii?

⁵⁵ Yeesu uu pɛɛ pɛ́soi pɛɛ n cápɛnelɛ́ maa rɛ: Nɔ́ atéhe ne apúnípi ne pitíne né ka yare usoi kpááree unyinɛ kani pitíne ka. Mpá keyáa kéye ke tó ne nnó́ arí pɛɛ Uléécaá keyɔ́-i we nen céési, áni né tí.

⁵⁶ Amá lē ke antepuyē api Nléécaasimé kémee n wói liké ne n wa nnya kai lē wa. Kei ke upipiretiki nnéi api pēe u ημεριye api wuru.

Pi ne Yeesu ketúhaane píma-i ha

(Mariki 14:53-65; Luki 22:54-55, 63-71; Yohani 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Pēpēe Yeesu n tí ye pēe u kpísile api ne Uléécaá usina Kayifu keyo sí. Kei ke isé picélaa ne Pisuiifi piwéése api pēe cápínelē.

⁵⁸ Piyēe uu ketaa-pō Yeesu n tikilē uú ne Uléécaá usina keyocōpe tulu, uu lompo uu piméré kékúrí tone un ne mé uké yé lē kai yé ne kétō ní kpu.

⁵⁹ Pēpēe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne pitúhaane píma nnéi api pisoí wéési pēe yé Yeesu ne nsímé rinkpára piké ne u ní kpu nnya.

⁶⁰ Píseérakōó nōome api cápínepō. Mpa ne lē, ápi níka yē piké ne u rikpára. Kai yé rinkpáse, pitisi pité pinyine api hapō

⁶¹ api re: Usoi nkó ye maa re u yé fe uu Uléécaá keyo foru uu siyáa sitaani ne pimóme ke pēse.

⁶² Kei ke Uléécaá usina uu pēe yisi uu u maa re: Nsímé mmú nnéi ke pisoí mpí api nní kepócaá n símisi kémee, ní-ye kaa yé pōké pēse?

⁶³ Yeesu uú n sélé léké-léké. Uléécaá usina uu pēe u maa re: Ne la re a Uléécaá ye n nyáni rinyiri sée aá ne wéeri, in te pō ke Uléécaá uu wée. Née pōo Uléécaá Kepipii?

⁶⁴ Yeesu uu u pēse re: Lē kaa nní ma. Limemáa, né kō nó rikpáse re kai ne neni n kpísi, nó Usoi Kepipi yē ken Uléécaá, rinaηe nnéi ute kuluke-luke-mē keyukōótone-i tú. Nó kō u yē un keyómecaa-pō ahope kecáá tú un ne weme.

⁶⁵ Kei ke Uléécaá usina uu pēe uricuruu ilū kuu n tanaalē céérii ai nyíse re li u tóósi le hái. Uu pēe re: Uléécaá ηmaa kuu nní lámaankēe. Ai nkpáni nkpéni pise re tóké píseérakōó pinyine wéési. Nórinécúruu ye alé kuu Uléécaá n lámaankēe konle.

⁶⁶ Lē nnya, íye kani músu? Api u pēse re: Li ne sá re piké u kpu.

⁶⁷ Api pēe meta keyu-i pitúkente u loni. Api akpini u tini, picō api sipese u kápáa

⁶⁸ api ye pēe re: Pō ke Uléécaá uu n wée, a ηmōinu aa ró símisi nké te wóo pó pi?

Piyēe ye kesi re úu Yeesu nyu

(Mariki 14:66-72; Luki 22:56-62; Yohani 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ke Piyēe uu kei lē tipoo-i n tú, unósi keikó unyine uu léepō uu kei u léepō uu u maa re: Ne pōo lo! Pō ne kō pēe Kalilee ukó Yeesu uyē tikilenle.

⁷⁰ Uu pinnéi inipēe iyē-i késu uu re: Né ám nyu ní-ye kaa símisi.

⁷¹ Uu limemáa yisi uu rinōnō-mē sí. Unósi keikó ucō pōo kō kei piyéne u kpa uu pēpēe kei n cápínelē maa re: Nkó pō ne kō pēe Nasareti ukó Yeesu uyē tikilenle.

⁷² Piyēe uu kō pikéηe kpa uu wéeri re: Am usoi nkó nyu.

⁷³ Liké ne rinsáse, pēpēe kei ní we api nyōsōpō api ne u kō api u maa re: Asei kecáá, pō pisoí pē use le. Mepósímé kémee kai lē nyíselē.

⁷⁴ Kei ke Piyēe uu kési ηmaa uú ne ketē kpeeni uu wéeri re: Ne Uléécaá, ám usoi nkó nyu. Mese ne mese, icá ii kooi.

⁷⁵ Piyēe uu rinōo tē ke Yeesu uú pēe u mí ma léise re: Icá iké kelenē n kooi, pó kesi metaani re áa né nyu. Kei ke Piyēe uu léepō uú ne mpōocai tēni.

27

Pi ne Yeesu Pilati kémee ha

(Mariki 15:1; Luki 23:1-2; Yohani 18:28-32)

¹ Kai kóso n weesi mmare mare, pēpēe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése nnéi ne Pisuiifi piwéése api rinōo rise wai re piké Yeesu kpu.

² Kei kapi pēe u paasi api ne Rōm uyōōpi Pilati léepō.

*Yutasi nkpò kecáá nstímé
(UPM 1:18-19)*

³ Yutasi yee Yeesu n kpísi uu piláarò anipe-i wai uu yénu re pi la piké Yeesu kpu. Ai u cón, uu ukefa-i ténì uu nwóòweni mepipi afetaani mē kpísi uú ne pèle uú ha pèpèe ye Uléécaá inyóòonse n wa piwéése ne Pisui fi piwéése pē pa.

⁴ Uu pi maa re: Ne akópe wale. Ne usoi yee úu líka n caai yáá aní pa api kópu. Pē api u pèse re: Mpókó ye mmē! Ai ne tó yē!

⁵ Uu pèe siwóó sē kpísi uu Uléécaá keyò-i sá, uu sí uú ha umecire n̄h̄me wai.

⁶ Pèpèe ye Uléécaá inyóòonse n wa piwéése api siwóó sē h̄n̄i api re: Kai nn̄i mēnye kewóó nnya, ncée n̄n̄ irósé kēm̄e we re piké Uléécaá keyò kuwóótakai kēm̄e ke waipò.

⁷ Api kóm̄eine api pèe ke kpísi apí ne utúhum̄ome kēm̄e ketē l̄lu re piké ye kei písane kul̄esi.

⁸ Lē nnya kaí ne kei n kp̄ime ne neni-mē, pi ketē kē sélei re: mēnye kecare.

⁹ Lē ke antepu Yeremii uú pèe Yeesu kecáá n̄ ma uu Uléécaá nsímé ritel̄é kēm̄e wólu kai wa re:

Pi nwóòweni mepipi afetaani mē kp̄isile. Mē ke Isirayeli pikó apí musí re pi yé ukecáá h̄éle.

¹⁰ Apí ne utúhum̄ome kēm̄e ketē l̄lu. Lē ke Up̄ima uu re ké pi símisi.

*Pilati ye Yeesu nsímé p̄iseise
(Mariki 15:2-5; Luki 23:3-5, Yohani 18:33-38)*

¹¹ Kapi uyòopi Pilati kēm̄e ne Yeesu pitúhaane n̄ ha, uyòopi uyē uu u pise re: Póò Pisui fi uyòopii? Yeesu uu rinóò u yósu re: Mmē kaa nn̄i ma.

¹² Amá ke pèpèe ye Uléécaá inyóòonse n wa piwéése ne Pisui fi piwéése apí ne nsímé u rinkpárá, úu ríka pi pèse.

¹³ Kei ke Pilati uu pèe u pise re: Aa mmē kapi nn̄i ne pó n kparai kóm̄ei, néé?

¹⁴ Uu kò lē n s̄él̄é úu ríka pèse. Ai pèe Pilati píri wai.

*Pi túhaane ai tone re piké Yeesu kpu
(Mariki 15:6-15; Luki 23:13-25; Yohani 18:39-19:16)*

¹⁵ Mprá nkpò melóò anyá áye, Pilati yèè ukp̄aniikó uyē ke risoiwuí ari n̄ la uké lese akp̄anii kēm̄e lésele.

¹⁶ Utisi unyine kapi n̄pá yei n nyu ye pèe anyá kumún̄é kpe-i akp̄anii kēm̄e wele. Pi ye u s̄ee re Yeesu Parapasi.

¹⁷ Pilati uu pèe p̄isoi pèe n cápinel̄é pise re: Yeesu Parapasi ne Yeesu kapi n sélei re Kirisi kec̄ope, úye kaní la ké akp̄anii kēm̄e lese?

¹⁸ U pèe nyule n̄maa n̄s̄one re n̄fap̄ole nnya kapi Yeesu uanipe-i wa.

¹⁹ Pilati un kei lē ketúhaane ke-i we, liké ne rinsáse, uun̄si uu p̄isoi tumpò re piké u maa re: Usoi nkó úu ncaai ríka wa. A unsímé kēm̄e apón̄ipe mahã. Ne kesine nké uyē nnya keláré kópe kenyine kēm̄e íwe lile hái.

²⁰ Pèpèe ye Uléécaá inyóòonse n wa piwéése ne Pisui fi piwéése pin likumún̄é kpe-i p̄isoi pitálaank̄ee masí re piké Pilati símisi re uké Parapasi akp̄anii kēm̄e lese uu Yeesu p̄ó kopu.

²¹ Uyòopi uu pipise pi kpá re: Piketé kec̄ope, úye kaní la ké lese? Api u pèse re Parapasi lo.

²² Ké íye Yeesu kapi n sélei re Kirisi p̄ó wa? Api pinn̄éi u pèse re: A kunap̄éékóò kecáá u kari!

²³ Kei kuu kò pipise pi rikpá re: Ncaai n̄-ye kuu mp̄í wa? Api pèe sicááila nákiíse n̄maa re: A kunap̄éékóò kecáá u kari!

²⁴ Ke Pilati uu n yé te n̄pá un ne n símisi, ái nkp̄ani líka yoriyene, iwóò in men̄iye meyá cále, uu míni kpísi uu p̄isoi nn̄éi inipee-i anípe nale uu re: Ai née ncée he re piké usoi nkó yee úu ncaai ríka n wa kpu. Nónn̄ékó ye mmē!

²⁵ P̄isoi pèe n cápinel̄é nn̄éi api u pèse re: Ee! Tó ne sirówá tóké unkpò nc̄oni n te!

26 Kei ke Pilati uu pɛe akpanii kɛmɛe Parapasi pi lese, uu tɔyese api Yeesu isɛ́i súúkke, uu pi u pa re piké ha kunapéékóó kɛcáá karií.

Pisóóca ye Yeesu kɛcáá nyánei

(Mariki 15:16-20; Yohani 19:2-3)

27 Uyóopi pisóóca api Yeesu kpísi apí ne kei kapi ye n túhaane lompo, pisóóca nnéi api kei u kálaapo.

28 Api ilū u mahani api kukpélenku wɛé u tani.

29 Api pɛe sinípeleépi rikəŋ parii api u kipise, api kə kɛnaapi kunípe lukɛ-lukɛ-mɛ u múise. Api pɛe ukɛyu-i wúla apí sɛnnyi apí re: Tə pó yáasi, Pisuiŋi uyóopi!

30 Api pɛe meta u n túkente. Api ye kə kɛnaapi kɛ kpísi apí ne ríyu kɛcáá u pepu.

31 Kapi nnyei u m masí, api kukpélenku u mahani api uilū pitane u pɛse apí ne kunapéékóó kɛcáá pikarií u tómpo.

Pi Yeesu kunapéékóó kɛcáá karií

(Mariki 15:21-32; Luki 23:26-43; Yohani 19:17-27)

32 Kapi kuyu-i n léeri pin ne Yeesu pikarií tósu, apí ne Sirɛeni keté utisi unyine sáne. Pi ye u sée re Simə. Api nnaŋe ne Yeesu kunapéékóó u cənsɛ.

33 Api pɛé ha ne kelə kɛnyine tulu. Pi ye kei sée re Kəlikəta. Liasei re: Kúyu Kəŋoo kelə.

34 Api píta ne pite tula-tula pinyine cəhəne api u pa re uké n ntí. Uu lélé uu yúlu re úu nírunɛ.

35 Api u kpísi apí ha kunapéékóó kɛcáá karií, api paŋai apí ne pimɛcəpɛcɛre uilū həɔnɛntɛ. [...]

36 Api pɛe kei n tū pin u mɛ́.

37 Api kɛkpénkpélepi kɛnyine kɛcáá wólu lɛ nnya kapi u ní kpu api kunapéékóó-i uriyu kɛcáá karií. Pi wəi re: Nkó ye Yeesu, Pisuiŋi uyóopi.

38 Api pɛe kə limemáá písoi kpááree pité pinyine kɛsɛ́ karií, ucə ukulukɛ-lukɛ-mɛ ucə ukumii-mɛ apí ne u kə.

39 Picéetəŋé api u lámaankɛɛ api ríyu m pəuli.

40 Api ye u maa re: Pó ye Uléécəa keyə n forii aa siyáa sitaani ne pimómɛ ke pɛse, pən mɛsei Uléécəa Kɛpipi, a nkɛpəni ripóyu lə aa kunapéékóó kɛcáá súiri!

41 Pɛpɛɛ ye Uléécəa inyóənsɛ n wa piwéɛsɛ ne isé picélaa ne Pisuiŋi piwéɛsɛ pó kə limɛcə kɛcáá u nyánei apí ye ne maa re:

42 U picə yoriyɛntɛlɛ amá úu pɛe fe uké uricuruu yoriye! Néntɛ Isirayɛli Uyóopi lo! Uké kə kunapéékóó kɛcáá súime təké pɛé ne kɛfa u tɛnɛ.

43 Uléécəa kuú ne ritá uu ye ne maa re: Ne Uléécəa Kɛpipi lɛ. Lɛ nnya, in tɛ Uléécəa ye ukɛcáá kpálɛ, uké nkɛpəni u yoriye təké yɛ́ nkɛ́!

44 Háí aí ne písoi kpááree pɛ́ keté kapi kɛsɛ́ n karií pɛnɛ api kə lɛ u lámisi.

Yeesu nkpo

(Mariki 15:33-41; Luki 23:44-49; Yohani 19:28-30)

45 Itunɛ kɛcɛ́re kumúŋé háí ne ketúŋé metaani kumúŋé ke kunmaha aku keté nnéi kɛcáá cə́.

46 Kai ketúŋé metaani kumúŋé ní tu, Yeesu uu kɛcááila píima kɛnyine súúni re Elii, Elii lama sapatani? Lɛlɛ re: Unéléécəa, Unéléécəa, yo nnya kaa né ŋmɛriye?

47 Písoi pɛe kei n cəpinɛlɛ kɛcəpɛ, pinyine api lɛ kom apí re: Elii kuu nní sélei.

48 Mɛsɛ ne mɛsɛ, pikɛcəpɛ unyine uu wuru uú ha sinéɛ kpísi uu píta nyɛpɛ-nyɛpɛ pinyine fe uú ne kɛnaapi kɛnyine kɛcáá tuhu uu u pa re uké n ntí.

49 Picə api pɛe re: Ani riyá təké yɛ́ tɛ Elii yé kam uu u yoriye néɛ.

50 Yeesu uu mɛyá pipupɛi kpá uu pɛe kpi.

51 Likumúŋé kpɛ-i ke kusəŋáá kapí ne Uléécəa keyə kɛmɛɛ n kɛnɛlɛ aku ricéérine meté háí kɛcáá ne metenɛ-pə. Keté akɛ yɛŋɛsi, apərəcəŋaa aa forɛsi,

⁵² akpíí meŷã aa wúkulentε, Uléécaa písoi kulúí pεε n kpí api yisikeε.

⁵³ Api akpíí kémεε léenti. Ke Yeesu uu n ka uu nkpɔ kémεε yisi, api Uléécaa kuyu lomɔ, písoi meŷã api pi yenu.

⁵⁴ Ke Rɔm usóóca kpéē ne pisóóca picɔ pεε kei n we pin kesé Yeesu mé api n yé lē ke ketē ake n yéŷesi ne licɔ licɔ lεε n wapisi, iwame ii meŷíkíyiki ŷmaa pi loni apí re: Usoi nkó ye pεε mesei Uléécaa Kepipi le.

⁵⁵ Pinósi ye pεε kulúí welε, pin ketaa-pɔ nyenu pin nyáni. Pimeŷã pεε hái Kalilee-pɔ u ritikime pin u léni.

⁵⁶ Pikecɔpe pinyine pεε nní Makitala kuyu ukó Maari ne Yakupu ne Yosefi uni Maari ne Sepetee pinmánε uni.

Yeesu mekulaa

(Mariki 15:42-47; Luki 23:50-56; Yohani 19:38-42)

⁵⁷ Kai nnyóó n wa, utisi mamá uyē kapi ye n sée re Yosefi un Arimatee kuyu ukó, uú hapɔ. Uyē ne kɔ pεε Yeesu upiretiki le.

⁵⁸ Uu Pilati kémεε sí uú ha u pise re uké Yeesu u pa. Kei ke Pilati uu ŷmurei uu ncée he re piké ha Yeesu u pa.

⁵⁹ Yosefi uu Yeesu kpísi uu kesánjáapi tomé kecire-i wai

⁶⁰ uú ha ne nhóre fale kuu kuparepoo-i n wa kémεε u finse, uu pεε meparε píima menyine pímiise uu rinɔnɔ fi, uu pεε yá uu tɔmpɔ.

⁶¹ Likumúnjé kpe-i, Makitala kuyu ukó Maari ne Maari ucɔ uyē pɔɔn kei rikpíí keyúrí tú.

Tikpíí piméré

⁶² Ke keyáa kee ye ne kewénteyaa n tise ake n tu, pεpεε ye Uléécaa inyóɔnse n wa piwéése ne Pifarisi api yisi api Pilati keyɔ sí,

⁶³ api u maa re: Urósáa, tɔ léise re ke unóɔme nkó uú pεε nfáa m má, u péré maa re u yé unkpɔ memáa keyáa táánũ tunjé yisi.

⁶⁴ Lē nnya, a ncée he re písoi piké ha siyáa sitaani urikpíí n̄sɔne m mé, upipiretiki ápi kapε ne u n yáai piké lese, piké péré ne písoi n kiraase re: u nkpɔ kémεε yisile nnya. Lin lē n wa, nnóɔme mmē né pεε caai ai nfoí feriyε.

⁶⁵ Pilati uu pi pεse re: Piméré ye mpí! Ani ne pi ha piké ha rikpíí m mé yare kani n la.

⁶⁶ Kei kapi yisi apí ha músu, api yénu lē kapi yé pimérékei pē n wa. Api meparε mee rinɔnɔ n filē n̄sɔne karií api pεε piméré tónsentε re piké m mé.

28

Yeesu ye nkpɔ kémεε yisi

(Mariki 16:1-10; Luki 24:1-12; Yohani 20:1-10)

¹ Keyáa kee ne kewénteyaa rintíki ketúnjé, Maari Makitala ukó ne Maari ucɔ api yisi re piké ha rikpíí rilóólú.

² Kei nní, ketē ake yéŷesi, Upíima uleecaatumε unyine uu keyómεcaa-pɔ súiri uu meparε mee rikpíí rinɔnɔ n filē pímiise uu rikεcáa tone.

³ U pεε télule yare kekónetéhe, uilũ in wariye pói-pói.

⁴ Liíwame píima inyine ii piméré tini, api péré n terii nfáa n̄n ne párí yare pi kpule.

⁵ Uléécaatumε uyē uu pεε pinósi pē maa re: Iwame íi kapε n̄ n we. Ne yē te Yeesu uyē kapi kunapéékɔó kecáa n karií kani wéési.

⁶ Uu nté we. U nkpɔ kémεε yisile yare kuu ní ma. Ani kam ani kei kapi pεε u n finse yē,

⁷ ani mekeε sí aní ha upipiretiki símisi re u nkpɔ kémεε yisile. U yé Kalilee-pɔ pi m mé. Kei kani yé ha u yē. Mmē kam m má ké n̄n símisi ye mmē.

⁸ Api pεε rikpíí kekúrí yisi, iwame ne mpɔɔnare píima nn pi we apí ha mekeε nsímé mmē upipiretiki símisi.

⁹ Liké ne rinsáse, Yeesu uú ne pinósi pē sáne uu pi maa re: Ne nó yáasi. Api ukekúrí hapə, api wúla api uana tini apí ne ríyu u waise.

¹⁰ Yeesu uu pεε pi maa re. Iwame íi kapε nó n we. Ani ha pinémáρεε maa re piké Kalilee ha. Kei kapi yé ha né yé.

Piméré ye lē kapi n yé sīmisi

¹¹ Kumúné kpe-i ke pinósi pē api ncée ní we pin tósu, rikpíi piméré pinyine api yisi api kuyu pεle, apí ha pεpεe ye Uléεcaa inyóonse n wa piwéése lē nnéi lee n wa keεkεε.

¹² Pē ne piwéése apí tone api kómεine, api siwóó píima sinyine piméré pē he

¹³ api kə pi tálaankεε re piké maa re: Tə kesine łpillele, upipiretiki apí weri api u yáái apí ne tómpə.

¹⁴ Piwéése pē api kə pi kpá re: Uyóopi píima un lē n kə, tó u sīmisi uu kóm áni yé ncəŋ níka yé.

¹⁵ Piméré pē api mεsei siwóó sē yósu api lē kapi pi n céesi wai. Lē nnya ke nsímé mmē nń we ne neni-mε nn ne Pisuífi kémεε kóónúlē.

Yeesu ye umεcire upipiretiki nyise

(Mariki 16:14-18; Luki 24:36-49; Yohani 20:19-23; UPM 1:6-8)

¹⁶ Yeesu pipiretiki kefi ne use api yisi api Kalilee-pə riyópe te-i ke Yeesu uú pεε ní maa re piké ha sí.

¹⁷ Kapi u n yé, api u yáási api ukeyu-i wúla. Amá picə pin ne we pin céreise.

¹⁸ Yeesu uú ne pi kə uu pi maa re: Uléεcaa ye keyómεcaa-pə ne ketē nté nípa yo kecáá nínaŋe né hele.

¹⁹ Lē nnya, ani isoipuri nnéi kémεε ha, ani tíyεεe písoi piké kenépire ritiki. Ani Sáa Uléεcaa ne Kepipi ne Nfáasəne rinyiri ne míni pi wole.

²⁰ Ani kə pi céesi re piké isé iyē nnéi kam nó n karií ritiki. Ani n nyu re siyáa nnéi kam nókenékúrí we ketē keké ha ne tene.

Nsímé Kεcirε ritelé κε Mariki uu n wói

Lελεε ritelé nti kέmεε rí we

Pisoí meyā ye músu re Mariki yee ritelé nti wói. U kə pεe Pəoli ne Piyee ukεicə le (UPM 12:25). Pē kuu n̄səne p̄isei uú ne Nsímé mmú wólu. Tə kə yē te u Yeesu ró nyísele yare Uléecaa Kεpipi (1:1). Méwəle ketə-pə, Rəm usóocə wéése p̄ə haa re "Usoi nkó ye masei Uléecaa Kεpipi le" (15:39). Ai re ríyu kuú la uké yé nnya kuu p̄iri pikεi pē wapisi, amá u kalε uké kεisi uké kə unfaa kp̄isi uké hε uké pisoι ayu lə (10:45). Lē nnya κε Mariki uu Yeesu isoi ne unsē tó nyíse yare unkpə isəəlú. Uayu metεηni, kai n kp̄isi Kalilee ketē hái ne Yutee-pə ye nyíselē te Yerusalem-pə kuú ha n kp̄ine kaí ne u sí.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Yohani Uniwolε ye Yeesu nsímé riyóó uu kə míni u wolε (1:1-11).
2. Kunírila ye kucesi kóima-i Yeesu peikεε (1:12-13).
3. Yeesu ye sinyárū ne símisi un kə Kalilee-pə mewaisaηa wapisi (1:14-8:26).
4. Yeesu ye unkpə ne umeyise nsímé símisi, un kə upipiretiki símisi lē kuu íwe n lenε. Uu kə pi maa re piricuruu piké pinfaa kp̄isi piké Yeesu mεcə hε (8:27-10:52).
5. Yeesu ye Yerusalem kuyu-i lompə Pisui fi piwéése api pitele u wai (11-13).
6. Yeesu ye íwe meyā lele. Pisui fi piwéése ye u tinle re piké u kpu. Pi kunapéékóó kecáá u kariile api kə nhóre nnyine kέmεε u wai (14-15). Yeesu uu nkpə kέmεε yisi uu umεcirε upipiretiki nyíse (16).

*Yohani Uniwolε ye Uléecaa Nsímé yóólē
(Matiyee 3:1-12; Luki 3:1-18; Yohani 1:19-28)*

¹ Ntε kai wólaalē lē κε Yeesu Kirisi, Uléecaa Kεpipi Nsímé Kεcirε nn n kóri.

² Li antepu Esayi ritelé-i wólaalē te:

Né unétumε kepókpéē waise
uké ncée pó nyóonse.

³ Usoi rinə ye ri tee kucesi kóima-i n yóólē te:

Ani Upíima ncee nyóonse,
ani usicepi tēiise.

⁴ Lē kai wa Yohani uu kucesi kóima-i pisoι míni wolε, un pi símisi re: Ani mεfine conse, ani tíyese ké míni nó wolε, Uléecaa uu nóanékópe nó sári.

⁵ Yutee ketē pikó nnéi ne Yerusalem pikó nnéi api ukeméé n sónaapə pin piakópe yámneute, Yohani uu Yuriteε nkoi kέmεε míni pi wolε.

⁶ Kuyooyoo nkp̄í ketukanka κε Yohani uú pεe tanaalē un kekónepampi kehale-i télē. Apáani ne metē kuú pεe le

⁷ un yóólē te: Uyee nē memáá n sánti ye r̄naηe nē fele. Inésoi íi tu re ké ripe ké ukunéeri nηme fénnε.

⁸ Míni κε née ne nó wóle, amá Nfáasone κε uyē uu yé ne nó wolε.

*Yohani ye Yeesu míni wolε
(Matiyee 3:13-17; Luki 3:21-22)*

⁹ Yeesu uu pεe Kalilee kuyu kunyine kapi ye n sée re Nasarēti leeri, Yohani uu Yuriteε nkoi kέmεε míni u wolε.

¹⁰ Kε Yeesu uu mεse ne mεse míni-i n léeme, uu keyóme yenu ken wúkulelē, Nfáasone nn ukεcáá súiri yare tilólā.

¹¹ Uu rinóó keyómεcaa-pə komti re: P̄ə Kεnépipi lala kecirε. Ne pó wéele.

Setani ye Yeesu peikεε

12 Mese ne mese Nfaasone nri ne kucesi kóima-pò Yeesu sí.

13 Uu kei n we hái ne siyáa afesena. Kei ke Setani uu u peikee. Icaresse kepaápáa kuu ye n we, pilécaatumé pin ukécáa paílē.

Yeesu ye pikpintomécópii pina sée
(Matiyee 4:18-22; Luki 5:1-11)

14 Kapi Yohani kukpaniilee n tā memáa, Yeesu uu Kalilee sí uu Uléecaa Nsímé Keciye n yóólē

15 un símisi re itunye ye tulle, Uléecaa iyóopi ye nyahaimelle, ani mefine conse ani Nsímé Keciye nmurei.

16 Ke Yeesu uu Kalilee kupiye mecáa n tiki, uu Simóo ne uuwā Antiree yenu pin anyeyí fóm pin ne ikpíntomé cópii. Pi pree pikpíntomécópii le.

17 Yeesu uu pree pi maa re: Ani né ritiki, né tíyese ani písoi pree yé né rintíki wéési.

18 Api mese ne mese pi anyeyí sá api u tiki.

19 Ke Yeesu uu nsé ní nǎhlē, uú ha Sepetee sipipi Yakupu ne uuwā Yohani yenu pin pi anyeyí nyóonse.

20 Yeesu uu mese ne mese pi séi, api piusaa Sepetee ne pikéikó kúninǎi-i tíye api u tiki.

Unirihélaa unyine nsímé
(Luki 4:31-37)

21 Yeesu ne upipiretiki api Kaperinawum sí. Yeesu uu mese ne mese kewénteyaa ketúné Pisufi kuyomeyáhaalee loni uu písoi picélaa kápáa.

22 Pírí ke umecélaa amé keyáa ké písoi pē nnéi pree kutu u n cólē we, likumúné re umecélaa ne isé picélaa mecélaa áme sá. Amá uyē ne pree písoi céésile ne n-yóopinaye.

23 Kumúné kpe-i, usoi unyine ke aníri aa m pekési uu Pisufi kuyomeyáhaalee-i lompo, uu pupéi re:

24 N-ye kaá ne ró wéési, Nasareti ukó Yeesu? Pò kale re pòké ró náa? Ne pó nyule re Uléecaa ye pó wéele uu iyaa yekei.

25 Yeesu uu kuníri kpē semni uu rinóo ku he re: A kei riséé, aa usoi uye-i lelu.

26 Kuníri kpē aku usoi uyē lémesi aku ukeméé lelu kun pupukée.

27 Ai pinnéi nnóo yipu apí m píseine re: Yoo nní? Icélaa fale inyine ye nyi ne innaye! Mpa aníri kuu rinóo he, áa ye tí rilóo.

28 Mese ne mese Yeesu nsímé nn Kalilee ketē nnéi kóónú.

Yeesu ye pitóikó kulú pǎise
(Matiyee 8:14-17; Luki 4:38-41)

29 Api Pisufi kuyomeyáhaalee-i léeri apí ne Simóo ne Antiree keyó n tósu, Yakupu ne Yohani pin tikilē.

30 Api Simóo ulóhóni leepo un finu ne kupineto. Ke Yeesu uu n tuipe, api unósi uyē nsímé u wai.

31 Yeesu uú nyósopo, uu ukunipe tini uu u yukuse. Kupineto aku mese ne mese tene, uu yisi uu pikecáa paí.

32 Metunelolé-maá, písoi apí ne pitóikó ncǎpuri ne pinírihélaa Yeesu leepo.

33 Kuyu pikó nnéi api keyó ké tipoo yipu.

34 Yeesu uu písoi meyā itói ncǎpuri pǎisente, uu kǎ aníri meyā lakase. Uu tíyese aníri aké rinóo male, ke aricuruu aa u nyu nnya.

Yeesu ye Kalilee kuyu kóónulē

35 Kai n weesi, Yeesu uú ne kesine tǎrǎo keyó lelu. Uu iyaa sí uú ha kei umecire keyóme n yáasi.

36 Simóo ne upicǎo api pree piwélaa u loni.

37 Kapi u n yé api u maa re: Písoi nnéi pree pó wéési.

³⁸ Amá Yeesu uu pi maa re: Tóké kelō féé ha, ayu acō-i, li pise re ké kō kei Nléécaasimé símisi, likumúnjé re lélee ne né ka.

³⁹ Lē kai wa Yeesu uu Kalilee ketē nnéi kóónú un Pisufi ayomeyáhaalee-i Nléécaasimé símisi un aníri lakase.

*Yeesu ye uyó unyine paise
(Matiyee 8:1-4; Luki 5:12-16)*

⁴⁰ Uyó unyine uu Yeesu læpō uu ukeyu-i wúla uú ne u téni re: Pōn n la, pó né wole am funi.

⁴¹ Uicō ii Yeesu íwe wai hái, Yeesu uu pēe kunípe saapō uu u ca, uu lē memáá u maa re: Ne la re a peí.

⁴² Mese ne mese, utisi uyē keyó ake tene uu funi.

⁴³ Yeesu uu lē memáá u cési uu u lakase

⁴⁴ un u kúrúrúselē te: A n̄sone kutu ricō, kape wa unyine uké mewai mē kō. Amá a ha uyee ye Uléécaá inyóonse n wa mepócíre nyíse uké yé lē kaa ní we. Lē memáá, aa inyóonse ke Moisi isé ii m pise wai póké ne m̄pá úye nyíse re pō peí.

⁴⁵ Amá utisi uyē uu sí uu lē nnéi kai n wa m̄pá yei kéenkee. Lē nnya, Yeesu úu ye fe uké umecire riwúú-i pinyíse rikpá, amá iyaa kuú le, kei ke úka úu ní we. PISOI pin m̄pá méye léenti pin ukemee sónaapō.

2

*Yeesu ye kékankáláká kenyine paise
(Matiyee 9:1-8; Luki 5:17-26)*

¹ Kai siyáa rinkóónú, Yeesu uu Kaperinawum-i pēeri. PISOI api kóm te keyō-i kuú we.

² Api cápínepō mán̄, kénacōpe áke nkpáni ripoo ricuruu-i we. Yeesu un Nsímé Kēcire pi céési.

³ Pinyine apí ne kékankáláká u weri ke pISOI pína api n topori.

⁴ Amá api pōone piké Yeesu ke nyíse, ke pISOI api kulúí ní t̄s̄í nnya. Api kulee kpe-i ke Yeesu uu ní we piriye, api kupóle kpē kumúnjé ke Yeesu uu n nyenu kékankáláká kē cepisepō ne kerisánjápōré.

⁵ Ke Yeesu uu pinfatene n yé, uu kékankáláká maa re: Kenépipi, ne apókōpe pó sárei.

⁶ Isé picélaa pinyine pēe kei n t̄t̄ api pisifa-i túhaane re:

⁷ Yo nnya n̄maa ke usoi nkó uu nní lē símisi? Uléécaá kuu lámisi. Wóo yé mpíí fe uké akópe sárei, Uléécaá memáá?

⁸ Yeesu uu pinfasimé cērupō uu pi maa re: Yo nnya kani nfasimé mmú mpuri má?

⁹ Ké kékankáláká m̄ maa re: Ne apókōpe pó sárei yee pólú n̄ee ké ke m̄ maa re: A yisi aa ripósánjápōré pílesi, aa s̄one yee yé m̄ pólú?

¹⁰ Ne la ké n̄ó céreise re Usoi Kēpipi ye ketē kecáá n̄nan̄e mále keké ne pISOI akópe pi sárei.

¹¹ Uu pēe kékankáláká rinōo pimáa kpá re: N̄ee pó ma, a yisi aa ripósánjápōré pílesi aá kulu.

¹² Utisi uyē uu m̄pá úye inipee-i yisi uu mese ne mese urisánjápōré sákaa uú kulu. Ai pISOI maamáci wai api Uléécaá ríyu waise pin máikēe re: Ari píkaí mewai mmé mecō yenaalē.

*Yeesu ye Lefi s̄ee re uké u ritiki
(Matiyee 9:9-13; Luki 5:27-32)*

¹³ Ke Yeesu uu Kalilee kupiye ritime-mē m pēe, pISOI kulúí api ukemé n sónaapō un pi céési.

¹⁴ Kuu n t̄osu, uu Alifee un̄máne Lefi yenu un lampoo keyó-i t̄t̄. Yeesu uu u maa re: A né ritiki. Lefi uu yisi uu u tiki.

¹⁵ Ke Yeesu uu Lefi keyō-i iluke n le, u ne pilampooyō meyā ne pikópekōs ne upipiretiki pēe kesé li. PISOI meyā pēe ye u n tikilē.

¹⁶ Ke isé picélaa pɛɛ Pifarisi kulamaasinɛlee-i ní we api Yeesu n yé un nɛ písoi pɛ mpuri iluke le, api upipiretiki maa rɛ: Yo nnya ke Yeesu nɛ pilampooyóó nɛ pikópekóó api kesé le?

¹⁷ Yeesu uu pinsímé kóm uu rinóó pi yósu rɛ: Ai písoi pɛɛ isare n láárú nnya ke upóise uú we, amá pitóikó nnya kuú we. Ai písoi pɛɛ aseí n tíkilɛ piséi kamí ka, amá pikópekóó nnya kamí ka.

*Yeesu ye anóopahaa nsímé wai
(Matiyee 9:14-17; Luki 5:33-39)*

¹⁸ Keyáa kɛnyinɛ ke Yohani Uniwole pipiretiki nɛ Pifarisi api anóo pahaalɛ, písoi api pɛé ha Yeesu pise rɛ: Yo nnya ke Yohani Uniwole pipiretiki nɛ Pifarisi api ye anóo paasi, pó pikó ápi ye pɛɛ a paasi?

¹⁹ Yeesu uu rinóó pi yósu rɛ: Nɔ músu rɛ usoi yé písóonne anyá n wai upisanɛ api pɛɛ anóo m pahaalɛ? Aaí, mmɛ rín we. Kumúnjé kpɛ nnéi ke unósikó uu anyá n wai, ápi anóo paasinɛ.

²⁰ Amá keyáa ye wemɛ kapi yé unósikó pikɛɔpɛ ní lese. Keyáa kɛ ken n tu, pi yé anóo paasi.

²¹ Uka úu ye kusánjáa fale kɛpampi nɛ kusánjáa kpure tápisi. Li ye kukpure inɛme túúnle ai kupóle péréɛ.

²² Uka úu ye kɔ píta pelɛ kukónɛnuj kpure-i súú, lin lɛ n wa, píta pɛ nɛ ye anúj tikpáfúsele, ai wai píta nɛ lianúj ye méwoo wa. Amá kunúj fale-i kapi ye píta pelɛ súú.

*Yeesu yɛɛ kɛwénteyaa ute
(Matiyee 12:1-8; Luki 6:1-5)*

²³ Kɛwénteyaa ketúnjé kɛnyinɛ ke Yeesu nɛ upipiretiki api imúí inyinɛ kɛcare-i sónɛ. Upipiretiki api pɛɛ ricéetimɛ mɛpipi n kpéeni pin nɛ tósu.

²⁴ Pifarisi api pɛɛ Yeesu maa rɛ: A ripáí mme-i ke pipópiretiki api ní we. Yo nnya ke pipópiretiki api lɛ ke irósé ii kɛwénteyaa ketúnjé n yúlu wai?

²⁵ Yeesu uu rinóó pi yósu rɛ: Ani lɛ ke Tafiti uu n wa keyáa kɛ ke nkú nn u nɛ upikó m pɛkesi píkaí kéenlɛɛ?

²⁶ U Uléécaá keyó lonle, uu akpónó kapi Uléécaá n yekei takai. Apiyataa yɛɛ ye kumúnjé kpɛ-i Uléécaá usina. Irósé kémɛɛ, pɛpɛɛ ye Uléécaá inyóonse n wa nɛmanɛ pɛɛ ncée má rɛ piké akpónó nyɛ takai. Mpá nɛ lɛ, Tafiti nɛ upikó ye a takailɛ.

²⁷ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá rɛ: Ai kɛwénteyaa nnya kapi usoi wa, amá usoi nsɔnɛ nnya kapi kɛwénteyaa wa.

²⁸ Lɛ nnya ke né Usoi Kɛpipi am kɛwénteyaa ute.

3

*Utisi uyɛɛ kunípe kópe m má
(Matiyee 12:9-14; Luki 6:6-11)*

¹ Lɛ mɛmáa, Yeesu uu kuyómeyáhaalee-i pɛɛri. Utisi unyinɛ ye pɛɛ kei welɛ un kunípe kópe má.

² Pɛpɛɛ keyáa kɛ kei ní we, api kutu n cɔlɛ tɛ Yeesu yé kɛwénteyaa ketúnjé utisi uyɛ pɔiseɛ? Likumúnjé rɛ kɛwááná kapi ye n wéési piké nɛ Yeesu n tí.

³ Yeesu uu unípekópekóó uyɛ maa rɛ: A yisi, a nyere nɛpá úye uké pó yé.

⁴ Yeesu uu pɛɛ pɛpɛɛ nní n nyáni pise rɛ: Iye kai irósé kémɛɛ pise? Li pise rɛ tóké lisɔnɛ wa kɛwénteyaa née likópe kai pise rɛ tóké wa má? Li pise rɛ tóké usoi nfaa lɔ née li pise rɛ tóké u kpu? Amá ápi nɛmurei piké Yeesu rinóó yósi.

⁵ Yeesu uu pinnéi nyáni, piicó ii kuwóí u wai hái. Uripóó ari caai, atu kapi m má nnya. Yeesu uu lɛ mɛmáa u utisi uyɛ maa rɛ: A kupónípe né ritunáme. Kuu yé kunípe riíntunápo, kunípe aku pélu.

⁶ Pifarisi api kuyómeyáhaalee-i léeri, pi ne pɛpɛ Erooti kemúnjé ní tíkílě api mɛsɛ ne mɛsɛ cápɪnɛ piké yě tɛ iye kapi yé wa piké ne Yeesu kpu.

Pisoĩ kulúĩ yɛ Yeesu-i sónaapɔ

⁷ Lě mɛmáá, Yeesu uu kei pi yá, u ne upipiretiki api Kalilee kupiyɛ ritimɛ sí. Kalilee pikó meyã pɛɛ u tikilě.

⁸ Yutee ne Yerusalem ne Itumee ne Yuritee metéj ne Tiiri ne Sitɔ sitě pikó meyã pɛɛ pɛɛ kɔ ukemɛɛ sónaapɔ. Uliwaiwai kapi n kɔ yɛɛ ne pi sónaapɔ.

⁹ Yeesu uu pɛɛ upipiretiki maa rɛ piké kúninɔi kunyine u nyóɔnɛ, pisoĩ ápi kapɛ u nyikii nnya.

¹⁰ Ai líka, kuu pisoĩ m pɔisente meyá nnya ke pitóikó tɔrɔɔ api yóɔnɛpɔ, nɔpá úye un náási uké u rica.

¹¹ Mɔpá kumúnjé kúye-i ke aníri aa u yě, a ye u riwulale, an pupukɛɛ rɛ: Pɔ Ulécaá Kɛpipi lɛ.

¹² Yeesu uu rinɔɔ a he ne rɪnanɛ rɛ: Ani kapɛ tíyɛɛ unyine uké céri rɛ néɛ úye.

Yeesu yɛ pitumɛ kefi ne pité wée

(Matiyee 10:1-4; Luki 6:12-16)

¹³ Yeesu uu lě mɛmáá riyóɛ taá uu pisoĩ pě kuu ní la séi api u tiki.

¹⁴ Uu pisoĩ kefi ne pité wée. U pi wéeɛ rɛ u ne pě piké n we uké ye kɔ pi tū piké ne Nléécaasimé rikóónú.

¹⁵ Uu kɔ rɪnanɛ pi he piké ye ne aníri lakase.

¹⁶ Pisoĩ kefi ne pité pě kuu n lésɛ pɛɛ Simɔɔ ke Yeesu uu rinyíri n he rɛ Piyɛɛ,

¹⁷ ne Sepetee sipipi Yakupu ne uuwã Yohani ke Yeesu uu rinyíri n he rɛ Pɔwanɛɛkɛɛ. Tinyíri tě aseĩ rɛ ikónɛ pisenkɛɛ.

¹⁸ Ne Antiree ne Filipu ne Patelemii ne Matiyee ne Tomaa, ne Alifee kɛpipi Yakupu, ne Tatee ne Simɔɔ yɛɛ pɛɛ ukuyu pimúlé kɛcáá n tɔpu,

¹⁹ ne Yutasi Isikariyɔti yɛɛ Yeesu n tĩ uu piláarɔ anipɛ-i wai.

Yeesu pikó yɛ piwélaa u ha

²⁰ Lě mɛmáá, Yeesu uu kényɔ-i pɛɛri. Pisoĩ api kɔ pikálaa u kɔpá, u ne upipiretiki ápi pɛɛ kényu yě piké iluke li.

²¹ Kɛ Yeesu pikó api lě n kɔ, api piwélaa u sí piké ne u kui pin músu rɛ li yé u m panselɛ.

Yeesu yɛ pɛpɛɛ ukɛcáá nkóɛ n símisi rinɔɔ pɛsɛ

(Matiyee 12:22-32; Luki 11:14-23; 12:10)

²² Ulécaá isé picélaa pɛɛ Yerusalem n léeri api m máikɛɛ rɛ Pɛlisepule kuu héesi. Api kɔ rɛ aníri uyɔɔpi nnaɛ kuu ye ne aníri lakase.

²³ Yeesu uu pɛɛ pi séi uu kɛnyárū pi maa rɛ: Iye ke Setani uu ye Setani lakase má?

²⁴ Kuyóɔpiyu kuse pisoĩ pin n tɔpu, kuyóɔpiyu kɛɛ kɔpɪnɛ.

²⁵ Lě cire kényɔ kɛsɛ pisoĩ pin n tɔpu, kényɔ kɛɛ kɔpɪnɛ.

²⁶ In lɛɛ ni, Setani un ne uricuruu n tɔpu, pihóɔnɛnɛ pin ukuyóɔpiyu-i n we, unnaɛ rɪn nɔjɪnɛ. Amá méwoo knn wainɛ.

²⁷ Úye un n la uké unáɲɛ-naɲɛ keyɔ-i lɔ uké ulikó yɔsí, u ye unáɲɛ-naɲɛ uyě íɲɲɛ paasile. Umɛpahaá maá kuu yé fe uu leɛɛ ukeyɔ-i ní we nnéi yósu.

²⁸ Asei kam nó símisi, akóɛ nnéi ne alé ye kusárei wɛɛ.

²⁹ Amá úye un Nfáasɔnɛ n lámáankɛɛ, akóɛ nyě áa kusárei we, atɛnɛcírɛ ye nyɛ. Mɛsɛrɛ kaa yé u m póriilě.

³⁰ Kapi Yeesu ní maa rɛ u aníri héesile nnya kuu mmú pi rihaa.

Yeesu unĩ nɛ upiwã

(Matiyee 12:46-50; Luki 8:19-21)

³¹ Yeesu unĩ ne upiwã api pɛé hapɔ, api ketahai nyɛɛ, api usoi tumpɔ rɛ piké u séɛɛ.

32 Aí ne sá pisoí kulúí pin Yeesu kálaalē. Api pɛɛ u maa rɛ: A nyɛɛ nké, upóni ne pipówá ye pó wéési.

33 Yeesu uu rinóɔ pi yósu rɛ: Wóo unéni? Píye pɛɛ pinéwá?

34 Uu pɛɛ lē memáá pisoí pɛɛ nní u n kálaalē wérii uu rɛ: Unéni ne pinéwá ye mpí.

35 Uye un Ulééca mɛla n wai, uyeɛ unéwá nées unéyí nées unéni.

4

Ulukaa kenyárū

(Matiyee 13:1-9; Luki 8:4-8)

1 Kɛ Yeesu uu icélaa Kalilee kupiyɛ ritimɛ-i n kpálē, pisoí kulúí api u kálisi ai tósu uu mɛsɛ ha kúninɔi kecáá tonɛ. Míni kecáá kɛ kúninɔi kpɛ aku tósilē, pisoí pin mɛritimɛ nyɛnu.

2 Sinyárū kuú ne icélaa mɛyā pi céesi. Uu icélaa iyē kémɛɛ pi maa rɛ:

3 Ani kutu ricɔ ani kóm! Utisi unyinɛ yɛɛ ilukɛpuri pifómɛ leemɛ.

4 Kuu n fóm, ilukɛpuri icɔ ii ricéetimɛ-i lólu, sinúipi asi i le.

5 Icɔ ii kɛparɛ kecáá kei kɛ ntaai rín m piyɛ lólu. Kɛ ketē ákɛ n címú nnya, ipuri iyē ii mɛsɛ ne mɛsɛ lɛlu.

6 Ntuɛ nn tapu. Kɛ iníní fi m papisi nnya, mɛlɛi amɛ kóosi.

7 Icɔ ii sinípeleépi kɛpáapáá lóipɔ. Sinípeleépi sɛ asi mɛlɛi hila, ámɛ pɛɛ apipi torɛsi.

8 Amá ipuri icɔ ii ketē sɔnɛ ne sá, ii lɛlu ii papisi ii kɔ apipi torɛsi, iwéhe icɔ afɛɛtaani, icɔ kuwóɔ ne kefi, icɔ píle.

9 Yeesu uu pi maa rɛ: Uye un ukómɛ uké kɔ.

Yo nnya kɛ Yeesu uu ne sinyárū céesi?

(Matiyee 13:10-17; Luki 8:9-10)

10 Kɛ Yeesu uu lē memáá iyaa n léepɔ, pɛpɛɛ ne u n kólē ne upipiretiki kefi ne pité api u pise rɛ uké sinyárū sɛ aseí pi símisi.

11 Yeesu uu rinóɔ pi pɛsɛ rɛ: Nó ne Ulééca iyɔɔpi nsímé mɛɛ m pékaalē picɛre masile, amá picɔ ye nípá yo kómɛilɛ yarɛ sinyárū.

12 Pi ye n wiilenlɛ, amá ápi kɔ pɛɛ nyáni.

Pi ye kutu n cɔlenlɛ, amá ápi kɔ pɛɛ kómɛi.

Lɛlɛɛ rɛ ápi ye ηmurei piké piisoí conse,

Ulééca uké piakópe pi sárei.

Yeesu ye ulukaa kenyárū aseí lesɛ uu símisi

(Matiyee 13:18-23; Luki 8:11-15)

13 Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Ani kenyárū kē kɔo? Nɔnsá kɛ n kɔ, íye kani yé pɛé ne sitóɔɔ nsí nnéi kɔ má?

14 Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ kenyárū kē aseí pi lesɛ rɛ: Li nkpáni yarɛ nléécaasimé kɛ utisi uyē uu fóm.

15 Pisoí picɔ isoi ye ricéetimɛ tē mɛcɔ wɛlɛ. Pin nléécaasimé n kɔ, Setani uu mɛsɛ ne mɛsɛ nléécaasimé kapi pikɛmɛɛ n fɔ kpóupɔ.

16 Kɛparɛtē kɛɛ wɛ yarɛ pɛpɛɛ nléécaasimé n kɔ api mɛsɛ ne mɛsɛ piakinj kémɛɛ n yósu ne mpónarɛ.

17 Amá ápi ye tíyɛsɛ nké pikɛmɛɛ iníní wa. Nn ye pikɛmɛɛ nánai. Ncón rí-ye nées íwɛ íye in n ka nléécaasimé nnya, nfatɛnɛ nrí ne pi kpi mɛsɛ ne mɛsɛ.

18 Pisoí picɔ ye wɛ yarɛ ketē kɛɛ sinípeleépi m má. Pi ye nléécaasimé kónlɛ,

19 amá ketē kecáá likɔ nfasimé ne lílala lɛɛ ró n kúraasɛntɛ ne memá ai nléécaasimé hila, rín ye pɛɛ kerómɛɛ líka yoriyɛ.

20 Pisoí picɔ pin wɛ yarɛ ketē sɔnɛ. Pi ye nléécaasimé kónlɛ api n yósu nn pikɛmɛɛ pelu nn linyinɛ yoriyɛ. Nléécaasimé nn picɔ kémɛɛ nkáripí wai, nn picɔ kémɛɛ ne kumúnjé wai, nn picɔ kémɛɛ mɛyá wai.

Kéfiráa kenyárū
(Luki 8:16-18)

²¹ Yeesu uu lē memáá pi pise re: Unyine yee kéfiráa riséle uu kucári ke kipi née uu ukefine metene ke pésu má? Nénte kelō caca kapi ye ke ritōsi ake ppe mpa úye n kpáiiilē?

²² Lē nnéi lee ppe m pékaalē ai kúyene wai, lē ke mpa úye úu ppe kúyene ní we ai metéi kēme leeri.

²³ Úye un ukóme uké kō.

²⁴ Yeesu uu pimáa pi kpá re: Ani nómenécire tí ne lē nnéi kani n kómēi. Kulū kpē kani ye ne ní musí ke Uléecaa uú ne nó músune. Ticuruu u yé kusá nó rikpá.

²⁵ Likumúnjé re uyee m má kapi ye pípa rikpá amá úye unsá m má, mpa nkáripí ní-ye kuu má, pi n yósune.

Ilukepuri yee ne iricuruu n le kenyárū

²⁶ Yeesu uu pimáa kpá re: Uléecaa iyōpi ye kō we yarē usoi unyine yee ilukepuri ukēcare-i n fō.

²⁷ Lē memáá, mpa un kesine née ketúnjé n lōni née un n nyáni, ilukepuri ye lelule in pelu úu nyu lele i m peise.

²⁸ Ketē ticuruu kee iluke peise. Kuhére kpee ye mefoi pi, lē memáá ripipi ari tōresi, ari metōrō pelu.

²⁹ Tin m pi, usoi uu ritéhe múlú. Kúkpaa kpee lē tu.

Mpuri yuke-yuke nnyine kenyárū
(Matiyee 13:31-32, 34; Luki 13:18-19)

³⁰ Yo kari yé kō ne Uléecaa iyōpi múnjiseene? Kenyárū kéye kari yé ne linsímé wa má?

³¹ Uléecaa iyōpi ye we yarē mpuri yuke-yuke nnyine. Kelukaa-i, mme mee ye ketē nnéi kecáá ipuri kecōpe nsínsá.

³² Amá melukaa-máa, n ye lele nn papisi nn wai kuléé kpee kecare-i acō mpiye n fe. Nkuléé yee ilése kecire wale, sinúipi asi ikecáá ayámé wapisi.

³³ Sinyárū nsí sicō ke Yeesu uu ye ne mpa úye céesi. Pēpē kutu u n cólē mekomē kuu ye ripái uú ne céesi.

³⁴ Úu ye píkaí símisi kúu kenyárū n wa, amá lin u ne upipiretiki ηmanē rin-yá, mpa yo aseí kuu ye pi lese.

Yeesu ye meyo píima menyine riséese
(Matiyee 8:23-27; Luki 8:22-25)

³⁵ Keyáa kē cire nnyóó, Yeesu uu upipiretiki maa re: Tóké míni kuwélé kucō-mē ha.

³⁶ Api risoiwuí yá, upipiretiki api kúninōi kpe-i kuú ppe n tú ne n téjilē. Aninōi acō an kō pikyúrí we.

³⁷ Kei ke meyo píima menyine amē pipépe kori ániwalé aa kúninōi-i n léeripō míni amē ppe ku n yipu.

³⁸ Kumúnjé kpe-i, Yeesu un kúninōi kēme kepire-pō we, un lōni, tíyu tin tíyulaa kecáá lálē. Upipiretiki api ppe u yónje api u maa re: Sáa, pō séélenle tóké kpií?

³⁹ Yeesu uu yáka-yaka uu kuyō cési uu míni maa re: Séé, a niñesi. Kuyō aku kéu ai niñesi.

⁴⁰ Yeesu uu lē memáá upipiretiki pise re: Yo nnya ke iwame ii nó wa? Nōn ne nfatene máa?

⁴¹ Amá ai iwame píima pi wai apí m máikēene re: Usoi úye kecire ye nkó kaí ne kuyō ne míni ripéne lin u pakarelē?

5

Yeesu ye untrihélaa pōise
(Matiyee 8:28-34; Luki 8:26-39)

¹ Lē memáá, api Kalilee kupiye téj api Kerasaa ketē lōni.

² Kε Yeesu uu kúninɔi-i rincúlame, uú ne usoi unyine yee akpíi-mē n léeri sáne. Kunírílã kunyine kpεe ye utisi uyē m pekési.

³ Akpíi-i kuu ye n sói. Usoi uyē úu kupahaa we. Mpá akpanii, ápi ye fe piké u paasi.

⁴ Mεpehē kulúí kapi ye uana ne nweni hɔpi api uanipe ne akpanii paasi, amá u ye ipehe iyē nnéí túúnle. Uka nnanɛ rín pεε tulaalē nké ne utisi uyē tí.

⁵ Ketúnjé ne kesine kuu ye akpíi-i ne akúú kecáá n kɔnnii un pupukεε, un umεcire itóí wai ne aparε.

⁶ Uu Yeesu ketaa-pɔ yenu uu pεε wurupɔ uú ha ukeyu-i wúla

⁷ uu pupεi re: Uléecaa yee mpá yo kecáá n tú Kepipi Yeesu, tó ne mpó ne ní-ye? Ne ne pó ténile, ne Uléecaa rinyiri, kape íwe né wa.

⁸ Yeesu ye kunírílã kpē tinóɔ he re kuké utisi uyē kémεε le. Lē nnya kaku lē máikεε.

⁹ Yeesu uu kɔ ku pise re: Iye kapi ye pó sée? Aku rinóɔ u yósu re: Pi ye né sée re kulúí, likumúnjé re tɔ kulúí welε.

¹⁰ Akú ne Yeesu téni re úu kape a lakase aké kuyu ketɔ rilóɔ.

¹¹ Kúfɔnlee píima kunyine ye pεε kei rikúúésaa-i túkurile.

¹² Aníri aa péé ne Yeesu téni re: A ncée ró he tóké áfɔn nnyé lɔ.

¹³ Yeesu uu ncée he. Aníri aa utisi uyε-i léeri aa áfɔn loni. Kúfɔnlee kpεε tu yare áfɔn ákotokú até (2.000). Afɔn nyē nnéí aa wuru aá ne rikúú cépi aá ha ne mínimaa-i kpúupɔ.

¹⁴ PISOI pεε pεε a n séni api wuru apí ha ne nsímé kuyu ne siyupi kóónú. PISOI API SÍ piké leleε n wa yē.

¹⁵ Api Yeesu-i sí api utisi uyεε pεε aníri kulúí n héesi yenu un tú ne ukeyu cáká-cáká un kɔ lapaalē rísɔne, ai íwame pi wai.

¹⁶ Pē nnéí inipeε-i kai lē n wapisi api lē ke aníri aá ne utisi uyε-i ní le keenkεε ne lē kai áfɔn n wa.

¹⁷ Api pεε Yeesu suúluse re uké piketeni-i le.

¹⁸ Kε Yeesu uu kúninɔi-i n loni, utisi uyē uu u suúluse re u yé u ritiki.

¹⁹ Yeesu úu ncée u he, amá u rinóɔ u he re: A kui aa pipókó leεpɔ. Aa lē ke Upíima uu íwe pó n té uu pó wai pi keenkεε.

²⁰ Utisi uu mεsei pelε uú ha ne nsímé mmē kóónú kuwélé kpε-mē kapi ye n sée re Ayu Kεfi ketē. Pē nnéí pεε ye n kó, nnóɔ kai ye pi yi.

*Yeesu ye Yairusi ukpére yukuse uu kɔ unósi unyine pɔise
(Matiyee 9:18-26; Luki 8:40-56)*

²¹ Lē memáá, Yeesu uú ne kúninɔi míni ritime rico téré. PISOI kulúí API kɔ kei lē u n kálaalē.

²² Kei ke Pisufi kuyomεyáhaalee uwéése unyine kapi ye n sée re Yairusi uu Yeesu yē uu uana metene wula.

²³ Uú ne Yeesu meyansei téni, uu re: Kenékpérepí ye kekpɔ tula, a kam, aa anípe kekecáá láa liké ke yoriye áke kape kpu.

²⁴ Yeesu uú ne nsé u péne. PISOI kulúí pin u nyikii pin ne u tikilē.

²⁵ Kumúnjé kpε-i, unósi unyine ke ményε amε n foho hái inmē kεfi ne ité-me un kei we.

²⁶ Pipɔise meyã kuu rika ai u pelu, usiwóɔ nnéí asi kɔ itóí iyε-i tene, úu kɔ pεε péí. Amá itóí in nákiiselē.

²⁷ Kuu nní Yeesu nsímé n kómaalē, uu pεε riwúí tε-i lompɔ uu kepire-mē Yeesu ilū ca.

²⁸ Likumúnjé re u ukefa-i pisímé masí re: Mpá Yeesu ilū ηmane kam fe amí ca, né péí.

²⁹ Kuu lē tíncá, ményε mεε pεε n foho amε mεse ne mεse nyere, uu pélu.

³⁰ Yeesu uu cérupɔ re unnanɛ ye pikéi yisile. Uu riwúí tē kecɔpe pansε uu pise re: Wóo inélū tica?

³¹ Upipiretiki API rinóɔ u yósu re: Pɔ nyánile re pISOI ye pó nyíkiilē, aa kɔ péé m písei re wóo pó ricaa?

³² Yeesu uu uilúkε paí uké uyεε u riñca yē.

³³ Unósi uyē uu pitérii kápáá ne iwame mephehē. U lēlee n wa nyule. Uu lē nnya Yeesu ana metene wula uu aseí nnéi u símisi.

³⁴ Amá Yeesu pṵó u maa re: Unékpére, mpófatenē ye pṵ yóriyēle. A n nme ne nkíninje ipṵtói iké tene.

³⁵ Uu kahane nkpáni nsímé n tene ke pisoí pēe Pisuífi kuyomeyáhaalee uwéése uyē keyo-i n léeri apí maa re: Kepṵwá ye nkpṵ masile. Yo nnya kaa nkpáni Ucélaa méwoo cóñlē?

³⁶ Amá Yeesu úu nkpáni pianṵ nyē kutu ricṵ, uu kuyoméyáhaalee uwéése maa re: Kepṵwuu áke kape tṵ, mpókó yee re a ne kefa tene.

³⁷ Lē memáá, úu úka ncée he re uké u sarú, insá Piyee ne Yakupu ne Yakupu uwā Yohani.

³⁸ Kapi kuyoméyáhaalee uwéése uyē keyo n tuiṵ, iwṵó ke Yeesu uu kṵ. Pisoí ye pēe ikpṵtu wóriile pin pupukēe.

³⁹ Uu lomṵó uu pi maa re: Yo nnya kani iwṵó likirelē nṵn kṵ tēni? Kekpérepí kē áke kpu amá ke lṵnile.

⁴⁰ Apí pēe Yeesu n sényi. Yeesu uu pēe lē memáá pi leseri. U ne kewá kē usaa ne keuni ne upipiretiki pitaani pē kuú pēe n tési apí kei ke kewá kē aké rí we lomṵó.

⁴¹ Uu kewá kunipe tini uu ke maa re: Talita kum, li aseí re kekpérepí, a yisi, née rinṵó pṵ he.

⁴² Kekpérepí áke mese ne mese yisi áke nsé kápáá. Anmē kefi ne até kake ye m má. Kapi mewai mē lē n yē, ai nṵpá úye nnṵó yipu.

⁴³ Yeesu uu lē memáá pi kúrúrise re apí kape tíyese unyine uké céri. Uu kṵ pimáa pi kpá re piké kekpérepí kē iluke he.

6

Nasarēti pikó apí Yeesu ne kefa tene (Matiyee 13:53-58; Luki 4:16-30)

¹ Ke Yeesu uu kelṵ ke-i n yisi uu kuyu kpe-i kuu iwá n li kēmee sí, upipiretiki apí u tiki.

² Ke kewénteyaa ketúnjé áke n tu, uu Pisuífi kuyomeyáhaalee-i lomṵó uu pisoí n céési. Nsímé nn nnṵó pisoí píima pē nnéi pēe kutu u n cólē yipu. Apí m píseine re: Yei ke nní ye nnéi ai mpíi u léenti má? Mewéesesṵhṵ méye mpuri kai nkó nní he má? Iye kuú ne mewaisaṵa mmé mpuri wapisi má?

³ In ne Maari kepipi uséréé? Nénte upiwā pēe Yakupu ne Yosee ne Yuuti ne Simṵó? Ai upiyēi pēe nní kerṵcṵpe wee? Nní nnéi ai pi tapisi apí ne Yeesu kefa tene.

⁴ Yeesu uu pēe rinṵó pi pēe re: Antepu kuyu cire-i kapi ye u lómiise. Umpuri pikó ne upiyṵkṵ pēe apí ye u waise.

⁵ Yeesu úu lē memáá fe uké mewaisaṵa piwai rikpá, insá pitóikṵ pinyine kecáá kuu anípe rinláa uu pi pṵise.

⁶ Ai Yeesu píri wai kápi ne kefa u n tene.

Yeesu ye pitume kefi ne pité túmēi (Matiyee 10:5-15; Luki 9:1-6)

Lē memáá, Yeesu uu ayu acṵ nyee ne kei n kólē kēmee sí uu apisoi nléecaasimé céési.

⁷ Uu pēe upipiretiki kefi ne pité séi uu pi tum pité pité, uu rnanje pi he re piké aníri n lakase.

⁸ Uu rinṵó pi he re: Ani kape kunaapi memáá líka rimúlú yare iluke née kulṵó née kewṵó re ncée kani ne sí.

⁹ Amá uu re: Ani anéeri metane mese mese tánti, amá ani kape sitúkanka sité sité tánti.

¹⁰ Uu pimáa pi kpá re: Nṵn kényṵ kénye-i n topile, ani kei n tū hái ne kumúnjé kpe-i kani kuyu kpe n yisine.

¹¹ Pisi pin yei kusáne piyṵó nó n yē née kutu kápi nó ricṵ, nṵn n tṵsu, ani nṵanána nkonjo péi. Liké pi nyise re pi Uléeca nsímé pipakare yē.

12 Pipiretiki pē api ncée pələ api písoi nléecaasimé n símisi pin tee re piké piméfine conse.

13 Aníri meyā kapi lákase, api pitóikó meyā kecáá mékpə kəoni itói ii tenente.

Yohani Uniwole nkpə

(Matiyee 14:1-12; Luki 9:7-9)

14 Lē kai wa Yeesu rinyiri ari mpa yei kónú, uyópi Erooti uú ne Yeesu nné kóm. Písoi api pēé n símaanke re: Yohani Uniwole ye pikpəkpə kémee yisile, lē nnya kuu nní rnanje má un mewaisaŋa wapisi.

15 Picə pin máikere re Elii lo. Picə p̄ te mekere antepuye kecəpe use unyine lo.

16 Amá ke Erooti uu lē n kó, uu re: Yohani uyē tiyu kam n tíyese api tólu yee yisi.

17 Likumúnjé re Erooti ricuruu yee rinóo he api Yohani paasi api kukpaniilee-i sápo. Ai líka nnya ke Erooti uu lē wa. Erooti ye pēe uumaa Filipu unəsi Erootiyati yásile.

18 Kai lē n wa, Yohani uu pēe u maa re ái ne risá re uké uumaa unəsi yási.

19 Erootiyati uu lē nnya Yohani ukefa-i wai uu ncée wéési uké ne u kpu. Amá úu fe.

20 Ke Erooti uú pēe Yohani m pakarelē un kə nyu re u aseí tikilenle, uísoi in kə kecire we nnya, Erooti úu ye pēe Yohani kecáá kó, un unsímé kutu n cələ n ye u ricónje, mpa ne lē u kə pēe mpikome lalē.

21 Amá keyáa sone ake Erootiyati leeri. Ke Erooti uu ukemareyaa anyá n wai, uu lē nnya sóóni uu ukuyu pinaŋe-nanŋe ne písóca piwéese ne Kalilee ketē písói kecire sélei.

22 Kei ke Erootiyati ukpére uu kényánkale-i lompə uu yésu ai Erooti ne upisane nnéí larisi. Uyópi Erooti uu ukpére uyē maa re: A lelēe ripóo pó ní we né we, ké pó lí he.

23 Ai wai uú ha ne wéeri re: Pən yo né n we, né pó lí he, mpa in kenéyópitē kuwélé, né pó he.

24 Ke ukpére uyē uu kekále-i n léepə, uú ha úni pise re: Yo kam yé pise? Uyē uu u pēe re: A Yohani Uniwole riyu pise.

25 Uu mekekeke uyópi-mē pele uu u maa re: Ne la re a nfáani Yohani Uniwole riyu kecaripi-i né ritəsi.

26 Uyópi ripəo ari caai, amá uawéeri ne písáne isei nnya, ái kúyule we.

27 Uu mēse ne mēse uuméré use yukuse re uké ne Yohani riyu u kam. Uméré uú ha uriyu tólu kukpaniilee-i.

28 Uu ríyu képelente kecáá tósi uú ha ukpére uyē ti múise, ukpére póo úni ri pa.

29 Ke Yohani pipiretiki api lē n kó, apí weri api u kpísi apí ha kulesi.

Yeesu ye písói ákotokú anupū (5.000) kpínii

(Matiyee 14:13-21; Luki 9:10-17; Yohani 6:1-14)

30 Yeesu pitume api Yeesu keyúrí cápine, api lē ne lē kapi n wapisi ne lē kapi písói n céesi u keenkere.

31 Písoi pēe Yeesu-i n sónaapo ne pepere ukemee n léeri ye kulúí tásile. U ne upipiretiki ápi ye pēe nkpáni kéyu yē piké iluke li. Lē nnya ke Yeesu uu pipiretiki maa re: Tóké iyaa le, kei ke písói ápi ní we aní ha nkáripí wénte.

32 Api kúninai loni piké kei ke úka úu ní we ha.

33 Písoi meyā api pimətónjé yénu api kə pi ceru. Ayu nyee ne pi n kólē nnéí písói api ntóo wai api kei kapi n sí pi fósu.

34 Ke Yeesu uu kúninai-i n léeme, uu písói kulúí yenu ai íwe u wai re pi pēe we yarē isee yee íi usé m má nnya. Uu mēse picélaa pi loni ai náŋai hái.

35 Ke itunje ii n tene, upipiretiki apí ne u kə api uu maa re: Líka ái kelō nké-i we. Lē memáá, itunje ye kə tenele.

36 A pi maa re piké ha siyupi ne ayu nyee ne ró n kólē kémee liluke-luke léeri.

37 Yeesu uu rinóo pi yósu re: Ani nórínécúruu liluke-luke pi he. Api u pise re: Tó nkpéni sínle tóké nwóóweni mēpípi píle píle meté ne akpónó lo ari pi pa piké li née?

³⁸ Yeesu uu pi piŋe re: Akpónó alé kani má? Ani ha ripaí. Api píŋeine api limemáá Yeesu rinóó yósu re: Akpónó anupū ne ikpíntomé ité.

³⁹ Uu pɛe rinóó pi he re piké meyúí pɛni kecáá awúí awúí pi tonse

⁴⁰ api anáí anáí túnti, acɔ písoi píle píle, acɔ kuwóó kuwóó.

⁴¹ Uu akpónó anupū ne ikpíntomé ité iyē kpísi, uu keyóme weríí, uu iluke iyē kecáá Ulééca pɔnɛse. Uu lɛ memáá akpónó kpókɔrine uu upipiretiki pa re piké písoi hɔne. Uu kɔ ikpíntomé ité iyē pinnéí hóne.

⁴² Api pinnéí le api lɛpu.

⁴³ Upipiretiki api akpónó ne ikpíntomé kerí cápinente ai anére kefi ne até yipu.

⁴⁴ Pɛpɛe iluke iyē n lí kémee pitisi ye lele ákotokú anupū (5.000).

Yeesu ye míni kecáá sɔne

(Matiyee 14:22-33; Yohani 6:15-21)

⁴⁵ Yeesu uu lɛ memáá mese ne mese upipiretiki rinóó he re piké kúninɔi lɔ piké ha rikóitime ricɔ-pɔ u m mé, Petisayita kuyu kuwéé-mɛ, uyē uké pɛe kumúnjé kpɛ-i písoi n kúunse.

⁴⁶ Kuu písoi rin-yá, uu riyópe taá uké keyóme yáási.

⁴⁷ Kai nnyóó ní wa, kúninɔi kun mínimaa kecɔpe we. Yeesu pɔn umecire keté mmé we.

⁴⁸ Uu yénu re kúninɔi pitíkíí ye íwe pi wailɛ, likumúnjé re mɛ kapi n sí ke kuyɔ píima kunyine aku pépuri. Tiweeki kumúnjé, uu pikuwélé-mɛ n sɔnepɔ míni kecáá, un la uké pi rifaau.

⁴⁹ Kapi u n yé un míni kecáá sɔne, api músu re képirii-pirii kenyine ye ke, api pipupukɛe loni.

⁵⁰ Pinnéí pɛe meýíkíyiki u yē ai pi tútúise. Yeesu uu pɛe rinóó pi maa re: Iwame íi kape nó wa, né nmaa lo.

⁵¹ Uu limemáá kúninɔi-i pi lɛpɔ, kuyɔ aku kéu. Ai píri pi wai háí

⁵² likumúnjé re piakin ntake nnya, ápi pɛe akpónó mewaisanja mɛ kɔ.

Yeesu ye Kenesareti keté kémee pitóikó pɔise

(Matiyee 14:34-36)

⁵³ Metéj-maá api Kenesareti keté tulu, api rikóitime pikuninɔi karii.

⁵⁴ Kapi kúninɔi-i n léeme, písoi api mese ne mese Yeesu ceru.

⁵⁵ Api keté kɛ nnéí kóónú, ápi ye pin n kɔ te u yei we, api kei nnéí ne asánáápɔré kémee pitóikó u n sɔnaapɔ.

⁵⁶ Pi ye kéyaála-i pitóikó nánaisɛle siyupi ne ayu ne awosoo nye-i kuu n sɔne apí ne u n téni re uké tíyɛse pitóikó piké nɔpá uketukanka nnɔo rica. U ye pɛ nnéí pɛe u riŋca pɔisentele.

7

Pifarisi ne pikpure inyekii kecáá nstímé

(Matiyee 15:1-9)

¹ *Pifarisi ne *isé picélaa pinyine pɛe *Yerusalem n léeri api Yeesu kewúípi wai.

² Api upipiretiki pinyine yenu pin iluke le ne anípe kperinkpekɔó, ápi pianipe nale yare kai piinyekii kémee m piŋe.

³ Ke Pifarisi ne *Pisuífi picɔ nnéí api meýánsei pikpure inyekii m múílɛ nnya, pinsá rísonɛ n nale, ápi ye lí.

⁴ Pin kɔ kuyáa n leeme, pi ye piinyekii menale mɛ nalɛle api kelenɛ le. Pi ne pimɛkpurewai meýá yare nní piheehɛre ne sicáripí ne apóri piheere múílɛnɛ.

⁵ Pifarisi ne isé picélaa api pɛe u piŋe re: Yo nnya ke pipópiretiki ápi pirókpure inyekii tikilɛ pin ne anípe kperinkpekɔó iluke le?

⁶ Yeesu uu rinóó pi pɛse re: Asei ke *antepu *Esayi uu mekɛe-me nónnésímé yémme. Nɔ kecáá kecáá mewai pikó le yare ke Esayi uu n wói re Ulééca ye maa re:

Nnóo-i nmanε ke písoi mpí api ríyu né waiselē, amá ápi pεε pisifa-i ne né kólē.

⁷ Piiyáhaa ye likpárakó le.

Pi rinyale pin sisoipipi inyekii kpísi
pin céési yare inékó ye nyi.

⁸ Uléécaa isé kani kepire rito ani sisoipipi inyekii m múílē.

⁹ Uú nǎh̄ tε: Ani rinmóópú ani Uléécaa isé kepire tǎ aní ne nǎinényékii picélaa kéyu mahani.

¹⁰ Ticuruu *Moisi ye mεkεε-me maa rε: A upósáa ne upóni ríyu waise. Uu kǎ rε úye un usáa néε úni anǎo n wa, li pise rε piké liute kpu.

¹¹ Amá nǎ ne ye rε: Usoi un usáa néε úni m maa rε: Lē kuú péré ní la uké ne u lé Uléécaa hεle,

¹² áni ye liute riyá uké linyine lico piwai usáa néε úni rikpá.

¹³ Méwee mē yεε tíyεsele ani Uléécaa Nsímé cókǎi ne nǎinényékii isé kani n yekeilē. Mewai mē mεcǎ kani n wapisi ye kǎ piyεle.

Lελεε ye usoi mékperinkpe n waise

(Matiyee 15:10-20)

¹⁴ Yeesu uu limemáa písoi picápine kpá uu rε: Ani nǎnnénéí kutu né rǎcǎ ani kóm.

¹⁵ Litahaikó líka ái we lεε yé lin usoi kémεε n lǎ, ai Uléécaa inipεε-i mékperinkpe u waise, amá lελεε usoi kémεε n léenti lεε ye Uléécaa inipεε-i mékperinkpe u waise. [

¹⁶ Uye un ukómε uké kǎ.]

¹⁷ Kε Yeesu uu písoi pē kecǎpe n yisi, u ne upiretiki api kényǎ loni api kenyárū kē aseí u pise.

¹⁸ Uu rinǎo pi pεse rε: Nǎ ticuruu áni kǎ mesǎhǎ máa? Lē nnya, áni nyu rε lē nnéí lεε usoi kémεε n léeripǎ ái yé fe liké Uléécaa inipεε-i mékperinkpe u waiseε?

¹⁹ Likumúnǎ rε ái urikinǎ kémεε kai léeripǎ, amá kuloi-i le, uu kǎ péré cukú. Yeesu memaa mεε nyíselē tε iluke nnéí ye kuluke wele.

²⁰ Uu pimáa pi kpá rε lελεε usoi kémεε n léenti lεε ye mékperinkpe u waise.

²¹ Liriyíkí rε usoi kefa-i ke simúnǎ kǎpe nfasimé ne iwásá ne piyaa ne pisoikǎ

²² ne ucǎ unǎsi néε ucǎ ula kuwáncǎ piwai ne memá nnáapí ne rikpákárá ne piyaaluke ne nturi ne inípeε caa-caa ne picǎ alē ne rikókǎri ne piyuwélaa ai léenti.

²³ Nní nnéí, usoi kefa-i ke nní nnéí ai léenti, lελεε ye kǎ mékperinkpe u waise.

Kanaa kuyu unǎsi unyine nfatene

(Matiyee 15:21-28)

²⁴ Kε Yeesu uu kei n yisi, uu Tiiri kuyu kuwélé-mē sí. Uu kényǎ kenyine-i tone. Uu la unyine uké u yē. Amá mpá ne lē, úu fe uké umεcǎre pesí.

²⁵ Unǎsi unyine kewǎ kεε kuníri n héesi uu kóm pin Yeesu nsímé wai. Uu péré ha Yeesu keyu-i wúla.

²⁶ Unǎsi uyεε usáne le, úu *Usuifi. Sirii keteni-i kapi u mari. U Fenisii ukó le. Uú ne Yeesu téní rε uké uukpére kuníri lakase.

²⁷ Yeesu uu pεε u maa rε: Ai nyam̄ tε piké siwǎ iluke kpísi piké sipǎpipi risá.

²⁸ Unǎsi uu rinǎo u pεse rε: Mesei ye me Sáa, amá siwǎ sin piluke m masí, sipǎpipi yεε lē kε siwǎ asi keteni-i m póroise hínεile asi le.

²⁹ Yeesu uu pεε u maa rε: Tipónǎo ntí nnya, a n nme, kuníri ye upókperε kémεε léεpǎle.

³⁰ Kuu kényǎ n kúí, uu kewǎ lεεpǎ ken ne keripǎo finu, kuníri kun tǎmpǎ.

Yeesu ye utusuí yεε úu rǎsǎne n símisi pǎise

³¹ Yeesu uu limemáa Tiiri ketē yisi uu Sitǎo kuyu cǎpu, uu kuwélé kpē kapi ye n sée rε Ayu Kεfi ketē-mē walá uu Kalilee kupiyε-mē pεle.

³² Api pɛ́ ɛ ne utusuí yee úu nsímé n fe ńsɔne Yeesu weri. Apí ne u ténì re uké anípe ukεcáá rilaa.

³³ Yeesu uú ne iyaa u lelu, uú ne pìsoi ketaa wai uu usinipepi atu-i u tampɔ uu rilémpi kecáá meta u teŋ.

³⁴ Uu lɛ memáá nfáa tóori uu re: Efaata, liasei re: A tápile.

³⁵ Mese ne mese uatu aa tápile, tilémpi ari fénnε, uu nsímé loni ńsɔne.

³⁶ Yeesu uu lɛ memáá rinóo pi he re ápi kape tíyεε unyine uké kɔ. Amá m̀pá Yeesu memale méye ke pɛ́ api nsímé piyóó ηmóópúlɛ.

³⁷ Pírì píima kai meyánsei pi wa apí m máikεε re: Lɛ nnéi kuu n wa, asaa lo, m̀pá pitusuí, u ye pi komeisele, uu pɛ́ alempi nyee m pahaalɛ símaase.

8

Yeesu ye pìsoi ákotokú ana (4.000) kpínii (Matiyee 15:32-39)

¹ Pìsoi kulúì api kɔ kumúnjé kpe-i picápine kpá ńsɔne ápi kɔ líka má piké li. Yeesu uu upipiretiki séi uu pi maa re:

² Pìsoi mpí icɔ ye íwe né wele. Siyáa sitaani ye nsí kapi né tíkilɛ ápi kɔ líka má piké li.

³ Pimeyã ye ketaa leerile. Lɛ nnya, nen nkpeni ne nkũ mmú pi m maa re piké kúì, pi yé ha nsé pɔne.

⁴ Kei ke upipiretiki api rinóo u yósi re: Yei kari yé pìsoi píima mpí nnéi iluke yɛ kelɔ kóima nké-i?

⁵ Yeesu uu pi pise re: Akpónó alé kani má? Api rinóo yósu re: Aseei.

⁶ Uu limemáá pìsoi pɛ́ tinóo he re piké keteni-i tone, uu akpónó aseei nyɛ yósu, uu akεcáá Uléecaa pɔnεse uu pɛ́ a kpókɔrine uu upipiretiki a pa piké h́ónente, api pìsoi a h́one.

⁷ Pi kɔ pɛ́ ikpíntomé inyine mále. Yeesu uu kɔ iyɛ kecáá Uléecaa pɔnεse uu re piké kɔ iyɛ h́one.

⁸ Api le api lepu, api iluke pɔne-pɔne kóóì anéere aseei.

⁹ Pìsoi pɛ́ tu yare ákotokú ana (4.000). Kapi m masí, Yeesu uu pɛ́ re piké kúì.

¹⁰ U ne upipiretiki api mese ne mese kúninɔì loni api Talimanuta ketɛ sí.

Pifarisi ye Yeesu pise re uké mewaisaŋa wa (Matiyee 16:1-4)

¹¹ Pifarisi api Yeesu leɔpɔ apí ne íkenene u kápáá api pɛ́ ripine u wai re uké nyíse re Uléecaa kémεε ke unnaŋε nn léeri.

¹² Yeesu uu meyá nfáa tóori, uu ukεfa-i maa re yo nnya ke nfáani pìsoi mpí api mewaisaŋa piyéne la? Asei kam nó símisi, nfáani pìsoi mpí ápi mewaisaŋa méka yenune.

¹³ Uu lɛ memáá kei pi yá uu kúninɔì loni uu rikóitime ricɔ sí.

Pifarisi ne Erooti nkpónótɔ pite (Matiyee 16:5-12)

¹⁴ Upipiretiki ye pɛ́ akpónó kecáá paleile. Kuse ηmane kapi múlɛ kúninɔì-i.

¹⁵ Yeesu uu rinóo pi he re: Ani nómenécíre tí ńsɔne ne Pifarisi ne Erooti nkpónótɔ pite.

¹⁶ Pipiretiki ye pimεcɔpεcire símisi re ápi akpónó má.

¹⁷ Ke Yeesu uu lɛ n céri, uu pi pise re: Yo nnya kani máikεε re áni akpónó má? Ai kahaŋε nó rikpáii néε áni kahaŋε n ceri? Nóanétu ye takasilεε?

¹⁸ Nɔ inípeε mále, áni kɔ pɛ́ nyáni, nɔ atu mále áni kɔ pɛ́ kómei. Ani léisεε?

¹⁹ Kumúnjé kpe-i kam akpónó n kpókɔrine am pìsoi ákotokú anupũ (5.000) h́one, anéere alé kani iluke tɔrɔɔ yípũ aní ne tómpɔ? Api u maa re anéere kefi ne até.

²⁰ Yeesu uu kɔ pi pise re: Kam akpónó aseei pìsoi ákotokú ana (4.000) n kpókɔrine ní, anéere alé kani iluke tɔrɔɔ yi? Api re: Aseei.

²¹ Uu pɛ́ pi maa re: Ai kahaŋε nó n hemnεε?

Yeesu ye Petisayita-pɔ unyíye pɔise

22 Ke Yeesu ne upipiretiki api Petisayita n tu, pisoí apí ne unyíye unyine u leɛpɔ apí ne u tɛni re uké u rica.

23 Yeesu uu unyíye kunípe tini uu u tɔrɔi uu ne kuyu ilúké sɪ uu peɛ meta inípeɛ-i u wai, uu anípe ukεcáá láa uu u pise re: Pɔ linyine nyánii?

24 Unyíye uu weríí uu re: Ne pisoí nyánile, amá pi peé wele yare aléé, pin sóne.

25 Yeesu uu uinipeɛ píca kpá, ke unyíye uu n nyáneí tíkí-tíkí, uu pélu uu nɔpá yo n nyáni cáí-cáí.

26 Yeesu uu peɛ u maa re uké kúí, amá uu kape kuyu lɔ.

Piyee ye yámne re Yeesu ke Uléécaá uu wée

(Matiyee 16:13-20; Luki 9:18-21)

27 Yeesu ne upipiretiki api Sesaree Filipu siyupi kémeɛ sɪ. Uu ncée kémeɛ pi pise re: Pisoí ye máikεε re née úye?

28 Pi máikεε re pɔɔ Yohani yee míni pisoí n wolε, picɔ re pɔɔ Elii, picɔ re pɔ antepuyε keɔpε unyine le.

29 Yeesu uu pi pise re: Nɔ́ ni? Nɔ mpíí máikεε re née wóo? Piyee uu rinɔɔ u yósu re pɔ́ ke Uléécaá uu mekεε-me wée.

30 Yeesu uu pi nyi re apí kape linka úka símisi.

Yeesu ye unkpɔ ne umeyise nsímé riyóó

(Matiyee 16:21-28; Luki 9:22-27)

31 Uu mɛncire picélaa pi kuru re li pise re Usoi Kepipi keké meyansei íwe li. Pisuifi piwéése ne pepeɛ ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa piké ke ηmeriyε. Li kɔ pise re piké ke kpu akε kɔ keyáa táánũ tuné yisi.

32 U símisile n̄sɔne kpáii. Kei ke Piyee uu iyaa u sée uu re áí l̄ kuu yé peɛ wa.

33 Yeesu uu ηmεelú uu upipiretiki paí uu ne Piyee cési re: Setani, a ne ketaa né wa, likumúné re sipómúné ási Uléécaá sikó, amá sisoipipi sikó ye si.

34 Yeesu uu peɛ l̄ memáá pisoí ne upipiretiki séi uu pi maa re: Uaye un n la uké né ritiki, uké umεcire pípaí riyá, uu ukunapéékɔ́ ya * uu peɛ né tiki.

35 Ai líka nnya, úye un n la uké unfaa lɔ, u n fómnilε, amá úye un unfaa n fóm né ne Nsímé Kεcire nnya, liute yee yé unfaa lɔ.

36 Usoi kulaa ye kúye in te u ket̄ nte memá nnéí yé uu peɛ kpi.

37 Linyine ye we ke usoi uu yé n hééle uké ne unfaa n lɔɔ?

38 Uye un neni inései ne nnésímé isei n wa, piwásánkaí ne pikópeɛkɔ́ mpi keɔpε, Usoi Kepipi yé kɔ uisei wa, ken piyei m peeri ne keusaa meyoɔpi ne piléécaatumε.

9

1 Uu pimáa pi kpá re: Asei kam nó símisi, pinyine ye nte wele peɛ yé Uléécaá iyɔɔpi n yé in ne innanη weme api kelenε kpíni.

Yeesu ipiηe ye conse

(Matiyee 17:1-13; Luki 9:28-36)

2 Siyáa sikpuulũ memáá, Yeesu uu Piyee ne Yakupu ne Yohani kpísi apí ne riyópe cáca rinyine taá apí ha kei pimεcire n we. Uipiηe ii conse piinipeɛ-i.

3 Uilũ íí n tɛlu, ii wárara pói-pói, ntómé mm̄ r̄n ncɔ má ket̄ nké ne kenkinii.

4 Kei ke Elii ne Moisi apí peɛ rikpáfúme, pi ne Yeesu pin yói.

5 Piyee uu peɛ Yeesu maa re: Sáa, li nyamle re tókε peɛ nte n we. Tɔ la re tókε sicánjípi sitaani karií, pɔ́ keɛε, Moisi keɛε, Elii keɛε.

* 8:34 Mat. 10:38

⁶ Piyee úu nkpráni nyu mmē kuu yé pēe ní male, likumúnjé rē iwame ye u ne Yeesu pipiretiki tərōō wale hái.

⁷ Kuhope kunyine akú weri aku pi hila. Tinóō rinyine ari kuhope kpe-i léeri rē: Nkó yee Kenépipi lala, ani kutu ke ricō.

⁸ Mese ne mese api piilúkē nnéi páii, amá ápi úka yē, Yeesu yee pikékúrí ní we memáá.

⁹ Kapi riyópe n cépilē, Yeesu uu rinóō pi he rē ápi kape tíyese unyine uké lē kapi n yé kō hái ne keyáa kē ke Usoi Kepipi ake yé pikpəkpə-i n yisi.

¹⁰ Api nsímé mmē nyi, amá api pimēcəpəcire m píseine rē yoo pikpəkpə kémee meyiše?

¹¹ Lē memáá, upipiretiki api u píse rē: Yo nnya ke isé picélaa api máikēe rē Elii yee pēerine liké kelene ketē ketō tu?

¹² Uu pi pēse rē: Mesei ye me rē Elii ye pēerine kelene uké nípa yo nyóōnse. Yo nnya kai mpíi wólaalē te Usoi Kepipi ye íwe lenē meyá api keipuri yulu?

¹³ Amá ne la ké nó símisi rē Elii ye pípeeme masile pisoí apí ne u wai lē kapi ní la yare kai ukēcáá n wólaamelē.

*Yeesu ye kewá kē ke kuniri aku m pekəsi pəise
(Matiyee 17:14-21; Luki 9:37-43a)*

¹⁴ Kapi pipiretiki tərōō n nyahaipə, api pisoí kulúí yenu pin kewúípi pi wailē, isé picélaa pin ne pi keḡene.

¹⁵ Ke pisoí api mese ne mese Yeesu n yé, ai pi kaikai, api pēe n wúrunkēepə piké u yáási.

¹⁶ Yeesu uu upipiretiki píse rē: Yoo mpíi nó ne pē keḡenese?

¹⁷ Utisi unyine uu pēe riwúí te-i rinóō yóōri rē: Sáa, kepómeé karí ne kenépipi ka. Kuníri kpe ke n lō ye nsímé ke pəōneselenē.

¹⁸ Mpa yei kai ke yisi, ku ye ketē ke tale ake atalalaá léeri, ken aní takai, ipiḡe ii nánu. Aní ne pipópiretiki tēni rē piké kuníri kpē lakase, amá ápi fe.

¹⁹ Yeesu uu rinóō pi yósu rē: Nó nfatene ciré pikó mpuri mmú, ituḡe ilé kam nókenémeē pitóne kpáne? Ituḡe ilé kam yé lē ne nó n kahari? Ani ne kewá né kam.

²⁰ Apí ne ke u hapə. Ke kewá ake Yeesu n yé, kuníri aku kei nní ke lémesi, ake keteni-i lolu aké m pímiise ken atalalaá léeri.

²¹ Yeesu uu keusaa píse rē: Píyei-me kai ye nní ke wa? Uu rinóō yósu rē: Háii uiwā-me le.

²² Mēpēhē kulúí ke kuníri kpē aku ye nna ne míni-i ke risápə keké ne n kpu nnya. Amá in te pó fe aa linyine wai, a kam aa ró come. A irówe ripái.

²³ Yeesu uu rinóō u pēse rē: In te pó fe née? Uye un ne ukēfa Ulééca n tene, úu líka pəōnene.

²⁴ Mese ne mese, kewá kē usaa u pupēi rē: Né ne kēfa tenele! Amá a kam a né come, nnéfatenē nín piye.

²⁵ Ke Yeesu uu risoiwuí n yé tin u kálaari, uu kuníri semni rē: Pó kuníri kpē, pōo ye atusuí usoi n waise aa nsímé u pəōnese, a kewá ke-i le, kape pí kai kekemeē pēepə, née rinóō pó he.

²⁶ Akú lelu kun pupukēe, kun kə kewá naneiselē. Kewá aké n we yare ke kpule, pisoí meyá api waise rē ke kpule.

²⁷ Amá Yeesu uu kekunipe múlú uu ke yukuse, ake yisi ake nyere.

²⁸ Ke Yeesu uu lē memáá kēyō n lō, upipiretiki api pimpehencire u píse rē: Yo nnya kári fe təké kuníri nkú lākase?

²⁹ Uu pi maa rē: Kēyóme mecire ke usoi uu yé yáási uú ne kuníri nkú mpuri lakase.

*Yeesu ye unkpə ne umeyiše nsímé kpálē
(Matiyee 17:22-23; Luki 9:43b-45)*

³⁰ Api kei yisi api Kalilee ketē téj. Yeesu uu pēe la piké kei kuu ní we ceri.

³¹ Likumúnjé rē u ye pēe upipiretiki céésile uu ye pi maa rē: Pi Usoi Kepipi tinine api pisoí anipe-i ke wai piké ke kpu. Kemēkpə-maá, ke ye keyáa táánū tuḡe nkpə kémee yisi.

³² Amá Yeesu pipiretiki ápi meyu mē kō. Iwame íi kō ñmurei piké pise.

*Woo pipiretiki kecōpe uwéese?
(Matiyee 18:1-5; Luki 9:46-48)*

³³ Api Kaperinawum tulu. Kapi kényō n tu, Yeesu uu pi pise re: Yoo pēe ncée kēmee nó kēñeneſe?

³⁴ Amá api sée keu. Ai líka nnya, pi pēe ncée kēmee kēñene re úye yee pikēcōpe uwéese?

³⁵ Yeesu uu pēé tone, uu upipiretiki kefi ne pité séi uu pi maa re: Uye un n la uké ufoí, li pise re uké nónnénéí utōrō uu nónnénéí ukéikó.

³⁶ Uu kewá kenyine kpísi uu pikēcōpe nyereſe, uu ke kpísi uu pékérí uu pēe pi maa re:

³⁷ Uye un siwá nsí kecōpe kénye kusáne n yōsí né nnya, tinécúruu kuu kusáne yōsí, úye un kō kusáne né n yōsí, ái rinécúruu kuú yōsí, amá uyee né n tumme kuú yōsí.

*Uye un kerócáa n kpálē, uyē úu uróláara
(Luki 9:49-50)*

³⁸ Yohani uu u maa re: Sáa, tō unyine yenle un aníri lakase ne ripónyiri nnañe úu kō pēe ró tíkilē. Kúu ró n tíkilē nnya, arí ne u yulu.

³⁹ Amá Yeesu uu rinóo yōsu re: Ani kape ne u yē, likumúnjé re úka úu we yee ye rinényiri ne mewaisaſa n wa uu kei nní cire nnékópe símisi.

⁴⁰ Uye un kerópire n we uyē úu uróláara.

⁴¹ Kani né Kirisi pikó nnya, úye un kō rinényiri nnya míni nírē-niré nó n he, aseí kam nó símisi, liute úu uihéé paane.

*Akópe pikaase kecáa nstímé
(Matiyee 18:6-9; Luki 17:1-2)*

⁴² Amá úye un siwá see ne nní kefa né n tene kenyine akópe n waise, li kutōsi we piké rináipare mule-mule ññme wa api ripóo u lesi api mínimaa-i u sápa.

⁴³ In te kupónípe kpee akópe pō waise, a ku riké. Li kutōsi we a nfáa yē ne kunípe kerí ne kaa yé anípe keté m má aá ne nna kpōciré kelō loni, kei ke nna ññ ye píkai n kpu.

⁴⁴ [Kei ke apapi nyee ye ipiñe n li áa ye n kpí, kei ke nna ññ ye kō n kpu.]

⁴⁵ In te kupóna kpee akópe pō waise, a ku riké, li kutōsi we a kúna kuse m má aá ne nfáa yenu ne kaa yé ána keté m má apí ne nna kpōciré kelō kēmee pō sápa, kei ke nna ññ ye píkai n kpu.

⁴⁶ [Kei ke apapi nyee ye ipiñe n li áa ye n kpí, kei ke nna ññ ye kō n kpu.]

⁴⁷ In te mepónípee mee akópe pō waise, a me lese aa ketaa-pō fómni. Li kutōsi we pōké Uléécaá iyōopi kēmee lō ne menípee mese ne kaa yé inípee ité m má api pēe nna kpōciré kelō kēmee pō sápa, kei ke nna ññ ye píkai n kpu.

⁴⁸ Kei ke apapi nyee ye ipiñe n li áa ye n kpí, kei ke nna ññ ye kō n kpu.

⁴⁹ Likumúnjé re: PISOI nnéí kecáa kapi nna kōñune yare kapi ye nní iluke kecáa nnyási n fuléi.

⁵⁰ Nnyási ye linyine kecire le, amá mmelō men n kpu, yo kapi ye ne n larukuse? Ani nnyási mecō n láárú, nkíññiñe nké kō nókenécōpe n we.

10

*Utisi ne unási pitúunne kecáa icélaa
(Matiyee 19:1-12; Luki 16:18)*

¹ Yeesu uu ncée pōlo uu Yute ketē loni uu kō Yuritee rikoitime ricō kuwélé-mē sí. PISOI kulúí api kō pikálaa u kpá uu kō pē picélaa loni yare kuu ye n céesi.

² Pifarisi pinyine apí ne u kō piké ne ripine u n wa nnya, api u pise re in te ncée ye we re utisi uké uunōsi ye.

³ Uu rinóo pi pēe re: Iye ke Moisi uu nó pise re ani wa?

⁴ Api rinóo yósu re: Moisi ye utisi ncée hèle re u yé fe uu pitúunne ritelé unósi wəlu uu pɛɛ u yulu.

⁵ Yeesu uu pɛɛ pi maa re: Nóanékín ntake nnya ke Moisi uu isé nnyí nó wói.

⁶ Amá m̀pá yo mɛwai kekoraane, Ulééca ye utisi ne unósi wale.

⁷ Lɛ nnya ke utisi uu usáa ne úni yisine uu unósi kpísi api pène,

⁸ u ne uyɛ api pansɛ ipinɛ ise. Kai nní lɛ n wa, ápi nkpréni pité, amá piipinɛ ye ise le.

⁹ Lɛ nnya usoi úu kape lɛ ke Ulééca uu rimpéne kóolenɛ.

¹⁰ Kapi kɛyɔ́ ní ha, Yeesu pipiretiki api kɔ nsímé mmɛ kecáa pipise u kpá.

¹¹ Uu pɛɛ pi maa re: Uye un uunəsi n yè un uféé n kpísi, u ne unósi foí púnnele, iwásánkaí kuu lɛ wa.

¹² Unósi un uula n yè un uféé n sɔ́, iwásánkaí kuu lɛ wa.

Yeesu ye siwá tinóo sɔne ritikise

(Matiyee 19:13-15; Luki 18:15-17)

¹³ PISOI API NE Yeesu siwá lɛpɔ re uké si rica. Amá upipiretiki API NE PI CÉSI.

¹⁴ Ke Yeesu uu lɛ n yé, ái ne u risá, uu pi maa re: Ani riyá siwá síké kenéméé kam, áni kape si tápisi, likumúnjé re mpí pɛɛ simɛɔ ní we pɛɛ yé Ulééca iyɔ̀pi kémɛɛ lɔ.

¹⁵ Asei kam nó símisi, úye unsá Ulééca iyɔ̀pi n ηmurei yare ke kɛwá ake ye n ηmurei, úu uiyɔ̀pi kémɛɛ lonine.

¹⁶ Uu pɛɛ lɛ memáa si sakaa uu anípe si laa uú ne rinóo sɔne si tikise.

Uhmáne mamá unyine kecáa nsímé

(Matiyee 19:16-30; Luki 18:18-30)

¹⁷ Ke Yeesu uu ncée m pólɔlɛ, utisi unyine uu u tulu ne ntóo, uú ha ukeyu-i wúla uu pɛɛ u pise re: Saa sɔne, íye kam wainɛ ké ne nfáa tenɛciré yé?

¹⁸ Yeesu uu u maa re: Yo nnya kaa né sée re Usɔne? Uka úu usɔne, insá Ulééca mɛcire.

¹⁹ M̀pá líké íye wa, pɔ Ulééca isé nyule re: Kape usoi kpu, kape iwásá wa, kape yáai, kape nnóme itansei nyere, kape unyine ncaai níka wa, a upósáa ne upóni ríyu waise.

²⁰ Uu rinóo u yósu re: Saa, hái inéwá-me kam lɛ múlɛ.

²¹ Yeesu uu u nyáneí ne níla, uu pɛɛ u maa re: Likei lise lee pɔ párilɛ, a n ηme a lɛ nnéi kaa m má yáa, aa siwóo sɛ píwɛkɔ́ hóone, pɔ pɛɛ memá yé keyómɛca-pɔ. Pɔn lɛ piwai m masí, aa pɛé weri aa né tíki.

²² Ke utisi uyɛ uu anóo nyɛ n kɔ, ke ukunipe aku nní ní mulú nnya, ukeyu ake cóhɔne uú ne mpócaai tɔmpɔ.

²³ Yeesu uu upipiretiki pɛɛ u n kálaalɛ nyáneí, uu pi maa re: Ulééca iyɔ̀pi kémɛɛ pilone ye ne pimámá páápú kpa!

²⁴ Anóo nnyé aa Yeesu pipiretiki pírí wai. Amá Yeesu uu pimáa pi kpá re: Sinépipi, a tíye Ulééca iyɔ̀pi kémɛɛ pilone ye pólú kpa!

²⁵ Kuyooyo kun n la kuké kehímpi kupole-i lomɔ, li yé kutəsi m purú ne ke umámá uu yé ní la uké Ulééca iyɔ̀pi kémɛɛ n lomɔ.

²⁶ Ai kɔ mɛyánsei pírí Yeesu pipiretiki kpá, api pɛé m píseine re: In lee ní, wóo ye pɛɛ píyulale yé?

²⁷ Yeesu uu pi nyáneí uu re: Usoi kémɛɛ, lɛ ái kuwai we, amá ái Ulééca kémɛɛ. Likumúnjé re m̀pá yo ye kuwai wele Ulééca kémɛɛ.

²⁸ Piyee uu pɛɛ u maa re: A ripá kari lirókó nnéi n tíye tɔn pɔ tikilɛ.

²⁹ Yeesu uu rinóo yósu re: Asei kam nó símisi, úka úu we ye yé né ne Nsímé kecire nnya, kɛyɔ́ ne pimáa ne piwá, ne piyéi ne píni ne písáa ne siwá ne sicare n tíye

³⁰ úu yé pɛɛ nɛni mɛwɛɛ mmé-i síyɔ nɛ pimáa nɛ piwá nɛ piyéi nɛ pini nɛ siwá nɛ sicarɛ mɛpɛhɛ píle n yé. Uu yé kɔ Yeesu pitiki iwɛ paa. U yé kɔ aɲmɛ nyɛɛ n wɛmɛ kɛmɛɛ nfáa tenɛciré yé.

³¹ Pifoí meyã yé pitórɔɔ pansɛ, pitórɔɔ meyã api pifoí.

Yeesu ye metáánū unkrɔ nɛ umeyisɛ nsímé símisi
(Matiyee 20:17-19; Luki 18:31-34)

³² Ncée kɛmɛɛ kapí pɛé we pin Yerusalem-mɛ sí. Yeesu un pikɛkpeé sónɛ, upipirɛtiki pin kɛwuu piralɛ, iwamɛ in pɛpɛɛ pi n tíkílɛ we. Yeesu uu kɔ upipirɛtiki kɛfi nɛ pité kpísi uu lelɛ u n lɛɛrine pi símisi

³³ uu rɛ: Nɔ nyánii, Yerusalem kari nní símpɔ piké ha kei Usoi Kɛpipi tí piké pɛpɛɛ ye Uléécáa inyóɔnɛ n wa piwééɛ nɛ isé picélaa anipɛ-i wa, pɛ piké nɛ u túhaanɛ api yekei rɛ piké u kpu. Pi yé pɛpɛɛ ápi Uléécáa m pakarɛlɛ anipɛ-i u wa.

³⁴ Pi yé méwoo u nyánɛi api ukɛcáa meta tukɛ, api iséi u fopii api pɛɛ u kopu. Amá siyáa sitaani memáá, u yé nkɔ kɛmɛɛ yisi.

Lɛ kɛ Yakupu nɛ Yohani api Yeesu m pise
(Matiyee 20:20-28)

³⁵ Sepetee sipipi keté, Yakupu nɛ Yohani apí nɛ Yeesu kɔ api u maa rɛ: Sáa, tɔ la rɛ a lɛ kari pɔ n welunɛ ró wa.

³⁶ Uu pi maa rɛ: Yo kani mpíi la rɛ ké nó wa?

³⁷ Api u maa rɛ: Pɔn píyɛi ipóyóɔpi kɛmɛɛ n tonɛ, tɔ la rɛ a tíyɛɛ usɛ uké kupólukɛ-lukɛ-mɛ n tū, ucɔ kupómíi-mɛ.

³⁸ Yeesu uu pi maa rɛ: Ani nyu lɛ kani nní n welu. Nó fe ani ntóosi kɛporipi kam n nírunɛ níruu? Néɛ nó fe ani íwɛ takai yarɛ kam i n takainɛ?

³⁹ Api rinóɔ yósu rɛ: Tó li fe. Yeesu uu rinóɔ pi pɛɛ rɛ: Mɛsei ye mɛ rɛ nó ntóosi kɛporipi kam n nírunɛ n ntí, tɛ íwɛ kam n takainɛ kani takainɛ.

⁴⁰ Amá in kunélukɛ-lukɛ néɛ kunémíi-mɛ metonɛ nkó mmú ái néɛ yé tíyɛɛ liké nɛ lɛ. Pɛ nnya kɛ sitónɛ sɛ asi n nyóɔnɛlɛ kuu si panɛ.

⁴¹ Kɛ Yeesu pipirɛtiki kɛfi tɔrɔɔ api lɛ n kɔ, piapɔɔ áa nɛ Yakupu nɛ Yohani caai.

⁴² Yeesu uu pɛɛ pi séi uu pi maa rɛ: Nɔ nyulɛ rɛ pɛ kapi n kpíilɛ tɛ ayu piwééɛ ye pinnanɛ nɛ a wéékusɛlɛnɛ, písoi kɛcirɛ pin pinnanɛ a nyíselɛ.

⁴³ Amá ái li mɛcɔ kai nɔ́ kɛmɛɛ we. Uaye un n la uké nókɛnécɔpɛ uwééɛɛ, uké pansɛ nóunékeikó.

⁴⁴ Uye un kɔ nókɛnécɔpɛ ikpéɛ n la, uké nónnɛnɛi ulasi.

⁴⁵ Limɛcɔ kɛ Usoi Kɛpipi ákɛ ka rɛ piké kɛ keisi, amá kɛ kalɛ rɛ kɛkɛ picɔ keisi, akɛ kɔ kɛnfaa nɛ riwóme héɛle meyã meké nɛ píyulalɛ ní yé nnya.

Yeesu ye unyíyɛ kapi ye n sée rɛ Patimee pɔisɛ
(Matiyee 20:29-34; Luki 18:35-43)

⁴⁶ Api Yeriko tuiɔ. Kumúnɛ kɛɛ-i kɛ Yeesu nɛ upipirɛtiki nɛ risoiwuí api kuyu ní lelu, unyíyɛ unyine yeɛ n wélei kapi ye n sée rɛ Patimee, Timee unmánɛ un ticéetime tū.

⁴⁷ Uu kóm tɛ Nasarɛti ukó Yeesu yeɛ tósu, uu sicááila kápáa rɛ: Tafiti kɛpipi, Yeesu, a inéwɛ ripái!

⁴⁸ Meyá amɛ nɛ u cési rɛ uké riséé, amá uu meyã cáɛ rɛ: Tafiti kɛpipi, a inéwɛ ripái!

⁴⁹ Yeesu uu nyɛɛ uu rɛ: Ani u séemɛ. Api unyíyɛ séipɔ, pin u máikɛɛ rɛ: A n kahari, a yisi, u pɔ séile.

⁵⁰ Unyíyɛ uu ukɛtukanka sá uu wákasi uu Yeesu-mɛ sí,

⁵¹ Yeesu uu u pise rɛ: Yo kaá la ké pɔ wa? Unyíyɛ uu rɛ: Unésáa, nɛ la rɛ inénipɛɛ iké ye yé.

⁵² Yeesu uu u maa rɛ: A n ŋme, mpófatenɛ ye pɔ yóriyɛ. Mɛɛ nɛ mɛɛ inípɛɛ ii wúkule uu Yeesu tiki.

11

Yeesu ye Yerusalem kuyu loni

(Matiyee 21:1-11; Luki 19:28-40; Yohani 12:12-19)

¹ Kumúnjé kpɛ-i kapi Yerusalem n nyahaipɔ pin Petifasee ne Petanii ayu keyúrí we, aléé nyɛ kapi ye n sée re Olifiyee rikúú kuwélé-mɛ, Yeesu uu upipiretiki pité tum

² un pi tee re: Ani kuyu kpɛe nní nókɛnyu ní wepɔ kémɛɛ ha. Nɔn píyei n tuiɔ, nó keminaapipi keniyine leɔpɔ ken toraalɛ. Usoi úka úu ke tonelɛ. Ani ke fénnɛ aní ne né ke weri.

³ Uye un nó m maa re: Yo nnya kani lɛ wai? Ani rinóɔ u yósu re: Upíima yeɛ ke la. U yé mɛɛɛ ne mɛɛɛ nó riyá aní ne nté ke weri.

⁴ Api sí api keminaapipi leɔpɔ ncée-i ken ketahai toraalɛ tinɔnɔ rinyine keyúrí, api ke toriyɛ.

⁵ Pɛpɛɛ kei ní we pinyine api pi maa re: Yo kani kei wai? Yo nnya kani keminaapipi kɛ toriyɛ?

⁶ Api rinóɔ yósu yare ke Yeesu uu pɛɛ mí ma. Api pi tíye api tósu.

⁷ Api ne keminaapipi kɛ Yeesu sí api kekɛcáa piilú laai, Yeesu uu ke tone.

⁸ Písoi meýǎ api piilú tánɛntɛ ncée kekáa, picɔ api apéi kapi sicare-i n kpási tánɛntɛ.

⁹ Písoi pɛɛ Yeesu keyu n sɔne ne pɛpɛɛ ukɛpire n tíkílɛ pin pupukɛɛ re: Osanna! Ani Uléécáa uyɛɛ n sɔnti ne Upíima rinyiri ritaáɛ.

¹⁰ Uléécáa uké rinóɔ sɔne uyɛɛ n sɔnti uké urósáa Tafiti meɔɔ iyóɔpi ní tone ritikise, Osanna! Ani urinyiri keyómɛcáa-pɔ ritaáɛ.

¹¹ Yeesu uu Yerusalem kuyu tulu, uu Uléécáa keyɔ sí. Ke itunɛ ii n tenɛ nnya, uu mɔpá yo pinyáni másu, u ne upipiretiki kɛfi ne pité api Petanii tómpɔ.

Yeesu ye kúfikiyee anó wa

(Matiyee 21:18-19)

¹² Kai n weesi, Yeesu ne upipiretiki api Petanii kuyu n leeri nkú nn Yeesu wai.

¹³ Uu ketaa-pɔ kúfikiyee yenu ne mɛpéi. Uu re u yé ha apipi wéési. Amá kuu n tuiɔ, mɛpéi nmanɛ kuu leɔpɔ, likumúnjé re itunɛ iyɛ-i ke aléé nyɛ aa ye m pi íi kahanɛ n tu.

¹⁴ Yeesu uu pɛɛ ku maa re: Úka úu kape píakai ripópipi piluke rikpá. Upipiretiki api anó nyɛ kom.

Yeesu ye Uléécáa keyɔ-i pikpéense lakase

(Matiyee 21:12-17; Luki 19:45-48; Yohani 2:13-22)

¹⁵ Api lɛ mɛmáa Yerusalem tulu, Yeesu uu Uléécáa keyɔ loni. Uu pɛpɛɛ Uléécáa keyɔ-i n yálisi ne pɛpɛɛ n lééri pilákase kápáa, uu pɛpɛɛ siwóɔ n cɔhɔne ataapili ne pilóɔláyái situmpi láuli.

¹⁶ Uu tíyɛɛ unyine uké ne ilú inyine Uléécáa keyɔ-mɛ titiki.

¹⁷ Uu pi céési re: Li wɔlaalɛ tɛ: Pi yé kenéyɔ sée re sitɛ nnéi písoi keyomɛyáhaayɔ. Amá nó ne ke ripólósele piyaaluke kuhore.

¹⁸ Pɛpɛɛ ye Uléécáa inyóɔnɛ n wa piwééɛɛ ne isé picélaa api uanɔɔ nyɛ kom, api ncée wéési piké ne u kpu. Amá pin u wuru re uicélaa ye pɛɛ písoi nnéi pírí wa nnya.

¹⁹ Kai nnyóɔ n wa, Yeesu ne upipiretiki api kuyu lelu.

Yeesu ne kúfikiyee kóima

(Matiyee 21:20-22)

²⁰ Kai n weesi pin tósu, Yeesu pipiretiki api kúfikiyee kpɛ yenu kaku n kóosi ne iníjɔ-pɔ.

²¹ Piyɛɛ uu leléɛ n wa léise, uu Yeesu maa re: Sáa, a ripái, kuléé kaa anó n wa ye kóosile.

²² Yeesu uu upipiretiki rinóɔ yósu re: Ani ne Uléécáa kɛfa tenɛ.

²³ Asei kam nó símisi: Uye un tikúú ntí m maa re: A kei yisi a ha mínimaa-i ripólɔ, unsá ukɛfa-i n tíru, amá un n waise re lɛ kuu nní mí ma ye wainɛ, li yé mɛsei wa.

²⁴ Lẽ nnya kam nó tee re: Ani ye waise re nõ lẽ nnéi kani keyómeyáhaa-i n welu piyéne masile, Uléécaa yé kò nó li yeneise.

²⁵ Nõn kò píyei n nyenu nõn keyóme n yáási, nõn ne unyine nnyine m má, ani u sárei, Nõunésáa yee keyómecaa-pò ní we uké kò ne nõrinécúruu akópe nó n sárei nnya.

²⁶ [Amá nõnsá ye akópe n sárei, Nõunésáa yee keyómecaa-pò ní we úu kò nõrinécúruu akópe nó sáreine.]

Yei ke Yeesu nnaŋe nn léeri?

(Matiyee 21:23-27; Luki 20:1-8)

²⁷ Api kò Yerusalem pihápe kprá, kumúnjé kre-i ke Yeesu uu Uléécaa keyo-i n kòonii, peppe ye Uléécaa inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa ne Pisuiŋi piwéése api u leepò.

²⁸ Api u maa re: Nnaŋe ní-ye kaá ne nní wai? Uye yee nínaŋe pò he pòké ne nní n wai?

²⁹ Yeesu uu rinóò pi yósu re: Ké nse nó pise. Nõn tinóò né m pese, né pee nó símisi nínaŋe mmẽ kamí ne lẽ n wai.

³⁰ Uléécaa née písoi pee Yohani tumme re uké písoi míni wole? Ani rinóò né pese.

³¹ Api pee pimécòpécire n kenene re: Tõn m maa re: Uléécaa, u yé maa re: Kai pee íye wa káni ne Yohani nsímé ñmurei?

³² Tõn m maa re: Písoi, áí yé wa. Pi pee kuyu pikó wurule, likumúnjé re pinnéi ye pee Yohani kpíilenle yare antepu kecire.

³³ Api Yeesu rinóò yósu re: Ari nyu, Yeesu pòò pi maa re: Né ám kò nó símisine nínaŋe mmẽ kamí ne lẽ n wai.

12

Pikeikó pee rikpákárá m má kenyárũ

(Matiyee 21:33-46; Luki 20:9-19)

¹ Yeesu uu pee lẽ memáá sinyárũ pi loni, uu re: Utisi unyine yee we, uu aléé nyẽ kapi ye n sée re fiinyi kecare tamesi. Uu mmele wai uú ne ke kóónú. Uu kò kecare ke-i kuhóre túni uu kétacerii mòm kei kapi yé píta n cérii. Uu kò limemáá rikúsi cáca rinyine mòm uu pee pikeikó wéési re piké kecare kè kecáá u m paílẽ uké ncée ha uké kam.

² Kai aléépipi nyẽ kutúũ n tu, uu ulási unyine upikeikó pẽ kémee tumpò re piké aléépipi anyine u yóome.

³ Api u tini api káii, api menípe ñmane u lakase.

⁴ Uu kò ulási ucò pikemee tumpò, api uyẽ tíyu kecáá káii api u lámisi.

⁵ Uu utume táánũ tum, api uyẽ kopu. Uu lẽ memáá pítume meyã túmeipò, api picò kaiinkee api kò picò kóni.

⁶ Ucarere uyẽ uñmáne lala mecire kaí pee u pòone. Uu pee metóròò uyẽ tumpò un tee re: Pi yé unéñmáne wuri.

⁷ Amá pikeikó pẽ api símaane re: Nkó yee masí usáa ikulanlũ nnéi te. Ani kam tóké u kpu ari pee uikulanlũ iyẽ n te.

⁸ Kuu n tuipe api u tini, api kópu api kecare ilúké u sá.

⁹ Iye ke ucarere uu waine? U werine uké pikeikó pẽ kò uu aléé nyẽ picò pa.

¹⁰ Ani Uléécaa Nsímé ritelé kémee kéénlẽ te:

Tipare ke pimóme api n fóm tee pansé ticíre-cire tee kenui-i ní wee?

¹¹ Upiima yee lẽ wa. Mewaisaŋa kuu ró n yéneise ye mẽ.

¹² Pisuiŋi piwéése api céru re pẽ ke Yeesu kenyárũ aké ne máne. Api pee lẽ kapi yé ne u n tí wéési, amá risoiwuí ari iwame pi wai. Api u tíye api tósu.

Lampoo kapi ye Ròm uyòopi piima n héele

(Matiyee 22:15-22; Luki 20:20-26)

13 Api Yeesu kémee Pifarisi pinyine ne pepee Erooti kepire ní we tumpo re piké ripine u wa apí ne uanəlempi cire u tini.

14 Apí weri api Yeesu pise re: Sáa, to yē te pōo asei ute áa kə úka kewuu túúni. Likumúnjé re ái pisoí mewee kaá ne músu pən ne símisi. Pō ye kə Uléecaa ncee pisoí céesile ne asei. Ncée ye we re təké ye Sesaa lampoo héélee? Li pise re təké ye hééle née ári kape ye hééle?

15 Yeesu yee pikεcáa kecáa mewai n nyu uu rinóo pi yósu re: Yo nnya kani ripine né wai? Ani ne mewóoripi menyine né kam ké me yē.

16 Apí ne menyine u hapo. Yeesu uu pee pi pise re: Uye riyu ne úye rinyiri yee kewóo nké kecáa we? Api rinóo yósu re Sesaa lo.

17 Uu pee pi maa re: Ani Sesaa likó Sesaa pa, ani Uléecaa likó Uléecaa pa. Urinóo meyoó ame meyá nnóo pi yipu.

*Pisatusee ne nkpə kémee meyiε nstmé
(Matiyee 22:23-33; Luki 20:27-40)*

18 Pisatusee pee n tee re pikpəkpə ápi ye nkpə-i yisi, api Yeesu kémee sí api u pise re:

19 Sáa, lē ke Moisi uu isé ní wói ye nní: Uye umaa un n kpu uu unósi tíye úu ne kewá, uuwā yee yé unósi uyē kukúmannəsi kpísi uu umáa mpuri wai.

20 Pimárecə piseei pinyine pee péé we. Ufoi uu unósi kpísi uu kpi úu ne kewá.

21 Ulírū uu ukúmannəsi kpísi, uu kpi úu ne kewá. Lē mecə kai kə utáánū titiki.

22 Pikεσει kē, úka úu kewá ne u mari. Pē memáá unósi uyē pōo kə kpi.

23 Pikpəkpə keyiseyaa ketúnjé, pikεcəpe úye yee yé unósi n te, likumúnjé re pikεσει kapi kunósi u kpíkési.

24 Yeesu uu pi maa re: Lē nnya kani nómenécíre kíraasente: Ani Nléecaasimé asei kómει, áni kə Uléecaa nnaηe nyu.

25 Meseisei kē ke pisoí api pikpəkpə kémee n yisine, pitisi ápi pinósi kpíkεsine, pinósi pō ápi kə pila sóonkeene, amá pimεfine yé n we yare piléecaatumε keyómecaa-po.

26 Yo nnya kani tee re pikpəkpə ápi yé yisi? Ani kelə ke-i kai Moisi ritelé-i n wólaalē te Uléecaa ye kuhíhíi kpee ní tore kémee we un ne Moisi símisi keenlēe? Li kei wólaalē te, Uléecaa ye Moisi maa re: Néε Apiraham Uleecaa ne Isaaki Uleecaa ne Yakupu Uleecaa.

27 Uléecaa úu pikpəkpə Uleecaa, amá u pinyánnýá Uleecaa le. Nónnépúnne ye piyεle.

*Isé iyεε Uléecaa isé kecəpe icə n fe
(Matiyee 22:34-40; Luki 10:25-28)*

28 Uléecaa isé ucélaa unyine yee pee Pisatusee ne Yeesu ikεηene n kō, uu yénu re Yeesu ye rinóo pi yósilε nśone, uú ne u kə, uu u pise re: Isé nnéi kémee íye yee imáa?

29 Yeesu uu rinóo yósu re: Isé maa ye nnyí: Isirayeli, a kutu ricə, Upíima, Uróléecaa, Upíima ye ucíreníηe le.

30 A Upíima, Upóléecaa n la ne kepófa nnéi, ne ipósoi nnéi ne kepómúnjé nnéi ne mpónaηe nnéi kə.

31 Ilírū ye nnyí: A upócə n la yare kaa ripócúruu ní la mecə. Isé íka íi we yee nnyí n fe.

32 Isé ucélaa uyē uu u maa re: Li nyamle, sáa. Asei ye nyε kaá maa re Uléecaa ye ucíreníηe le úu kə ucə má.

33 Mpá úye uké u n la ne kefa nnéi, ne mesəhə nnéi ne rínaηe nnéi kə. Mpá úye uké kə uucə n la yare kuu uricuruu ní la. Lē ne isee kapi ye ne Uléecaa n nyóonse api tóroise múkú-múkú ne inyóonse icə nnéi tósile.

34 Kε Yeesu uu n yē te mesəhə kuú ne rinóo yósi, uu u maa re: Pō mepócíre nśone cápinele. Aa ne Uléecaa kuyəpiyu ketaa we. Úka úu pee ikari piwai rikpá uké nnyine u pise.

*Uyē ke Uléecaa uu n wée ne Tafiti kecáa nstmé
(Matiyee 22:41-46; Luki 20:41-44)*

35 Yeesu ye Uléecaa keyo-i céésile uu pi pise re: Iye ke isé picélaa api yé fe apí maa re uyē ke Uléecaa uu n wéε ye Tafiti kepipi le.

36 Nfáasone ye Tafiti ricurru maase re:

Upiima ye Unépiima maa re:

A kunélukε-lukε-mē kényukótonε-i tone,

háí ne kumúnjé kpe-i kam yé pipóláaró kepónyále-i n cə.

37 Tafiti ricurru yeε u sée re "Upiima". Iye kuu yé pée ne Tafiti kepipi?

Yeesu ye re pisei piké pimεcire ne isé picélaa tí

(Matiyee 23:1-36; Luki 20:45-47)

Pisei kulúí ye pée kutu u cəlenle lin pi láarú.

38 Uicélaa kémεε kuu pi símisi re: Ani ne isé picélaa ne nómenécire tí. Piké ne atúkanka caa-caa n kəonni ne pisei piké pi n yáhaankeε ayáa kémεε yeε ripóo pi we.

39 Ayómeyáhaalee sitone foí ne keluke kémεε sitone foí yeε pilikáipi-káipi.

40 Pi ye lē ke pikúmannəsi api m má nnéi yóile api ye pεε keyóme yáási mecáa yare pi pisei sone le. Uléecaa yé ne pi túhaane uu íwe pi wai ái kumúnjé má.

Ukúmannəsi ihεε

(Luki 21:1-4)

41 Yeesu uu lē memáa Uléecaa keyo-i, kei kapi ye ihεε n sariipə keyúrí tone. Uu lē ke pisei api siwóo n sariipə m paílē. Pimámá meyā api meyá hekesi.

42 Ukúmannəsi unyine póo kə weri uu sitanká sité sápo.

43 Yeesu uu pεε upipiretiki séi uu pi maa re: Asei kam nó símisi, ukúmannəsi wekóo nkó ye hele ai mpa úye tósu.

44 Likumúnjé re mpí nnéi, lē kápi ne líka n wai kapi he, amá uyē pó, ulikó kecire, lē kuu m má nnéi uké ne iluke n lo kuu he.

13

Yeesu re Uléecaa keyo yé fori

(Matiyee 24:1-2; Luki 21:5-6)

1 Ke Yeesu uu Uléecaa keyo-i n léeri, upiretiki use uu u maa re: Sáa, a ripaí, keyo kecire ne apare sone-sone, née yo?

2 Yeesu uu rinóo u yósu re: Pə keyo píma nké nyánii? Li sónti liké wa ripare ríka ári yé ríco kecáa n tasilē. Linnéi mmú ye sóntile liké fori téké-téké.

Lελεε n nyíε re ketē ye ketεne tu

(Matiyee 24:3-14; Luki 21:7-19)

3 Uu Olifiyee rikúú kecáa tone Uléecaa keyo keyu-mē. Piyεε ne Yakupu ne Yohani ne Antiree mecire ne uyē pin we, api u pise re:

4 A ró símisi kumúnjé kpe-i ke lē ai ní werine. Yo yeε ró nyísene re lē nnéi yé tene?

5 Yeesu uu pεε pi maa re: Ani nómenécire tí nsone, áni kape tíye unyine uké kuyúí nó tā.

6 Pisei meyā yé sónaame use use ne rinényiri, mpa úye uu ye maa re né ke Uléecaa uu wée. Lē kémεε kapi yé pisei kulúí kuyúí tā.

7 Non píyei n kó te atəpi ye nnyáa ne ketaa-pə weme, áni kape nfasimé tóne, likumúnjé re leleε sónti. Amá kétə áke kahane n tu.

8 Nsoipuri nnyine yé yisi nn nsoipuri ncə ne təpu, keyóopitē ake keyóopitē kecə ne təpu, ketē yéé silō silō yeηesi, nkú yé kə wa. Limpole yé n we yare ke memárenlō ame ye unósi pikéhē n kóraane.

9 Ani nómenécire tí. Pi yé ne sitúhaane nó ha, apí ne sipópi nó káii ayómeyáhaalee-i. Pi yé né nnya kuyu piwéεε kémεε ne pitúhaane kémεε nó sone. Nó kə pikeyu-i inétansei li.

10 Li pise re piké Nsímé Kεcire isoipuri nnéi riyóo kelene.

11 Pin nó n tí apí ne ketúhaane nó sí, áni kape píri tónε kelenε ne mmē kani yé m maa, amá ani mme mεε kumúnjé kpe-i nó n ka maa, likumúnjé re ái nóó símisi, amá Nfáasone ye mu.

12 Usoi yé umáa née uwá tí uu tíyεse api u kopu. Pisáa yé kō limεcō pisipipi wa. Siwá yé pisáa ne píni kecáá nyere asi tíyεse api pí kóni.

13 Tinényiri nnya, nípá úye ye nóinépurí yulune, amá úye un tinkáhá-káhá hái ne kétō-pō, Uléεcaa yé u yoriye.

Iwe píima mekame

(Matiyee 24:15-28; Luki 21:20-24)

14 Kumúnjé kunyine yé kam ani ncaai píima mεε ye n cókoi yenu, kei kái ne n sá re nké n we. Uye un nsímé mmē n keē, uké musí uké liasei kō. Lin lē n wa, pεpεε Yutee ketē kémεε ní we piké wuri api ayópe taá.

15 Uye un kényō ípiraa kecáá n we, úu kape kényō-i ricεpime re uké linyine kpísi.

16 Uye un kō kecare-i n we, úu kape kepíre pεle re uké ha uketukanka kpísi.

17 Iwe ke pifani ne pimáreni apí ha siyáa se-i topori.

18 Ani keyóme yáasi, ái kape nnyiyε kumúnjé ka.

19 Likumúnjé re siyáa seε íwe píima sikó le. Ke Uléεcaa uú ne ketē n wa, apí íwe iyē icō yenaalē, iicō íi kō píikai léeri.

20 Uléεcaa unsá pεε siyáa sē n hasi, úka úu yé pεε nfáa yē. Pē kuu n tési uú n te nnya kuu si hasi.

21 Uye un pεε nó m maa re: Ukirisi ke Uléεcaa uu n wée ye nté née nté-pō wele, áni kape waise.

22 Likumúnjé re pikirisi nōme ne antepuyε nōme ye leerine. Pi yéé mewaisaŋa ne mewai píima wapisi piké ne nípá pē ke Uléεcaa uú n te pōise.

23 Ani kape lōpile, nípá yo kam nní mencire nó símisi.

Usoi Kepipi mekame

(Matiyee 24:29-31; Luki 21:25-28)

24 Amá siyáa sē kémεε, íwe píima iyē memáá ke itunje íi sōmaane, iwáre ii metéi paa.

25 Awárepi aa keyómeεcaa-pō poroiri, lináŋe-naŋe leε keyómeεcaa-pō ní we ai meyá yεŋesi.

26 Pi yé pεε Usoi Kepipi yē ken ahope kecáá weme ne kennanje ne kemeyōopi.

27 U yé pεε upitume pεε ketē ne keyóme-pō ní we awélé nnéi túmei api pē kuu n wéεkeε ketē nké ne keketō-pō cápine.

Kúfikiyee kecáá icélaa

(Matiyee 24:32-35; Luki 21:29-33)

28 Ani kúfikiyee kenyárū icélaa kutu ricō. Ku ye kun ilése ŋmú n wairi, mepéi men n leeri, nō ye mεse ne mεse ceri re kupii ye nyahaimεle.

29 Limεcō kái we, nōn píyei likei nní mewai n yē, ani ceri re Usoi Kepipi ye nyahaimεle un tinōnō ne kolē.

30 Asei kam nó símisi: PISOI kunai nkú áku tósune kelenε nní nnéi liké ne ní kam.

31 Ketē ne keyóme yé tosí, amá anénōó áa metónjé má.

Uléεcaa mecire yeε ketē ketene itunje nyu

(Matiyee 24:36-44)

32 Amá in ketē metene nkó, úka úu likeyaa kē née liitunje iyē nyu, nípá piléεcaatumε pεε keyómeεcaa-pō ní we née Uléεcaa Kepipi ricuruu. Amá Usáa mecire yeε nyu.

33 Ani nómenécire tí, áni kape ripōó fóm, (ani ye keyóme yáasi), likumúnjé re áni nyu píyei ke liitunje ii yé kam.

³⁴ Li yé n we yare usoi yee ncée ní ha uu ukéyó tíyε, uu upikεikó nínanε he, uu mpa úye pikεi u múise, uu rinonoo uméré rinoo he re uu kape ripoo fom.

³⁵ Lε nnya, ani kape ripoo fom, likumúhε re ani nyu piyei ke úyosaa uu pεeri, nnyoo née kesine pele née mecankooi née mmare.

³⁶ Ai kape wa re u mekákai ka uu nó lεeri nnō kέmεε.

³⁷ Lε kam nní nó n símisi, mpa úye kam ne máne, ani kape ripoo fom.

14

Pisui fi piwéese ye kómεine re piké Yeesu ti
(Matiyee 26:1-5; Luki 22:1-2; Yohani 11:45-53)

¹ Li riyále siyáa sité Isirayeli pikó piké ne nkpo melóo ne akpónó nyee áa pite m má anyá li. Pεpεe ye Uléεcaa inyónse n wa piwéese ne isé picélaa api ncée n wéési kapi yé ne Yeesu n ti ne mesohó piké u kpu.

² Api símaane re: Ai kape anyá kumúhε-i re písoi yé yisi api pitele wai nnya.

Unósi unyine ye Yeesu riyu kecáa tulaali koonu
(Matiyee 26:6-13; Yohani 12:1-8)

³ Ke Yeesu uu Petanii kuyu-i uyó Simoo keyó kέmεε ní we un iluke le, unósi unyine uu lompo. Unósi uyε un kenúmpi sone kee tulaali pape-pape yee nnéi píima m má múlε. Uu kenúmpi kε foru uu tulaali Yeesu riyu kecáa kooni.

⁴ Mewai mε áme ne picó risá, api pεe pimεcεpεcire m máikεε re: Linsone ye ní-ye kuu nní tulaali nkó n caai?

⁵ Tó pεe fe ari u yái ne nnéi píima ari siwóo sε píwekoo he. Apí ne unósi uyε wóosi.

⁶ Amá Yeesu uu pi maa re: Ani u riyá. Yo nnya kani u cóhε? Mewai sone kuu né wa.

⁷ Likumúhε re mpa piyei ke nó ne píwekoo aní we, nó fe ani lisone pi wai pεé uye-i kani ní la, amá nε, ái mpa piyei kam yé ne nó n we.

⁸ Lε ke unósi nkó uu n fene kuu wa. Inépihε kuu mεncire tulaali fō piké kelene nhóre i tā.

⁹ Asei kecáa, ké nó símisi re mpa yei kapi ketε nnéi kecáa Nsímé Kεcire yóólε, pi yéé unósi nkó mewai mmé símisi apí ne u n léiselε.

Yutasi ye wéésile piké Yeesu ti
(Matiyee 26:14-16; Luki 22:3-6)

¹⁰ Yeesu pipiretiki kefi ne pité kεcεpe use kapi ye n sée re Yutasi Isikariyooti uú ha pεpεe ye Uléεcaa inyónse n wa piwéese lεpō re uké Yeesu ti uké pi rimúise.

¹¹ Nkíhnihε kapi ne kutu u ricó api rinoo yekei re pi yé siwóo u he. Yutasi uu icée sone wéési uké ne Yeesu pianipe-i n wa.

Yeesu ne upipiretiki ye nkpo melóo anyá iluke le
(Matiyee 26:17-25; Luki 22:7-14; 21-33; Yohani 13:21-30)

¹² Kenyáyaa foí kε kapi ye akpónó nyee áa pite m má n li, keyáa kε kapi ye kō nkpo melóo anyá isan n kō, Yeesu pipiretiki api u pise re: Yeí kaá la tóké ha anyá iluke pó wa?

¹³ Uu upipiretiki pité tum uu pi maa re: Ani kuyu-i ha, utisi unyine yee kecórípi ne míni n topori yé ne nó risáne, ani u ritiki.

¹⁴ Un yei n lō ani úyote maa re: Urósáa ye pise re yei ye kulee kpe-i ke u ne upipiretiki api nkpo melóo anyá iluke n lenε?

¹⁵ U yé kέyó kecáa kulee maa kunyine kapi ísone n nyónse nó nyíse. Ilū kapi ye ne anyá n li nnéi ye kukεmεé wele. Kei kani yé anyá iluke wa.

¹⁶ Yeesu pipiretiki api tósu api kuyu tulu, api mpa yo lεpō yare ke Yeesu uú pεe pi m ma, api nkpo melóo anyá iluke wai.

17 Kai nnyóó n wa, Yeesu ne upipiretiki kefi ne pité apí weri.

18 Kumúnjé kpe-i kapi iluke n le, Yeesu uú maa re: Asei kam nó símisi, nókenécɔpe unyine yee ne iluke né n le yé né yáá.

19 Piapɔɔ aa caai api pɛe use use u m písei re: Yare né nées?

20 Uu rinóó pi yósu re: Nó kefi ne pité pɛ use lo, tó ne uyɛ tɔɔ ricáripí ris-e-i n le.

21 Usoi Kɛpípi ye tósule yare lɛ kai kekecáá n wólaamelɛ. Amá usoi nkó yee yé Usoi Kɛpípi n yáá, íwe ke liute uu topori. Li kutósi we ápi kape pɛe liute m mari.

Yeesu nkɔɔ ne umeyise piléise inyeki

(Matiyee 26:26-30; Luki 22:14-20; Kɔrenti Foí, 11:23-25)

22 Kapi n le, Yeesu uu kukpónó kpísi, uu kekecáá Uléécáa pɔɔnesɛ uu limemáá ku kɔkóri uu pi ku pa uu re: Ani yósi, inépinje ye nnyí.

23 Uu lɛ memáá kɛpóripi kpísi uu kekecáá Uléécáa pɔɔnesɛ. Uu pi ke pa api pinnéi níru.

24 Uu pi maa re: Menénye ye mmé, ménye memɛe písoi meyá nnya kɔɔnu, Uléécáa uú ne pi séi re u ne pɛ piké kómɛine.

25 Asei kam nó símisi, ám píakai aléepipi pita mpí pinírɛ kpáne hái ne keyáa kɛ kam yé pifále ní ntí Uléécáa iyɔɔpi kémɛe.

26 Kuu lɛ písímé pi ní masí, api pɛe ipakare siyome n yom pin pakarente api wai api Olifiyee rikúú sí.

Yeesu ye símisi re Piyee yé kési re úu u nyu

(Matiyee 26:31-35; Luki 22:31-34; Yohani 13:36-38)

27 Yeesu uu pi maa re: Nó nónnénéi kɛpire né ritɔ, likumúnjé re li Nléécáasimé ritelé-i wólaalɛ te:

Né useesé kpu,

isáɲ póó kpíi.

28 Amá nen piyei nkɔɔ kémɛe piyise m masí, né ha Kalilee ketɛ-pɔ nó m mɛ.

29 Piyee uu u maa re: Mpá pinnéi pin kɛpire pó rintɔ, ái ne né.

30 Yeesu uu u maa re: Asei kam pó símisi, neni kesine nké cirɛ icá iké kelenɛ meté n kooi, pó kési nnó metaani re áa né nyu.

31 Amá Piyee uú n kɛɲaalɛ te: Mpá lin nkɔɔ ye mu, tó ne mpó také kesé kpu, ám kuɲmeriyɛ pó we. Pinnéi api kɔ nse mmɛ m máikɛe.

Yeesu ye Ketisemanee-pɔ keyóme yáási

(Matiyee 26:36-46; Luki 22:39-46)

32 Yeesu ne upipiretiki api lɛ memáá kelɔ kɛnyine kapi ye n sée re Ketisemanee sí. Uu upipiretiki maa re: Ani nté n tū, néeké ha keyóme n yáhaapɔ.

33 Uú ne Piyee ne Yakupu ne Yohani péne. Kei ke iwame ne mpóɔcaai yíkíyiki nn u tí.

34 Uu pi maa re: Tinéppó ye caailenle hái lin ne nkɔɔ menyíne we. Ani nté tone áni kape lɔpile.

35 Uu lɛ memáá keyu-mɛ nyásɔpɔ nkáripí, uu wúla uu Uléécáa yáási re lin íye n we, a tíyese mpɔle itunje iyɛ íi kape ka.

36 Uu keyóme yáási re: Unésáa, pó fe aa mpá yo wai, a ne ntóosi kɛporipi nké ketaa né wa. Mpá ne lɛ, kape menéppóla wa, amá a mepókó wa.

37 Uu lɛ memáá upipiretiki-mɛ pele, uu pi lɛpɔ pin lɔni. Uu Piyee maa re: Simɔɔ, pɔ lɔnilɛɛ? Aa nkɔɔni fe póké n nyáni kenampi kesɛɛ?

38 Ani n tū nɔn nyáni nɔn keyóme yáási, áni kape ne pipeikɛe kémɛe ní loó nnya. Li kesoiɔpípi ripóó we re keké ye lisɔne wa, amá ke pɛe rinárei mále.

39 Uú ne ketaa piwai pi kpá, uú ha keyóme yáási, uu umewele foí mɛ meɔ welu.

40 Uu pɛeri uu kɔ pi lɛri pin lɔni, likumúnjé re piinipɛe ye mulesile. Api ceri mmɛ kapi yé rinóó u n yósi.

41 Uu metáanū p̄eri uu pi maa re: Nénte nō nkp̄eni l̄onile n̄on wéntelē? Li lē tule, itun̄e ye tule, l̄e nn̄i, pi Usoi Kep̄ipi pik̄ópek̄óó anipe-i wale.

42 Ani yisi t̄oké t̄osí, uyee né n yáine ye nyahaimēle.

Yeesu metine

(Matiyee 26:47-56; Luki 22:47-53; Yohani 18:3-12)

43 Yeesu úu kahan̄e nsímé n tene ke upip̄iretiki kefi ne pité p̄e use kapi ye n sée re Yutasi ne risoiwuí api m̄ese ne m̄ese rikp̄áfúme, pin at̄he ne ap̄ún̄ipi mul̄eilē. P̄epe ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa ne Pisuifi piwéése yee pi tump̄o.

44 Yutasi yee p̄ee pianipe-i Yeesu n wain̄e, ye p̄ee risoiwuí m̄esoh̄o m̄ē kuú ne u r̄i tinine céesile. U p̄ee pi céesi re: Nen ha úye rimp̄ira am u yáasi, uyee lo, ani u t̄i, ani u mulú r̄isone aní ne t̄osu.

45 Kuu n tuip̄o uu ne m̄ese ne m̄ese Yeesu k̄o, uu re: Saa! Uu p̄ee u pira uu u yáasi.

46 P̄isoi p̄ē api Yeesu kec̄áá kun̄ipe wai api u tini.

47 Kei ke Yeesu up̄iretiki use uu risaap̄o uu urit̄he kpeú, uu Ulééca usina ukeik̄o kutu sem̄.

48 Yeesu uu rin̄ó ȳosu uu pi maa re: Yo nnya kani pit̄ine né ka ne at̄he ne ap̄ún̄ipi yare usoi kp̄áree?

49 Mp̄á keyáa k̄eye kam ye nóken̄ēc̄ope n we, nen Ulééca keȳo-i céesi, áni né t̄i. Amá lē kai Nléécaasimé ritel̄é-i n w̄laamel̄ē liké ne n wa nnya kai lē wai.

50 Yeesu pip̄iretiki nn̄éi api u ηmeriye api wuru.

51 Uηm̄áne unyine yèè p̄ee Yeesu n tikilen̄le un kus̄anj̄áá ηman̄e yariilē. Api re piké u t̄i,

52 uu kus̄anj̄áá t̄op̄iri uu m̄en̄man̄e wuru.

Pi ne Yeesu ketúhaane p̄ima-i ha

(Matiyee 26:57-68; Luki 22:54-55, 63-71; Yohani 18:13-14, 19-24)

53 Ap̄i ne Yeesu Ulééca usina k̄ém̄e s̄i. Kei ke p̄epe ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne Pisuifi piwéése ne isé picélaa api pinn̄éi cáp̄inel̄ē.

54 Piyee uu ket̄aa-p̄o Yeesu n tikilē hái ne Ulééca usina keȳoc̄ope-p̄o. U ne pim̄éré api kei kes̄é n t̄u un nna w̄eni.

55 P̄epe ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne pitúhaane p̄ima nn̄éi api p̄isoi w̄éesi p̄ee yé Yeesu ne nsímé rinkp̄ará. Pitúhaane p̄ē ápi nk̄ope r̄ika yē kapi yé ne u n kpu.

56 Likum̄új̄é re meyá m̄ee ne nsímé u kparai, amá mm̄ē kapi n s̄imisi r̄in̄ nc̄ee nse ritiki.

57 Pic̄o api ye yisi ap̄i ne u wáaná re:

58 T̄o k̄o un tee re: N̄é né Ulééca keȳo nk̄é ke usoi kun̄ipe aku n wa fori, am siyáa sitaani kec̄ope kef̄éé m̄am ke usoi kun̄ipe áku yé n wa.

59 Mp̄á ne kei ricuruu, pinsímé r̄in̄ nc̄ee nse ritiki.

60 Ulééca usina uu ic̄ap̄ine iyē kec̄ope yisi uu Yeesu p̄ise re: Aa rin̄ó r̄ika ȳosun̄e? Mp̄ók̄ope r̄i-ye ke p̄isoi mp̄i api nn̄i s̄imisi?

61 Yeesu uu s̄éé, úu rin̄ó r̄ika ȳosí. Ulééca usina uu pip̄ise u kp̄a re: P̄ó uyē ke Ulééca uu n w̄éé? Ulééca yee ipakar̄e n te Kep̄ip̄ii?

62 Yeesu uu rin̄ó ȳosu re: N̄é lo. N̄ó Usoi Kep̄ipi yē ken Ulééca, r̄inan̄e nn̄éi ute kuluke-luke-m̄ē k̄eyuk̄óton̄e-i t̄i. N̄ó k̄o keȳóm̄ēca-p̄o ahope k̄ém̄e u yē un ne weme.

63 Kei ke Ulééca usina uu p̄ee uricuruu ilū kuu n tanaalē céér̄ii ai nyíse re li u t̄ósile hái uu re: P̄iseérak̄ó p̄iye pic̄o kari nkp̄eni w̄éesi?

64 N̄o kon̄le kuu Ulééca kec̄áá an̄ó k̄ope n s̄imisi. Iye kani músu? Pinn̄éi ap̄i maa re li ne s̄a re piké u kpu.

65 Pic̄o api ukec̄áá meta pitúkent̄e loni, api ukeyu paasi api akp̄ini pin̄éi u káp̄á pin u tee re: A uyee lē p̄ó n wai ηm̄oinu! Pim̄éré api u tini ap̄i ne sip̄ese u t̄ep̄ei.

Piyee ye kesi re úu Yeesu nyu

(Matiyee 26:69-75; Luki 22:56-62; Yohani 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Kumúnjé kpe-i ke Piyee uu metene ripoo-i ní we, unósi unyine yee Uléécaá usina n keisi uú weri.

⁶⁷ Uu Piyee yenu un nna wéni, uu ukéyu-i nyáni uu u maa re: Pó ne kó ppe Nasareti ukó Yeesu uyē tikilenle.

⁶⁸ Uu késu re: Am nyu, ám mmē kaa ní la póké símisi kóméi. Uu ppe kei yisi uu kupookpanjá-i sí.

⁶⁹ Unósi uyē uu piyéne u kpá uu ppe kei ní we maa re: U písoi pē use le.

⁷⁰ Piyee uu kó pikéne kpá. Kai nkáripí rinkpáse, ppe kei ní we apí pimáa u kpá re: Mesei ye me, pó písoi pē use le. Likumúnjé re pó Kalílee ukó le.

⁷¹ Uu késu nmaa uú ne ketē kpeeni uu wéeri re: Ne Uléécaá, ám usoi nkó nyu.

⁷² Icá ii mese ne mese melírū kooi, Piyee uu léise re Yeesu ye u maa re: Icá iké kelené meté n kooi, pó kési metaani re áa né nyu. Kei kuu ppe mese ne mese itu ripe.

15

Pi ne Yeesu Pilati kémee ha

(Matiyee 27:1-2, 11-14; Luki 23:1-5; Yohani 18:28-38)

¹ Piwéése nnéi apí mmare mare cápíne: ppe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne Pisuífi piwéése ne isé picélaa ne pitúhaane piima nnéi. Kei kapi ppe Yeesu paasi apí ne u tósu apí Pilati anipe-i u wai.

² Pilati uu u pise re: Pó Pisuífi uyópii? Yeesu uu rinó u yósu re: Mmē kaa nní ma.

³ Ppe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése apí ne nsímé meyā u kparai.

⁴ Pilati uu kó pipise u kpá re: Aa rinó yósunee? A ripáí mmē ne mmē kapi kercáá n símisi.

⁵ Yeesu úu rinó ríka piyó rikpá. Ai Pilati pírí wai.

Pi túhaane ai tone re piké Yeesu kpu

(Matiyee 27:1-2, 11-14; Luki 23:1-5; Yohani 18:28-38)

⁶ Mpá nkpó meló anyá áye, Pilati yee ppe ukpaniikó uyē ke písoi apí n wée akpanii tóle.

⁷ Utisi unyine kapi ye n sée re Parapasi ye kukpaniilee-i wele ne pinyine ppe apí ppe uyópi kecáá n kpálē. Pitele pinyine-i kapi ppe usoi kpu.

⁸ Tisoiwuí ari Pilati-mē tómpó, apí lē kuu ye mpá anyá áye pi n wa pise.

⁹ Pilati uu pi pise re: Nó la ké Pisuífi uyópi akpanii nó tó?

¹⁰ Likumúnjé re Pilati ye ceri re nfarole nnya ke ppe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése apí anipe-i Yeesu wa.

¹¹ Amá ppe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése apí písoi Pilati-i teriipó piké u ricón uké ne Parapasi akpanii tó.

¹² Pilati uu pipise pi kpá re: Iye kani mpí la nmaa ké uyē kani nní n sélei re Pisuífi uyópi wa?

¹³ Apí pipupeí kpá re: A kunapéékó kecáá u karií.

¹⁴ Pilati uu pi maa re: Ncaai ní-ye kuu mpí wa? Apí meyá pipupeí kpá re: A kunapéékó kecáá u karií.

¹⁵ Pilati uu risoiwuí mepóla tiki uu Parapasi akpanii tólu. Kapi Yeesu ne iséi pikáii ní masí, apí písoi anipe-i u wai re piké ha kunapéékó kecáá u karií.

Pisóca ye Yeesu kecáá nyáni

(Matiyee 27:27-31; Yohani 19:2-3)

¹⁶ Pisóca apí ne kényópe, kei kapi ye n túhaane u sí apí pisóca tóroo nnéi séi.

¹⁷ Apí kuyópikpelenku wée u tani apí sinípeleépi ne riyópikeñ parii apí u kipise.

¹⁸ Apí ppe lē memáá u yáhaanke re: Tó pó yáasi, Pisuífi uyópi.

¹⁹ Apí ríyu kecáá ne kenaapi u pepu apí meta ukécáá tuke, apí ukéyu-i rísoné wula apí u yáasi.

²⁰ Kapi kecáá pinyánei u ní masí, api kuyóópikpelenku weé kpě u lapile api uilū pitane u pese api ne kunapéékóó kecáá pikarii u tómpo.

Pi Yeesu kunapéékóó kecáá kari

(Matiyee 27:32-44; Luki 23:26-43; Yohani 19:17-27)

²¹ Api ucéetǎné unyine yee sicare-mě n lééri rínanje Yeesu kunapéékóó cǎnse. Pi ye utisi uyě sée re Simóó, Siréeni kuyu ukó lo. Uyee Alekisantiri ne Rufuusi usaa.

²² Apí ne kelǒ kě kapi ye n sée re Kǎlikǎta Yeesu sí. Kǎlikǎta aseí re Kúyu Kǎjoo kelǒ.

²³ Api píta kapí ne pite kapi ye n sée re miiri n cǎhǎne u pa re uké n ntí, amá úu n ntí.

²⁴ Api kunapéékóó kecáá u karií api uilū hǎone. Pi panǎile nípa úye uú ne uikpíkékpkíké céru.

²⁵ Itunje in mǎse áme we kefi kumúnjé pepu kapi u karií kunapéékóó kecáá.

²⁶ Api lě nnya kapi Yeesu ní kpu wǎlu re: Pisuífi uyǎpi.

²⁷ U ne pisoí kpááree pité pinyine kapi kesé karií, ucǎ ukuluke-luke-mě, ucǎ ukumii-mě.

²⁸ [Lě kai Nléecaasimé kémee rintíki ye lě: Piwaikópekóó kunai-i kapi u wa.]

²⁹ Picéetǎné api u lámaanke pin tíyu pouli pin máíkée re: Yéee! Pǎo ye Uléecaa keyǎ n fori aa siyáa sitaani ne pimóme ke pese,

³⁰ a ripócuruu yoriye aa kunapéékóó kecáá súiri.

³¹ Pǎpee ye Uléecaa inyǎonse n wa piwéése ricuruu ne isé picélaa api kecáá u nyáneí pin pimécǎpécǎre tee re: U picǎ yóriyentéle amá úu pǎe fe uké uricuruu yoriye.

³² Ukirisi, Isirayeli uyǎpi uké nkpéni kunapéékóó kecáá súime tǎké yě arí ne kefa tǎne. U ne pě kapi kesé n karií pǎo kǎ u lámaanke.

Yeesu nkǎo

(Matiyee 27:45-56; Luki 23:44-49; Yohani 19:28-30)

³³ Itunje kecíre kumúnjé, kunmaha aku ketě nnéí cǎni háí ne itunje metaani kumúnjé-pǎ.

³⁴ Ketúnjé metaani kumúnjé kpe-i, Yeesu uu kecááíla píima kenyine súúni re: Eloi, Eloi, lama sapatani? Lǎlee re Uléecaa, Uléecaa, yo nnya kaa né ηmeriye?

³⁵ Pisoí pǎe kei n cǎpinelě kecǎpe pinyine api lě kom api re: Ani ripáí, Elii kuu nní sélei.

³⁶ Kei ke pikécǎpe unyine uu wuri uú ha píta nyǎpe-nyǎpe pinyine-i sinéé fe uu kenapí tuhu uu u pa re uké n ntí un tee re: Tǎké yě nkě, in te Elii yé kam uu u súiseri.

³⁷ Amá Yeesu uu meýǎ kepupéila semí uu pǎe kpi.

³⁸ Kusánjǎá kapí ne Uléecaa keyǎ kémee n kénelě akú cǎérine meté, kecáá ne metene-pǎ.

³⁹ Ke Rǎm usóóca kpéé yee pǎe Yeesu keyu-i n nyenu uu unkpǎ mmě n yé uu re: Usóí nkó ye pǎe mǎsei Uléecaa Kepipi lǎ.

⁴⁰ Pinósi pinyine ye kǎ pǎe wele pin ketaa nyáneí. Pinósi pě kecǎpe ke Makitala kuyu ukó Maari ne Maari Yakupu Sínsǎ ne Yosee uni ne Salomee apí pǎe we.

⁴¹ Ke Yeesu uú pǎe Kalilee-pǎ ní we, pinósi pě pǎe ye pǎe u n tikilě pin u keisi. Pinósi picǎ ye kǎ pǎe u tikilenle apí ne Yerusalem sí.

Yeesu mekulaa

(Matiyee 27:57-61; Luki 23:50-56; Yohani 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Nnyóó nn pitule masí ke Yosefi, Arimatee kuyu ukó uú ka. Yosefi ye pǎe pitúhaane pě kémee usóí kecíre lǎ. Uyě ticuruu ye kǎ pǎe Uléecaa iyǎpi mekame ménle. Keyáa kě aí ne sǎ anyǎ isǎlú keyaa ye ke, liké ne kóso weesi kewénteyaa. Lě nnya ke Yosefi uu ikari wa uu Pilati kémee sí uú ha u pise re uké Yeesu u pa.

⁴⁴ Ai Pilati píri wai kuú ne n kǎ te Yeesu ye nkpǎ masí. Uu Rǎm usóóca kpéé séi uu u pise re in te li nǎjai ke Yeesu uú ne n kpu.

⁴⁵ Ke Rǎm usóóca kpéé uu pisímaa u ní masí lě kai ní we, Pilati uu ncée he re piké Yeesu kpísi piké Yosefi pa.

⁴⁶ Uyē uu kusánjǎá lǎlu uu kunapéékǎó kecǎá Yeesu súiseri uu kusánjǎá u pílesi uú ha rikpíi kapi kuparecaṅaa-i n wa kémee u yekei, uu pee lē memǎá mepare píima menyine pímiise uu rinǎnǎo fi.

⁴⁷ Makitala kuyu ukó Maari ne Maari Yosee uni api kei kapi u n waipǎ n nyǎnei.

16

Yeesu ye nkǎó kémee yisi

(Matiyee 28:1-8; Luki 24:1-12; Yohani 20:1-10)

¹ Ke kewénteṅyaa ketúnjé ake ní tosí, Makitala kuyu ukó Maari ne Maari Yakupu uni ne Salomee api tulaali lǎlu piké ha Yeesu yakasi.

² Kewénteṅyaa ukóso, api mekeeke meṅuṅeleeme rikpíi sí.

³ Api pimécǎpecire píseine re: Wóo yé ha ripare tee rikpíi rinǎnǎo n filē tó pímiise?

⁴ Kapi yé inípee rinsíka, api yénu re li meparecaṅaa mē pímiisele.

⁵ Api rikpíi-i lompǎo api kenmánepi kenṅine yenu ken kuluke-luke-mē tū ken ketúkanka tomé tanaalē, iwame ii pi wai.

⁶ Ake pi maa re: Iwame íi kape nó wa, nté Yeesu Nasareti kuyu ukó uyē kapi kunapéékǎó kecǎá n karií kani wéési? U nkǎó kémee yisile, úu nté we. Ani nyǎnií, kelǎ nké-i kapi u finse.

⁷ Amá ani ha Piyee ne upipiretiki tǎrǎo maa re u yé ha Kalilee-pǎo pi m mē, kei kapi yé ha u yē yare kuu pi n símaalē.

⁸ Api rikpíi-i léeri api ntóó sé pin terii ne iwame, amá ápi úka ríka ma ne iwame mephehē.

Yeesu ye umécire Makitala kuyu ukó Maari nyise

(Matiyee 28:9-10; Yohani 20:11-18)

⁹ [Ke Yeesu uu kewénteṅyaa ukóso mmare nkǎó kémee n yisi, u tíyesele Maari Makitala uu mefoí u yenu. Maari Makitala uyē kémee kuu pee aníri aseí lakase.

¹⁰ Maari Makitala uú ha nsímé mmē pepepe pee Yeesu rintíki símisi. Pē pin kumúnjé kpe-i nkǎó tū pin kǎo ténesi.

¹¹ Kapi n kǎo te Yeesu ye nfǎa mále, te Maari Makitala ye u yē, ápi ne kefa tene.

Yeesu ye umécire upipiretiki pité nyise

(Luki 24:13-35)

¹² Lē memǎá, Yeesu uu méwee féé mecǎo kpísi uu tíyese upipiretiki pité pinyine pee kecare-mē n sí api u yenu.

¹³ Pē ticurruu apí weri api picǎo nsímé mmē símisi, picǎo pē api kǎo ne kefa tene.

Yeesu ye umécire upipiretiki kefi ne use nyise

(Matiyee 28:16-20; Luki 24:36-49; Yohani 20:19-23; UPM 1:6-8)

¹⁴ Yeesu uu metǎrǎo umécire upipiretiki kefi ne use nyise kumúnjé kpe-i kapi iluke n le. Uú ne pinfatene kucírē ne pinkinṅtake pi cési, kápi pepepe pee nkǎó kémee meyise-maá u n yé ne kefa u tene nnya.

¹⁵ Uu pee lē memǎá pi maa re: Ani ketē nnéí rikóónú ani pisoí nnéí Nsímé Kécire símisi.

¹⁶ Uléécǎa yé nkó yee ne kefa u n tene uu kǎo míni wole yoriye. Amá u yé ne nkó yee úu ne kefa u n tene túhaane aí ne u kpi.

¹⁷ Mewaisaṅa ke pepepe ne kefa Uléécǎa n tene api yé ní wapisi ye mmé: Pi yé rinényíri ne aníri lakase, api meyu féé símisi.

¹⁸ Pin iwáa n cópii, íi yé líka pi wa. Mpá pin kǎo linírē-niré lee yé n kpu n ntí, aí yé nkpaní líka pi wai. Pi yé pitóikó kecǎá anípe rilaa, pitóikó pē api pélu.

¹⁹ Ke Upíima uu písímé pi ní masí, ai keyómecǎa-mē u kpíipǎo uú ha Uléécǎa kuluke-luke-mē kéyukǎótonē-i tone.

²⁰ Upiiretiki api sí api ha nípa yei Nléécaasimé símisi. Upiima uu pikei pi n léni, uu tíye mewaisaŋa kapi n wapisi ame pinsimé aseí n nyíse.]

Nsímé Kεcirε ritelé ke Luki uu n wói

Lελεε ritelé ntí kέmεε ní wε

Nsímé Kεcirε ritelé ne Uléεcaa Pitumε Mεwai ritelé ke Luki uu wói. Pε inipεε-i ke Yeesu uu umεwai n wapisi ke Luki uu písei nίsone uu kelenε rítelé ntí uusanε Teofili wolu re uké Yeesu icélaa aseí kō nίsone (Luki 1:1-4). Luki ye pεε Ukireki le. U kō pεε upōise píima unyine le yeε pεε Pōli n sárikeε. Luki ye Yeesu nyísele yare Usoi Kεpipi. Yeesu ye pansεle kesoi pipi uú ne sisoipipi íwe ténι. U pεε pisoι ipiηε ne piamíiri pōisentele. Tíyu 24 kέmεε ke isímé tōrō yeε m mulú ii wólalē, iyē ke pepεε Yeesu mεwai n yé api Luki rintéηse. Iyεε nní Yeesu meyise nkpō kέmεε ne umεkpáfúme upipiretiki ne pinósi ne pipiretiki picō pεε pεε unkpō n ténι keyu-i. Uu lē ne lē ke átelé aa ukεcáá ní símisi pi pérεse uu pεε pi tum te piké ha mpa úye símisi re uyεε Uyulale.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Luki ye símisile lē ke Yeesu uu sisoipipi kέmεε n lompō (1:1-4:13). Umεmare ne ukeleeme nkó mεε kei we.
2. Upíima ye ketē kecáá unfaa nnéi kέmεε sisoipipi wéésile. Luki ye símisile lē kuú ne pinárei ne píwekōó ne pitóikó kutu riñcō (4:14-19:27). Sinyárū kulúi kuu kpisi uú ne sisoipipi li céesi: Uηmáne yeε m pō kenýárū (15), Samarii ketē usoi unyine yeε kusoi n nyu kecáá nsímé (10:25-37).
3. Unkpō kunapéékōó kecáá ne umeyise nkpō kέmεε ke Upíima uú ne sisoipipi yoriye (19:28-24).

Luki ye Teofili ritelé wói

¹ Umáρεcō Teofili, pisoι meyā ye mεwai mεε kerócōpe n wapisi nkó piwóle peenle.

² Pi mεwai mē nsímé tó ritósele yare lē ke pepεε kékoraane-me n yé pin neni ne Uléεcaa nsímé kóónulē api ró n n kéenkee.

³ Lē nnya ke rinécúruu am nίsone písei ké lē nnéi leε kékoraane-me n wa ceri, ai né sonesi re ké linkó pō umáρεcō Teofili wói kélé-kélé.

⁴ Ne wólule noké ne n céri re icélaa kaa n kō ye nsímései le.

Uléεcaatumε ye stmisi re pi yé Yohani Uniwole mari

⁵ Kumúné kpe-i ke Erooti uú pεε Yutee ketē uyōapi ke Uléεcaa unyóonse unyine kapi ye n sée re Sakarii uú péé we. U pεε Apiya piléékōó kunai ukó use le. Uunōsi ye pεε pepεε ye Uléεcaa inyóonse n wa uwéése Arōo kepire ukó le. Pi ye u sée re Elisapeti.

⁶ Piketé ye pεε Uléεcaa inipεε-i kecirε sónεle pin kō Upíima isé ne uicélaa nnéi múlilē nίsone.

⁷ Amá ápi pεε kewá má, Elisapeti ye pεε unyapi le. Lē memáá, u ne ula keté ye pεε kpurunule.

⁸ Keyáa kenyine kai Sakarii kunai menyóonse tu, uu pεε keyáa kē Uléεcaa keyu-i upinyóonsekei n wai.

⁹ Lē kai pepεε ye Uléεcaa inyóonse n wa inyekii-i m pise kapi ritiki apí ne Sakarii wée re uké Uléεcaa kunyóonselee lō uké tulaali ηmaasi.

¹⁰ Kumúné kpe-i kapi tulaali n ηmaalē, pisoι riwúí ye pεε cápínelenle pin ketahai mmé keyóme yáasi.

¹¹ Upíima uleecaatumε unyine uu mεse ne mεse Sakarii keyu-i kpáfúme, uu kehúú ke-i kapi tulaali n ηmaalē kuwélé luke-luke-mē nyere.

¹² Ke Sakarii uu u n yé, uú túí-túí, iwame ii u tini.

¹³ Amá Upíima uléεcaatumε uu u maa re: Sakarii, iwame ii kape pō wa. Uléεcaa ye ipówele konle. Upónósi Elisapeti yé kewántisi pō mári aa rinyíri ke he re Yohani.

¹⁴ Meyíkíyiki kake ripópōo larukusenε. Pisoι meyā apōo yé kō larisi ne kepirare.

15 Likumúnjé rε u yé kam uu Upíima inipεε-i wai usoi píima unyine. Fεé nε píta pomε-pomε píka ápi unnō-i lonine. Nfáasōne yé meγá u n yipaalenle kumúnjé kpε-i kapi u n cuunseñε.

16 U yé Isirayeli pikó meγā pi-Uleecaa, Upíima-mē peεeme.

17 U yé masí Uléecaa keyu-i n sónεle nε mεwéésēsōhō nε rínanje ke Elii uú peε m má, uu písáa nε pisiwā nfasimé péne, uu tíyεse peπεε aseí pite mεwéésēsōhō n háíkuse api peπεε me n tíkile kemúnjé ηmurei. U lē nnéi waine uké nε nsoipuri mεε Upíima mekame m mé n yé nnya.

18 Amá Sakarii uu ulécaatumε maa rε: Iye kam yé nε ceri rε aseí ye nye? Likumúnjé rε nε kpurunule, unénósi ricuruu ye kō kpurunule.

19 Ulécaatumε uu rinóō u peεe rε: Néε Kapiriyeli, Uléecaa keyu-i kamí we nen upikai wai. U né tummele rε ké ifaaci kecire nnyí pó símisi.

20 Amá áa nε nsímé kapi n yekei rε nké kumúnjé kunyine-i wa nε kefa tene. Lē nnya kai yé ripólémpi paasi áa yé fe pōké rinóō male hái nε kē ke mεwai mē nnéi ame n waine.

21 Kumúnjé kpē nnéi kémεε, písoi peε n cápinelē pin ketahai Sakarii mé ye peε píri túnle rε pi kunyóōnsεlee-i meγá nánai nnya.

22 Amá kuu n léeme, úu fe uké rinóō pi male. Písoi api céru rε Uléecaa ye linyine u yeneisele kunyóōnsεlee-i. Anípe kuú nε pi símisi, tilémpi tin pahaalē.

23 Ke Sakarii uu kumúnjé kpē kai m pise rε uké Uléecaa pikai wa ketō n tu, uu ukeyō pele.

24 Kai rinkpáse, uunōsi Elisapeti uu fapisi, uu umεcire kéyō-i pésu hái nε iwáre inupū kumúnjé, un tee rε:

25 Lē ke Upíima uu nē n wa ye nní: Li nkpéni ripóō u wa rε uké leleε peε písoi kecōpe inései n tese né lese.

Ulécaatumε ye stmisi rε pi yé Yeesu mari

26 Iwáre kpúúlū kémεε, Uléecaa uu ulécaatumε Kapiriyeli Kalilee ketē kuyu kunyine kapi ye n sée rε Nasareti kémεε tum.

27 Ukpére unyine yeε úu utisi n nyu kapí peε Yosefi yeileilē. Pi ye u sée rε Maari. Ukeméε ke Uléecaa uu u tū. Yosefi ye peε uyóōpi Tafiti kepire ukó le.

28 Ulécaatumε uyē uu Maari keyō-i lompo, uu u maa rε: Nε pó yáasi, Uléecaa ye ípeelée pó nyísele un kepópire we.

29 Anóō nyē aa Maari túi-túise, un umεcire písei rε: Iyáhaa íye mpuri ye nnyí?

30 Ulécaatumε uu peε u maa rε: Maari, iwame íi kape pó wa, Uléecaa ye uipeelée pó nyísele.

31 Pō kóméi, pō fapisine aa kewántisi maru, aa ke séi rε Yeesu.

32 Ke yé isoi wa api ye ke séi rε Uléecaa yeε nḡpá yo kecáá n tū Kepipi. Upíima Uléecaa yé tíyεse ake usáayaha Tafiti iyóōpi tone.

33 Ke yé Yakupu kepire pikó kémεε iyóōpi tenεciré li. Keiyóōpi íi kétō máne.

34 Maari uu ulécaatumε maa rε: Iye kai yé lē wa, ám utisi nyu?

35 Ulécaatumε uu rinóō u peεe rε: Uléecaa Nfaasōne ye kepóccáá súirine, Uléecaa yeε nḡpá yo kecáá n tū uu unnyéré pó yárii. Lē nnya kewá kē nε Uléecaa kekó le. Pi yé ke sée rε Uléecaa Kepipi.

36 Upómáreco Elisapeti kapí peε n sélei rε unyapi ricuruu ye nε riwéése kewántisi kefa mále. Uiware kpúúlū kémεε kuu nní we.

37 Likumúnjé rε Uléecaa úu líka kupōone we.

38 Kei ke Maari uu peε u peεe rε: Nε Upíima ukeikó le. Liké wa yare kaa nní n ma. Ulécaatumε uu peε u yá uu tómpo.

Maari ye Elisapeti pilóólú ha

39 Lisiyaa se-i, Maari uu mekeεkeε Yuta ketē keε akúú n má kuyu kunyine ncee pōlo.

40 Uu Sakarii keyə-i lomɔə uu Elisapeti yáási.

41 Kumúnjé kpe-i ke Elisapeti uu Maari iyáhaa n kɔ, kewá ake ukefa-i lémesi, Nfáasəne nn Elisapeti yipu

42 uu pupɛi rɛ: Uléécáa yɛ lisəne pɔ wale ai tɔsu pinósi tərɔə nnéi. Uléécáa rinəə səne yɛ kewá kɛ kaa m márune kecáá wɛɛ.

43 Née úyɛ Unépiima uni uké nɛ pilóólú né n kam?

44 Kumúnjé kpe-i kam ipóyáhaa n kɔ, kewá yɛ kenéfa-i lémesile nɛ mpóonare.

45 Pɔ únarekome ɛ, kaá nɛ kefa n tɛnɛ rɛ Upiima yɛ lɛ kuu m ma api pɔ símisi wainɛ nnya.

Maari keyomɛ

46 Maari uu pɛɛ rɛ:

Nɛ la ké Upiima rinyiri ritaáse,

47 tinéɔɔ ari nɛ Uléécáa, Unéyulale larisi.

48 Likumúnjé rɛ u né uukeyikó nɛɛ ám líka n tulaalɛ íwɛ ténɛ.

Kaí nɛ neni rimpá, nsoipuri nnéi yé né maa rɛ únarekome.

49 Uléécáa rinaɛ nnéi ute yɛ likɛi səne kecirɛ né wale.

Urinyiri nsəne yɛ nɛ mmpehɛ ɛ.

50 Uyɛɛ yɛ hái kaí nɛ n wémɛ pɛpɛɛ u n wuru anai íwɛ tɛ.

51 Uu mɛwai naɛ-naɛ wapiisi nɛ unnaɛ, uu unnaɛ nyíse pɛpɛɛ akókəri m má api kpíi.

52 Uu piyóɔpi iyóɔpi-i lesɛ,

uu pɛpɛɛ ápi líka n tulaalɛ taáse.

53 Uu pɛpɛɛ nkú n tú nɛ lisəne lɛpɛise,

uu pimámá lákase menípe nmanɛ.

54 Uu upikeikó Isirayɛɛli pikó picome weri.

55 Uu palei rɛ uké Apiraham nɛ ukepire pikó íwɛ tɛ

hái nɛ mpa piyɛi-pɔ yarɛ kuú pɛɛ pírókpure m ma.

56 Maari nɛ Elisapeti apí tone hái nɛ iware itaani kumúnjé, uu lɛ memáá ukeyə pɛɛ.

Yohani Uniwolɛ kemarɛ nsímé

57 Kɛ Elisapeti kemarɛ ake n tu, uu kewántisi maru.

58 Elisapeti pipɛɛɛɔ nɛ upimareɛɔ api kóm tɛ Upiima yɛ íwɛ u tɛ, ai Elisapeti mɛɔ pi larisi.

59 Keyáa páha-paha tunjé, apí nɛ kewá weri piké kɛ riké, api músu rɛ piké usáa rinyiri kɛ hɛ rɛ Sakarii.

60 Amá úni uu rɛ: Aai, pi yɛ kɛ sée rɛ Yohani.

61 Api u maa rɛ: Iyɛ lɛ má, úka úu kepóyə-i rinyiri tɛ ticɔ má.

62 Api pɛé nɛ anípe usáa pise rɛ íyɛ kuú la piké yɛ kewá kɛ sée.

63 Sakarii uu pise rɛ piké kukpáncúkú u pa. Kapi ku u m pa, uu kukecáá wólu rɛ: Kerinyiri tɛɛ Yohani. Ai pinnéi nnóə yipu.

64 Mɛsɛ nɛ mɛsɛ, Sakarii rilempi ari fénne, uu símisi uu Uléécáa rinyiri taáse lin cálɛ.

65 Ai pɛɛ upipɛɛɛɔ nnéi iwamɛ wai. Yutee ketɛ kɛɛ akúú m má nnéi kémɛɛ, pisoɪ api mɛwai mɛ nsímé nɛ n túntilɛ.

66 Pɛ nnéi pɛɛ ifaaci iyɛ n kɔ api ikɛcáá m músu pin pimɛɔpɛcirɛ píseine rɛ: Iyɛ kɛ kewá kɛ aké masí nɛ tɛnɛnɛ? Asei kecáá, Upiima yɛ pɛɛ kekepire wɛɛ.

Sakarii yɛ Uléécáa pakarɛ

67 Nfáasəne nn kewá usaa Sakarii yipu, uu Uléécáa rinyiri nɛ pisímé loni rɛ:

68 Upiima, Isirayɛɛli pikó Uleecaa rinyiri tiké n taálɛ kuú nɛ upikó kutu riɲɔə uu piriyu ləlu.

69 U uyóriyɛ yɛɛ rinaɛ m má ró heɛ

uukeikó Tafiti keyó kémee.

⁷⁰ U pɛɛ hái mekeɛ-me nsímé mmě antepuye kuu n wée símaasele.

⁷¹ U rinóo yekei re u yé piróláarɔ ne pɛpɛɛ irópuri n yúlu anipe-i ró ηméherɛɛɛɛ.

⁷² Uléécaɔ ye nfanare pirósáayaha nyísele, úu uricuruu rinóo kuu u ne pē kecɔpe n yekei palei.

⁷³ Likumúnjé re Uléécaɔ ye urósáayaha Apiraham wéeri re

⁷⁴ u yé piróláarɔ anipe-i ró lese, uu tíyɛɛe ári ye ne iwame u n yáási.

⁷⁵ Ai tíyɛɛe arí n kpáiiłē tɔn kecire sɔne uinipeɛ-i hái ne ntófáa siyaa ketɔ-pɔ.

⁷⁶ Pó kenéwá, pi yé pó sée re Uléécaɔ yee nípá yo kecáá ní tú antepu.

Likumúnjé re póo yé Upíima kekpeē wa aa ncée u nyóɔnse,

⁷⁷ aa upikó céreise re u yé piriya lɔ uu piakópe pi sárei.

⁷⁸ Uléécaɔ nfanare toi-toi nnya, u ne umetéi sɔntile ame ró kpáii yare ntunɛ

⁷⁹ uké pɛpɛɛ kuɛmaha-i ne pɛpɛɛ nkpɔ kuhore-i ní we rikpáiiɛɛ, uu aróna nkínɛɛ ncee tikise.

⁸⁰ Kewá ken papisi, kemɛsɔhɔ men kɔ papisi. Uu acesi kóima-i n finu hái ne keyáa kē kuu upikei Isirayɛeli pikó kecɔpe n kóraane.

2

Lē kapi Yeesu Kirisi m mári (Matiyee 1:18-25)

¹ Ketē nnéi uyóopi Okusiti uu kumúnjé kpe-i rinóo he re piké ketē nnéi písoi keē.

² Pikéē pɛpɛɛ pifóí. Pi wale kumúnjé kpe-i ke Kiriniisi uu pɛɛ Sirii ketē kecáá iyóopi n le.

³ Mpá úye uu ukuyu pikéē sí.

⁴ Yosɛfi uu Kalilee ketē kémee Nasareti kuyu-i yisi uu Yutee keteni-i Tafiti kuyu kapi ye n sée re Petelehem sí. Kuyu kpe-i kapi uyóopi Tafiti mari. Yosɛfi ricuruu ye Tafiti keyó ne ukepire ukó le.

⁵ Uu kei pikéē sí, u ne uunɔsi felei-felei Maari yee kefa m má.

⁶ Pin Petelehem-i we, ukemareyaa ake tulu

⁷ uu ukewá foí máru ketisi, uu asánjáa ke yarii uu kuhopi kecáa ke finse, kapi picéetɔnjé kulee-i ketóne m paa nnya.

Uléécaatumɛ unyine ye Petelehem-pɔ rikpáfúme

⁸ Kelɔ keɛɛ ke-i ke piɛɛɛé pinyine apí pɛɛ kesine we pin sicare-i piiseɛ kecáa paílē.

⁹ Upíima uleecaatumɛ uu pikeyu-i kpáfúme, Upíima meyoopi amé n tɛlu men kekále pi wailé. Iwame ii pi wai meyansei.

¹⁰ Uléécaatumɛ uu pɛɛ pi maa re: Iwame ii kape nó wa. Nsímé sɔne mee yé Isirayɛeli pikó nnéi ripɔɔ meyá n níɛukuse kamí ne nó ka.

¹¹ Neni keyaa nké kapi Tafiti kuyu-i Nóunýulale mari, uyē ke Uléécaɔ uu n wée, Upíima.

¹² Lē kani yé ne u n céri ye nni: Nó kewá fenféi leɛpɔ kapi kusánjáa ní pílesi api kuhopi kecáa finse.

¹³ Mɛɛɛ ne mɛɛɛ, piléécaatumɛ picɔ api ufoi nkó kecáa kpápɔ api kulúi wai, api pɛɛ Uléécaɔ meyoopi n yom tɛ

¹⁴ Uléécaɔ yee keyómɛcaɔ-pɔ ipakare te. Nkínɛɛ nké pē kuu ketē kecáa ní la kecɔpe n we.

Piseesé ye Petelehem sí

15 Ke pilécaatumé api pi rin-yá api keyómecaa-mě pele, piseesé api pée símaane re: Tóké Petelehem ha. Li pise re tóké lelée n wa ke Upiima uu ró n céreise yě.

16 Api kei mekekeke sí apí ha Maari ne Yosefi leepo, kewá ken kuhopi kémee finu.

17 Kapi ke n yé, api lě ke ulécaatumé uu kewá kě nsímé n símisi keenkée.

18 Lě ke piseesé api n símisi ai pě nnéi pée kutu pi n cólě pírí wai.

19 Maari uu mmě nnéi ukefa-i múlú un nkecáa músu rísoné.

20 Piseesé api lě memáa nkúlécce polo. Api Ulécaaa rinyiri taáse api umeyoopi n yom te u tíyese api kóm api kó yenu nnya. Linnéi ye wa yare lě ke ulécaatumé uu pi n símisi.

Pi Yeesu rinyiri he

21 Siyáa siséi memáa, kewá kekéyaa ake tulu, api rinyiri ke he re Yeesu. Tinyiri tě ke ulécaatumé uu pi céesi Maari uu kelené fapisi.

Pi Yeesu Ulécaaa keyo-i nyise

22 Lě memáa, itunje ii tulu re piké inyékii wa piké ne pimécire hēere yare kai Moisi isé kémee m pise, Maari ne Yosefi api pée ne kewá Yerusalem kuyu sí te piké Upiima ke nyise.

23 Likumújé re li Upiima isé kémee wólaalě te: Upiima yee kewántisi foí te.

24 Api kó inyóonse ke isé ise iyě ii m pise wai: Sikpéékpeepi sité nēe alóolā sírísá até kapi yé ne wa.

25 Utisi unyine kapi ye n sée re Simeyoo ye pée Yerusalem-i wele. Utisi uyě ye pée usoi sone le un Ulécaaa riwure má un uyě kaí pée m pise re uké Isirayeli yoriye mē. Nfáasone ye pée ukeméé wele.

26 Ulécaaa uú ne Nfáasone tiki uú ne u símisi re u yé uyě ke Upiima uu n wée uu tumti ne uinipée yě uu kelené kpi.

27 Nfáasone nn tíyese Simeyoo uu Ulécaaa keyo sí. Ke Yeesu pikó apí ne u n hápo piké inyékii iyě ke isé ii m pise wa,

28 Simeyoo uu u kpísi, uu Ulécaaa pakare uu re:

29 Upiima, tipónóo kaa n yekei ye nképni lile.

Pó fe aa nképni nē upókeikó tíye am nkíninje-i kpi.

30 Likumújé re ne ne inénípee pipóyulale yenle.

31 Pó Uyóriye kpíimele aa isoipuri nnéi keyu-i wai.

32 Uyee metéi mee yé n tíyese ketě nnéi ayu aa pó céru.

Uyee yé tíyese mpópuri Isirayeli rinyiri arí taá.

Lě ke Simeyoo uu Yeesu kecáa n símisi

33 Yeesu usaa ne uuni api pírí wai ne lě ke Simeyoo uu Yeesu kecáa n símisi.

34 Simeyoo uu anó sone pi tikise, uu Yeesu uni Maari maa re: Ulécaaa ye kewá nké wée re keké tíyese písoi meyā piké loó, pimeyā piké kó Isirayeli-i yisi. Kεkeε Ulécaaa linyise-nyise lee yé písoi ne Ulécaaa kecōpe m pásaisene.

35 U yé lě ke písoi meyā api riséé ne pisifa-i m músu yámne. Amá pó keuni, pó ntóosi kó yare ketéhe kapi pó tuhu.

Antepu Aani kecáa nkó

36 Unósi unyine kapi ye n sée re Aani ye kó pée wele. U antepu le. Fanuweli ukpére lo Asee kumare-i. U pée kpurunule rísoné. Anmē aseei ke u ne uula pée n sóonne unnanje kémee api wa.

37 Lě memáa, uu ikúmannosi tone uú ha ne anmē kuwóo ne afetaani ne ana tulu. Uu ye píkai Ulécaaa keyo riyá, amá ketúnjé ne kesine kuu ye Ulécaaa pikéi n wai un anó paasi un welu.

³⁸ Uu kumúnjé kpɛ-i Uléécáa keyɔ-i hapɔ uu Uléécáa pipakare loni. Uu pɛ nnéi pɛɛ pɛɛ m mɛ́ tɛ Uléécáa uké Yerusalem riyu lɔ kɛwá kɛ́ nsímé símisi.

Nasarɛti kɛ́mɛɛ mɛpɛɛmɛ

³⁹ Kɛ Yeesu pikó apɛ lɛ ke Upíima isé ii m pise rɛ piké wa piwai m masí, apɛ nɛ Kalilee u pɛɛ, pikuyu Nasarɛti kɛ́mɛɛ.

⁴⁰ Kɛwá aké m papisi ken kɔ́ rɛnɛ kpálɛ. Mɛwéésɛsɔhɔ píima kuú pɛɛ má, Uléécáa ipɛɛléɛ in kɔ ukɛcáá wɛ.

Yeesu yɛ aɲmɛ́ kɛfi nɛ até má uu nɛ Uléécáa keyɔ kɛ́mɛɛ lompo

⁴¹ Mpá kuɲmɛ́ kúyɛ-i, Yeesu usáa nɛ uuni yèè pɛɛ nkɔ́ mɛlɔ́ anyá hale Yerusalem-pɔ.

⁴² Kumúnjé kpɛ-i, Yeesu yɛ pɛɛ aɲmɛ́ kɛfi nɛ até máɛ. Usáa nɛ úni apɛ nɛ u pɛnɛ apɛ anyá sí yarɛ kapi yɛ n ha.

⁴³ Kɛ anyá aa n tɛnɛ, usáa nɛ úni apɛ pɛɛ, amá Yeesu uu Yerusalem-i mɛsuni, upikó apɛ kɔ nkɔ́rɛni céri.

⁴⁴ Apɛ músu rɛ Yeesu yé pipisencɔ́ pinyinɛ rintikilɛ, apɛ sɔ́nɛ yarɛ keyáa kɛsɛ kumúnjé, apɛ pɛɛ lɛ mɛmáá pipimarecɔ́ nɛ pipisanɛ kɛ́mɛɛ piwéláa u sí.

⁴⁵ Amá apɛ u yɛ́, apɛ Yerusalem-mɛ́ pɛɛ pin piwéláa u nɔ́ɲlɛ.

⁴⁶ Apɛ keyáa táánú tunjé Uléécáa keyɔ-i u yɛnu un isé picélaa kɛcɔpɛ tū un kutu pi cɔ́lɛ un kɔ́ nsímé pi písei.

⁴⁷ Pírí kɛ́ Yeesu mɛsɔ́hɔ nɛ uanɔ́ mɛyóó ai pɛ́ nnéi pɛɛ kutu u n cɔ́lɛ wa.

⁴⁸ Kɛ usáa nɛ úni apɛ u n yɛ́, ai píri pi wai, úni uu u maa rɛ: Kɛnɛwá, yo nnya kaa lɛ wa? Tó nɛ upósáa yɛ pɛɛ pɔ́ wéésilɛ kɛrɔ́wuu ken túúni.

⁴⁹ Uu rinɔ́ pi yósu rɛ: Yo nnya kani né wéési? Ani nyu rɛ li pise rɛ kɛ́ unésáa pikɛi waa?

⁵⁰ Amá apɛ lɛ kuu pi m ma aseɛ kɔ́.

⁵¹ Yeesu uu pi tiki apɛ Nasarɛti pɛɛ. U pɛɛ usáa nɛ úni pakarelenlɛ. Uni uu kɔ́ mɛwai mɛ́ nnéi ukɛfa-i n wailɛ.

⁵² Yeesu uu m pelu, umɛsɔ́hɔ mɛn kpálɛ un kɔ́ isoi sɔ́nɛ le, Uléécáa nɛ sisoipipi inipɛɛ-i, Uléécáa ipɛɛléɛ in kɔ́ ukɛcáá wɛ.

3

Yohani Uniwolɛ yɛ Uléécáa Nsímé yóólɛ

(Matiyɛɛ 3:1-12; Mariki 1:1-8; Yohani 1:19-28)

¹⁻² Kumúnjé kunyinɛ-i, Uléécáa uu Sakarii uɲmáne Yohani kucɛsi kóima-i rinɔ́ maa. Rɔ́m uyɔ́rɛpi píima kapi yɛ n sée rɛ Tipɛɛ yɛ pɛɛ likumúnjé kpɛ-i iyóópi kɛ́mɛɛ aɲmɛ́ kɛfi nɛ anupū piwai masilɛ. Pɔ́nsi Pilati yɛɛ pɛɛ Yuteɛ ketɛ́ kɛcáá paílɛ, Erooti pɔ́ɔn Kalilee kɛkó kɛcáá paílɛ. Uumaa Filipu yɛɛ pɛɛ Itumɛɛ nɛ Tarakoni sitɛ́ kɛcáá paílɛ, Lisaniya un Apitɛɛni ketɛ́ kɛcáá paílɛ. Likumúnjé kpɛ-i kɛ Aani nɛ Kayifu apɛ pɛɛ pɛpɛɛ yɛ Uléécáa inyóónsɛ n wa piwéésɛ.

³ Yohani uu Yuriteɛ ayu pikóónú loni un yóólɛ tɛ: Ani mɛfinɛ consɛ, ani tíyɛsɛ piké míni nó wolɛ Uléécáa uké nɔ́anékóɔpɛ nó sárei.

⁴ Ai wai yarɛ lɛ ke antepu Esayi uu pɛɛ uritelé kɛ́mɛɛ n wóɛ rɛ:

Usɔ́i rinɔ́ yɛ ri tɛɛ kucɛsi kóima-i n yóólɛ tɛ:

Ani Upíima nɛɛ nyóónsɛ,

ani uiceɛ tɛ́iisɛ iké kɛcɛɛ wa.

⁵ Ahóɛ-hɔɛ nnéi yɛ sírunɛ,

akúú nɛ sikúúpi nnéi asi foru,

icéɛ sikóónú nnéi asi tɛ́ii,

icéɛ ahɔɛ-hɔɛ nnéi aa síru.

⁶ Mpá úyɛ uu pɛɛ yénu rɛ Uléécáa yɛ usɔ́i riyu lolɛ.

⁷ Asoiwuí aa Yohani kémee n sónaapɔ uké míni pi wole. Uu pi maa re: Nó akpurii nnyé! Wóo nó céesi re nó fe ani Uléécaa ketahai kee n tu kaase má?

⁸ Ani ye mewai mee n nyíselē te nɔ mēfine conse wa. Ani kape nómenécíre m máikēe re: Apiraham yee urósáayaha. Uléécaa yé fe uu waise aparē nnyé nní aa pansē Apiraham sipirē.

⁹ Iso isoolu ye pile iké aléé sémni hái inínj-pɔ. Pi kuléé nkú kpee áku apipi sone m márei kēne api nna-i sáɔ.

¹⁰ Asoiwuí aa pēe u pise re: In lee ni, íye kai nképni pise re táké wa?

¹¹ Uu rinó pi yósu re: Úye un sitúkanka sité m má, li pise re uké uyee úu m má kee he, úye un kɔ iluke m má, li pise re uké uucɔ yee úu m má he.

¹² Pilampooyɔɔ ricuruu api símpɔ piké míni pi wole, api Yohani pise re: Urócélaa, íye kai pise re tóóké wa?

¹³ Uu rinó pi yósu re: Ani kape ye lē ke isé ii rinké re pisei piké ye hééle kecáá rilaase.

¹⁴ Pisóóca pǎ ticuruu api u pise re: Tǎ ní, íye kai pise re táké wa? Uu pi maa re: Ani kape ye úka siwóó yási ne rínanje née aní ne nsímé liute wáaná, amá ani ne nǎinéhéé ripá.

¹⁵ Kuyu nnéi yee pēe tálē te lipíima linyine ye wainē. Mpá úye uu péé m músu re née Yohani yee uyē ke Uléécaa uu n wēe.

¹⁶ Yohani uu pēe pi maa re: Míni ke née ne nó wóle, amá unyine yee rínanje né n fe ye sǎnti. Inésoi fi tu re ké uanéeri njme féenne. Nfáasone ne nna kuu yé ne nó wole.

¹⁷ U ukunipe-i kuhóólo kapi ye ne n cácai múflenle uké ne mēpipi ne acólé kóólene. U mēpipi risíme-i súúnine uu ayúí pǎ nna mee rín ye píkai n kpu kémee toroise.

¹⁸ Yohani ye pēe pisei itisi kpariisele un ne Nsímé Kēcire pi símisi.

¹⁹ Erooti ye pēe umárecɔ cire unəsi Erootiyati kpísile uu kɔ mewai kópe mecɔ meyá wapisi. Lē nnéi nnya ke Yohani uú péé ne u cési.

²⁰ Erooti uu kɔ mewai kópe mecɔ kpá uu Yohani kukpaniilee wai.

Yohani ye Yeesu míni wole

(Matiyee 3:13-17; Mariki 1:9-11)

²¹ Kapi pisei nnéi míni piwóle ní masí, api kɔ Yeesu ricuruu wole. Kumúnjé kpe-i kuu keyóme n yáási, ai keyóme hánne.

²² Nfáasone nn ukecáá súiri yare rilólā, pin ti nyáni ne inípee. Tinó ari keyómecaa-pɔ maari re: Póo Kenépipi lala kecire. Am ye kepócaá kǎ.

Yeesu Kirisi pikpure anyiri

(Matiyee 1:1-17)

²³ Anmē afēetaani kumúnjé ke Yeesu uu má uú ne upikei koru. Yare kapí pēe m músu, u pēe Yosefi kepipi le. Yosefi un Elii kepipi,

²⁴ Elii un Matati kepipi, Matati un Lefi kepipi, Lefi un Melisi kepipi, Melisi un Yanayi kepipi, Yanayi un Yosefi kepipi,

²⁵ Yosefi un Matatiyasi kepipi, Matatiyasi un Amosi kepipi, Amosi un Nahum kepipi, Nahum un Esili kepipi, Esili un Nakai kepipi,

²⁶ Nakai un Maati kepipi, Maati un Matatiyasi kepipi, Matatiyasi un Simeyi kepipi, Simeyi un Yosee kepipi, Yosee un Yota kepipi,

²⁷ Yota un Yowanaa kepipi, Yowanaa un Resa kepipi, Resa un Soropapeeli kepipi, Soropapeeli un Salatiyēeli kepipi, Salatiyēeli un Neri kepipi,

²⁸ Neri un Melisi kepipi, Melisi un Ati kepipi, Ati un Kosam kepipi, Kosam un Elimatam kepipi, Elimatam un Eri kepipi,

²⁹ Eri un Yosuwee kepipi, Yosuwee un Eliyeseē kepipi, Eliyeseē un Sorim kepipi, Sorim un Matata kepipi, Matata un Lefi kepipi,

³⁰ Lefi un Simeyɔɔ kepipi, Simeyɔɔ un Yuta kepipi, Yuta un Yosefi kepipi Yosefi un Yonam kepipi, Yonam un Eliyakim kepipi,

³¹ Eliyakim un Meleya kepipi, Meleya un Mena kepipi, Mena un Matata kepipi, Matata un Nataa kepipi, Nataa un Tafiti kepipi,

³² Tafiti un Sese kepipi, Sese un Opeti kepipi, Opeti un Poosi kepipi, Poosi un Sala kepipi, Sala un Nasoo kepipi,

³³ Nasoo un Aminatapi kepipi, Aminatapi un Atimee kepipi, Atimee un Esiram kepipi, Esiram un Faresi kepipi, Faresi un Yuta kepipi

³⁴ Yuta un Yakupu kepipi, Yakupu un Isaaki kepipi, Isaaki un Apiraham kepipi, Apiraham un Tera kepipi, Tera un Nahoo kepipi

³⁵ Nahoo un Seruki kepipi, Seruki un Rakau kepipi, Rakau un Falaki kepipi, Falaki un Epee kepipi, Epee un Sala kepipi,

³⁶ Sala un Kenam kepipi, Kenam un Aripakisaati kepipi, Aripakisaati un Sem kepipi, Sem un Nowee kepipi, Nowee un Lemeki kepipi,

³⁷ Lemeki un Musalem kepipi, Musalem un Enoki kepipi, Enoki un Yereti kepipi, Yereti un Malaleyeli kepipi, Malaleyeli un Kenaa kepipi,

³⁸ Kenaa un Enossi kepipi, Enossi un Sseti kepipi, Sseti un Atam kepipi, Atam un Uleecaa kepipi.

4

Setani ye Yeesu peikee

(Matiyee 4:1-11; Mariki 1:12-13)

¹ Yeesu uu Yuritee nkoi-mē n leeri Nfaasone nn u yipaalē. Nfaasone nn u kpisi nrē ne kucesi kóima-mē sí.

² Setani uu ha kei u peikee siyaa afesena. Uu siyaa sē kémee líka lí. Lē memáa nkū nn u wai.

³ Setani uu pee u maa re: Pōn Uleecaa Kepipi, a rinoo ripare ntí he riké ripóló kukpónó.

⁴ Yeesu uu rinoo ku yosu re: Li rítelē-i wólaalē te: Ai iluke ηmane yee ye usoi nfáa he.

⁵ Setani uu ne kelō caca u sí, uu mayene mese ketē nnéi ayópiyu u nyísente

⁶ uu u maa re: Né ayópiyu nnyé nnanje ne ammule pó he. Anénipe-i kapi lē nnéi wa, né fe aní uyē kam rí la he.

⁷ Pōn né rinwula aa né yáasi, lē nnéi yé lipókó wa.

⁸ Yeesu uu rinoo ku yosu re: Li rítelē-i wólaalē te: Upiima mecire kóló kaí ne sá re usoi uké riwula uké yáasi.

⁹ Kuníri aku lē memáa u kpáú ne Yerusalem-pō, akú ha Uleecaa keyo kecáa u tasi, aku u maa re: Pōn Uleecaa Kepipi, a kecáa nké-i mepócíre risápō.

¹⁰ Likumúnjé re li rítelē-i wólaalē te:

Uleecaa yé upitume rinoo he

¹¹ Api pó yéu

kupóna áku kape ne ripare rinyine rinkpóu nnya.

¹² Yeesu uu rinoo u yosu re: Li rítelē-i wólaalē te:

Kape Upiima Upóleecaa peikee paké uketo yē.

¹³ Ke Setani uu méwee mpehē mpehē ne Yeesu m peikee, uu lē memáa ne ketaa u wai un ne kepole kecō mé.

Yeesu ye upikei Kalilee keteni-i kóraane

(Matiyee 4:12-17; Mariki 1:14-15)

¹⁴ Yeesu uu Kalilee ketē pele. Nfaasone nnanje nn ukecáa we. Urinyiri ari ketē kē nnéi kóónú.

¹⁵ Uu ayómeyáhaalee-i n céési, mpá úye un ríyu u waise.

Nasaréti pikó ye Yeesu yè

(Matiyee 13:53-68; Mariki 6:1-6)

16 Yeesu uu Nasareti-i kapí pɛɛ u rimmúlú uú ha ne papisi pɛɛ. Uu kɛwénteyaa tunjé kuyómeyáhaalee-i loni yarɛ kuu ye n lɔ mɛɔ. Uu yisi re uké Nléécaasimé kée.

17 Api antepu Esayi ritelé u múise. Uu ripínne uu yénu kei kai n wólaalɛ te:

18 Upiima Nfaasone ye kenémee wele.

U né wéele re [ké pɛpɛɛ ne mpóɔcaai n tũ ncón pi lese] ké kɔ píwɛkɔó Nsímé Kɛcire riyóó, ké pikpaniikó símisi re pi yé akpanii kémee pi lese, am kɔ pinyíye símisi re pi yé kam api ye yenu.

Am pɛ kapi íwe n wai nméherɛɛɛ

19 te ké kunmɛ kpɛ ke Upiima uu uipɛelée n nyísene nkó símisi.

20 Yeesu uu lɛ memáá ritelé pílesi uu ukéikó ri múise uú tone. PISOI pɛ nnéi pɛɛ kuyómeyáhaalee-i ní we api inípeɛ u wii.

21 Uu pɛɛ pi maa re: Nléécaasimé mmú kani nní n kɔ, neni ke rinóó tɛ ari li.

22 Anó nyɛ ke Yeesu uu m máikɛɛ aa mpa úye loni, ai píri pi wai kuú ne nsímé sone mmú n símisi, api ye pɛɛ maa re: In ne Yosefi Kɛpipii?

23 Yeesu uu pi maa re: Ne nyu re nó kenyárũ keɛ n tee re “Upaise, a mɛpócíre paise” né male. Nó kɔ né maa re: Tɔ konle lɛ ne lɛ kaa Kaperinawum-pɔ n wapisi. A kɔ limɛɔ kupóyu-i wapisi.

24 Uu lɛ memáá kpá re: Asei kam nó símisine: Api ye antepu úka kusáne yási ukuyu cire-i.

25 Asei kam nó símisi, pikúmannasi ye pɛɛ Elii kumúnjé piyɛle Isirayɛeli-i, ke nkpei nn n wa aɲmɛ ataani ne kuwélé kumúnjé, nkũ piima nn kuyu nnéi loni.

26 Uléécaá úu pikúmannasi pɛ unyine kémee Elii tũ, insá uyɛ Sitɔ ketɛ kémee Sarepita-pɔ ní we.

27 Piyó ye kɔ pɛɛ kulúí wele Isirayɛeli-i antepu Elisee kumúnjé, mpa ne lɛ, piuka úu wole uké fũ, insá Sirii ukó Naama mɛcire.

28 Ke pɛ nnéi pɛɛ kuyómeyáhaalee-i ní we api lɛ n kɔ, kuwóí aku pi wai.

29 Api yisi api u tɔrɔi api ne kuyu lelu, api ne rikúú tɛ kɛcáá ke pikuyu aku m mómaalɛ taá re piké ha kei-pɔ u riláume.

30 Amá uu nnánnári wai uu pikepáápáá tiki uu tómpɔ.

Untrihélaa unyine nsímé

(Mariki 1:21-28)

31 Yeesu uu pɛɛ Kalilee ketɛ kémee Kaperinawum-pɔ sí. Uu kɛwénteyaa ketúnjé pISOI Nléécaasimé céési.

32 Umecélaa ye pɛɛ píri pi wele, liriýíkí re u céésile ne rnanɛ.

33 Kuyómeyáhaalee kémee, unírihélaa unyine un we. Uu pipupukɛ kápáá.

34 Ah! N-ye kaá ne ró wéési, Nasareti ukó Yeesu? Pɔ kale re póké ró náa? Ne pó nyule re Uléécaá ye pó wéele uu iyaa yekei.

35 Yeesu uú ne ku cési uu ku maa re: A riséé aa usoi uyɛ kéméé lelu. Kuníri aku pISOI kɛɔpɛ ketɛ u tapu aku pɛɛ ukeméé lelu áku líka u wa.

36 Ai pinnéi nnóó yipu api pimɛɔpɛcire m máikɛɛne re: kpí! Nsímé ní-ye mpuri ye mmú? UsOI nkó ye aníri rinóó hele ne rnanɛ aá lelu.

37 Api Yeesu rinyiri ne ketɛ kɛ nnéi kóónú.

Yeesu ye pitóikó kulúí paise

(Matiyee 8:14-17; Mariki 1:29-34)

38 Yeesu uu Pisui fi kuyómeyáhaalee-i léeri uu Simɔo keyɔ sí, Simɔo ulóhóni ipinɛ in meýá tolu lin u pekési. Apí ne Yeesu téní re uké u paise.

39 Uu ukɛcáá pɛ, uu kupinɛtoi rinóó he ne kuwóí, kupinɛtoi aku u kpáii, uu mɛɛɛ ne mɛɛɛ yisi uu pikecáá paí.

⁴⁰ Itunje melólé-maá, pē nnéi pēe itóí ncɔpuri pitoikó m má apí ne Yeesu pi lēpɔ. Uu nḡpá úye kecáá anípe laa uu pi péise.

⁴¹ Aníri aa kɔ písoi meḡā kéméé lelu an pupukēe rē: Póó Uléécaá Kēpípi. Amá Yeesu uú ne a cési uu nsímé ne a yulu, aníri ricuruu ye nyu rē Yeesu ke Uléécaá uu wéē.

Yeesu ye Pisuífi ayomeḡáhaalee-i Nléécaasimé yóólē
(*Mariki 1:35-39*)

⁴² Kai n weesi, Yeesu uu kuyu lelu uu kei ke úka úu ní we sí. Tisoiwuí ari piwélaa u loni. Kapi u n lēpɔ, apí n la yare uké pikekúrí n we, úu kape pi riyá.

⁴³ Amá Yeesu uu pi maa rē: Lí pise rē ké Uléécaá iyɔɔpi Nsímé Kēcire ayu aɔ símisi. Lē nnya ke Uléécaá uu né tumme.

⁴⁴ Uu Kalilee Pisuífi ayomeḡáhaalee-i Nléécaasimé n símisi.

5

Yeesu ye pipiretiki foí séi
(*Matiyee 4:18-22; Mariki 1:16-20*)

¹ Keyáa kenýine ke Yeesu uu Kenesareti kupiyē ritime nyenu, písoi pin u kálaapɔ rē piké Nléécaasimé kutu ricɔ.

² Uu áninɔi até kuritime yenu, pikpíntomécópii pin akemēe léeme api pianyēḡ n heere.

³ Yeesu uu kúninɔi kuse-i loni aí ne sá Simɔɔ kukó. Uu u maa rē uké ne nkáripí ritime ketaa wa. Yeesu uu kúninɔi kémēe tone uu risoiwuí icélaa koru.

⁴ Kuu nsímé m masí, uu Simɔɔ maa rē: A ne kúninɔi kecímé-cimé-mē ha, nó ne pipósencɔ ani pēe nóanényēḡ fóm ani ikpíntomé cópii.

⁵ Simɔɔ uu rinóó u yósu rē: Sáa, kesine nké nnéi kari keisi ári kɔ pēe líka yē. Amá kai nní póó rē ké anyēḡ fɔ, né fɔ.

⁶ Api anyēḡ fóm api ikpíntomé paála íi kumúnḡ má, anyēḡ ticuruu aá n céerií.

⁷ Api pipisencɔ pēe kúninɔi kucɔ-i ní we séiri rē piké pi lé. Pē apí hapɔ api áninɔi keté ikpíntomé yipu, áninɔi ricuruu an la aké mirii.

⁸ Ke Simɔɔ Piyēe uu lē n yé, uu Yeesu keyu-i wúla uu rē: Upíima, a ne ketaa né wa, ne ukópekóó le!

⁹ Íwame ye Simɔɔ ne pē ticuruu pēe ukekúrí ní we wale, ikpíntomé píima iyē kapi keyáa kē n cópii nnya.

¹⁰ Lē cire kai kɔ Simɔɔ pisencɔ Yakupu ne Yohani ne Sepetee sipipi wa. Amá Yeesu uu Simɔɔ maa rē: Íwame íi kape pó wa. Kái ne neni rimpá, né tíyese aa písoi pēe yé né rintíki wéési.

¹¹ Api pēe pianinɔi ne ketē-mē sí, api nḡpá yo yá api Yeesu tiki.

Yeesu ye uyó unyine paise
(*Matiyee 8:1-4; Mariki 1:40-45*)

¹² Ke Yeesu uu kuyu kunýine-i ní we, utisi unyine yeē keyó m pólú uú hapɔ. Kuu Yeesu n yé, uu keteni-i pa uu keyu ketē tuhu uú ne u téní rē: Upíima, pɔn n la, pó né wole am funi.

¹³ Yeesu uu kunípe saapɔ uu u ca uu rē: Ne lalē, a péí! Keyó akē mēse ne mēse tene.

¹⁴ Yeesu uu rinóó u he rē: Kape úka nsímé mmú símisi. Amá a ha mēpócíre uyēe ye Uléécaá inyóɔnse n wa nyíse uké yé lē kaa ní we, aa limemáá ihēe he aá ne mēpócíre nyóɔnse yare kai Moisi isé kémēe m pise, nḡpá úye uké yé tē pɔ péí.

¹⁵ Yeesu rinyiri ari pēe kumúnḡ kpē-i kuyu n kóónúlē hái, asoiwuí aa ye u kálisi aké unsímé kutu ricɔ uké kɔ ne aitoi a paise.

¹⁶ Amá Yeesu uu ye kei ke písoi ápi ní we sí uú ha keyóme yáási.

Yeesu ye kékankáláká kenýine paise
(*Matiyee 9:1-8; Mariki 2:1-12*)

17 Keyáa kenyine ke Yeesu uu we un písoi céési. Pifarisi ne pepee isé n nyu pin ukékúrí tũ. Kalilee ne Yutee sitē ayu-i ne Yerusalem kapi léenti. Upíima nnaŋe ye pee Yeesu kecáa wele, un ne písoi póisente.

18 Písoi pinyine apí hapo pin kékankáláká risánáápore wailē. Api wéési lē kapi yé ne keyo ke-i n lompo piké Yeesu keyu-i ke yekei.

19 Amá apí ceri mē kapi yé ne ke n lompo, ke písoi api kulú n tósí nnya. Apí ne itúhaa kecáa ke taá, api itúhaa pére, apí ne risánáápore tē písoi pee n cápinelē kecōpe Yeesu keyu-i cépisepo.

20 Ke Yeesu uu pinfatene n yé, uu utóikó maa re: Ne apókōpe pō sárei.

21 Isé picélaa ne Pifarisi apí kemúnjé loni, pin tee re: Usoi úye kecire ye nkó un Uléécaá lámisi? Wóo yé fe uké akōpe sárei? Uléécaá mecire ye yé fe.

22 Yeesu uu pinfasimé cérupo uu pi maa re: Yo nnya kani nfasimé mmú mpuri má?

23 Anóo nnyé keté kecōpe, ríye tee fákú ne ricō. Ke usoi uu yé kékankáláká m maa re: Ne apókōpe pō sárei née kuu yé ke m maa re: A yisi a sōne?

24 Ne la poké céri re Usoi Kepipi ye ketē kecáa rínanje mále keké ne písoi akōpe pi sárei. Uu pee kékankáláká rinóo he re: A yisi a ripósánáápore pílesi aá kulu.

25 Mese ne mese, usoi uu mpa úye keyu-i yisi uu risánáápore tē kémee kapi pee u n finselē sakaa, uu nkúlecece polo un Uléécaá rinyiri taáselē.

26 Ai mpa úye nnóo yipu. Api Uléécaá rinyiri taáse, iwame ii pi súuni pin tee re: Tō neni mewai kecire yé!

*Yeesu ye Lefi sée re uké u ritiki
(Matiyee 9:9-13; Mariki 2:13-17)*

27 Lē memáá, Yeesu uu léeri, uu ulampooyóo unyine kapi ye n sée re Lefi yenu un lampoo keyóo-i tũ. Yeesu uu u maa re: A né ritiki.

28 Lefi uu yisi uu linnéi yá uu u tiki.

29 Lefi uu limemáá iluke kecire ukeyo-i u wai. Pilampooyóo meya ne písoi picō pin kesē keluke ke-i we.

30 Ai ne Pifarisi ne isé picélaa risá, api Yeesu pipiretiki maa re: Yo nnya ke nó ne pilampooyóo ne pikópekóo ani kesē le?

31 Yeesu uu rinóo pi yósu re: Písoi pee isare n láarú apí upoise pise, amá pitóikó pee upoise pise.

32 Am ka re ké písoi pee aseí n tíkile sée, amá pikópekóo nnya kam ka re piké pimefine conse.

*Yeesu ye anópahaa nsímé wai
(Matiyee 9:14-17; Mariki 2:18-22)*

33 Písoi pinyine apí Yeesu maa re: Yo nnya ke Yohani pipiretiki ne Pifarisi apí ye anóo paasi apí ye kō keyóme yáasi mpa píyei. Amá pō pipiretiki pin le pin kō níru?

34 Yeesu uu rinóo pi yósu re: Nō músu re usoi yé unósi kpísi un we, upisane apí pee anóo paasii? Aai, mmē ín we.

35 Li yé kam apí kumúnjé kunyine-i unósikó uyē pikecōpe lese apí ne tómpo. Péé uye-i kapi yé pee anóo paasi.

36 Yeesu uu kenyarū pimáa pi kpá re: Uka úu ye kusánjáa fale kepampi ne kusánjáa kpure tápisi. Lin lē n wa, kusánjáa fale kuu lē ticeéri, kepampi kē kuu n lése áke kō kukpure kémee waine.

37 Uka úu ye píta pelē kukónenuj kpure-i súū. Lin lē n wa, píta pē ne ye anúj tikpáfúsele, ai wai píta ne lianúj ye méwoo wa.

38 Amá anúj fale-i kapi ye píta pelē súū.

39 Uka úu ye kō píta fale káipi un pipelē pinírē m masí. Pi ye re pipelē pee pikecire.

6

Yeesu ye kewénteɣaa ute
(*Matiyee 12:1-8; Mariki 2:23-28*)

¹ Kewénteɣaa tuné kenɣine ke Yeesu uu kecare kémee sône un tósu. Upipiretiki api mepipi n kpéeni pin pianipe-i tekaise pin takai.

² Pifarisi pinyine api pi maa re: Yo nnya kani lã ke isé ii ní maa re písoi ápi kape ye kewénteɣaa ketúnjé wa wai?

³ Kei ke Yeesu uu pee pi pese re: Lã nnya áni lã ke Tafiti uu kumúnjé kpe-i ke nkũ nn u ne upikó n wa keenlã, née yo?

⁴ U Uléécaá keyɔ-i lonle uu akpónó kapi Uléécaá n yekei kpísi uu le, uu kɔ upikó pa, lin kɔ ne irósé-i wólaalã te pepee ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése nmane pee yé fe api a le.

⁵ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Né, Usoi Kepipi, née kewénteɣaa ute.

Utisi uyee kunípe kópe m má
(*Matiyee 12:9-14; Mariki 3:1-6*)

⁶ Kewénteɣaa ketúnjé keɔ kenɣine, Yeesu uu kuyómeyáhaalee kunɣine-i loni un písoi céési. Uu kei utisi unyine leepɔ ne kunípe luke-luke kópe.

⁷ Isé picélaa ne Pifarisi api Yeesu kutu n cɔlã piké yé in te u yé kewénteɣaa ketúnjé usoi paise, likumúnjé re pi pee kewáána wéésile piké ne akópe u n lapaase.

⁸ Amá Yeesu ye pee pinfasimé cérile. Uu unípekópekɔ́ maa re: A yisi a nyere nprá úye uké pɔ́ yé. Utisi uu yisi uu nyere.

⁹ Yeesu uu pee pi maa re: Ne nó pise re íye kai irósé kémee pise? Li pise re táké kewénteɣaa ketúnjé lisone née likópe wa? Te táké usoi nfaa lɔ́ née táké u kpu?

¹⁰ Uu pinnéi nyáni uu pee limemáa usoi uyé maa re: A kupónípe ritunáme. Uu kunípe tunjápɔ́, kunípe aku pélu.

¹¹ Amá ai mpí pɔ́ tóosi api pimɛɔpɛcire n kenene pin lã kapi yé ne Yeesu n wa taikɛɛ.

Yeesu ye pitumɛ kefi ne pité wée
(*Matiyee 10:1-4; Mariki 3:13-19*)

¹² Yeesu uu likumúnjé kpe-i kekúupi taá re uké keyóme yáási. Kesine nnéi kuu kei tone un Uléécaá yáási.

¹³ Kai n weesi, uu upipiretiki séi, uu pikɛɔpe kefi ne pité wée uu pi séi re pitumɛ.

¹⁴ Pepee Simɔ́ kuu rinyíri n he re Piyee ne uyé uwā Antiree ne Yakupu ne Yohani ne Filipu ne Patelemii

¹⁵ ne Matiyee ne Tomaa, ne Alifée kepipi Yakupu ne Simɔ́ yee ukuyu ní la

¹⁶ ne Yakupu kepipi Yutasi Isikariyɔ́ti yee ní ka uu kepire Yeesu yái.

Yeesu ye céésile un kɔ itóí paise
(*Matiyee 4:23-25; 5:1-12*)

¹⁷ Yeesu ne upipiretiki api kekúupi cepime api kuté mmé weri, kei ke upipiretiki meɣā api ní we. Yutee keté nnéi písoi meɣā pin kɔ kei we, ne Yerusalem pikó ne Tiiri ne Sitɔ́ menimaa ritime ayu pikó.

¹⁸ Pi cápinemɛle piké Yeesu icélaa kutu ricɔ́, api kɔ piitói pi paise. Pē ke aníri aa m pekési api pélu.

¹⁹ Mprá úye uu náási uké u rica, liriýíkí re u pee nnaɣe nnyine mále un ne pinnéi paiseɛte.

Nnarɛ ne piwɛluke

²⁰ Yeesu uu upipiretiki inípee wii uu re:

Nó mpí nóó nní íwe m má, nɔ́ pínarekome le.

Nóó Uléécaá iyɔ́pi te.

²¹ Nó mpí nóó nní nkũ n tú,

nə pínarekome le, nə keyáa lepune.
Nó mpí nó nní n ténì, nə keyáa sénnyine.

²² In te pìsoi ye nínépuri yulu,
api nó lákase, pin lámisi pin
kə nónnékópe símisi re nə Usoi Kεpipi ne kefa tene nnya,
nə pínarekome le.

²³ Tikpákárá tē ticə ke pipisaa apí peε antepuyε wa. In te leleε nó leεme, nórínépó riké n
lárú, ani ne mpónare cə, nínéhεε ye keyómecaa-pə piyele ái kumúnjé má.

²⁴ Amá nó mpí nó nní m má, íwe kani topori,
nə nónnénaε piluke masile.

²⁵ Nó mpí nó neni nní n lepaałē, íwe kani topori,
nkū ye sántile nké nó wa.

Nó mpí nó neni nní n sénnyi, íwe kani topori,
nə mpócaai-i lonine ani ténisi.

²⁶ In te mpa úye ye nónnésone símisi, íwe kani topori,
likumúnjé re lē ke pipisaa apí peε antepuyε nəome wai.

*Ani nópinélaarə n la
(Matiyee 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ Nó nní kutu né n cólē, ne nó símisile re ani nópinélaarə n la, ani pepeε nó n yulu lisone
n wai,

²⁸ ani pepeε awéeri nó n wai anó sone ritikise, ani pepeε íwe nó n wai kecáa n welu.

²⁹ In te usoi ye kumóri kuse-i kepeεe pó tə, a kutórə u ritujá, usoi un kupókpélenku pó n
yosíé, a tíyεε uké kə kepótúkanka tene kpisi.

³⁰ Mpa úye yeε linyine pó we a li u he, úye un kə lipókó linyine pó n yosí, kape li u korí.

³¹ Lē kani ní la picə piké nó wa, ani ye limεcə pi wa.

³² In te pepeε nó ní la ηmane kaní la, ihéé íye icə kani peε mé. Pikópekəó ricuruu ye pepeε
pi ní la lalε.

³³ In te pepeε lisone nó n wai ηmane kani ye lisone wa, ihéé íye icə kani peε mé? Pikópekəó
yèè kə lē wale.

³⁴ In te nə tálē te pē kani n lonse yé nó héεε, ihéé íye icə kani peε mé? Pikópekəó ricuruu
yèè pikópekəó lonsele pin tálē te pi yé lē kapi n lonse ritísi linyine pi hééε.

³⁵ Amá nókéké nópinélaarə n la, ani lisone pi n wai. Ani kape ye n tálē te pi yé nó hééε ani
kelenε pi lonse. Nó ihéé kecire yē ani półó Uléεca yeε mpa yo kecáa n tū sipipi, likumúnjé
re u pepeε apí rícere m má ne pìsoi kpákárá lalε.

³⁶ Ani ye nómenécəpεcire íwe ténaane yare ke Nóunésáa uu ye íwe nó n tē meca.

*Ai we re təké ye picə akópe m palē
(Matiyee 7:1-5)*

³⁷ Ani kape ye picə akópe m palē, Uléεcaá úu kape kə ne nś akópe m pālē nnya. Ani kape ye
picə ne túhaane, Uléεcaá úu kape ne nś n túhaane nnya. Ani ye picə akópe pi sárei, Uléεcaá
uu nóanékó nó sárei.

³⁸ Ani ye picə he, Uléεcaá uu nó he. Pi nó músune ai yipu aí wure api tíηa-tíηa api nó kópə.
Kemúnjé kē kani ye ne picə mí musí kapi kə ne nś músune. Ai líka nnya, Uléεcaá ye músune
ai yipu uu tíηa-tíηa uu tírii uu nó kópə. Kulū kpē kani ye ne picə mí musí kucə ke Uléεcaá
uu kə ne nś músune.

³⁹ Yeesu uu kə kenýarū kpá re: Unyíye úu yé fe uké unyíyεcə tərəi. Lin lē n wa, pinnéi ye
ha kuhóre-i lóipone.

⁴⁰ Uyεε pikei m peikeε úu ye uyεε pi u m peikeεε n fe. Amá uyεε pi m peikeε un pikei n
ceri ísone, u ne uyεε pi u m peikeεε yé n sá.

41 Yo nnya kaa keyúipi kee upómárecō menipere-i ní we nyáni áa ppe kenawelépi kee mepókó-i ní we nyáni?

42 Iye kaa yé fe aa upómárecō maa re: Unémárecō, a riyá ké keyúipi kee mepóníperre-i ní we lese, páa ppe kenawelépi kee mepóníperre-i ní we lese kelenē. A tíye pō kecáá kecáá mewai má kpa! Kenawelépi kee mepóníperre-i ní we kaa yé mefoí lese aa ppe n̄sone n nyáni áá ne keyúipi kee ucō menipere-i ní we lese.

Kuléé ne kuapipi kecáá icélaa

(Matiyee 7:16-20; 12:33-35)

43 Kuléé kpre isare n láarú áku ye apipi kópe mari, kuléé toikó áku ye kō apipi sone mari.

44 Pi ye n̄pá kuléé kúye ne kuapipi cerilē. Api ye sinípeleépi kecáá afiiki tō, ápi ye kō ahíhíí kecáá areesee tō.

45 Lisone ke usoi sone uu ye ukefa-i léseme, usoi kópe pōo likópe ukefa-i léseri, likumúnjé re lelee usoi kefa-i n yipaalē ke nnōo nn ye símisi.

S̄tyō sité sinyine kecáá nsímé

(Matiyee 7:24-27)

46 Yo nnya kani né sélei re Upíima, Upíima áni ppe lē kam nó n céesi wai?

47 Ani tíye ké nó nyise lē ke uyee nnésímé kutu n cólē un ne n keisi uú ne menyíne ní we.

48 Liute ye we yare usoi yee k̄yō m móm uu túni ai cimisi uu kepare tulu, uu kekecáá rikúí tōsi. Ke ikóí ii n yi ii waa, míni ame ke fe, amá áme kō fe meké ke ritija-tija, likumúnjé re ke mōmaalenle n̄sone.

49 Amá uyee nnésímé kutu n cólē úu péé ne n keisi ye we yare usoi yee k̄yō m móm uu ntaai pure-pure kecáá ke tōsi, rikúí ári we. Ke ikóí meni ame ke rin̄fe, mese ne mese kake tōhō áke foru téké-téke.

7

Yeesu ye Rōm usóoca kpéē unyine ukeikó p̄oise

(Matiyee 8:5-13)

1 Ke Yeesu uu p̄isoi ppe u n kálaalē ifaaci piwai mí masí, uu yisi uu Kaperinawum tómpō.

2 Rōm usóoca kpéē unyine ye ppe ukeikó unyine mále, úu ye ukeikó uyē kecáá kō. Ukeikó uyē un p̄óólú, ticuruu un kekpō nyahai.

3 Ke usóoca kpéē uyē uu n kō pin Yeesu nsímé símisi, uu Pisuifi piwéése tum te piké ha u séeme uké ukeikó p̄oise.

4 Api Yeesu kémee tuipō apí ne meyá u tēni re: Usoi uyee ne sá re p̄oké u lē.

5 U ntópuri lalē n̄sone. Uyee kō kurýómeyáhaalee m̄ō.

6 Yeesu uu ppe pi tikipō. Kuu k̄yō n nyahai, usóoca kpéē uu upisane tumpō re piké u maa re: Upíima, kape mepócíre ricón. Am ne sá re p̄oké kenéyō lō.

7 Ne rinécúruu yenle re ám tu re ké kepómee hapō. Amá a rinóo he unékeikó uké peí.

8 Né ticuruu ye piwéése mále nen pi pakarelē, nen kō pisóoca má ppe né m pakarelē, nen piunyine m maa re uké méye ha, u ye hale. Nen kō ucō m maa re uké kam, u ye kale. Nen kō unékeikó m maa re uké linyine wa, u ye li wale.

9 Ke Yeesu uu anōo nyē n kō, usóoca kpéē uyē isoi ii u s̄nesi. Uu panse uu p̄isoi kulúí ppe u n t̄ikilē maa re: Ne nó maa re n̄pá Isirayeli kémee, ám pikai n̄fatene mmú ncō yenaalē.

10 Pē kuu n tū api k̄yō-i p̄epō api ukeikó uyē leepō un isare láarú.

Yeesu ye ukúmannasi unyine kewā n̄faa peseme

11 Kai kóso n weesi, Yeesu uu kuyu kunyine kapi ye n s̄ee re Naini sí. Upipiretiki ne risoiwuí tin u tikilē.

12 Kumúnjé kpe-i kuu kuyu kepoo n nyahai, uu yénu pin ne kesoikópe pikúlaa tósu. Ukúmannasi unyine kewā cireníne kapi lē ne tósu. Kuyu pikó kulúí pin ne unósi uyē tū.

13 Ke Yeesu uu u n yé, íwe ii u wai uu u maa re: Kape té!

14 Yeesu uú nyásópá uu asoikópemule ca, pεpεε n topori api nyερε, Yeesu uu ρε: Κεημάνεπι, νε ρινόό πό ηε, a yisi!

15 Κεσοικόπε ακε κάηάράά ακε nsímé kápáá. Yeesu uu κεuni κε πα.

16 Iwame ii pinnéi loni api Uléécaá rinyiri taáσε pin tee ρε: Antepu píima ye κερόσπε ρικράφύμελε. Uléécaá ye kale uké umpuri come!

17 Nsímé mmē nn Yutee ketē nnéi νε κεμεκά sitē kémεε kóónú ρε lē κε Yeesu uu wa.

*Yohani Uniwole pitume
(Matiyee 11:2-19)*

18 Yohani pipiretiki api lē nnéi u símisi. Yohani uu pikεσπε pité séi,

19 uu Upíima kémεε pi tum τε piké ha u pise ρε: Póó usoi uyē kapi mεκεε-me n tee ρε u sánti née unyine ucó ye κεπιρε wemελε?

20 Kapi Yeesu kémεε n tuiπá, api u maa ρε: Yohani Uniwole yeε ró tumme ρε táké πό pise ρε: Póó usoi uyē kapi mεκεε-me n tee ρε u sánti née unyine ucó ye κεπιρε wemελε?

21 Kumúné kpē kémεε, Yeesu un pisoι meγā itóι páisente, un aníri pi péσει un pinyíye meγā inipeε wúkulentε.

22 Uu pεε Yohani pitume maa ρε: Ani mpá ani ha lē kani n yé ani ká kom Yohani κεεκεε: Lελεε ρε pinyíye ye nyánile, síkankáláká sin sónε, piyó pin wole pin funi, pitusuí pin kómει, pikpákpá pin yisikeε, piwékáó pin ká Nsímé Kεcίρε κε pisoι api pi n yóólē kómει.

23 Uye unsá né nnya n loó, liute ye únarekome le.

24 Κε Yohani pitume api pitóné m masí, Yeesu uu Yohani nsímé pisoι pεε n cápinelē n símisi ρε: Yo kani kucesi kóima-i piyéne ha? Κεκράπι κε kuyá aku n fikiiseε, née yo?

25 Yare yo kani pεε piyéne ha? Usoi yeε melape κεcίρε n lapaalē yeε kei we, née yo? Amá siyóopiγá-i κε pεpεε ilū néikáó n tánti pin isoι le apí we.

26 Yare yo κεcίρε ημαα kani pεε piyéne ha? Antepu unyine, née yo? Amá aseι κεcáá uyē kani nní n yé νε antepu fele.

27 Likumúné ρε Yohani nsímé kai Nléécaasimé ritelé-i wólaalē τε:

Unétume ye nkó kam n tumme

uké νε κεκπέē πό wa

uké mpócéε nyóonse.

28 Yeesu uu pimáa kpá ρε: Ne nó símisile ρε ápi unyine maraalē yeε Yohani n fe, nípá νε lē, pεpεε Uléécaá iyáopi kémεε n we κεcópe uyεε n fílē ye u fele.

29 Kuyu nnéi νε pilampooyáó pεε Yohani nsímé kutu riñcá api tíyεσε uu míni pi wole. Pi cerile ρε Uléécaá yeε aseι ute.

30 Κε Pifarisi νε pεpεε Uléécaá isé n nyu api n yè ρε Yohani úu kape míni pi wole, li nyísele ρε lē κε Uléécaá uú νε pi n la kapi κεπιρε rito.

31 Yeesu uu pimáa pi kpá ρε: Uye kam yé νε nfáani pisoι múnεiseνε? Uye kapí νε mεnyíne we?

32 Pi nkpáni yare siwá σεε kéyaála-i n tŭ, si νε sisicá sin séleine asi ye ρε:

Tó asū símisile, ani yúlu áni yesi,

ari sikpoyome yom, áni tē.

33 Likumúné ρε Yohani Uniwole ye kale úu ye iluke li, úu ye ká píta n ntí, ani ρε u unírihélaa le.

34 Usoi Kεpipi πόó weri ken le ken níru, ani ká ρε: Ani usoi nkó nyánii, piluke νε píta nkó ημανε μεε uyē we. Ticuruu u ká pilampooyáó νε piwaikópekáó picá usane le.

35 Amá pεpεε u n ηmurei ye nyíselenle ρε Uléécaá mεwéεσεσhó ye με.

Yeesu ye Ufarisi Simáó keyá-i we

36 Ufarisi unyine uu Yeesu séi ρε piké κεsé iluke li. Yeesu uu usoi uyē keyá sí uú tone uu le.

³⁷ Kuyu kpɛ unɔsi unyine yee mefine kɔpe m má un we. Kuu n kɔ te Yeesu ye Ufarisi uyɛ keyɔ-i we un iluke le, uú ne kenúmpɪ ne tulaali meyipɛ sɪ

³⁸ uu Yeesu kepire nyere, uana-mɛ. Uú n tɛni uu Yeesu ana mɛnini fɔlu, uu limemáá ne unnyúpi a tinnente, uu a pira uu tulaali akɛcáá kɔni.

³⁹ Ke Ufarisi uyee Yeesu kusáne n wai uu lɛ n yɛ, uu ukɛfa-i n tee re: Usoid nkó un pɛe mesei antepu, u yɛ pɛe unɔsi nkó yee nní u n cárii ceri re wóo lo, u yɛ kɔ pɛe céri isoi íye mpuri kuu le. Unɔsi lo yee mefine kɔpe m má.

⁴⁰ Yeesu uu pɛe Ufarisi rinóo yósu re: Simɔɔ, ne nnyine mále ké pó male. Simɔɔ uu rinóo pɛe re: Sáa, a male.

⁴¹ Yeesu uu re: PISOI pitɛ pɛe ne uwóolonse riwóme má. Use un ne riwóme u má nwóoweni siwóo píle píle menupũ, ucɔ pɔɔn ne riwóme u má nwóoweni mɛpipi kuwóo.

⁴² Piketɛ kɛ úka úu kɔ pɛe fene uké uriwome hééle. Uwóolonse uu piketɛ sárei. Piketɛ kɛ keɔpe úye yee yɛ meyansei uwóolonse uyɛ n la?

⁴³ Simɔɔ uu rinóo u yósu re: Ne músu re uyɛ tiwome tee m piye yee yɛ meyá u n la. Yeesu uu re: Pɔ alari mále.

⁴⁴ Uu lɛ memáá unɔsi uyɛ-mɛ pansɛpɔ, uu Simɔɔ maa re: Pɔ unɔsi nkó yɛɛ? Ne kepɔyɔ-i lommɛle áa míni né he re ké anéna riké, amá uyɛ ne anéna umenini fɔile uú ne unnyúpi a tinnente.

⁴⁵ Aa né ripira re kusáne kaa né yósu, amá kamí ne n lomme kuu nní né yáhaankɛe uú ne anéna tini.

⁴⁶ Aa mékpɔ rinéyu kecáá kɔonu *, amá uyɛ ne tulaali anéna kecáá kɔnule.

⁴⁷ Lɛ nnya kam pó tee re: Nla píima kuu né ní nyíse ye nyísele re pi uakópe nnéi u sárei. Amá uyɛ kapi nkáripɪ n sáreile, nkáripɪ kuu ye unla nyíse.

⁴⁸ Yeesu uu pɛe unɔsi uyɛ maa re: Ne apókópe pó sárei.

⁴⁹ U ne pɛpɛe kesé n le api pisifa-i n símisi re: Usoid úye mpuri lo yee akópe n sárikeɛ?

⁵⁰ Yeesu uu pɛe unɔsi uyɛ maa re: Mpófatenɛ ye pó yóriyɛle, a n nme ne nkíhɪnɪe.

8

Pinósi pɛe pɛe Yeesu n tikilɛ

¹ Lɛ memáá ke Yeesu uu ayu maa ne ayu sínsá rikóónú un Uléécáa iyɔɔpi Nsímé Kɛcɪre yóólɛ. Upirɛtiki kefi ne pitɛ

² ne pinósi pɛ kuu aníri m pɛsei ne pɛ kuu m pɔisente pin u tikilɛ. Maari kapi n sélei re Makitala ukó kapi aníri aseɪ m pɛse ne

³ Cusa yee Erooti keyɔ kecáá mí paílɛ unɔsi Yohana ne Susaani ne pinósi meyá pɛe pɛe pilikó ne Yeesu ne upipirɛtiki n léni.

Ulukaa kɛnyárũ

(Matiyee 13:1-9; Mariki 4:1-9)

⁴ Ayu kulúí kɛmɛe ke pISOI api ye pɛe léepɔ api Yeesu léepɔ. Ke pISOI api n cápine, uu kɛnyárũ maa re:

⁵ Utisi unyine yee ilukɛpuri pifóme leepɔ, icɔ ii ricéetime lólu api ikɛcáá cɔpisi sinúipi asi i le.

⁶ Ilukɛpuri icɔ ii kepare kecáá lólu. Kii n le, ii kóosi, ke rɪnɪe rɪn rɪ we nnya.

⁷ Icɔ ii sinípeleépi kɛmɛe lóipɔ ii lelu, sinípeleépi asi mese ne mese i hila.

⁸ Amá ilukɛpuri icɔ íf ne ketɛ sɔne sá, ii lelu ii papisi ii máru rɪsɔne. Yeesu uu pimáa kpá re: Ani kutu ricɔ rɪsɔne, úye un ukóme uu kóm.

Yo nnya ke Yeesu uú ne sinyárũ céesi?

(Matiyee 13:10-17; Mariki 4:10-12)

⁹ Yeesu pipirɛtiki api kɛnyárũ kɛ aseɪ u pise.

* **7:46** Mékpɔ pikɔonu ríyu kecáá: Kusáne piyóo ye pi Pisuífi kɛmɛe. Tíyu piwaise ye pi.

10 Uu rinóo pi yósu re: Nó ke Uléecaa uu uiyóopi nsímé mee m pékaalē cereise, úu pē cereise. Amá picó ye mǐpá yo kómēile yare sinyárū liké wa re pi n̄sone paílē amá ápi kó pēe n̄sone nyáni, pin n̄sone kutu cólē ápi kó pēe n̄sone kómēi.

Yeesu ye ulukaa kenyárū aseí lese uu símisi

(Matiyee 13:18-23; Mariki 4:13-20)

11 Kenyárū kē aseí ye nnyé: Ilukepuri yee Nléecaasimé.

12 PISOI pinyine isoi ye ricétime tē meco wele. Pi ye konle, amá kuníri akú weri aku nsímé mmē písifa-i lese ápi kape ne kefa n tene liké pi n yóriye nnya.

13 Picó ye keparecaa kē meco wele: Pi ye Nléecaasimé kónle ápi n yósu ne mpónare, amá ápi ye n tíye nké pikeme iníjǐ wa, ápi ye kefa tene liké nánai. Ncón nn n ka, ápi nfatene yálalapo.

14 Ilukepuri iyee sínipeleépi-i ní loó ye we yare pepēe ye n kō, amá ápi tíyese nfasimé ne memá ne ketē kecáá lilala ai n hila ápi ye pēe rikáhákáhá ne kētō-pō.

15 Ilukepuri iyee ketē sone-i ní loó ye we yare pepēe Nléecaasimé kutu rinco ápi písifa-i n múlú, ápi n n tikilē ne kefa kese ápi nmóópú nn kulaa pi wai.

Kéfiráa kenyárū

(Mariki 4:21-25)

16 Yeesu uu re: Úka úu ye kéfiráa risé uu kucári ke kipi nēe uu kefine metene ke pésu. Amá kelō cacá kapi ye ke ritōsi liké ne n wa re pē nnéí pēe kényō-i n lompo ye metéí yé.

17 Lē nnéí lee pēe m pékaalē ai kúyene wai, lē ke mǐpá úye úu pēe kúyene ní we ai metéí kémee léeri.

18 Ani nómenécire tí ne lē kani ye nsímé n kō. Likumúnjé re uyee m má kapi ye pípa rikpá, amá úye unsá m má, nkáripǐ mmē kuu m má kapi u yósune.

Yeesu uni ne upiwā

(Matiyee 12:46-50; Mariki 3:31-35)

19 Yeesu uni ne upiwā apí weri ápi u leeri, amá ápi fe piké ukeme tuiṗō, ke pISOI ápi kulúí ní tōsí nnya.

20 Ápi pimékame Yeesu símisi re: Upóni ne pipówá ye ketahai nyenu pin la piké pó yé.

21 Amá Yeesu uu pinnéí maa re: Unéni ne pinéwá pēe nní pepēe Uléecaa Nsímé kutu n cólē pin lē knn pi m pise tikilē.

Yeesu ye meyo píma menyine riséése

(Matiyee 8:23-27; Mariki 4:35-41)

22 Keyáa kenyine ke Yeesu ne upipiretiki ápi kúninōi lō uu pi maa re: Tóké kupiye kuwélé kucō-mē ha. Ápi mē tēj.

23 Kumúnjé kpe-i kapi n tējlē, Yeesu uu lōpile. Kuyō píma kunyine aku pipépe kápáá. Míni ame kúninōi yipu lin ne nkṗō pi wéési.

24 Pipiretiki ápi Yeesu leepō ápi u yónse ápi u maa re: Sáa, Sáa, tō kpínine! Yeesu uu yisi, uu kuyō ne ániwalé cési ne kuwói, ai níyēsi, ai séé léké-léké.

25 Yeesu uu upipiretiki maa re: Yei ye nónnéfatenē? Amá iwame ii pi wai, aseké uu kó nnóo pi yipu ápi pimēcōpecire m máikēene re: Usoi úye mpuri ye nkó, aí ne kuyō ne míni péne lin u pakarelē un tinóo n he.

Yeesu ye untrihélaa pōise

(Matiyee 8:28-34; Mariki 5:1-20)

26 Ápi Kerasaa pikó ketē kee kupiye metéj meco ní we ken Kalilee ketē lorólē loni.

27 Kē Yeesu uu kúninōi-i rincúlame, kuyu kṗē utisi unyine uu u tēpei. Háí mekēe-me kúu ye ilū tā, aníri an u pēkesi. Uu pēe kényō má, amá akpíí kémee kuú pēe sói.

28 Kuu Yeesu n yé, uu pupēi, uu uanui kecáá wúla uu meyá maa re: Tó ne mpó ne ní-ye, Uléecaa yee mǐpá yo kecáá ní tǐ Kepipi Yeesu? Ne ne pó ténile re kape íwe né wa.

29 Ai líka nnya kuu lē male, Yeesu ye rinóo hē re aníri aké ukeméé le. Li ye lin ne u n yisi, pi ye ána ne anípe akpanii u paasile, amá uu a túúni, aníri aa kucesi kóima-mē u kpáú.

30 Yeesu uu u pise re: Iye kapi ye pó sée? Uu rinóo yósu re: Pi ye né sée re “kulúí”, likumúnjé re aníri ye ukemee kulúí welé.

31 Aníri nyē aá ne Yeesu téni re úu kape nkpó kuhore-mē a riláupó.

32 Kúfōnlee píima kunyine kun tikúú kecáá we kun túkuri. Aníri aá ne Yeesu téni re uké tíyese aké áfōn nyē-i lō. Yeesu uu ncée a hē.

33 Aníri aa pēe usoi uye-i lelu aa áfōn loni. Afōn aa kekúúcaa-pó ntóó sé aá ha míni-i sée.

34 Ke pisei pēe áfōn n kpáúlē api lē n yē, api wuru apí ha ne nsimé mmē kuyu maa-i ne siyupi nné-i kóónú.

35 Pisei api léeri piké lelee n wa yē. Api Yeesu kémee tuipó api leepó utisi uyē un péi, un Yeesu ana keyúrí tú un lapaalē, ne ukeyu cáká-cáká. Iwame ii pi wai.

36 Pē nnéi inipēe-i kai lē n wapisi api lē ke aníri aá ne utisi uye-i ní le keenkēe.

37 Kerasaa ketē pikó nnéi api Yeesu maa re uké pikuyu-i le, ke iwame ii pi n wa nnya. Yeesu uu kúninai yopoi uké tómpó.

38 Utisi uyē ke aníri aa n tíye uú ne Yeesu téni re uké ncée u hē uké u ritiki, amá Yeesu uu u lakase uu u maa re:

39 A kupóyu pele aa lē ke Uléécaa uu pó ní wa keenkēe. Utisi uyē uu sí uú ha kuyu nnéi kémee lē ke Yeesu uu u n wa símaankēe.

*Yeesu ye Yairusi ukpére yukuse uu kó unósi unyine paise
(Matiyee 9:18-26; Mariki 5:21-43)*

40 Kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu kupiye ritime ricó-mē n léeme un pēeri, pisei pēe pēe n cápínélē api u tépei. Pi nnéi ye pēe u ménle.

41 Utisi unyine kapi ye n sée re Yairusi uu pēé weri. U pēe ukuyu Pisui fi kuyomeyáhaalee uwéése le. Uu Yeesu ana metene wula uú ne u téni re uké ukeyó-i ha re

42 ukewá kpérepí cirenínje kee m má yare aḡmē kefi ne até ye lalē keké kpu.

Kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu kei n sí, pisei pin awélé nnéi u nyikii pin ne u tikilē.

43 Kumúnjé kpe-i, unósi unyine ke ménye ame n léenti hái inḡmē kefi ne ité-me un kei we. [Pipóise píima nnéi kuu rika uu umemá nnéi caai], amá úka úu fe uké u paise.

44 Uu Yeesu kēpíre-mē nyósópó uu uketukanka ritime ca. Kuu lē tírca, ménye mee n foho ame mese ne mese nyere.

45 Yeesu uu pise re: Wóo né rica? Api pinnéi kēḡesi re ápi u rica. Piyee uu re: Sáa, pisei ye pó kálaalenle awélé nnéi.

46 Yeesu uú maa re: Usoi ye né ricale. Liriýíkí re ne ceri re rínḡe nnyine ye kenéméé lele.

47 Unósi uu yénu re li u yámmle. Uu Yeesu-i sí un terii uu uana metene wula. Uu mpá úye keyu-i lē nnya kuu Yeesu riñca ne lē kuu mese ne mese ní péi símisi.

48 Yeesu uu u maa re: Unékpére, mpófatenē mee pó yóriye. A n ḡme ne nkíḡniḡe.

49 Kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu lē n símisi, utume un Yairusi keyó leeri uu Yairusi maa re: Upókpére ye kpule, kape nkpáni urósáa pēkesi.

50 Yeesu uu kóm, uu kuyómeýáhaalee uwéése Yairusi maa re: Képówuú áke kape tó, mpókó yee re a ne kefa tene. Upókpére ye péluḡe.

51 Kapi kēyó n tuipó, úu úka ncée hē re u ne uyē piké lompo, insá Piyee ne Yohani ne Yakupu ne kewá kē usaa ne keuni.

52 Mpá úye un téni kewá kē nnya. Yeesu uu pēé maa re: Ani kape tē, áke kpu, ke lonile.

53 Api u n sénnyi, likumúnjé re pi nyu re kekpérepí ye kpule.

54 Yeesu uu kekunipe tini, uu meýá pupai re: Kewá, a yisi!

55 Kewá nfaa nn pēeri, áke mese ne mese yisi. Yeesu uu rinóo hē re piké iluke ke hē.

56 Ai kewá pikó nnóo yipu, amá Yeesu uu rinóo pi hē re ápi kape lelee n wa úka símisi.

9

*Yeesu ye pitume kefi ne pité wée
(Matiyee 10:5-15; Mariki 6:7-13)*

¹ Yeesu uu upitume kefi ne pité cápine uu rínanje pi he re piké aníri n fe api kó itói m pòisente.

² Uu pèe pi tum te piké ha Ulééca iyóopi nsímé símisi api pitóikó pòisente.

³ Uu pi maa re: Aní kape linyine rimúlú yare kunaapi nées kulóo nées iluke nées kewóó nóké ne ncée ha. Aní kape sitúkanka sité sité rimúlú.

⁴ Nón kényó kénye-i n topile, ani kei n tū hái ne nókenétóhè tunjé.

⁵ Pin yei kusáne piyóó nó n yè, ani pikuyu le, ani nóanéna nkonjo péi liké nyíse re pi Ulééca pipakare ye.

⁶ Upitume api tósu, api ayu nnéi kémee sónne api Nsímé Keciye símisi pin mpa yei pitóikó pòisente.

*Erooti ye píri tū
(Matiyee 14:1-12; Mariki 6:14-29)*

⁷ Uyóopi Erooti uu lè nnéi lèe n wai nsímé kóm. Uu ceri lè kuu yé m musí, likumúhè re pinyine ye pèe tee re: Yohani Uniwolé ye pikpókpo-i yisi.

⁸ Picó pin tee re: Elii ye leeme. Picó pin kó tee re: Pèe mekke antepu unyine ye nkpo-i yisi.

⁹ Amá Erooti uu re: Ne tíyesele api Yohani ríyu tólu. Usói úye mpuri nsímé kam pèe nní kóméi má? Uú n wéési uké Yeesu yè.

*Yeesu ye pisoí ákotokú anupū (5.000) kpínii
(Matiyee 14:13-21; Mariki 6:30-44; Yohani 6:1-14)*

¹⁰ Pitume api pèeri api lè ne lè kapi n wapisi Yeesu keenkee. Uú ne pimécire iyaa lelu kuyu kpè kapi ye n sée re Petisayita kekúri.

¹¹ Amá pisoí pèe n cápinelè api kóm api u tiki. Yeesu uu Ulééca iyóopi nsímé pi símisi uu kó pèpèe m póólú pòisente.

¹² Ké itunje ii n tene, upitume kefi ne pité apí ne u kó api u maa re: A pisoí maa re piké ha ayu ne siyupi sèe ne nní ró ní kólè kémee iluke ne sifine wéési, likumúhè re kucesi kecòpe kari nté we.

¹³ Amá Yeesu uu pi maa re: Aní nórinécúruu liluke-luke pi he. Api rinóo yósu re: Akpónó anupū ne ikpíntomé ité ñmane kari nté má. Nées pò la re tóké ha pisoí mpí nnéi iluke ló?

¹⁴ Pisoí ákotokú anupū (5.000) pèe pèe kei we. Yeesu uu upitume maa re: Aní pi tonsente pisoí kuwóó kuwóó anai.

¹⁵ Pitume api lè kuu pi n forii wai, api pisoí tonsente.

¹⁶ Yeesu uu akpónó anupū ne ikpíntomé ité kpísi, uu keyóme werí, uu iluke iyè kecáá Ulééca pòone. Uu kpókòrine uu upitume pa re piké pisoí pèe n cápinelè hòone.

¹⁷ Pinnéi api le api lepu. Upitume api akéri nyee m pòone cápine ai anéré kefi ne até yipu.

*Piyee ye yámne re Yeesu ke Ulééca uu wée
(Matiyee 16:13-19; Mariki 8:27-29)*

¹⁸ Keyáa kenyine ke Yeesu uu umécire keyóme yáási, upipiretiki api u leepò, uu pi pise re: Pisoí ye máikèe re nées úye?

¹⁹ Api rinóo yósu re: Pinyine ye tee re pò Yohani Uniwolé le, picó re pò Elii le, picó pin kó tee re pò pèe mekke antepu unyine le ye nkpo kémee n yisi.

²⁰ Yeesu uu pi pise re: Nó ní, nò mpíi re nées úye? Piyee uu rinóo yósu re: Póo uyè ke Ulééca uu n wée.

*Yeesu ye unkpò ne umeyise nsmé riyóó
(Matiyee 16:20-28; Mariki 8:30-9:1)*

21 Yeesu uu pi nyi re ápi kape úka nsímé mmē símisi.

22 Uu pimáa kpá re: Li pise re nē Usói Kεpipi ké meýánsei íwe li. Pisuifi piwéése ne pεpeε ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa yé ke kesi. Li kó pise re piké ke kpu ake keyáa táánū tunjé yisi.

23 Uu pεε pinnéi maa re: Uye un n la uké né ritiki, uké umεcire pípaí riyá uu nípá keyáa kéye ukunapéékó n yalē, uu pεε né tíki.

24 Ai líka nnya, úye un n la uké unfaa ló, u n fómnilε. Amá úye un nē nnya unfaa n fóm, liute yeε yé unfaa ló.

25 Usói kulaa ye kúye in te u ketē nté likó nnéi yé, uu pεε kpi néε uu umεcire ásáláú tani.

26 Uye un neni inései ne nnésímé isei n wai, Usói Kεpipi yé kó uisei wa ken píyεi kemεyóopi ne keusaa ne piléεcaatumε ke Uléécaá uu n wée meyóopi-i m pεeri.

27 Asei kam nó símisi, pinyine ye nté wele pεε yé Uléécaá meyóopi n yé ápi kelene kpíni.

Yeesu ipiηε ye conse

(Matiyee 17:1-8; Mariki 9:2-8)

28 Ke Yeesu uu lē pisímé m masí, ai wai yare siyáa sipaha kumúnjé, uu Yohani ne Yakupu kpísi uú ne rikúú taá piké keyóme yáási.

29 Kuu keyóme n yáási, ukeyu ake méwee conse, uilū ii wárara pói-pói.

30-31 Mεεε ne mεεε, pisoι pité pinyine api Uléécaá meyóopi-i léeri, pi ne Yeesu pin yói. Píkai kai m pise re uké wa ne unkpó Yerusalem-pó ifaací kapi lē wai. Pεpeε Moisi ne Elii.

32 Piyεε ne upicó pin ne nnó ketaa tu, amá api yáka-yaka api Yeesu meyóopi ne pisoι pité pεε ukekúrí n nyenu yenu.

33 Ke pisoι pē api Yeesu rin-yá, Piyεε uu u maa re: Sáa, li nyamle re tóké nté n we. Tó la re tóké sicánjipi sitaani karii, pó kεεε, Moisi kεεε, Elii kεεε. Uu nkpáni nyu mmē kuu n símisi.

34 Kumúnjé kpe-i kuu lē n símisi, kuhope kunyine akú weri aku pi hila. Ke pipiretiki api n yé kuhope kun lē pi hilalē, iwamε ii pi loni.

35 Tinóó rinyine ari kuhope kpe-i léeri re: Nkó yeε Kenépipi kam n wée, ani kutu ke ricó!

36 Kapi rinóó tē lē n kómεi Yeesu ηmanε kapi pεε nyáni. Pipiretiki api séé, ápi kumúnjé kpe-i úka lē kapi n yé símisi.

Yeesu ye kewá kē ke kuniri aku m pekεsi paise

(Matiyee 17:14-18; Mariki 9:14-27)

37 Kai kóso n weesi, api rikúú cépime, risoiwuí píima rinyine ari Yeesu tépeipó.

38 Utisi unyine uu riwúú tē kecεpe sicááila kápáá re: Sáa, ne ne pó tēni re a kenéwá kecáá ripaí, kenécíreníηε ye ke.

39 Kuníri kunyine kpeε ye ke yisi, ake mεεε ne mεεε pipupukεε loni, aku ke krapamnise meýá, aku atalaláá ke wóise. Aku ye mεεε ne mεεε ke riyá, ku ye íwe ke wale kelene.

40 Amí ne pipópiretiki tēni re piké kuníri kpē lakase, amá ápi fe.

41 Yeesu uu pεε re: Nó nfatεnciré ne pikpááree mpuri mmú! Itunε ilé kam nókenémεε pitónε kpáne? Itunε ilé kam yé lē ne nó n kahari? Ani ne kewá kē nté né kam.

42 Ke kewá ake n nyahaipó, kuníri aku ke pepire aku ke lémesi meýá. Amá Yeesu uú ne kuníri cési hái, uu kewá paise uu keusaa múise.

43 Uléécaá nnaηε píima nn nípá úye píri wai.

Yeesu ye unkpó nsímé kpálē

(Matiyee 17:22-23; Mariki 9:30-32)

Yeesu mεwai mē men kó lē nípá úye píri we, uu upipiretiki maa re:

44 Ani nkpéni aseí nyē kam n lá ké nó símisi rimúlú nśone. Pi yé Usói Kεpipi pisoι anipe-i wa piké ke kpu.

45 Amá ápi nsímé mmē kō. Pi pi m pesile re ápi kapē n kō, iwame íi kō ηmurei piké ne Yeesu m pise.

Wóo pipiretiki kecōpe uwéese?

(Matiyee 18:1-5; Mariki 9:33-37)

46 Pipiretiki api pimēcōpēcire keyáa kenyine n kenene piké céri re úye yee pikēcōpe uwéese.

47 Yeesu uu pinfasimé céru. Uu pēe kewá kenyine kpisi uu ukekúrí nyerece.

48 Uu pi maa re: Uye un né nnya kewá nké kusáne n yósi, tinécúruu kuu kusáne yósi. Uye un kō kusáne né n yósi, uyee né n tumme kuu kō kusáne yósi. Likumúnjé re úye un nókenécōpe usínsá, uyee uwéese.

Uye un kerócaá n kpálē, uyē úu uróláaro

(Mariki 9:38-40)

49 Yohani uu rinóo yósu re: Sáa, tō unyine yenle yee aníri n lákase ne ripónyíri nnaηe arí n la tóké ne u yē, kúu kerócōpe ní we tōn ne pó tíkile nnya.

50 Amá Yeesu uu rinóo u pese re: Ani kapē ne u yē, liriýikí re úye un nókenécáa n kpálē, uyē úu nóunéláaro.

Samarii kuyu kunyine ye Yeesu piyóo yē

51 Ke kumúnjé kpē ke Yeesu uu keyóme-mē ní taáne aku n tu, Yeesu uu hó re uké Yerusalem ha.

52 Uu pisoi pinyine kekpéē tónse, api Samarii kuyu kunyine sí te piké lē ne lē kai u m pise u wéési uké kelenē tuipō.

53 Amá kuyu kpē pikó ápi ηmurei piké kusáne u yósi, kuu Yerusalem-mē n símpō nnya.

54 Ke upipiretiki Yakupu ne Yohani api lē n yé api u maa re: Upíima, pō lalē re tóké nna rinóo he nké pikécáa cuunu nké pi toree?

55 Yeesu uu pikuwélé-mē pansēpō uú ne pi cési [uu pēe pi maa re: Ani nyu kemúnjé kekeē nókenémee ní we. Usoi Kepipi áke ka re keké pisoi fóm, amá ke kale re keké piayu lō].

56 Api pēe yisi api kuyu féé-mē sí.

Yeesu pitiki kecáa icélaa

(Matiyee 8:19-22)

57 Pin ncée-i we ke utisi unyine uu Yeesu maa re: Ne pó tíkine kei kaa n símpōne nnéí.

58 Yeesu uu u maa re: Sisáná ye sialéeri mále, sinúipi sin siayámé má, amá né, Usoi Kepipi ám tíka má kam yé ríyu n tampō ké wénte.

59 Uu usoi ucō maa re: A né ritiki. Amá usoi uu re: Sáa, a ncée né he ké ha unésáa kulesi ké pēe kelenē pó ritiki.

60 Yeesu uu rinóo u pese re: A tíye pikpōkpō piké pikpōkpō kulesi, pōóké ha Uléecaa iyōopi nsímé símisi.

61 Usoi ucō uu u maa re: Ne pó tíkine Upíima, amá a ncée né he ké ha menétónjé pinékó símisi.

62 Yeesu uu pēe u pese re: Uyee ne ináa n kólōi un pēe kepire ηméeni úu ne sá re uké Uléecaa iyōopi kémee ukeikó.

10

Yeesu ye pipiretiki kuwóo ne afereé ne pité tum

1 Lē memáá, Upíima uu pisoi kuwóo ne afereé wéee uu pité pité pi tum ayu ne silō nnéí kémee kai m pise re uricuruu uké kō sōne.

2 Uu pi maa re: Iluke kapi ní kpasine ye piyēle, amá pikeikó pēe yé i n kpasi ápi piye. Ani ne ucarēte té uké pepēe yé i n kpasi rikpá.

3 Ani ncée kpisi! Ne nó tumle re ani isánj yee ákpe kecōpe ní we macō n sōne.

⁴ Ani kapε siwóó née kulóó née anéeri rimúlú, áni kapε ncée-i nyεε re nóké unyine yáási.

⁵ Nóké kelene kέyó kenyine-i n lompó, ani ye maa re: Nkínɲine nké kέyó nké-i n we.

⁶ In te nkínɲine ukó unyine ye kέyó ke-i we, nónnékínɲine yé u ritiki. Insá lē, nókenémεε ke nónnékínɲine nn pelenε.

⁷ Ani kέyó ke-i tone, ani lē kapi kei nó n he le ani níru, likumúnjé re ukeikó ye uihéé mále. Ani kapε síyó n tǝrii.

⁸ Nǝn kuyu kúye-i n lompó pin kusáne nó n yósu, pin yo nó m pa, ani li.

⁹ Ani pitóikó m pǝisente, ani kuyu pikó maa re: Uléécaá iyǝpi ye nó nyahaimεle.

¹⁰ Amá nǝn kuyu kúye-i n lompó pin piyóó nó n yé, ani icée-i léepó aní maa re:

¹¹ Tǝ nókunéyu nkoɲo mεε aróna rimémelú nókenécáá ripéi. Mpá ne lē, ani ceri re Uléécaá iyǝpi ye ne nó rikǝle.

¹² Asei kam nní nó símisi re keyáa kē ke Uléécaá uu n sǝnti uké ne pisoι n túhaane, Sotǝm pikó ke Uléécaá uu nna n ηmaasi iwe ye ne kuyu kpē ikó kutǝsi wa.

*Ayu nyεε áa ye Yeesu nsímé ní ηmurei
(Matiyee 11:20-24)*

¹³ Nǝ Korasin pikó, íwe kani topori. Nǝ Petisayita pikó, íwe kani topori! Likumúnjé re mεwaisaηa kapi nókenémεε n wapisi men pεε Tiiri ne Sitǝo kémεε n wa, ai nní ní we pin piakópe kepire ritǝ api áfǝrǝnti tani api pimεcire nfúrǝ kǝikεε liké nyíse re pi conse.

¹⁴ Lē nnya ke Tiiri ne Sitǝo pikó iwe ii yé ha ketúhaane kéméé ne nóinéko kutǝsi wa.

¹⁵ Nté nǝ Kaperinawum pikó, nǝ músu re keléécaá-mē kaní taálē? Ai nkpráni lē. Amá kukúlāyu-i ke Uléécaá uu ketē-mē nó láupǝle.

¹⁶ Uu upipiretiki pimáa kpá re: Uye un kutu nó n cǝlē, né kuu kutu cǝlē, úye un nó n yulu né kuu yúlu. Uye un kǝ né n yulu, uyεε né n tumme kuu yúlu.

Pisoι kuwóó ne afεéré ne pité mεpεεmε

¹⁷ Pisoι kuwóó ne afεéré pē kapi n tǝ api pεeri ne mpǝǝnare, api re: Sáa, aníri ricuruu yeε rǝ pakarele, tǝn tinóo a n he ne ripónyíri.

¹⁸ Yeesu uu rinóo pi yósu re: Ne pεε Setani yenle un keyómεcaá-pǝ lóiri yare kekónεsǝipi.

¹⁹ Ani kutu ricǝ! Née rǝnǝne nó he re nóké iwáa ne inǝ kecáá sǝne ani uláarǝ nnaηe nnéi tékéé líka ái yé kǝ nó wa.

²⁰ Amá ái kapε nó n láárú re aníri ye nó wuru nnya. Lελεε yé nó n láárú lee re Uléécaá ye nóanényíri uritelé kémεε wóí.

Yeesu ripǝo ye larisi

(Matiyee 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Kumúnjé kpε-i, Nfáasǝne nn Yeesu rikin ɲinukuse uú maa re: Sáa, ketē ne keyómε Upiima, ne pǝ pakare re pǝ tǝyεse siwá sínsápi asi nsímé mmē kaa pisǝhǝo ne pinyuwe ní pesí aseí kom. Póo mpǝfanare kémεε la re liké lē wa nnya kai kǝ mesei lē wa, Sáa.

²² Unésáa ye mpá yo nnéi né pale. Uka ucǝ úu né nyu Unésáa memáá. Uka ucǝ úu kǝ Unésáa nyu insá né Ukepipi ne pē kam n tǝyεse api u ceru.

²³ Yeesu uu lē memáá upipiretiki-mē pansεpǝ uu pi maa re: Pεpεε lē kani nní n nyáni n nyáni ye pínarekome le.

²⁴ Asei kecáá, antepuyε ne piyǝpi meyā ye káipile piké lē kani n yé yē, amá ápi li yē, api káipi re piké lē kani nní n kǝ kǝ, amá ápi li kǝ.

Samaríi ketē usoi unyine yeε kusoi n nyu kecáá nstmé

²⁵ Isé ucélaa unyine uu rinóo maa un la uké Yeesu ripine wa, uu u pise re: Sáa, íye kai pise re ké wa ké ne nfáa tenεciré n yé?

²⁶ Yeesu uu rinóo u yósu re: Iye kai irósé kémεε wólaalē? Kaa ye isé ritelé n kéē, íye kaa ye mpíi i kǝ.

²⁷ Usoi uyē uu rinóó yósu rē: A Upiima Upóléecaa n la ne kepófa nnéi, ne ipósoi nnéi, ne mpónaŋe nnéi ne kepómúnjé nnéi, aa kə upócə n la yarə kaa ripócúruu ní la.

²⁸ Yeesu uu pēē u maa rē: Pə n̄səne rinóó né pēsēlē. A lē titiki, pó nfáa yē.

²⁹ Amá isé ucélaa uu alari n wéési uu lē nnya Yeesu pise rē: Wóo unésoicə?

³⁰ Yeesu uu rinóó u pēsē rē: Utisi unyine yēē keyáa Yerusalem leeri un Yeriko-mē cəpilē, piyaa api u tini api uilū yósu api u kpafui api itói u wai, api keteni-i u lalēi heihei api tómpə.

³¹ Aí ne sá uyēē yē Uléecaa inyóonse n wa unyine un ncée mmē tikilē. Kuu utisi uyē n yé, uu kējéé uu fáau.

³² Lefi ukó unyine uu kə liməcə kelō kə-i tuiṗə, uu utisi uyē yenu, uyē uu kə kējéé uu fáau.

³³ Amá Samarii ukó unyine yēē ncée mmē n t̄ikimelē uu utóikó uyē kelō tuiṗə. Kuu u n yé, ai meykíyiki íwe u wai.

³⁴ Uú nyósópə uu mékpə ne fēé uitoi kecáa kəikēē, uu i pahaankēē. Uu lē memáa ukeminaa kecáa u tonsē uú ne picéetənjé keyə kenyine-i u sí uú ha kei ukēcáa paí.

³⁵ Kai n weesi, uu mēwópipi meté lese uu uyēē picéetənjé keyə kecáa ní paílē pa uu u maa rē: A usoi nkó kecáa ripaí, n̄n ha piyēi nté m pēeme, né riwómē tēē n tise pó hēéle.

³⁶ Yeesu uu pimáa kpá rē: P̄isoi pitaani mpí kecəpə úyē yēē uyē ke piyaa api nní itói n wa usoiçə?

³⁷ Isé ucélaa uu rinóó yósu rē: Uyēē kusoi u n wa yēē uusoicə. Yeesu uu pēē u maa rē: A n ŋme, aa yē liməcə wai.

Yeesu yē Marita nē Maari keyə ha

³⁸⁻³⁹ Kē Yeesu nē upipiretiki api pinsē ní n̄əj̄lē, api kuyu kunyine tulu, unósi unyine kapi yē n sée rē Marita un kei we, uu ukēyə-i kusáne pi yósu. Marita yē pēē uwá unyine mále api yē u séi rē Maari. U pēē kei wele. Uu Upiima ana metene tone un uicélaa kutu cəlē.

⁴⁰ Marita póon nē pisóō kēyu mahani. Uu yisi uu rē: Upiima, aí pó cəj̄lē ke unéwá uú nē menécíre pihúúkei n nyáneii? A u maa rē uké né lé.

⁴¹ Upiima uu u maa rē: Marita, Marita, pə mēpócíre n̄pá yo kēmeē picəj̄ t̄əsile nē pinákaankēē.

⁴² Amá likēi lise kai usoi pise. Likēi kecire ke Maari uu wéē, úka úu yé fe uké li u yósi.

11

Yeesu yē piyómeyáhaa upipiretiki céəsi

(Matiyee 6:9-13; 7:7-11)

¹ Keyáa kenyine ke Yeesu uu kelō kenyine keyóme yáasi. Kuu ní masí, uupiretiki unyine uu u pise rē: Upiima, a piyómeyáhaa ró céəsi yarē ke Yohani uu upipiretiki n céesi mēcə.

² Yeesu uu pi maa rē: N̄on yē keyóme n yáásine, ani yē maa rē:

Sáa, tipónyiri tiké n kóólēlē.

Ipóyóopi iké lomme.

³ A n̄pá keyáa kēye iluke ró hē.

⁴ A arókópe ró sári,

Yarē ke tóo yē kə picə n sári pin akópe ró n wa mēcə.

Kape tíyēsē tóké pipeikēē kēmeē loó.

⁵ Yeesu uu kə pimáa pi kpá rē: Nó unyine un nkpéni usáne m má uu kesine u lēepə uu u maa rē: Unésáne, a akpónó ataani né lonse.

⁶ Unésáne unyine yēē ncée leeri uu kenéyə-i weri, am kə pēē líka má ké u pa.

⁷ In n la uusanē uyē yé hái kēyə kemēē-pə rinóó u yóome rē: Kape né ricəj̄! Nē rinəonə hánēsile am ká, tó nē sinéwá yē lonle, am fenē ké yisi ké akpónó pó pa.

⁸ Asei kam nó símisine rē in n la úu yé yisi uké a u pa rē u uusanē nnya, amá u yé yisi uu lē nnéi kai u m pise u pa rē uusanē yē picəj̄ u n̄əj̄lē nnya.

⁹ Née ne nó tee re: Ani ye we, pi yé nó he, ani ye wéési, nó yé, ani ye rikómkóm, pi yé rinonoo nó hánne.

¹⁰ Likumújé re usoi uyee n we kapi ye he, uyee n wéési yee ye yé, uyee rinkómkóm kapi ye hánne.

¹¹ Née usáa úye kewá kee yé nkpintomé u we, uu pee iwáa ke pa?

¹² Née úye yee yé ukewá iná he, ken tipele u n we?

¹³ Mpa nó pikpááree mpí, no ye fele ani nósinépipi lisone he. Nó pee re urósáa yee keyómecaa-pó ní we yee yé pee meníje pepee Nfáasone u m pise pihée riyáá?

*Yeesu ye pepee ukecáá nkópe n símisi rinóo pese
(Matiyee 12:22-30; Mariki 3:22-27)*

¹⁴ Keyáa kenyine ke Yeesu uu we un kuníri kunyine kpee utisi unyine nsímé mí pòoneselē lakase. Kaku ní le, utisi uyé uu nsímé loni ai písoi pee n cápinelē meyíkíyiki nnóo yipu.

¹⁵ Amá pikécópe pinyine apí maa re: Aníri uyóopi Pelisepule nnahe kuu ye ne aníri lakase!

¹⁶ Amá picó pón la piké ripine u wa, api pee u pise re uké mewaisaṅa menyine wa uké ne nyíse re Uléécaa kémee kuu léeri.

¹⁷ Amá Yeesu pó ne pee pikemújé nyule. Uu pee pi maa re: Kuyóopiyu kunyine písoi pin pimécópecire n tópu, ku ye kpule, kusiyo asi kese kese lólesi.

¹⁸ Lē nnya in te Setani ye ne umécire tópu, íye ke ukuyóopiyu aku yé pee fe akú ne n we? Nò maa re Pelisepule nnahe kamí ne aníri lakase nnya kam lē ma.

¹⁹ In te Pelisepule yee rínahe né he kamí ne aníri lakasente, wóo pee nópinékó pó rínahe he kápí ne a lakasente? Ani n nyu re nópinékó cire pee nó nyísene re áni alari má.

²⁰ Asei kecáá, Uléécaa nnahe kamí ne aníri lakasente. Lēlee nyíselē te Uléécaa iyóopi ye nókenémee pituime masile.

²¹ Usoi nahe-nahē un itópilū m má un ne ukeyo m mé, úka úu yé fe uké ulikó linyine yáái.

²² Amá unyine un rínahe u n feriyē, liute yèè uitópilū iyé kuú péé ne n tálē yósile uu umemá mē kpísi uu hóónente.

²³ Nkó yee úu kenécáá n kpálē ye iláaró né waille, nkó yee úu picápine né n léni ye haresile.

*Kuníri ye kuripáho kpure-i pele
(Matiyee 12:43-45)*

²⁴ Kuníri kun usoi kéméé n le, kelō kóima kenyine-i kaku ye ha n keraai kun kewénte wéési. Kunsá kewénte n yé, ku ye kukefa-i maa re: Ne kenéyo kpure kam n tíyeme-i pelene.

²⁵ Kun m peepo, aku kéyo leepo ken pééilē ken kò nyóonselē cáká-cáká.

²⁶ Kei kaku ye péé ha kuacó aseí nyee kuricuruu rikpákára ní fe kpíipo aá ne kéyo ke-i tone. Lēlee ye tíyese ke liute uyé mewee fale ame ye n caailē ame mekpure me-i kuú pee ní we tósu.

Mpóonare kecire

²⁷ Ke Yeesu uu lē pisímé mí masí, unósi unyine uu riwúí kecópe maari re: Unósi uyé kefa-i kaa n tóne uu kò pó nyense ye únarekome le.

²⁸ Yeesu uu rinóo u yósu re: Pepee ye Nléécaasimé kutu riñcò api lē knn m pise tiki pee meníje pínarekome.

*Pi Yeesu pise re uké mewaisaṅa wa uu yúlu
(Matiyee 12:38-42)*

²⁹ Kumújé kpe-i ke asoiwúí aa Yeesu n kálaalē, Yeesu uu maa re: Nfáani ketē nké písoi ye caailenle háí. Pi mewaisaṅa kórulé. Mewaisaṅa mē ke antepu Yonaasi uu n yé menyinecò kapi yé kò yé.

³⁰ Yare ke Yonaasi uu Niniifi pikó mewaisaṅa n nyíse, limecò ke Usoi Kepipi ake yé nfáani ketē nké písoi me nyíse.

³¹ Keyáa kē ke Ulééca uú ne pisoí n túhaanene, unósiyōopi yee Saapa ketē kecáá n tú yé ha yisi, uu nfáani ketē nké pisoí akópe pa. Li we re uyee pee hái ketē keto-pō leemele uú weri re uké Salomō mewéesesōhō kō. Uyee kō nté nní ní we ye kō pee Salomō fele!

³² Niniifi pikó yé ha keyáa kē yisi, api nfáani ketē nké pisoí akópe pa. Li we re kumúnjé kpe-i ke Yonaasi uú pee Nléécaasimé rin-yóó api kóm, pi pee mefine consele. Uyee nté nní ní we ye kō pee Yonaasi fele.

Metéi kenyárū

(Matiyee 5:15; 6:22-23)

³³ Yeesu uu kō re: Uka úu ye kéfiráa risé uu ke pésu née uu kucári ke kipi, amá kelō caca kuu ye ke ritōsi re pepee n lompo piké metéi yé nnya.

³⁴ Ipónípee ye ipópije kéfiráa le. Ipónípee in n nyáni nsone, ipópije nnéi kai ye n kpáilē, amá ipónípee insá nsone n nyáni, kuḡmaha-i ke ipópije ii yé n we.

³⁵ Lē nnya a mepócíre tí, metéi mee kepómee ní we áme kape ne rinmaha rimpóló nnya.

³⁶ Ipópije nnéi in metéi m má ke ikelō kéka áke kuḡmaha-i we, innéi yé metéi-i m pólolenle yare lē ke kéfiráa ake ye ne kemetéi nnéi pō n kpáilē.

Yeesu ye ne Pifarisi ne isé picélaa cési

(Matiyee 23:1-36; Mariki 12:38-40)

³⁷ Ke Yeesu uu ní we un símisi, Ufarisi unyine uu ukeyō-i u séi re piké kesē iluke li. Yeesu uu lompo uu piluke kápáa.

³⁸ Ai Ufarisi uyē píri wai ke Yeesu uú ne n le úu kō pee anípe nale kelene yare ke piinyekii ii m pise.

³⁹ Upiima uu pee u maa re: Lē ke nō Pifarisi ani ní we ye lē. Kepóripi ne ricáripi kepire kani ye heere, amá nōsinéfa kéme, piyaa ne mewai kópe nfasimé mee yipaalē.

⁴⁰ Nō piníri le. In ne Ulééca yee kepire n wa cire yee kō kemée waa?

⁴¹ Lē nnya, ani lelee nōsinéporipi ne nōanécaripi-i ní we píwekōó hekesi, li yé pee nípa yo nō sōnukuse.

⁴² Nō Pifarisi, íwe kani topori! Nō ye iyéhe yare manti ne ruu ne ayéhepei ncōpuri ripénele ani hōne awélé kefi, ani kuwélé kuse Ulééca pa. Amá áni pee Ulééca aseí ne unla waiselē. Lē kai kō pee m pise re ani n wai nōn kō peé ne litōrōo kecáá léiselē.

⁴³ Nō Pifarisi, íwe kani topori. Síyukōótone kani ye ayómeyáhaalee-i n la. Nō kō la piké ye kéyaála-i nō n yáhaanke.

⁴⁴ Íwe kani topori! Nō we yare ihóre iyē kecáá kapi n sōne ápi kō pee ikécáá nyu.

⁴⁵ Isé ucélaa use uu u maa re: Saa, pōn lē n símisi, tó kaa kō lē lámisi.

⁴⁶ Yeesu uu rinōo yósu re: Nō isé picélaa, íwe ke nōo kō topori! Ncōni mule-mule kani ye picō cōnse, áni ye kō pee nípa fíi ne nōkenénipepi rica.

⁴⁷ Íwe kani topori! Akpíi sone kani ye antepuye ke nōpinésáyaha api n kō mómti.

⁴⁸ Nōmenéwai mee nyíselenle re lē ke nōpinésáyaha api n wa ye ne nō risále, likumúnjé re pi antepuye kónle, nōo piakpíi mómti.

⁴⁹ Lē nnya ke Ulééca uú peé ne umewéesesōhō maa re: Né Ulééca, né antepuye ne pitume pi pa, api pikecōpe picō kóni api picō íwe wai.

⁵⁰ Kai nní lē, nfáani ketē nké pisoí pee yé antepuye pee hái ketē kekoraane-me n kpí nkpō nnya akpanii yē.

⁵¹ Kai n kpíime Apeeli nkpō-me hái ne Sakarii kapi kenyóonsehuúpi ne Ulééca keyō kepáápáa ní kpu nkpō-pō. Asei kam nō símisi, nfáani ketē nké pisoí mpí kapi antepuye pē nkpō riwome kórun.

⁵² Íwe kani topori, nō isé picélaa! Nō rinōnōo tē kapi ye ne rintíki apí ne Ulééca céru kehánne lesele, nō áni kō pee fene nōké lompo, ani kō pee pepee pilompo ní la ncée tápisi.

⁵³ Kε Yeesu uu kelō ke-i n yisi, isé picélaa ne Pifarisi apí ne u wóosi, api isímé mpehē mpehē kecáá u m píseise.

⁵⁴ Api apine u n wapisi re uké nkópe nnyine male.

12

*Yeesu ye kecáá kecáá mewai kesi
(Matiyee 10:26-27)*

¹ Kumúnjé kpe-i, písoi api cápine kulúí, ai tulu ricurruu pin ána cōpaane. Yeesu uu pεε mefoi upipiretiki maa re: Ani nómenécíre tí ne Pifarisi nkprónótō pite. Lελεε re pi kecáá kecáá mewai ye me.

² Lē nnéí lεε m pékaalē ne lē nnéí ke úka úu n nyu yé kam ai metéí kémεε léeri, ḿpá úye uu li yenu uu kō lí ceru.

³ Lē nnya, lē kani yé meyaá ḿ male, metéí-i kapi yé li kō. Lē nnéí kani yé alee kémεε pico atu-i rinwéíwéí, alee ne itúhaa kecáá kapi yé keyáa li riyóó.

*Uyē kai m píse re usoi uké n wuru
(Matiyee 10:28-31)*

⁴ Ne nó pinésáne símisi re: Ani kape pepεε ye usoi ní kpu, amá ápi ye pεε fe piké linyine licō wa n wuru.

⁵ Ké nó céési uyē kai m píse re nóké n wuru. Uléécaá yeε ye n fe uu usoi kopu, uu limemáá nna teneciré kémεε u sápo kai píse re nóké n wuru. Eεε, ne nó maa re uyē kai píse re nóké n wuru.

⁶ In ne sítanká sité kapi ye ne sinúipi yuke-yuke sinupū lō? Ḿpá ne lē, Uléécaá úu ye kéka kecáá palei.

⁷ Pi nónnényúpi nnéí ricurruu keenle. Iwame íi kape ye nó wa. Nō Uléécaá inipεε-i ríyu mále lin sinúipi yuke-yuke kulúí fe.

*Yeesu meyóó ne umeyule kecáá nsímé
(Matiyee 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Ne nó maa re: Úye un písoi kecōpe n ηmurei re u unékó le, né Usoi Kepipi ricurruu yé Uléécaá pileecaatumε-i ηmurei re née u te.

⁹ Amá úye un písoi keyu-i n kesi re úu né nyu, né Usoi Kepipi ricurruu yé Uléécaá pileecaatumε-i kési re ám liute nyu.

¹⁰ Úye un Usoi Kepipi ricurruu kecáá nkópe n símisi, pi yé akópe nyē liute sárei, amá úye un Nfáasōne n lámisi, liute akópe áa kusárei we.

¹¹ Pin píyei nó n tōroi re pi ne ayómeyáhaalee-i née piyóopi-i née kuyu piwéése-i pitúhaane nó sí, áni kape píri tóne ne mmē kani yé ha ḿ male nóké ne ketahai ní le.

¹² Nfáasōne mee yé kumúnjé kpe-i mmē kai m píse re nóké male nó céési.

Umámá niri kenyárū

¹³ Unyine uu riwúí kecōpe Yeesu maari re: Sáa, a unémáreco maa re tó ne uyē tóké ikúlanlū ke urósáa uú ne ró n tíye hōone.

¹⁴ Yeesu uu rinóo u yósu re: Unésáne, wóo né tí te ké nónnésímé n túhaane née ké ye ikúlanlū nó hóone?

¹⁵ Uu pεε lē memáá pinnéí maa re: Ani nómenécíre tí ne memá nnáapí. Ḿpá usoi un íye nsá m má, ái umemá mee unfaa tese.

¹⁶ Uu pεε kenyárū pi wai re: Umámá unyine yeε pεε sitē má sin iluke u wai.

¹⁷ Uu músu uu nfasimé wai re: Iye kam waine? Kεwai áke ne né we kei kam yé inéluke nnéí n súúkeε.

¹⁸ Uu lē memáá umεcire maa re: Ne anésíme foresine am amáa mómti, am kei menélukεpi ne linékó tōrōo nnéí súúkeε.

19 Am ppe limemáá menécíre maa re: Ne meyíkíyiki nkpeni iluke yee yé aḡmē kulúí né n wa mále. Lē nnya né n wéntelē nen le nen níru nen mpóḡnare-i we.

20 Amá Uléécáa uu u maa re: Pó uníri nkó! Kesine nké cire ke mpófáa nn kétō waine. Lin lē n wa, wóo yé ppe lē kaa nní mepócíre n yikikēe n te?

21 Yeesu uu kpá re: Limēcō kai we ne uyee nní memá umecire n cápine, amá úu ppe Uléécáa kémee líka má.

*Ani ne Uléécáa n tálē
(Matiyee 6:24-34)*

22 Yeesu uu ppe upipiretiki maa re: Lē nnya kam nó maa re áni kapē ye lē kani yé n li nókē ne nfáa m má ne ilū kani yé nónépinje kecáá ní yárii nfasimé wa.

23 Likumúnjé re nfáa ye iluke fele, ipinje in ilū fe.

24 Ani ákraán-kraán tipái, áa ye lukesi áa ye kō kpasi, áa kelukeyekei má áa kō risíme má, amá Uléécáa ye a kpíniile. Nō ne meyansei sinúipi ríyu mále.

25 Nó úye yee yé fe uu nfasimé wai uú ha ne unfaa aḡmē nípa nkáripí kpáse?

26 In te áni líka kuwai we likei sínsá lē kémee, yo nnya kani ppe litóḡḡ nní kémee nfasimé wai?

27 Ani sicare see ye n felesi ripái nké. Mefele mē áme ye pikē píka wa áme ye kō líka yóḡ, amá ké nó símisi re nípa ne lē, uyóḡpi Salomō ricuruu ne umemá nnéi úu ppe ilū inyine má yee ní nyamí ai mefele menyine tulu.

28 Nó písoi mpí nfatene ín piye. In te Uléécáa ye meyúí mee neni kecare-i ní we pin kō kóso nna me ḡmaasine lē sōnukuse, nō kecáá kúu yé meníje ripaíí?

29 Ani kapē nómenécíre nfasimé tā te yo kani yé li née yo kani yé n ntí. Lē ái kapē nfasimé nó n we.

30 Ppēe ápi Uléécáa m pakarelē ppe lē likó meséere wéési. Amá Nounésáa yee keyómecaa-pō ní we ye nyule lelee nó m párlē.

31 Uléécáa iyóḡpi kani yé meníje wéési, uu ppe litóḡḡ nní nnéi mpuri nó he.

*Keyómecaa memá
(Matiyee 6:19-21)*

32 Yeesu uu kō upipiretiki pimáa kpá re: Ani kulúí we, amá iwame íi kapē nó wa. Li we re Nounésáa ye la re áni uiyóḡpi kémee lompo.

33 Ani nólínékó yálisi ani lisiwóḡ píwekōḡ hóḡnente. Ani awóólō kpōciré mulei, ani nómenécíre memá cápine keyómecaa-pō, kei káme píkaí m pōlune. Piyaa ápi píkaí me cane, apapi áa kō me caaine.

34 Likumúnjé re kei ke nómenémá ame ní we, kei ke nónnéfasimé nn ye n we.

Pikeikó ppe ápi ye n lōpíle

35 Ani nómenécíre n cápínelē nōn ne we, ani nóanétampála sihale n télē, ani nósinéfiráa n sélē.

36 Ani pikeikó ppe piuyōsaa m mē mecō n we. Pinósikpiké anyá kuu léérine uké rinōnō rikómíkmí nóké mese ne mese u hánne uké lompo.

37 Pínarekome ye pi, pikeikó pē ke ukeisaa uu yé n læeme pin ne nyáni. Asei kam nó símisi, u umecire nyōnsene uu pi tonse, uu iluke pi wai re piké lí.

38 Un kesinecō ne likepire n ka uu pi læerí pin nyáni, pínarekome ye pi.

39 Ani nsōne ceri re in te kényō usaa ye ppe nyu itunje iye-i ke uyaa uu n sōnti, u yé pēé n nyánile úu yé tíye uyaa uké kulee fori uké lompo.

40 Nóké nómenécíre meséere n cápínelē nōn ne mē. Kumúnjé kpe-i káni ne m músu ke Usoi Kepipi ake pperi.

*Ukeikó sōne ne ukeikó kōpe
(Matiyee 24:45-51)*

⁴¹ Piyee uu pee u maa re: Upiima, yare tó ñmane nnya kaa kenyárũ nké wa née ne pisoĩ tɔrɔɔ nnéí?

⁴² Upiima uu rinóo yósu re: Wóo we yare ukéikó yee aseĩ n tĩkilẽ un kɔ mɛwéésesɔhɔ má? Uyee ukéikó uyẽ ke úyɔsaa uu yé ne kényɔ rin-yá re uké ke m paĩlẽ, uu ye upikeico iluke pa kumúñé kpe-i kai m pise.

⁴³ In te úyɔsaa ye ukéikó uyẽ leeme un meseĩ upikeĩ kecáá we, u únarekome le.

⁴⁴ Asei kam nó símisi: Uyɔsaa ye ulikó nnéĩ u múisenɛ re uké likécáá m paĩlẽ.

⁴⁵ Amá ukéikó uyẽ un umecire m maa re: Unéyɔsaa mekame ye náñailẽ. Un upikeico pikpáfii rinkápáá, un le un pom,

⁴⁶ keyáa kɛ ne itunje iyẽ kúu ne m músu kémee ke úyɔsaa uú ha sónti. Kei kuu yé pee ukéikó uyẽ lakase uu íwe u wai yare kapi ye pepeẽ ápi aseĩ n tĩkilẽ n wa meɔ.

⁴⁷ Ukéikó nkó yee uuyɔsaa mepɔla n nyu, amá úu kɔ pee pikai umecire cápínɛne uké ne n we, úu kɔ pee uuyɔsaa mela wainɛ, pi yé liute meyá fapii.

⁴⁸ Ukéikó nkó yee úu úyɔsaa lilala n nyu uu pee ncaai mee ne ipépi n sá wai, pi yé liute fí fapii. Pin úye meyá m pa, meyá kapi liute pisene, pin úye meyá timmúise, meyá kapi liute kórune.

Yeesu nnya pisoĩ ye kériinɛne

(Matiyee 10:34-36)

⁴⁹ Yeesu uu pimáa kpá re: Ne kale ké ketẽ kecáá nna risé. Li nkpáni yare nké pee pisé máálẽ.

⁵⁰ Li kɔ pise re ké míni wole. Lelee íwe iyẽ kam n lenɛ. Meyíkíyiki kam la re liitunje iyẽ iké pee pitule m máálẽ.

⁵¹ Nɔ músu re nkíñniñe kam ne keteni-i kaa? Ne nó maa re “aaf”, amá pikériine kam ne nó ka.

⁵² Kái ne neni rimpá, kényɔ kee pisoĩ pinupũ m má yé rikéne, kuwélé kuse pitaani, kuwélé kucɔ pité, pin ne tɔpu.

⁵³ Usáa yé ne uképipi tɔ, képipi pɔɔ kɔ ne usáa tɔpu, úni uú ne ukpére tɔpu, ukpére pɔɔ ne úni tɔpu, unyáani uú ne ufɔsi tɔpu, ufɔsi pɔɔ ne unyáani tɔpu.

Ani ye meconsente aseĩ kɔ

(Matiyee 16:2-3)

⁵⁴ Yeesu uu kɔ pisoĩ pee n cápínelẽ pimáa kpá re: Kani ye ahope n yé an ketunjelolé-mẽ leeri, nɔ ye mese ne mese maa re: “Ikónɛ ye cuunine”. Lẽ kai ye kɔ meseĩ wa.

⁵⁵ Nɔn kɔ n yé te kuyɔ ye itunje kumii-mẽ pepuri, nɔ ye maa re: “Kutói ye wainɛ”. Lẽ kai ye kɔ meseĩ wa.

⁵⁶ Nó kecáá kecáá mewai pikó mpí! Nɔ ye fele ani ketẽ ne keyóme meconsente ceru. Yo nnya káni pee kumúñé nkú-i kari nní ní we aseĩ kóméĩ má?

Usoĩ ne uucéɔ pikóméine

(Matiyee 5:25-26)

⁵⁷ Yo nnya káni ye pee nórínécúruu lelee aseĩ m má céri.

⁵⁸ Usoĩ un tiyóɔpipoo pɔ n sée, nɔn nsé timpéne re ketúhaane kani sí, li pise re póké rinmóópú ani kóméine ncée kecɔpe, upócéɔ úu kape ne utúhaane-i pɔ n ha, utúhaane uké pisóɔca pɔ rimúise, pisóɔca póké kukpaniilee-i pɔ rinsáɔ nnya.

⁵⁹ Asei kam pɔ símisi, pɔn kukpaniilee n lõ, áa leerine káa riwóme nnéĩ n héele hái ne kétanká tɔrɔɔ-pɔ.

13

Li pise re nké mefine conse

¹ Písoĩ pinyine api kumúñé kpe-i Yeesu leepɔ, api u símisi lẽ ke uyóopi Pilati uu rinóo n he re piké Kalilee pikó pee ní we pin Uléɔca inyóonse wai kɔ.

² Yeesu uu pi maa re: Nɔ mʉsu re ke pisi pɛ api pikɔpɛkɔ pɛma api Kalilee pikɔ tɔrɔ tɔsu nnya kapi lɛ pi kɔɔ?

³ Ne nɔ maa re “aaí”, amá nɔnsá mɛfine n conse, nɔ nɔnnɛnɛí kpɛnɛnɛ pimɛɔ.

⁴ Pisi pitɛ ápi we afɛɛɛɛ pɛ kecáa ke Silowee kulee cáca aku ní loó aku kóni ní? Nɔ mʉsu re piakɔpɛ nyɛɛ Yerusalem kuyu pikɔ tɔrɔ akɔ tɔsɛi?

⁵ Ne nɔ maa re “aaí”, amá nɔnsá mɛfine n conse, nɔ nɔnnɛnɛí kpɛnɛnɛ pimɛɔ.

Kúfikiyee kpee áku ye apipi m mári nsmé

⁶ Yeesu uu lɛ memáa kɛnyárũ nké pi maa re: Utisi unyine ye pɛ kúfikiyee kunyine tamaalɛ uafikiyee kecarɛ kɛmɛɛ. Uu keyáa sí uké kukɛcáa apipi túunu, amá úu líka yɛ.

⁷ Uu pɛ uléetamaa maa re: A ripaí, aɲmɛ ataani ye nnyɛ kam sɔnaari re ké ye kúfikiyee nkú kecáa apipi túunu ám ye kɔ líka yɛ. A ku riké. Yo nnya kaku yɛ méwoo ketɛ né n caai?

⁸ Uléetamaa uu u maa re: Sáa, a nɔɲɔni kuɲmɛ nkú pikaɲne ku rikpá, né tú am ku kɔ́nɔ́nɔ́sɛ, am pɛ ntaai mɛ mɛfɛne m má súúni.

⁹ Lin lɛ n wa, in n la ku yɛ kelaane mari, insá lɛ n wa, aa ku ké.

Yeesu ye kewénteɣaa unási toikó unyine pɔise

¹⁰ Kewénteɣaa ketúnɛ kɛnyine ke Yeesu uu Pisuifi kuyomɛyáhaalee kunyine-i céési.

¹¹ Unási toikó unyine un kei we. Li wale aɲmɛ atɛ áa we afɛɛɛɛ ke kuníri kunyine akú ne u n loó kun u kparáselɛ un kecíre pinyere pɔnelɛ.

¹² Ke Yeesu uu unási uyɛ n yɛ, uu u séi uu u maa re: Ulééca ye pɔ pɔisele.

¹³ Uu anípe ukɛcáa láa, unási uu mɛse ne mɛse kecíre nyere uu Ulééca pítaáse kápáa.

¹⁴ Amá ái ne kuyómɛyáhaalee uwéese risá, kai n wa re Yeesu ye kewénteɣaa ketúnɛ usoi pɔise nnya. Uu pɛ rinɔ́ yɔ́su, uu risoiwuí maa re: Siyáa sikpuulũ kari má, se-i kai pise re tɔké keisi. Lɛ nnya, ani ye siyáa se-i kam piké nɔ pɔise, ái kape pɛ kewénteɣaa ketúnɛ.

¹⁵ Upiima uu pɛ rinɔ́ u yɔ́su re: Nɔ kecáa kecáa mɛwai pikɔ le. Mpá nɔ úye yɛ̀̀ kekwénteɣaa ketúnɛ kuseele-i uinaa née ukeminaa toriyɛle uu ne kéniniré sí, née ái lɛ?

¹⁶ Unási nkɔ ye nní Apiraham kepirɛ ukɔ ke Setani uu n tóraalɛ hái aɲmɛ atɛ áa we afɛɛɛɛ- mɛ, ái pise re piké kewénteɣaa ketúnɛ u toriyɛɛ?

¹⁷ Yeesu rinɔ́ mɛyɔ́ mɛ ame upilaarɔ isei wai hái, amá risoiwuí nnéi ripɔ́ arí ne umɛwai piima kuu n wapisi nnéi larisi.

Mpuri yuke-yuke nnyine kɛnyárũ

(Matiyee 13:31-32; Mariki 4:31-32)

¹⁸ Yeesu uu maa re: Yo ke Ulééca iyɔ́pi íi ne mɛnyíne we? Yo kam yɛ fe ké ne i múnɛisɛnɛ?

¹⁹ I we yarɛ mpuri yuke-yuke nnyine ke usoi uu ukɛcarɛ-i n lukesi nn lelú, nn kuléé wai, sinúipi asi kuilese kecáa ayámé wapisi.

Nkpónótɔ pite kɛnyárũ

(Matiyee 13:33)

²⁰ Yeesu uu pimáa kpá re: Yo kam yɛ fe ké ne Ulééca iyɔ́pi múnɛisɛnɛ?

²¹ Ulééca iyɔ́pi ye kɔ we yarɛ nkpónótɔ pite ke unási uu ntɔ piima * kɛmɛ n cɔ́hɔnɛpɔ uu pulu pikpɛɛ api yisi.

Tinɔ́nɔ́ tɛ m mákú-mákulɛ

(Matiyee 7:13-14; 21-23)

²² Yeesu uu ayu maa ne asínásá n tɛɲni un céési un ne Yerusalem-mɛ sí.

²³ Unyine uu u pise re: Sáa, mɛsei ye mɛ re pisi nkáripɛ ke Ulééca uu yɛ yóriyɛɛ? Yeesu uu rinɔ́ pi yɔ́su re:

* **13:21** Ntɔ piima: Sikiloo afɛɛɛɛ ne sinupũ kumúnɛ ntɔ ye mu.

24 Ani rinómóópú aní ne rinəṅəṅ tɛɛ m mókú-mókúlɛ loni, asei kam nó símisi. Meyá yé náási rɛ mɛkɛ lompə, amá áme kə fenɛ.

25 Uyəte un píyɛi n yisi uu rinəṅəṅ ká, nó ketahai nyere, ani rinəṅəṅ n komnente nən máikɛɛ rɛ: Sáa, a ró hánnɛ! Uu rinóṅ nó yósu rɛ: Am nyu rɛ nə yɛi pikó lɛ.

26 Ani pɛɛ u maa rɛ: Kɛsɛ́ kari li ari níru, aróyu icee kɛmɛɛ kaa tóóí pən céési.

27 Uu pímaá nó kpá rɛ: Am nyu rɛ nə yɛi pikó lɛ. Ani nɛ ketaa né wa, nó pɛ́ nnéi nóṅ nní líkópe n wai.

28 Kei kani yé tɛnesi, ani aní takai kumúnjé kpe-i kani yé Apiraham nɛ Isaaki nɛ Yakupu nɛ antepuyɛ nnéi n yé Uléécáa iyəəpi-i, ai pɛɛ n we rɛ ketahai kapi nó fómpəne.

29 Písoi yé ketunjeleemɛ-mɛ nɛ ketunjelolé-mɛ nɛ itunje kumii-mɛ nɛ itunje kulukɛ-lukɛ-mɛ leemɛ api wɛri api Uléécáa iyəəpi kɛmɛɛ tonɛ api ilukɛ lɛ.

30 Ai pɛɛ wai rɛ pɛpɛɛ nɛni nní pitórəṅ pinyinɛ yé ha pifóí, pɛpɛɛ nɛni nní pifóí apí ha pitórəṅ.

Yeesu rirəṅ yɛ caai Yerusalem nnya

(Matiyee 23:37-39)

31 Kumúnjé kpe-i, Pifarisi pinyinɛ apí nɛ Yeesu kə api u maa rɛ: A nté yisi aa kelə féé sí. Erooti yɛ lalɛ uké tíyɛɛɛ piké pə kpu.

32 Yeesu uu rinóṅ pi yósu rɛ: Ani n nɛme ani ha kɛsánjá mpuri mmɛ́ maa rɛ nɛ nɛni nɛ kóso aníri lakasentɛɛ nɛn písoi pəisɛntɛ kɛ́ pɛɛ keyáa táánū tunjé pikɛi mpí tɛnɛɛɛ.

33 Li píse rɛ kɛ́ nɛni keyaa nɛ kóso nɛ líkeweekei nnécéɛ rinə́j, líkumúnjé rɛ ái nɛ sá rɛ antepu uké kelə féé kpu kái Yerusalem-i.

34 Nó Yerusalem pikó, nə antepuyɛ kónlɛ ani kə pɛ́ kɛ Uléécáa uu nókɛnɛmɛɛ n tumme apare tapisi ani kóni. Melé kɛsɛ́ kam pɛé la kɛ́ nó cápɛnɛ kɛ́ rimúlú líka ái kapɛ nó wa, nəkɛ́ n we yarɛ kɛ kucáyahá aku yɛ kuamérj metene kusipipi n tā líka ái yé si wa mɛcə, ani yúlu.

35 Lɛ́ nnya kai yé nókɛnɛyə́ riyá kɛkɛ́ mɛnmanɛ n nyɛnu. Ani kə́ tɛ áni nɛni píyɛnɛ né kpáne líkɛ́ ha nɛ tu kumúnjé kpe-i kani yé ha m maa rɛ: Uléécáa uké uyɛɛ Upiima rinyiri nɛ n wɛmɛ rikpá!

14

Yeesu yɛ utóikó unyine pəisɛ

1 Kɛwɛntɛyaa ketúnjé kɛnyinɛ, Yeesu uu Pifarisi uwééɛɛ unyine keyə sí tɛ uké ilukɛ li. Pɛpɛɛ keyáa kɛ́ kei ní we api n̄səne u m páilɛ́.

2 Utisi unyine yɛɛ mɛpílɛ́ itoi m pólú un ukɛyu-i nyɛnu.

3 Yeesu uu nsímé kpísi uu isé pinyuwɛ nɛ Pifarisi píse rɛ: Irósé yɛ ncéɛ hɛ néɛ íi hɛ rɛ piké usoi kɛwɛntɛyaa ketúnjé pəisɛ?

4 Amá apí n̄murei piké rinóṅ yəsí. Yeesu uu pɛɛ utóikó kpísi uu u pəisɛ uu u yápə.

5 Uu pɛɛ pi maa rɛ: In tɛ nókɛnɛcəpɛ unyine kɛwā néɛ uinaa yɛɛ kelúkanka-i lóipə, liute úu yé mɛsɛ nɛ mɛsɛ kɛ pəənɛmɛ nípa lin kɛwɛntɛyaa ketúnjéɛ?

6 Api rinóṅ piyóṅ u pəəne.

Kusáne píseí nɛ usáne ketonɛ píwɛɛ

7 Yeesu uu yénu lɛ́ kɛ písanɛ kapi n sée api sitónɛ n wéɛkɛɛ. Uu pɛɛ pinnéi kɛnyárū nké maa rɛ:

8 Usói un píśənnɛ pílukɛ pə́ n sée, kapɛ ha ketónɛ kɛcírɛ kɛmɛɛ tónɛ. In n la, pi yé úyukəṅ unyine yɛɛ pə́ n fe n sée.

9 Ai wai rɛ uyɛɛ nní nókɛnɛtɛ́ n sée uú wɛri uu rɛ: A ketónɛ kɛ́ nɛ uyɛ́ tiyá. Isei kaa yé ha pɛé nɛ ketónɛ tərəṅ-i tonɛ.

10 Amá li nyamle rɛ usói un kusáne pə́ n sée, a ha ketónɛ tərəṅ-i tonɛ, líkɛ́ wa rɛ kumúnjé kpe-i kɛ uyɛɛ nní pə́ n sée uu ní ka, uké pə́ maa rɛ: Unésáne, a kɛ́yu-mɛ́ kam ketónɛ kɛcírɛ kɛmɛɛ. Lin lɛ́ n wa, pə́ pɛɛ pípəsánɛcə́ kɛ́yu-i ríyu yɛ́.

11 Lẽ nnya úye un umecire rintaáse, li ye u ricepisele. Uye un umecire rincépise, li ye u ritaásele.

12 Yeesu uu pɛe uyee kusáne u n sée maa re: Pɔn písoi piluke n séine, kaɛe ye pipósáne ne kupómáre pikó ne pipópérecɔ pɛe m má sée. Pɛ né fe api kɔ pó kusáne séi. Lin lɛ n wa, pi lɛ kaa pi m pa pó pɛsele.

13 Amá pɔn anyá iluke n wai, a ye píwekɔɔ ne pinárei ne síkankáláká ne pinyíye sélei.

14 Pó pɛe mpóɔnare yɛ, likumúnjé re pɛ ápi fene piké pó li pɛse. Uléecaa yee yé pó li pɛse kumúnjé kpɛ-i ke pɛ nnéi pɛe umela n wapisi api nkɔ kɛmɛe n yisine.

*Pinósikpiké anyá iluke kenyárũ
(Matiyee 22:1-10)*

15 Anóɔ nyɛ mekome-maá, pɛ ne pɛ pɛe pɛe kesé iluke n le use uu Yeesu maa re: Uyee yé ha Uléecaa iyɔɔpi-i iluke n li ye únarekome le.

16 Yeesu uu pɛe kenyárũ nké u wai re: Utisi unyine yee keyáa iluke kecirɛ sóɔnkeɛ uu písoi kulúú séi.

17 Kai piluke kumúnjé n tu, uu uukeikó tum te uké ha pɛ kuu n sélei maa re: Ani kam, mpa yo ye nkɔpɛni pipele masile.

18 Amá pinnéi mmɛ, mpa úye uu uncónjé pinyíse koru. Ufoi uu ukeikó maa re: Ne kecare lɔle, li kɔ pɛe pise re ké ha ke yɛ. Lẽ nnya, a u maa re úu kaɛe wóɔsi.

19 Uɔ uu u maa re: Ne ináa lame-lame kefi lɔle, ne la ké ne piké i peenu. Lẽ nnya, a u maa re úu kaɛe wóɔsi.

20 Uɔ uu kɔ u maa re: Nfáani kam unósi kpísi, lɛ nnya kám fene ké ha.

21 Ukeikó uu uuyɔsaa kɛmɛe pɛle uú ha anóɔ nyɛ u símisi. Ai úyɔsaa kuwói wai uu uukeikó maa re: A mekeɛ ayáa-i ne icéé kɛmɛe ha, aa píwekɔɔ ne pinárei ne pinyíye ne síkankáláká séleiri.

22 Kai rinkpáse, ukeikó uu pɛeri uu úyɔsaa maa re: Ne lɛ kaa m pise piwai masile, amá sitónɛ ye kɔ pɔɔnele.

23 Uyɔsaa uu pɛe ukeikó maa re: A sicareyupi siceepi ritiki aa pɛ kaa ncée-i n yéntine ne kéyu mahani piké kam, kenéyɔ keké ne n yi nnya.

24 Ne nó símisile re pɛ nnéi kam pɛe nní n sélei, úka úu inéluke lenɛ.

*Lɛ kai m pise re usoi uké n wa uké ne Yeesu upiretiki
(Matiyee 10:37-38)*

25 Asoiwú píima an Yeesu tikilɛ pin nsé pɛnelɛ, Yeesu uu pansɛpɔ uu pi maa re:

26 Uye un kenémɛe n ka, li pise re uké né n la ai tósu uusaa ne uuni ne uunósi ne usiwá ne upiwá ne upimaa ne upiyéi ne uricuruu isoi. Insá lɛ úu fene uké unépiretiki.

27 Nkó yee úu n njmurei uké menécɔ ukunapéékɔɔ cɔ uké ne né ritiki, úu ne sá re uké unépiretiki.

28 In te nókenécɔpɛ unyine ye la uké kulee cáca mɔ́, liute yèè tonɛle uu músu, uu yénu re alé ke piké pɛ api wa, ai tíyese uu céru, in te usiwóɔ ye piye un yé fe uu piké pɛ ketɔ tulu.

29 Insá lɛ, un tikúú n yekei kúu pɛe kulee cáca pimóme tenese, pɛ nnéi pɛe yé lɛ n yé yé u sɛnnyi.

30 Pi yé maa re: Usoi nkó ye pimóme koraane amá úu fe uké tenese.

31 Lɛ cirɛ ye ni, uyɔɔpi úye un n la uké ha ne uɔ tɔ, u ye tonɛle uu músu kelenɛ, in te u ye ne upísoi ákotokú kefi (10.000) fe uú ha ne uulaarɔ yee písoi ákotokú afɛɛré (20.000) m má tɔpu.

32 Unsá n fene, u ye uuyɔɔpicɔ-i pitume tunle úu kahane u n nyahaimɛ, uu u pise re piké kómɛine piké atɔpi riyá.

33 Yeesu uu pimáa kpá re: Kai nní lɛ, nó úka úu fene uké unépiretiki, liute unsá lɛ kuu m má nnéi n njmeriye.

*Nnyási mmē melō mee n kpu
(Matiyee 5:13; Mariki 9:50)*

³⁴ Nnyási ye likei kecire le. Amá mmelō men n kpu, yo kapi ye ne n larukuse?

³⁵ Nn pēe ketē nēe mēfēne kēmee linyine yoriyene. Pi ye ketahai n fómpole. Uye un ukóme, uu kóm.

15

*Isáη iyee m pə api i heei kenyárū
(Matiyee 18:12-14)*

¹ Pilampooyó nnéi ne pikópekóó apí ne Yeesu kə re piké kutu u ricə.

² Ai Pifarisi ne isé picélaa cón pin máikēe re: Usoi nkó ye kusáne pikópekóó séele pin kesē le!

³ Yeesu uu pēe kenyárū nké pi maa re:

⁴ In te nókenécəpe unyine ye isáη píle má, ise ii pēé ne u pəlu, liute úu ye ise íi we píle nnyí tíye uú ha ise nnyí yee nní m pə piwélaa sí hái uú ha ne i yenuu?

⁵ Un kə i n yē, li ye u larisile uu i kpísi uú ya

⁶ uú ne kulu, uu pēe upisane ne upiperēcə sélei uu pi maa re: Ani anyá né lé, ne inésáη iyee pēe m pə heeile.

⁷ Lē cire ye ni, ne nó maa re ukópekóó use mēfine mēconse ye anyá píima le keyómecaa-pə ai tósu pisəne use úu we píle kái m pise re piké mēfine conse.

Kewóó kēe m pə api ke heei kenyárū

⁸ Nēe in te unósi unyine ye nwóoweni mēpipi kefi má, mēse amē pēé ne u pəlu, unósi uyē úu ye kēfiráa risé uu kέyə pééi, uu rísəne ke perei uú ha ne mēpipi mēse mē yenuu?

⁹ Un píyei mē n yē, u ye upisane ne upiperēcə séleile uu pi maa re: Ani anyá né lé. Ne kewóó kēe ne né m pə heeile.

¹⁰ Lē cire ye ni, ne nó maa re ukópekóó use mēfine mēconse ye anyá píima le piléecaatumē kēmee.

Kewá kēe m pə api ke heei kenyárū

¹¹ Yeesu uu pimáa kpá re: Utisi unyine yee pēe pinmáne pité má.

¹² Usínsá uu u maa re: Unésáa, a lē kam masí mēpókəə-máa mēpómá kēmee n yénune né pa. Usáa uu pēe umemá piketé hóone.

¹³ Kai siyáa rinkóónú, uηmáne sínsá uu ulikó nnéi cápinentē uú ne kuyu taa-taa kunyine sí, uú ha kei mēfine kópe-i loni ai wai re u umemá caainkēe.

¹⁴ Kuu usiwóó nnéi piluke m masí, nkū píima nnyine nn kuyu kpē loni, m pá yo aí pipárí u koru.

¹⁵ Uu pēé ha kuyu kpē utisi unyine kēmee pikē loni. Uyē uu usicare-mē u yekei re uké uafəη kecáa m páilē.

¹⁶ Li ye pēe ripóó u wa re m pá áfəηpomé kuu yé uké li, amá úka úu ye kə a u pa.

¹⁷ Uu pēe nfasimé loni, uu umecire maa re: Unésáa pikéikó nnéi yēè lile api pəənentē, néen ne nté nkū kpine.

¹⁸ Ne unésáa-i pelene, amí ha u maa re: Unésáa, ne ne Uléecaa púnnele am kə ne pó púnne.

¹⁹ Am tu re pəké né kpísi yare kepópipi. A né rimúlú yare upókéikó.

²⁰ Uu yisi uké usáa-i pele.

Uu kahane nkpáni kέyə ne rinkə, usáa uu ketaa-pə u yenu, aí íwe u wai, uu wurupə uú ha u pira.

²¹ Kewá ake pēe u maa re: Unésáa, ne ne Uléecaa púnnele am kə ne pó púnne. Am tu re pəké né kpísi yare kepópipi.

²² Amá usáa uu upikeikó maa re: Ani mekkeke ne kukpélenku kecire kam ani ku u tani, ani ukenipepi kepale tani, ani anéeri u tani.

²³ Ani ne rináala kpəkóó kam, ani ri kopu tóké ne iluke kecire wa tóké li ne mpóonare.

²⁴ Ai líka nnya, unéhmáne nkó ye pee kpule, uu neni nfáa yenu, u pee pàle, am nkpéni u heei. Api anyá kóru ne mpóonare.

²⁵ Kumúnjé kpe-i, utisi uyé unéhmáne foí un sicare-mē wepə. Kuu kényə n nyahairə, uu inyánlū ne nnyáa nné kóm

²⁶ uu ukeikó use séi uu u pise re yo nnya kai lē wai.

²⁷ Ukeikó uu rinóó u yósu re: Upówá yee peeme. Ke upósáa uu ukepipi n yé ne nsarenare nnya, uu pee rináala kpəkóó kopu.

²⁸ Unéhmáne foí uu pee wóósi uu kényə pilone yulu. Usáa uu léépə uké kényə u tampə.

²⁹ Amá unéhmáne uu usáa rinóó yósu re: A kutu ricə, aḡmē ye kulúí wale kam pó n keisi, ám kə píkaí pó háikuse. Mpá ne lē, áa píkaí mpá ripoila né he re tó ne pinésáne tóké ne anyá li.

³⁰ Amá ke upóhmáne nkó uu m peeme, upóhmáne yee mepómá nnéi ní caai ne piwásánkaí pitóoi, uyé kaa rináala kpəkóó kpu.

³¹ Usáa uu u maa re: Kenéwá, tó ne mpó tóó mpá píyeyi we, póó lē kam m má nnéi te.

³² Amá li pise re tóké anyá kecire wa ne mpóonare re upówá nkó ye pee kpule, uu nkpéni nfáa yenu, u pee pàle, am nkpéni u heei.

16

Ukeikó kópe yee ukeisaa memá kecáa ní paílē

¹ Yeesu uu kə upipiretiki maa re: Umámá unyine yee pee ukeikó má, uu uanipe-i umemá wai. PISOI API U SÍMISI RE UKEIKÓ UYEE UMEMÁ CAINKEELE.

² Ukeisaa uu u séi uu u maa re: N-ye kam nní kómeyi pin kepócaá símisi? A né símisi lē kaa pipókei n keisi. Aa nkpéni linékó kecáa pípaí kpáne.

³ Ukeikó uu ukefa-i kəpu re: Unékeisaa ye pinékei-i né lesene. Iye kam waine? Am tikəhə má re né fe am lum. Isei yé kə né n we re ké wélei.

⁴ Too, né céri lē kam yé ní wa, mpá nensá keyáa n keisi, pISOI PIKÉ NE PISIYƏ-I KENÉCÁA M PAÍLÉ.

⁵ Uu pē ne pē pee ukeisaa ne riwóme m má sélei use use. Uu ufoi maa re: Alé kaá ne unéyəsaa riwóme má?

⁶ Uyé uu u pese re: Mékpə səne apəri píle. Ukeikó uyé uu u maa re: Tipówómetelé ye ntí, a mekkeke tone aa wólu re kuwóó ye ku.

⁷ Uu lē memáa ucə pise re: Pó ní, alé ke ripówóme arí le? Uyé uu rinóó yósu re: Melukepipi áfəronti píle. Ukeikó uu u maa re: Tipówómetelé ye ntí, a woi re áfəronti kuwóó ne afetaani.

⁸ Ukeikó kópe uyé uyəsaa uu u pakare uməsəhə píima mē nnya. Likumúnjé re ketē nté pISOI YE PIWÓÓWÉLAA NCEE KÉMEE MESƏHƏ NE PIPICƏ SÓNELE AI TÓSU PEPEE METÉI KÉMEE NÍ WE.

⁹ Yeesu uu kpá re: Né ne nó maa re: Ani kewóó kópe kpísi aní ne pisáne wéési. Ken n ka ken ne nó n ηméherēē, Uléecaa uké síyə see ási píkaí n forune kémeē nó yási.

¹⁰ Uyee likei sínsá kémeē aseí m má ye kə limáa kémeē a mále uyee úu likei sínsá kémeē aseí m má úu kə limáa kémeē a má.

¹¹ Nənsá memá kópe pimúlé kémeē aseí m má, wóo yé pee meyíkíyiki nó rimúise?

¹² Pənsá kə ucə líkó pimúlé kémeē aseí m má, wóo yé pee pó líkó pó rimúise?

¹³ Ukeikó úu fene uké pikeisaa pité m má. U unyine yulunə uu ucə n la. U yé unyine n tikilē ne kefa kese un ucə ípuri yulu. Ani yé fe nəké Uléecaa ne siwóó n tikilē kumúnjé kuse.

Isímé icə ke Yeesu uu Pifarisi n símaankēē (Matiyee 11:12-13)

¹⁴ Pifarisi API ISÍMÉ IYÉ NNÉI KÓM. KAPI SIWÓÓ NÍ LA NNYA, API YEE SU SÉNNYI.

¹⁵ Yeesu uu pi maa re: Nɔ pɔsoi le pɛɛ ye sisoipipi inipɛɛ-i n wai yarɛ pɔsoi sɔnɛ, amá Uléécɔa ye nɔ́sínéfa nyulɛ. Lɛ ke sisoipipi asi ye n waise yarɛ limáa-maa ye Uléécɔa inipɛɛ-i likóɛ le.

¹⁶ Moisi isé ne antepuyɛ atelé kapí pɛɛ n céesi ye kɛ́tɔ wale Yohani Uniwolɛ kumúnjé-i. Háí kumúnjé kpɛ-i-mɛ ke Uléécɔa iyɔɔpi Nsímé Kɛcirɛ nn pikóónú kóri, ḿpá úye un náási uké Uléécɔa iyɔɔpi-i lɔ.

¹⁷ Kɛtɛ ne keyóme metenɛ yé wɛlesi ai tósu ke Uléécɔa isé kɛwɔipi akɛ yé n tɔsí.

¹⁸ Úye un uunɔsi n lakasɛ uu uféé kpísi, liute ye iwásá wale, uyɛɛ kɔ unósi ke ula uu n lákasɛ n kpísi ye kɔ iwásá wale.

Umámá ne Lasaa nsímé

¹⁹ Lɛ memáá, Yeesu uu kɛnyárū nké pi wai re: Utisi mámá unyine yɛɛ pɛé we. Ilū kɛcirɛ yɛɛ nnéi m má kuu ye tā. Nnare kɛmɛɛ kuú pɛɛ fɛ́lɛ un kɔ ilukɛ sɔnɛ le.

²⁰ Utisi wɛkɔ́ unyine kapi ye n sée re Lasaa ke sitóipi asi ipinɛ nnéi ní mómádlɛ un umámá keyɔ rinɔnɔ́ keyúrí finu.

²¹ Ai ye ripóó u wai re uké umámá ilukɛ poroi-poroi h́i uké li. Lɛ memáá, sipɔpi sin sónaapɔ sin uitoi láni.

²² Úwɛkɔ́ uu keyáa kpi, piléécaatumɛ api u sakaa apí ne kelɔ sɔnɛ kɛ́ kɛmɛɛ ke Apiraham uu ní we sí. Umámá ricuruu uu kɔ keyáa kpi, api u kulɛsi.

²³ Umámá uu meyá́ íwe n le pikúlā kuyu-i, uu iníɛɛ síka uu kɛtaa-pɔ Apiraham yɛnupɔ, Lasaa un ukékúrí we.

²⁴ Uu pɛɛ pupɛi re: Sáa Apiraham, a íwe né tɛ́ aa Lasaa tumti re uké ne ukɛnipɛpi míni rita uké rinélempi ninjukusɛ. Ne meyánsei íwe lele nna mmú kɛmɛɛ.

²⁵ Amá Apiraham uú maa re: Kɛnéwá, a léisɛ re pɔ pɛɛ meyánsei ínare kómɛilɛ pɛé uyɛ-i kaá pɛɛ keteni-i ní we. Kumúnjé kpɛ-i ke Lasaa póó pɛɛ íwe píima takai. Nkpéni kai urikin ninjukusɛ, póón íwe takai.

²⁶ Lɛ memáá, kuhóre-hore píima ye tó ne nnó kénɛlɛnɛ. Kai nní lɛ, pɛpɛɛ ní lanɛ re piké tó mmé yisi piké nɔ́-mɛ ha ápi fenɛ. Úka úu kɔ fenɛ uké kei kaa nní ní we yisimɛ uké tó mmé kam.

²⁷ Umámá uú maa re: In lɛ, ne ne pó ténile re a Lasaa unésáa keyɔ-i tumpɔ.

²⁸ Ne kei piwá pinupū mále. Uké ha n̄sɔnɛ pi símisi ái kapɛ wa re pɛ́ ticuruu ye íwe kelɔ nké-i ka.

²⁹ Apiraham uu rinóó yósu re: Pipówá ye Moisi ne antepuyɛ atelé mále. Piké a kɛ́ piké kɔ́.

³⁰ Umámá uu re: Lɛ n̄manɛ ái tu, Sáa Apiraham. Amá in tɛ unyine ye pikúlā kuyu-i yisi uú ha pi lɛɛpɔ, pi yé pɛɛ mɛfine consɛ.

³¹ Pinsá n la piké Moisi ne antepuyɛ atelé kɛ́ piké kɔ́, ḿpá ukpɔkpɔ unyine uké pikpɔkpɔ kɛmɛɛ yisi, ápi pakarɛnɛ.

17

Akóɛ piwai ne písárei

(Matiyɛ 18:6-7, 21-22; Mariki 9:42)

¹ Yeesu uu upipirɛtiki maa re: Mɛwai mɛɛ yé n tíyɛsɛ pɔsoi piké ne akóɛ n wa yé mɛsɛrɛ n wɛlɛ. Amá úye un n tíyɛsɛ unyine uú ne akóɛ kɛmɛɛ loni, íwe kuu topori.

² Li kutási we piké rináiparɛ mule-mule n̄n̄mɛ wa api ripóó u lesi api mínimaa-i u sáɔ ne kuu yé siwá sɛ́ kɛnyine akóɛ n waisɛ.

³ Ani n̄sɔnɛ nómenécírɛ tí!

Úpómáɛɛɔ un ne pó m púnne, a n̄sɔnɛ ne u símisi. Un n ceri re u caailɛ, a uakóɛ u sárei.

⁴ Ḿpá un ne pó m púnne mɛpɛhɛ mɛsɛɛi keyáa kɛsɛ kɛmɛɛ, uu ye ḿpá mɛpúnne méyɛ ne pó tɛni re u caailɛ, a uakóɛ u sárei.

Nfatɛnɛ

⁵ Pitumε api Upíima maa re: A nfatene tó rikpáse.

⁶ Upíima uu rinóo yósu re: Nón pεε nfatene m má nké m piye yare riléepipi sínsápi rinyine, nó pεε fe ani kuléé nkú maa re: “A wehe aá ha mínimaa-i nyere” aku nórinenóo tiki.

Lē kai m pise re ukεikó uké wa

⁷ Tóké waise re nó unyine ye ukεikó má un u cákaripó née un uiseε sémpó. Un píyei u n yemme un kecare n leeri, liute yé ukεikó uyē maa re a mekeεεεε kam a iluke lii?

⁸ Aái, ái yé lē wa. Amá u meníηe u maane re: A iluke né wa aa ilū conse aa né i yekei ké li, pó pεε lē memáá fe aa ipókó le.

⁹ U yé fe uu ukεikó yáási re ne upikεi kuú ne pikεi pē kaí pεε m pise re uké wa n waa?

¹⁰ Lē cire ye ni ne nń ticuruu. Nón píyei lē kai m pise re nóké wa n wa, ani ye maa re: Tó ne pikεikó le, ái pise re piké ró pōnεεε. Lē kai m pise re tóké wa kari wa.

Yeesu ye piyó kefi paise

¹¹ Ke Yeesu uu Yerusalem-mē n sí, uu Samarii ne Kalilee ayu kepáápáá n tikilē.

¹² Uu kuyu kunyine-i lompó, piyó kefi pinyine api u tépeipó api ketaa-pó nyere

¹³ apí m pupukεε re: Yeesu, Sáa, a íwe ró té!

¹⁴ Yeesu uu pi yenu uu re: Ani ha nómenécíre pepεε ye Uléécaá inyóonse n wa nyíse. Kapi kei-pó n sí, api pelu.

¹⁵ Ke piuse uu n céri re u peile, uu uana kepire pele un Uléécaá meyoopi yom lin cálē.

¹⁶ Uu Yeesu ana metene wulapó uu kéyu ketē kam, uu u yáási re ne upikεi. Utisi uyεε pεε Samarii ukó le.

¹⁷ Yeesu uu pi maa re: Néntε pikεfi kam paise? Yei ye pεε use úu we kefi tōrōo mpí?

¹⁸ Piuka úu nfasimé wa re uké pεεme uké Uléécaá ríyu waise re ne upikεi, insá usáne nkó mecíre.

¹⁹ Yeesu uu lē memáá u maa re a yisi, a n ηme, mpófatenε ye pó yóriyεle.

Uléécaá iyōopi mekame nsimé

(Matiyee 24:23-28, 37-41)

²⁰ Pifarisi api Yeesu pise re: Píyei ke Uléécaá iyōopi ii sónti? Uu rinóo pi yósu re: Uléécaá iyōopi li we re nó fe ani imekame yenu.

²¹ Ai re pi yé nó maa re: Ani ripaí, nté kií we née nté-pó le. Ani ceri re Uléécaá iyōopi ye nókenécōpe wele.

²² Uu pεε pipiretiki maa re: Keyáa ye sóntile kani yé ní la re nóké mpá keyáa kesε Usoi Kepipi yē, amá áni yé kō ke yē.

²³ Pi yé nó maa re: Nté nní kuú we née nté-pó kuú we, amá áni kapε kei ha, áni kapε kō mē wurupó.

²⁴ Yare ke kekóneseípi ake ye nní meyéne mese riñ-yeéri keyóme ketó ne kétó, ai kpáii mecō ke Usoi Kepipi ake sónti.

²⁵ Amá li pise re keké meyá íwe li, nfáani písoi mpí piké ke ηmeriyε.

²⁶ Lεεε pεε Nowee kumúnjé n wa licō lεε Usoi Kepipi kumúnjé wainε.

²⁷ Písoi ye pεε lele pin níru pin sóonne pin pila ne pinósi pasiine hái ne keyáa kē ke Nowee uu kutákai kémεε n lompó, ikónε maa íf ne weri, míni amε písoi kpísi.

²⁸ Li yé ha n we yare Lōti kumúnjé: Písoi ye pεε lele pin níru, pin léeri pin kō yálisi, pin aléé támaankεε pin kō mómti.

²⁹ Amá keyáa kē ke Lōti uu Sotám-i ní le ke nna ne linyine yare nfúrō toi ai keyómeεcaá-pó leeme ai písoi kóni.

³⁰ Mεε mē kaí ha keyáa kē ke Usoi Kepipi aké ha n léerine piké ke yē wainε.

³¹ Uye un keyáa kē ukulee ipiraa kecáá n we, úu kapε re uké metene ricεpi uké uilū iyεε kei ní we kpísi née, úye un sicare-mē n we, úu kapε re uké kέyó pele.

³² Ani Lōti unōsi nkó kecáá léise.

³³ Úye un n la uké nfáa meséere m má, u yé n fóm. Amá úye un unfaa n fóm, u yé n yē.

³⁴ Ne nó símisi re kesine kē, písoi pité yé kuhá kuse kecáá n finu, aí use kpíipó ai ucó yá.

³⁵ Pinósi pité yé n we pin nam ai use kpíipó ai ucó yá.

³⁶ [Pitisi pité yé likumúnjé kpe-i kecare-i n we, aí use kpíipó ai ucó yá.]

³⁷ Pipiretiki apí u pise re: Upíima, yei kaí ha lē waine má? Uu rinóo yósu re: Kei ke isare kópe ii ní we ke áyemeekú aa ye cápine.

18

Ukúmannōsi ne utúhaane kenyárū

¹ Yeesu uu lē memáá kenyárū nké pi wai uké ne pi céesi re piké ye mpá píyei Uléécaa yáási, aí kape ye pikai siká pi wa.

² Uu re: Kuyu kunyine-i ke utúhaane unyine uú pree we. Uu Uléécaa wuru úu kó úka pakarelē.

³ Ukúmannōsi unyine un kó kuyu kpe-i we. Uu meséere u n lekekepe re uké u ne uucéco ketahai rikéne. Mpá píyei kuu ye u lepe uu u maa re: A tó ne unécéco ketahai rikéne.

⁴ Ai nánai hái, amá utúhaane úu ne kutu u colē, uu pree keyáa umecire maa re mesei ye me re ám Uléécaa wuru ám kó úka pakarelē.

⁵ Amá ke ukúmannōsi uu nní picónjé né n tónje nnya, li pise re ké lē alari u pa, insá lē, u yé písónaame n nōjlenle uú ha ne kunōnkū né finse.

⁶ Upíima uu lē memáá kpá re: Ani lē ke utúhaane kópe uyē uu mí ma kutu rica!

⁷ Uléécaa yee úu yé pree upikó alari pa pin ne u n tēni ketúnjé ne kesine? U yé nánaise uké ne pi n lē?

⁸ Ne nó maa re u yé mekekeke alari pi pa. Amá Usoi Kepipi ken píyei m pree me, ke yé pree ketē kecáá písoi leeme pree nfatene m máa?

Ufarisi ne ulampooyó kenyárū

⁹ Yeesu uu kenyárū pree nní pimecire n waiselē yare písoi sone pin picó kóselē maa re:

¹⁰ Písoi pité pinyine pree Uléécaa keyó-i lompo re piké keyóme yáási, use ye Ufarisi le, ucó ulampooyó.

¹¹ Ufarisi uu nyere uu ukefa-i re: Uléécaa, ne pó yáasi kám ne písoi tōrōo menyíne ní we nnya, pree piyaa ne piwaikópekóo ne piwásánkaí le. Ne pó yáasi kám ne ní we yare ulampooyó nkó.

¹² Siyáa sisēi kémee, sité kam ye anóo paasi, lē nnéi kam ye n yé kam ye hōone awélé kefi am kuse pó pa.

¹³ Ulampooyó uyē póo ketaa-pō nyere, úu nkpráni keyóme-mē inípee písika peenu, amá kewuu kuu ripira uu re: A né ukópekóo íwe tē.

¹⁴ Yeesu uu kpá re: Ne nó maa re usoi nkó uké kelene n kúí, Uléécaa ye uakópe u sáreile, amá aí lē Ufarisi wa. Likumúnjé re úye un umecire rintaáse, li ye u ricēpisele, úye un umecire rincēpise, li ye u ritaásele.

Yeesu ye siwá sínsápi rinóo sone ritikise (Matiyee 19:13-15; Mariki 10:13-16)

¹⁵ Písoi apí ne siwá fenfēi ricuruu Yeesu hapó re uké si rica. Pipiretiki apí pi yenu, apí ne pi cési.

¹⁶ Amá Yeesu uu tíyese apí ne siwá u hapó, uu re: Ani riyá siwá síké kenémee kam, áni kape si tápisi. Likumúnjé re mpí pree simeco ní we pree yé Uléécaa iyōopi kémee lō.

¹⁷ Asei kam nó símisi, úye unsá Uléécaa iyōopi n ηmurei yare ke kewá ake ye n ηmurei, úu ikemee lonine.

*Uhmáne mamá unyine kecáá nsímé
(Matiyee 19:16-30; Mariki 10:17-31)*

18 Pisui fi uwéése unyine uu Yeesu pise re: Sáa sone, íye kam waine ké ne nfáa teneciré yé?

19 Yeesu uu u maa re: Yo nnya kaa né sée re Usone? Uka úu usone insá Ulééca mēciré.

20 Mpa líké íye wa, pō Ulééca isé nyule re: Kape iwásá wa, kape usoi kpu, kape yáai, kape nnóome itansei nyere, a upósáa ne upóni ríyu waise?

21 Utisi uu rinóo yósu re: Háí inéwá-me kam lē múlē.

22 Ke Yeesu uu lē pikóme mí masí, uu u maa re: Likei lise lee pó párlē. A lē nnéi kaa m má yáá, aa siwóo sē píwekóo hóone, pó ppe keyómecca-pō memá yē. Pōn lē piwai m masí, aa pēé weri aa né tíki.

23 Amá ke utisi uu anóo nyē n kō, uripōo ari meyansei caai, áí líka nnya, u ppe umámá píima le.

24 Ke Yeesu uu n yé te uripōo ye caai, uu re: A tíye Ulééca iyōopi kēmeē pilone ye ne pimámá páápú kpa!

25 Kuyooyo kun n la kuké kehímpi kupole-i lompo, li yé kutōsi m purú ne ke umámá uu yé ní la uké Ulééca iyōopi kēmeē n lompo.

26 Pēpe ppe kutu u n cólē api re: In lee ni, wóo ye ppe píyulde yē?

27 Yeesu uu rinóo pi yósu re: Lēlee áí sisoipipi kēmeē kuwai ní we ye Ulééca kēmeē kuwai wele.

28 Piyee uu ppe re: Lee nní, lē karí ppe m má kari tíye ari pó tíki.

29 Yeesu uu pi maa re: Asei kam nó símisi. Uye un Ulééca iyōopi nnya ukeyō, née uunōsi ne upiwā ne upimaa ne upimarecō, ne usiwā tin-yá,

30 liute yé neni mēwee mmé-i lē mēpehē kulúí yē uu kō aymē nyee n weme kēmeē nfáa teneciré yēnu.

*Yeesu ye metáánū unkpō ne umeyise nsímé símisi
(Matiyee 20:17-19; Mariki 10:32-34)*

31 Yeesu uu upipiretiki kefi ne pité séi uu pi maa re: Tō Yerusalem sinle. Kei ke lē nnéi ke antepuye api Usói Kepipi kecáá ní wói áí ha waine.

32 Pi yé pēpeé ápi Ulééca n wuru anipe-i ke wa api kecáá ke nyáni, api ke lámisi, api ke kecáá meta tuke

33 api nséi ke fapii api ppe ke kopu, amá keyáa táánū tuné ake nkpō kēmeē yisi.

34 Amá Yeesu pipiretiki ápi nsímé mmē aseí kō. Li anóo nyē aseí pi pesile ápi nkpáni céri lē nsímé ke Yeesu uu n símisi.

*Yeesu ye unyíye unyine paise
(Matiyee 20:29-34; Mariki 10:46-52)*

35 Ke Yeesu uu Yeriko n nyahai pō, unyíye unyine un ticétime tū un wélei.

36 Uu kóm tisoiwuí tin sōnepō, uu pise re yoo ní?

37 Api u símisi re Nasareti ukó Yeesu yee kei tósu.

38 Uu ppe pupēi re: Tafiti Kepipi Yeesu, a inéwe ripái!

39 Pēpe ppe kekpeē n sōne apí ne u cési re uké riséé, amá uu meyá cāse re: Tafiti Kepipi, a inéwe ripái!

40 Yeesu uu nyere, uu rinóo he re piké ne u u kam. Ke unyíye uu ukekúrí ní hápō, Yeesu uu u pise re:

41 Yo kaá la ké pó wa? Uu rinóo yósu re: Sáa, ne la re inénípeē iké ye yē.

42 Yeesu uu u maa re: Ipónípeē iké wúkule! Mpófatenē ye pó yóriyele.

43 Mese ne mese, inípeē ii wúkule, uu Yeesu tiki un Ulééca meyoopi yom. Tisoiwuí nnéi ari lē yenu, pē ticurruu api kō Ulééca meyoopi piyóme kápáá.

19

Yeesu ne Sasee kecáá nkó

¹ Yeesu uu Yeriko-i lompó uu uncee n tósu.

² Utisi unyine kapi ye n sée re Sasee un kuyu kpe-i we. U pree pilampooyó uwéese le un kó umámá.

³ Uu náási uké uyē kapi ye n sée re Yeesu yē, amá úu fe. PISOI ye pree riwúí cápínelenle, uyē úu kó pree mecáa we.

⁴ Uu pree kényu-mē wuru uú ha kuléé kunyine kapi ye n sée re Sikomó yopoi uké Yeesu yee kei n tikiñe yē.

⁵ Ke Yeesu uu keló ke-i n tu, uu uinipree síka uu Sasee maa re: A mekekeke súime Sasee, li pise re ké neni kepóyo-i tone.

⁶ Sasee uu mekekeke súiri uú ha kusáne u yósu ne mpónare.

⁷ Ai pē nnéi pree lē n yē píri wai, api pē n tee re: Ukópekó keyó ke usoi nkó uu nní lō.

⁸ Sasee un Upiima keyúri nyenu uu re: A kutu ricó, Sáa né menémá rikéne am kuwélé píwekó pa. Nen kó úye menípee n li am usiwóó yósu, né liute si héele mepehē mena.

⁹ Yeesu uu u maa re: Píyulale ye neni keyaa nké keyó nké-i lommele, ái líka nnya, Sasee ricuruu ye kó Apiraham kepire ukó le.

¹⁰ Likumúné re Usoi Kepipi ye kale keké pepree m pólalē tiyu ló.

Wura mewóopipi kenýárū

(Matiyee 25:14-30)

¹¹ PISOI pree Yeesu kutu riñcó ye pēé musí re kuu nní ne Yerusalem tiñkó nnya, Ulééca ye lē tuimele uké iyóopi n le pin u nyáni. Lē nnya kuu kenýárū pi maa re:

¹² Keyó kecire usoi unyine yee kuyu taa-taa kunyine-i ha re piké iyóopi u tí uké pree limemáa pree me.

¹³ Uké kelené ní tásí, uu upikeikó kefi pinyine séi uu nípa úye wura kewóó múise uu pi maa re: Ani siwóó nsí ne kpéense hái ne menépeeme.

¹⁴ Amá ukuyu pISOI api uipuri yulu, api pitume yukuse piké ukepire ritikipó piké re: Ari la re usoi nkó uké uróyóopi.

¹⁵ Api iyóopi u tini uu ukuyu pele. Uu pree pikeikó pē kuú pree siwóó m muleise séi re uké yē kuláa kpe kapi n yē.

¹⁶ Ufoí uú hapó uú maa re: Sáa, wura kewóó kaa né rimmúise kulaa ye wale wura siwóó kefi.

¹⁷ Uyóopi uu u maa re: Li nyamle, ukeikó sone. Kaa nní likei sínsá pimúlé ní céri rísonne nnya, né ayu kefi pó pa aa akécáa m paílē.

¹⁸ Ukeikó lírū uú hapó uu re: Sáa, wura kewóó kaa né rimmúise kulaa ye wale wura siwóó sinupū.

¹⁹ Uyóopi uú uyē maa re: Né pó ayu anupū pa aa akécáa m paílē.

²⁰ Ukeikó ucó uú hapó uu re: Sáa, upówura kewóó ye nké. Kenírípi-i kam ke paasi am pésu.

²¹ Ipówame ye né wale, kam mepókó n nyu re áa ye nká usoi wa nnya. Lē káa n yekei kaa ye kpísi, lē káa n lukesi kaa ye kpasi.

²² Uyóopi uu u maa re: Pó ukeikó kópe nkó, apónóó cire kamí ne ketahai pó pepirene. Pó nyu re ám ye usoi nká wa, te ne ye lē kám n yekei kpísile, am lē kám n lukesi kpasi.

²³ Yo nnya káa pree siwóó keyekei-i yekei? Né pree fe am menépeeme mmé-i si yósu ne kuláa.

²⁴ Uu pree pepree kei ní we maa re: Ani wura kewóó kē yósi ani uyee mewóopipi kefi m má múise.

²⁵ Api u maa re: Uyē ne mewóopipi kefi mále.

²⁶ Asei kam nó símisi, uyee m má kapi ye pípa rikpá, amá úye unsá m má, nkáripí kuu m má kapi u yósune.

²⁷ Amá pinélaarɔ pɛɛ ápi ne iyóopi né n la pǎ nkó ye mmú: Ani ne nté pi kam ani kenéyu-i pi kóni.

Yeesu ye Yerusalem kuyu loni

(Matiyee 21:1-11; Mariki 11:1-11; Yohani 12:12-19)

²⁸ Ke Yeesu uu lɛ pisímé m masí, uu risoiwuí kekpeɛ wai un Yerusalem simpɔ.

²⁹ Kumúnjé kpe-i kuu Petifasee ne Petanii ayu kuwélé-mɛ tikúú tɛ kapi ye n sée re Olifiyee rikúú keyúrí n we, uu upipiretiki pité tum

³⁰ un pi tee re: Ani kuyupi kpeɛ nní keróyu n wɛpɔ kémee ha. Nɔn kei n tuiɔ, nó keminaapipi keniyine lɛɛpɔ ken toraalɛ. Usoi úka úu ke tonelɛ. Ani ke fénne aní ne né ke weri.

³¹ Úye un nó m pise re yo nnya kani ke fénne, ani liute maa re Upiima yee ke la.

³² Pitume api sɪ́ apí ha lɛɛpɔ yarɛ lɛ ke Yeesu uu pi n símisi.

³³ Kumúnjé kpe-i kapi keminaapipi n fénne, kɛpite api pi maa re: Yo nnya kani keminaapipi kɛ toriyɛ?

³⁴ Api rinó yósu re: Upiima yee ke la.

³⁵ Api keminaapipi kɛ ne sɪ́, api kekɛcáa piilú laai api Yeesu kekɛcáa tónse.

³⁶ Kapi kéyu-mɛ n sɪ́, pisei api piilú ncée kɛcáa n tánɛntɛ.

³⁷ Kapi Yerusalem n nyahaipɔ pin ncée mmeɛ Olifiyee rikúú n cépilɛ tikilɛ pipiretiki kulúí pɛɛ u n tikilɛ, api Uléecaa meyoopi n yom lin calɛ, mewaisaŋa mɛ nnéi kapi n yénti nnya.

³⁸ Pi pɛɛ máikɛɛ re:

Uléecaa uké Uyóopi uyee ne Upiima rinyiri n sónti rikpá.

Nkínɛnɛ nké keyómecaa-pɔ n we,

Uléecaa rinyiri tiké kei-pɔ n taálɛ.

³⁹ Pifarisi pinyine pɛɛ risoiwuí tɛ-i n we api Yeesu maa re: A pipópiretiki rinó he re piké riséé.

⁴⁰ Yeesu uu rinó pi yósu re mpa pin tinséé, apare yé ricáái.

Yeesu ye Yerusalem nnya téni

⁴¹ Ke Yeesu uu Yerusalem kuyu n nyahaipɔ, uu ku yenu, uu kpɛ nnya téni

⁴² un tee re: Yerusalem, pɔn pɛɛ neni keyaa nké n ceri lɛlee yé ne nkínɛnɛ pó n kam! Amá li nkpéni pékaalenle, áa yé fe póké li yɛ.

⁴³ Siyáa se-i ke pipólaarɔ api itɔpilú kɛcire ne kekáipi pó n waine ye sóntile, api awélé nnéi pó n cónlɛ.

⁴⁴ Pi yé nó ne pipókó nnéi ná kpátá-kpátá, ápi ripópare ríka pó yáne tiké ríco kɛcáa n tasilɛ. Káa kumúnjé kpe-i ke Uléecaa uu picome pó n ka n ceri nnya kai lɛ pó waine.

Yeesu ye Uléecaa keyɔ-i pikpéense lakase

(Matiyee 21:12-17; Mariki 11:15-19; Yohani 2:13-22)

⁴⁵ Yeesu uu Uléecaa keyɔ loni uu pikpéense pilákase kápáa

⁴⁶ un pi tee re:

Li wɔlaalɛ tɛ: Pi yé kenéyo sée re keyómeyáhaayo.

Amá nó ne ke ripólósele piyaaluke kuhore!

⁴⁷ Mpa keyáa kéye ke Yeesu uu ye Uléecaa keyɔ-i n céési. Pɛpɛɛ ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa ne kuyu pisei kɛcire apí n wéési piké Yeesu kpu.

⁴⁸ Amá ápi ceri lɛ kapi yé n wa liké ne lɛ, likumúnjé re kuyu nnéi ye pɛɛ kutu u colenle rísɔne.

20

Yei ke Yeesu nnaŋe nn léeri?

(Matiyee 21:23-27; Mariki 11:27-33)

¹ Ke Yeesu uu keyáa kenyine Uléécaá keyo-i n céési un Nsímé Kεcire símisi, pepe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa ne kuyu piwéése api kpáfúpo

² api u pise re: A ró símisi, rínaŋe ní-ye kaá ne nní wai? Wóo ncée pó he re a lē wa?

³ Yeesu uu pee pi pese re: Ne la ké nse nó pise. Ani né símisi:

⁴ Ne la ké nó pise re Uléécaá née pisoι pee Yohani tumme re uké pisoι míni wole?

⁵ Api pimεcαpεcire n kenene re: Tōn nkpeni m maa re Uléécaá yee u tumme, u yé ró pise re: Kai pee iye wa kári ne Yohani nsímé ηmurei?

⁶ Amá tōn kō m maa re: Pisoι pee u tumme, kuyu nnéi pikó ye apare ró tókkeene api ró kóni, likumúné re pi ne kefa tenele re Yohani ye antepu le.

⁷ Api pee rinóo u yósu re: Ari nyu uyee píniwole u n tumme.

⁸ Yeesu uu rinóo pi pese re: Né ám nó símisine rínaŋe mmē kamí ne lē n wai.

Pikeikó pee rikpákára m má kenyárū

(Matiyee 21:33-46; Mariki 12:1-12)

⁹ Yeesu uu lē memáa kenyárū nké pisoι maa re: Utisi unyine yee we, uu aléé nyē kapi ye n sée re fiinyi kecare tamesi uu pikeikó wéesi re piké kekecáa m paílē, uu pee ncée taa-taa sí uké ha náŋaipō.

¹⁰ Kai aléepipi nyē kutúū n tu, uu ukeikó unyine pepe aléé nyē kecare kecáa ní paílē kémee tum te uké ha aléepipi anyine u yóome. Amá api u kaii api menípe ηmane u lakase.

¹¹ Ucarete uu kō ukeikó féé tumpō, amá pepe aléé nyē kecáa ní paílē api kō uyē ticuruu kaii api u lámisi api menípe ηmane u lakase.

¹² Uu kō ukeikó táánū pitume kpá, api uyē pō itói wai api lákase.

¹³ Ucarete uu pee re: Iye kam nkpeni waine? Né unéŋmáne lala tū. In n la, pi yé u wuri.

¹⁴ Amá ke pepe aléé nyē kecáa ní paílē api u n yé, api símaane re: Nkó yee yé masi usáa ikulanlū nnéi n te. Ani kam tóké u kpu ari pee ikulanlū iyē n té.

¹⁵ Api kecare kē ilúké u lesepo, api u kopu.

Iye ke ucarete uu waine?

¹⁶ U sóntile uké pi kō, uu pisoι féé kecare múise. Ke pisoι api anóo nyē n kō, api re: Asei kecáa, ái lē waine.

¹⁷ Amá Yeesu uu pi nyáni uu re: In lee ni, lē kapi nní Nléécaasimé ritelé kémee n wói asei re iye? Ai pi wai re:

Tipare ke pimóme api n fóm

tee pansé ricíre-cire

tee kenui-i ní wee?

¹⁸ Lin úye n fóm un tipare tē tinkpōu, u yé selesi. Lin úye n fóm tin ukecáa n loó, ti yé u nã.

Lampoo kapi ye Rəm uyōopi piima n héele

(Matiyee 22:15-22; Mariki 12:13-17)

¹⁹ Pepe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa api kumúné kpe-i n wéesi piké Yeesu tī, amá pin pee kuyu pikó wuru. Pi ceri re pē ke Yeesu kenyárū aké ne máne.

²⁰ Api pee Yeesu pimúnŋaa loni. Api lē nnya pisoι pinyine ukemee tumpō, apí n wai yare pisoι pee asei n wéesi. Li pee lē waille piké ne n fe piké u n tī piké uyóopi yee rínaŋe m má uké ne u n túhaane anipe-i u n wa nnya.

²¹ Api pee u pise re: Sáa, tō yē te lē kaa n símisi pōn céesi ye asei le, áa nkpani usoi úka kewuu túúni. Pō ye Uléécaá ncee pisoι céesile ne asei.

²² Lē nnya, a ró símisi in te irósé ye ncée he re piké Sesaa lampoo héele née ápi kapε héele?

²³ Amá Yeesu uu pimεsōhō ceru, uu pi maa re:

24 Ani kewóó kényine né nyíse nké. Uye ríyu ne úye rinyiri tee kekεcáá we? Api rinóó yósu re Sesaa lo.

25 Yeesu uu pee pi maa re: In lē, ani Sesaa likó Sesaa pa, ani Uléεcaa likó Uléεcaa pa.

26 Api fe piké u tí, mmē kuu nní kuyu pikó keyu-i n símisi nnya. Amá umeyóó mē amε nnóó pi yipu api séé.

*Pisatusee ne nkpo kémee meyise nstmé
(Matiyee 22:23-33; Mariki 12:18-27)*

27 Pisatusee pinyine api Yeesu kémee hapó. Pεpεε múlē te pikpókpó ápi nkpo-i yisine.

28 Api nní Yeesu pise re: Sáa, lē ke Moisi uu isé n wóí ye nní: Uye umaa un n kpu uu unósi tíye úu ne kewá, uuwā yee yé unósi uyē kukúmannósi kpísi uu umáa mpuri wai.

29 Amá pimáρεcó piseei pinyine pee pée we. Ufoí uu unósi kpísi, uu kpi úu ne kewá.

30 Ulírū uu ukúmannósi kpísi,

31 utáánū póó kó pikpíké u kprá, uyē uu kó kpi. Pikεσει kē api lē kukúmannósi u kpíkεsi api kpíni úka úu kó pée ne kewá u mari.

32 Unósi póó kó metóróó kpi.

33 Keyáa kē ke pikpókpó api nkpo kémee n yisine, pitisi pē keσει kecεpe úye yee yé ha uula? Liriyíki re pinnéi pee kunósi u kpíkεsi!

34 Yeesu uu rinóó pi yósu re: Ketē nté pitisi ye pinósi kpíkεsile, pinósi póon kó pila sóonkeε.

35 Amá pitisi ne pinósi pee ne n sá re piké pikpókpó kémee yisi piké ha ketē fale-i n we ápi pinósi kpíkεsine, ápi kó pila sóonkeεne.

36 Api píkaí kpine, piléεcaatumε kapí ne mεnyíne we. Pi Uléεcaa sipipi le, liriyíki re pi kpule api kó nkpo kémee yisi.

37 Moisi ye pee pikpókpó meyise nkpo kémee nkó pisímé masile uritelé te-i kuu kuhíhíi kpeε n torε nsímé n símisi. U pée maa re: Upíima ye Apiraham Uleεcaa ne Isaaki Uleεcaa ne Yakupu Uleεcaa le.

38 Yeesu uu kprá re: Uléεcaa úu pikpókpó Uleεcaa, amá u pinyáunnyá Uleεcaa le. Liriyíki re uyē nnya ke pinnéi api nyáni.

39 Isé picélaa pinyine api rinóó yósu api maa re: Sáa, pó símisile lin nyamí.

40 Lē memáá, ápi níka ncó pipise u peenu.

*Uyē ke Uléεcaa uu n wée ne Tafiti kecáá nstmé
(Matiyee 22:41-46; Mariki 12:35-37)*

41 Yeesu uu pi maa re íye ke usoi uu yé fe uú maa re uyē ke Uléεcaa uu n wée ye Tafiti kepipi le.

42 Likumúnjé re Tafiti ye siyóme ritelé-i rihaa re:

Upíima ye Unépiíma maa re:

A kunéluke-luke-mē kényukótonε-i tone

43 hái ne kumúnjé kpe-i kam yé pipóláaró kepónyále-i n có.

44 Tafiti yēè u séε re Upíima. Iye ke uyē cire uu yé kó pεε Tafiti Kepipi?

*Yeesu ye re písoi piké pimεcire ne isé picélaa tí
(Matiyee 23:1-36; Mariki 12:38-40)*

45 Ke risoiwuí nnéi ari kutu n cólē, Yeesu uu upipiretiki maa re:

46 Ani isé picélaa ne nómenécíre tí. Piké ne atúkanka caa-caa n kóonii ne písoi piké ayáa kémee pi n yáhaankeε yee ripóó pi we. Ayómeyáhaaleε sitone foí ne keluke kémee sitone foí kapí la.

47 Pi ye lē ke pikúmannósi api m má nnéi yóóile api ye pee keyóme yáási mecáa yare pi písoi sone le. Uléεcaa yé ne pi túhaane uu íwe pi wai ái kumúnjé má.

21

*Ukúmannōsi ihεε
(Mariki 12:41-44)*

- ¹ Yeesu uu inípee síka, uú yénu pin kei kapi ye ihεε Uléécaá keyo-i n wa piihεε sariipo.
- ² Uu kō ukúmannōsi wεkōó unyine yenu un sítanká sité sápolē.
- ³ Uu pée maa re: Asei kam nó símisi, unósi nkó ye hεε ai písoi picō mpí tósu.
- ⁴ Likumúnjé re lē kápi ne líka n wai ke mpí nnéi api kei risápo, amá ulikó kecire, lē kuu m má nnéi uké ne iluke n lo ke uyē uu waipo.

*Yeesu re Uléécaá keyo yé fori
(Matiyee 24:1-2; Mariki 13:1-2)*

- ⁵ Písoi pinyine api Uléécaá keyo nsímé n símisi pin tee re ke nyamle hái, ne keapare kecire ne ilū kapi Uléécaá n hεkesi. Amá Yeesu uú maa re:
- ⁶ Siyáa ye sóntile ke apare nyee nní n tósiinelē tika ári m mésunine. Lē kani nní n nyáni ye sóntile liké fori téké-téké.

*Lεεε n nyise re ketē ye ketene tu
(Matiyee 24:3-14; Mariki 13:3-13)*

- ⁷ Api pεe u píse re: Sáa, píyei ke lē nnéi aí ha sónti? Yo yee yé kumúnjé kpe-i ke lē nnéi aí ha n sónti ró nyise?

⁸ Yeesu uu rinóó yósu re: Ani nómenécire tí nsone, áni kape tíye unyine uké kuyúí nó tā. Likumúnjé re písoi meyá yé sónaame ne rinényiri pin tee re: “Née uyē ke Uléécaá uu n wée”. Likumúnjé ye kō nyahaimεe, amá áni kape pí ritiki.

⁹ Nōn píyei atōpi ne pitele nné n kō, nósinéwuu ási kape tō. Li píse re lē nnéi liké kam kelene, amá ketē ketō áke kahanε n tu.

¹⁰ Uu pεe lē memáá kpá re: Nsoipuri nnyine yé yisi nn nsoipuri ncō ne tōpu, keyóopitē áke keyóopitē kecō ne tōpu.

¹¹ Ketē yé yénesi aí nyamí, itói yee n tēni ne nkū nn silō silō leeri, mewai mewai mee iwame n we yé kō wapisi, ne linyise-nyise lee keyómecaa-pō n léeri yé kō wapisi.

¹² Amá liké kelene lē n wa, pi yé nó cópii api íwe nó wai piyómeyáhaa nnya, api ayómeyáhaalee-i ne piyóopi ne kuyu piwéese kémee ne nó túhaane api né nnya kukpaniilee nó wai.

¹³ Lεεε yé kepole nó he nōké ne anéseera n lese.

¹⁴ Lē nnya, ani m múlilē nsone. Ani kape mmē kani yé n male nōké ne nsímé kémee n le kecáá m músu.

¹⁵ Né rinécúruu anóo nyē kai m píse re nōké male ne mewéesesōhō nó he, ai tíyese nóunélaarō úka úu yé fe uké nónnékó rikóse.

¹⁶ Nópínésáa ne nópínéni ne nópínéwá ne nópínémáa ne nópínémáreco ne nópínésáne yé nópínélaarō anipe-i nó wa api nómenéyá kóni.

¹⁷ Tinényiri nnya, mpá úye ye nóinépurí yulune.

¹⁸ Amá mpá nónnényúpi nse nín pōlune.

¹⁹ Ani n nómópúlē, lεεε yé tíyese aní ne nónnéfáa lolu.

*Iwe piima mekame
(Matiyee 24:15-21; Mariki 13:14-19)*

²⁰ Nōn ha píyei n yē atōpilee an Yerusalem kekáipi wailē, ani ceri re umεfore ye nnyáā wale.

²¹ Pée uyε-i, pεpεe Yutee-i n we yé ha wúrumpō, api akúú-mē taá, pεpεe Yerusalem kuyu kecōpe n we, api ketaa sí, pεpεe sicare-mē n we ápi fene piké kuyu-mē kuime.

²² Likumúnjé re siyáa sē kémee ke Uléécaá uu sisoipipi mewai kōpe si cεine. Sikeméε ke lē nnéi lee átelé-i n wólaalē ai waine.

²³ Iwe ke pifani ne pimáreni apí ha siyáa se-i topori. Mpóocai píima ye ha kuyu kpe-i wene, Uléecaa yé kuyu kpē pikó ukuwói nyíse.

²⁴ Pi yé ne atéhe caacaa pi kó, api sitē nnéi kémee ilási pi cópii, piyómeyáhaaciré api Yerusalem cōpisi hái ne siyáa sē ketō-pō.

Usoi Kepipi mekame

(Matiyee 24:29-31; Mariki 13:24-27)

²⁵ Li yé itunje ne iwáre ne awárepi-i linyine nyíse. Mpóocai yé ketē kecáa písoi nnéi lō, mínimaa iwōo píima ii nfasimé pi tani.

²⁶ Písoi yé ne iwame kpí pin lelee ketē kecáa n sōnti nfasimé wai, likumújé re li yé keyómecaa-pō linahe-naje lémesi.

²⁷ Pi yé pree Usoi Kepipi yé ken kuhope kecáa weme ne kennaje ne kemeyōopi.

²⁸ Mewai mē men ha piwai n koraaene, ani kecíre nyere ani áyu síka, likumújé re nókenéjmhēere ye lē tule.

Kúfikiyee kecáa icélaa

(Matiyee 24:32-35; Mariki 13:28-31)

²⁹ Yeesu uu lē memáa kenyárū nké pi wai re: Ani kúfikiyee nkú ne aléecō nnéi ripái.

³⁰ Nōn píyei n yē apéi fale an n toraalē, nō ye nórínécúruu cerile re kupii ye nyahailē.

³¹ Lē cire ye ni, nōn ha píyei n yē mewai mē men n wapisi, ani ceri re Uléecaa iyōopi ye nyahailē.

³² Asei kam símisi: Písoi kunai nkú áku tósune kelene nní nnéi liké ne rí kam.

³³ Ketē ne keyóme yé tōsí, amá anénōo áa metóje má.

Li pise re mpá úye uké n nyáni

³⁴ Ani nómenécíre tí, áni kape tíyese nónnéfasimé nké meyansei anyá ne pítaniré-mē pele. Ani kape kō meyansei ketē kecáa likó nfasimé n wai. Insá lē, ketúhaaneyaa yé nó rikaikai

³⁵ yaré ripine. Likumújé re ketē nté písoi nnéi ke keyáa kē ake leerine.

³⁶ Ani kape lōpile, ani ye mpá píyei Uléecaa we nōké ne rínanje n yé, aní ne lē nnéi lee n wapisine kémee jmēherere ani kō ha ne Usoi Kepipi keyu-i nyere.

³⁷ Ketúje ke Yeesu uu ye pree Uléecaa keyō-i céesi, amá lin kesine n wa, uú ha kekúúpi kapi ye n sée re Olifiyee rikúú kecáa n we.

³⁸ Kuyu pikó nnéi api ye mmare mare Uléecaa keyō-i weri piké kutu u rico.

22

Pisuiŋi piwéese ye kómēine re piké Yeesu tí

(Matiyee 26:1-5; Mariki 14:1-2; Yohani 11:45-53)

¹ Ke anyá nye-i kapi ye akpónó nyee áa pite m má n li aa n nyahaimē,

² pēpē ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese ne isé picélaa api ncée n wéési kapi yé ne Yeesu rí kpu, amá pin pree kuyu pikó wuru.

Yutasi ye wéésile piké Yeesu tí

(Matiyee 26:14-16; Mariki 14:10-11)

³ Setani uu Yutasi kapi ye n sée re Isikariyōoti loni. U pree pipiretiki kefi ne pité pē use le.

⁴ Yutasi ne pēpē ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese ne kuyómeyáhaalee piméré piwéese api lē kuu yé Yeesu n tí uké pianipe-i n wa kecáa kómēine.

⁵ Ai pi larisi rísone api rinóo yekei re pi yé siwóo u héele.

⁶ Yutasi uu jmurei uu icée sōne n wéési uké ne Yeesu pi rimúise risoiwuí ári kape n nyu.

Yeesu ye tíyese api nkpō melóo anyá iluke wai

(Matiyee 26:17-25; Mariki 14:12-21; Yohani 13:21-30)

⁷ Keyáa kē kapi ye akpónó nyee áa pite m má n li, keyáa kē kapi ye kò nkpò melóó anyá isan n kò ake tulu.

⁸ Yeesu uu pēe Piyee ne Yohani tum uu re: Ani ha nkpò melóó anyá iluke ró wa tóké li.

⁹ Api u pise re: Yei kaá la tóké ha liiluke wa?

¹⁰ Uu rinóó pi yósu re: Ani kutu ricó: Nón ha píyei kuyu n lompòne, utisi unyine yee kecórípi ne míni n topori yé ne nó risáne. Ani u ritiki hái ne kényò ke-i kuú ha n lonine.

¹¹ Ani úyòte maa re: Urósáa ye pò pise re yei ye kulee kpe-i ke u ne upipiretiki api nkpò melóó anyá iluke n lené?

¹² U yé kényò kecáa kulee maa kunyine kapi n nyóonse nó nyíse. Kei kani yé anyá iluke wa.

¹³ Api símpò api nípá yo leepò yare ke Yeesu uú pēe pi ní ma, api nkpò melóó anyá iluke wai.

Yeesu nkpò ne umeyise piléise inyekii

(Matiyee 26:26-30; Mariki 14:22-26; Kòrenti Foí 11:23-25)

¹⁴ Ke itunje ii n tu, Yeesu ne upitume apí tone re piké li.

¹⁵ Uu pi maa re: Li pēe meyansei ripóó né wa re tóké kesé nkpò melóó anyá iluke nnyí li ké kelene íwe li!

¹⁶ Asei kam nó símisi re ám piluke i kpáne hái ne kumúnyé kpe-i ke Ulééca uu yé uiyòopi kémee ró i n wa ari pēe iasei nnéi kóm.

¹⁷ Uu pēe kepóripí ne píta kpisi uu Ulééca pòne uu re ani yósi ani hòne.

¹⁸ Asei kam nó símisi re ám píkaí aléepipi píta mpí piníré kpáne hái ne keyáa kē kam yé Ulééca iyòopi kémee pi ní ntí.

¹⁹ Uu kukpónó kpísi, kuu Ulééca m pòne meamá, uu ku kpòkòri uu pi ku pa uu re: Inépinje ye nnyí kam nò nnya m pálē. Ani ye lē wa aní ne kenécáa léise.

²⁰ Iluke meluke-maá, uu kò kétaporipi pi pa uu re: Menénye ye mmé, ménye mee nó nnya n kòonu Ulééca uú ne nó séi re nó ne uyē ani kóméine.

²¹ Amá ani ripaí, uyee né n yáine ye nté wele, tó ne uyē tòn kesé le.

²² Mesei ye me re Usoi Kepipi ye tósule yare kai kekecáa n wólaamelē. Amá usoi nkó yee yé Usoi Kepipi n yáa, íwe ke liute uu topori.

²³ Api pēe pimécòpécire pipíséine koru re pikécòpe úye yee yé mewai mē wa.

Wóo Ulééca iyòopi kémee uwéése?

²⁴ Pipiretiki api íkenene kápáa re piké yé te pikécòpe úye yee yé uwéése.

²⁵ Yeesu uu pi maa re: Sitē piyòopi ye sikecáa túnle, pēpēe sikecáa iyòopi n le yèè tíyēle api pi n sélei re “lisonē piwai.”

²⁶ Amá ái kape lē nókenémé n we. Nókenécòpe úyukóó kai pise re uké usírísá. Li pise re úyukóó uké n we yare ukeikó.

²⁷ Ukeikó yee iluke n wai ne uyē kuu iluke n wai kecòpe úye yee úyukóó? Ai uyē kuu i n waii? Too, né ne nókenécòpe we yare ukeikó uyee iluke n wai.

²⁸ Nò né ritikile ne aseí, nòn kahari tó ne nnó tòn ne itunje iye-i kai né ní peikee kémee we.

²⁹ Lē nnya kam Ulééca iyòopi nó pane yare ke Unésáa uu né i ní pa mecò.

³⁰ Tó ne nnó yé inéyòopi-i kesé tone ari le ari kò níru, ani sinéyòopitone-i tone ani Isirayēeli amare kefi ne até nyē túhaane.

Yeesu ye símisi re Piyee yé kési re úu u nyu

(Matiyee 26:31-35; Mariki 14:27-31; Yohani 13:36-38)

³¹ Simò, Simò, a kutu ricò, Setani ye ncée we re uké pò pánai yare kapi ye asíré m pánai api acólé lése.

³² Amá ne ne Ulééca pò té te ái kape wa re mpófatenē ye ne pò kpu. Amá pòn píyei kenémee m pēeme, a pipómárecò itisi rikpáse.

³³ Piyee uu u maa re: Upiima, ne nmurei re mpa in kukpaniilee ye ku ke po ritiki, nee mpa nkpo ye mu toké kesé kpu.

³⁴ Yeesu uu re: Piyee, ne po maa re ica iké kelené n kooi, po mephe metaani kesi re aa né nyu.

Siwóó ne kulóó ne ritapitéhe pimulé nstmé

³⁵ Yeesu uu pee pi maa re: Kam nó n tũ, ani kewóó ne kulóó ne aneeri rimmulú, linyine ye nó ripárilé? Api re: Líka ái tó ripári.

³⁶ Uu pee pi maa re: Amá úye un nkpeni kewóó m má, li pise re uké ke rimulú, úye un kó kulóó m má, li pise re uké ku kpisi. Uye unsá kó titapitéhe m má, li pise re uké uilú yáá uú ne rise lólu.

³⁷ Likumúnjé re rinóó tē kai kenécáá rítelé-i n wólaalē te: Pi piwaikópékóó kecōpe u yekei ye wale. Lelēe kenécáá n wólaamelē ye tule.

³⁸ Pipiretiki api u maa re: Upiima, atapitéhe até ye nnyé. Uu rinóó pi yósu re: Li wale.

Yeesu ye Olifiyee rikúú kecáá keyóme yáási

(Matiyee 26:36-46; Mariki 14:32-42)

³⁹ Yeesu uu yisi uu Olifiyee rikúú kecáá sí yare kuu ye pee kei n sone mecō. Upipiretiki api u tiki.

⁴⁰ Kapi kelō kē n tuipō, uu pi maa re: Ani ye keyóme yáási ani kape ne pipeikee kémee ní loó nnya.

⁴¹ Uu lē memáá ne ketaa pi wai, tinā tee pikēcōpe ní we ye tu yare kunípe ripare mēfome kumúnjé, uú ha wula uu keyóme yáási re:

⁴² Sáa, in te pō nmurei, a tíyese ntóosi keporipi nké keké ne ketaa né wa. Mpa ne lē, ái kape menéla mee yé wa, amá líké mēpókó.

⁴³ Uléécāatumē uu pee keyóme caa-pō kpáfúme re uké itisi u he.

⁴⁴ Mpóōcaai píima nn Yeesu tini, uú ne piyómeyáhaa kényu m mahanlē, urikaha ari póló yare ménye, tin cōloi.

⁴⁵ Kuu piyómeyáhaa mí masí, uu upipiretiki-mē pele uu pi lepō pin lōni ne mpóōcaai.

⁴⁶ Uu pi maa re: Yo nnya kani lōni? Ani yisi ani keyóme yáási ái kape wa re nō pipeikee-i lóipō.

Yeesu metine

(Matiyee 26:47-56; Mariki 14:43-50; Yohani 18:3-11)

⁴⁷ Un kei lē símisi risoiwuú ari tuipō, upipiretiki kefi ne pité pē use kapi ye n sée re Yutasi un pikēyu we. Uú ne Yeesu kó uu u pira.

⁴⁸ Amá Yeesu uu u maa re: Pó Usói Kepipi ripira áa ne piláarō anipe-i ke wai, nee yo?

⁴⁹ Ke Yeesu pisencō api n yé lelēe n waine, api u pise re: Upiima, toké atéhe kpísii?

⁵⁰ Piusē uu Uléécaā usina ukeikó kutu luke-luke semí.

⁵¹ Amá Yeesu uu re: Ani kape lē tikpá, li wale. Uu usoi uyē kutu ca uu u paise.

⁵² Yeesu uu lē memáá pepēe ye Uléécaā inyóonse n wa piwéése ne piméré uwéése ne kuyu piwéése pee pitine u n hápō maa re: Li pise re nóké pitine né kam nōn atéhe ne apúnipi muleilē yare usoi kpááree?

⁵³ Siyáa nnéi ke tó ne nnó ari ye kesé Uléécaā keyō-i n we, ani kei ncée wéesi nóké ne né tí. Amá itunje nnyí ye nó ne kuḡmaha uyōapi ikó le.

Piyee ye kesi re úu Yeesu nyu

(Matiyee 26:57-58, 69-75; Mariki 14:53-54, 66-72; Yohani 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Api Yeesu tini apí ne Uléécaā usina keyō sí, Piyee un ketaa-pō pi tikilē.

⁵⁵ Api kényōcōpe nna wénesi apí tone, Piyee uu pepēe nna n wéni kecōpe tone.

⁵⁶ Unósi keikó unyine uu u yenu un nna kekúrí tũ, uu u nyáni tínmí uu re: Usói nkó ricuruu ye pee Yeesu tikilenle.

⁵⁷ Piyee uu késu, uu unósi uyē maa re: Am u nyu, unósi.

⁵⁸ Kai rinkpáse, unyine ucɔ uu u yenu uu re: Pɔ písoi pē use le! Amá Piyee uu rinóó yósu re: Am pikecɔpe we.

⁵⁹ Liké ne mese pipépe rinkpá, unyine ucɔ uu kɔ ní-yupape ne pimáa kpá re: Asei kecáá, usoi nkó ye pee u tikilenle, likumúnjé re u Kalilee ukó le.

⁶⁰ Amá Piyee uu rinóó yósu re: Am nyu lē kaa ní la pɔké male. Kumúnjé kpe-i kuu nní n símisi, icá ii kooi.

⁶¹ Upíima uu peé ημεελú uu Piyee werí. Piyee uu léise re Upíima ye u maa re: Icá iké kelene n kooi, pó kesi metaani re áa né nyu.

⁶² Kei ke Piyee uu léepɔ uú ne mpɔɔcaai téní.

Pi Yeesu lámisi api u kaii

(Matiyee 26:67-68; Mariki 14:65)

⁶³ Písoi pee pee Yeesu m mé api kecáá u nyáni api u kaii.

⁶⁴ Api kényu u pi, api u maa re: Wóo pó káii, a ημoinu.

⁶⁵ Api kɔ alé u kpá meýá.

Pi ne Yeesu ketúhaane píima-i ha

(Matiyee 26:59-66; Mariki 14:55-64; Yohani 18:19-24)

⁶⁶ Kai n weesi, Písuifi piwéése ne pepee ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa api cápine. Api ne Yeesu piketúhaane píima-i sí.

⁶⁷ Api u píse re: Póo uyē ke Uléécaá uu n wée? A ró símisi. Uu rinóó yósu re: Nen nó m maa re lee ní, áni ηmureine.

⁶⁸ Nen kɔ nnyine nó m píse, áni rinóó né yósune.

⁶⁹ Amá kai ne nkpéni rimpá, nó Usói Kepipi yē ken Uléécaá, rínanje nnéi ute kuluke-luke-mē kényukótone-i tú.

⁷⁰ Pinnéi api pee re: Lē nnya, pɔ Uléécaá Kepipi lee? Uu rinóó yósu re: Lē kani nní ma, ne Uléécaá Kepipi le.

⁷¹ Api pee re: Píseérakó píye picɔ kari nkpéni wéési? Tiróúruu ye uanɔlempi konle!

23

Pi ne Yeesu Pilati kémee ha

(Matiyee 27:1-2, 11-14; Mariki 15:1-5; Yohani 18:28-38)

¹ Písoi nnéi pee n cápinelē api yisi apí ne Yeesu Pilati kémee sí.

² Api kei ne nsímé u wááná pin tee re: Tɔ usói nkó leepɔle un kuróyu pikó tálisi re piké ncée kópe ritiki. U pi símaankee re ápi kape lampoo Rəm uyɔpi Sesaa héele, un kɔ tee re uyē ke Uléécaá uu wée, uyópi.

³ Pilati uu u píse re: Póo Písuifi uyɔpii? Yeesu uu rinóó u yósu re: Mmē kaa nní ma.

⁴ Pilati uu pee pepee ye Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne risoiwuí maa re: Am ncaai ríka nyáni mee yé usói nkó akpanii n tā.

⁵ Amá api pimáikée n kpálē ne rínanje re: Usói nkó yee kuyu pikó piháikuse tálaankee, Kalilee-pɔ kuu kóri uu Yutee ketē nnéi cɔpu uú ne nté tui.

Pi ne Yeesu Erooti kémee ha

⁶ Ke Pilati uu anóo nyē n kɔ, uu píse re: Usói nkó ye Kalilee ukó lee?

⁷ Kuu n céri re Erooti yee Kalilee ketē-pɔ Yeesu uyɔpi, uu Yeesu u pááipɔ, liriýíkí re Erooti ricuruu ye siyáa sē kumúnjé-i Yerusalem-i wele.

⁸ Ke Erooti uu Yeesu n yé, ai u larisi, liriýíkí re u pee mekke-me Yeesu nné kóméile lin tipóo u we re uké u yē. U pee tálē te Yeesu yé uinipee-i mewaisana menyine wa.

⁹ Uu u píseise ai nánai, amá Yeesu úu rinóó ríka u yósi.

10 Περρεε γε Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne isé picélaa pin kei we pin ne Yeesu isímé piwaanai kéyu mahani.

11 Erooti ne upisóoca api kecáá u nyáneí api u n sénnyi yare kesoi kparápi. Api ketúkanka kecíre u tani api Pilati-mē u pesepo.

12 Erooti ne Pilati ye pee piláaro le, amá api keyáa kē kusáne tone.

Pi tuhaane ai tone re piké Yeesu kpu

(Matiyee 27:15-26; Mariki 15:6-15; Yohani 18:39-19:16)

13 Pilati uu περρεε γε Uléécaá inyóonse n wa piwéése ne kuyu piyukóo ne kuyu pikó cápine,

14 uu pi maa re: Nō ne usoi nkó né kale nōn tee re u písoi tálisi re piké ncée kópe ritiki. Too, nōkenéyu-i kam u písei ám kō ncaai kani re u wai nka yē.

15 Erooti úu kō uncaai nka yē, liriýíkí re u ró u pesemele. Kai nní lē, usoi nkó úu ncaai nka má mee yé n táyese piké u n kpu.

16 Lē nnya né táyese api kuyíyaa u fapii am lē memáá u táyē.

17 [Li pee tílasi le re Pilati uké ukpaniikó use pi riyá mpá nkpō melóo anyá áye.]

18 Api pinnéí pipupukee kpá re: A usoi nkó ró kpu aa Parapasi yá!

19 Piháikuse mewai menyine ke Parapasi pōo pee kuyu-i tamme uu kō usoi kopu. Lē nnya kapí pee uyē kukpaniilee tā.

20 Kē Pilati uu nní n la uké Yeesu ηméherese nnya, uu risoiwuí ne pisímé kpá.

21 Amá api pupéi re: A kunapéékóo kecáá u karií, a kunapéékóo kecáá u karií.

22 Pilati uu metáánū pimáa pi kpá re: Ncaai n-ye kuu mpíí wa? Am ncaai nka ukecáá yé mee yé n táyese piké ne u n kpu. Lē nnya né táyese piké ne kuyíyaa u kaii am pee u yápo.

23 Amá api pipupukee nōj te piké Yeesu kunapéékóo kecáá karií. Ai Pilati feriyē.

24 Pilati uu hó re uké lē kapí u m píse pi wa.

25 Uu usoi uyē kapí n tee re uké riyá yá, uu Yeesu pi múise re piké ne u li lē kapí n la. Uyē kuu nní rin-yá ye pee piháikuse mewai menyine kuyu-i tammēle uu kō usoi kopu. Lē nnya kapí pee uyē kukpaniilee tā.

Pi Yeesu kunapéékóo kecáá karií

(Matiyee 27:32-44; Mariki 15:21-32; Yohani 19:17-27)

26 Kapí ne Yeesu n tósu, apí ne Sirēni kuyu ukó unyine kapí ye n sée re Simōo sáne un sicare-mē leeri. Api u tini api Yeesu kunapéékóo u cōnse re uké ne u n tikilē.

27 Písoi kulúí ne pinósi pin u tikilē. Pinósi pin siwuu piralē pin ne ukecáá téni pin kō ne u tikilē.

28 Yeesu uu pinósi kuwélé-mē pansēpo uu re: Yerusalem pinōsi, áni kapē né nnya n ténisi. Amá ani nórínécúruu ne nósínéwá nnya ténisi.

29 Likumúnjé re siyáa ye sóntile, se-i kapí yé ní maa re: Pinósi nyapi pee ápi pí kai m máraalē ápi kō pí kai n nyenselē ye pínarekome le.

30 Písoi yé pee akúú pimáikēe lō te: Ani kerócaá loó, api sikúúpi máikēe re: Ani tó yárii.

31 Likumúnjé re pin nēe n we yare kuna ηmú nní n wa, íye kapí yé pee nōo nní n we yare kuna kóima pō wa?

32 Api kō ne piwaikópekoó pité pinyine n tósu piké ha pi ne Yeesu kesé kpu.

33 Kapí kelō kē kapí ye n sée re Kúyu Konōo n tu, api kei Yeesu kunapéékóo kecáá karií, api kō piwaikópekoó pité pē karikēe anapéékóo kecáá, use ukuluke-luke, ucō ukumii-mē.

34 Yeesu uu pee re: Sáa, a piakópe pi sárei, likumúnjé re ápi nyu lē kapí n wai. Api panjai apí ne pimēcōpecíre uilū hōnente.

35 Piyukó pin kei nyenu pin nyáneí. Pisuifi piwéése api kecáá u nyáneí pin tee re: U picō yoriyentele, uké uricuruu yoriye, in te u Kirisí le, uyē ke Uléécaá uu n wée.

36 Pisóoca ricuruu api kecáá u nyáneí apí ne u kō api píta nyēpe-nyēpe pinyine u tunjá

37 apí re: Pōn Pisuifi uyōapi, a ripócuruu yoriye.

³⁸ Api pɛɛ uriyu kecáá wólu rɛ: Nkó yɛɛ Pisuiɸi uyɔɔpi.

³⁹ Uwaikópekáó use kapi kunapéékáó kecáá ní kariilɛ uu u lámisi un tee rɛ: Néntɛ póó uyɛ ke Uléécáa uu n wéɛ? A ripóúruu yoriyɛ aa ká t́ yoriyɛ!

⁴⁰ Amá ucá nkó uú nɛ u cési rɛ: Pɔn nɛ Uléécáa wuruu? Póó nní uakpanii acá kémɛɛ ní wɛ.

⁴¹ T́ akpanii piwai yɛ nɛ risále, likumúnjɛ rɛ mɛrówai kóɛ kulaa kari nní lɛ, amá uyɛ úu ncaai níka wa.

⁴² Uu limemáá kpá rɛ: Yeesu a kenécáá léise pɔn piyɛi ipóyóɔpi piluke n wemɛ.

⁴³ Yeesu uu rinóó u yósu rɛ: Asei kam pó símisi, neni keyaa nké, tó nɛ mpó nɛ pi Uléécáa iyɔɔpi kémɛɛ.

Yeesu nkɔ

(Matiyee 27:45-46; Mariki 15:33-41; Yohani 19:28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Itunɛ kecíɛ kumúnjɛ, kuɸmaha aku ketɛ nnéi kecáá cɔni hái nɛ itunɛ metaani kumúnjɛ-pɔ. Kusánjáá kapi nɛ Uléécáa keyɔ n kénɛlɛ aku kecɔɛ cɛérinɛ.

⁴⁶ Yeesu uu meýá pupɛi rɛ: Sáa, nɛ nnéfáa apóníɛ-i wa. Kuu anóó nyɛ pimáa ní masí, uu kpi.

⁴⁷ Rɔm usóóca wééɛɛ uu lɛ nnéi lɛɛ n wapisi yɛnu, uu Uléécáa ríyu waisɛ uu rɛ: Asei kecáá, usoi nkó yɛ pɛɛ aseɛi ute lɛ.

⁴⁸ Pɛ nnéi pɛɛ pɛɛ ní ka awúí awúí piké nyáni, api leleɛ n wa yɛnu, nípa úyɛ uu pɛɛ pele un mpóócaai nɛ kewuu piralɛ.

⁴⁹ Yeesu pisanɛ nnéi nɛ pinósi pɛɛ pɛɛ u n sárumme hái Kalilee-pɔ, api iyaa-pɔ nyɛɛ api leleɛ n wai n nyáni.

Yeesu mekulaa

(Matiyee 27:57-61; Mariki 15:42-47; Yohani 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Pisuiɸi kuyu Arimatee kémɛɛ ke utisi unyine uú pɛé wɛ. Pi yɛ u sée rɛ Yosefi. U pɛɛ ketúhaane píima uwééɛɛ use lɛ, amá lɛ ke upiwééɛɛcɔ api rinhó api wai ái nɛ u risá. Utisi uyɛ nɛ pɛɛ aseɛi ute lɛ un ká Uléécáa iyɔɔpi mekame mé.

⁵² Uu Pilati kémɛɛ sí uú ha u pise rɛ uké Yeesu u pa.

⁵³ Uu limemáá kunapéékáó kecáá Yeesu súiseri, uu kusánjáá u pílesi uu nhóre kapi kuparecaɸaa-i n wa kémɛɛ u finɛ. Api nhóre mme-i úka kulaalɛ.

⁵⁴ Keyáa keɛ nɛ risále kewénteyaa usé, kewénteyaa ken nɛ koraanɛnɛ.

⁵⁵ Pinósi pɛɛ pɛɛ Yeesu n sárumme hái Kalilee-me nɛ Yosefi api rikpíí-i símpɔ piké yé lɛ kapi Yeesu n finɛ.

⁵⁶ Api pɛɛ kényɔ pele apí ha mékpɔ nɛ tulaali ncɔpuri wai piké Yeesu níɸesi. Amá api kewénteyaa ketúnjɛ wéntɛ yarɛ ke isé ii m pise api kelenɛ simpɔ.

24

Yeesu yɛ nkɔ kémɛɛ yisi

(Matiyee 28:1-10; Mariki 16:1-8; Yohani 20:1-10)

¹ Kewénteyaa ukóso kemaresinɛ, pinósi api mékpɔ nɛ tulaali kapi n wa múlú apí nɛ rikpíí símpɔ.

² Api leɛpɔ lin tiparɛ tɛɛ pɛɛ rikpíí n filɛ pímiise ai iyaa yekei.

³ Api lomɔ amá apí Upíima Yeesu leɛpɔ.

⁴ Api ceri íyɛ kapi yé wa. Kumúnjɛ kpɛ-i ke pisei pité pinyine api rikpáfúme pin ilū yɛɛ n tɛlu tanaalɛ.

⁵ Ke iwame ii pi n wa api kpárai, pisei pɛ api pi maa rɛ: Yo nnya kani pikpɔkpɔ kecɔɛ uyɛɛ n nyáni wéési?

⁶ [Uu nté wɛ, u nkɔ kémɛɛ yisile un nfáa má]. Ani léise lɛ kuu nó ní ma pɛé uyɛ-i kuú pɛɛ Kalilee-pɔ ní wɛ.

⁷ Li pise re piké pikópekáo anipe-i Usoi Kepipi wa, api kunapéékáo kecáá ke karií Uléécaá uké keyáa táánū tuné nkpó kémee ke yukuse.

⁸ Api pree Yeesu anoo léise.

⁹ Api rikpíí-i yisi api lē nnéí pipiretiki kefi ne use ne picó nnéí kéénkee.

¹⁰ Maari Makitala ukó ne Yohana ne Yakupu uni Maari ye pree pi. Pi ne pinósi picó pree pree kesé ní we api nsímé pitume keeni.

¹¹ Amá pitume api pinósi nsímé mmē yenu re nnírisimé ye mu, ápi pree pakare.

¹² Kumúnjé kpe-i, Piyee uu yisi uu rikpíí-mē wurupó, uú kparápó uu asánjáá nmane yenu an cúlē. Uu pree ukeyó pele. Lē nnéí lee nní n wapisi lin nnóo u yipaalē.

*Lelē Emayusi ncee kecáá ní wa
(Mariki 16:12-13)*

¹³ Keyáa kē cire, pipiretiki pité api keyupi kenyine kapi ye n sée re Emayusi n simpó. Itunje nwóí mekóónú meté kapi ye kei ne Yerusalem sónē.

¹⁴ Lē nnéí lee pree n wapisi nsímé kapi pree símisi.

¹⁵ Kumúnjé kpe-i kapi lē n símisi pin kehenē, Yeesu ricuruu uú ne pi kó api kesé n sónē,

¹⁶ pin u nyáni amá linyine lin pi hilalē ápi pree u ceri.

¹⁷ Yeesu uu pi pise re: Yo yee nó kēhenese nōn ne sónē? Api nyere ne mpóocai.

¹⁸ Pikecōpe unyine kapi ye n sée re Keleopasi uu u maa re: Yare pó mecire yee Yerusalem kuyu-i we áa nyu lelē siyáa tōrōo nsí kémee kuyu kpe-i n waii?

¹⁹ Yeesu uu pi pise re: Yare mewai méye mpuri ye me? Api rinóo u yósu re: Lelē Nasareti ukó Yeesu n leeme má. Antepu lo yee rinahe m má. U Uléécaá ne písoi keyu-i unnahe nyísele uliwaiwai ne uanolempi kémee.

²⁰ Pēpēe ye Uléécaá inyóonse n wa piwéese ne kuróyu piyukáo api u tini api nsímé u cōnse ai wai re piké u kpu. Api kunapéékáo kecáá u karií.

²¹ Tó pree tálē te uyee yé Isirayeli riyu ló. Amá keyáa táánū ye nké ke mewai mē amé ne n wapisi.

²² Asei kecáá, kerócōpe, pinósi pinyine ye tíyēle ai píri ró wai. Kemaresine kapi rikpíí-i ha.

²³ Amá ápi u leepó. Api pēeri api ró símisi re pilécaatume pinyine ye pikeyu-i rikpáfúmele api pi maa re u nyánile.

²⁴ Pirósencó pinyine api rikpíí-i simpó api leepó yare lē ke pinósi api ró ní kéē. Amá ápi pree uricuruu yē.

²⁵ Yeesu uu pree pi maa re: Nó piníri mpí, a tíyē nó atu má áni la nóké mmē ke antepuye api nó n símisi ne kefa tene.

²⁶ Ai pree pise re uyē ke Uléécaá uu n wéee uké lē íwe li uu kelenē umeyóopi-i lonii?

²⁷ Uu pree limemáá mmē nnéí kai uriyu kecáá átelé-i n wólaalē pi kpáiiise, Moisi ritelé kuú ne kori uú ne antepuye akó tenese.

²⁸ Kapi kuyu kpe-i kapi n simpó n nyahai, Yeesu uu wai yare u lalē uké ketaa-taa ha.

²⁹ Amá ápi u nyere pin tee re: A kerókúrí tone, li nnyóó wale kesine ake nyahai. Uu keyó pi tiki apí ha kesé tone.

³⁰ Apí tone re piké iluke li, uu kukpónó kpísi uu Uléécaá pōnēse uu pree ku kpókórine uu pi ku pa.

³¹ Piinipee ii pree wúkule api u ceru, amá uu pikeyu ke-i mílu.

³² Api pimēcōpecire m máikēene re: Pó te piyo ke nsímé kuú pree ncée-i n símisi ne Nléécaasimé aseí kuú pree ró ní símisi nn tó ló nmaa.

³³ Api mese ne mese yisi api Yerusalem simpó. Api pipiretiki kefi ne use ne pipisencó leepó pin cápínēlē,

³⁴ pin tee re: Mesei ye me, Upíima ye nkpó kémee yisile uu tíyēse Simóo uu u yenu!

³⁵ Pē ticuruu api lelē ncée-i n wa pi keēnkee ne lē kai n wa apí ne Yeesu ceru kumúnjé kpe-i kuú pree kukpónó riríkópókórine.

Yeesu ye umecirɛ upipiretiki nyise

(Matiyee 28:16-20; Mariki 16:14-18; Yohani 20:19-23; UPM 1:6-8)

³⁶ Api kahane nkpáni nsímé n tene, Yeesu ricurruu uu pikecɔpe kpáfúme uu pi maa re: Nóanékín aké n ninú.

³⁷ Pikewuu ake tólu, iwame píima ii pi tini, likumúnjé re li pi wa yare kuníri kunyine kapi nyáni.

³⁸ Amá Yeesu uu pi maa re: Yo nnya kai nó ricónj? Yo nnya kani nósinéfa-i tíru?

³⁹ Ani anénípe ne anéna ripaí. Mesei née lo. Ani né rica ani yénu. Kuníri áku ipinɛsare née akòhò má, yare kani nní lē nnéi kenécáá n nyáni.

⁴⁰ [Uu anóo nyē male uu uanipe ne uana pi nyise.]

⁴¹ Mpóonare ne píri píima yee pi ní we nnya, ápi nkpáni fe piké nsímé mmē pakare. Uu pi pise re: Nò nté liluke-luke linyine málee?

⁴² Api nkpíntomé ñmáá-ñmáá keri u pa.

⁴³ Uu n kpísi uu takai piinipee-i.

⁴⁴ Uu pee pi maa re: Mmē kaní pee nó ní símisi kumúnjé kpe-i karí pee kesé ní we ye mmú. Li pise re lē nnéi kai kenécáá n wólaalē Moisi isé kémee ne antepuyé atelé kémee ne siyóme atelé kémee liké wa.

⁴⁵ Uu pee mesòhò pi tápile piké ne Nléécaasimé asei n kò nnya.

⁴⁶ Uu pi maa re: Lē kai n wólaalē ye nní: Li pise re uyē ke Uléécaá uu n wée uké íwe li, uu pee keyáa táánū tuné pikpòkpò kémee yisi.

⁴⁷ Li kò pise re piké urinyiri ne sitē nnéi kémee pìsoi riyóó re piké mēfine conse Uléécaá uké piakópe pi sárei. Amá Yerusalem kuyu kapi yé ne koraane.

⁴⁸ Nòo lē piseérakóó.

⁴⁹ [Iyee nnyí], ihēe iyē ke Unésáa uu rinhó re u yé nó he. Née rinécúruu nó i pamene. Amá li pise re nàké kuyu-i n tū hái ne kumúnjé kpe-i ke keyómecaa nnaŋe nn yé nókenécáá n súime.

Yeesu ye keyóme taálē

(Mariki 16:19-20; UPM 1:9-11)

⁵⁰ Yeesu uu limemáá ne kuyu iyaa pi simpò, Petanii kekúrí, uu anípe síka uu rinóo sòne pi tikise.

⁵¹ Kumúnjé kpe-i kuu rinóo sòne pi n tíkiselē, uú ne pi tólu, ai keyóme-mē u sakaapò.

⁵² Pē api Uléécaá yáási api pee Yerusalem pele ne mpóonare píima.

⁵³ Api ye pee mesére Uléécaá keyò-i n cápinelē pin Uléécaá pakarente.

Nsímé Kεcιρε ritelé κε Yohani uu n wói

Lελεε ritelé ntí kέmεε ní we Yohani yεε Nsímé mmú wói. U Yeesu upiretiki ne uusanε le. Efεεsi kuyu-pa, pεε mεκεε Asii keteni-i kuu Nsímé Kεcιρε ritelé ntí wói.

Ifaaci iyε mεkériine ye mmé:

1. Yohani ye símisile uú ne nyíσε ρε Yeesu Kirisi yεε Uléεcaa rinoo. Uléεcaa rinoo tē arí weri arí kerócape n we (1:1-18).
2. Yohani ye nyíσε ρε Yeesu ye Uléεcaa Kepipi le. Yeesu ye kó uicélaa kέmεε nyíσε ρε uyεε iluke yεε ye nfáa n he ne useεsé yεε ye pisoι ne Sáa Uléεcaa kέmεε ní ha, ne metéi mεε ketē nnéi n kpáiiilē. Lē κε Yeesu uú ne mpá úye nyíσε ρε uyεε úye (1:19-12).
3. Yeesu ye umεcιρε cápine uké kpu uu kó upipiretiki icélaa tōrō pa (13-21).

Tinóo tee ye metéi ne nfáa n he

¹ Uléεcaa uké kelenε mpá yo n wa, Tinóo ye pεε wele. Tinóo ne Uléεcaa pεε pεé we. Tinóo ye pεε Uléεcaa le.

² Ti ne Uléεcaa pεε pεé we Uléεcaa uu kelenε mpá yo wai.

³ Tē κε Uléεcaa uú ne ritiki uú ne mpá yo wai. Líka ái we κε Uléεcaa uu n wa kái pεε tē kuú ne ritiki.

⁴ Tετεε nfáa riyíkí mεε pisoι metéi n wai.

⁵ Metéi amε kuηmaha-i léeri, amá kuηmaha áku fe kuké mε yarii.

⁶ Uléεcaa uu keyáa utisi unyine tum. Pi ye u sée ρε Yohani.

⁷ U kale ρε uké metéi mē pisoι nyíσε, mpá úye uké ne kefa mε tene.

⁸ Ai uricuruu ηmaa yεε metéi, amá u kale ρε uké metéi mē nsímé pisoι símisi.

⁹ Metéi mē mεcιρε ηmane mεε metéi yíkíyiki. Mε ketē kecáa kale ρε mεké pisoι nnéi n kpáiiilē.

¹⁰ Tinóo ye ketē kecáa kale. Tē κε Uléεcaa uú ne ritiki uú ne ke wai, amá kari ní ka, ketē pikó ápi ri ceri.

¹¹ Tinóo ye tipikó kέmεε kale, amá tipikó ápi ri yōsí.

¹² Amá pē nnéi pεε ri ní yōsí apí ne kefa ri tene kari nnaηe he ρε piké pansε Uléεcaa sipipi.

¹³ Ai mesoimare kapi pi mari nnya, ái kó lē κε pisoι apí ní la piké ye pisiwā mari nnya kapi fe apí lē pansε. Api pansε Uléεcaa sipipi yare κε sisoipipi asi ye m mári née yare κε sisoipipi asi ní la mεcō. Amá Uléεcaa yεε umela kέmεε nfáa fale pi he.

¹⁴ Tinóo ye pansεle kesoipipi tin kerócape tū. Ti ípεelée mále tin kó nsímései má nsonε. Tō umeyōopi yenle. Meyōopi κε Kepipi cirenίηe ake Sáa Uléεcaa kέmεε n yé.

¹⁵ Yohani ye ukεcáa aseéra lesele uu cáai ρε: Nkó nsímé kamí maa ρε: Uyεε kenépire n weme ye né fele. Uyē ne pεé wele apí kelenε né maru.

¹⁶ U ípεelée ró nyíσεle uu lē nnéi kuu m má ró he faalaa, líka ái tó riparí.

¹⁷ Asei kecáa, Moisi κε Uléεcaa uú ne ritiki uú ne isé ró pa. Amá Yeesu Kirisi kuú ne ritiki uú ne ípεelée ró nyíσε uu kó nsímései ró símisi.

¹⁸ Uka úu Uléεcaa yénaalē. Insá Ukepipi cirenίηe keε ukeméé ní we, ken kó Uléεcaa, keε ró u nyíσε.

*Aseéra κε Yohani Uniwole uu Yeesu kecáa ní léσε
(Matiyee 3:1-12; Mariki 1:1-8; Luki 3:1-8)*

¹⁹ Yohani aseéra kuu n léσε ye nnyé: Pεé uyε-i κε Pisui fi piwéése pεε Yerusalem-i ní we apí pεpεε ye Uléεcaa inyōonse n wa ne Lefi mpuri pikó n tū te piké ha u pise ρε uyεε úye?

²⁰ Yohani úu kesí, u pinnéi keyu-i aseéra lesele ρε: Ai né Yohani κε Uléεcaa uu wée.

21 Kei kapi kɔ pipise u rikpá rɛ: Pɔ mpíí úye kɛcirɛ lɛ? Pɔ Elii née? Uu rɛ: Eehei. Api kɔ pipise u kpá rɛ: Pɔ antepu uyɛ, née yo? Uu rɛ: Eehei.

22 Api kɔ pipise u kpá rɛ: Pɔ pɛɛ nkɛpɛni úye ñmaa? A ró sɛmisi tɔkɛ ha pɛpɛɛ ró n tumme sɛmisi. Pɔ ripɔcúruu ñmaa mpíí rɛ pɔ úye kɛcirɛ?

23 Kei kɛ Yohani uu pɛɛ pi pɛsɛ rɛ: Née nní uyɛ nsímé kɛ antepu Esayi uú pɛɛ n tee rɛ: Unyine ye kucesi kóima-i yóólɛ tɛ ani Upíima ncee ritɛiise.

24 Pɛ kapi pɛɛ Yohani kɛmɛɛ n tũ ye pɛɛ Pifarisi lɛ.

25 Pɛ api pɛɛ u pise rɛ: In tɛ ái pɔ kɛ Uléecaa uu wée, ái kɔ pɔ Elii, áa kɔ antepu uyɛ, yo nnya kaa pɛɛ pisei míni wole?

26 Yohani uu pɛɛ pi pɛsɛ rɛ: Míni kɛ née pisei wole. Amá unyine ye nókenécɔpɛ nké-i wole káni n nyu.

27 U kenépire wemele un né fe. Inésoi íi tu rɛ kɛ ukunéeri ññme fénnɛ.

28 Petanií keyupi kɛɛ Yuriteɛ metéñ ketunjeleeme kuwée-mɛ ní we kɛmɛɛ kɛ lɛ nnéi ai lɛ wai. Kei kɛ Yohani uu ye pɛɛ Yuriteɛ nkoi kɛmɛɛ pisei míni wole.

Yeesu ye Uléecaa Risanpipi lɛ

29 Kai kóso n weesi, Yohani uu Yeesu yenu un ukékúrí wéɔ, uu rɛ: Ani ripaí, Uléecaa Risanpipi ye ye pisei nnéi akópe n lése ye ntí.

30 Uyɛ kam pɛɛ tee rɛ: Unyine ye kenépire wemele un né fe. Uyɛ nɛ pɛé wole api kelenɛ né maru.

31 Nɛ pɛɛ lɛ sɛmisilɛ ám nyu úye kɛcirɛ lo. Amá nɛ nkɛpɛni kɛɛ nɛn Isirayɛeli pikó míni wole piké nɛ u n céri nnya.

32 Yohani uu kɔ kpá rɛ: Nɛ Uléecaa Nfaasɔnɛ yenlɛ nn keyómɛcɛaa-pɔ súiri yarɛ tilólá arí nɛ ukɛcáá tonɛ.

33 Am pɛɛ kahanɛ n ceri rɛ uyɛɛ úye kɛcirɛ, amá Uléecaa ye né n tumme rɛ kɛ pisei míni wole ye né maa rɛ: Pɔ Uléecaa Nfaasɔnɛ yɛ nn súiri nn unyine kɛcáá tonɛ. Uyɛɛ sónti uké Uléecaa Nfaasɔnɛ pisei hɛ piké nkeméé m pólólɛ.

34 Yohani uu kɔ kpá rɛ: Nɛ nkɛpɛni li yenlɛ. Lɛ nnya kam aseéra lesɛ rɛ uyɛɛ Uléecaa Kɛpipi.

Yeesu pipiretiki foí kɛcáá nsímé

35 Kai kóso n weesi, Yohani nɛ upipiretiki pité pinyine api kelɔ kɛ-i n we.

36 Yohani uu Yeesu yenu un tósu uu rɛ: Ani ripaí, Uléecaa Risanpipi ye ntí.

37 Kɛ Yohani pipiretiki pité pɛ api lɛ n kɔ, api yisi api Yeesu tiki.

38 Yeesu uú ñmɛlú uu yénu rɛ pi u tikilɛnlɛ, uu pi pise rɛ: Yo kani wéési? Pɛ api kɔ uyɛ pise rɛ: Yeí kaá we, Raapi? Raapi aseí nyɛɛ Ucélaa.

39 Uu pɛɛ pi maa rɛ: Ani kam ani yɛ. Api yisi api u tiki apí ha yenu kei kuu n sói. Api keyáa kɛ ukékúrí kei tonɛ. Inyóótunɛ kɛfi nɛ mekpүүлú kumúnjé-i kai lɛ wai.

40 Pipiretiki pité pɛɛ pɛɛ Yohani nsímé n kɔ api yisi api Yeesu tiki, usɛ yeɛ Simɔ Piyɛɛ uwá Antiree.

41 Antiree uu mefoí umáa Simɔ piwélaa sí kelenɛ. Uú nɛ u sáne uu u maa rɛ: Tɔ Umɛsii yenlɛ. Mesii aseí nyɛɛ uyɛ kɛ Uléecaa uu n wée.

42 Uu pɛɛ umáa kpísi uú nɛ Yeesu lɛpɔ, Yeesu uú ha u nyáneí tɛnɛn uu rɛ: Pɔ Yonaasi unmánɛ Simɔ. Piké ye nkɛpɛni pɔ sée rɛ Sefaasi. Liasei rɛ Riparɛ.

Yeesu ye Filipu nɛ Natanayɛeli sée

43 Kai kóso n weesi, Yeesu uu hó rɛ u yé Kalilee ketɛ-pɔ ha. Kuu n tósu, uú nɛ Filipu sáne uu u maa rɛ: A yisi a né ritiki.

44 Filipu ye Petisayita keyupi ukó lɛ Antiree nɛ Piyɛɛ mɛcɔ.

45 Filipu pɔ kɔ nɛ Natanayɛeli sáne uu u maa rɛ: Tɔ uyɛ nsímé mɛɛ Moisi isé ritɛlé-i n wólaalɛ, antepuyɛ api kɔ n sɛmisi yenlɛ. Uyɛɛ Yosefi unmánɛ, Nasarɛti ukó Yeesu.

⁴⁶ Natanayeli uu u maa re: Lisone linyine yé fe ai Nasareti-pò leerii? Filipu uu u pèse re: A kam a ne ipónipere yé.

⁴⁷ Yeesu uu Natanayeli yenu un ukékúrí sónepò uu re: Isirayeli ukó yíkíyiki ñmaa ye nkó. Uu piyaaluke má.

⁴⁸ Kei ke Natanayeli uu pèe Yeesu pise re: Yei kaa né nyu? Yeesu uu u pèse re: Háí kaá pèe kúfikiyee riyíki ní tũ, ne pèe pò nyule Filipu uu kelené pò séi.

⁴⁹ Natanayeli uu pèe Yeesu maa re: Ucélaa, pò Uléécaa Kèpipi le. Pòo Isirayeli uyòopi!

⁵⁰ Yeesu uu u pèse re: Nénte kam pò mí maa re háí kaá pèe kúfikiyee riyíki ní tũ kam pò yé nnya kaá ne kèfa né tene? Pò kam aa lè litónjé-tònjé yénu.

⁵¹ Asei kecáá, ké nó símisi re nó kam ani keyómecaa yénu ken wúkulelè, piléécaatumè pin né Usoi Kèpipi kecáá tóoi pin ne keyómecaa táai pin kò ne súlaari!

2

Pinósikpiké anyá nstímé Kanaa kuyu-pò

¹ Siyáa sitaani memáá, api pinósikpiké anyá Kalilee ketè-pò Kanaa kuyu-i n wai. Yeesu uni un anyá nye-i we.

² Pi Yeesu ne upipiretiki pò kò kei kusáne séele.

³ Píta apí weri api kumúnjé kunyine-i tene. Úni uu pèe u maa re: Píta ye ne pi tenele.

⁴ Yeesu uu u pèse re: Unósi! Ne nyule, áí pòo yé né símisi lè kam yé ní wa. Inétunje ñi kahane n tu.

⁵ Kei ke úni uu pèe upikeikó pèe kei ní we maa re: Ani lè nnéi kuu nó m pisene wa.

⁶ Mèpéré apòri akpuulũ anyine ye pèe wèle. Kei ke Pisufi api ye míni wa apí ne pimécire nyóonse. Mpá kupóri kúye yé fe aku ánicari até nées ataani * yósu.

⁷ Yeesu uu upikeikó maa re: Ani míni lú, ani apòri nnyé yípú. Pè api mesei lúni ai a yípuni aí wure.

⁸ Yeesu uu pèe pi maa re: Ani nkpeni kpehè aní ha uyee anyá iluke kecáá m paílè pa. Pè api kpeheni apí ha u pa.

⁹ Kapi u ní pa, uu lélé míni men panse píta. Uu nyu kei ke píta pè api n léeri. Amá pikeikó pèe n kpehè apí ne hapò pòon n nyu kei kapi n léeri. Kei ke uyee anyá iluke kecáá m paílè uu pèe unósikó uyè sée,

¹⁰ uu u maa re: Píta lari-lari ke písoi api ye ne piníré kóraane. Pin n le, api pèe pikópe leseri. Amá píta lari-lari ke pòo yekei aí ne nkpeni tulu!

¹¹ Lè ke Yeesu uu Kalilee keteni-i Kanaa-pò mewaisaṅa piwai kori. Lè kuú ne ummule nyíse upipiretiki api péé ne kèfa u tene.

¹² Lè memáá, Yeesu ne úni ne upimarécò ne upipiretiki api yisi api Kaperinawum tómpò apí ha kei siyáa sinyine wai, ápi nánai.

Yeesu ye Uléécaa keyò-i pikpéense lakase

(Matiyee 21:12-13; Mariki 11:15-17; Luki 19:45-46)

¹³ Ke Pisufi nkpò melóo anyá aa nnyáã n wa, Yeesu uu pèe yisi uu Yerusalem tómpò.

¹⁴ Uu kei Uléécaa keyò kémee pikpéense lèepò pin ináa ne isáṅ ne alólá yái, picò pòon túntilè pin ne siwóo foru.

¹⁵ Kei kuu ñme kpísi uú ne nséi wai uú ne pi ne piisanṅ ne piinaa Uléécaa keyò kémee lákase apí lelu. Uu piwóófore ataapili láuli, siwóo asi yékáá.

¹⁶ Uu pèe pilóláyái pò maa re: Ké nté nó paa nfáani, áni kape Unésáa keyò kuyáa pansese.

¹⁷ Kei ke upipiretiki api pèe nsímé mmú mee Nléécaasimé ritelé kémee n wólaalè léise re: Hai Uléécaa! Lè kam nní kepóyò ní la ye né torele yare nna.

* **2:6** Kupóri kpè yé fe aku aliitiri píle nées píle ne kefi ne ataani yósu.

18 Kei ke Pisui fi piwéese api pee u pise re: Mewaisaŋa méye kaa yé fe aa wai áa ne ró nyíse re pò ncée mále pòké lē wa?

19 Yeesu uu pi pese re: Ani Uléécaá keyò nké fori ké siyáa sitaani ne pimómē ke pese.

20 Api u pise re: Anmē afeena ne akpuulū kapí ne kényò nké mǎ. Kē ke pòò músu re pó fe aa siyáa sitaani ne mǎmm?

21 Ném pákanē umécire kuú péé ne lē mánē kuú ne Uléécaá keyò nkó símisi.

22 Ke Uléécaá uu Yeesu nkpò kémēē n yukuse, upipiretiki api pee léise re u pee anó nyē malē. Api pee Nléécaasimé ne anó nyē ke uricuruu uu mǎ ma ne kefa tene.

Yeesu ye písoi kemúnjé nyule

23 Nkpò melóò anyá kumúnjé, Yeesu un Yerusalem-i we. Písoi api mewaisaŋa kuu n wapisi yénti api péé ne kefa u tene.

24 Amá ke Yeesu pòò pikemúnjé nnéi n nyu nnya, úu ne ripóò pi larisi.

25 Ai we re piké písoi kecáá nsímé u símisi. Uricuruu ye lelee sisoipipi sifa-i ní we nyule.

3

Mmē ke Yeesu ne Nikotem api n símisi

1 Utisi unyine ye péé we, api ye u séi re Nikotem. U pee Pifarisi kunai kémēē wele un kò Pisui fi uwéese use unyine.

2 Uu kesine kenyine Yeesu-i sí uú ha u maa re: Ucélaa, tò nyule re Uléécaá ye pó tumme re a ró céési. Uléécaá unsá usoi kepire n we, úu yé fe uké mewaisaŋa mmé kaa nní n wai mecò n wai.

3 Yeesu uu u pese re: Ké pó símisi aseí kecáá re pinsá úye pimáre rinkpá, úu Uléécaá iyòopi yennune.

4 Kei ke Nikotem uu pee u pise re: Iye kapi yé kò fe api usoi ye pikpurū mǎ masí pimáre kpá? Yare u yé fe uu kò úni kefa-i pèpè api kò pimáre u kpá néé?

5 Yeesu uu u pese re: Ké pó símisi aseí kecáá re pinsá míni ne Uléécaá Nfaa kecáá rintiki piké ne usoi pimáre rikpá, úu Uléécaá iyòopi yennune.

6 Lē ke kesoi pipi akē m mári ye lisoikó le. Lē ke Uléécaá Nfaa nn nfáa n he ye Nfáasone likó le.

7 Ai kape pírí pó wa re ne maa re li pise re piké pimáre nó rikpá nnya.

8 Kuyò kun yei n la, kei kaku ye m pepu, aa kunné n kómēi, amá áa pee nyu méye kaku léeri, méye kaku sí. Limécò ke uyē ke Uléécaá Nfaa nn nfáa n he pòò kò we.

9 Kei ke Nikotem uu kò pipise u rikpá re: Iye kai yé fe ai lē wai?

10 Yeesu uu u pese re: Pò Isirayeli ketē kémēē ucélaa wéese le. Yo nnya káa pee liasei kómēi?

11 Kei ke Yeesu uu pee u maa re: Ké pó símisi aseí kecáá re lē kari n nyu nkó kari símisi. Lē kari n yé kecáá kari aseéra lese. Amá nó áni la nàké aróseéra nyē ñmurei.

12 Ne ye nen lelee ketē nté n wai nsímé nó n símisi, áni ye ñmurei. Iye kani yé pee fe ani ñmurei in te ne lelee keyómecaa-pò n wai nsímé nó símisi?

13 Uka úu pí kai keyómecaa hápaalē, insá Usói Kepipi kee keyómecaa-pò n léeri mecire.

14 Moisi ye pee nweni ñmòhò ne iwáa wale uu kucesi kóima-i kuna kecáá kólò. Limécò kapi sònti piké Usói Kepipi kuna kecáá rikòlò.

15 Uye un péé ne kefa u n tene, liute uké ne nfáa teneciré n yé nnya.

16 Li we re Uléécaá ye písoi meyíkíyiki lalē hái uú ne Ukepipi Cireníne pame re úye un ne kefa ke n tene, liute úu kape pò, amá uké nfáa teneciré yé.

17 Asei kecáá, Uléécaá úu Ukepipi ketē kecáá tumme re keké ne písoi túhaane liké ne pi kpu. Amá u ke tummele re keké piriyu lò.

18 Uye un ne kefa ke n tene, Uléécaá úu yé uyē ne túhaane liké ne u kpu, amá úye unsá ne kefa ke n tene, Uléécaá ye ne uyē pitúhaane masile re úu Uléécaá Kepipi Cireníne rinyiri ne kefa tene nnya.

19 Lelé n tíyese ke Uléécaá uú ne písoi n túhaanene yee re metéi ye ketē kecáá léemele, ke písoi api mewai kópe n wai nnya, api metéi yúlu api pee kuḡmaha meýá n la.

20 Li we re nkó yee mewai kópe n wai ye metéi kóhale, úu ye ne me rikó, un wuru re ái kape umewai kópe yámne.

21 Amá nkó yee nsímései n tíkile yèè metéi kémee léepole liké nyíse re Uléécaá kémee ke umewai nnéi ame léeri.

Yeesu ne Yohani

22 Lē memáá, Yeesu uu yisi u ne upipiretiki api Yutee ketē-mē tómpo. U ne pē api kei siyáa sinyine wai un písoi míni wole.

23 Yohani pó ne kó pee Enḡo kuyu-i wele uu ye písoi míni wole. Ai kei ne Salim kuyu ketaa we. Míni ye pee kei meýá wele. Písoi pin pee meséere ukemee sónaapo un míni pi wole.

24 Api pee kahane likumúnjé kpe-i u n tí piké kpanii.

25 Yohani pipiretiki pinyine ne Usuifi unyine api pee keyáa inyékii kapi ye ne usoi n nyóonse kecáá nsímé pásaine.

26 Apí ne Yohani leepo api u maa re: Ucélaa, pḡ nó ne utisi uyē nóḡ pee Yuritee nkoi metéj-mē ní we, aa ukecáá aseéra lese léisee? Uyee nní we un míni písoi wole, pinnéi pin ukemee sónaapo!

27 Yohani uu pi pese re: Uléécaá un rnaḡe pḡ n he re a ne linyine wa macire kaa ye fe aa li wai.

28 Nórínécúruu yé fe ani aseéra kenécáá lese re ne péé maa re: Ai née Kirisi ke Uléécaá uu n wée. Amá Uléécaá ye né tummele re ké ne uyē kuu n wée kekpeē waimé.

29 Nkó yee unósi n kpísi yee unósikó. Amá unósikó uyē usane pḡ ne ye ukekúrí n wele un unósikó meté kómei lin u láárú. Limeco ḡmaa kai nní meýikíyiki né láárú, uyē ke Uléécaá uu n wée nnya.

30 Li ne sá re uyē tinyiri tiké n taálē, tinékó tiké n cepilē.

Uyee keyómecaa-pḡ n léeri kecáá nkó

31 Nkó yee keyómecaa-pḡ n léeri ye mpa úye fele. Nkó yee ketē nté ní we ye ketē nté ukó le. Ketē nté likó nsímé kuu ye n símisi. Nkó yee keyómecaa-pḡ n léeri ye mpa úye fele.

32 Lē kuu n yé uu kó kom aseéra kuu lése, amá úka úu kó pee lē kuu mí ma ḡmurei.

33 Uyee lē kuu mí ma n ḡmurei ye male uu wéeri re Uléécaá ye aseí le.

34 Li we re Uléécaá nsímé kuu mí ma ke uutume uu ye símisi. Lē nnya ke Uléécaá uu ye uyē kuu n tú Nfáasone he ái kumúnjé má.

35 Sáa Uléécaá ye Ukepipi lala uu mpa yo keanipe-i wai.

36 Nkó yee Uléécaá Kepipi ne kefa n tene ye nfáa teneciré mále. Nkó yee kenkó n késu úu yé nfáa mmē yē. Amá Uléécaá ye ne u wólaalenle.

4

Yeesu ne Samarii kuyu unosi unyine ye we pin símisi

1 Pifarisi api kóm te Yeesu ye pipiretiki meýá yenle un kó písoi meýá míni wole ai tósu Yohani pikó.

2 Asei kecáá, Yeesu ricuruu úu pee úka míni wole. Upipiretiki pee ye pee písoi wole.

3 Ke Yeesu uu n kó te lē ke písoi api símaankee, uu Yutee keteni-i yisi uu Kalilee ketē-mē pele.

4 Uncee ye pee kó Samarii ketē-mē cōle ní ne kei lompḡ.

⁵ Uu pɛɛ Samarii keyupi kenyine kapi ye n sée re Sisaa tulu. Ai kei ne kecare kē ke Yakupu uú pɛɛ uuŋmáne Yosefi n he ketaa we.

⁶ Kei ke Yakupu kelukanka aké pɛɛ we. Ketúnjé kefi ne meté kumúnjé ke Yeesu uu kei tuiɔ, nsé nn u pelaalɛ, uu pɛɛ kelúkanka kē kekúrí tone.

⁷ Samarii ketē unəsi unyine uu pínilú hapɔ. Yeesu uu pɛɛ u maa re: A míni né he ké n ntí.

⁸ Upipiretiki pɔ́ ne pɛɛ likumúnjé kpe-i liluke-luke piwélaa hale kuyu-pɔ.

⁹ Samarii ketē unəsi uyē uu pɛɛ Yeesu maa re: Iye ke pɔ́ Usuifi, aa yé fe aa né Samarii ukó maa re ké míni pɔ́ he pɔ́ké n ntí? Pisui fi ne Samarii pikó ápi ye pɛɛ rikɔne.

¹⁰ Yeesu uu u pɛɛ re: Pɔn pɛɛ lɛ ke Uléécaá uu ye n he n nyu, pɔn kɔ pɛɛ uyɛɛ nní pɔ́ m pise re a míni u he n nyu, pɔ́ ye pɛɛ u pise re uké míni pɔ́ he, uu pɛɛ míni mee ye nfáa n he pɔ́ he.

¹¹ Unəsi uyē uu u maa re: Upíima, kelúkanka nké áke kusa címú, áa kɔ líka má pɔ́ké ne lú. Iye kaa yé pɛɛ fe aá ne míni mee ye nfáa n he yenu?

¹² Urósáayaha Yakupu ye kelúkanka nké ne ró tiye. U ne usipipi ne uasɛlee ye pɛɛ míni mē n ntíle. Yarɛ pɔ́ músu re pɔ́ Yakupu fele née?

¹³ Yeesu uu u pɛɛ re: Nnírɛ yé usoi nkó ye míni mmé n ntí piwai rikpá.

¹⁴ Amá nnírɛ n n pikai nkó ke née míni n he uu me níru piwai kpáne. Míni mē kam u n hene ye ukemee pansene nínihoi mee ye nfáa teneciré n he.

¹⁵ Kei ke unəsi uyē uu pɛɛ u maa re: Upíima, a mepóni mē né he nníre n n kapɛ ye kɔ piwai né rikpá. Pɛɛ uyɛ-i, ái pɛɛ pise re ké ye kɔ nté pínilú pɛeme.

¹⁶ Yeesu uu pɛɛ u maa re: A n nme a ha upóla séeme aá weri.

¹⁷ Unəsi uyē uu u pɛɛ re: Am ula má. Yeesu uu pɛɛ u maa re: Pɔ́ alari mále pɔ́ké re áa ula má.

¹⁸ Pila pinupū kaa pisóɔ masí. Nó ne utisi uyɛɛ kɔ nképéni n we úu kɔ upóla. Pɔ́ aseí mále.

¹⁹ Unəsi uu pɛɛ u pɛɛ re: Upíima, ne yē te pɔ́ antepu le.

²⁰ Tiyópe ntí kecáá ke tó pisaayaha apí pɛɛ Uléécaá yáasi. Amá nó Pisui fi ani re Yerusalem- i kai pise re piké ye Uléécaá yáasi.

²¹ Yeesu uu pɛɛ u maa re: A kɔ te nú unəsi, li itunje inyine-i sóntile, ái pɛɛ pise re riyópe ntí-i née Yerusalem-pɔ́ kani yéé Sáa Uléécaá yáasi.

²² Nó Samarii pikó, áni Uléécaá uyē kani n yáasi nyu. Tó Pisui fi ye Uléécaá uyē kari n yáasi nyule. Tó Pisui fi kémee ke píyulale api léeri.

²³ Amá li itunje inyine-i sóntile, ticuruu li pikáme masile. Pɛpɛɛ Sáa Uléécaá n yáasi yéé ne piisoi nnéi u yáasi ne aseí. Pɛpɛɛ lɛ u n yáasi kuu wéési.

²⁴ Uléécaá ye Nfáasɔne le. Lɛ nnya, li pise re pɛpɛɛ u n yáasi piké ye ne piisoi nnéi ritiki apí ne u yáasi ne aseí.

²⁵ Unəsi uyē uu pɛɛ Yeesu maa re: Ne nyule re uyē ke Uléécaá uu n wée ye wemele. Uyē kapi ye sée re Kirisi. Un píyei n ka, u yé linnéi tó riyóɔ.

²⁶ Yeesu uu pɛɛ u maa re: Née ne nní pɔ́ n símisi, née liute uyē.

²⁷ Yeesu pipiretiki api likumúnjé kpe-i tuiɔ, ai nnóɔ pi yipu re pi u yē un ne unəsi unyine símisi nnya. Amá piuka úu kaha uké u pise re: Yo kaa ukemee wéési née yo nnya kaá ne u símisi?

²⁸ Unəsi uyē uu pɛɛ ukénintúhu kei yá uu kuyu pɛle uú ha písoi símisi re:

²⁹ Ani kam ani usoi unyine yē ye ménéwai nnéi kam n wapisi né n kéénkee. In n la, ái nképéni uyē ke Uléécaá uu wée?

³⁰ Api pɛɛ kuyu-i léenti api símpɔ́ apí ha Yeesu lɛɛpɔ́.

³¹ Upipiretiki api pɛɛ likumúnjé kpe-i u kpukɛise re: Ucélaa, a kam a li.

³² Kei kuu pɛɛ pi pɛɛ re: Iluke inyine káni n nyu kam meluke má.

³³ Kei ke upipiretiki api pɛɛ pimɛɔpɛcɛre pipíseine ló te: Née unyine ye ne iluke u kale uu le?

³⁴ Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Inélukɛ yɛɛ rɛ kɛ uyɛɛ né n tumme mela n wai, kɛ kɔ pikɛi pɛ̃ kuu né n forii n wai nɛ kɛ́tɔ-pɔ.

³⁵ Nórínécúruu nɔ́o yɛ maa rɛ: Li tise iwáɛɛ ina liké nɛ kúkpaɔ tu. Ké nɔ́ símisi rɛ ani n̄sɔnɛ rɛpáɪ ani yénu rɛ ilukɛ yɛ sicarɛ-i pipele masilɛ rɛ piké i kpasi.

³⁶ Ticuruu ukpáa yɛ wɛlɛ un uihéé yósu, un kɔ ilukɛ kuu n kpási cápínɛntɛ rɛ iké nfáa tɛnɛcírɛ yé. Kei kɛ ulukaa nɛ ukpáa apɔɔ aa yé pɛɛ kɛsɛ̃ n láárú.

³⁷ Lɛ̃ kɛ́mɛɛ, mɛyɛ mmé yɛ aseɪ lɛ rɛ: Uɔɔ yɛɛ yɛ lukɛsi, uɔɔ uú kpasi!

³⁸ Nɛ nɔ́ tunlɛ rɛ ani ha kɛcarɛ kɛ-i káni pikɛi píka n wa kɛ́mɛɛ kpasi. Picɔ pɛɛ kei keisi, nɔ́o nkpréni wɛri ani pipikɛi kulaa n lɛ.

³⁹ Samarii pikó mɛyá yɛ nɛ Yeesu kɛfa tɛnɛlɛ rɛ unósi uyɛɛ maa rɛ: Lɛ̃ nnéi kam n wa kuu né símisi.

⁴⁰ Lɛ̃ nnya kapi Yeesu-i hápɔ api u pisɛ rɛ uké pikɛkúrí kɛtónɛ rikpá. Uu n̄murei uu pikɛkúrí tonɛ siyáa sité.

⁴¹ Kɛ Yeesu uu uricuruu nɛ unnɔ́o nsímé pi n símisi nnya, pisoɪ kulúɪ píima picɔ api kɔ nɛ kɛfa u tɛnɛ.

⁴² Api yɛ pɛɛ unósi uyɛ̃ maa rɛ: Ai nsímé mmɛ̃ kaa ró n símisi n̄manɛ nnya karí nɛ kɛfa Yeesu tɛnɛ. Amá tɔ uricuruu konlɛ un símisi, ari céru rɛ u mɛsɛi pisoɪ nnéi Uyulalɛ lɛ. Lɛ̃ nnya karí nɛ kɛfa u tɛnɛ.

Yeesu yɛ uyóɔpi usóɔca wééɛɛ unyine un̄mánɛ pɔise

⁴³ Kɛ Yeesu uu siyáa sité sɛ̃ kei n tónɛ, uu yisi uu Kalilee kɛtɛ̃-mɛ̃ tómpɔ.

⁴⁴ Yeesu ricuruu yɛ pɛé maa rɛ: Api yɛ antepu úka ukɛtɛ̃ cɪrɛ-i n waisɛlɛ̃.

⁴⁵ Amá kuu Kalilee kɛtɛni-i n tuiɔpɔ, kei pikó yɛ kusáɛ u yósilɛ n̄sɔnɛ, kɛ pɛ̃ n̄maa apí pɛɛ Yerusalem-pɔ nkɔ́ meló anyá n̄ ha api lɛ̃ nnéi kuu n wa yɛnu nnya.

⁴⁶ Yeesu uu pɛɛ Kalilee kɛtɛ̃-pɔ Kanaa kuyu-i pɛlɛ. Kei kuú pɛɛ wa míni amɛ panɛ píta. Uyóɔpi usóɔca wééɛɛ unyine yɛɛ pɛɛ Kapɛrinawum-pɔ wɛ, uu n̄mánɛ un póólú.

⁴⁷ Kuu n kó tɛ Yeesu yɛ Yutee kɛtɛ̃-pɔ yisi uu Kalilee kɛtɛni-i hápɔ, uu ukɛmɛɛ sí uú ha u wɛlu rɛ uké Kapɛrinawum hápɔ uké uu n̄mánɛ yɛɛ nɛ nkɔ́ n náási pɔise.

⁴⁸ Yeesu uu pɛɛ u pisɛ rɛ: Nɔ́nsá mɛwaisaɲa nɛ mɛwáɪ píima n yé̃, áni yé fe nɔ́ké nɛ kɛfa né tɛnɛ, néɛ yo.

⁴⁹ Uyóɔpi usóɔca uyɛ̃ uu Yeesu pɛsɛ rɛ: Upíima, a kɛnéyɔ ha un̄émánɛ uké kɛlɛnɛ kpu.

⁵⁰ Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ u maa rɛ: A n n̄mɛ a kui, upó n̄mánɛ yɛ nfáa mále. Uu Yeesu nsímé mmɛ̃ n̄murei, uu yisi uú kulu.

⁵¹ Kuu nkúleɛɛ n kpási, upikɛikó apí nɛ u sáɛnɛ api u maa rɛ: Upó n̄mánɛ yɛ nfáa mále.

⁵² Uu pi pisɛ rɛ: Itunɛ íyɛ kumúnjé kɛ uipinɛ ii kutɔsi piwai koraanɛ? Api rɛ: Sé kɛtúnjé, mɛsɛ kumúnjé kɛ kupinɛtoi aku ukɛcáá lɛ.

⁵³ Usáa uyɛ̃ uu pɛɛ léisɛ rɛ itunɛ iyɛ-i n̄maa kɛ Yeesu uu sé u maa rɛ: Upó n̄mánɛ yɛ nfáa mále. Lɛ̃ nnya kɛ u nɛ ukɛyɔ pikó nnéi apí Yeesu nɛ kɛfa tɛnɛ.

⁵⁴ Kɛ Yeesu uu Yutee kɛtɛ̃-pɔ n léemɛ uu Kalilee kɛtɛni-i pɛɛri, mɛwaisaɲa lírú mɛcɔ kuu n wa yɛ mɛ̃.

5

Yeesu yɛ kékankáláká kɛnyine pɔise

¹ Lɛ̃ mɛmáá, Pisuiɪ anyá anyinɛ yɛ pɛɛ kumúnjé kpɛ-i Yerusalem-i wɛlɛ. Yeesu uu yisi uu sí.

² Kúnipɔrɛ kunyine yɛ kuyu kpɛ-i Isá n̄ Tinɔnɔ́o kɛkúrí wɛlɛ. Pi yɛ kupóɔrɛ kpɛ̃ Epireɛ mɛyɛ kɛ́mɛɛ sɛɛ rɛ Pɛtɛsita. Akúsi sipolɛ sinupú kakú má.

³ Pítóikó kulúɪ, pinyíyɛ nɛ síkankáláká nɛ [pipáíkɔ́ yɛ pɛɛ imɛlɛ iyɛ̃ mɛtɛnɛ fɪntilɛnɛ pin mɛ̃ tɛ míni mɛkɛ́ lémesɪ.

⁴ Uléécaatumɛ unyine yɛɛ pɛɛ kɛyáa kɛyáa súimɛlɛ uu míni pɔkɔi. Utóikó úyɛ un mɛpókɔi-máá mɛfoi míni mɛ-i n lomɔ́, n̄pá itói íyɛ kuu póólú, u yɛ pɛilɛ].

⁵ Utisi unyine ye pɛɛ kei wele. Kuú ne m pólúmɛ, li wale inmɛ ité ñi we afɛɛna.

⁶ Ke Yeesu uu u n yé un kei finu, uu kɔ kom te kuú ne m pólúmɛ ái kusa nánai, uu u pise re: Pɔ la pɔké peii?

⁷ Utóikó uyē uu u pɛɛ re: Upiima, ám úka má re míni men n lémesi uké mekemɛɛ né tampɔ. Ne ye náasile, ké n tuiɔ, unyine un né fɔsí.

⁸ Kei ke Yeesu uu pɛɛ u maa re: A yisi a ripósánjáápɔré kpisi aa sɔne.

⁹ Utisi uyē uu mɛɛɛ ne mɛɛɛ pélu, uu urisánjáápɔré kpisi uu nsé kápáá. Kewénteyaa tuné kaí pɛɛ lɛ wai.

¹⁰ Pisui fi piwéɛɛɛ api utisi uyɛɛ nní ní peí maa re: Neni ye kewénteyaa le. Lɛ nnya irósé kémɛɛ, ncée rín we re pɔké ripósánjáápɔré cɔ.

¹¹ Uu pi pɛɛ re: Utisi uyɛɛ né m pɔise ye né maa re: A ripósánjáápɔré kpisi aa sɔne.

¹² Api u pise re: Wóo liute uyɛɛ pɔ ní maa re: A ripósánjáápɔré kpisi aa sɔne?

¹³ Uu pi pɛɛ re úu nkpáni u nyu. Uu mɛɛɛ fe uké u ceri. Yeesu ye pɛɛ piso i riwúú tɛɛ kei ní we kémɛɛ lompɔle uú ne tɔmpɔ.

¹⁴ Lɛ mɛmáá, Yeesu uu yisi uu Uléécáa keyɔ sí u ne utisi uyɛɛ ní peí apí ha sáne. Yeesu uu pɛɛ u maa re: Kaa nní ní peí, kape kɔ akópe piwai rikpáɛ, lɛ lifee-fee ái kape ne pɔ n wa nnya.

¹⁵ Utisi uyē uu pɛɛ sí uú ha Pisui fi piwéɛɛɛ símisi re Yeesu ye u pɔise.

¹⁶ Lɛ nnya ke Pisui fi piwéɛɛɛ api Yeesu pitele wa re yo nnya kuu kewénteyaa tuné lɛ wa.

¹⁷ Kei ke Yeesu uu pi pɛɛ re: Unésáa Uléécáa ye ne pikɛi kecáá wele néen kɔ pikɛi kecáá we.

¹⁸ Anɔɔ nyē nnya, Pisui fi piwéɛɛɛ api pɛɛ meýá piwéláa ne ηmósópú re piké Yeesu kpu. Ai re kuu kewénteyaa kecáá isé rinlós ηmane nnya, amá kuu kɔ ní maa re Uléécáa ye uusaa le, lin pɛɛ nyísɛlɛ te u ne uyē ne sále nnya.

Uléécáa Kepipi nnaɲɛ

¹⁹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: Asei kam nní nó símisi re né Uléécáa Kepipi, ám nnénaɲɛ cire ne fene ké linyine wa. Lɛ ke Unésáa Uléécáa uu ye n wa am yénu ηmane kam ye fe am wai. Lɛ nnéi ke Unésáa uu n wai ké néɛ kɔ wai.

²⁰ Sáa Uléécáa ye Ukepipi lalɛ, uu pɛɛ lɛ nnéi kuu ye n wa ke nyísente. U kɔ mɛwai mɛɛ mmé n fe pinyíɛ ke kpáne liké pɛɛ nnɔɔ nó yi.

²¹ Yarɛ ke Unésáa uu ye pikpɔkpɔ n yukuse uu nfáa pi he mɛcɔ ke Ukepipi ake ye ken píye n la, ake pɛ nfáa he.

²² Limɛcɔ, Sáa Uléécáa úu ye ne úka túhaane. Amá Ukepipi kuu rinaɲɛ he re keké ne piso i nnéi túhaane,

²³ piso i nnéi piké ne Uléécáa Kepipi ríyu n waise yarɛ kapi Uléécáa ríyu n waise mɛcɔ nnya. Nkó yeɛ úu Uléécáa Kepipi ríyu n waise, úu kɔ Uléécáa ye ke n tumme ríyu waise.

²⁴ Asei kam nní nó símisi re nkó yeɛ ye nnésímé kutu rincɔ uú ne uyɛɛ né n tumme kɛfa tene ye nfáa tenɛciré yénle. Api ne metúhaane u má. U nkpɔ kémɛɛ piléle masile uu nfáa tenɛciré yénu.

²⁵ Asei kam nní nó símisi re kumúnjé kunyine ye sóntile, ticuruu ku pikáme masile. Pɛé uyɛ-i ke pikpɔkpɔ api yé Uléécáa Kepipi metɛ n kɔ. Pɛpɛɛ n kɔ api nfáa yenu.

²⁶ Uléécáa yeɛ nfáa te. Limɛcɔ kuu Ukepipi rinaɲɛ he re keké nfáa n te.

²⁷ Ne Usoi Kepipi le nnya kuu ncée né he re ké ne sisoipipi túhaane.

²⁸ Ai kape nkpáni píri nó wa. Kumúnjé kunyine ye sóntile, pɛpɛɛ n kúlaankɛɛlɛ piké menétɛ kɔ,

²⁹ api pɛɛ nkpɔ kémɛɛ yisi. Pɛpɛɛ piiso i kémɛɛ lisɔne n wa api nfáa tenɛciré yénu. Api pɛpɛɛ piiso i kémɛɛ akópe n wa pɔ ne túhaane ái ne pi kpi.

³⁰ Am yé fe ké nnénaɲɛ cire ne linyine wa. Lɛ ke Uléécáa uu né ní símisi kam ye ne ripái amí ne túhaane. Menétúhaane ye ase i mále re ám wéési ké menéla wa nnya, amá uyɛɛ né n tumme mekó kam wéési ké wa.

Yeesu piseérakó

- ³¹ Yeesu uu kɔ pimáa pi kpá re: In te n̄́ ḡmaṇe n̄́e kenécáá aseéra lese, nnóome ye mu.
- ³² Amá ne úseérakó mále yee aseéra kenécáá n lésɛ. Ne kɔ nyule re aseí kuu símisi.
- ³³ Nɔ písoi Yohani kémee tunle re piké kenécáá nkó kɔ, uu kɔ aseí lese uu símisi.
- ³⁴ N̄́ ám písei re unyine uké kenécáá aseéra lese. Amá ne la re liké nórínɛyuu lɔ nnya kam Yohani aseéra kuu kenécáá n lésɛ símisi.
- ³⁵ Yohani p̄́ ne we yare k̄́firáa kapi rinsé, kemetíí amɛ nó kpáii. L̄́ nnya kani kemetíí m̄́ nnya itunɛ inyine-i mp̄́ɔnare ȳ́ nkáripí.
- ³⁶ Amá aseéra ḡmaa ye kenécáá wele, an Yohani akó kuu kenécáá n lésɛ fe. L̄́lee nní pikeí ke Unésáa uu né n forii nen wai. Piricuruu ḡmaa pee aseéra kenécáá lese re Sáa Ulééca yee né tumme.
- ³⁷ Unésáa uyee né n tumme ye uricuruu kenécáá aseéra lesele. Ani ketume umet̄́ komaal̄́, ani kɔ ukeyu yenaal̄́.
- ³⁸ Ani kɔ unsímé n̄́sone múíl̄́. Li we re áni n̄́ ke Sáa Ulééca uu n tumme ne kefa tenel̄́.
- ³⁹ Nɔ ye Nléécaasimé kémee pereile n̄́n músu re nó nkemee nfáa teneciré ȳ́. Ani kɔ te mm̄́ cire mee kenécáá aseéra lese.
- ⁴⁰ Ani kɔ p̄́e la n̄́k̄́e kenémee kam n̄́k̄́e nfáa mm̄́ ȳ́.
- ⁴¹ Ai písoi ipakare kam wéési.
- ⁴² Ne nó nyule. Ani n̄́sinéfa-i Ulééca la.
- ⁴³ Unésáa rinyiri kam̄́ ne ka, amá ani piyóó né yúlu. Amá unyine un nté ne urinyiri n ka, nó uȳ́ yóó.
- ⁴⁴ Nɔ ye n lal̄́e n̄́k̄́e n̄́omenéc̄́p̄́ecire m pakarentene. Ani la Ulééca ḡmaṇe uké nó m pakarente. L̄́ nnya káni ȳ́ fe n̄́k̄́e ne kefa né tene.
- ⁴⁵ Ani kap̄́e m músu re n̄́e ha Unésáa Ulééca kémee tíyese ne n̄́k̄́e akópe ȳ́. Amá Moisi uȳ́ kaní ne ripóó n láárú yee ha tíyese ne n̄́k̄́e akópe ȳ́.
- ⁴⁶ Kenécáá nsímé ke Moisi uu wói. N̄́n pee meyíkíyiki Moisi nsímé n ḡmurei, nó pee kɔ nn̄́k̄́o ḡmurei.
- ⁴⁷ Amá in te áni mm̄́ ke Moisi uu n wói ḡmurei, íye kani ȳ́ pee nn̄́k̄́o ḡmurei?

6*Yeesu ye písoi ákotokú anupū (5.000) kp̄́nii
(Matiyee 14:13-21; Mariki 6:30-44; Luki 9:10-17)*

- ¹ L̄́ memáá, Yeesu uu Kalilee kupiye kapi ye kɔ n s̄́e re Tiperiyaati menimaa t̄́ɛ uu rit̄́ime ricɔ-m̄́ s̄́i.
- ² Písoi kulúí píima pinyine ye pee u tikilenle, kapi n ȳ́ te u mewaisaṇa wapisi un pitóikó p̄́isente nnya.
- ³ Kei ke Yeesu uu pee riyópe ritaá u ne upipiretiki apí ha tone.
- ⁴ Pisui fi nkp̄́o melóó anyá ye p̄́e uȳ́e-i nyahaim̄́e.
- ⁵ Yeesu uu weríí uu ȳ́nu re písoi kulúí píima ye ukemee sónaap̄́o, uu pee Filipu maa re: Yei kari ȳ́ iluke yee ȳ́ písoi mp̄́i nn̄́i meluke n tu lɔ?
- ⁶ Sikórí kuu ne l̄́ ma uké pḗ uké ȳ́ te íye ke Filipu uu ȳ́ u pese. Uricuruu ye pee nyule l̄́ kuu n waine.
- ⁷ Filipu uu u pese re: Mpá t̄́k̄́e n̄́wóóweni m̄́epipi píle píle meté ne iluke lɔ ái nkp̄́áni m̄́pá úye nkáripí nkáripí meluke tulune.
- ⁸ Uupiretiki uc̄́o, Sim̄́o Piyee uwā kapi ye n s̄́e re Antiree p̄́o pee u maa re:
- ⁹ Kewá ḡmán̄́epi keniyine ye nké nté ken akp̄́ónó anupū ne ikp̄́intomé ité múíl̄́. Yare yo ke l̄́ ai ȳ́ nkp̄́áni písoi kulúí píima nkú wa?
- ¹⁰ Kei ke Yeesu uu pee re: Ani písoi p̄́e maa re piké tone. Meyúí áme pee kusa kel̄́o ke-i piye. Api pee túnti, aí lelu písoi ákotokú anupū kumún̄́é (5.000).

11 Kei kuu akpónó kpísi uu akecáá Uléécaá pòñese uu pɛɛ pɛpɛɛ kei ní we a hòñe. Uu kò limɛɔ ikpíntomé wai, ai pinnéí meluke tulu.

12 Kapi pinnéí ní li api lɛpu, Yeesu uu pɛɛ upipiretiki maa rɛ: Ani akéri tɔrɔɔ kóóí, líka áí kapɛ pɔ.

13 Api akpónó anupū nyē kapi n li atɔrɔɔ kóóí ai anére kefi ne até yipu.

14 Kɛ písoi pē api mɛwaisaŋa kɛ Yeesu uu n wapisi n yé, api pɛé n símaankɛɛ rɛ: Mɛsei, usoi nkó yɛɛ antepu kapi n tee rɛ u ketē kecáá sǒnti.

15 Yeesu pɔɔ céru rɛ pi sǒntile piké u tí piké rínanɛ iyóɔpi u tonse. Uu lē nnya riyóɔpɛ pítaá pɛɛ uú ha umɛcɪrɛ n tū.

Yeesu yɛ míni kecáá sǒnɛ

(Matiyee 14:22-33; Mariki 6:45-52)

16 Kai nnyóó n wa, Yeesu pipiretiki api cépi apí ha kupiyɛ ritimɛ n we.

17 Api kúninɔi loni api kupiyɛ n tɛjɔlɛ pin Kaperinawum kuwéé-mē sí. Kɛsinɛ yɛ pɛɛ likumúnɛ kɛ-i piwai masile, Yeesu úu kò pɛɛ kahanɛ pikekúrí n hapɔ.

18 Kei kɛ mɛyɔ píima menyine amɛ pipépe lɔ, míni amɛ pɛé n tɔñkɛɛ.

19 Kapi kúninɔi rintíkíí yare kilomɛtiri pinupū kumúnɛ, api Yeesu yɛnu un míni kecáá sǒnɛ un nɛ pikekúrí wéɔpɔ, iwamɛ ii pi wai.

20 Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Née lo, iwamɛ íi kapɛ nó wa!

21 Api pɛé n la piké kúninɔi kémɛɛ u kpísi. Amá kúninɔi aku kei nní mɛsɛ nɛ mɛsɛ kei kapi n sí tulu.

Tisoiwú yɛ Yeesu wéési

22 Kai kóso n weesi, písoi riwúí tɛɛ kupiyɛ ritimɛ tɛ-i m mésū ari yénu rɛ kúninɔi kuse kpɛɛ yɛ kei n we, Yeesu úu kò ku lɔ u nɛ upipiretiki piké nɛ kɛsɛ tómpɔ. Upipiretiki ŋmanɛ pɛɛ pɛɛ tómpɔ.

23 Amá áninɔi aɔɔ yɛ pɛɛ Tiperiyaati ketē-mē leemɛɛ aa kei kɛ Upíima uú pɛɛ akpónó kecáá Uléécaá m pòñese api pɛɛ a lɛ tuiɔ.

24 Kɛ písoi riwúí tɛɛ ari n yé tɛ Yeesu nɛ upipiretiki ápi kei we, api pɛɛ piricuruu áninɔi nyē loni apí nɛ Kaperinawum-pɔ Yeesu piwélaa sí.

Yeesu yɛɛ ilukɛ yɛɛ yɛ nfáa n hɛ

25 Api kupiyɛ ritimɛ ricɔ-mɛmpɔ Yeesu lɛɛpɔ api u píse rɛ: Píyɛi kaa nté tuimɛ, Ucélaa?

26 Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Asei kecáá, ké nó símisi rɛ áí rɛ kani mɛwaisaŋa kam n wapisi n yé nnya kani né wéési, amá kani akpónó ní li ani lɛpu nnya kani né wéési.

27 Ani kapɛ ilukɛ yɛɛ yɛ n fóni nnya n náási, amá ani ilukɛ yɛɛ íi yɛ píkaí n fóni ii yɛ kò pɛɛ nfáa tɛnɛcírɛ hɛ nnya n náási. Usói Kɛpípi kɛɛ yé ilukɛ iyē nó hɛ, li we rɛ Sáa Uléécaá yɛ unwáí ukɛcáá walɛ.

28 Api u píse rɛ: Iyɛ kari yé wa tóké nɛ pikɛi pē kɛ Uléécaá uu ní la piwai n fe?

29 Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Uléécaá pikɛi kuu nó m píse yɛ mpí rɛ ani nɛ uyē kuu n tummɛ kɛfa tɛnɛ.

30 Api u maa rɛ: Mɛwaisaŋa méyɛ kaa yé wa tóké yé tóké pɛé nɛ kɛfa pò tɛnɛ? Mɛwai méyɛ kaa wainɛ?

31 Pírósáyaha yɛ iléécaalukɛ kucɛsi kóima-i lile yare kai Nléécaasimé kémɛɛ n wólaalɛ tɛ: Ilukɛ yɛɛ keyómɛcaá-pɔ n léeri kuu pi hɛ rɛ piké li.

32 Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Asei kecáá, ké nó símisi ani kóm tɛ áí Moisi yɛɛ iléécaalukɛ nó hɛ, amá Unésáa yɛɛ ilukɛ yɛɛ mɛyíkíyiki keyómɛcaá-pɔ n léeri nó hɛ.

33 Ilukɛ kɛ Uléécaá uu yɛ n hɛ yɛɛ nní uyɛɛ keyómɛcaá-pɔ n léeri uu yɛ písoi nfáa hɛ.

34 Api u maa rɛ: Upíima, a mɛsɛrɛ ilukɛ iyē tó n hɛ.

35 Kei kɛ Yeesu uu pɛɛ pi símisi rɛ: Née nní lē ilukɛ iyɛɛ yɛ nfáa n hɛ. Nkū rín píkaí nkó yɛɛ kɛnémɛɛ ní ka wainɛ. Nnírɛ rín kò píkaí nkó yɛɛ nɛ kɛfa né n tɛnɛ wainɛ.

36 Amá nɛ nó símisilɛ: Nò né yénlɛ, nípa nɛ lē, áni nɛ kɛfa tɛnɛ.

37 Pē nnéi ke Unésáa uu né m pa ye kenémee sóntile, ám pikεcεpe úka mpuri méyule má.

38 Li we re ám keyómecaa-pō súime re ké menéla wa, amá uyee né n tumme mela kam piwai ka.

39 Uyee né n tumme mela ye kō pεe mmé re ám kape pē kuu né m pa kecεpe úka fóm, amá u la re ké ha keyáa tōrōo ketúnjé nkpō kémee pi yukuse.

40 Unésáa ye la re nkó yee Ukepipi n yé uú ne kefa ke tene uké nfáa tenεciré m má. Ne kō pεe liute keyáa tōrōo ketúnjé nkpō kémee yukuse.

41 Pisufi api Yeesu ne ηmúlaankeε re u maa re: Néε nní lē iluke iyee keyómecaa-pō n léeri nnya.

42 Api pεé m píseine re: Ai Yosεfi ηηmánε Yeesuu? Tō usáa ne úni nyule. Iye kuu yé pεé maa re: Keyómecaa-pō kuu léeri?

43 Kei ke Yeesu uu pεe pi maa re: Ani lē nómenéεcεpεcire pinηmúlaankeε tíye.

44 Úka úu yé fe uké kenémee kam, insá Sáa yee né n tumme yee ne kenémee u ka. Né kō mpá úye yee kenémee ní ka keyáa tōrōo ketúnjé nkpō kémee yukuse.

45 Li antepuyε atelé-i wólaalē te:

Uléεcaa yé pinnéi céési. Nkó yee Sáa kutu riñcō uu uicélaa kom, yee yé kenémee kam.

46 Lē ái nyíse re unyine ye Sáa yenaalē. Amá uyee Uléεcaa kémee n léeri mecire yee u yenaalē.

47 Asei kecáa, ké nó símisi ani kóm te nkó yee ne kefa né n tene ye nfáa tenεciré mále.

48 Néε iluke iyee ye nfáa n he.

49 Nópinésáyaha ye pεe kucesi kóima-i maani lile, mpá ne lē, api kō pεe kpíni.

50 Iluke iyee keyómecaa-pō n léeri ye nnyí nté. Nkó yee i n li úu píkaí kpíne.

51 Néε iluke iyee keyómecaa-pō n léeme ii ye pisoí nfáa he. Mpá úye yee iluke iyē li, nfáa tenεciré kuu yé yé. Inépinε ye iluke iyē kam u n hene. Ne i hele re ketē nnéi pisoí piké nfáa yē nnya.

52 Kuu lē ní ma, Pisufi api picéηaankeε loni pin pimεcεpεcire píseine re: Iye nnya ke nkó uu yé maa re u yé uipinε rō he ari le?

53 Kei ke Yeesu uu pεe pi maa re: Asei kecáa, ké nó símisi ani kóm te nōnsá Usoi Kepipi ipinε n li, nōnsá kō kemenyε n ntí, áni nfáa má.

54 Usoi nkó yee inépinε n li uu kō menénye níru ye nfáa tenεciré yénle. Ne ha keyáa tōrōo ketúnjé nkpō kémee u yukuse.

55 Li we re inépinε ye iluke yíkíyiki le, menénye pōon kō linírε-niré yíkíyiki.

56 Usoi nkó yee inépinε n li uu kō menénye níru ye kenémee wele néen kō ukemee we.

57 Sáa yee né n tumme yee nfáa ute. Uyē nnya kam nfáa má. Limεcō, úye un inépinε n li, u né nnya nfáa yεnunε.

58 Iluke iyee keyómecaa-pō n léeri ye iyē. Ii iyē ke nópinésáyaha apí pεe n li, mpá ne lē, api kō pεe kpíni mecō we. Amá nkó yee nnyí n li ye mesére nfáa máne.

59 Kumúnjé kpε-i ke Yeesu uú pεe Kaperinawum-pō Pisufi kuyomεyáhaalee-i pisoí n céési kuu anōo nyē ma.

Tinōo tee ye usoi nfáa tenεciré n yéneise

60 Ke upipiretiki api anōo nyē n kō, pimεyā api re: Nsímé mmú ye mpape tōsile. Wóo yé mmú kutu n cōlē?

61 Yeesu uu céru re upipiretiki ye nsímé mmē kecáa ηmúlaakeεle. Uu pεe pi maa re: Li nó ricónjle meyá, néε yo?

62 In lē, nōn píye Usoi Kepipi n yē ken kei kaké pεe ní we pítaá m pele ní, íye kai yé pεe nó wa?

63 Uléεcaa Nfaasone mee ye nfáa he. Kεsoipipi áke yé líka fe. Amá anōo nnyé kam nní nó ní ma ye Nfáasone akó le nyee ye nfáa n he.

64 Amá pinyine apí nókenéεcεpe ne kefa né tene. Ai líka nnya kuu lē male. U hái mekeε-me pεpεe apí n ηmureine ne uyee n sónti uké piláarō anipe-i u n wa nyule.

65 Uu kɔ pimáa pi kpá re: Lẽ nnya kam nó maa re úka úu we yee yé n fe uu kenémee weri insá Unésáa yee ncée u he.

66 Kaí ne kei n kpísi, upipiretiki meýã api kepire u to ápi ye pee pitíki u rikpá.

67 Uu pee upipiretiki kefi ne pité pẽ pise re: Nń ní, nń áni la naké tómpɔɔ?

68 Simɔɔ Piyee uu u pese re: Upíima, úye uɔ kémee kari yé nkpráni ha? Kerpómee ke nsímé mee ye nfáa teneciré n he nní we.

69 To ne kefa pɔ tenele ari yénu re pɔ ke Uléecaa uu wée uu tumti.

70 Yeesu uu pee pi maa re: Ai nées nó kefi ne pité mpí wéee? Mpá ne lɛ, use ye nókenécɔpe kuníri lɛ!

71 Simɔɔ Isikariyɔɔti unmánɛ Yutasi nsímé kuu lɛ símisi. U kefi ne pité pẽ use lɛ. Mpá ne lɛ, uyee sónti uké piláarɔ anipe-i u wa.

7

Yeesu pimarɛɔ ápi ne kefa u tene

1 Lɛ memáá, Yeesu uu Kalilee keté kóónú. Uu péé ha uké Yutee kekó rikóónú re Pisui fi piwéése ye wéési piké u kpu nnya.

2 Pisui fi anyá nyé kémee kapi ye sicánjípi kémee n sói ye kɔ pee nyahaimɛɛ.

3 Upimarɛɔ api pee u maa re: A nté yisi aa Yutee keté-pɔ sí, pipópiretiki pɔáké kɔ pikɛi kaa n wai yɛ!

4 Úka úu ye umɛwai m pékesi un kɔ péé la kuyu kuké u ceri. Lẽ nnya, a tíye keté nnéi písoi piké mepówai mmé yé.

5 Asei kecáá, upimarɛɔ ricuruu páa pee kɔ ne kefa u tenelɛ.

6 Kei ke Yeesu uu pee pi maa re: Inétunɛ íi kahanɛ n tu. Amá in nɔɔ, mpá itunɛ íye ye ne nó sáɛ.

7 Keté nté písoi ápi nóinépurí yulu, amá pi nɛ ipuri yululɛ re ne we nen pi símisi re pimɛwai áme nyamí nnya.

8 Nóké n nme ani ha anyá li. Nɛ́ ám kei simpɔ kelenɛ. Inétunɛ íi kahanɛ n tu.

9 Kuu lɛ pisímé pi ní masí, uu Kalilee keteni-i mésuni.

Yeesu ye anyá kumúnjé Yerusalem-pɔ Uléecaa keyɔ-i céési

10 Ke Yeesu pimarɛɔ api anyá nyé ní ha, uricuruu pɔɔ kɔ yisi uu sí, úu tíye piké u n nyáni, uu pee n we yarɛ u pékesilɛ.

11 Pisui fi piwéése ye pee anyá nye-i u wélaankɛɛɛɛ api ye pee re: Yei kuú we?

12 Písoi pee n cápínɛɛ ye pee unsímé nmúlaankɛɛɛɛɛ. Pinyinɛ api ye re: Usoi sɔnɛ lo. Picɔ api re: Eehei, písoi kuu kírásentɛ.

13 Amá úka úu pee unsímé símisi liké n cálɛ. Pisui fi piwéése kápí pee lɛ wuru.

14 Anyá siyaa sin kecɔpe pitulɛ masí ke Yeesu uu Uléecaa keyɔ ha uú ha n céési.

15 Ai Pisui fi píri wai api ye pee re: Usoi nkó úu icélaa íka yásí, íye kai pee wa kuú ne nní nsɔnɛ Nléecaasímé nyu?

16 Yeesu uu pi pese re: Icélaa nnyí kam nní písoi m pálɛ íi kenémee léeri, amá Uléecaa yee né n tumme kémee kii léeri.

17 Uye un n la uké Uléecaa mɛla wa, u yé céri re Uléecaa kémee ke icélaa nnyí ii léeri nées nnénóosímé cire ye mu.

18 Nkó yee unnóosímé cire n símisi ye lalɛ piké ríyu u waisɛ. Amá nkó yee ní la piké uyee u n tumme ríyu waisɛ ye aseí málɛ. Nnóome níka nín ukeméé we.

19 Nté Moisi ye isé nó pa má? Nó úka úu kɔ pee isé iyɛ tikilɛ. Yo nnya kani péé la naké né kpu?

20 Písoi pee n cápínɛɛ api u pese re: Pɔ kuníri héesilɛ. Wóo la uké pɔ kpu?

21 Yeesu uu pi pese re: Mɛwai mɛsɛ kam wa ai nónnénéí píri wai.

²² Moisi yee isé nó pa re ani ye siwántisi kérii, ái kò pree uyee ne li kori, hái nópinékpure foi-me kai léeri. Ani kò ñmurei, hái ricuruu ani ye kewénteyaa tuné usoi ké.

²³ In te nò ye ñmurei ani kewénteyaa tuné kewántisi ké, ái kò pree Moisi isé kani rilóó, yo nnya kani pée ne né wólaalē te ne kesoi pipi ne keriyu kewénteyaa tuné paise?

²⁴ Ani kape ye usoi keyu ripaí aní ne u túhaane, amá ani ye aseí kemúné ritiki aní ne túhaane.

Pisoi ye pimécire písei re Yeesu ke Uléecaa uu wéee?

²⁵ Yerusalem pikó pinyine api re: Ai utisi nkó kapi wéési piké kpuu?

²⁶ Uyee nkó un ne uripáo símisi lin cālē, úka úu kò ríka u ma! Yare piróyóopi ye cerile re mesei uyē ke Uléecaa uu n wée née?

²⁷ Tò nkó p' keleeme nyule. Amá uyē ke Uléecaa uu n wée un píyei n ka, úka úu yé céri méye kuu léeri.

²⁸ Yeesu ye pree Uléecaa keyo-i wele un likumúné kpe-i céési. Uu pupéi re: Mesei kani né nyu nòn kò kenéleeme nyu, née yo? Mpa ne lē, ái menéla kecáá kamí ne ka. Amá uyee né n tumme ye aseí mále. Ani uyē nyu.

²⁹ Né ne u nyule. Ukeméé kam léeri. Uyee né tumme.

³⁰ Ke Yeesu uu lē mí ma nnya, api pée n la piké u tí. Amá úka úu kaha uké u rica, ke uitunje íi pree kahane nní n tu nnya.

³¹ Pisoi meyā api riwúí tē kecōpe ne kefa u tene apí maa re: Uyē ke Uléecaa uu n wée un píyei n ka, yare u yé mewaisaŋa wapisi ai tósu lē ke utisi nkó uu nní n wapisii?

Pi Uléecaa keyo piméré pinyine tū te piké ha Yeesu tí

³² Pifarisi api lē ke pisoi api riwúí kémee Yeesu kecáá ní weiresentene kom. Pepree ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese ne Pifarisi api pree Uléecaa keyo piméré pinyine tum te piké ha Yeesu tí.

³³ Yeesu uu pree re: Nkárípi ke tó ne nnó ari ketóne kpáne am pree limemáá uyee né n tumme kémee pele.

³⁴ Nó kam ani né wéési, amá áni yé pree né yé. Li we re áni yé fe nóké kei kam yé ha ní we ha.

³⁵ Pisuífi api pree pimécōpecire m píseine re: Yei kuu s' kári yé fe tóké u yé? Née Pisuífi pree Pikireki keté kecáá n yekaalē kémee kuu s' uké ha Pikireki n céési?

³⁶ Te íye kuu nní maa re: Nó kam ani né wéési, amá áni yé pree né yé. Li we re áni yé fe nóké kei kam yé ha ní we hapó?

Míni mēe áme ye pí kai n hōsi

³⁷ Anyá keyaa tōrōo kee sinnéi kecōpe keyáa píima. Kē ke Yeesu uu pisoi keyu-i nyere uu pupéi re: Nniré nn úye n we, uké kenémee kam uké míni n ntí.

³⁸ Míni mēe ye nfáa n he yé nkó yee ne kefa né n tene kémee n leerile men wólu yare nínihoi, yare kai Nléecaasimé ritelé kémee n wólaalē mecō.

³⁹ Uléecaa Nfaasone ke pepree ne kefa u n tene api yé ní yosí nkó ke Yeesu uu lē símisi. Api pree kahane likumúné kpe-i Nfaasone n yosí, ke Uléecaa úu pree kahane Yeesu ríyu n waise nnya.

Pisoi ye anóo akó akó Yeesu kecáá símaankēe

⁴⁰ Ke pisoi pree n cápínēlē kecōpe pinyine api anóo nyē n kō, api re: Mesei usoi nkó yee antepu uyee pree n s'nti.

⁴¹ Picō p'óo re: Uyē ke Uléecaa uu wée. Kei ke picō p'óo kò re: Uyē ke Uléecaa uu n wée yé fe uu pree Kalilee-pó leerii?

⁴² Nté li Nléecaasimé ritelé kémee wólaalē te: Uyē ke Uléecaa uu n wée ye Tafiti kepirē lē? Petelehem kuyu-i ke Tafiti uú pree ní we kapi u marune.

⁴³ Lē nnya ke pisoi api Yeesu kecáá anóo akó akó símaankēe.

44 Pinyine ye pɛɛ pikɛɔpɛ lalɛ pikɛ u tɪ, amá úka úu pɛɛ kaha uké u rica.

Pisuiɸi piwéése ye Yeesu kesi

45 Uléécɔa keyɔ piméré api yisi api pɛpɛɛ ye Uléécɔa inyóɔnse n wa piwéése ne Pifarisi kémɛɛ pɛɛ. Pɛpɛɛ ye Uléécɔa inyóɔnse n wa piwéése ne Pifarisi api pi pise rɛ: Yo nnya káni u tɪ nɔké ne kam?

46 Api pi pɛɛ rɛ: Ne keweesi, usoi úka úu símaalɛ yarɛ usoi nkó mɛɔ.

47 Kei ke Pifarisi api pɛɛ pi pise rɛ: Yarɛ nɔ́ ne kɔ́ tíyɛɛ u u kɔ́ nɔ́ feriyɛɛ?

48 Yarɛ piróyóɔpi ne tɔ́ Pifarisi kɛɔpɛ use unyine ye ne kɛfa u tenɛɛ nɛɛ?

49 Amá risoiwuí ntí tɛɛ nní u n tíkílɛ ári isé nyu. Uléécɔa ye lɛ nnya anóɔ ri wale.

50 Pifarisi kɛɔpɛ use kapi ye n sée rɛ Nikotɛm ye pɛɛ kei weɛ. U pinyine-i Yeesu kémɛɛ hápaalenɛ. Uyɛɛ pi maa rɛ:

51 Irósé íi ncée hɛ rɛ pikɛ usoi akóɛ pa ápi kahanɛ unkó n kɔ́, nɛɛ ápi kahanɛ n ceri lɛ kuu n wa.

52 Kei kapi pɛɛ u pise rɛ: Néntɛ pɔ́ ne kɔ́ nkɛpɛni Kalilee ukó lɛ, nɛɛ yo. A nɛɔnɛ Nléécɔasimé ritɛlé kɛɛ aa kóm tɛ antepu úka úu píkai Kalilee-pɔ́ leemɛɛ.

53 [Lɛ mɛmáá, mɛpá úyɛ u u yisi uú kulu.

8

Lɛ ke Yeesu uu unósi unyine ye iwásá n wa m ma

1 Ke piseo api n kúú, Yeesu pɔ́o yisi uu Olifiyɛ rikúú taá.

2 Uu kemaresine yisi uu Uléécɔa keyɔ-i pɛɛ, piseo api u kálaapɔ́. Uu pɛɛ tone uu pi n céési.

3 Kei ke isé picélaa ne Pifarisi apí ne unósi unyine hapɔ́ rɛ pi u torilɛ un iwásá wai. Api riwuí kɛɔpɛ u nyɛɛɛ,

4 api Yeesu maa rɛ: Ucélaa, pi unósi nkó tórilɛ un iwásá wai.

5 Moisi ye isé ró pa rɛ táké ye lipinɔ́si pɛ́ apare tapisí táké kpu. N-ye ke pɔ́o yé?

6 Tinóo kapi lɛ wéési nnya kapi lɛ u pise pikɛ ne nnyine n yé pikɛ ne pitele u n wa nnya. Amá Yeesu uú pɛ, uu keníɛpɛpi ne ntaai kémɛɛ piwóɛ kápáá.

7 Kapi n we pin pipísɛise ne kɛyu u mahani nnya, Yeesu uu yisi uu kɛcírɛ nyɛɛ uu pi maa rɛ: Uyɛɛ úu nókɛnɛɔpɛ nké-i akóɛ n wailɛ uké mɛfoi ripare u tóori.

8 Uu kɔ́ píɛ kpá uu ntaai kémɛɛ piwóɛ nɔ́j.

9 Kapi anóɔ nyɛ́ n kɔ́, piwéése api pinnéí kpíi use use. Piwéése kaí ne kori aí ne siwá páálá, aí pɛɛ nkɛpɛni unósi uyɛ́ mɛcírɛ kɛɔpɛ yá, u ne Yeesu pin we.

10 Yeesu uu pɛɛ yisi uu nyɛɛ uu u pise rɛ: Unósi, yei kapi we? Uka úu akóɛ pɔ́ paa?

11 Uu u pɛɛ rɛ: Uka úu we, Upíima. Yeesu uu u maa rɛ: Né ám kɔ́ akóɛ pɔ́ pane. A n nɛmɛ aa tómpɔ́. Amá kapɛ kɔ́ akóɛ piwai rikpá.]

Yeesu ye piseo nnéi metéi

12 Yeesu uu kɔ́ piseo pɛɛ n cápinɛ́ pimáa kpá rɛ: Né ne piseo nnéi metéi lɛ. Nkó yeɛ né n tíkílɛ úu píkai kuɛmaha kémɛɛ sɔ́nɛnɛ, amá metéi mɛɛ ye nfáa n hɛ kuu yé m má.

13 Kei ke Pifarisi api pɛɛ u maa rɛ: Pɔ́o ripóúruu kɛpóúáá aseéra lesɛ. In lɛ, aí nsímései kaa símisi.

14 Yeesu uu pi pɛɛ rɛ: Mpá kam tinéúruu kenéúáá nsímé n símisi, nsímései ye mu. Li we rɛ ne nyule kei kam n léeri ne kei kam n sí. Amá nɔ́ áni nyu kei kam n léeri ne kei kam n sí.

15 Sisoipipi metúhaane mɛɔ ke nɔ́o túhaane. Né ám úka ne túhaane.

16 Amá in te ne ne unyine túhaane, aseí kam tíkílɛ nen ne u túhaane. Li we rɛ aí menécírɛ nɛɛ ne u túhaane, tó ne Unésáa yeɛ né n tumme ye pi.

17 Li nɔ́inésé kémɛɛ wólaalɛ te piseo pité pin linyine kɛcáá nse n símisi, nsímései ye mu.

18 Né ne rinéúruu kɛcáá aseéra lesɛ, Unésáa yeɛ né n tumme un kɛnécáá aseéra lesɛ.

19 Api pɛɛ u pi sɛ rɛ: Yei kɛ Upɔ́sáa uú wɛ? Yeesu uu pi pɛ sɛ rɛ: Ani né nyu áni kɔ́ Unésáa nyu. Nɔ́n pɛɛ né n nyu, nó kɔ́ pɛɛ Unésáa pɔ́ kɔ́ n nyu.

20 Yeesu yɛ anɔ́o nnyé male un Uléécáa keyɔ́ kɛ́mɛɛ awóótakai keyúrí wɛ un Nléécáasimé céési. Kɛ́ uitunɛ́ ii pɛɛ kahanɛ́ n tu nnya, úká uú u tí.

Ani yé fe nɔ́ké kei kam n símpɔ́ ha

21 Yeesu uu kɔ́ pimáa pi kpá rɛ: Nɛ́ tósule. Nó kam ani né wéési áni yé né yé, aní nɛ́ nɔ́anékópe kpínini. Ani yé fe nɔ́ké kei kam n símpɔ́ ha.

22 Pisuiɛ́ api pɛɛ pimɛ́cirɛ́ m píseiné rɛ: Kuu nní m maa rɛ́ ári yé fe tɔ́ké kei kuu n símpɔ́ ha, yaré u lalɛ́ uké umɛ́cirɛ́ kpu nées?

23 Yeesu uu pi maa rɛ: Nɔ́ nɛ́ mɛ́tene nté pikó lɛ, néen kɛ́cáa-pɔ́ ukó. Nɔ́ nɛ́ keté nté pikó lɛ, né́ ám keté nté ukó.

24 Lɛ́ nnya kam nó maa rɛ́ nɔ́nsá n ñmurei rɛ́ nées mpá píyɛi uwee, nɔ́ nɛ́ nɔ́anékópe kpínine.

25 Kei kapi pɛɛ u pi sɛ rɛ: Pɔ́o mpíi úyɛ kɛ́cirɛ? Yeesu uu pi pɛ sɛ rɛ: Tɛ́ íyɛ kam mpíi mɛ́kɛɛ-mɛ́ nó símaari?

26 Nɛ́ nɔ́kɛ́nécáa nsímé mále meyá kɛ́ símisi kɛ́ kɔ́ nɛ́ nó túhaane. Amá mmɛ́ kam uyɛɛ né n tumme kɛ́mɛɛ n kɔ́ ñmanɛ́ kam písoi símisi. Asei kɛ́ uyɛ́ uu símisi.

27 Amá ápi nkpáni céri rɛ́ Usáa nsímé kuu símisi.

28 Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Nɔ́n píyɛi Usoi Kɛ́pipi rintaáse, nó pɛɛ céri rɛ́ nées mpá píyɛi uwee. Nó kɔ́ céri rɛ́ ám linékó cirɛ́ líka wai, amá lɛ́ kɛ́ Sáa uu né́ n céési kam símisi.

29 Tó nɛ́ uyɛɛ né n tumme tóo kɛ́sé wɛ. Lɛ́ kuu ní la ñmanɛ́ kam yɛ́ wa. Lɛ́ nnya, uú né́ riyá kɛ́ mɛ́nécirɛ́ n wɛ.

30 Kɛ́ Yeesu uu lɛ́ n símisi, písoi meyá apí nɛ́ kɛ́fa u tɛnɛ.

Písoi pɛɛ pimɛ́cirɛ́ n tɛ́ nɛ́ pilási

31 Kei kɛ́ Yeesu uu pɛɛ Pisuiɛ́ pɛɛ nɛ́ kɛ́fa u n tɛnɛ́ maa rɛ: Nɔ́n nnésímé n tikilɛ́, nɔ́ pinépirɛ́tiki yíkíyiki lɛ.

32 Nó pɛɛ nsímései céri, nsímései mmɛ́ nn tíyɛsɛ́ ani nó mɛ́nécirɛ́ n tɛ.

33 Api u pɛ sɛ rɛ: Tɔ́ Apiraham siyasé lɛ, ári kɔ́ píkaí unyiné ilasi tonelɛ́. Yo nnya kaa pɛɛ rɛ: Nó kam ani nó mɛ́nécirɛ́ n tɛ?

34 Yeesu uu pi pɛ sɛ rɛ: Asei kɛ́cáa, kɛ́ nó símisi rɛ́ usoi nkó yɛɛ akópé n wai yɛ́ akópé ulasi lɛ.

35 Ulási uú yɛ́ mɛ́sɛ́rɛ́ kɛ́yɔ́ kɛ́-i kapi u m múlɛ́ n wɛ. Uyɔ́pipi yɛɛ yɛ́ mɛ́sɛ́rɛ́ kɛ́yɔ́-i n wɛ.

36 Lɛ́ nnya, Kɛ́pipi kɛ́n ilási kɛ́mɛɛ nó n lesɛ́, nɔ́ meyíkíyiki nó mɛ́nécirɛ́ tele.

37 Nɛ́ nyulé rɛ́ nɔ́ Apiraham siyasé lɛ. Amá nɔ́ kɔ́ pɛ́ la nɔ́ké né kpu rɛ́ áni nnésímé ñmurei nnya.

38 Lɛ́ kɛ́ nées Unésáa kɛ́mɛɛ n yé nkó kɛ́ nées símisi. Lɛ́ kɛ́ nóo kɔ́ nóunésáa kɛ́mɛɛ n kɔ́ kɛ́ nóo kɔ́ wa.

39 Api u pɛ sɛ rɛ: Apiraham yɛ́ urɔ́sáa lɛ. Yeesu uu pi maa rɛ: In tɛ́ nɔ́ Apiraham sipipi lɛ, ani Apiraham mɛ́wai n wai.

40 Mɛ́nɛ́wai nnéi yɛɛ rɛ́ kɛ́ nsímései kam Uléécáa kɛ́mɛɛ n kɔ́ nó ritéjɛ́. Amá mpá nɛ́ lɛ, nɔ́ kɔ́ pɛɛ wéésilɛ́ nɔ́ké né kpu. Apiraham uú pɛɛ lɛ́ wai!

41 Amá nóunésáa sei mɛ́wai mɛ́cɔ́ kɛ́ nóo wai. Kei kapi pɛɛ Yeesu pɛ sɛ rɛ: Ari siwásánkaipipi. Usáa usɛ́ kóló kari má. Uyɛɛ nní Uléécáa.

42 Yeesu uu pi maa rɛ: Uléécáa un pɛɛ mɛ́sei Nóunésáa, nɔ́ yɛɛ pɛɛ né n la rɛ́ ukɛ́mɛɛ kam léeri nɛ́n kɔ́ uyɛ́ nnya nté wɛ. Ai mɛ́nɛ́la kɛ́mɛɛ kamí ka. Uyɛɛ né tumme.

43 Yo nnya káni lɛ́ kam nó n símisi aseí kómɛi? Káni yé́ n fe nɔ́ké nnénóosimé kutu riíncɔ́ nnya yɛ́ ni.

⁴⁴ Kuníri kpεε núnésáa. Núnésáa mela kani kò la nòké n wai. Háí mekeε-me kuu usoikò. Uu ye aseí ritiki. Li we re aseí áa ukeméé we. U ye un nnòome n wai kaí ne u sá. U unòome le. Uyεε kò nnòome nnéi riyíki.

⁴⁵ Kai nní lē ní we nnya káni ye nsímései ke née n símisi ηmurei.

⁴⁶ Nò úye yeε yé fe uu né nyíse re ne akópe wa? In te nsímései kam símisi, yo nnya káni peé ne kefa né tene?

⁴⁷ Usoi nkó yeε Uléécaá ukó, yèè Uléécaá nsímé kutu ricòle. Ke nò áni nní upikó nnya káni Uléécaá Nsímé kutu còlè.

Yeesu ne Apiraham kecáá nsímé

⁴⁸ Pisuífi api peε Yeesu peε re: Ai tò mesei alari mále tóké maa re pò Samarii ukó le aa kò aníri héésii?

⁴⁹ Uu pí peε re: Am aníri héési, amá Unésáa kam tíyu waise, nóon peε tinékó kópu!

⁵⁰ Am wéési ké rinécúruu ríyu waise. Unyine yeε wéési uké ríyu né waise. Uyεε kò utúhaane.

⁵¹ Asei kecáá, ké nó símisi re nkó yeε nnésímé rimmúlú úu pí kai kpine.

⁵² Kei ke Pisuífi api peε u maa re: Tò nképni meyíkíyiki yénle re pò aníri héésile. Apiraham ye kpule, antepuye pò kò kpíni. Pò peε nképni re nkó yeε mpósímé rintíki úu pí kai kpine!

⁵³ Yare pò ne urósáa Apiraham yeε n kpu fele née? Antepuye pò ne kò kpínle. Yare pò peε úye?

⁵⁴ Yeesu uu peε pí peε re: In te née rinécúruu ríyu waise, ám yé ríyu yè. Amá Unésáa uyè kani m maa re uyεε Núnéléécaá yeε ríyu né waise.

⁵⁵ Ani kò peε u nyu. Amá né ne u nyule. Nen m maa re ám u nyu, ne lè wale nómenéca unòome. Amá né ne u nyule nen kò unsímé tíkilè.

⁵⁶ Núnésáa Apiraham ye peé ne mpòonare cuunkεεle re u yé kam uu kenékámeyaa yenu. Uu kò mesei ke yenu, urikij ari níjesi háí.

⁵⁷ Kei ke Pisuífi api peε u píse re: Páa kahane nkpáni inmè kuwó n tu, pòn peε tee re pò Apiraham yenaalè, née yo?

⁵⁸ Yeesu uu pí maa re: Asei kecáá, ké nó símisi re Apiraham uké kelene ní we, né ne peé wele.

⁵⁹ Kei kapi peε apare kpísi re piké u tapisi. Amá uú ne pí pòlu uu Uléécaá keyò-i léepò uu tómpò.

9

Yeesu ye utisi unyine kapi m mári unyíye pòise

¹ Ke Yeesu uu ncée-i ní we un tósu, uu utisi unyine kapi m mári unyíye yenu.

² Upipiretiki api u píse re: Ucélaa, wóo kecire yeε akópe wa nnya kapi ne utisi nkó mári unyíye? Uricuruu akópe nnya née pepeε u m mári akópe nnya?

³ Yeesu uu pí peε re: Ai uakópe nnya, áí kò pepeε u m mári akópe nnya. Lè kai yé n wa Uléécaá nnaηe nké ne ukεcáá ní we lin nyáni nnya kuu unyíye.

⁴ Ke ituηe ii nní ní we, li píse re tóké uyεε né n tumme píkei wa. Kesine ye waine, úka úu yé peε fe uké keisi.

⁵ Kumúnjé nkú-i kam nní ketè kecáá ní we, née ketè kecáá metéi.

⁶ Kuu anòo nyè pimáa mí masí, uu keteni-i meta tuke uú ne sipérépi wai, uu unyíye uyè inipeε pòrii,

⁷ uu peε u maa re: A n ηme a ha Silowee kupòre-pò lihí. Silowee aseí re Utumε. Uu mesei yisi uu sí uú ha líhu. Kuú ha m peεme, uu peé n nyáni.

⁸ Upiperεcò ne pepeε n nyu re u peε wéleile, api peé m píseine re: Ai nkó yeε peε tú un wéleii?

⁹ Picɔ api ye re: Uyee lo. Picɔ api re aai, menyine kapi wene. Uricuruu uu pree re: Ne nmaa lo.

¹⁰ Api pree u pise re: Iye kai wa ke iponipee ii ne nkpenni nyani?

¹¹ Uu pi pree re: Utisi uyee kapi ye n see re Yeesu yee siperepi wa, uu inipee ne porii uu pree ne maa re: "A n nme a ha Silowee kupore-po lihi." Am si am ha lihu, am pee n nyani.

¹² Api u pise re: Yei ke utisi uyee uu we? Uu pi pree re: Am nyu.

Pifarisi ye unyie yee ni pei nsime pisei

¹³ Api pree utisi uyee pree mekee n nyinle ne Pifarisi keme si.

¹⁴ Keyaa ke ke Yeesu uu siperepi n wa uu ne inipee u wukule ye pree kewenteyaa le.

¹⁵ Pifarisi po ko pipisei u kra re iye kai wa kuu ne nkpenni nyani? Uu pi maa re: Siperepi kuu inipee ne porii, am si am ha lihu, am pree nkpenni n nyani.

¹⁶ Le nnya ke pikepe pinyine api maa re: Utisi uyee mewai mme n wa uu ye fe uke Ulecaa-i n leeri. Kuu nni kewenteyaa ise rintiki nnya. Picɔ api re: Iye ke ukopeko uu ye fe uu mewaisa n mme mewa wai? Kei kapi pree anoo ako ako ne rikene.

¹⁷ Pifarisi api ko unyie uyee pipise kra re: Iye ke po utisi uyee inipee po m paise kecaa musu? Uu re: Antepu lo.

¹⁸ Mpa ne le, Pisufi piweese api pree la pike ko te u pree unyie le kuu ko nkpenni nyani. Api pree upiko sei

¹⁹ api pi pise re: Nounemane uyee kani n tee re no u marile unyie ye mesei nko? Iye kai wa kuu ko ne nkpenni nyani?

²⁰ Upiko api pi pree re: To u nyule re u keropipi. To ko u marile unyie.

²¹ Ama ari nyu le kai n wa kuu ne nkpenni n nyani, ari ko nyu woo u paise. Ani u pise, uu kewaa, u ye fe uu uriyu kecaa nko simisi.

²² Pisufi piweese kapi wuru nnya kapi le ma. Li we re Pisufi piweese ye pree komeinele re uye un m maa re Yeesu ke Ulecaa uu wee, pike liute kuyomeyahaalee-i lese.

²³ Le nnya ke upiko api maa re: Uu kewaa, ani uricuruu pise!

²⁴ Pifarisi api ko uyee kapi m mari unyie pipise kra api u maa re: A sei simisi like Ulecaa rinyiri ritaase. In too, to nyule nmaa re utisi uyee ukopeko le.

²⁵ Uu pree pi pree re: Un ukopeko, ne am nyu. Ama likei lise kam nyu re ne pree unyie le nen ko pree nkpenni nyani.

²⁶ Api pree u pise re: Yo kuu po wa? Iye kuu ne inipee po wukule?

²⁷ Uu pi pree re: Ne pisime no masile ani kutu ne rico. Yo nnya kani la ke ko pisime rikpa nake ko? Nee no ne ko lala nake pansu upipiretiki?

²⁸ Kei kapi ale u rikapaa api re: Po uyee upiretiki. Ama to ne Moisi pipiretiki le.

²⁹ To nyule re Ulecaa ye ne Moisi simisile. Ama ari nyu ricuruu meye ke nko po leeri.

³⁰ Unyie yee ni pei uu pi maa re: Lese piri ne ni we yee re ani nyu meye kuu leeri, uu ko pree tiyese inipee ii n nyani.

³¹ To nyule re Ulecaa uu ye ukopeko ne kutu rico, ama nko yee riyu u n waisel le un umela wai kuu ye kutu rico.

³² Kai ne n weme, ari pikai komale te unyine ye tiyese usoi kapi m mari unyie uu ye ko yenu.

³³ Utisi nko unsa pree Ulecaa keme n leeri, uu ye pree fe uke linyine wa.

³⁴ Api u pree re: Hai kapi ne po ni mari kaa akope keme polle. Po ye pree nkpenni to ceei, nee yo? Api pree kuyomeyahaalee-i u lese.

Pifarisi rinyie

³⁵ Yeesu uu kom te pi utisi uyee lese. Uu ne utisi uyee sane uu u pise re: Po Usoi Kepipi ne kefa tenel le?

³⁶ Uu Yeesu pree re: Uyee uye, Upiima? A ne simisi ke ne kefa u tene.

³⁷ Yeesu uu u pree re: Uyee kaa nni nyani, uyee nni ne po simisi.

³⁸ Kei kuu pɛɛ rɛ: Nɛ nɛ kɛfɑ pɔ tɛnɛlɛ, Upfɪmɑ. Uu pɛɛ Yeesu kɛnyalɛ-i wɪlɑ uu rɪyɪ u wɑisɛ.

³⁹ Yeesu uu pɛɛ rɛ: Nɛ kɛtɛ kɛcɑɑ kɛlɛ kɛ nɛ pɪsoi tɪhɑnɛ, pɛpɛɛ n nyɪnlɛ pikɛ n nyɑni, pɛpɛɛ n nyɑni pɔɔkɛ nyɪnu.

⁴⁰ Pɪfɑrisi pɪnyɪnɛ yɛ pɛɛ ukɛkɪrɪ wɛlɛ. Kɑpi ɑnɔɔ nyɛ n kɔ, ɑpi u pɪsɛ rɛ: Yɑrɛ tɔ nɛ kɔ pɪnyɪyɛ lɛ, nɛɛ ɪyɛ?

⁴¹ Yeesu uu pɪ pɛsɛ rɛ: Nɔn pɛɛ pɪnyɪyɛ, ɑni yɛ pɛɛ ɑkɔpɛ m mɑ. ɑmɑ nɔ yɛ mɑɑ rɛ nɔ nyɑnilɛ nnyɑ kɛ nɔɑnɛkɔpɛ ɑɑ nɔkɛnɛcɑɑ wɛ.

10

Useesɛ nɛ isɑŋ kɛnyɑrɪ

¹ Yeesu uu rɛ: Asei kɛcɑɑ, kɛ nɔ sɪmisi rɛ usoi nkɔ yɛɛ ɹu rinɔnɔɔ-mɛ nɛ kusɑŋlɛɛ-i n lompɔ, ɑmɑ uu pɛɛ kuwɛlɛ fɛɛ nɛ lompɔ yɛ uyɑɑ nɛ usoi kpɑɑrɛɛ lɛ.

² ɑmɑ nkɔ yɛɛ nɛ rinɔnɔɔ n lompɔ yɛɛ useesɛ.

³ Tɪnɔnɔɔ umɛrɛ yɛɛ useesɛ tɪnɔnɔɔ hɑnnɛlɛ, isɑŋ ii umɛtɛ kom, uyɛ uu pɛɛ nrpɑ uisɑŋ ɪyɛ rɪnyɪrɪ sɛi uu nɛ i leɔpɔ.

⁴ Un uikɔ nnɛi pilɛsɛpɔ m mɑsɪ, uu pɛɛ ikekpeɛ wɑi. Kii nnɪ umɛtɛ n nyu nnyɑ, ii pɛɛ u n tikilɛ.

⁵ ɪi yɛ pikɑi usoi nkɔ kii n nyu ritiki. ɑmɑ kɛtɑɑ-pɔ kii yɛ u kɑɑsɛ, kii nnɪ pɪsɑnɛ mɛtɛ n nyu nnyɑ.

⁶ Yeesu uu kɛnyɑrɪ nkɛ pɪsoi pɛɛ kutu u n cɔlɛ wɑi, ɑmɑ ɑpi cɛrɪ lɛ kuu n la ukɛ mɑlɛ.

Yeesu yɛɛ useesɛ sɔnɛ

⁷ Yeesu uu kɔ pɪmɑɑ pɪ kpɑ rɛ: Asei kɛcɑɑ, kɛ nɔ sɪmisi rɛ nɛɛ kusɑŋlɛɛ rinɔnɔɔ.

⁸ Pɛ nnɛi pɛɛ n kɑ ɑpɪ nɛ nɛ tɪsɛ yɛ pɪyɑɑ nɛ pɪsoi kpɑɑrɛɛ lɛ, ɑmɑ isɑŋ ɪi nɛ kutu pɪ rɪcɔ.

⁹ Nɛɛ rinɔnɔɔ. Uyɛɛ nɛ mmɛ rintɪki uu nɛ lompɔ rɪyɪ kɑi yɛ lɔ. U yɛɛ lompɔlɛ uu lɛɛrɪ uu kɔ lilukɛ-lukɛ m mɑ.

¹⁰ Pɪyɑɑ nɛ pikɔpɛ nɛ pɪcɑɑinkɛɛ ŋmɑnɛ nnyɑ kɛ uyɑɑ uu yɛ kɑ. ɑmɑ nɛ nɛ kɛlɛ rɛ isɑŋ ikɛ nfɑɑ yɛ nkɛ nɛ i m pom.

¹¹ Nɛɛ useesɛ sɔnɛ. Useesɛ sɔnɛ yɛɛ fɛlɛ uu uisɛɛ nkpɔ yɔsu uu kpi.

¹² Usɑnɛ kɑpi n kpɪsi un kɛisi ɹu useesɛ yɪkɪyɪki, ɑi kɔ uyɛɛ usɛɛtɛ. U yɛ kɹkɛpɛ yɛnlɛ kun wɛmɛ, uu isɑŋ yɑ uu wuru. Kɹkɛpɛ pɔɔ pɛɛ isɑŋ lakɑsɛntɛ ɑku yɛkɑɑsɛ.

¹³ Kɑi nnɪ siwɔɔ ŋmɑnɛ nnyɑ kuu kɛisi, ɹu isɑŋ kɛcɑɑ nfɑsɪmɛ nɪkɑ wɑi.

¹⁴ Nɛɛ useesɛ sɔnɛ. Nɛ inɛsɑŋ nyulɛ, ɪyɛ in kɔ nɛ nyu

¹⁵ yɑrɛ kɛ Unɛsɑɑ uu nɛ n nyu nɛɛn kɔ Unɛsɑɑ uyɛ nyu mɛcɔ. Nɛ fɛ ɑm inɛsɑŋ nkpɔ yɔsu ɑm kpi.

¹⁶ Nɛ kɔ isɑŋ ɪcɔ mɑlɛ yɛɛ ɪi kusɑŋlɛɛ nkɹ-i n wɛ. Li pɪsɛ rɛ kɛ kɔ ɪyɛ wɛlɑɑmɛ. I yɛ mɛnɛtɛ kɔ, ɑi wɑi kusɑŋlɛɛ kusɛ nɛ useesɛ usɛ.

¹⁷ Sɑɑ yɛ nɛ lɑlɛ rɛ nɛ ŋmɹɛi rɛ kɛ kpɹ kɛ pɛɛ kɔ nfɑɑ pɪyɛnɛ rɪkpɑ nnyɑ.

¹⁸ Ukɑ ɹu nfɑɑ nɛ yɔsu. Nɛɛ rinɛcɹruu ŋmɹɛi rɛ kɛ kpɹ. Nɛ nɪnɑŋɛ mɑlɛ nɛn yɛ kpɹ ɑm kɔ limɛmɑɑ nfɑɑ yɛnu. Lɛ kɛ Unɛsɑɑ uu nɛ n forii rɛ kɛ wɑ yɛ lɛ.

¹⁹ Nsɪmɛ mmɛ nnyɑ, Pɪsuɪfɪ ɑpi kɔ Yeesu kɛcɑɑ ɑnɔɔ ɑkɔ ɑkɔ n sɪmɑɑnkɛɛ.

²⁰ Pɪmɛyɑ ɑpi rɛ: U ɑnɪrɪ hɛɛsɪlɛ, u isɔhɔ torɪlɛ. Yo nnyɑ kɑni kutu u cɔlɛ?

²¹ Pɪcɔ ɑpi rɛ: Un pɛɛ ɑnɪrɪ n hɛɛsɪ, ɹu yɛ pɛɛ nnɪ n sɪmisi. Kunɪrɪ yɛ fɛ ɑku unyɪyɛ inɪpɛɛ wɹkɹlɛɛ?

Pɪsuɪfɪ yɛ Yeesu kɛsi

²² Nnyɪyɛ kumɹŋɛ-i kɑpi kɛyɑɑ kɛnyɪnɛ Yɛrusɑlɛm-i Ulɛɛcɑɑ kɛyɔ inyɔɔnɛ ɑnyɑ wɑi.

²³ Yeesu un wɛ un Ulɛɛcɑɑ kɛyɔ-i Sɑlomɔɔ ɪmɛlɛ ɑpɔlɛ mɛtɛnɛ nyɛrɛi.

²⁴ Pɪsuɪfɪ ɑpi pɛɛ kɛkɑlɛ u wɑi ɑpi u pɪsɛ rɛ: Nɛ kɛyɔ-pɔ kɑɑ yɛ lɛ tɔ n sɛɛlɛ tɔn tɑikɛɛ? In tɛ pɔɔ uyɛ kɛ Ulɛɛcɑɑ uu n wɛɛ, ɑ rɔ sɪmisi kɛkɛrɪpɪ cɑkɑ-cɑkɑ.

25 Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Nɛ lɛ pisímé nó masilɛ ani yúlu. Mɛwai kam nɛ Unésáa nnaŋɛ n wapisi yɛ nyíselɛ rɛ aseɪ kam símisi.

26 Amá kɛ nó áni nní inésáŋ nnya, áni ŋmurei.

27 Inésáŋ yèè menétɛ konlɛ. Né nɛ kɔ i nyulɛ, ii yɛ kɔ né tíki.

28 Nfáa tenɛciré kam i hɛ, ii pikai kpɪnɛ, úka úu yé kɔ fe uké anénipe-i i yɔsí.

29 Unésáa yɛɛ né i ḿ pa yɛ ńpá úyɛ felɛ. Uka úu yé fe uké Unésáa anipe-i i yɔsí.

30 Tɔ nɛ Sáa tó yɛ usoi usɛ lɛ.

31 Kei kɛ Pisuiɸi api kɔ apare pikpíkɛ rikpá rɛ piké u tapisi.

32 Yeesu uu pɛɛ pi maa rɛ: Nɛ mɛwai sɔnɛ meyã mee Sáa kémɛɛ n léeri nó nyíselɛ. Mɛkɛɔpɛ méyɛ nnya kaní la nɔké apare né tapisi?

33 Api u pɛsɛ rɛ: Ai mɛwai sɔnɛ méka nnya karí la tɔké apare pɔ tapisi tɔké kpu, amá kaa Uléécáa n lámaankɛɛ nnya yɛ ni. Ṕ kesoipipi, aa mɛpɔ́cɪrɛ n nyáni rɛ pɔ Uléécáa lɛ.

34 Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Ai nóinésé kémɛɛ wólaalɛ tɛ Uléécáa yɛ maa rɛ:

Nɔ keyómɛcaɛ sipipi lɛɛ?

35 Tɔ nyulɛ rɛ ápi yé fe piké lɛ kɛ Nléécáasimé ritelɛ ari ḿ ma tinnɛ. Isé ritelɛ yɛ pɛ kɛ Uléécáa uú pɛé nɛ n símisi séɛ rɛ keyómɛcaɛ sipipi.

36 Sáa yɛɛ né wéɛ uu ketɛ kecáá né tumti. Yo nnya kam yé maa rɛ nɛ Uléécáa Kepipi lɛ ani pɛɛ rɛ Uléécáa kam lámaankɛɛ?

37 In tɛ ái Unésáa mɛwai kam wai, áni kape nɛ kefa né tɛnɛ.

38 Amá in tɛ mɛ kam wai, ńpá nɔnsá n la nɔké nɛ kefa né tɛnɛ, ani kɔ mɛ kerí nɛ kefa tɛnɛ, ani pɛɛ kekéripɪ ceru rɛ Unésáa yɛ kenémɛɛ welɛ, néɛn kɔ Unésáa kémɛɛ we.

39 Api kɔ n náási piké u tɪ, amá uú nɛ pi ŋméhɛrɛɛ.

40 Kei kɛ Yeesu uu kɔ yisi uu Yuriteɛ nkoi pitɛŋ pɛlɛ, uú ha kei kɛ Yohani uú pɛɛ mɛkɛɛ pisoi ḿni n wóɛ tonɛ.

41 Pisoi kulúi pin kei ukemɛɛ sónaapɔ api yɛ rɛ: Yohani úu mɛwaisaŋa méka wa. Amá mmɛ nnéi kuu utisi nkó kecáá ḿ ma yɛ aseɪ ritikilɛ.

42 Kei kɛ pisoi meyã api pɛé nɛ Yeesu kefa tɛnɛ.

11

Lasaa nkpɔ kecáá nsímé

1 Utisi unyine yɛɛ pɛé we un pɔ́ólú, api yɛ u séi rɛ Lasaa. Maari nɛ umáa Marita kuyu Petanii-pɔ kuu pɛé we.

2 Maari uyɛɛ Úpíima ana tulaali kɔnɔ uú nɛ unnyúpi tinnɛ. Uuyɛi Lasaa yɛɛ pɛɛ pɔ́ólú.

3 Lasaa piyɛi pɛ keté api Yeesu kémɛɛ tum apí ha u maa rɛ: Úpíima, usoi uyɛ kaa nní ní la yɛ pɔ́ólúɛ.

4 Kɛ Yeesu uu nsímé mmɛ n kɔ, uu rɛ: Ai nkpɔ itoi kuu pɔ́ólú, amá Uléécáa uké nɛ ríyu n yé nnya kuu pɔ́ólú. Kei kai yé kɔ nɛ Uléécáa Kepipi ríyu waise.

5 Yeesu yɛ pɛɛ Marita nɛ uwá Maari nɛ Lasaa lalɛ.

6 Kuu pikómɛ ḿ masí rɛ Lasaa yɛ pɔ́ólú memáá, uu kei kuu pɛɛ ní we siyáa sité ketónɛ kpá.

7 Uu pɛɛ upipiretiki maa rɛ: Tɔké Yutee ketɛ-mɛ pɛlɛ.

8 Upipiretiki api u pɛsɛ rɛ: Ucélaa, ái kahanɛ n nánai kɛ Pisuiɸi apí pɛɛ kei-pɔ la piké apare pɔ tapisi piké kpu. Kei kaa kɔ la pɔké pɛlɛ née?

9 Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Kai yɛ nní n weesi, itunɛ yɛɛ leemɛɛ née fi yɛ leemɛ? Uye un nɛ metunɛtɛi n sɔnɛ, úu yɛ rikpɔu. Li we rɛ u yɛ ketɛ nké kecáá metɛi n nyánilɛ.

10 Amá úyɛ un kesine n sɔnɛ, u yɛ rikpɔulɛ rɛ metɛi áme ukemɛé we nnya.

11 Kɛ Yeesu uu lɛ pimáa ḿ masí, uu kɔ kpá rɛ: Urósáne Lasaa yɛ lɔnilɛ. Nɛ sinlɛ ké ha u yóŋsɛ.

12 Upipiretiki api u maa rɛ: Úpíima, in tɛ u lɔnilɛ, u yé pei.

13 Lasaa nkpɔ nsímé ke Yeesu uu lɛ tee. Upipiretiki pɔɔn músu re nnɔni yikíyiki nsímé kuu símisi.

14 Yeesu uu pɛɛ pi luru re: Lasaa ye kpule.

15 Nɔ́ nnya kai né láárú re ám pɛɛ likumúnjé kpe-i kei we. Li lɛ wale re nɔké ne kefa né n tene nnya. Tɔké nkpéni ukemee tɔmpɔ.

16 Kei ke Tomaa kapi rinyíri n he re Usika uu pɛɛ pipiretiki tɔrɔɔ maa re: Ani mpɔ tɔóké kɔ ha, tɔ ne uyɛ tɔké ha kesé kpu.

Yeesu yee ye nkpɔ-i yukuse, uyee kɔ nfáa

17 Ke Yeesu uu n tuiɔɔ, uu kóm te Lasaa ye nhóre kémee siyáa sina piwai masile.

18 Petanii ye ne Yerusalem kɔlenle yare kilomɛtiri pitaani kumúnjé.

19 Pisui fi mɛyá ye pɛɛ Marita ne Maari piyáhaa kale piké piuyei nkpɔ pi riyákase.

20 Ke Marita uu n kɔ te Yeesu ye nnyáá waimɛ, uu yisi uu u tɛpɛi, Maari pɔɔ kɛyɔ-i tone.

21 Marita uu Yeesu maa re: Upíima, pɔn pɛɛ nté n we, unéyíi úu yé pɛɛ kpu.

22 Amá ne nyule re nɔ́pá nkpéni, Uléécáa yé lɛ nnéi kaa u m pisenɛ pɔ pa.

23 Yeesu uu u maa re: Upóyíi ye nkpɔ kémee yisinɛ.

24 Marita uu re: Ne nyule re u yé kam uu keyáa tɔrɔɔ ketúnjé ke pikpɔkpɔ api n yisinɛ yisi.

25 Yeesu uu u maa re: Néé ye pikpɔkpɔ yukuse, néé kɔ nfáa. Usɔi nkó yee ne kefa né n tene ye nfáa wainɛ, nɔ́pá un píyɛi n kpu.

26 Nkó yee nfáa m má un pɛé ne kefa né tenelɛ úu píkai kpine. Pɔ lɛ ηmureii?

27 Marita uu u pɛɛ re: Eee Upíima, ne ne kefa tene re pɔ́ ke Uléécáa uu wéɛ. Pɔɔ Uléécáa Kɛpipi kee ketɛ́ kɛcáá mékamɛ m má.

Yeesu ye tɛ

28 Ke Marita uu lɛ pimáa ní masí, uu yisi uu tɔmpɔ, uu ha uwá Maari séi uu u wéi-wéi re: Ucélaa ye kale, u pɔ́ séile.

29 Ke Maari uu lɛ n kɔ, uu mɛɛɛ ne mɛɛɛ yisi uu Yeesu tɛpɛi.

30 Yeesu úu pɛɛ kahane kuyu kpe-i n lomɔɔ. Kei ke Marita uu pɛé ne u rinsáne cire kuú pɛé kɔ ne lɛ we.

31 Pisui fi pɛɛ pɛɛ Maari keyɔ-i ní we pin nkpɔ u yáási, api yénu re u riwakasile uu léɛpɔ. Api yisi api u tiki. Pi pɛɛ lɛ músule re rikpíi-i kuu sí uké ha tɛ.

32 Ke Maari uu kei ke Yeesu uu ní we n tuiɔɔ, uu uana metene lólu uu u maa re: Upíima, pɔn pɛɛ nté n we, unéyíi úu yé pɛɛ kpu.

33 Ke Yeesu uu n yé te Maari ye ténile, Pisui fi pɛɛ u rintíkipɔ pɔɔn kɔ tɛni, ai u lémesi uripɔɔ ari caai hái,

34 uu pɛɛ pi pise re: Yei kani u wa? Api u pɛɛ re: A kam a yɛ, Upíima.

35 Yeesu uu tɛni.

36 Pisui fi api pɛɛ re: A tíyɛ u pɛɛ u la kpa!

37 Pikɛɔpɛ pinyine pɔɔ re: Uyee unyíyɛ inipɛɛ n wúkule úu yé pɛɛ fe uu wai usɔi nkó úu ye kpoo?

Yeesu ye Lasaa nfáa pɛɛmɛ

38 Ai Yeesu pilémaa kpá, uripɔɔ ari caai hái uu yisi uu rikpíi-i tɔmpɔ. Kuparɛpoo kunyine ye ku kapi nnɔɔ-i mɛparɛ riífi.

39 Yeesu uu pi maa re: Ani kɛparɛ lesɛ. Ukpɔkpɔ uyɛi, Marita uu Yeesu maa re: U nkpéni pikpáhái masí, Upíima. Kuú ne n kpu, li siyáa sina piwai masile.

40 Yeesu uu u pɛɛ re: Am pɔ́ maa re pɔn ne kefa n tene, pɔ́ yé te Uléécáa ye ríyɛ málɛɛ?

41 Kei kapi pɛɛ kɛparɛ wúkule, Yeesu uu keléécáa weríi uu re: Sáa, ne pɔ́ pɔɔnɛɛ re pɔ ne kutu né ricɔ nnya.

42 Né ne nyule re mɛsére kaá ne kutu né cólɛ. Amá piso i riwúí píima ntí tɛɛ nní né n kálaalɛ nnya kam lɛ ma re piké fe piké ne kefa tene re pɔɔ né tumme nnya.

⁴³ Kuu lē pimáa mí masí, uu cáái ai cá rε: Lasaa, a leeme!

⁴⁴ Usoi uu kei nní yisi uu léeri, uana ne uanipe an sisánáápampi pílaankeelē, ukēyu ken kusánjáá yárilē. Yeesu uu pεε pí maa rε: Aní u fénnente aní u yá uké tómpo.

Pisuifi piwéese ye rinóo rise wa piké Yeesu tí

⁴⁵ Pisuifi meýā pεε Maari keyo-i n hápō api lē ke Yeesu uu n wa yenu, apí ne kefa u tene.

⁴⁶ Amá picō pōó sí, apí ha lē ke Yeesu uu n wa Pifarisi keenkεε.

⁴⁷ Kei ke pεpεε ye Uléécaá inyóonse n wa piwéese ne Pifarisi api pitúhaane píima cápine apí rε: Iye kari waine? Usoi nkó ye mewaisaṅa wapisile hái!

⁴⁸ Tōn n tíye un lē n wai, písoi nnéi yé ne kefa u tene, Rōm pikó api pεé weri api Uléécaá keyo foru apí ne kuróyu péne.

⁴⁹ Pisuifi piwéese pē use kapi ye sée rε Kayifu. Uyεε pεε kuṅmē kpē Uléécaá isina tū. Uyē uu pεε pí maa rε: Aní nka kómēi!

⁵⁰ Aní yē te li ne kutōsi nó we rε usoi use uké nónnenéi nkpo kpu, kuyu nnéi áku kape ne méwoo rinséé nnyaa?

⁵¹ Ai rε ukemúhē cire kuú ne lē ma. Kai nní uyεε pεε likumúhē kpe-i Uléécaá usina nnya kuú ne Uléécaá rinyiri símisi rε Yeesu ye Pisuifi kecáá kpine.

⁵² Ai kō Pisuifi kecáá ḡmane nnya kuu kpine, amá li pise rε uké kpu uké ne Uléécaá sipipi sεε ketē nnéi kecáá n ye kaalē cápine síké panse písoi pise.

⁵³ Kai ne keyáa kē n kpísi, Pisuifi piwéese apí rinóo rise wai rε piké Yeesu kpu.

⁵⁴ Lē nnya, Yeesu úu ye pεε Pisuifi kecōpe pinyérei rikpá piké u n nyáni. Uu pεε yisi uu ketē kenyine kee ne kucesi kóima n kólē-mē téḡ, u ne upipiretiki apí ha kei-pō n we. Pi ye kei sée rε Efirayim.

⁵⁵ Isirayeli pikó nkpo melóo anyá ye pεε nyahaimεle. Lē nnya ke kei pikó meýā apí yisi apí Yerusalem sí te piké ha inyóonse inyekii wa anyá aké kelene tu.

⁵⁶ Apí Yeesu wélaankeε, apí pεε Uléécaá keyo-i n we pin pεε pimεcōpεcire píseine rε: N-ye kani músu? Yare u yé kam née úu yé kam?

⁵⁷ Pεpεε ye Uléécaá inyóonse n wa piwéese ne Pifarisi ye pεε rinóo pihεε masile rε: Uye un ukelō n nyu, uké símisi piké fe piké u tí.

12

*Maari ye Yeesu ana kecáá tulaali kōonu
(Matiyee 26:6-13; Mariki 14:3-9)*

¹ Lin tiselē siyáa sikpuulū piké kelene nkpo melóo anyá li, Yeesu uu yisi uu Petanii tómpo. Kei ke Lasaa kuú pεε pikpōkpō kémεε n yukuse uú we.

² Apí kusáne u wai, Marita un iluke hōnente, Lasaa pōon pεpεε iluke keluke-i Yeesu kekúrí n tū kecōpe we.

³ Maari uu pεε tulaali pape-pape yeε nnéi píima m má kenúmpí kpísi, uu Yeesu ana kecáá kōoni uu pεε unnyúpi ne Yeesu ana tinne. Tulaali kukpáhá aku kέyō yipu.

⁴ Yeesu pipiretiki kecōpe use kapi ye n sée rε Yutasi Isikariyōoti yeε n ka uu Yeesu piláaro anipe-i wai, uu pεε rε:

⁵ Yo nnya kápí tulaali pape-pape nkó yáá ne nnéi píima piké siwóó píwekóó hε?

⁶ Ai rε píwekóó nfasimé kuu wai nnya kuu lē ma. U pεε uyaa le. Kuu nní kuwóólō m múlē nnya, u ye pεε lē kapi kémεε n waipō yáaile.

⁷ Yeesu uu u maa rε: A unósi nkó riyá sééε! U lē wale un ne keyáa kē kapi nhóre-i né n tanine músu.

⁸ Mesére ke píwekóó apí yé nókenékúrí n we, amá né ám mesére nókenékúrí wene.

Pi rinóo rise wa rε piké Lasaa kpu

⁹ Pisui fi kulúí yé pée kò te Yeesu yé Petanii-i we. Api sí kulúí, áí uyě ñmanε nnya, amá piké kò nε Lasaa kuu pikpòkpò kémεε n yukuse n yě nnya.

¹⁰ Pεpεε yé Uléécaá inyóònsε n wa piwééεε api símisi áí tone re piké kò Lasaa pò kò kpu

¹¹ re Pisui fi meýǎ yé pée pi yálenle pin uyě nnya Yeesu nε kefa tene.

Yeesu yé Yerusalem kuyu loni

(Matiyee 21:1-11; Mariki 11:1-11; Luki 19:28-40)

¹² Kai kóso n weesi, pisoí kulúí pííma pée nkpò melóó anyǎ pinyáneí n hápò, api kóm te Yeesu yé Yerusalem-i sónεpò.

¹³ Api pinnéí atεnpai kpasi api síka apí nε u tépei, pin cáái re:

Osanna! Ani uyεε n sónti nε Upííma rinyiri ritaáεε. Uyεε Isirayεeli pikó uyòòpi.

¹⁴ Yeesu uu keminaapipi kenýine yenu, uu kekecáá tone yare kai n wólaalé te:

¹⁵ Nó Siyòò kuyu pikó,

iwame íi kape nó wa.

Ani ripaí, núnéyóòpi yεε nní keminaayaha kepipi kecáá tú

un nε wεmε.

¹⁶ Upipiretiki ápi pée leleε n wai aseí kò kelenε. Amá ke Uléécaá uu Yeesu ríyu n waise kapi pée léise re lé ke pisoí api nní u n wa kaí pée mekeε-me ukecáá wólaalé.

¹⁷ Pě nnéí pée pée Yeesu kekúrí rí we kumúnjé kpe-i kuú pée Lasaa nhóre-i n sée uu léseri uu kò pikpòkpò kémεε u yukuse, api lé kapi n yě pisoí keεnkεε.

¹⁸ Lé nnya ke pisoí riwúí ari pitépei u ha. Pisoí yé pée kónle re u mewaisaηa mē wale.

¹⁹ Pifarisi apí pée símaane re: Nò nyáni re méwoo kani wai. Pisoí nnéí pée nní u tikilé.

Pikireki pinyine yé la piké Yeesu yě

²⁰ Pikireki pinyine pò nε kò pée anyǎ kumúnjé kpe-i pεpεε Yerusalem rí ha piké ha Uléécaá yáási kecòpe wεle.

²¹ Api Kalilee ketě-pò Petisayita ukó Filipu kekúrí nyòsòpò api u maa re: Urósáa, tò pée la re tóké Yeesu yě.

²² Filipu uu sí uú ha lé Antiree símisi, piketé apí ha nε Yeesu símisi.

²³ Yeesu uu pi pεε re: Li nkpéni itunje tule re Usoi Kepipi keké ríyu yě.

²⁴ Asei kecáá, ké nó símisi re tilukepípi tinsá n loó tiké kpu, timεcire kari yé n we. Amá tin n kpu, ti yé apípi kulúí marile.

²⁵ Nkó yεε unfaa rí la yé kam uu n fómni. Amá nkó yεε úu ketě nté unfaa n kpísi uké waise linyine, úu n fómnine, amá nfáa tenεciré kuu yénunε.

²⁶ Uye un n la uké pikéi né wa, uké né n tikilé. Kei kam rí we ke unékεikó pòò kò sónti uké n we. Uye un pikei né n wai, Sáa yé ríyu u waise.

Yeesu yé unkpò nstmé símisi

²⁷ Lé memáá, Yeesu uu pée re: Tinépòò yé nkpéni caailenle. Né nkpéni re íye? Te Sáa, kape tíye ké ntóosi itunje nnyí kémεε lompò néé? Lé nnya kam kò pée ka.

²⁸ Sáa, a ripónýiri ritaáεε! Kei ke metě menyine ame keyómεcaá-pò leeme ame re: Nε pítaáεε ri masile, né kò pítaáεε rikpáne.

²⁹ Pisoí pée kei n cápínelé apí lé kom apí re: Ikónε yεε ηmurei. Picò apí re: Uléécaatume unyine yεε nε u símisi!

³⁰ Kei ke Yeesu uu pée pi maa re: Ai né nnya ke metě mmé ame léeme, amá nó nnya yé ni.

³¹ Nkpéni ke itunje ii tu re piké nε ketě nké pisoí túhaane. Nkpéni ke itunje ii tu re piké ketě uyòòpi lakase.

³² Amá kumúnjé kpe-i kapi keléécaá né n síkane, né né tíyεεε pisoí nnéí apí kenémεε weri.

³³ Nkpò mmē kuu n sónti uké rí kpu nsímé kuu lé pi símisi.

³⁴ Písoi pɛɛ n cápinelɛ ɔpi u pɛsɛ rɛ: Tɔ irósé ritelé-i kéénlɛ rɛ mɛsére kɛ uyɛ kɛ Uléécáa uu n wée uu yé nfáa m má. Yo nnya kɛ pɔɔ pɛɛ rɛ: Li pise rɛ piké Usoi Kɛpipi keléécáa risíka? Wóo pɛɛ nkpéni Usoi Kɛpipi kɛ?

³⁵ Yeesu uu pi pɛsɛ rɛ: Metéi yɛ kɔ nɛ nókenécɔpɛ wɛlɛ. Amá ámɛ pɛɛ nánainɛ. Ani nkpéni kɛ metéi amɛ nní ní wɛ n sónɛ, kuɲmaha áku kapɛ nɛ nó rinkáikai nnya. Nkó yɛɛ kuɲmaha-i n sónɛ úu nyu méyɛ kuu sí.

³⁶ Lɛ nnya, kani nkpéni nní metéi m má, ani nɛ kɛfa mɛ tɛnɛ nɔké nɛ m pansɛ metéi sipipi nnya.

Kɛ Yeesu uu lɛ pimáa m masí, uu tómpɔ uú nɛ kɛtaɔ pi wai uú ha pɛsu.

Pisuiɸi ɔpi Yeesu nɛ kɛfa tɛnɛ

³⁷ Mpá kuu mɛwaisaɲa kulúi pikeyu-i n wapisi, ɔpi ɲmurei piké nɛ kɛfa u tɛnɛ.

³⁸ Lɛ kɛ antepu Esayi uú pɛɛ mɛkɛɛ m ma kai lɛ wa rɛ:

Upíima, wóo ntósímé kari n símisi ɲmurei?

Uyɛ kɛ Upíima uu unnaɲɛ kuú nɛ n keisi nyíɛ?

³⁹ Lɛlɛ n tíyɛsɛ kápi yé nɛ n fe piké nɛ kɛfa n tɛnɛ yɛɛ lɛ kɛ Esayi uu kɔ m maa rɛ:

⁴⁰ Uléécáa yɛ pi nyiinsɛlɛ rɛ ɔpi kapɛ nɛ n nyáni nnya.

U pimesəhɔ yariilɛ rɛ ɔpi kapɛ nɛ líka aseɪ n kɔ nnya.

Insá lɛ, pi yé ukeméɛ ha uu pi pɔisɛ.

⁴¹ Kɛ Esayi uu Upíima mɛyɔɔpi n yé nnya kuu fe uu lɛ malɛ.

⁴² Mpá nɛ lɛ, Pisuiɸi piwéɛsɛ kɛɔpɛ, mɛyá yɛ pɛɛ nɛ kɛfa Yeesu tɛnɛlɛ. Amá Pifarisi nnya, ɔpi yɛ pɛɛ písoi kɛɔpɛ lɛ ma rɛ pi yé kuyómeyáhaalee-i pi lakasɛ nnya.

⁴³ Pi pɛɛ lalɛ písoi piké yɛ ríyu pi waisɛ ai tósu kɛ Uléécáa uu yé ríyu pi n waisɛ.

Yeesu yɛ unsímé nɛ ketahai rikéɛ

⁴⁴ Lɛ mɛmáa, Yeesu uu pɛɛ cáai rɛ: Nkó yɛɛ nɛ kɛfa né n tɛnɛ úu nɛ né ɲmanɛ kɛfa tɛnɛ. Aseɪ kɛcáa, uyɛɛ né n tumme kuu kɔ nɛ kɛfa tɛnɛ.

⁴⁵ Nkó yɛɛ né n nyáni yɛ uyɛɛ né n tumme nyánilɛ.

⁴⁶ Né nɛ metéi lɛ. Nɛ ketɛ kɛcáa kalɛ rɛ uyɛɛ nɛ kɛfa né n tɛnɛ úu kapɛ kuɲmaha-i n wɛ.

⁴⁷ Uyɛ un nnésímé n kɔ unsá n tintiki, ái néɛ nɛ u túhaanɛnɛ. Am ketɛ kɛcáa ka rɛ ké nɛ písoi túhaanɛ, amá nɛ ka rɛ ké piriyyu lɔ.

⁴⁸ Nkó yɛɛ né ní yɛ, úu kɔ nnésímé pakarelɛ yɛ utúhaanɛ máɛ. Nsímé mmɛ kam nní n símisi mɛɛ ha nɛ keyáa tɔrɔɔ ketúɲɛ u túhaanɛnɛ.

⁴⁹ Ai kenémúɲɛ cire kam nɛ símisi. Amá, Sáa yɛɛ né n tumme yɛɛ uricuruu lɛ kam yé n símisi nɛ lɛ kɛcáa kam yé n céési né forii.

⁵⁰ Nɛ kɔ nyu rɛ lɛ kuu n forii yèè nfáa tɛnɛciré helɛ. Lɛ nnya, nɛ yɛ lɛ kam n símisi símisilɛ yarɛ kɛ Unésáa uu né ní forii.

13

Yeesu yɛ upipiretiki ana hɛɛɛ

¹ Lin nɛ weesinɛ piké nɛ nkpɔ meló anyá li, Yeesu un nyu rɛ uituɲɛ yɛ tulɛ rɛ uké ketɛ nké kɛcáa yisi uké Usáa-i pɛlɛ, uu pɛɛ upísoi pɛɛ ketɛ kɛcáa ní wɛ un pi la, mɛyánsei píla kpá nɛ kɛtɔ-pɔ.

² Kai nnyóɔ n wa, u nɛ upipiretiki pin tū pin ilukɛ lɛ. Kuníri póon Simɔɔ Isikariyɔɔti uɲmánɛ Yutasi kɛfa-i piwai masí rɛ uké u tí uké upilaarɔ pa.

³ Yeesu ricuruu yɛ pɛɛ nyulɛ rɛ Sáa Uléécáa kémɛɛ kuu léeri, ukeméɛ kuu kɔ pɛlɛ, un kɔ nyu rɛ Sáa Uléécáa yɛ mpá yo uanipɛ-i walɛ.

⁴ Uu pɛɛ kelukɛ-i yisi uu ukutukanka cícáa mahani uu kúpɔpɔú kpísi uu kehale-i té

⁵ uu pɛɛ limɛmáa kucári maa kunyinɛ-i míni súúni, uu upipiretiki ana pihɛɛɛ loni, uu kɔ nɛ kúpɔpɔú kuu kehale-i rinté pitínnɛntɛ loni.

⁶ Uu Simṓ Piyee tulu, uyē uu u maa re: Pó Upíima, ái pṓo yé ppe meníne né ána heere!

⁷ Yeesu uu ppe u pese re: Aa lē kam nní n wai aseí kómēi kelenē. Amá pṓ kam aa kepíre kom.

⁸ Piyee uu u maa re: Ai we kpáráa re pṓké né ána heere. Yeesu uu u pese re: Nensá kṓ pṓ n heere, tó ne mpṓ ári yé fe tṓké linyine ripéne.

⁹ Kei ke Simṓ Piyee uu ppe u maa re: In lee ni, ái ána ḡmanē kaa yé né heere, Upíima, ne anípe ne ríyu kaa yé ne ripéne!

¹⁰ Usoi nkó yee piwóle mí masí úu ye kṓ n wéési uké piwóle rikpá. [Insá ána kuu yé heere.] U uipíne nnéi wólele uu funi. Nṓ ne piwóle masile ani funi, amá ái ppe nónnénéí.

¹¹ Yeesu ye ppe uyee piláarṓ anipe-i u n waine pinyuwe máálenle. Lē nnya kuú maa re: Amá ái ppe nónnénéí kani wóle ani funi.

¹² Kuu upipiretiki ana pihēere mí masí uu kṓ ukutukanka cícaá pitane pese, uu keluke-i ketóne pele, uu pi pise re: Nṓ lē kam nní nṓ n wa aseí konle nní?

¹³ Nṓ né sélei re Ucélaa ne Upíima. Nṓ alari mále. Ne mesei lē le.

¹⁴ Néē nní Nṓunépiima ne Nṓunécélaa. Néēn ána nṓ n heere, li pise re nṓóké ye kṓ nṓmenécṓpēcīre ána heere tenē.

¹⁵ Ne lē nṓ nyísele nṓóké ye kṓ ne n wapaane yarē kam nṓ n wa meṓ nnya.

¹⁶ Asei kecáá, ké nṓ símisi re ukéikó úu ye ukéisaa n fe. Utumē úka úu ye uyee u n tū n fe.

¹⁷ Nṓ nkpéni lē nnéi nyule. Nṓ kpére likecáá sṓne, nṓ nkíḡḡne yē.

¹⁸ Ai nónnénéí kamí ne mánē. Ne pē kam n wéē nyule. Amá li pise re lelee Nléécaasimé ritelé-i n wólaalē líké wa. Lēlee re:

Tó ne uyē tṓo ricáripī rise-i iluke n le ye ne né panse.

¹⁹ Ne nkpéni nsímé mmú nṓ símisile nké kelenē kam. Nn píyēi n ka, ani ppe ḡmurei re néē mṓpá píyēi uwee.

²⁰ Asei kecáá, ké nṓ símisi re uyee unétumē ní yṓsí ye né yṓsile. Uyee kṓ né ní yṓsí ye uyee né n tumme yṓsile.

*Yeesu ye símisi re Yutasi yé piláarṓ anipe-i u wa
(Matiyee 26:20-25; Mariki 14:17-21; Luki 22:21-23)*

²¹ Ke Yeesu uu anṓo nyē pimáa mí masí, uripṓo ari caai uu re: Asei kecáá, ké nṓ símisi re nṓkenécṓpe unyine yé pinélaarṓ anipe-i né wa.

²² Kei ke upipiretiki api ppe síyu-i pinyáneine lṓ pin píseine re úyē kuú ne mánē?

²³ Likumúḡé kpe-i, Yeesu pipiretiki kecṓpe use kuú ppe meḡá ní la un ukécáá finu.

²⁴ Simṓ Piyee uu ukuwéé-mē paíṓo uu u pise re úyē kuú ne mánē.

²⁵ Kei ke uyē uu ppe Yeesu kecáá finēṓo uu u pise re: Upíima, úyē kaá ne mánē?

²⁶ Yeesu uu u pese re: Né kekṓnṓpī iyéhe rita. Uyē kam ke mí pane, uyee lo. Uu ppe kekṓnṓpī iyéhe ta uu Simṓ Isikariyṓoti ḡmánē Yutasi ke pa.

²⁷ Ke Yutasi uu kekṓnṓpī kē lē ní yṓsí, Setani uu u loni. Yeesu uu ppe u maa re: A ha mekeē lē kaa mewai m má wa.

²⁸ Pē nnéi ppe keluke ke-i ní we kecṓpe úka úu kṓ yo nnya kuu lē u ma.

²⁹ Yutasi yee ppe pikuwóólṓo múílē. Lē nnya ke pimēyā api musí re Yeesu ye u písele re uké ha lē kai anyá kémeē pi m pise lṓ. Picṓ pṓo músu re néē u u maa re uké linyine kpísi uké píwekṓo pa.

³⁰ Yutasi uu kekṓnṓpī kpísi uu mese ne mese leepṓ. Likumúḡé kpe-i, lin kesine wa.

Isé fale kecáá nsímé

³¹ Ke Yutasi uu piléepṓ mí masí, Yeesu uu re: Li nkpéni Usoi Kepipi ríyu waise, ai kṓ kē nnya Uléécaá pṓ kṓ ríyu waise.

³² Lin uyē nnya Uléécaá ríyu n waise, Uléécaá ricurruu yé kṓ uyē ríyu waise. Ai kṓ nánḡaine uké ne lē n wa.

³³ Sinépipi, nkáripí kam kò nòkènémeé pitónè kpáne. Nò kam ani né wéési. Yare kam Pisuífi pimáa mí masí re: Ani yé fe nòké kei kam n sí ha, limècò kam kò nképèni nò maane.

³⁴ Isé fale kam nò pálè te: Ani n lakaane. Nòóké kò n lakaane yare ke nées nò rí la mecò.

³⁵ Nòn n lakaane ke mpá úye uu yé yé te nò pinépiretiki le.

Yeesu ye símisi re Piyee yé u kési re úu u nyu

³⁶ Simòò Piyee uu pee u pise re: Yei kaa sí, Upíima? Yeesu uu u pese re: Aa yé nképèni fe pòké kei kam n sí ha, amá pò kam aa kèpire né tíkipò.

³⁷ Kei ke Piyee uu kò u pise re: Yo nnya kám yé fe ké nképèni pò ritiki, Upíima? Te in nkpò ye mu, né mpòkpò kpu!

³⁸ Yeesu uu u pese re: In te nkpò ye mu, pò nnékpò kpu, née yo? Asei kecáá, ké pò símisi re icá iké kelenè n kooi, pò kési metaani re áa né nyu.

14

Yeesu yee ncée kapi ye ne Sáa Ulééca-i rí ha

¹ Yeesu uu kò upipiretiki pimáa kpá re: Nórínépòò ári kape n caailè. Ani Ulééca n kefa tene ani kò né ne kefa tene.

² Sitónè ye Unésáa keyò-i kulúí wele. Ne sinle ké ha ketónè nò nyóònse. Insá pee lè, ám yé pee nò símisi re ne sinle ké ha ketónè nò nyóònse.

³ Nen n ha ketónè pinyóònse nò m masí, ne peerile ké nò kpísi ké ne ripéne, nòóké kò ne kei kam rí we n we nnya.

⁴ Nò kò kei kam n sí ncee nyule.

⁵ Tomaa uu pee u maa re: Upíima, ári nyu kei kaa n sí, íye kari yé wa tóké ne lincee n nyu?

⁶ Yeesu uu u pese re: Née ncée, née nsímései, née nfáa. Uka úu we yee yé Sáa Ulééca-i rí ha kái né kuú ne ritiki.

⁷ Nòn pee né n nyu, nò pee kò Unésáa n nyu. Kaí ne neni n kpísi, nò u nyule ani kò u yenu.

⁸ Filipu pòò pee re: Upíima, pò kpére Sáa ró nyíse, lee ne ró piye.

⁹ Yeesu uu u maa re: Filipu, hái ái neni-me ke tó ne nnó arí we, áa kò pee né nyuu? Nkó yee né n yé ye Unésáa yenle. Iye kai wa kaa péé ne maa re ké Sáa nò nyíse?

¹⁰ Aa ne kefa tene re tó ne Unésáa ye pénelenle, nen ukemee we uyè un kò kenémee we née yo? Nsímé mmú kam nní kò n símisi rín kenémee léeri. Amá Sáa yee kenémee rí we yee umewai wai.

¹¹ Ani ne kefa tene re ne Unésáa kémee wele, Unésáa pòon kò kenémee we. Mpá nònsá ne lè kefa n tenene, ani ne lè kam n wai nnya kefa né tene.

¹² Asei kecáá, ké nò símisi re nkó yee ne kefa né n tene pò né kò menéwai mecò wa. Ticuruu u yé menékó metóné-tóné wa re Unésáa kémee kam tósu nnya.

¹³ Lè nnéi kani yé ne rinényíri m pise, ne li waine Sáa uké ne Kèpipi nnya ríyu yè.

¹⁴ Nòn ye yo mpuri ne rinényíri m pise, né nò li pa.

Tinòò meyekei re Ulééca yé Nfáasone pame

¹⁵ Yeesu uu kò pimáa pi kpá re: Nòn né n la, nò ye inésé ritiki.

¹⁶ Né né pee Sáa we re uké Ucome nò pa uké meséere nòkènémeé n we.

¹⁷ Uyee nní nsímései Nfáasone. Ketè nké pisoí ápi yé fe piké n yosí. Ápi n nyáni, ápi kò n nyu. Amá nò ne n nyule re n nòkènékúrí we. Nò ne mmè né ripéne ní ne nòkènémeé n we nnya.

¹⁸ Am nómenécíre yáne yare sikúmampipi. Ne nòkènémeé peerile.

¹⁹ Li tise nkáripí, ketè nké pisoí ápi yé pee piyéne né rikpá. Amá nò né né yé te ne nfáa mále nnya. Nò ne kò sóntile nòké nfáa m má nnya.

²⁰ Likéyaa kè kani yé céri re tó ne Unésáa ye pénelenle, nen ukemee we, nòon kenémee we, néen kò nòkènémeé we.

21 Nkó yee inésé m' m'úílě un i tikilě yee né la. Unésáa yé kó uyee né n la n la. Né né kó u n la am kó menécíre u nyíse.

22 Yuuti, ái Yutasi Isikariyooti, uu u maa re: Upíima, íye kaa yé mepócíre ró nyíse áa yé pree ketě nké pisoí mepócíre nyíse?

23 Yeesu uu u pese re: Uye un né n la, u yé nnésímé rimúlú. Unésáa yé u n la. Tó ne Unésáa ari ukékúrí sí, arí ha ukeméé n we.

24 Nkó yee úu né n la úu ye nnésímé rimúlú. Nsímé mmú kam nní nó n símisi nín kó pree kenémee léeri, amá Sáa yee né n tumme kémee le.

25 Kumúnjé nkú-i ke tó ne nnó ari nkpeni nní n we kémee kam lě nó símisi.

26 Nounécome yee nní Nfáasone ke Sáa Ulééca uú ne rinényíri m pámene. Mme mee n'pá yo nó céésine nn kó lě nnéi kam nó n símisi nó léise.

27 Ne nkpeni nkínjine ne nó riyá. Nnékínjine kam nó n he. Ai sisoipipi meheee meco kam nó he. Nórínépóó ári kape caai, iwame íi kape kó nó n we.

28 Yare kam nó m' maa re: Né nó riyá am ha kó nókenémee pree. Nón né n la, kam nní Unésáa kémee n sí, li yé pree nó n láárúle re ne ukemee sí nnya. Unésáa ye né fele.

29 Ne nsímé mmú nnéi nó símisile nké kelenee kam te nn píyei n ka, nóké ne kefa n tene nnya.

30 Am nkpeni ne meyá pisímé nó kpáne. Ketě nké uyóopi ye wemele. Uu n'nanje n'ka kenécáá má.

31 Amá ketě nké pisoí piké ne n céri re ne Sáa lalé nnya kam ye lě kuu ye né m' ma wa. Ani nté yisi tóké ncée kpísi.

15

Yeesu yee finyi kulée

1 Yeesu uu pimáa pi kpá re: Né ne finyi kulée riyíkí le, Unésáa yee kuute.

2 U ye n'pá nlése n'-ye mee kenécáá n tóraalě nín ye pree mári rikéle uu kó iyee m máru héru, ii pree meyá pimáre kpá.

3 Icéláa nnyí kam nní nó m' pa ye pihéré nó masile ani pree nkpani cáká-cáká.

4 Tóké m' pénéłě nón kenémee we yare ke née nókenémee n we meco. Nlése nnsá ne kulée n toraalě, nín ye fe nké mmecire n we nní ne apipi maru. Limeco ke n' áni yé fe nóké linyine yoriye nansá ne né m' pénéłě.

5 Née kulée riyíkí, nóo ilése. Nkó yee ne né m' pénéłě un ne we yare ke née ukemee n we meco yee ye linyine yoriye. Insá né, áni yé fe nóké apipi toresi.

6 Uye unsá ne né m' pénéłě uké ne n we, pi ye ketahai-mempó u fómpole yare nlése, uu kóosi api pree ilése kóima iyē cápine api nna sé íi toré.

7 Nón ne né m' pénéłě nón ne kenémee n we, nnésímé nn kó nókenémee n we, ani ye lě kani n' la pise, pi yé nó li pa.

8 Nón apipi meyá n toresi, n' lě nyísele re n' pinépiretiki le. Unésáa uu pree ríyu yenu.

9 Ne nó lalé yare ke Sáa uu né n la meco. Ani n'la mmē kémee n we.

10 Nón inésé m' m'úílě, nnéla kémee kani lě we yare kam Unésáa isé rimmúlú am pree unla kémee n we meco.

11 Ne lě nó símisile nóké ne menécó mpóonare m' má, nónnépóonare nké kó n we ne nketo-pó nnya.

12 Isé iyē kam nó m' pálě yee re: Ani n lakaane yare kam nó n' la meco.

13 Lelée n fe ke usoi uu ye ne n nyíse re u n'la píima mále yee re: Usoi uké unfaa cire kpísi uké upisane riyu kecáá he.

14 Nón ye lě kam nó m' pise n wa, n' pinésáne le.

15 Am nkpeni piséi nó kpáne re pikéikó. Ukeikó úu ye n nyu lě ke ukéisaa uu n wai. Lě nnéi ke Unésáa uu né n nyíse kam nó céesi. Lě nnya kam nó sée re pinésáne.

¹⁶ Ai n'oo n'e w'ee, n'ee no w'ee am no tum te ani n n'ime ani ha pik'ei wa lik'e y'oriye n'pa piyei-pa. Le k'eme, Unesa ya pe le n'nei kani ye ne rinenyiri u m pise no pa.

¹⁷ Le n'nya, le kam no m pise ye re ani n lakaane.

Ket'e nke pik'o ye Yeesu ne upipiretiki ipuri yulu

¹⁸ Yeesu uu ko pimaa pi kpa re: Ket'e nke pik'o pin noinipuri n yulu, ani ceri re inipuri kapi mefoi ye kelen'e.

¹⁹ Non pee ket'e nke pik'o, pi ye pee noinipuri n la re no pipik'o n'nya. Ama kani nni ket'e nke pik'o, am ko no w'ee, no ne pe ani pee lika penel'e n'nya, api pee noinipuri la.

²⁰ Ani rinoo te kam no m ma leise re: "Uk'eko uu ye uk'isaa n fe. Pin ne n weekusel'e, ani n nyu re pi ko no weekusen'e, pin ye nnesime rimmulu, pi ye ko no nko rimmulu."

²¹ Ama ne n'nya kapi le n'nei no waine, kapi nni uyee ne n tumme n nyu n'nya.

²² Nensa pee n ka, nensa pee ko pi n simisi, api ye pee akope m ma. Api nkpeni rika ma pike ne piakope yarii.

²³ Nko ye inipuri n yulu ye ko Unesa ipuri yulule.

²⁴ Nensa pee pik'eepe mewai n wapisi ke uka mpuri uu n wail'e, api ye pee akope m ma. Ama pi nkpeni me yenle api ko pee to ne Unesa ipuri yulu.

²⁵ Lelee piise k'eme n wolaal'e lik'e ne n wa n'nya kai le wai. Lelee re: Mewoo kapi inipuri yulu.

²⁶ Ucome ye n s'nti ye nni nsimesei Nfaasone kam ne Saa rinyiri no keneme n tumtine. Saa k'eme kuu leeri uke kenecaa aseera lese.

²⁷ No ne kenecaa aseera lese re to ne no to hai kekoraane-me we n'nya.

16

¹ Ne le no simisile re ani kape ne Uleca ncee k'eme n loo n'nya.

² Pi ye kam api ayomeyahaalee k'eme no lakase. Ticuruu li kumune kunyine-i s'nti ke usoi uu ye un no n kpu, uu m musu re Uleca kuu le inyonse wai.

³ Kapi pikai Unesa ne ne n nyu n'nya kapi le waine.

⁴ Ne le no simisile re lin n ka lin le n wai, nake ne n leise re ne no simisi n'nya. To ne no to pe we n'nya kam hai kekoraane-me no simisi.

Nfaasone pikei

⁵ Yeesu uu ko pimaa pi kpa re: Uyee ne n tumme k'eme kam nkpeni nni tosu, no uka uu ko ne pisen'e re: Meye kaa si?

⁶ Kam le no n simisi n'nya ke noanepoo aa le meya caai.

⁷ Mpa ne le, ne nsimesei no simisi: Nen n tompo, li ye no rilaa ai tosu. Li we re nensa n tompo, ucome uu pee no keneme s'nti. Ama nen n tompo, ne no u tumme.

⁸ Un piyei n ka, u ye ket'e nke p'iso akope pi nyise. U ye ko le kapi ye n see re ase ne le ke Uleca uu ye ne usoi n tuhaane pi simisi.

⁹ Piakope ye nnye re api ne kefa ne tenel'e.

¹⁰ Asei nyee re Unesa-i kam si, ani ko piyene ne kpane.

¹¹ U ye le ke Uleca uu ye ne usoi n tuhaane pi simisi. Lelee re u ne ket'e nke uyopi pituhaane masile.

¹² Ne nsime meya male ke no simisi. Ama n'eme pikome ye nkpeni ne no p'lesi.

¹³ Nsimesei Nfaasone mm'e nn piyei n ka, n ye tiyese ani nsimesei nnei kom. Ai nnae cire knn ne simisine, ama le nnei knn n ko knn no simisine, nn ko lelee masi kepire n waine no simisi.

¹⁴ N s'ntile nke riyu ne waise. Li we re mm'e kam n simisi knn s'nti nke no ritese.

¹⁵ Le nnei ke Unesa uu m ma ye linoko le. Le n'nya kam maa re mm'e kam n simisi ke nsimesei Nfaasone mm'e nn s'nti nke no ritese.

Mpóocai yé kam nn pansé mpóonare

¹⁶ Yeesu uu kò pimáa pí kpá re: Li tise nkáripí, áni yé kò piyéne né rikpá, ai kò nkáripí kpáse, ani kò piyéne né kpá.

¹⁷ Kei ke upipiretiki kecópe pinyine api pee pipísine ló te: Nsímé mmú kuu nní rí símisi aseí re íye? U re: Li tise nkáripí, áni yé kò piyéne né rikpá, ai kò nkáripí kpáse, ani kò pee piyéne né kpá. Li we re Unésáa-i kam sí.

¹⁸ Lẽ kuu nní ní maa re “li tise nkáripí” aseí re íye? Ari nyu lẽ kuu n símisi.

¹⁹ Yeesu un nyu re pí lalé piké nsímé u píse, uu pee pí maa re: Nò nómenécópecíre píseine re ne maa re “li tise nkáripí, áni yé kò piyéne né rikpá, ai kò nkáripí kpáse, ani kò pee piyéne né kpá, née yo?”

²⁰ Asei kecáá, ké nó símisi re nó kam ani ye téni nóanépóó aa kò caai, amá ketē nké pikó pin nkínjine kémee we. Nó kam ani mpóocai kémee n we, amá nónnépóocai yé kam nn pansé mpóonare.

²¹ Unósi yèè un kémare-i n we, uripóó yèè n caailenle re itunje ye tu re uké íwe píima lí nnya. Amá un pimáre m masí, uu uiwe palei. Li ye u n láárúle re u kewá mari nnya.

²² Liméó ke nń apóó aa kò nképéni caailẽ. Amá ne sónti ké kò piyéne nó rikpá, nóanékin aké pee níjesi, úka úu yé kò fe uké mpóonare mmẽ nó lese.

²³ Ani likeyaa kē nka pipise kò né kpáne. Asei kecáá, ké nó símisi re Sáa yé lẽ nnéi kani yé rinényíri ne u n we nó pa.

²⁴ Háí ne neni-me áni kahane rinényíri ne linyine n we. Lẽ nnya, ani ye we uké nó he nónnépóonare nké n we ne nketó-pó.

Yeesu ye ketē kecáá rnanje nnéi feriyé

²⁵ Yeesu uu kò upipiretiki pimáa kpá re: Sinyárū kam ne nsímé nnéi nó símisi. Kumúnjé kunyine yé kam ám yé pee lẽ nó n símisi, amá am ye pee Sáa kecáá nsímé nó símisi kpáii.

²⁶ Nó ha likeyaa kē tinényíri ne linyine Sáa we. Am maa re né nń nnya u risuúluse.

²⁷ Kani né rí la nnya, Sáa ricurru ye kò nń lalé, ani kò ne kefa tene re Uléécaa kémee kam léeri nnya.

²⁸ Sáa kémee kam léeri kam ne ketē kecáá ka. Ne nképéni lẽ ketē nté yisile ké Sáa kémee pele.

²⁹ Kei ke upipiretiki api pee u maa re: Pó nképéni ró símisile lin kpáii, áa nképéni ne sinyárū tó símisi.

³⁰ Tó nképéni cériile re pó nńpá yo nyule, ái nképéni we piké nnyine pó píse. Lẽ nnya karí ne kefa tene re Uléécaa kémee kaa léeri.

³¹ Yeesu uu pí pese re: Nò nképéni ne kefa tenele, née yo?

³² Kumúnjé kunyine yé kam, ticurru ku pikáme masile, kani yé mekó mekó rinkpíi ani menécíre yá. Amá ám menécíre we, Sáa ye kenékúrí wele.

³³ Ne lẽ nnéi nó símisile re ani ne tó ne nń kúpéneó kémee nkínjine-i n we nnya. Nò sóntile nóké ketē nké kecáá íwe píima ne m pansente, amá ani n kahari, ne ketē kecáá rnanje nnéi piferiyé masile.

17*Yeesu ye upipiretiki kecáá keyóme yáasi*

¹ Ke Yeesu uu lẽ písímé ní masí, uu pee keléécaa-mẽ weríi uu re: Itunje ye tule, Sáa. A Kepópipi ríyu waise, kē keké kò pó tíyu waise.

² Pó sisoipipi nnéi kecáá rnanje ke hele re keké pẽ nnéi kaa keanipe-i n wa nfáa teneciré he.

³ Nfáa teneciré mee piké pó céri re mepócíre póó Uléécaa sei, piké kò Yeesu Kirisi kaa n tumme ceri.

⁴ Ne ketē kecáá ríyu pó waisele am kò pikéi kaa né rí forii wai.

⁵ Lē nnya Sáa, a nkpéni kepóyu-i ríyu tē kam pēe kepómee m má aa kelene ketē nké wai né waise.

⁶ Ne tíyesele písoi pē kaa ketē kecáa n lése aa anénípe-i wai api pó céru. Póo pēe pi te, aa pi kpísi aa anénípe-i wai pin mpósímé múílē.

⁷ Pi nkpéni cérile re kepómee ke lē nnéi kaa né ní pa ai léeri.

⁸ Nsímé mmē kaa né ní pa kam pi símisi api ηmurei api kō meyíkíyiki céru re kepómee kam léeri, api kō ne kefa tene re póo né tumme.

⁹ Pē kecáa kam pó yáasi. Ai ketē nké pikó kecáa kam yáasi, amá pē kaa anénípe-i n wa kecáa kam pó yáasi re póo pē te nnya.

¹⁰ Póo lē nnéi kam m má te. Née kō lē nnéi ke póo m má te. Lelēe kō nyíselē te pō pikemee ríyu né waisele.

¹¹ Am kō nkpéni ketē kecáa we, amá pē ne kō ne kekecáa wele. Kepómee ke née tósu. Sáa Uléecaa, Uléecaa yeé úu akópe m má, a pi rimúlú piké rinóo rise m má yare ke tó ne mpó ari m má meco.

¹² Ke tó ne pē arí pēe ní we, tipónyíri kam péē ne pē kaa né rimmúise kecáa paílē. Ne pēe pikecáa ripaile nsone, piuka úu pō, insá uyē kai n waimē re uké pō yare kai Nléecaasimé ritelē kémee n wólaalē mecire.

¹³ Ncée-i kam nní lē we nen kepómee tósu. Kumúnjé nkú-i kam nní ketē kecáa ní we kelene nnya kam lē pi símisi re mpóonare kam m má nké pi wa ne nketō-pō.

¹⁴ Né ne mpósímé pi céesile ketē nté pikó api piipuri yulu re ápi ketē nté pikó, yare ke né ám kō ketē nté ukó nnya.

¹⁵ Am pó welu re a ketē nké kecáa pi yukuse, amá ne pó welu re a pikecáa ripaí ukpááree Setani úu kape pi rica.

¹⁶ Api ketē nté pikó, yare ke né ám kō ketē nté ukó meco.

¹⁷ A nsímesei kpísi aá ne pi pansese pipókó ne kētō-pō. Mpósímé mee aseí.

¹⁸ Yare kaa ketē nté písoi kémee né n tū meco ke née kō ketē nté písoi kémee pi tū.

¹⁹ Ne pē nnya menécíre kpísile am pó pa re nsímesei nké tíyese pē póoké kō pimécire kpísi piké pansese pipókó.

²⁰ Ai kō pē ηmane nnya kam pó welu, amá pē kapi n sónti piké nsímé rin-yóo piké ne kefa né tene nnya kam pó welu.

²¹ Ne pó welu re a tíyese piké rinóo rise wa. Yare ke pó Sáa, aa kenémee ní we néen kō kepómee we, pē piké kō m pénelē pin ne kerómee we ketē nté pikó piké ne n céri re póo né tumme nnya.

²² Meyóopi mē kaa né ní he kam pi he piké ne rinóo rise m má yare ke tó ne mpó ari m má meco.

²³ Ne ne pi pénelenle nen ne pikemee we, pōon kō ne né pénelē pōn ne kenémee we. Lē kémee kapi yé fe api rinóo rise m má ne kētō-pō, ketē nté písoi api kō ne ceru re póo né tumme, pōn kō pi la yare kaa né ní la meco.

²⁴ Sáa, ne la re pē kaa né rimmúise piké ha kei kam ní wenē n we, piké ne meyóopi mē kaa né n he n yé nnya. Póo né me he re pō né lalē aa kelene ketē wai nnya.

²⁵ Sáa aseí ute, ketē nké pikó ápi pó nyu. Amá né ne pó nyule, mpí póo kō ceru re póo né tumme.

²⁶ Ne tíyesele api ripónyíri ceru, nen kō we nen wai re piké picére ti rikpá, níla mmē kaa né ní la nké ne pikemee n we ké kō ne pi m pénelē nen ne pikemee we nnya.

18

Yeesu metine

(Matiyee 26:47-56; Mariki 14:43-50; Luki 22:47-53)

¹ Ke Yeesu uu lē pisímé ní masí, u ne upipiretiki api yisi api Seturōo kefanāa metérj-mē sí apí ha keléecare kenyine kee kei ní we kémee lompō.

² Yutasi yee Yeesu n yáá ye kei nyule. Yeesu ne upipiretiki yèè pee kei meséere cápínle.

³ Kei ke Yutasi uu yisi uu písóca kpísi uu kò Ulééca keyò piméré ke pèpee ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne Pifarisi api n tumpò ne péne, pin iyúipuke ne sífiráa ne itòpilú muleilè.

⁴ Yeesu ye pee lelee u n waine pinyuwe máálenle, uu péé ne nyósòpò uu pi pise re: Uye kani wéési?

⁵ Api u pese re: Nasareti ukó Yeesu. Uu pee pi pese re: Née lo! Yutasi yee u n yáá ye pee kei wele lin ne lè wai.

⁶ Kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu pee pi m maa re: Née lo, pi ipírè pírè ne sónlele apí ha ne lólu.

⁷ Yeesu uu kò pipise pi kpá re: Uye kani wéési? Api re: Nasareti ukó Yeesu.

⁸ Yeesu uu pee pi pese re: Nté ne nó maa re née lo. In te né kani mesei wéési, ani picò riyá piké tómpò.

⁹ Lè kuu pee mekee m ma liké ne n wa nnya kuu lè ma. U péé maa re: Pè kaa né rimmúise, úka úu ne né pò.

¹⁰ Simò Piyee ye pee ritéhe caaca múlènle. Uu ri mahani uu Ulééca usina ukeikó use kutu luke-luke semí. Pi ye ukeikó uyè sée re Malikuusi.

¹¹ Kei ke Yeesu uu pee Piyee maa re: A ripótéhe kukai kémee pesepò. Iwe iyè ke Unésáa uu wa re ké li. Am kape pee i li, née íye?

Pi Yeesu ne Ana kémee ha

¹² Písóca pè ne piukpeenwai ne Pisui fi piméré api pee Yeesu tini api paasi

¹³ apí ne Ana keyò u sí kelené. Ana ye pee Kayifu yee kumúnjé kpe-i isína n tú ulóhó le.

¹⁴ Kayifu yee pee Pisui fi piwéése mesòhò rikpá re: Li kutòsi we re usoi use uké kuyu nnéi nkpò kpu.

Piyee ye kesi re úu Yeesu upiretiki

(Matiyee 26:69-70; Mariki 14:66-68; Luki 22:55-57)

¹⁵ Pi pee lè ne Yeesu tósule, Simò Piyee ne uupiretikicò unyine pin Yeesu tikilè. Usína ye pee upiretiki ucò uyè nyule. Lè nnya kuu fe u ne Yeesu api kucò usína keyò-i lompo.

¹⁶ Amá ketahai ke Piyee pòò nyere uú ne ripoo kò. Kei ke uupiretikicò uyè ke usína uu nní ní nyu uu pee léeme uú ne unósikeikó uyee ripoo-i m mé símisi uu pee Piyee tampò.

¹⁷ Unósi uyè uu pee Piyee pise re: Nté pò ne kò utisi uyè upiretiki le? Piyee uu re: Aaí, ám utisi uyè upiretiki.

¹⁸ Nnyiyé ye pee likumúnjé kpe-i wele. Pikeikó ne piméré api pee nkalena wai api kekále wai pin pee wéni. Piyee pòò kò pikemeé hapò uú n tú un nna wéni.

Usína ye Yeesu nsmé píseise

(Matiyee 26:59-66; Mariki 14:55-64; Luki 22:66-71)

¹⁹ Usína uu Yeesu upipiretiki ne uicélaa kecáá píseise.

²⁰ Yeesu uu u pese re: Mpá úye keyu-i kam símisi am kò meséere Pisui fi ayomeyáhaalee-i ne Ulééca keyò-i ke Pisui fi nnéi api ye n cápíne céesi. Am ketume ríka meya ma.

²¹ Yo nnya kaa pee né píseise? Pèpee n kò nen símisi kaa yé pise re yo kecáá kam pi símisi. Pè ne nyule nsone lè ke née m ma.

²² Ke piméré pè use uu lè n kò, uu Yeesu kepese talu uu u pise re: Lè kaa yé pee usína rinóò peséé?

²³ Yeesu uu pee u maa re: In te ám nsone símisi, a né símisi kei kam m púnne. Amá in te ne nsone símisile, yo nnya kaa pee né pi?

²⁴ Ana uu pee u kpísi un lè pahaalè uú ne usína Kayifu u papò.

Piyee ye kò pikéne rikpá re úu Yeesu nyu

(Matiyee 26:71-75; Mariki 14:69-71; Luki 22:58-62)

25 Simṓ Piyee ye pee likumúnjé kpe-i wele un nna wéni. Api u pise re: Nté pṓ ne kṓ utisi uyē upiretiki le? Uu késu uu re: Aaí, ám utisi uyē upiretiki.

26 Usína ukéikó use ye pee utisi uyē ke Piyee uu kutu riñsem umarecṓ le. Uu pee Piyee pise re: Ai nó ne uyē kam aléé kecare-pṓ yéé?

27 Piyee uu kṓ Yeesu pikéne kpá. Mese ne mese, icá ii kooi.

*Pi Pilati kémee ne Yeesu túhaane
(Matiyee 27:1-2, 11-14; Mariki 15:1-5; Luki 23:1-5)*

28 Api mmare mare Kayifu keyṓ-i Yeesu kpisi apí ne riyóopipoo sí. Amá Pisui fi piwéése api pee lompo re ái kape mékperinkpe pi waise, api yé pee fe piké nkpṓ meló anyá li nnya.

29 Lē nnya ke Pilati uu léepṓ uu pi léepṓ, uu pi pise re: N-ye kani ne usoi nkó túhaane?

30 Api u pese re: Usoi nkó unsá pee mewai kópe n wai, ári yé pee apónipe-i u wa.

31 Kei ke Pilati uu pee pi maa re: In lē, ani u kpisi aní ne nórinéúruu u túhaane yare kai nínésé kémee m pise. Pisui fi api u pese re: Ari ncée má táké unyine kpu.

32 Tinṓ tē ke Yeesu uú pee ní ma uú ne nkpṓ mmē kuu n kpine kecáá símisi kai lē titiki.

33 Pilati uu riyóopipoo-i lompo uu Yeesu pise re: Pṓ Pisui fi Uyóopii?

34 Yeesu uu re: Pṓ ripóúruu lē pise née unyine yee nnésímé pṓ símisi?

35 Pilati uu re: Pṓ nyu re né ne Usui fi lee? Mópuri pikó ne pepee ye Ulécaá inyónse n wa piwéése pee anénipe-i pṓ wa. Yo kaa mpí wa?

36 Yeesu uu re: Kenéyóopitē áke ketē nté kekó. Nen pee ketē nté iyóopi n le, pinékeikó yé pee kenécáá atopi wa re ápi kape Pisui fi anipe-i né wa nnya. Amá inéyóopi íi nkpáni ketē nté ikó.

37 Kei ke Pilati uu pee u pise re: Lē nnya, pṓ uyóopi lee? Yeesu uu re: Lē kaa nní ma. Ne uyóopi le. Pi né mári le am ketē kecáá weri re ké nsímései kecáá símisi. Nkó yee nsímései m má yéé kutu né ricṓ le.

38 Pilati uu u pise re: Yo kapi ye sée re nsímései?

Ke Pilati uu lē Yeesu pipise ní masí, uu yisi uu piléepṓ kpá uu Pisui fi léepṓ, uu pi maa re: Né ám yē yo kuu caai nnya kapi yé ne u ní kpu.

39 Amá li nókenémee inyékii le re ké ye mpa nkpṓ meló anyá áye kémee ukpaniikó use unyine akpanii tṓ. Nṓ la re ké Pisui fi Uyóopi akpanii nó tṓ?

40 Api pee picáái kpá re: Aaí, ái uyē, a Parapasi akpanii ró tṓ. Parapasi ye pee kṓ usoi kpááree le.

19

1 Kei ke Pilati uu pee ncée he re piké Yeesu tí piké iséi u súúkee.

2 Pisóca api inípe ne riyóopikṓn yóóni api u kipise, api kṓ kukpélenku wéé nyaii kpisi api u tani.

3 Api pee ukekúrí nyósṓpṓ api ye pee re: Tṓ pṓ yáasi, Pisui fi uyóopi! Apí ne sipese u tṓlu.

4 Pilati uu kṓ piléepṓ kpá, uu pisoí pee n cápinelē maa re: Uyee nkó kam né ketahai nó léeme nṓké céri re ám yē yo kuu caai nnya kapi yé ne u ní kpu.

5 Yeesu uu pee léepṓ un tiyóopikṓn kapi ne inípe n yóó kipilē un kṓ kukpélenku wéé nyaii tanaalē. Pilati uu pee pi maa re: Usoi uyee nkó!

6 Ke pepee ye Ulécaá inyónse n wa piwéése ne piméré api u n yé api cáái re: A kunapéékṓ kecáá u karií! A kunapéékṓ kecáá u karií! Kei ke Pilati uu pee pi maa re: Ani nórinéúruu u kpisi aní ha karií. Né ám yē yo kuu caai nnya kapi yé ne u ní kpu.

7 Pisui fi api u pese re: Tṓ isé inyine mále yee m pise re uké kpu re u umecire waise Ulécaá Kepipi nnya.

8 Ke Pilati uu anṓ nyē n kṓ, iwame ii meyá pilone u kpá.

9 Uu riyóopipoo-i lompo uu Yeesu pise re: Pṓ yei ukó le? Amá Yeesu úu rinṓ u yási.

10 Pilati uu pɛɛ u maa rɛ: Aa la pəkɛ rinɔɔ nɛ yɔsɪ, nɛɛ yo? Aa nyu rɛ nɛ fe am tɪyɛsɛ api pɔ yá nɛɛ am tɪyɛsɛ api kunapɛ́ékɔ́ kɛcáá pɔ karií?

11 Yeesu uu pɛɛ u pɛsɛ rɛ: Aa nɪnanɛ nɪka kɛnɛcáá má, insá mmɛ kɛ Uléécáa uu pɔ m pa rɛ a kɛnɛcáá m má. Lɛ nnya kɛ uyɛɛ apónɪpɛ-i nɛ n wa akóɛ aa apókó fe.

12 Kaí nɛ kumúnɛ kɛɛ-i n kpísi, Pilati uu pɛɛ n wéési uké Yeesu riyáɔ. Amá Pisuiɪi api sicááila loni rɛ: Pɔn u rin-yáɔ, áa pɛɛ Rɔm uyɔɔpi usanɛ! Usoi nkó yɛɛ umɛcɪrɛ n nyáni rɛ uyɔɔpi yɛ Rɔm uyɔɔpi ulaarɔ lɛ.

13 Kɛ Pilati uu anɔɔ nyɛ n kɔ, uú nɛ Yeesu kɛtahaɪ leɛɔ, uu pɛɛ ha kei kapi yɛ n sɛɛ rɛ aséhéwɛɛpi kɛlɔ riyɔɔpitú kɛcáá tonɛ. Pi yɛ kɛlɔ kɛ Mé-ɛpɪrɛɛ kɛmɛɛ sɛɛ rɛ Kapata.

14 Liké nɛ n weesi piké nkɔɔ mɛlɔ́ anyá n li, itunɛ kɛcɪrɛ kumúnɛ kaí pɛɛ lɛ we. Pilati uu Pisuiɪi maa rɛ: Nɔ́unɛyɔɔpi yɛ nkó!

15 Amá api pɛɛ sicááila loni rɛ: A kpu! A kpu! A kunapɛ́ékɔ́ kɛcáá u karií! Pilati uu pi pɪsɛ rɛ: Ké nɔ́unɛyɔɔpi kunapɛ́ékɔ́ kɛcáá karií? Pɛɛɛ yɛ Uléécáa inyɔ́ɔnɛ n wa piwéɛsɛ api u pɛsɛ rɛ: Rɔm uyɔɔpi mɛmáá, ári uyɔɔpi úka ucɔ má.

16 Uu pɛɛ Yeesu kpísi uu pianipɛ-i wai rɛ piké ha u karií.

Pi Yeesu kunapɛ́ékɔ́ kɛcáá karií

(Matiyee 27:32-44; Mariki 15:21-32; Luki 23:26-43)

Api pɛɛ Yeesu kpísi apɪ nɛ tɔmpɔ.

17 Yeesu uu uricuruu kunapɛ́ékɔ́ kpɛ́ kɛcáá kapi u n kariinɛ cɔni uú nɛ kuyu-i léɛɔ, uú nɛ kɛlɔ kɛ kapi yɛ n sɛɛ rɛ Kúyu Konoo sí. Pi yɛ kei nɛ Mé-ɛpɪrɛɛ sɛɛ rɛ Kɔlikɔta.

18 Kei kapi u nɛ pisoi pitɛ pinyinɛ anapɛ́ékɔ́ kɛcáá karií, ucɔ uilúkɛ isɛ, ucɔ icɔ, Yeesu kunapɛ́ékɔ́ aku pɛɛ kɛcɔɛ n we.

19 Pilati uu kɔ tɪyɛsɛ api kɛkpɛ́nkpɛ́lɛpi kɛcáá wɔlu api kunapɛ́ékɔ́ kɛcáá karií. Pi kɛkɛcáá wɔi rɛ: Nasaretɪ ukó Yeesu, Pisuiɪi uyɔɔpi.

20 Pisuiɪi mɛyá api iwɔi iyɛ kɛɛni, kaí nɛ kei kuyu n kólɛ nnya. Mé-ɛpɪrɛɛ nɛ Mélatɛɛ nɛ Mékɪrɛki kapi nɛ wɔi.

21 Pisuiɪi pɛɛɛ yɛ Uléécáa inyɔ́ɔnɛ n wa piwéɛsɛ api Pilati maa rɛ: Pi wɔi rɛ Pisuiɪi Uyɔɔpi, amá a wɔi rɛ u maa rɛ: Nɛ Pisuiɪi Uyɔɔpi lɛ.

22 Pilati uu pi pɛsɛ rɛ: Lɛ kam n wɔi kam wɔi.

23 Kɛ pisɔ́ɔca api Yeesu kunapɛ́ékɔ́ kɛcáá pikarií m masí, api uilú kpísi api hɔ́nɛ api afiri ana wai, mɪpá usɔ́ɔca úyɛ uu rifiri risɛ kpísi. Api kɔ ukukpɛlɛnku wɛɛ nyaii kɛɛ áku nnyelaa m má kpísi. Mɛsamɛ kapi ku yɔ́ɔ kɛcáá nɛ mɛtɛnɛ-pɔ.

24 Api pɛɛ pimɛcɔɛcɪrɛ n tee rɛ: Ari kapɛ ku ricééri. Amá tɔkɛ panai arɪ nɛ yɛnu uyɛɛ yé ku n kpísi. Li lɛ walɛ liké nɛ lɛlɛ Nléécaasimé ritɛlé kɛmɛɛ n wɔ́laalɛ kɛcáá rintíki nnya. Li wɔ́laalɛ tɛ:

Pi inélú hɔ́nɛ api panai apɪ nɛ uyɛɛ yé kunékpɛ́lɛnku wɛɛ nyaii n kpísi yɛnu. Lɛ kɛ pisɔ́ɔca api n wa yɛ lɛ.

25 Kunapɛ́ékɔ́ kpɛ́ kɛcáá kɛ Yeesu uú pɛɛ n kariilɛ kɛkúrí kɛ úni nɛ úni uwá nɛ Kulopaasi unɔsi Maari nɛ Makítala kuyu ukó Maari apɪ pɛɛ nyɛnu.

26 Yeesu uu úni yɛnu, uupɪrɛtiki uyɛ kuu pɛɛ n la pɔ́ɔn úni kɛkúrí nyɛnu. Yeesu uu úni maa rɛ: Unɔ́si, upóhmanɛ yɛ nɛni nkó.

27 Uu kɔ uupɪrɛtiki uyɛ maa rɛ: Upóni yɛ nɛni nkó. Kaí nɛ kei n kpísi, uyɛ uu pɛɛ Yeesu uni kpísi uu ukɛyɔ-i yekei.

Yeesu nkɔɔ

(Matiyee 27:45-56; Mariki 15:33-41; Luki 23:44-49)

28 Kɛ Yeesu uu n yé tɛ u lɛ nnéi kuu piwai n ka piwai masilɛ, uu rɛ: Nnírɛ yɛ nɛ wɛlɛ. Liké nɛ lɛlɛ Nléécaasimé ritɛlé kɛmɛɛ n wɔ́laalɛ kɛcáá rintíki nnya kuu lɛ ma.

²⁹ Kulū kunyine ye pɛɛ kei kekúrí ne píta nyɛɛ-nyɛɛ mɛyipe yisunule. Pisóɔca api kuyú kɛ kapi ye n sée re isɔɔpi kekɛpápi kpísi, api sínɛ́ sínɛ́ nyine píta nyɛɛ-nyɛɛ pɛ fe api kekɛcáa tuhu api ne Yeesu nnɔɔ kuwéé-mɛ́ sí.

³⁰ Yeesu uu píta nyɛɛ-nyɛɛ pɛ́ sɔɔmú uu pɛɛ re: Mpá yo ye piwai masile. Kuu lɛ́ m ma, uu pɛɛ kpará, nfáa nn tɛne.

Usóɔca use ye Yeesu ilúké ne kupáj luri

³¹ Likeweesi keɛ kɛwɛntɛyaa ketúnjé. Kɛwɛntɛyaa kɛ́ ne kɔ pɛɛ keyáa píima le. Sisoikópe ási kapɛ ne kɛwɛntɛyaa kɛ́ ketúnjé kunapéékɔ́ kekáa ní kólɔilɛ́ nnya, api Pilati pise re uké tíyɛɛɛ piké apái si selesi api pɛɛ si súisɛntɛ.

³² Pisóɔca api pɛ́ hapɔ́ api písoi pité pɛ́ ne Yeesu kapi kɛsɛ́ u karií ufoí apái selu, api kɔ ulírú akó selu.

³³ Api Yeesu-i tuiɔ́. Kapi n yé́ tɛ u pikɔ́ masile nnya, ápi pɛɛ apái u sei.

³⁴ Amá pisóɔca pɛ́ use uu ilúké-i kupáj u tuhu uu luru, mɛsɛ ne mɛsɛ, mɛnyɛ ne míni amɛ léeri.

³⁵ Uyɛɛ mɛwai mɛ́ n yé́ ye maa re aseí ye nyɛ. Lɛ́ kuu m ma ye kɔ aseí le. Uyɛɛ nyule re aseí kuu símisi. U símisile re nɔ́kɛ́ kɔ ne kɛfa tɛne.

³⁶ Li lɛ́ wale liké ne leleɛ Nléécaasimé ritelé kɛmɛɛ n wólaalɛ́ tintiki nnya. Lɛleɛ re: Api ukukɔ́hɔ́ kúka selune.

³⁷ Li kɔ rikelɔ́ kɛcɔ́-i wólaalɛ́ tɛ:

Pi yé́ kam api ye uyɛ́ kapi ilúké n luri kuwéé-mɛ́ n nyáneí.

Yeesu mɛkulaa

(Matiyee 27:57-61; Mariki 15:42-47; Luki 23:50-56)

³⁸ Lɛ́ mɛmáa, Arimatee kuyu ukó kapi ye n sée re Yosɛfi uu Pilati ncée welu re uké Yeesu kpísi uké ha kulesi. Pilati uu ηmureí. Pisuífi iwamɛ ye pɛɛ Yosɛfi uyɛ́ wele, úu pɛɛ lɛ́ nnya nyísɛ́lɛ́ tɛ u Yeesu upirɛtikí le. Uyɛɛ ha uu Yeesu kpísi uú ne tómpɔ́.

³⁹ Nikotɛm yeɛ kɛsine kɛnyine Yeesu kɛmɛɛ ní ha, pɔ́ kɔ tulaaliyɛ pɛ́ kapi ye n sée re miiri ne alowɛɛsi mɛcɔ́hɔ́ne sikiloo afɛtaani kumúnjé ne hapɔ́.

⁴⁰ Pikɛ́tɛ́ api Yeesu kpísi api sisánjápampi pílesi, api tulaaliyɛ pɛ́ u fom yarɛ kapi ye pɛɛ Pisuífi inyɛkíi kɛmɛɛ usoi n kúlesi mɛcɔ́.

⁴¹ Kei kapi Yeesu kunapéékɔ́ kekáa n karií kekúrí ke keléécɛɛ kɛnyine aké pɛ́é we. Nhóre fale nnyine kɛmɛɛ kápi úka n wailɛ́ ye pɛɛ keléécɛɛ ke-i wele.

⁴² Likeweesi keɛ Pisuífi kɛwɛntɛyaa. Nhóre nn kɔ ne kei kólɛ́. Api lɛ́ nnya kei Yeesu waipɔ́.

20

Nhóre ye mɛηmanɛ we

(Matiyee 28:1-8; Mariki 16:1-8; Luki 24:1-12)

¹ Kɛwɛntɛyaa ukóso, Makitala kuyu ukó Maari uu kemarɛsine yisi, lin hiihilɛ́ uu nhóre-i sí, uu yɛnu re pi riparɛ kapi nhóre riífi lesele.

² Uu itóó wai uú ne Simɔ́ Piyɛɛ ne uupirɛtikicɔ́ uyɛ́ ke Yeesu uú pɛɛ mɛyá́ ní la leɛɔ́, uu pi maa re: Pi Upíima nhóre kɛmɛɛ lésele, ári nyu yei kapi u wa.

³ Kei ke Piyɛɛ ne uupirɛtikicɔ́ uyɛ́ api yisi api nhóre-i sí.

⁴ Api pikɛ́tɛ́ itóó wai, amá ucɔ́ uyɛ́ uu Piyɛɛ faau uú ha nhóre-i mɛfoí tulu.

⁵ Uú fo uu lóólúpɔ́, uu sisánjápampi yɛnu sin keteni-i laanu, amá úu pɛɛ lomɔ́.

⁶ Simɔ́ Piyɛɛ yeɛ u n tíkilɛ́ pɔ́ kɔ tuiɔ́. Uyɛ́ uu nhóre-i lomɔ́ uu sisánjápampi sɛ́ keteni-i yénu.

⁷ Uu kɔ kusánjápampi kɛ́ kapi pɛɛ Yeesu ríyu m paasi yɛnu kun pílaalɛ́ kun kumɛcɛɛ kelɔ́ iyaa yisunu, sisánjápampi ási kei we.

⁸ Kei ke uupiretiki ucɔ uyee pee mefoi nhore-i n tuiɔ pɔɔ kɔ lompɔ, uu yenu uu pee ne kefa tene.

⁹ Asei kecáá, hái ne kumúnjé kpe-i, ápi pee kahane lelee Nléécaasimé ritelé kémee n wólaalé asei n kɔ te li pise re Yeesu uké pikpɔkpɔ kémee yisi.

¹⁰ Lẽ memáá, pipiretiki pẽ keté api yisi apí kulu.

*Yeesu ye umecire Makitala kuyu ukó Maari nyise
(Matiyee 28:9-10; Mariki 16:9-11)*

¹¹ Maari pɔɔ pee ketahai-pɔ nhore kekúrí tone uú n téní. Kuu lẽ ní we un téní, uú fo uu nhore kémee lóólúpɔ.

¹² Uu pilécaatumé pité pinyine yenu pin ilū tomé tanaalé pin ne kei kapi pee Yeesu n finse tū, ucɔ ríyu-mě, ucɔ ána-mě.

¹³ Api u pise re: Yo nnya kaa téní, unósi? Uu pi pese re: Pi Unépiima kpísile apí ne tómpɔ, ám pee nyu yei kapi u wa.

¹⁴ Kuu lẽ ní ma, uu pee kɛpire-mě werí uu Yeesu yenu un nyenu, úu kɔ ceri re uyee lo.

¹⁵ Kei ke Yeesu uu pee u pise re: Yo nnya kaa téní, unósi? Uye kaa wéési? Uu pee músu re uyee kelécaré kecáá ní paílě lo. Lẽ nnya kuu u pese re: Urósáa, in te pɔɔ u kpísi áa ne tómpɔ, a né símisi kei kaa u n wa ké ha u kpísi.

¹⁶ Kei ke Yeesu uu pee u sée re: Maari! Uu pee ukuwéé-mě panserɔ uú ne Mé-epiree u pese re: Rapuni. Liasei re Ucélaa.

¹⁷ Yeesu uu u maa re: Kape né rica, ám kahane Unésáa kémee rintaá. Amá a ha pinémáreco símisi re Unésáa yee kɔ nní Nounésáa ne Unéléécaá un kɔ Nounéléécaá kémee kamí taálě.

¹⁸ Kei ke Makitala kuyu ukó Maari uu pee ha pipiretiki símisi re u Upíima yenle. Uu pee lẽ ke Upíima uu u n símisi pi símisi.

*Yeesu ye umecire upipiretiki nyise
(Matiyee 28:16-20; Mariki 16:14-18; Luki 24:36-49)*

¹⁹ Kewénteyaa kě ukóso, Yeesu pipiretiki pin nnyóó mmě kényo kenyine-i cápinelě. Pisufi iwame ye pee pi wele. Api lẽ nnya hánaankeé api pee kémee n we. Kei ke Yeesu uu pee pikɛɔpe leeme uu pi maa re: Nóanékín aké n ninjú!

²⁰ Kuu lẽ pi ní ma, uu pee uanipe ne uilúké pi nyise. Upipiretiki rikin ari níhesi re pi Upíima yě nnya.

²¹ Kei ke Yeesu uu kɔ pimáa pi rikpá re: Nóanékín aké n ninjú! Yare ke Unésáa uu né n tumme meco ke née kɔ nǎ tum.

²² Kuu lẽ pimáa ní masí, uu pikɛcáá fúupɔ uu re: Ani Nfáasone yósi.

²³ Nɔn ye píye akópe n sárei, Uléécaá yé kɔ piakópe pi sárei. Nɔn ye re áni pinyine akópe sáreine, Uléécaá páa kɔ piakópe pi sáreine.

Yeesu ne Tomaa kecáá nkó

²⁴ Tomaa kapi ye n sée re Usika ye Yeesu pipiretiki kefi ne pité pẽ keɔpe use le. Uyě uu pee kumúnjé kpe-i ke Yeesu uu pikeméé n hápɔ we.

²⁵ Upipiretikicɔ api pee u maa re: Tɔ Upíima yenle. Uu pi pese re: Nensá ihíme apole uanipe-i n yě ke kenípepi tahampɔ, ké kɔ kunénípe ne uilúké rica, ám yé ηmurei.

²⁶ Siyáa sipaha memáá, pipiretiki pẽ api kɔ kényo-i n cápinelě kesě ne Tomaa. Pin kɔ ne hánaankeé, Yeesu uu kɔ pikɛɔpe piléeme kpá uu nyere, uu pi maa re: Nóanékín aké n ninjú!

²⁷ Uu pee Tomaa maa re: A kɛpónípepi nté tahampɔ aa anénípe paí, aa kɔ kupónípe ne inélúké ca. A lẽ pitírě tíye áa ne nképéni kefa tene.

²⁸ Kei ke Tomaa uu pee u pese re: Unépiima ne Unéléécaá!

²⁹ Yeesu uu u maa re: Kaa né ní yě nnya kaá ne kefa né tene. Pɛpɛe ápi né ní yě, pin kɔ pee ne kefa né tenelě pee pínarekome.

Lẽ nnya kapi ritelé ntí ní wói

³⁰ Yeesu ye kə upipiretiki inipee-i mewaisaŋa meŷã ncəpuri wapisile mee áme rítelé ntí-i n wólaláǎ.

³¹ Pi leléee nní rikemee ní we wáile re nəké ne n ηmurēi re Yeesu ke Uléécāa uu n wée nnya. Uyee kə Uléécāa Kεpipi. Nən ne kefa u n tene, nó urinyiri nnya nfáa yē.

21

Yeesu ye umecire upipiretiki piseei nyise

¹ Lē memáá, Yeesu uu pee ketume Tiperiyaati kupiye ritime umecire upipiretiki nyise. Lē kuu umecire pi n nyise ye nní:

² Simə Piyee ne Tomaa kapi ye n see re Usika ne Natanayeli ye Kalilee keteni-i Kanaa-pə ní we ne Sepetee piŋmáne ne upipiretiki pité picə ye pee cápínelenle.

³ Simə Piyee uu pi maa re: Ikpíntomé kam picópii tósu. Api u pese re: Tó né kə pó ritiki ari kesé sí. Kei kapi yisi apí ha kúninai loni api tómpə. Amá api kesine kē líka tí.

⁴ Kai piweesi n kóraane, Yeesu un kei kupiye ritime we, amá upipiretiki api pee céri re Yeesu lo.

⁵ Kei kuu pee pi pise re: Nə ikpíntomé yé ani cópii, sinéwá? Api re: Eehei!

⁶ Uu pi maa re: Ani kúninai kuluke-luke-mempə kunyeŋ fǒ, nó linyine tí. Api mesei kunyeŋ fom api ikpíntomé tini ai ku yipu péni, api fe ricuruu piké míni-i ku ponne ke ikpíntomé ii kulúí ní we nnya.

⁷ Kei ke upiretiki uyē ke Yeesu uú pee ní la uu pee Piyee maa re: Asé Upíima lo! Ke Simə Piyee uu lē n kǒ te Upíima lo, uu uilú kuú pee m mahā un pee meŋmane ikpíntomé cópii pitane pese uú ne míni-i kpúupə.

⁸ Pi pee keté kóima ne ketaa wele yare apáha píle kumúnjé. Upipiretikicə api léeri, api pee kunyeŋ ne ikpíntomé meyiye pasai api lésepə.

⁹ Kapi kúninai kémee ní suí, api kupiye ritime nkalena leepə, ikpíntomé ne akpónó an nkecáá láalē.

¹⁰ Yeesu uu pi maa re: Ani ikpíntomé iyē kani n cópii kémee ne inyine kam.

¹¹ Simə Piyee uu kúninai kémee lomə uú ha kunyeŋ ne ikpíntomé maamaa meyiye súiseri, ii lelu píle ne kuwóó ne itaani. Amá nípa ne imesá mē, kunyeŋ áku riceéri.

¹² Yeesu uu pee pi séi uu re: Ani kam ani li. Uupiretiki úka úu kə pee kaha uké u pise re: Pǒ wóó? Pi pee nyule re Upíima lo.

¹³ Yeesu uú ne pi kə, uu kukpónó kpísi uu pi həone, uu kə ikpíntomé pi həone.

¹⁴ Ke Yeesu uú ne pikpəkpə kémee n yisi, metáánū ye mē kuu lē umecire upipiretiki nyise.

Yeesu ne Piyee kecáá nkó

¹⁵ Kapi piluke ní masí, Yeesu uu pee Simə Piyee pise re: Yonaasi uŋmáne Simə, pə né la ai tósu lē ke picə mpí api né ní laa? Uu re: Eee, Upíima, tipócúruu ye nyule re ne pó lalē. Yeesu uu pee u maa re: In lē, a sínésáŋpi kecáá nísonē m pállē.

¹⁶ Uu kə melírū pipise u kpá re: Yonaasi uŋmáne Simə, pə né laa? Piyee uu u pese re: Eee, Upíima, tipócúruu ye nyule re ne pó lalē. Yeesu uu u maa re: In lē, a inésáŋ nísonē n séni.

¹⁷ Uu kə metáánū pipise u kpá re: Yonaasi uŋmáne Simə, pə né laa? Simə Piyee ripə ari caai re metáánū ye mmé kuu lē u pise re “pó né laa” nnya. Uu pee u pese re: Pə nípa yo nyule, Upíima, pə kə nyule re ne pó lalē. Yeesu uu pee u maa re: In lē, a inésáŋ kecáá nísonē m pállē.

¹⁸ Asei kecáá, ké pó símisi re kaá pee inmáne ní we, pǒ ye pee ripócúruu kupótampála rité aa kei kaa ní la sí. Amá pən n kpurunu, pó pee anípe risíka, ucə uu pó ku paasi uú ne kei kaa ní lane pó sí.

¹⁹ U lē male uké ne nyise lē ke Piyee uu n kpine liké ne Uléécāa ríyu n waise. Kuu lē pisímé u ní masí, uu pee u maa re: A né ritiki.

Yeesu ne uupiretiki uyē kuú pee ní la

²⁰ Piyee uu kepire ημεελύ uu upiretiki uyē ke Yeesu uú pee ní la yenu un pi tikipalē. Uyee pee iluke keluke-i Yeesu kecáá n finepo uu u pise re: Upíima, wóo piláarə anipe kēmee pó wainē?

²¹ Ke Piyee uu lē u n yē, uu Yeesu pise re: Nkó ní, Upíima, yo ke uyē uú ne kətə kopunē?

²² Yeesu uu u peese re: Nen n la re uké n we ké ha ne peeme, ai yei ne pó yenu? Póké né ritiki.

²³ Lē nnya, nsímé nn piyómeyáhaa kēmee kóónú re upiretiki uyē úu kpine. Ai kə re Yeesu ye u ma re úu kpine, amá u pee re: Nen n la re uké n we ké ha ne peeme, ai yei ne pó yenu?

²⁴ Upiretiki uyē ticuruu yee aseéra lese uu nsímé mmē wəlu. Tə kə nyule re lē kuu n yē uú male ye nsímései le.

Tinó tərə

²⁵ Yeesu ye kə mewai meyā meco wapisile. Pin pee mennéi n wəlune mese mese, ám musí re átélé nyē nnéi kapi yé n wói yé ketē nké nnéi kecáá kewai yē.

Ulééca Pitumε Mewai

Léle ritelé ntí kέmee ní we

Luki yee Ulééca Pitumε Mewai ritelé wói. Nsímé Kεcire ritelé ke Luki uu n wói menwí ye me. Lē ke Yeesu uu rinóó pitumε n he re piké ne Nsímé Kεcire rikóónú, Ulééca icápine iké ne rimpéré kuu ritiki uú ne Ulééca Pitumε Mewai ritelé wólu.

Yerusalem kuyu-i ke Nfáasone nn Pantekooti anyá ketúné Ulééca icápine pikó kecáá súime. Kē ke Ulééca icápine ii kóri.

Kaí ne ríyu 13 kέmee n kpísi, Luki ye nyísele lē ke Pwoli uu pepee ápi Ulééca m pakarelē ayu kέmee nsímé kεcire ne ní ha. Pwoli ye pee mekee Kirisi pikó wéékuselenle. Yeesu Kirisi yee Pwoli sée re uké pansε uupiretiki (9). Ulééca icápine yee Sirii ketē kecáá Antiywasi kuyu-i ní we yee u wée re u ne upisencw pinyine piké ha ketaa-pw Yeesu nsímé kεcire riyóó.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Nfáasone mekame ne Ulééca icápine foí mekaríi Yerusalem kέmee (1:1-8:3).
2. Nsímé Kεcire meywóó kuyu nnéi kέmee ne Yutee ne Samarii-pw (8:4-12:15).
3. Nléécaasimé piywóó nsē ke Ulééca utumε Pwoli uu n sόne hái ne ketē ketw-pw (13:1-28:31).

Nfáasone ke Yeesu uu ne upitumε m mé

¹ Unésáne Teofili, ne ritelé foí kέmee pó símisile lē nnéi ke Yeesu uu piwai ne picélaa n kóraane

² hái ne keyáa kē kai keyómεca-mē u n kpípw. Uké kelene rińtaá, u upitumε kuu n wée uicélaa pale ne Nfáasone nnaņe.

³ U umεkpw-maá méwee mpehē mpehē kέmee umεcire pi nyísele piké céri re u nfáa mále. Siyáa afεena kuu pi rikpáfúme uu Ulééca iywopi nsímé pi símisi.

⁴ Keyáa kenyine kapi kesē we ne Yeesu, uu pee isé nnyí pi pa re: Ani kape yisi nóké Yerusalem ne ketaa wa, amá ani lisone lē kani n kō nen símisi re Sáa Ulééca ye ne nó mé kutu rícw.

⁵ Míni nmanε ke Yohani uu nó wóle. Amá li tise nkáripí, Ulééca uké ne Nfáasone nó wole.

Yeesu ye keyómεca ritaá

⁶ Pepee pee Yeesu keyúrí n cápinelē api pee u pise re: Kumúné kpe-i kaa Isirayeli keywopitē peserineε, Upíima?

⁷ Uu pi pese re: Ai nónnékó nka re nóké mewai mee n sónti kumúné ne meitunε n nyu. Sáa Ulééca yee lē ne uricuruu nnaņe yekei.

⁸ Amá Nfáasone nn nókenécáa n súime, nó nnaņe nnyine yē, ani pee pansε pinétansei Yerusalem kuyu-i ne Yutee ketē kecáá nnéi ne Samarii ketē kecáá, hái ne ketē nnéi ketw-pw.

⁹ Ke Yeesu uu rinóó tē pimáa mí masí, ai keyómεca-mē u kpípw, mpá úye un u nyáneipw ahope anyine áa weri áa ne u yarii api pee u paapw.

¹⁰ Pin kei nní lē we pin kelééca inípee wiilē un tósu ke pitisi pitē pinyine pee ilū tomé n tanaalē api pikayúrí rikpáfúme.

¹¹ Pitisi pē api pi maa re: Yo nnya ke nó Kalilee pikó mpí ani nní nyenu nōn kelééca-mē nyánei. Lē kai nní nókenécwpe nké-i Yeesu uyē kelééca-mē n kpípw nōn nyáni mecw kuú ha pεri.

Matiyasi ye Yutasi ripwh tone

¹² Pitumε api pee kelō kē kapi ye n sée re Olifiyee rikúú yisi api Yerusalem pele. Tikúú tee ne Yerusalem kolenle. Lirinā ne sá yare kilometiri use.

¹³ Kapi n tuiṗṗ, api kulee kunyine-i taá kényo kenyine kecáá-pṗ. Kei kapi ye cápine. Pɛpɛ kei n cápinelē pɛ Piyɛ ne Yohani ne Yakupu ne Antiree ne Filipu ne Tomaa ne Patelemii ne Matiyee ne Alifee uḡmánɛ Yakupu ne Simṗ ye ukuyu ní la ne Yakupu uḡmánɛ Yuuti

¹⁴ ne Yeesu uni Maari ne pinósi picṗ pinyine ne Yeesu piwā. Pinnéi mmē pɛ rinó rise wa api ye cápine apí ne piyómeyáhaa n ḡmóópúlē.

¹⁵ Likumúḡ kɛ-i, Piyɛ uu keyáa kenyine yisi, piyómeyáhaa píle ne afɛɛé pinyine pin cápinelē, uu pikɛɔpɛ maa rɛ:

¹⁶ Pimáɛɔ, li pise rɛ lē kɛ Nfáasɔne nn Nléécaasimé ritelé kémɛɛ n símisi liké wa. Nfáasɔne ye Yutasi kecáá Tafiti rinó rinyine maasele. Yutasi uyɛɛ panse pɛpɛ Yeesu n tī ukpeenwai.

¹⁷ U pɛ uróɔ use le, tɔn kesé pikɛi pise mpí wai.

¹⁸ Siwóó sē kuu usoi ní kpu api u hééle kuú ne kecare lo, uu pɛ kei lóiri uu ríyu mɛfoí ketē fapi, uu keɔpɛ kpáfú, anyóho nnéi aa cúme.

¹⁹ Yerusalem pikó nnéi pɛ mewai mē kō, hái apí ne kecare kē sée rɛ Hakelitama, lelee rɛ unyine menyɛ ye kei kṗnu.

²⁰ Ticuruu li Ipakare Siyome kémɛɛ wólaalē tɛ:

Ukeyo keké mɛḡmane tone!

Uka úu kapɛ kekemɛɛ tóne! Li kṗ wólaalē tɛ:

Usoi féé uké upikɛi yósi uú nṗ!

²¹ Kumúḡ kɛ nnéi kɛ Upiima Yeesu uú pɛ kerómɛɛ ní we, písoi pinyine ye pɛ mṗá yei ró tikilenle.

²² Hái kɛ Yohani uú ne míni u n wóle ne pɛé uyɛi-mɛ kai keróɔpɛ nké-i u n kṗiipṗ aí ne keyómɛcaá sī, písoi pinyine ye pɛ ró tikilenle. Lē nnya, li pise rɛ písoi pē keɔpɛ use uké kerómɛɛ n we uké mɛróɔ itansei li rɛ Yeesu ye nkṗó kémɛɛ yisi.

²³ Kei kapi pɛ písoi pité sée api nyɛɛɛ. Pɛpɛ Yosefi Parisapasi kapi ye kṗ n sée rɛ Yusituusi. Ulírū ye Matiyasi.

²⁴ Api pɛ keyómɛ yáasi rɛ: Upiima, pṗ písoi nnéi sifa kémɛɛ nyu. A písoi pité mpí keɔpɛ uyē kaa n wéé ró nyíse

²⁵ uké panse utume uu Yutasi pikɛi yósu uú nṗ. Yutasi ye uketone riyále uu sī kei kaí ne u rinsá rɛ uké tone.

²⁶ Kei kapi pɛ panai ai Matiyasi tini, uu pɛ Yeesu pitume kefi ne use pē kecáá kpáṗ.

2

Nfáasɔne mekame

¹ Kai Pantekooti keyaa ní tu, piyómeyáhaa nnéi api kelṗ kɛsɛ cápine.

² Mɛsɛ ne mɛsɛ, nné nnyine nn keyómɛcaá-pṗ leeri yare kuyṗ papɛ-papɛ kunyine kɛpɛ pepu. Aku kényo kɛ-i kapi n tū nnéi yipu.

³ Api linyine yenu yare inalempi, ai pi kpáfúme, ai yékáá, ai mṗá úye kecáá tone.

⁴ Nfáasɔne nn pɛ pinnéi yipu nn pikemɛɛ ní we. Kei kapi pɛ meyu mpehē mpehē kɛ Nfáasɔne nn pi n he pisímé lṗ.

⁵ Pisuiɛ pɛ Ulééca likó ní la ye pɛ Yerusalem-i welɛ. Isoipuri nnyí nnéi ye ketē kecáá ní we ayu kémɛɛ kapi léemɛ apí wɛri.

⁶ Kɛ nné nn lē ní le, písoi api cápine riwúí. Piyómeyáhaa api pɛ meyu mpehē mpehē n símisi. Pɛpɛ n cápinelē pin pɛ pimɛyu kémɛɛ kómɛi, ai nnó pi yipu hái.

⁷ Ai pɛ mṗoo pi wai, ai kṗ meyíkíyiki nnó pi yipu api pɛ rɛ: Nénte písoi mpí nnéi pɛ nni n símisi ye Kalilee pikó le?

⁸ Kai pɛ íye wa kɛ ntónéi mmú, mṗá úye uu pɛé ne umɛyu kémɛɛ pi kómɛi?

⁹ Keróɔpɛ nké-i, pinyine ye Paritesi ne Metii ne Elam sitē leerile. Picṗ ye Mesopotamii pikó le ne Yutee pikó ne Kapatṗsi pikó ne Pṗnti pikó ne Asii ketē pikó

¹⁰ ne Firisii ne Pamfilii ne Esipiti ne Lipii ketē kee Siræeni mæmpo ní we pikó. Picó póon Róm kuyu-pó leeri,

¹¹ ne Kiræeti ne Arapii sitē-pó. Picó ye Pisuiifi yíkíyiki le, picó ye pansæle Pisuiifi pin Moisi isé tikilē. Mpá ne lē, ntónéi mmú, mpá úye ye pæe umeyu kémæe pi kómæile pin mewai píima ke Ulééca u u n wa símisi.

¹² Ai pi nnéi muuni tínmí, api pæe méwoo ní we pin píseine re: Nsímé ní-ye kecire ye mmú?

¹³ Amá picó póo piyómeyáhaa pē sényi pin tee re: Píta lari ηmaa pæe nní pi pomaalē!

Piyæe nstmé

¹⁴ Piyæe u u pæe yisi u ne pitumé kefi ne use api nyere, u u rinóo cáse u u písoi pæe n cápinelē maa re: Nó Pisuiifi ne nó pitóræo mpí nnéi nóo nní Yerusalem kuyu-i ní we, ani nnésímé nísone kutu ricó ani kóm!

¹⁵ Písoi mpí ápi pomaalē yare kani nní n kpárálē. Li mmare tósile, mæse áme we kefi ηmane kaí pi yare kani nní n nyáni.

¹⁶ Lē ke antepu Yowæeli uú pæe mækeé mí ma yeæ neni nképni nní wai. Lææe re:

¹⁷ Ulééca ye maa re Unfaasone ye siyáa tóræo kémæe mpá úye kecáá súime.

Nópinéηmáne ne nópinékpére api ne Ulééca rinyiri símisi.

Pináηe-naηe api méwee yénti,

piwéése api láríkæe.

¹⁸ Meyíkíyiki kam tíyæene Nnéfáasone nké likeyaa kē pinékeikó tisi ne pinósi kecáá súime,

api pæe pansæ antepuyæ.

¹⁹ Né mewaisaηa keyómæca-pó wa,

am mewai píima ketē nté wapisi:

Ménye yé káikæe, nna ní toræ,

ányo ηmòhò aa hila líkí-líkí.

²⁰ Ituηe ii pansæ riηmóhò, iwáre póo wóηæo yare ménye,

Upíima keyaa ake kelene weri.

Keyáa píima ne kýyukóo ye ke.

²¹ Uye un pæé uye-i Upíima rinyiri n sée, u u yoriye.

²² Ani mmú kutu ricó, Isirayæeli pikó! Ulééca ye Nasareti ukó Yeesu isoi pakarele. Ulééca ye ne u ritikile uú ne nókenécæpe mewaisaηa ne mewai píima wapisi yare kani nní nórínécúruu n nyu.

²³ Uyē kapi nóanénípe-i wa yare ke Ulééca u u mækeé-me umenyuwe kecáá n yekei, ani pæpæe ápi Ulééca n wuru u pa api kunapéékóo kecáá u karií aní ne u kopu.

²⁴ Amá Ulééca u u nkpo anipe-i u yósu u u nkpo kémæe u yukuse. Ncée rín we re nkpo nké u m múilē.

²⁵ Tafiti ye Yeesu kecáá maa re:

Mésére kam kenéyu-i Upíima nyáni,

ám kape ne n térii nnya kuu kunélukæ-lukæ-mē kýyukóotonæ-i we.

²⁶ Lē nnya ke rinéπόo ari lááru,

nen tinékíη kémæe yóm.

Mpá nen n kpu, ne ne pó tálænle.

²⁷ Pó Upíima, áa yé pikpækpo kémæe né riyá.

Áa yé ηmurei upókæikó sone uké fóni.

²⁸ Pó ifáacee né nyísele.

Mépówee kenékúrí ye nkíηniηe né hælæ.

²⁹ Pimáreçó, ani ncée né he ké ukpure Tafiti nkó nó símisi ké rikpáiiise re u kpule api u kulæsi, tøn kò urikpíí nyu ne neni-mæ.

³⁰ U pɛ antepu lɛ un nyu rɛ Ulééca yɛ rinóo yekeile uu wéeri rɛ ukɛpirɛ kɛnyine kɛɛ masí uiyɔɔpi tonɛnɛ,

³¹ Kirisi mɛyisɛ nkɔ kɛmɛɛ kɛ Tafiti uu lɛ yɛ. Linsímé kuú pɛɛ lɛ símisi kuú nɛ maa rɛ: Ulééca úu yɛ pikɔkɔ kɛmɛɛ u riyá, úu yɛ ηmurei uké fóni.

³² Tɔ ntónéi mmú yɛnɛ lɛ kɛ Ulééca uu nkɔ kɛmɛɛ Yeesu uyɛ n léɛɛ.

³³ Ulééca yɛ ukuluke-luke-mɛ u ritaáɛɛ. Sáa Ulééca uu kɔ Nfáasɔnɛ kuú pɛɛ n yekeilɛ u pa. Mmɛ kuu nní kɛrɔcáa súisɛmɛ yarɛ kani nní n nyáni nɔn kɔ kómɛi.

³⁴ Tafiti úu keyómɛca ritaá, amá uricuruu yɛ pɛé maa rɛ:

Upíima Ulééca yɛ Unépiíma maa rɛ:

A kunéluke-luke-mɛ kɛyukɔ́tonɛ-i tonɛ

³⁵ líkɛ ha nɛ tu pɛé uyɛ-i kam yɛ n tíyɛɛ aa pipóláarɔ telɛisɛ.

³⁶ Isirayɛli pikó nnéi piké kɔ́ nɔnɛ rɛ Yeesu uyɛ kani kunapɛ́ékɔ́ kɛcáa n karii kɛ Ulééca uu pansɛɛ Upíima nɛ Ukirisi.

³⁷ Kapi nsímé mmɛ n kɔ́, nn pi loni suu nɛ akɔhɔ-pɔ api pɛɛ Piyɛɛ nɛ pitumɛ picɔ maa rɛ: Iyɛ kari yɛ nkɔpɛni wa, pimáɛɛɔ?

³⁸ Uyɛ uu pi pɛɛ rɛ: Ani mɛfinɛ consɛ piké nɔ́ nɔ́ úyɛ mɛni wolɛ nɛ Yeesu rinyiri, Ulééca uké nɔ́anékóɔ nɔ́ sáɛi uu kɔ Nfáasɔnɛ nɔ́ hɛ.

³⁹ Li wɛ rɛ lisɔnɛ lɛ kɛ Upíima Ulééca uu mɛ maa rɛ u yɛ písoi wa kuú nɛ nɔ́ nɛ nɔ́sinéwá nɛ pitaa-taa kulúu píima kɔ́pɛ nnéi kuu n séirine mɛ.

⁴⁰ Piyɛɛ uu kɔ́ anɔ́ acɔ pi máikɛɛ uú nɛ asɛi pi komɛisɛ uu kɔ nɛ pi n ηmóópúɛɛlɛ. U yɛ pi maa rɛ: Ani mɛwai kóɔɔ kunai pikó mpí kɛmɛɛ nómɛnécíɛ lesɛ.

⁴¹ Písoi mɛyá api Piyɛɛ nsímé mmɛ ηmurei api mɛni wolɛ. Kɛyáa kɛ́, písoi ákotokú ataani kumúnɛ pɛɛ piyómɛyáhaa pɛ́ kɛcáa rikpáɔ.

Lɛ kɛ piyómɛyáhaa api n finu nsímé

⁴² Piyómɛyáhaa yɛ pɛɛ pitumɛ icélaa kɛmɛɛ ηmóópúɛnɛ, pin tinóo risɛ má, pin kɛsɛ́ ilukɛ lɛ, pin kɔ́ keyómɛ yáási.

⁴³ Pitumɛ yɛ pɛɛ mɛwaisaɲa mɛyá nɛ mɛwai píima wapisilɛ. Mpá úyɛ un pɛɛ pakarɛntɛ rɛ Ulééca yɛɛ pikɛi wai!

⁴⁴ Pɛ́ nnéi pɛɛ Yeesu nɛ kɛfa n tɛnɛ yɛ pɛɛ kɛlɔ́ kɛsɛ wɛɛ, api rinóo risɛ wai api yɛ pilikó nnéi hóónɛ.

⁴⁵ Pi yɛ pɛɛ pɛisítɛ nɛ pilikó nnéi yáɛisilɛ, api mpá úyɛ nɔ́nɛ paí api nɛ lisiwóó sɛ́ hɔ́nɛntɛ.

⁴⁶ Pi pɛɛ kómɛinɛɛ pin siyáa nnéi mɛsɛrɛ Ulééca keyɔ́-i cápinɛlɛ. Pi pɛɛ síyɔ́ sónaanelɛ pin kɛsɛ́ lɛ, pin kɔ́ Ulééca ilukɛ nɛ kɛfa kɛsɛ hɔ́nɛ lin pi láárú.

⁴⁷ Pi pɛɛ Ulééca pakarɛnɛ, mpá úyɛ un nɛ kɛfa pi fɛnnɛlɛ, Upíima un pɛɛ mpá keyáa kɛyɛ písoi ayu lɔ́lu un pikɛcáa kɔ́páriisɛɔ.

3

Kékankáláká kɛnyinɛ pipéɛ nsímé

¹ Kɛtúnɛ kɛnyinɛ, lin mɛtaani pipéɛ masí kɛ Piyɛɛ nɛ Yohani api yisi api Ulééca keyɔ́-i piyómɛyáhaa sí.

² Písoi pinyinɛ yɛ pɛé nɛ utisi unyine sónaapɔɛ, api yɛ Ulééca keyɔ́ rinɔ́nɔ́-i u tonɛ un pɛɛ kɛi picéɛtɔ́nɛ wélei. Pi yɛ rinɔ́nɔ́ tɛ́ sɛɛ rɛ Rinɔ́nɔ́ Sɔnɛ. Pi utisi uyɛ marilɛ kékankáláká.

³ Kuu Piyɛɛ nɛ Yohani n yɛ́ pin la piké kɛyɔ́-i lomɔ́, uu kuníɛ pi wɛlé.

⁴ Piyɛɛ nɛ Yohani api u nyáni tɛ́mɛ, Piyɛɛ uu pɛɛ u maa rɛ: A tó riweríi!

⁵ Uu pi paí nɔ́nɛ un nɛ mɛ́ tɛ u yɛ́ pikɛmɛɛ linyinɛ yɔ́sí.

⁶ Kei kɛ Piyɛɛ uu pɛɛ u maa rɛ: Nɛ́ am siwóó má, am kɔ́ wura má. Amá lɛ kam m má kam Nasarɛti ukó Yeesu Kirisi rinyiri nɛ pɔ́ pálɛ: A yisi aa sónɛ!

⁷ Piyɛɛ uu kuníɛ lukɛ-lukɛ u tini uu nyɛɛsɛ. Mɛsɛ nɛ mɛsɛ, ána nɛ anui a papisi,

⁸ uu yóosi uu cuuni uu nsé kápáá, u ne pē apí ne Ulééca keyo suupō, un sónē, un cuunkēe un kō Ulééca pakarentē.

⁹ PISOI pēe n cāpinelē apí u yenu un sónē un Ulééca pakarentē.

¹⁰ PISOI apí céru re uyēe ye pēe Ulééca keyo-i Rinōnō Sōnē-i n tū un wélei. Mewai mē ame pISOI nnéi nnōo yipu aí kō píri pi wai kaí ne lē u n wa nnya.

Piyēe rinōo kuu Ulééca keyo kēmeē ní ma

¹¹ Kē utisi uyē uu lē Piyēe ne Yohani n lonaalē, pISOI nnéi apí pehé apí pikuwéé-mē kelō kē kapi ye n sée re Salomō apookpaná-mē n sí, lin nnōo pi yipaalē.

¹² Kē Piyēe uu lē n yē, uu pi pise re: Pimárecō Isirayēli pikó, yo nnya kē utisi nkó pipélé apí nní nnōo nó yipaalē? Yo nnya kani ró nyáni yare tōo ntónahe cire ne u pōise nēe tōo Ulééca kēmeē aseí tikilē nnya kē usoi nkó uu yisi uu sónē.

¹³ Pirósáyaha Apiraham ne Isaaki ne Yakupu Uleeca ye uukeikó Yeesu ríyu waise. Nórínécúruu nōo u tí ani n-yóopinane pikó anipe-i u wai, uyóopi Pilati uu re uké u riyá ani yúlu.

¹⁴ Amá nōo pēe usoi yeē úu akópe m má ne aseí ute yulu ani pēe meníhe Pilati pise re piké usoikó nó lésēme.

¹⁵ Nō tíyesele apí uyēe ye nfáa n he kopu, Ulééca uu pikpōkpō kēmeē u yukuse irónípeē ii u yenu.

¹⁶ Kēfa karí ne Yeesu n tēne nnya kē urinyiri ari usoi nkó kani nní n nyáni nōn kō nyu papukuse. Kēfa karí ne u n tēne yeē tíyese kē usoi nkó uú peí cáká-cáká yare kani nní n nyáni.

¹⁷ Amá pimárecō, ne nyule rísone re nó ne nópinéyóopi áni nyu kelenē kaní ne lē Yeesu wa.

¹⁸ Nsímé mmē kē Ulééca uú pēe mēkeē-me antepuyē nnéi ní máase mēe nkpeni nní wai. Lēle re li pise re uyē kē Ulééca uu wēe uké íwe li.

¹⁹ Lē nnya, ani mēfine conse ani nómenécíre Ulééca pa uké nóanékópe nó sárei.

²⁰ Upiima yé pēe tíyese ani kumúnjé kunyine-i hóo uu pēe uyē kuu hái mēkeē-me n wēe uu yekei nó páme. Uyēe Kirisi Yeesu.

²¹ Uyēe yé keyómēca-pō n we kelenē, hái ne kumúnjé kpe-i kē Ulééca uu nípá yo m pēserine yare kai pēe ní we yare kuú pēe mēkeē-me uantepuyē kuu n wēe m máase.

²² Moisi ye pēé maa re: Nónúlééca Upiima yé antepu unyine nó páme yare né, un nónnépuri ukó. Ani mmē nnéi kuu nó n símisine kutu ricō.

²³ Uye unsá kutu u rincō, piké Ulééca pikó kecōpe u lese apí kópu.

²⁴ Antepuyē nnéi pēe hái antepu Samuyēli-i-me n símaari aí ne nēni tulu ye siyáa nsí nsímé male.

²⁵ Nōo lē kē Ulééca uu antepuyē m máase re u ne nó mé te. Ulééca ye ne nkómēine nópinésáa séele pēé uyē-i kuú pēe Apiraham ní maa re: Pipópírē kamí ne tikine kē ne ketē nnéi nsoipuri rikpá. Nōo kō nkómēine mmē te.

²⁶ Nó nnya kē Ulééca uu uukeikó wēe uu nókenémeē u tumti kelenē. U u tummele nó nnya re uké nó rikpá uu pēe nípá nó úye uakópe-i u lese.

4

Pi Piyēe ne Yohani ketúhaane píima-i sée

¹ Piyēe ne Yohani pin kei lē pISOI símisi, mēse ne mēse, pēpēe ye Ulééca inyóonse n wa ne Ulééca keyo uméré wéese ne Pisatusee pin tuipō.

² Li pēe meyá pi pólólúle re pitume pē keté ye we pin pISOI céesi pin kō pi símisi re Yeesu ye pikpōkpō kēmeē yisi, lin pēe nyíselē te pikpōkpō yé fe apí yisi.

³ Lē nnya kapi pitume pē keté tí apí hánesi aí ne weesi re itunje ye pilólé masí nnya.

⁴ Amá nípá ne lē, pēpēe pitume pē icélaa n kō meyá ne pēé ne kēfa i tēnele, apí tulu yare pitisi ákotokú anupū kumúnjé.

⁵ Kai n weesi, Pisui fi piyukóó ne pipiwéése ne isé picélaa apí ha Yerusalem-pó cápine.

⁶ Uléecaa usina Ana ne ukéyo pikó nnéi ne Kayifu ne Yohani ne Alekisantiri pee kó pee kei we.

⁷ Api Piyee ne Yohani leseri piké ne pi túhaane, api kecópe pi nyereese api pi píse re: Nnanje ní-ye née úye kecire rinyiri kaní ne lē wa?

⁸ Nfáasone nn Piyee yipu uu pee pi maa re: Nó Isirayeli kuyu piyóopi ne piwéése!

⁹ Mewai sone kari utisi nkó wa nnya kapi neni keyaa nké ró písei re íye kai wa kuú ne peí?

¹⁰ Lē nnya, nónnénéi mmú ne Isirayeli pikó picó nnéi ani kó te Nasareti ukó Yeesu Kirisi uyē kani kunapéékóó kecáá ní kari, Uléecaa uu pikpókpó kémee u yukuse rinyiri nnanje karí ne utisi nkó písei, kuu nní isare láarú un nókenéyu-i nyenu.

¹¹ Yeesu uyē kecáá kai wólaalē te:

Tipare tē ke nó pimóme ani n fómpó,
tee nkpeni pansé tikécire tee kenú-i ní we.

¹² Uyē memáá, úyulale úka ucó úu we. Uléecaa úu rinyiri ríka ricó ketē nké kecáá pa kari yé n sée liké ne tiróyu n lo.

¹³ Piyee ne Yohani ápi menyuwe píima méka má ápi kó piyukóó píka. Amá piripóó kapi péé ne símisi ne itisi. Ke pitúhaane api lē n yé, ai pi muuni simm, api kó ceru re Piyee ne Yohani ye péé ne Yeesu sónle.

¹⁴ Kapi usoi yee ní peí n nyáni un pikékúrí nyenu nnya, pitúhaane pē ápi pee nyu ní-ye kapi yé male.

¹⁵ Api pee Piyee ne Yohani ketúhaane ke-i lákase, api pee kei n we pin pimécópecire nsímé píjirise.

¹⁶ Api pee m píseine re: Iye kari písoi mpí waine? Yerusalem kuyu nnéi ye pikóme masí re pi mewaisaŋa píima wa. Ari yé fe tóké kési.

¹⁷ Lē nnya, nsímé mmē ín kape ne pikóónú rinkpá, tóké ne pi ye ari pi cési re ápi kape úka mpuri ne Yeesu uyē tinyiri níka písímé rikpá.

¹⁸ Kei kapi pee pi séepó apí ne pi yulu re ápi kape Yeesu nnanje ne picélaa rikpá. Api kape ye ricuruu urinyiri sée.

¹⁹ Piyee ne Yohani api pi pése re: Nó ticuruu ani ripaí nké te li ne Uléecaa kémee sá re usoi uké nó pakare née Uléecaa kuu yé pakare?

²⁰ Nóo yé nkpeni mmē ceri. Tó ári yé fe tóké lē kari n yé ari kó kom písímé riyá.

²¹ Kei ke pitúhaane pē ápi kó picé pi rikpá api pi yá api tómpó. Ápi níka yē kapi yé ne rinwáána piké ne kutu pi rimpása. Písoi meýā ye péé wele pin mewai mee nní n wa nnya Uléecaa pakarente.

²² Utisi uyē kapi nní ne Uléecaa nnanje m pōise aŋmē ye aféena rifaale.

Kirisi pikó piyomeyáhaa

²³ Kapi Piyee ne Yohani rin-yá, api yisi api pipísoi leepó api lē ke pepere ye Uléecaa inyóonse n wa piwéése ne Isirayeli piwéése api pi ní ma pi keeni.

²⁴ Ke pipísoi pē ápi lē n kó, api rinóó rise wai api Uléecaa yáási re: Upíima Uteneciré, póó ketē ne keyóme ne mínimaa ne lē nnéi lee nípa yei ní we wa.

²⁵ Mpófáasone kaá ne ritiki aá ne urósáayaha Tafiti upókeikó maase re:

Yo nnya ke mpuri sane pikó api ketē kecáá pansente?

Yo kecire nnya ke sisoipipi asi simúnjé kópe wai?

²⁶ Ketē kecáá piyóopi ye pimécire cápine re piké atópi leeme.

Piyóopi api rinóó rise wai re piké ne Upíima ne uyē kuu n wée tó.

²⁷ Meyíkíyiki ke Erooti ne Pónsi Pilati ne Isirayeli pikó ne mpuri sane pikó api Yerusalem nté rinóó rise wa re piké ne upókeikó Yeesu kaa n wée tó.

²⁸ Lē kaa mekke-me m musí, aá ne mpónanje yekei kapi nkpeni lē wa.

29 Lē nnya, a nkpéni pipicé ísəne kutu rico, Upíima aa tíyese pipókεικό piké itisi ne mpósímé riyóó.

30 A mpónaŋe nyíse pitóikó piké pélesi, aa mewaisaŋa ne mewai píima upókεικό Yeesu kaa n wéε rinyiri ne wapisi.

31 Kapi lē piyómeyáhaa m masí, kelō ke-i kapi n cápinelē ake yéŋesi. Nfáasəne nn pinnéi yipu api pεε itisi ne Ulééca nsímé n yóólē.

Kirisi pikó rinə rise

32 PISOI kulúí kpē nnéi pεε ne Yeesu kefa n tene ye pεε kefa pénelenle pin kə kemúŋé kεse má. Uka úu ye pεε maa re u linyine umεcire te. Mpá yo kapí pεε pénelē pin te.

33 Ulééca ye pεε pitume ínəŋe hele pin ne nyíse re Upíima Yeesu ye nkpə kémεε yisile, Ulééca un pεε Kirisi pikó nnéi meýá kpálē.

34 Líka aí pεε piuka párilē. Pεpεε sicare née síyə m má yèè pεε si yáale apí ne lisiwóó cápinεpə

35 apí pitume pa. Pē pəó mpá úye ncəŋ paí apí ne si həənentε.

36 Pi pεε Lefi mpuri ukó unyine Siipuru ketē-pə marile. Pi ye u sée re Yosefi. Pitume pəó rinyiri u he re Parinapasi. Liasei re uyεε ye picə rinŋmóópúse.

37 Uyē uu kə ukεcəre yái uú ne lisiwóó hapə uu pitume pa.

5

Ananiyasi ne Safira nsímé

1 Utisi unyine ne uunəsi pεε pεé we. Pi ye u sée re Ananiyasi, api unósi pə́ te Safira. Utisi uyē uu ukεcəre yái.

2 U ne unósi apí kómεine apí siwóó hásu apí pésu, uu pεé ne sitórəó sí uú ha pitume pa.

3 Piyεε uu pεε u pise re: Ananiyasi, íye kai wa ke Setani uu lē pə́ lə́ uú ha ne Nfáasəne kiraase aa kecəre siwóó hásu aa pésu?

4 Pəké kelene kecəre kē n yáá, aí pəó ke tee? Kemeyái-maá, aí pəó kesiwóó tee? Yo nnya kaa nkpáni mewai kópe mmé ripóyu-i wa? A kə te aí sisoipipi kaa kiraase, Ulééca lo kaa kiraase.

5 Ke Ananiyasi uu lē n kə, uu lolu uu kpi. Iwame píima inyine ii pē nnéi pεε lē n kə loni.

6 Piŋmáne apí yisi apí kusáŋáá u pilaa apí sákaa apí ne leepə apí ha kulesi.

7 Ituŋe mekóónú metaani memáá, unósi un tuipə úu nyu re linyine ye wa.

8 Piyεε uu u maa re: A né símisi nké te nnéi mmú kani nókenécəre yáa, née yo? Uu re: Eεε, mmεε mu!

9 Piyεε uu u maa re: Yo nnya kani kómεine aní ne Upíima Nfaasəne peeni? Aa nyánii, pεpεε upóla n kúlesi ana kam nní kómεi pin lonti. Pi kə lē ne pə́ tósule.

10 Kei nní, unósi uu Piyεε ana nyε-i lolu uu kpi. Piŋmáne pē piké ne n lompə un pikpə masí, apí u kpisi apí ha ula kekúrí kulesi.

11 Iwame píima inyine ii Kirisi pikó nnéi ne pεpεε nsímé mmē n kə loni.

Mewaisaŋa ke Ulééca uu n wapisi nsímé

12 Pitume ye pεε mewaisaŋa ne mewai píima pISOI inipεε-i wapisile. Pεpεε Ulééca ne kefa n tene ye pεε rinəó rise wale apí ye kei kapi ye n sée re Salomə apookpaŋá-i n cápinelē.

13 Uka ucə úu ye pεε méwoó kaha uké pi leepə, mpá ne lē, pISOI apí pεε kə kusa pi waiselē.

14 Pitisi ne pinósi kulúí pεε Upíima ne kefa n tene apí pεε mesére pi n kpáriisεpə apí ne kulúí kpá.

15 PISOI apí ye pεé ne pitóikó icée-i léepə apí pisifine ne asáŋáápəré kecáá pi finsente re Piyεε un píyei kei n tósu, ukumíri kuké mpá use unyine yarii.

16 PISOI kulúí apí kə ayu nyεε ne Yerusalem n kólē yisi apí ne pitóikó ne pinírihélaa wúrunkεεpə, apí kə pinnéi pélesi.

Lē kapi pitumε n wéekuse nstímé

17 Kai lē n wa, Uléecaa usina ne Pisatusee pεε ukékúrí n we api kufatoi píima ne nyere re piké pitumε cópii.

18 Api masei pi cópii api kuyu kukpaniilee kémεε pi hánεsi.

19 Amá kai kesine n wa, Upíima uleecaatumε unyine uu sí uú ha kukpaniilee hánne uu pi lesepa, uu pi maa re:

20 Ani Uléecaa keyo-i ha, aní ha nsímé μεε ye nfáa n he ke Yeesu uú ne n ka nnéi pisoι símisi.

21 Pitumε api masei ηmurei api mmare mare yisi api Uléecaa keyo sí apí ha pisoι picélaa kápáa. Uléecaa usina ne pεpεε ukékúrí n we api tuiiri api pitúhaane wéése ne Isirayeli piwéése nnéi icápine séi. Kei kapi pisoι tū apí ha pitumε pē kukpaniilee-i kpiípa.

22 Ke pē api n ha, apí kukpaniilee-i pi yē. Api pεε pεeri api pi maa re:

23 Tō kukpaniilee leepole kun n̄sone hanaalē, piméré pōon kō anōnō-i t̄apaalē. Amá kari n hánne, ári úka kemée yē.

24 Ke Uléecaa keyo uméré wéése ne pεpεε ye Uléecaa inyōonse n wa piwéése api lē n kō, ai méwoo pi wai, api pεε lē kai yé ne kétō n kpu kecáa m músu.

25 Kei ke unyine uú ka uu pi maa re: Nō kómēii! Pisoι pē kani kukpaniilee-i n wa pεε nní Uléecaa keyo-i nyenupa pin pisoι céési.

26 Uméré wéése ne piméré picō api pεε yisi, apí rikōhō mekō wa apí ha pi kpiípa apí ne hapō, pin wuru re pin pitumε pē ne rikōhō n wai, pisoι yé apare pi tapisi api pi kóni.

27 Kapí ne pi n hápa, api ketúhaane píima-i pi séi. Uléecaa usina uu pεε nsímé pipísei pi kápáa

28 re: Karí ne nó n yē arí ne ketē kpeeni re áni kape usoi uyē tinyiri ne n céési, íye kani wa? Nō wele nōn Yerusalem kuyu nnéi icélaa iyē nōjlē n̄pá úye uké kō, nōn kō la re unkpō iwε iké ne ró tene!

29 Piyεε ne pitumε picō api pi pesε re: Li ne sá re usoi uké Uléecaa pakare ne kuu yé pisoι m pakare.

30 Yeesu uyē kani kuna kecáa n karií ke pirósáa Uleecaa uu nkpō kémεε yukuse.

31 Uléecaa ye ukuluke-luke-mē kényukōó tone-i u ritaásele uu u waise Uyōopi ne Uyulale. Uyē kuú la uké Isirayeli pikó nyíse re piké ritiki apí ne piakópe kepire tō uu pεε pi sári.

32 Tōó nsímé mmē pitansei, Nfáasone ke Uléecaa uu pεpεε u m pakarelē n he pō ne kō itansei lele.

33 Ke pitúhaane api lē n kō, ai pi fukōome api re pi yé pitumε pē kō.

34 Amá Ufarisi unyine ye pεε pitúhaane pē kecōpe wele. Pi ye u sée re Kamaliyeli. Isé ucélaa unyine lo ke n̄pá úye uu n waiselē. Uyεε pitúhaane píima pē kecōpe yisi uu re piké pitumε pē lesepa nkáripí kelene.

35 Kapi pi n lesepa, uu pεε pεpεε n cápinelē maa re: Nō Isirayeli pikó, ani nómenécíre t̄i ne mewai mē kani nní n̄ la nōké pisoι pē wa.

36 Ai kahane nkpáni n n̄n̄ai ke Teetasi uu léeme un pólólē te u úyukōó píima unyine le. Pisoι píle píle mena kumúnjé pεε u ritiki. Api u kopu. Pē nnéi pεε pēé unkó n t̄ikilē api kpií, piuka úu neni tiselē.

37 Uyē kepire, Kalilee ukó Yutasi pōó pikéē itunje kumúnjé léeri, uu pisoι kulúí kpáú api u n tikilē. Uyē uu kō kpi, pεpεε pēé u n t̄ikilē pōó kō kpii.

38 Lē nnya, ne la ké nkpéni nó símisi re áni kape ne pisoι mpí kutu n colē. Ani pi riyá piké tōmpō. In te sisoipipi kémεε ke pisimúnjé ne piliwaiwai nní ai léeri, méwoo kai waine.

39 Amá in te Uléecaa-i kai léeri, n̄nanje n̄-ye ke nōó má nōké ne linyine pi wa. Ani nómenécíre t̄i, ai kape ka liké wa re nō ne Uléecaa tōpu.

40 Api masei unkó kóm api u tiki. Api pεε pitumε pē séipa api rinōó he re piké sipópi pi yéeriine apí ne pi yulu re apí kape Yeesu rinyiri ne pisoι pisímé rikpá, api pεε pi yá api tōmpō.

⁴¹ Pitume api mpóonare ne pitúhaane pē kekúrí yisi, lin pi láarú re Ulééca yee yē te pē kaí ne sá re piké Yeesu nnya íwe li.

⁴² Mprá keweesi kéye ke pitume api pēe Ulééca keyo-i ne síyo kémee Nsimé Kεcire picélaa ne mpiyóo ημόópúlē.

6

Pi pitisi pisēi lese re piké pitume n leni

¹ Yeesu pipiretiki api kumúnjé kre-i kulúí wai ísone. Upipiretiki pēe Mékireki n símisi api Pi-epiree ne n tēni re pi nprá keyáa kéye iluke kapi ye n hōone kémee pipikumannosi menípeē le.

² Kei ke Yeesu pitume kefi ne pité pē api upipiretiki riwúí tē sée api cápine api pi maa re: Ai ne sá re tóoké Nléécaasimé piyóo ne siká wa tóké ha iluke pihōone ne kutu n cōlē.

³ Lē nnya pimárecō, ani nókenécōpe pitisi pisēi pē kaní ne isoi sōne n nyu lese. Nfáasōne nké kō pi n yipaalē, piké kō mewéesesōho m má, tóké pikēi pē pianipe-i wa.

⁴ Tóoké pēé uye-i ne piyómeyáhaa ne Nléécaasimé piyóo n ημόópúlē.

⁵ Tinóo tē ari pinnéí larisi, api pikεcōpe písoi pisēi lese. Pēpēe Etiyēeni yee Ulééca ne kefa meýá n tenelē, Nfáasōne nn kō u yipaalē. Uyē ne Filipu ne Purokōo ne Nikanōo ne Timōo ne Parimenaasi ne Antiyōosi ukó kapi ye n sée re Nikolaa. U pēe mekēe Pisuifi keyome yáasile uu kelene pansē Yeesu upiretiki.

⁶ Kapi pi n lése, api pi kpísi apí ne pitume leepō, pē api pikecáá keyóme yáasi api kō anípe pikecáá láa.

⁷ Nléécaasimé nn nprá yei n kóónulē, Yeesu pipiretiki pin meýá kulúí wai Yerusalem kuyu-i, aí ne pēpēe ye Ulééca inyōonse n wa meýá pēne api Yeesu ne kefa tene.

Etiyēni metine

⁸ Ulééca ye pēe Etiyēni meýá ípēelēe nyísele uu kō ínnaŋe u he un ne mewaisaŋa ne mewai píima písoi kecōpe wapisi.

⁹ Pisuifi kuyómeyáhaalee pikó pinyine kapi ye pēe sée re: Pēpēe ilási kémee ní le keyō. Alekisantiri ne Silisii ne Asii ketē pikó ye pi. Pikecōpe, pitisi pinyine api nsímé nnyine kecáá ne Etiyēni íkeŋene wai.

¹⁰ Amá apí yé fe piké ne Etiyēni keŋene, mewéesesōho ke Nfáasōne nn u n he nnya.

¹¹ Api pēe písoi pinyine kulēi re piké ukecáá nnōome wa re pi kō un Moisi ne Ulééca alē fáánii.

¹² Api kō kuyu písoi ne kuyu piwéése ne isé picélaa itái súúni api yisi api nyere, api sí apí ha Etiyēni tini apí ne ketúhaane píima-i sí.

¹³ Api kō pinōome pinyine ne hapō re piké íseérakó li piké ne u rikpára re: Meséere ke utisi nkó uu Ulééca keyō ne isé alē fáánii.

¹⁴ Tō konle un símaankēe re Nasareti ukó Yeesu uyē né Ulééca keyō fori uu kō inyékii ke Moisi uú ne ró n tíye conse.

¹⁵ Pē nnéí pēe ketúhaane píima ke-i ní we ye pēe Etiyēni kéyu-i nyáneile api yénu re ukeyu ye uléécaatumē kekó mecō wele.

7

Etiyēni rinōo kuu ní ma

¹ Ulééca usina uu pēe Etiyēni píse re: Lēe ni meseii?

² Etiyēni uu re: Nó pinémárecō ne pinésáa, ani kutu ricō ísone ani kóm! Ulééca, meýōopi ute ye urósáa Apiraham tikpáfúmele pēé uye-i kuú pēe Mesopotamii-pō ní we, uu kelene Haraani-pō fine.

³ Uu pēe u maa re: A kepótē ne kupómáre riyá aa ketē kē kam pó n nyísene kémee sí.

⁴ Apiraham uu pεε Kalitee ketē yisi uú ha Haraani-pō fine. Usáa mekpō-maá, Ulééca uu kei u kpísi uú ne ketē nké-i kani neni nní n we weri.

⁵ Ulééca uu kei ketē u he. Mpá kénacōpe ritísí, úu u he re uké kei ripéélú. Amá uu pεε rinóo yekei re u yé kennéi u ne masí upipirē pa apí n te. Uu kō pεε kumúnjé kpe-i kewá má.

⁶ Lē ke Ulééca uu u mí ma ye nní:

Kucōyu-pō ke pipópírē apí masí finene, apí ilási pi tini, apí íwe pi wai aḡmē píle píle mena.

⁷ Amá né ne mpuri mmεε ilási pi n tinine túhaane apí pεε limemáa léeri apí weri apí nté kelō nké-i né yáasi.

⁸ Kei ke Ulééca uu pεε u ne Apiraham kecōpe rinóo yekei re uké riké. Lē nnya kapi Isaaki mari Apiraham uu pεε keyáa páha-paha tunjé u ké. Isaaki pōo kō uuḡmánε Yakupu ké. Yakupu pōo kō limεcō upiḡmánε kefi ne pité pē kérii. Pεpεε nní pirókpure kefi ne pité pē.

⁹ Pikpure pē apí pikεcōpe use kapi ye n sée re Yosefi ne kefa tóosi apí u yái, uú ha Esipiti-pō ilási le. Amá Ulééca ye pεε Yosefi kekúrí wele, uu ncōḡ nnéi kémεε u lese

¹⁰ uú ne kefa u fénnε uu mewéessesōhō u he. Esipiti uyōopi uu Esipiti ketē kecáa iyōopi u tonse uu kō ukεyō likó nnéi kpísi uu uanipe-i wai.

¹¹ Nkú nnyine nn Esipiti ketē nnéi ne Kanaa ketē loni. Pirósáayaha apí íwe píima le, apí ye yē piké li.

¹² Yakupu uu kóm te melukεpipi ye Esipiti ketē-pō we, uu pirósáayaha tum mefoí.

¹³ Kapi melírū n hápō, Yosefi uu tíyεε upimarεcō apí u ceru. Esipiti uyōopi pōo kō Yosefi riyíki céru.

¹⁴ Yosefi uu pεε tum apí usáa Yakupu séipō ne ukumare nnéi pisoí kuwóo ne afεéré ne pinupū.

¹⁵ Yakupu uu yisi u ne pirósáayaha picō apí ha Esipiti keteni-i fine apí ha ne kei kpíni.

¹⁶ Apí pi cōni apí ne Sikem kuyu sí apí ha kei rikpíi ke Apiraham uu Hamōo piḡmánε-i ne usiwóo n lō kémεε pi kulesi.

¹⁷ Ke rinóo ke Ulééca uu pεε Apiraham n yekei itunje ii n nyahairi, ntōpuri nn pεε meyá kulúí n wai Esipiti ketē kecáa.

¹⁸ Uyōopi fale unyine yeé úu pikai Yosefi nkó nka n kómaalē uu Esipiti keteni-i iyōopi tone.

¹⁹ Uyōopi uyē uu ntōpuri ne isōhōcece tóoi uu pirósáayaha íwe lukεise, hái un náasi yare piké pisipipi riyá siké kpí.

²⁰ Likumúnjé kpe-i kapi Moisi mari un Ulééca inipeε-i nyamí. Iwáre itaani kapi usáa keyō-i u kpíni.

²¹ Apí limemáa u fómni, Esipiti uyōopi ukpére uu u kpísi uu nyólu yare uricuruu yeε u mari.

²² Esipiti pikó menyuwe nnéi kapi u céesi, unsímé ne umewai ame tíyεε uu rínanje m má.

²³ Kuu inḡmē afεena n yé, uu re u yé ha upimarεcō Isirayεeli pikó rilóólú.

²⁴ Kuu n hápō, uu Esipiti ukó unyine leepō un Isirayεeli ukó unyine kaii. Uu unárei kecáa kpá uu Esipiti ukó uyē kaii uyē uú ha ne kpi.

²⁵ Moisi ye pεε músu re upimarεcō Isirayεeli pikó yé kō te uyē ke Ulééca uu la uké ne ritiki uké ne ilási kémεε pi lese. Nénpákane upimarεcō apí lē kō.

²⁶ Moisi uu kō keyáa lírū tunjé Isirayεeli pikó pité leepō pin cénjesi, uu pεé hapō re uké pi yoriye. Uu pi pise re: Nō pisoí pise le, pinésáne! Yo nnya kani pεε cénjesi?

²⁷ Uyεε pεε ucō n íwe n wai uu pansεpō uu Moisi láupō uu u pise re: Wóo iyōopi pō tónse re a irósímé n túhaane?

²⁸ Pō lalε pōké né kpu yare kaa sé Esipiti ukó n kpu, née íye?

²⁹ Ke Moisi uu anóo nyē n kō, uu wuru uú ha Matiyaa ketē-pō tone. Kei kuu piḡmánε pité mári.

³⁰ Inḡmē afεena memáa, Moisi uu pεε keyáa kenyine kucesi kóima-i Sinayi riyōpe kekúrí n we. Kei ke Uléécaatume unyine uu kuhíhíi kunyine kecōpe inalempi kémεε u rikpáfume.

³¹ Ke Moisi uu lē n yē, ai menyine u wai. Uu re uké rinyasópō uké ha mewai mē nyáni. Uu Uléecaa rinō kom te:

³² Née pipósáayaha Uleecaa, ne Apiraham ne Isaaki ne Yakupu Uleecaa. Moisi uu pee iwame ne n terii úu kaha uké riwerii.

³³ Upiima uu u maa re: A apónéeri mahã, li we re kelō ke-i kaa nní n nyenu ye Uléecaa ripōhō le.

³⁴ Ne Esipiti keteni-i nnépuri iwe yenle, am kō piimōpi kom. Lē nnya kam ka ké pi yoriye. Lē nnya, a nkpéni kam ké Esipiti ketē-pō pō tū.

³⁵ Moisi uyē ke Isirayeli pikó apí pee n kési, api u maa re: Wōo iyōopi ne itúhaane pō tónse? Uyē cire ke Uléecaa uu tumme re uké piuyōopi, uké kō ilási kémee pi lese. Uléecaatumē uyee kuhíhíi kecōpe inalempi kémee u rinkráfúme yee u lénine.

³⁶ Moisi yee Isirayeli pikó Esipiti keteni-i lésemē. Inmē afena kémee kuú ne Esipiti keteni-i ne Míni-Wéé-Kukoi kémee ne kucesi kóima-i mewaisana ne mewai píima mē wapisi.

³⁷ Uyē cire yee pee Isirayeli pikó símisi re: Uléecaa yé antepu unyine nó páme yare né un nōnnépuri ukó.

³⁸ Ke Isirayeli pikó apí pee kucesi kóima-i n cápine, uyee pee pirósáayaha ne Uléecaatumē yee Sinayi riyōpe kecáá-pō u n símaari kecōpe we. Uléecaa nsímé mee ye nfáa n he kuú pee yósu un tó pálē.

³⁹ Amá pirósáayaha apí péé la piké u pakare, api uipuri yulu apí n káipi piké Esipiti pele.

⁴⁰ Api pee Arō maa re: A piléecaa ró mō pee yé keróyu-i n sōne, li we re ári nyu lelee Moisi uyee nní Esipiti ketē-pō ró n lésemē n wa.

⁴¹ Api keyáa kē tináaripi mōm, api ri nyōonse, api pianipe limōme-mōme lē anyá wai, piakin aa niyesi.

⁴² Amá Uléecaa uu kepire pi tō uu pi yá api itunje ne iwáre ne awárepi n yáasi yare kai antepuye atelé-i n wólaalē. Li kei wólaalē te:

Nó Isirayeli pikó, né kani inmē afena kémee kucesi kóima-i isee ne nyōnsente ani kō licō licō hekesii?

⁴³ Amá piléé kapi ye n sée re Molōki kucáníi ne nōpinéléé Refaa riwarepi kaní pee topori. Lē kaní serí non ne pi yáasi. Lē nnya kam nó lésene ké ne Papilōni ketē kepire-mempō ha.

⁴⁴ Pirósáayaha ye pee kucesi kóima-i kucáníi mále kpee n nyíselē te Uléecaa ye tó ne uyē kecōpe rinō yekeile. Ku péé wele yare kpē ke Uléecaa uú pee Moisi n símisi re uké wa. U pee Moisi maa re uké kpē kuú pee n yé kucō wa.

⁴⁵ Pirósáayaha ye kucáníi kpē ne pipipirē tíyēle. Péé uye-i ke Yosuwee uú pee pi n kpráulē kapí péé ne ku ripéne apí ne ketē kee pikeyu-mempō ní we téj. Ketē kē pikó ke Uléecaa uú pee lákase. Kucáníi kpē aku lē Kanaa-i n we aí ne Tafiti kumúnjé tulu.

⁴⁶ Uléecaa ye péé ne Tafiti kefa fénnēle. Tafiti uu pee u pise re uké ncée u he uké kényō mō keké wa kei ke Yakupu Uleecaa uu ní we.

⁴⁷ Amá Salomō yee ka uu kényō u mōm.

⁴⁸ Mpá ne lē, Uléecaa yee mpá yo kecáá ní tū, úu síyō ke pisei api m mō kémee sói. Yare ke antepu Esayi uu ní maa re:

⁴⁹ Upiima ye maa re
Keyómecaa ye rinéyōopitū le,
ketē pōo kenénacōpe

kényō kéye ke nōo yé né mō?
Yei kam yé tone ké ne n wénte?

⁵⁰ Ai rinécúruu née lē nnéi waa?

51 Etiyeni uu kə pimáa pi kpá rɛ: Nó písoi mpí atii ye páápúle hái. Nó akín takále, nóanétu áa ye kə nsímé kó. Nópínésáayaha meɔ kani nní we nən Nfáasəne rinəw kesu.

52 Antepu úye mpuri ke nópínésáayaha ápi wéékuselē? Pē nnéi pee n símisi rɛ Asei ute ye weme kapi kó. Asei ute uyē ke nów kə nkpéni nní piláarə anipe-i wa ani u kopu.

53 Ulééca ye ne piléécaatumɛ ritikile uú ne uisé nó pa, amá áni i ritiki.

Etiyeni nkpə kecáa nsímé

54 Ke pɛpɛɛ pee ketúhaane-i ní we api lē n kó, ai kuwói pi fukəwme api pee Etiyeni nsímé mmē ne aní n takai.

55 Amá Etiyeni pów pee kelééca inípee n tapaalē, Nfáasəne nn u yipaalē un ne Ulééca meywəpi ne Yeesu ye Ulééca kuluke-luke-mē kényukótonɛ-i n nyenu nyáni.

56 Kei kuu pee rɛ: Ne keyómeɛca nyánile ken wúkulelē, Usoi Kepipi ken Ulééca kuluke-luke-mē kényukótonɛ-i nyenu.

57 Kuu lē ní ma, api kepupɛila píima kenyine té api atu tápisi api pinnéi kesē pehépə api u filí,

58 api u lakase apí ne kuyu iyaa leepə api apare u tapisi api kópu. Pɛpɛɛ kei ní we api pisitukanka cícaá máhani api unmánɛ unyine kapi ye n sée rɛ Səoli pa uu si m mé.

59 Pi Etiyeni apare tapisile un we un kə ne keyóme yáasi. Uu rɛ: Upíima Yeesu, a nnéfáa yási,

60 uu pee anui kecáa wúla uu mesóri pupɛi rɛ: Upíima, kapɛ akópe nnyé piriye kecáa wa. Kuu lē pimáa ní masí, uu pee kpi.

8

1 Etiyeni nkpə mmē nní ne Səoli sá.

Səoli ye Kirisi pikó wéékuselē

Likɛyaa kē cire kapi Yerusalem kuyomeyáhaalee pikó piwéékuse koraane ai wónəw. Pinnéi api Yutee sité ne Samarii sité kecáa yékáa, ai yá pitume nmanɛ.

2 Písoi pee Ulééca likó ní la pee Etiyeni kulesi api nkpə tone api ukécáa téní hái.

3 Səoli pón n mósópúlē tɛ uké Ulééca icápine kpu. Síyə kuú pee kónúlē un Kirisi pikó cópii, pitisi ne pinósi, un kukpaniilee súúni.

Filipu ye Nsímé Kεcire Samarii keteni-i yóólē

4 Pɛpɛɛ rin-yékaa ye pee ketē kónúlenle pin Nsímé Kεcire yóólē.

5 Filipu uu yisi uú ha Samarii kuyu maa-i yóó rɛ Yeesu ye uyē ke Ulééca uu n wéɛ.

6 Písoi nnéi ye pee rinów rise wale pin Filipu kutu cələ. Pi pee kómɛile rɛ u mɛwaisaŋa wapisí, api kə me yenu.

7 Aníri ye pee písoi meyá kémɛɛ lele an pupukɛɛ. Síkankáláká ne pipáikó kulúi ye pee pélesile.

8 Ai pee lē nnya písoi n láárú kuyu kpe-i.

9 Utisi unyine ye hái mekɛɛ-me kuyu kpe-i we, api ye u séi rɛ Siməw. U pee metarɛwai wapisile ai ye Samarii pikó nnów yipu. U kə pee umɛcire kpíilenle rɛ u úyukó unyine le.

10 Písoi nnéi, kai n kpísi siwá ne piwééɛ ye pee u waiselenle hái. Api ye maa rɛ: Ulééca nnaŋɛ kapi ye n sée rɛ nnaŋɛ maa mee usoi nkó kémɛɛ we.

11 Háí mekɛɛ-me ke umetarɛwai amɛ nnów pi yipaalē. Api pee lē nnya u n waiselē.

12 Amá ke Filipu uu Ulééca iyəwpi ne Yeesu Kirisi kecáa Nsímé Kεcire pi n símisi api n murei, pi tíyɛsɛɛ api míni pi wole, kai n kpísi pitisi ne pinósi.

13 Siməw uyē ticuruu pów kə ne Nsímé Kεcire mmē kefa tɛne api míni u wole. Uu pee Filipu n tikilē un mɛwaisaŋa ne mɛwai píima ke uyē uu n wapisí nyáni mɛn nnów u yipaalē.

14 Pitume pee Yerusalem-i ní we api kóm tɛ Samarii ketē pikó ye Nléécaasímé yási. Api pee Piyɛɛ ne Yohani kei tumpə.

15 Píkɛtɛ kē api yisi api sí apí ha ne Ulééca welu rɛ uké Samarii pikó pē Nfáasəne hɛ.

16 Nfáasone nín pɛɛ kahane likumújé kpɛ-i úka kecáá n súime. Míni nmanɛ kapí pɛé nɛ Yeesu rinyiri pi wole.

17 Kei ke Piyee nɛ Yohani api pɛɛ anípe pikecáá rilaa, Nfáasone nn pɛɛ pi loni.

18 Ke Simɔɔ uu n yé tɛ pitume ye pisoí kecáá anípe rilaa Nfáasone nn pi loni, uú nɛ siwóó hapɔ uu pitume pē maa rɛ:

19 Ani kɔ né nnaɲɛ mmē he ké ye nen úye kecáá anípe rinlaa, uké Nfáasone yɔsí.

20 Amá Piyee uu u pɛɛ rɛ: Nó nɛ sipówóó sē ani ásáláú wa. Pɔ musí rɛ pó fe aa Ulééca lihehɛɛ nɛ siwóó lɔluu?

21 Lipókó líka ái nté we, áa kɔ líka kecáá nté ncée má. Li we rɛ áa Ulééca kɛmɛɛ aseí má.

22 A kɛpómújé kópe kɛpire ritɔ aa Upíima nɛ tɛni rɛ lin kusárei n we, uké kɛmújé kē pó sárei.

23 Nɛ nyáni yare nfasimé kópe nɛ rikpákárá kaa n fanaalē ye pó múlɛnɛ yare ulási.

24 Kei ke Simɔɔ uu pɛɛ rinó yɔsí rɛ: Ani nórínécúruu nɛ Upíima né tē, lē kani nní mí ma ái kape nɛ né n wa nnya.

25 Ke Piyee nɛ Yohani api Samarii kuyu kpɛ-i Upíima nsímé piyóó nɛ picélaa mí masí, api yisi api Yerusalem pɛɛ, pin ncée-i siyupi meyā kɛmɛɛ Samarii ketē kecáá Yeesu Nsímé kɛcɛrɛ yóólē.

Filipu nɛ Etiyopii ukawe ifaaci

26 Upíima uleecaatumɛ unyine uu Filipu maa rɛ: A yisi aa itunɛ kumii-mē panɛ aa Yerusalem ncee mɛɛ Kasaa n cɛpílē kpísi. Api ye ncée mmē titiki.

27 Filipu uu mɛɛ nɛ mɛɛ yisi uu tómpɔ, uú nɛ ncée Etiyopii ketē utisi unyine sáne. Ukawe píima unyine lo *. Uyɛɛ Etiyopii unɔsiyɔpi Kantaasi memá nnéi kecáá pailē. U Yerusalem-i kalɛ rɛ uké Ulééca yáási

28 un pɛɛ nkpéni kulu, un ukɛsannɔipi kecáá tū un antepu Esayi ritelé kénéni.

29 Nfáasone nn Filipu maa rɛ: A kenóipi nké kekúrí hapɔ.

30 Filipu uú nɛ itóó nyɔsɔpɔ uu kóm Etiyopii ukó uyē un antepu Esayi ritelé kénéni. Filipu uu u píse rɛ: Pɔ lē kaa n kénéni aseí kómɛii?

31 Utisi uu rɛ: Unyine unsá né n lē, íye kam yé nɛ kō? Uu pɛɛ Filipu séi rɛ uké hapɔ uké kɛsannɔipi kɛmɛɛ ukekúrí tonɛ.

32 Li Ulééca Nsímé kelō kē kuu n kénéni kɛmɛɛ wólaalē tɛ:

Pi nɛ u tósulɛ yare kapí ye

kusányaha n tórɔi pin nɛ pikópe sí,

un séélē yare risáɲipi kapí nkpíí ní nyálu, úu rinóó wúkule.

33 Apí nɛ u túhaane api u cɛpise, úu pɛɛ nkpáni líka tu.

Wóo yé pɛɛ nkpáni upipirē tinɔ maa?

Pi ketē kecáá unfaa leselɛ.

34 Kuu lē pikéē m masí, uu pɛɛ Filipu píse rɛ: A risuúlu a né símisi nké tɛ úye nsímé kɛ antepu nkó uu nní símisi. Uricuruu kuú nɛ máne néɛ unyine nsímé kuu símisi?

35 Kei ke Filipu uu pɛé nɛ antepu Esayi nsímé mmē riwááná uú nɛ Yeesu nsímé kɛcɛrɛ u símisi.

36 Api nsé nɔɲ apí ha nɛ míni kelō kɛnyine tulu. Ukawe píima uyē uu pɛɛ rɛ: Míni ye mmé nní. Yo icɔ yɛɛ párilē ké nɛ míni ní wole?

37 [Filipu uu u pɛɛ rɛ: In tɛ pɔ nɛ kɛpófa nnéi nsímé mmú tɛnɛ, pi yé fe api míni pó wole. Utisi uu rɛ: Nɛ nɛ kɛfa tɛnɛ rɛ Yeesu Kirisi ye Ulééca Kɛpipi lɛ.]

38 Uu kɛsannɔipi nyɛɛɛɛ, u nɛ Filipu api míni-i lompɔ, Filipu uu míni u wole.

39 Kapí míni-i n léepɔ, Upíima Nfáasone nn Filipu kpíipɔ, ukawe uyē úu pɛɛ piyéne u rikpá. Uyē uu kɔ mpóɔnare nɛ uncee nɔɲ.

* 8:27 Pi ye pɛɛ kuyu kpē inyeki kɛmɛɛ pikawe píima pē camɛsilɛ api kɛlɛnɛ piki pi pa uyóopi keyɔ-i.

⁴⁰ Filipu pṓo ha Asṓti ketē-pṓ leeri. Uu pɛɛ kei ayu nnéi nyɛɛ ncée-i ní we kémɛɛ Nsímé Kɛcire n yóólē uú ha ne Sesaree ketē tulu.

9

Sṓli ye mɛfine conse

(UPM 22:6-16; 26:12-18)

¹ Sṓli úu pɛɛ kusa kumúnjé kpɛ-i Upíima pipiretiki ne kefa pṓólú un wéési uké pi kṓ. Uu yisi uu lē nnya Ulééca usina lɛɛpṓ,

² uu rɛ uyɛ uké átélɛ u wa aké ncée u hɛ uké ha Tamaasi-pṓ Pisuiɛ ayomɛyáhaalee rika. Un kei píye n lɛɛpṓ pɛɛ Upíima ncee n tíkílɛ, pitisii, pinósii, uké fe uké pi cópii uké pahaankɛɛ uké ne Yerusalem tṓmpṓ.

³ Kuu ncée n kpísi un ne Tamaasi nyahaipṓne ke metéi menyine amɛ mɛyéne mɛɛɛ keyómɛca-pṓ leemɛ amɛ tapu amé ne u kṓónú.

⁴ Uu keteni-i lólu, uu pɛɛ rinṓṓ rinyine kom tin tee rɛ: Sṓli, Sṓli, yo kɛcire nnya kaa lē né wéékuselɛ?

⁵ Sṓli uu pɛɛ pise rɛ: Pṓṓ úye, Upíima? Upíima uu rinṓṓ u yṓsu rɛ: Néɛ Yeesu uyɛ kaa nní ní we pṓn wéékuselɛ. [Aa ye nkpáni fe pṓké ne nkpṓ melṓ tṓpiriinkɛɛ. Un terii lin nnṓṓ u yipaálɛ, uu pɛɛ maa rɛ: Upíima, yo kaá la ké wa? Kei ke Upíima uu pɛɛ maa rɛ:]

⁶ A yisi aa kuyu-i lompṓ. Pṓn n lompṓ, pi yé pɛɛ pṓ símisi lē kaa yé ní wa.

⁷ Sṓli pisencṓ api nyɛɛ píri, rinṓṓ ári we. Amá pi pɛɛ rinṓṓ kómɛilɛ ápi pɛɛ úka nyáni.

⁸ Sṓli uu yisi uu anípeɛ wii úu pɛɛ líka nyáni. Api pɛɛ kunípe u múlú api u tṓrṓi api ne Tamaasi sí.

⁹ Siyáa sitaani kuu wa úu ye líka yɛ, úu ye líka li úu ye kṓ líka n ntí.

¹⁰ Kirisi upiretiki unyine ye pɛɛ Tamaasi-i wele, api ye u séi rɛ Ananiyasi. Upíima uu keyáa kɛnyine u kpáfúme uu u séi rɛ: Ananiyasi! Ananiyasi! Uu rɛ: Néɛ nkṓ, Upíima!

¹¹ Upíima uu u maa rɛ: A yisi a ncée mmɛ kapi ye n sée rɛ Kɛcire kpísi aá ha Yutasi keyṓ-i Tarisi ukṓ uyɛ kapi ye n sée rɛ Sṓli kɛcáa pise. U wele un keyómɛ yáási.

¹² Ai u nyíse rɛ utisi unyine kapi ye n sée rɛ Ananiyasi ye lompṓ uu anípe ukecáa láa rɛ uyɛ Sṓli inípeɛ iké ye kṓ yɛ.

¹³ Ananiyasi uu rɛ: Upíima, ne konle pisei mɛyá pin símisi rɛ utisi uyɛ úu kusa pipṓsoi pɛɛ Yerusalem-pṓ ní we rikpákára wapisi.

¹⁴ Pɛɛɛ ye Ulééca inyṓnse n wa piwéése pɛɛ ncée u hɛ rɛ uké nté kam uké pɛ nnéi pɛɛ pṓ n yáási cópii.

¹⁵ Amá Upíima uu u pɛɛ rɛ: A n ŋme. Ne usoi uyɛ wéle rɛ uké pinékei wa. U yé tíyɛɛ mpuri sane pikṓ ne pipiyṓpi ne pɛɛ ne Isirayɛli pikṓ api rinényiri ceru.

¹⁶ Né rinécúruu u símisi rɛ u yé kɛncáa íwe ncṓpuri li.

¹⁷ Kei ke Ananiyasi uu pɛɛ ncée kpísi uú ha Yutasi keyṓ lompṓ, uu Sṓli kɛcáa anípe laa uu rɛ: Unémárecṓ Sṓli, kaá pɛɛ ncée n tíkímelɛ pṓn nté wémɛ ke Upíima uu pṓ rikpáfúme.

Uyɛɛ né tumme rɛ ipónípeɛ iké ye kṓ nkpéni yɛ, Nfáasṓne nké kṓ pṓ lṓ.

¹⁸ Kei nní, linyine ai uinípeɛ kɛcáa lápíle yarɛ ikpíntomé awéé ai lólu, uu pɛɛ nkpéni n nyáni. Uu yisi api míni u wole

¹⁹ uu pɛɛ ilukɛ le uu rínanɛ yɛnu.

Sṓli ye Tamaasi-pṓ Nléécaasimé yóólɛ

Sṓli uu Yeesu pipiretiki kémɛɛ Tamaasi-i siyáa wai.

²⁰ Uu pɛɛ kei nní yisi uu síyṓ se-i ke Pisuiɛ ayomɛyáhaalee aa ní we ka uu yṓṓ rɛ Yeesu yɛɛ Ulééca Kɛpípi.

²¹ Ai pɛ nnéi pɛɛ u n kómɛi nnṓṓ yipu api ye pɛɛ rɛ: Ai nkṓ yɛɛ ye lē Yerusalem-pṓ pɛɛɛ rinyiri ntí n sélei n wéékuselɛɛ? Nénte u kṓ nté kale rɛ uké lipite pɛ cópii uké ne pɛɛɛ ye Ulééca inyṓnse n wa piwéése lɛɛpṓ?

²² Πέε κε Σῶλι uu ῥίναηε πiyένε rikpá uu ye ne Pisuifi πee Tamaasi-i ῥí we nsímé feriyε uu pi séése. U ye pi nyíσε re Yeesu ye Uyulale κε Ulééca uu n wée.

²³ Kai nkáripι n nánai, Pisuifi api símaanε dí tone re piké Σῶλι kpu.

²⁴ Ai Σῶλι kutu-i loni re pi u wéési. Ketúnjε ne kesine kapi πee kuyu sipoo mé piké ne u ῥí kpu nnya.

²⁵ Upipiretiki api πee kesine menére menyine-i u wai apí ne kuyu mmεε kepire-mē u súisepō.

Σῶλι ye Yerusalem-i we

²⁶ Κε Σῶλι uu Yerusalem n tuiπō, uu Yeesu pipiretiki picō pitiki peeni, amá pinnéi pin πee u wuru. Api pakarelē te u mēsei Yeesu upiretiki.

²⁷ Kei κε Parinapasi uu mēσε u kpíσι uú ne pitume λεpō, uu lē κε Upíima uu umεcire n léσε uu Tamaasi ncee-i Σῶλι nyíσε ne lē kuú ne u n símisi pi keeni. Uu kō lē κε Σῶλι uu Tamaasi-pō ne ikari Nléécaasimé ne Yeesu rinyiri rin-yóó pi símisi.

²⁸ Καί ne kei n kpíσι, Σῶλι ne pitume pē πee πee Yerusalem-i sónesi, un ne ikari Nléécaasimé ne Upíima rinyiri yóólē.

²⁹ U ne Pisuifi πee Mékireki n símisi yèè πee ifaaci wale. Amá pē pin πee wéési piké u kpu.

³⁰ Κε πiyómeyáhaa picō api lē n céri, api u kpíσι apí ne Sesaree-mē u sí api Tarisi-mē u tōησεpō.

³¹ Uka úu πee kumúnjε kpe-i Yeesu pikó cōηlē Yutee ne Kalilee ne Samarii ketē nnéi kecáá. Pi πee ikari kpáriisenελε pin kō Upíima riwure mále. Nfáasone nn pi léni pin kulúi kpálē.

Enee pipélé

³² Piyε ye πee mῥá yei kuyu-i sónελε, uú ne keyáa kenyine Yeesu pikó πee Lita kuyu-i ῥí we kémεε tulu.

³³ Uu kei utisi unyine kapi ye n sée re Enee λεpō. U kékankáláká le. Li wa inmē ipaha kuú ne kefine kecáá n finu úu ye fe uké sónε.

³⁴ Piyεε uu u maα re: Yeesu Kirisi ye pó pōisele, Enee. A yisi a ripócúruu kepófine riwépi. Enee uu kei nní mēσε ne mēσε yisi.

³⁵ Lita pikó ne Saarō pikó nnéi api u yenu api pimεcire Upíima pa apí ne Upíima kefa tene.

Pi Tōrikaasi yukuse nkpō kémεε

³⁶ Yafa-pō κε unóσι unyine uú πee we. Pi ye u sée re Tapita. Pi ye rinyíri tē Mékireki kémεε tuisse re Tōrikaasi * Uyē nkó mεε re uké mῥá piyei lisone n wai uké kō pisoι n hekesi.

³⁷ Uu likumúnjε kpe-i káási uu kpi. Kapi piwóλε u m masí, api kέyō kecáá-pō kulee kunyine-i kelééca-pō u finse.

³⁸ Yeesu pipiretiki πee Yafa-pō ῥí we ye πee kónle re Piyεε ye Lita-pō we. Lita ye kō ne Yafa kólenle. Api πee pisoι pité lese api Piyεε kémεε tum te piké u maα re uké mεκεε pikemεε wurupō.

³⁹ Piyεε uu wákasi u ne pē api tóoisene api tómpō. Kuu n tuiπō, apí ne kέyō kecáá kulee kpe-i u taápō. Pikúmannōσι nnéi apí nyōsópō api itu ne u kálisi. Api sitúkanka ne akpélenku nyē κε Tōrikaasi uú πee nfáa m má un yóóni u nyísente.

⁴⁰ Kei κε Piyεε uu πee pinnéi léσεpō, uu wúla uu keyóme yáási. Uu πee ukpōkpō-mē pansepō uu re: Tōrikaasi, a yisi. Tōrikaasi uu iníπεε wúkule. Kuu Piyεε n yé, uu yisi uú tone.

⁴¹ Piyεε uu kuníπε u tini uu u léni uu yisi. Uu πee limemáá piyómeyáhaa ne pikúmannōσι pē séi uu Tōrikaasi ne unfaa pi nyíσε.

⁴² Nsímé mmē nn Yafa kuyu nnéi kóónú, pisoι meyā api Upíima ne kefa tene.

⁴³ Piyεε uu Yafa-i ukónεfukei Simō keγō-i tone ai siyáa wai ῥsone.

* **9:36** Tōrikaasi: Li aseι re ketáha

10

Piyee ye Kōrinēe keyō ha

1 Utisi unyine yee pee Sesaree-pō we, api ye u séi re Kōrinēe. U pee Rōm usóca kpéē unyine le. U pee pisoī pīle kutōpilee uwéése le.

2 U ne ukeyō nnéi ye pee Ulééca likó lale. U ye pee píwekōó ulikó meýá hekesile un kō meséere Ulééca yáási.

3 Keyáa kenyine kuu ketúnécō metaani kumúnjé Uléécaatumē unyine méyene menyine-i yé cáká-cáká. Uléécaatumē uyē uu ukeyō-i lompō uu u séi re Kōrinēe!

4 Kōrinēe uu pee iwamē ne uléécaatumē uyē n nyáneí uú ne u píse re: Ne meyo-me, Upiima? Uléécaatumē uu u pese re: Ulééca ye ipówele konle uu kō lē kaa píwekōó n léni yenu. Uu yé pō palei.

5 A nkpréni pisoī tū piké ha Yafa-pō utisi uyē kapi ye n sée re Simōo api kō rinyiri u he re Piyee séeme.

6 Ukónéfukéi uyē kapi ye n sée re Simōo keyō-i kuú we mínimaa ritime-pō.

7 Ke uléécaatumē uyē uu lē n símisi uu tómpō, Kōrinēe uu upikeikó pité pinyine séi. Ukutōpilee kémee usóca unyine ye pee Ulééca likó lale nsone. Uu kō uyē séi.

8 Uu lelee n wa nnéi pi keeni uu pee Yafa-pō pi tum.

9 Ai ncée pi weesi pin Yafa lapō. Piyee uu itunje kecíre kumúnjé keyō caca ipiraa yopoi re uké keyóme yáási.

10 Nkú nn u wai uu re u yé iluke li. Kapi ní we pin iluke iyē wai, ai u wai yare keníprehee.

11 Uu yénu keyóme ken wúkulelē, linyine lin cepimele aí ne keteni-i tuiiri yare kusánjáa maamaa kunyine kapi n tánje pin kuatime kena muleilē.

12 Ana ana likó nní ncōpuri ne lelee m múnjui ncōpuri ne sinúipi ncōpuri yee pee kemée we.

13 Ai rinóo u maari re: Piyee, a yisi, a kō aa le.

14 Piyee uu rinóo pese re: Kása, ám píkai irósé kémee icírí inyine lukaalē, Upiima!

15 Ai kō melírū pimáa u kpá re: Lē ke Ulééca uú mí maa re liluke-luke, páa kape li maa re icírí.

16 Mepehē metaani kai lē wa, ai pee limemáa kusánjáa kpē keyómecaa-mē kpíipō.

17 Piyee uú n we un umecire písei re méyene mē asei ye nkpréni áye. Likumúnjé kpe-i, pisoī pē ke Kōrinēe uu n tumpō pōon Simōo keyō wélaapō apí ne keripoo tuiipō mese ne mese.

18 Api séi api píse re kei ke Simōo kapi rinyiri n he re Piyee uú wee?

19 Piyee un we un meýene mē kecáa músu, Nfáasone nn u maa re: Pitisi pitaani pinyine ye mpí pin pō wéési.

20 A yisi a ricepipō, nó ne pē ani mese ne mese tómpō. Néee pi tumpō.

21 Kei ke Piyee uu pee súipō uu pitisi pē maa re: Néee Piyee uyē kani n wéési. Néee usoi uyē kani n wéési. Ne meyo-me?

22 Api re: Rōm usóca kpéē Kōrinēe yee ró tumme. U usoi kecire le, un kō Ulééca pakarelē. Pisuífi nnéi ye ukecáa nsone símisile. Uléécaatumē unyine yee u símisi re uké pō sée áa ha ukeyō-i nfasimé kaa m máme u símisi.

23 Piyee u keyō pi tani uu kulee pi he api fine. Kai kóso n weesi, uu yisi uu pi tiki api kesé tómpō. Pimárecō pinyine pee Yafa-i ní we pōo kō yisi api u saruni.

24 Liukóso kapi Sesaree tu, Kōrinēe un ukeyō-i upikó ne upisane cápinelē un ne pi mé.

25 Ke Piyee uu n tuiipō, Kōrinēe uu u tépei, uu wúla ne ketē-pō uú ne ipakare u yáási.

26 Piyee uu u yukuse uu nyere se uu re: A yisi a nyere! Né ne kō kesoi pipi le.

27 U ne Kōrinēe pin lē ifaací wai uú ha ne keyō lompō, uu leepō pisoī pin cápinelē kulúí

28 uu pi maa re: Nórínécúruu ye nyule re Usuífi úu ncée má upiyomeyáhaa nnya, u ne mpuri sane ukó unyine piké n sōne, néee uké ye ukeyō rilóólú. Amá Ulééca ye né símisile re áí nyamí te ké m músu re unyine ye icírí néee úkperinkpekōó.

²⁹ Lελεε tíyεσε, kani kenémεε n tumpɔ rε piké né sée, ám nkpáni pipáká-páká peē. Ne la ké nkpéni nó pise rε ní-ye kaní ne né séi?

³⁰ Kɔrinεε uu pεε rinɔɔ u yósu rε: Siyáa sina ye nsí kam itunε nnyí icɔ-i, ketúnjεcɔ metaani kumúnjé nkú-i kenéyɔ-i we nen keyóme yáási. Mεσε ne mεσε, amí paí utisi unyine un ilū tanaalē in tēlu un ne kenékúrí nyenu.

³¹ Uu né maa rε: Uléecaa ye ipówelε yɔsile, Kɔrinεε. U lē kaa lipókó pisoι n hεkesi yenle.

³² Lē nnya, a pisoι tū piké ha Yafa-pɔ Simɔɔ kapi rinyíri n hε rε Piyεε séeme. Ukónεfukei uyē kapi ye n sée rε Simɔɔ keyɔ-i kuú we mínimaa ritime-pɔ!

³³ Am pεε mεσε ne mεσε pisoι tumpɔ rε piké pɔ séeme. Li né larisile hái rε pɔ ka. Ntónéí mmú, Uléecaa inipεε-i kari nkpéni nní we, tɔn kutu cɔlē tóké kɔ te ní-ye ke Úpíima uu pɔ máame rε a ró símisi.

Anɔɔ ke Piyεε uu Kɔrinεε keyɔ-i mí ma

³⁴ Kei ke Piyεε uu pεε rinɔɔ yɔsí uu rε: Nkpéni kam meyíkíyiki kɔ te Uléecaa úu pisoι ne picɔ kóolenε.

³⁵ Mpá mpuri ní-ye ukó ye kpére u pakarelē un aseí tikilē, u ye liute n lalε.

³⁶ Yeesu Kirisi kuu tumme rε uké Isirayeli pikó Nsímé Kεcire símisi rε u ne nkíninje pi ka. Yeesu Kirisi uyεε pisoι nnéí Úpíima.

³⁷ Ke Yohani uu Nléecaasimé piyóó ne pisoι píniwole mí masí, nɔ yenle lelee Kalilee keteni-i n wa aí ha ne Yutee ketē nnéí yósu.

³⁸ Uléecaa ye pεε Nasareti ukó Yeesu kεpire welε. U pεε Nfáasone ukemεε wale nn rínanje u hε, un ne mpá yei sónε un lisone wai, un pisoι nnéí ke kuníri aku m múlilē pɔisente.

³⁹ Tóo lē nnéí kuu Pisuifi kuyu-i ne Yerusalem-i n wa piseérakɔɔ. Pi kunapéékɔɔ kecáá u kariile apí ne u kopu.

⁴⁰ Amá Uléecaa uu keyáa táánū tunjé nkpɔ kémεε u yukuse, uu fe uu umεcire lese uu kerócɔpe pinyine nyíse apí yénu rε u nkpɔ kémεε yisile.

⁴¹ Ai pεε rε pisoι nnéí kuu umεcire nyíse, amá tó ke Uléecaa uu mekeε-me n lése rε tóké piseérakɔɔ kuu umεcire nyíse ari u yenu. Umeyise-maá, tɔ kesé tonele ari le ari níru ne uyē.

⁴² Uu kɔ ró forii rε tóké Nsímé Kεcire Pisuifi símisi piké céri rε uyē ke Uléecaa uu lése rε uké pinyánnyá ne pikpɔkpɔ túhaane.

⁴³ Antepuyε nnéí ye unsímé símisile apí péhele rε úye un ne kefa u n tene, uyē nnya, Uléecaa ye liute akópe sárei.

Nfáasone ye mpuri sane pikó kecáá súime

⁴⁴ Kumúnjé kpe-i ke Piyεε uu lē n símisi, Nfáasone nn pē nnéí pεε uanɔɔ nyē kutu n cólē kecáá súiri.

⁴⁵ Pisuifi pεε Yeesu ne kefa n tene ye pεε Piyεε sarunle. Ai nnɔɔ pi yipu rε Uléecaa ye kɔ mpuri sane pikó Nfáasone hε.

⁴⁶ Mεsei ke Pisuifi pē apí pεε kómεi mpuri sane pikó mpí pin meyu sanja menyine símaankee pin kɔ siyóme ne Uléecaa pakarente. Kei ke Piyεε uu pεε rε:

⁴⁷ Merócɔ ke Uléecaa uu pisoι mpí Nfáasone hε. Tó pεε nkpéni fe arí ne pi yulu rε apí kape míni wolεε?

⁴⁸ Kei ke Piyεε uu rinɔɔ hε rε piké Yeesu Kirisi rinyiri ne míni pi wole. Lē memáá, apí pεε u pise rε uké pikemεε siyáa sinyine wa.

11

Piyεε ye umewai Kirisi pikó pεε Yerusalem-i ní we keenkee

¹ Pitumε ne Kirisi pikó pεε Yutee keteni-i ní we apí kóm te mpuri sane pikó pɔ ne kɔ Uléecaa Nsímé yɔsí.

² Ke Piyεε uu Yerusalem m pεεpɔ, Pisuifi pεε Yeesu ne kefa n tenelē apí kéyu u pa.

³ Pi u maa rε: Pɔ pikéciré keyɔ lompɔ, nó ne pē ani kelɔ kesε le!

4 Kei ke Piyee uu pee lelee n wa pi keenkee ne kété-pò, uu re:

5 Yafa-pò kam péé kényo kenyine-i we nen keyóme yáasi, ai né wai yare kenípeehē, ai linyine né nyíse lin kenémee wémē. Likei lee wele yare kusánjáá maamaa kunyine kapi n táne pin kuatime kena muleilē. Ai pee keyómeēca n leeri lin cepimelē aí weri aí ne né kò.

6 Am kusánjáá kpē kēmeē ísone paí, am ána ana likó nní ncòpuri ne liyúikó ncòpuri ne lelee m múñui ncòpuri ne sinúipi ncòpuri yenu.

7 Kei kai rinóó né máame re: Piyee, a yisi, a kò aa le!

8 Amá am tinóó yósu re: Kása, ám pí kai irósé kēmeē icírí inyine lukaalē, Upiima.

9 Ai kò melírū keyómeēca-pò pimáa kpá re: Lē ke Ulééca uu m maa re liluke-luke, páa kape li maa re icírí.

10 Mepéhē metaani kai lē wa, ai pee limemáa kusánjáá kpē keyómeēca-mē kpíípa.

11 Likumúnjé kpe-i, písoi pitaani pinyine api kei nní weri api kényo ke-i kari ní we ripoo-i nyere. Sesaree-pò kapi lē pi tumti.

12 Nfáasone nn né maa re ké yisi ké mese ne mese pi ritiki. Pimáreco pikpuulū mpí api yisi api né sáruni arí ha ne kesé Kòrinee keyo-i lompo.

13 Uyē uu ró kēénkee lē kuu uléécaatume ukeyo-i n yé un u tee re uké písoi tū piké ha Yafa-pò Simóó kapi rinyíri n he re Piyee sée.

14 U yé nsímé u símisi mee yé u ne ukeyo pikó nnéi n yóriye.

15 Kam nsímé n kpísi, Nfáasone nn pikecáa súiri yare knn lē kékoraane kerócáa n súime.

16 Kei kam pee Upiima rinóó ntí léise re: Míni ñmane ke Yohani uu nó wóle. Amá Nfáasone ke Ulééca uu nó wolene.

17 Kari Upiima Yeesu Kirisi ne kefa n tene, Ulééca uu Nfáasone ró he. Mmē kuu kò nkpeni pē he. Wóo pee nkpeni né ké ne Ulééca n kēne?

18 Kapi anóó nyē n kò, api piakij niñukuse api Ulééca ríyu waise api re: In lē, mesei ye me re Ulééca ye ñmureile re mpuri sane pikó pòóké kò piakópe kepire ritò piké nfáa yíkíyiki yé.

Kirisi pikó pee Antiyóosi-i ní we

19 Kumúnjé kpe-i kapi pee Etiyēni ní kpu, pi pee pepe Kirisi ne kefa n tene wéékuselenle hái. Ai tíyese píco api wúrunkēe apí ne Fenisii ketē ne Siipuru ne Antiyóosi tulu, amá pin pee Pisuífi ñmane Nléécaasímé símisi.

20 Mpá ne lē, Siipuru ne Sirēni pikó pinyine ye yisile api Antiyóosi sí apí ha Upiima Yeesu Nsímé Kécire Pikireki símisi.

21 Upiima nnañe nn pi léni, písoi meýā apí ne kefa u tene api mefine conse.

22 Kirisi pikó pee Yerusalem-i ní we api lē kom, api Parinapasi Antiyóosi-pò tum.

23 Kuu n tuipe, uu yénu lē ke Ulééca uu pepe ne Kirisi kefa n tenelē tinkpá, ai u larisii uu pi ñmóópúse re piké Upiima ne kefa kēse n tikilē.

24 Parinapasi ye pee meýíkíyiki usoi sone le. Nfáasone nn u yipaalē un kò nfatene má. Lē nnya ke písoi meýā api ñmurei api Upiima ne kefa tene.

25 Parinapasi uu limemáa yisi uu Tarisi-pò Sòoli piwélaa sí.

26 Kuu u n yé, uu u kpísi uú ne Antiyóosi u sí. Api kei Ulééca icápine iyē-i kuñmē ne kuriyu wai pin Nléécaasímé písoi meýā céési. Antiyóosi uye-i kapi mefoí foí Yeesu Kirisi pipiretiki rinyíri he re Kirisi pikó.

27 Kumúnjé kpe-i ke antepuye pinyine api Yerusalem yisi api Antiyóosi sí.

28 Nfáasone nn piuse unyine kapi ye n sée re Akapuusi céési uu yóó re nkú píima nnyine yé ketē nnéi kecáa wa. Nkú mmē nn weri nn mesei Kulooti iyóopi kumúnjé-i wai.

29 Kei ke Yeesu pipiretiki pee Antiyóosi-i ní we api símaane aí tone re pikecòpe, mpá úye uké lē kuu yé n fe tóhò piké ne pimáreco pee Yutee-pò ní we lémpò.

30 Api mesei lē wai, api Parinapasi ne Sòoli tum api sí apí ha ítáhò iyē ne pi léni api pipiwéése pa.

12

Pi Yakupu kpu api Piyee p̄ kpanii

¹ Likumúnjé kpe-i ke uyóopi Erooti uu Kirisi pikó pinyine piwéékuse lõ.

² Uu tíyese api ritéhe ne Yohani umaa Yakupu kopu.

³ Kuu n yé te lē ηmaa ke Pisuiifi apí p̄e ní la kuu lē wa, uu kō tíyese api anyá nyē-i kapi ye akpónó nyee áa pite m má n li kémee Piyee p̄ t̄ini.

⁴ Kapi lē u n t̄i api kpanii, api pisóoca siwúipi sina wai, m̄pá kéye kémee pisóoca pina, pin ne u m̄é. Nkp̄o meló anyá memáá kapi lē ne músu re piké m̄pá úye inip̄ee-i u túhaane.

⁵ Ke Piyee uu lē kukpaniilee-i ní we pin u m̄é, Kirisi pikó pin uk̄ecáá Ulééca welu mewénte áme we.

Piyee melele akpanii kémee

⁶ Kesine kee n weesine Erooti uké ne Piyee n túhaane kémee ke Piyee uu pisóoca pité kepáápáá we un loni. Anípe keté kapí p̄e akpanii u wailē pin ne u pahaalē, pim̄éré p̄oon kō kukpaniilee rin̄on̄o-i nyenu pin m̄é.

⁷ Mese ne mese, Up̄iima uleecaatum̄e unyine uu lom̄p̄o, met̄i ame kukpaniilee yipu. Uléecaatum̄e uyē uu Piyee ilúké pépé uu u yóh̄se, uu u maa re: A riwakasi! Akpanii kapí p̄é ne u m pahaalē aa kei nn̄i uanip̄e-i léeri aa súrii.

⁸ Uléecaatum̄e uu p̄e u maa re: A kupótampála rité aa ap̄ónéeri tani. Piyee uu mesei lē wai. Uléecaatum̄e uu kō re: A kupók̄p̄elenku t̄a aa yisi aa né tíki.

⁹ Piyee uu u tiki api léép̄o, lin u we yare keláré. Uu p̄e músu re mesei ye me.

¹⁰ Api pim̄éré f̄oi fáau, api pilírū k̄pá api p̄e nweni rin̄on̄o kapi ye ne kuyu-m̄ē n léep̄o tulu, t̄ē ari tim̄ecire hán̄nep̄o api léép̄o. Api nc̄ee kp̄isi pin t̄osu. Kei nn̄i, uu Piyee inip̄ee-i p̄olu.

¹¹ Kai Piyee n hemne kuu p̄e yé te mewai ye wale. Kei kuu p̄e re: Nkp̄eni kam yé te mesei ye me. Ulééca ye uléecaatum̄e tummele uu Erooti anip̄e-i né lese, uu kō mm̄ē ke Pisuiifi apí p̄é ne né ní la kémee né lese.

¹² Ke Piyee uu n yé mm̄ē kémee kuu ní we, uu Yohani kapi rinyíri n he re Mariki uni Maari keȳo sí. P̄isoi kulúí ye p̄e kei cáp̄inel̄enle pin keyóme yáási.

¹³ Kuu n hap̄o uu keȳo ripoo pepu, unósi keikó unyine kapi ye n s̄ee re Rooti uu sí uké ha yē te wóo lo?

¹⁴ Uu Piyee met̄e ceru. U yé ripoo hán̄nele néē, uú nya uu mp̄ónare ne itóó ne keȳo-m̄ē p̄ep̄o, uú ha re Piyee ye ka un tipoo-p̄o we.

¹⁵ P̄ep̄ee kei n cáp̄inelē api u maa re u isoh̄o torile. Amá uu keȳu mahani ηmaa re mesei ye me. Api re in lē, ukum̄íri ye ku.

¹⁶ Piyee un lē we un tipoo pepu. Kapi n hán̄ne api u yenu, piip̄iñe ii nnyiyē loni.

¹⁷ Uu kunípe ne pi símisi re piké n séélē ápi kap̄e ríka ma. Uu kō pi símisi lē ke Up̄iima uu kukpaniilee-i u n lése. Uu kō pimáa pi k̄pá re piké ha Yakupu ne pimárec̄o pic̄o lē símisi. Kuu lē pisímé pi m̄ masí, uu yisi uu kelō féé t̄omp̄o.

¹⁸ Kai n weesi, ai pisóoca p̄ē kec̄ape n̄ak̄ore hái, api p̄é m p̄iseine re méye ke Piyee uu lõ?

¹⁹ Erooti uu p̄e rinóo he re piké u wéési. Amá api u wéési ápi u yē. Kei kuu p̄e pim̄éré p̄ē s̄ee uú ne pi túhaane uu re piké pi kō. Uu p̄e limemáá Yutee keteni-i yisi uú ha Sesaree keteni-i siyáa wai.

Erooti nkp̄o

²⁰ Erooti ye p̄é ne Tiiri pikó ne Sit̄o pikó wólaalenle. P̄ē api rinóo rise wai re piké ha u yē. Api lē nnya uyóopi pim̄éré uwéése Pilasituusi kópóó, api yéntine uú ne kek̄p̄é pi wai piké ha ne u kp̄urei. Ái méwoo, uyóopi Erooti ketē kémee likó nfaa kapi má.

²¹ Keyáa k̄ē kapi yé rinsáne ake tulu. Erooti uú ha umeȳōpilape tani uu uriȳōpitū kecáá tone uu p̄é ne p̄isoi riwúí ne meyá n símisi.

²² Kei ke písoi api ipakare riwɔɔ re: Uléecaa rinɔɔ ye ntí, ái kesoi pipi rikó.

²³ Kúu n céri re Uléecaa ηmanε yeε ipakare te nnya, Upíima uleecaatumε unyine uu kei nní u fapi uu lalei, apapi aa u takai uú ha ne kpi.

²⁴ Nléecaasimé nn pεε likumúnε kpe-i kóónú api mπά yei n kom.

²⁵ Ke Parinapasi ne Sɔali pɔɔ lε nnya kapi Yerusalem-i pi n tumpɔ piwai m masí, api yisi api Yohani kapi rinyíri n he re Mariki ne péne apí ne Antiyɔasi péle.

13

Parinapasi ne Sɔali ye Nstímé Kεcire piyóó ha

¹ Antepuyε ne písoi pεε Nléecaasimé n céési ye pεε Antiyɔasi-pɔ Uléecaa icápine-i wele. Pεpεε Parinapasi ne Símeɔɔ kapi ye kɔ n sée re Uηmóhɔ ne Síreeni ukó Lusiyuusi ne Manayεeni ne Sɔali. Manayεeni ne Kalilee uyɔɔpi Erooti pεε kesé iwá li.

² Keyáa kenyine kapi anóɔ paasi pin Upíima ne welu. Nfáasɔne nn pi maa re: Ani Parinapasi ne Sɔali iyaa lese piké pikei pε kam pi m pa wa.

³ Kapi pinóɔpahaa ne piwele m masí, api anípe pikecáa láa apí ne pi tum, api tómpɔ.

Parinapasi ne Sɔali ye Siipuru-pɔ we

⁴ Nfáasɔne nn Parinapasi ne Sɔali tum, api Selesii-pɔ sí api kei kúninɔi loni apí ne míni kepáápáá ketē kapi ye n sée re Siipuru sí.

⁵ Kapi Salamini n tu api Pisui fi ayomeyáhaalee-i Nléecaasimé piyóó kápáá. Yohani ye pεε pikeméé wele un pi léni.

⁶ Api míni kepáápáá ketē kε kóónú api tene apí ha Pafɔosi tulu. Kei kapi pεé ne Usui fi unyine kapi ye n sée re Paari-Yeesu risáne. Uyε ne metarewai ukó ne antepu nɔɔme le.

⁷ Siipuru ketē uyɔɔpi Serikiyuusi Pɔlusi keyɔ-i kuú pεé we. Uyε ne usáhɔ píima le. Uu tíyεε api Parinapasi ne Sɔali u séipɔ re li ripóɔ u wa re uké Nléecaasimé kó.

⁸ Metarewai ukó uyε uu pi m púnεisente un náási re úyukó uyε úu kape ne Yeesu kefa tene. Pi ye Mékireki ne urinyiri tuisse re Elimaaasi, lelee re metarewai ukó.

⁹ Nfáasɔne ye pεε Sɔali kapi ye kɔ n sée re Pɔali yipaalenle. Kei kuu pεε Elimaaasi uyε rísɔne riwii

¹⁰ uu u maa re: Pó unóɔme ne uyaaluke nkó. Kuníri kepipi nké, pɔɔ mπά lisɔne líye n ηmélu. Pɔ ne wele pɔn Upíima simúnε cire-cire háresi, née yo?

¹¹ A nkpéni kutu ricɔ aa kóm. Upíima yé pɔ pi aa nyíini aa kɔ ntuyε metéi paa siyáa sinyine. Kei nní lε, kuηmaha aku Elimaaasi hila, uu ye toóri toóri un unyine wéési yeε yé u n tórai.

¹² Ke uyóɔpi uyε uu lε n yé, uú ne Upíima kefa tene. Li we re Upíima kecáa icélaa iyε ne u lonne rísɔne.

Pɔali ne Parinapasi ye Pisitii ketē-pɔ Antiyɔasi kuyu ha

¹³ Pɔali ne upisencɔ api Pafɔosi-i kúninɔi loni apí ne Pamfilii ketē-pɔ Periki kuyu sí. Yohani uu kei pi yá uu Yerusalem péle.

¹⁴ Pɔali ne Parinapasi pɔɔ piketé kei yisi api sónε api Pisitii ketē-pɔ Antiyɔasi kuyu sí. Api kewénteyaa tuné Pisuifi kuyomeyáhaalee-i lompɔ apí tone.

¹⁵ Unyine uu isé atelé ne antepuyε akó písoi inipeε-i kéeni. Kuu pikéε m masí, kuyóme yáhaalee piwéése api Pɔali ne Parinapasi kémεε tum apí ha pi maa re: Pimáreɔ, nɔn nnyine m má nóké ne písoi ikari rikpáse, nó fe ani nkpéni símisi.

¹⁶ Kei ke Pɔali uu yisi uu kunípe síka uu písoi séése uu re: Nó Isirayεeli pikó ne nó pitóɔɔ mpí nɔɔ Uléecaa n wuru, ani kutu ricɔ ani kóm!

¹⁷ Isirayεeli Uleecaa ye pεε pirókpure wéele, uu tíyεε api kulúi wai, pεé uye-i kapi pεε Esipiti keteni-i ilási n tú. Uu pεé ne unnaηε kei pi yukuse.

¹⁸ Uu kucési kóima-i pikecáa pái inmε afεena.

19 Uu limemáá mpuri nseei Kanaa keteni-i kópu uu nsité cápine uu upisoí pa re piké n te.

20 Ai lē n we aí ne tulu inmē píle píle mena ne inmē kuwóó kumúnjé.

Uu pēe limemáá pikpéenwai pi he, ai kpísi aí ha ne antepu Samuyēeli itunje tulu.

21 Lē memáá, api Ulééca pise re uké uyóopi pi tí. Kei kuu pēe Penyamēe kumare ukó, Kiisi unmánē Sauuli iyóopi tonse inmē afēena.

22 Kuu Sauuli iyóopi n lapile, uu Yeseē unmánē Tafiti i pa uu re:

Ne nkpéni Yeseē unmanē Tafiti yēe ne né rinsá yénle. U yēe yé menéla nnéi wa.

23 Tafiti kepírē kēse ke Ulééca uu Isirayēeli pikó pa re keké pi yoriye yare kuú pēe ní maa re li yé wa. Kēkēe Yeesu.

24 Yeesu uké kelenē ní kam, Yohani ye pēe riyóole uu Isirayēeli pikó nnéi símisi re piké piakópe kepíre rito piké míni wolē.

25 Yohani uké ne upikei ketó n tu, u maa re: Nó músu re nēe wóo? Ai nēe uyē kani m mé. Uyē ne kepíre wemēle. Né ám tu ricuruu re ké ripe ké uanééri kēnēpi fénne.

26 Póoli uu kó kpá re: Pimárecó, ntónéi ke Ulééca uu nsímé mmú pālē uké ne ró yóriye, nó Apiraham sipírē ne nó pitóróo mpí nóo nní Ulééca n wuru.

27 Mēsei ke Yerusalem pikó ne pipiyóopi api Yeesu yē, ápi kó antepuyē nsímé kapi nípá kēwénteyaa kēye n kēéni riyíkí kó. Amá kapi Yeesu ní kpu, lelēe nsímé mmē kēméē ní we kapi lē wa.

28 Api kó nka yē, mmē nnya kapi yé u ní kpu, amá pi pēe Pilati pise re uké u kpu.

29 Lē kai Nléécaasimé kēméē Yeesu kecáá n wólaalē kapi lē wa. Api pēe limemáá kunapélékóo kecáá u súise api u kpísi api nhóre-i wai.

30 Amá Ulééca uu pikpókpo kēméē u yukuse.

31 Pēpēe hái Kalilee-pó u n sárū apí ne Yerusalem sí kuu siyáa kulúí umēcire nyíse. Pēpēe kó neni nní upiseérakóo Isirayēeli pikó inipēe-i.

32 Nsímé Kēcire mmú ke Ulééca uu pēe yekei re u yé pirókpure pa. Mmē karí ne nó ka.

33 Mmē kuu nní nkpéni tó pipipírē wa. Li we re u Yeesu nkpó kēméē yukusele yare kai Ipakare Siyome ritelē lírū kēméē n wólaalē te:

Póo Kénépipi,
néē neni pó mári.

34 Ulééca ye pēe mēkēe-me maa re u yé pikpókpo kēméē u yukuse úu kape ne pí kai n fóni nnya. Lē kuu Tafiti maa re: Né lisone kēcire lee aí n fónune nó pa. Tinóo sone kamí pēe Tafiti n yekei ye tē.

Lisone kēcire lee aí ye pí kai n caai kamí pēe Tafiti m pane kam nó pane.

35 Lē nnya ke Tafiti uu kó keló kecó maa re:

Aa yé ηmurei upólala uké nhóre kēméē fóni.

36 Tafiti uyē ye pēe uisoí kēméē Ulééca mela wale. Kuu n kpu, api upisaayaha kēméē u kulési uu fónu.

37 Amá uyē ke Ulééca uu pikpókpo kēméē n yukuse úu fóni.

38 Pimárecó, li tu re ani nsonē kó te uyēe tíyese kapí ne neni akópe pisárei nsímé nó símisi.

39 Uyēe tíyese ke úye uu ye un ne kēfa u n tene, Ulééca uu liute akópe u sárei. Moisi isé fi fe iké usoi akópe sárei.

40 Lē nnya, ani nómenécire tí, ani kape tíye lē ke antepuyē api piatelé-i n wóí liké nó wa. Lēleē re:

41 Nó kupakarēcírē pikó mpí,

ani kutu ricó ani kóm liké nó riyóo, ani itóo ne mílesi.

Nónnéfáa mmú kēméē kamí la ké mewai menyine wa ke unyine uu yé un nó n símisi áni yé pakare.

42 Ke Póoli ne Parinapasi api kuyómeyáhaalee-i n léepó, api kó pi séi re piké kēwénteyaa kecó pēepó piké nsímé nse mmē písímé pi rikpá.

⁴³ Icapine memáá, Pisuiifi yíkíyiki kulúí ne pitéj tēj pεε Pisuiifi keyome n yáasi api yisi api Pɔli ne Parinapasi tiki. Pē api ikari pi he re ápi kapε tíye unyine uké Ulééca kefa kuú ne pi n fénne ncee kémεε pi fóm.

⁴⁴ Kai kewénteyaa kecɔ kē n tu, li wa yarε Antiyɔasi kuyu pisoí nnéí pεε cápine piké Nléécaasimé kɔ.

⁴⁵ Kε Pisuiifi api riwúí tē n yé, pikεfa ake tóosi api pεε lē ke Pɔli uu n símisi n kesu pin kɔ u lámisi.

⁴⁶ Pɔli ne Parinapasi api kéyu kpáiiεε api pi símisi re: Nó kaí ne sá re Nléécaasimé nké mefoí tu kelene. Kani nní n n késu nɔn kɔ nómenécíre ne nfáa teneciré lómiise nnya, tó mεε ne mpuri sanε pikó-mē m pεε.

⁴⁷ Lē ke Upiima uu ró n forii re toké wa ye nní:

Ne pó lésεle re a panse metéí aa isoipuri nnéí n kpáiiilē,
pinnéí piké píyulale yé.

⁴⁸ Kε mpuri sanε pikó api anó nyē n kɔ, ai pi larisi api Upiima nsímé pakare. Pē nnéí ke Ulééca uú ne nfáa teneciré n sée, apí ne Yeesu kefa tene.

⁴⁹ Upiima nsímé ye pεε kumúnjé kpe-i ketē kē nnéí kecáá kóónúlenle.

⁵⁰ Amá Pisuiifi api pinósi yukó pεε Ulééca n yáasi ne kuyu piwééεε talaankeεε api yisi api Pɔli ne Parinapasi piwéékuse kápáá, api piketeni-i pi lakase.

⁵¹ Pɔli ne Parinapasi api yisi apí ha kuyu ripoo-pɔ pinnataai péi-péi api pikuwéé-mē yaapɔ, ai wai re piakópe aké ne pi riséé. Pɔli ne Parinapasi api yá api Ikoniyɔm kuyu-mē tɔmpɔ.

⁵² Nfáasɔne ne mpóɔnare póɔn pεε Yeesu pipiretiki pεε Antiyɔasi-i n we yipaalē n̄sɔne.

14

Pɔli ne Parinapasi ye Ikoniyɔm-pɔ we

¹ Pɔli ne Parinapasi api kɔ Ikoniyɔm-pɔ Pisuiifi kuyomeyáhaalee loni, api kéyu kpáiiεε api símisi Pisuiifi meyá ne Pikireki meyá api ηmurei api Yeesu ne kefa tene.

² Amá Pisuiifi picɔ pεε ápi n ηmurei piké ne kefa u tene api mpuri sanε pikó talaankeεε re piké Pɔli ne Parinapasi kecáá simúnjé kópe wa.

³ Mpá ne lē, pē ne Ikoniyɔm-i tónεle ai siyáa wai. Api itisi ne n símisi pin ne Upiima tálē. Upiima ye pεε n̄nanje pi hele pin ne mewaisaηa ne mepíima wapisi, ai ye nyíεε re m̄sei ke Upiima uu pisoí ípεelēε nyíεε.

⁴ Kuyu pikó api kei nní kénéεε meté. Picɔ re Pisuiifi nkó mεε wa, picɔ re pitume nkó mεε wa.

⁵ Pisuiifi ne mpuri sanε pikó ne kuyu piwééεεε api pimεcire cápine piké Pɔli ne Parinapasi íwe wa piké apare pi tóókεεε piké pi kɔ.

⁶ Kai lē Pɔli ne Parinapasi kutu-i n lomɔ, api músu t́n̄m̄, api wuru apí ha Likayonii ketē-pɔ Lisitiri ne Teripu ayu-i ne akekúrí pékesi

⁷ api kei Nsímé Kεcire n yóólē.

Pɔli ne Parinapasi ye Lisitiri-pɔ we

⁸ Lisitiri-pɔ ke utisi unyine uú pεε we. Háí kapí ne u m mári úu píkai sónelē. U kékankáláká le, uu ye péé n t̄.

⁹ Uu pεε Pɔli nsímé kutu n cólē. Kei ke Pɔli uu u nyániεε n̄sɔne uu yénu re nfatene ye u tulaalenle un yé fe uu pélu.

¹⁰ Pɔli uu rinóó cáse uu u maa re: A yisi aa apóna kecáá kεcíre nyere. Utisi uu yisi uu cuuni uu nsé kápáá.

¹¹ Kε pisoí api Pɔli mewai mē n yé, api kei pikó meyu, Mélikayoniyεε ne pupεi re: Piléε ye mesoi sónεme apí ne ró l̄eri.

¹² Api re Parinapasi yeε Seusi. Kai nní Pɔli yeε pεε símisi nnya api re uyεε Herimeesi.

13 Pilée pē kapi ye n sée re Seusi keyə ye pēe wele kuyu ritime-pə. Uléekós yee kei pi n nyóonse uu anáala mēfēle toraankēe uu tórikēe uú ne kēyə kē tinəñə-i hapə, u ne pisoí pēe n cápinelē apí n náasi piké Parinapasi ne Pəoli nyóonse.

14 Ke Parinapasi ne Pəoli apí lē n kō, apí pisitukanka céerii ai nyíse re ái ne pi risá, apí pēe riwúí tē kecəpe səəpə pin cési re:

15 Nó pisoí mpí, yo kani lē wai? Tó ne kə nómenécə sisoipipi le. Nsímé kecire karí ne nó ka tən nó tee re áni liséré-seré nní nkó riyá. Líwookós ye ni. Ani nómenécíre Uléecaa yee nfáa n te pa. Uyee ketē ne keyóme ne mínimaa ne likemee likó wa.

16 U mekee-me pirókpure kémee-pə pisoí nnéi riyále re piké pimepəola n wai,

17 nḗpá ne lē, meséere kuu pēe mewai səne nó wai re ani ne kei u n nyáni. Uu ye keyómecaa-pə ikónē nó heri, liitunje in kə n tu, uu iluke nó he. Uu ye kə liluke-luke nó he uu kə tíyese ani mpóñare yenu.

18 Mḗpá ke Pəoli ne Parinapasi apí lē ní ma, li ne pi papisile apí kelene fe apí inyóonse iyē yulu.

19 Pisuífi pinyine apí Antiyəəsi yee Pisitii-pə ní we ne Ikoniyəm-i yisi apí sḗ, pi ne pisoí kulúí apí ha kómēine. Apí Pəoli apare tókke re piké u kpu. Apí pēe limemáa u pulu apí ne kuyu ilúkē léepə, pin músu re u kpule.

20 Amá ke Yeesu pipiretiki apí ukekúrí ní cápinepə, uu yisi uu kuyu sḗ. Kai kóso n weesi, u ne Parinapasi apí Teripu kuyu tómpə.

Pəoli ne Parinapasi ye Sirii keteni-i Antiyəəsi kuyu pēle

21 Pəoli ne Parinapasi apí Teripu kuyu-i Nsímé Kecire yóó, pisoí meyə apí Yeesu tiki. Apí pēe limemáa yisi apí Lisitiri ne Ikoniyəm ne Antiyəəsi yee Pisitii-pə ní we pēle.

22 Kapi kei n tuiəə, apí Yeesu pipiretiki pēe kei ní we ikari kpáse re piké n ημόópúlē. Apí ye kə pí maa re pi yé íwe píima lí piké kelene Uléecaa iyəəpi kémee loməə.

23 Pəoli ne Parinapasi apí nḗpá Uléecaa icápine íye-i piwéése tonsente. Pi ne pē apí anóə paasi apí keyóme yáasi apí pēe limemáa pi kpísi apí Upíima kapí ne kefa n tene anipe-i wai.

24 Ke Pəoli ne Parinapasi apí kei Pisitii ketē ke-i n yisi, apí Pamfilii kekó-mē loni.

25 Apí Periki-pə Nléecaasimé pisoí símisi, apí kei yisi apí Atalii tómpə.

26 Kei kapi pēe kúninəi lō apí ne Sirii ketē-pə Antiyəəsi sḗ. Kei kapi pēe Uléecaa anipe-i pi wa apí u welu re uké ípēléle pi nyíse piké fe piké pipikei wa yare kapi nní n wa.

27 Kapi Antiyəəsi kei n tuiəə, apí Uléecaa icápine pikó cápine, apí lē nnéi ke Uléecaa uú ne pē tintiki uu wai pi keeni, ne lē kuu n tíyese mpuri sanē pikó pəó kə Yeesu ne kefa tene.

28 Pəoli ne Parinapasi apí Yeesu pipiretiki kémee tone siyáa kulúí.

15

Yerusalem icápine

1 Kirisi pikó pinyine apí keyáa kenyine Yutee ketē-pə yisi apí Antiyəəsi sḗ, apí ha Kirisi pikó picə maa re: Nənsá n kérii yare ke Moisi isé ii m pise, áni yé píyulale yē.

2 Pəoli ne Parinapasi apí pi kesu, íkeñene píima inyine ii likecáa pikecəpe leeri. Apí símisi aí tone re Pəoli ne Parinapasi ne pinyine picə piké Yerusalem ha, pi ne pitume ne piwéése piké ha kesé nsímé mmē tipáí.

3 Uléecaa icápine pikó apí pikecáa paí apí ne ncée tiki. Apí Fenisii ne Samarii sitē-mē tiki, apí lē ke mpuri sanē pikó apí Upíima rintíki pisoí símisi. Nsímé mmē nn Kirisi pikó nnéi larisi háí.

4 Kapi Yerusalem n tuiəə, Uléecaa icápine pikó ne pipiwéése ne pitume pēe pi yási. Apí Yerusalem pikó pē símisi lē nnéi ke Uléecaa uú ne pi rintíki uú ne wai.

5 Amá Pifarisi pinyine pēe Yeesu ne kefa n tene apí pēe yisi apí re: Li pise re mpuri sanē pikó pēe Yeesu ne kefa n tene piké kérii tlasí, piké kə Moisi isé ritiki.

6 Pitume ne piwéése apí cápine re piké nsímé mmē tipáí.

⁷ Kapi nsímé m pásaine ai nánai memáa ke Piyee uu pee rinóo yási, uu re: Pimárecó, nórínécúruu ye yenle re ái neni-me ke Ulééca uu nókenécópe nké-i né wée re ké mpuri sane pikó Nsímé Kεcire riyóó piké nnénóo-i n kō, piké kō ne kefa n tene.

⁸ Ulééca ye nyu lelee pisoι sifa-i ní we. Uyee kō pē Unfaasone he yare kuu tó n he meco. U lē nyísele re pē ne kō panselle upisoι.

⁹ Uu tó ne pē kecópe kóolenē. Lē nnya kuu pinfatene nnya piakinj heere aa funi.

¹⁰ Yo nnya kani nkpréni Ulééca peikee noké yé, non ncōni ke úka úu hái pirósáa-i-me ne tó-i n fe uké ní cō Yeesu pipiretiki nyikiselē?

¹¹ Amá Upíima Yeesu ipεelée nnya karí ne kefa tene re tó ne kō piméco píyulale yenle.

¹² Pεpee n cápinelē nnéi api séé keu, api pee Parinapasi ne Póoli kutu n cōlē pin mewaisanja ne mewai píima ke Ulééca uu ne pi rintíki uu mpuri sane pikó kecópe wapisi keenkee.

¹³ Kapi pisímé mí masí, Yakupu uu rinóo yósu uu re: Ani kutu né ricó, pimárecó.

¹⁴ Simóo ye ró símisile lē ke Ulééca ricuruu uu hái mekee-me mpuri sane pikó kecópe umpuri kuu n te n wée.

¹⁵ Antepuyee anóo kai lē titiki yare kai n wólaalē. Li wólaalē te:

¹⁶ Lē memáa, ne Tafiti keyó kee n fori yukusene, am ncaai nnéi nyóonse.

Né pimóme ke pese.

¹⁷ Kei ke pisoι tóroo api yé pee né Upíima wéési. Lεlee isoipuri nnéi kam n sée re iké pansé inékó. Né Upíima rinóo ye tē,

¹⁸ née tíyese ke pisoι api hái mekee-me mewai mē ceri.

¹⁹ Lē nnya ke né Yakupu, am músu re ári ncée má tóké mpuri sane pikó pee pimécire Ulééca mí pa Pisuífi isé rinyikise.

²⁰ Amá tóké pi wóipó ari pi símisi re ápi kape ye inyóonsesare li. I tó kémeε ikpérinkpekóó le. Piké pimécire tí, api ye sóonne yare ke isé ii m pise. Api kape ye isee kápi rimpá li, ápi kape ye kō ménye li.

²¹ Kái pee mekee ní we, pisoι yeε pee nípa kuyu kúye-i Moisi isé riyóóle, api ye kō nípa kewénteyaa kéye ketúné kuyómeyáhaalee-i i keeni.

Títelé tē kapi Kirisi pikó pee ápi Pisuífi n wóipó

²² Pitumē ne piwéése ne Ulééca icápine pikó nnéi api yénu re li nyam te piké pikécópe pisoι lese piké Póoli ne Parinapasi ritikise piké ne Antiyóosi pi tū. Kei kapi pee Yuuti kapi ye kō n sée re Parisapasi ne Silasi lese. Pipicó ye pee pi waiselenle nsonē.

²³ Pianipe-i kapi rítelé tē wa. Pi rikemee wóι re:

Tó nópinémárecó, pitumē ne piwéése, tó nó pimárecó, nóo ye áni nní Pisuífi non Antiyóosi-pó ne Sírii ne Silisii keteni-i we yáasi nsonē.

²⁴ Tó kō te pisoι pinyine ye kerómee nté yisipó api nó leepó, api pinsímé kémeε nóanépóo caaise api kō nósinéwuu tóise. Ani kō te ái tóo pi tumpó.

²⁵ Lē nnya kari kóméine re li nyam te tóké pisoι lese tóké pirómárecó lala Parinapasi ne Póoli ritikise tóké ne nókenémee pi tumpó.

²⁶ Parinapasi ne Póoli ápi nkpró iwame wa Upíima Yeesu Kirisi pikéi kapi n wai nnya.

²⁷ Tó Yuuti ne Silasi nókenémee tumpó re piké ne pinnoo nsímé mmē kari n wóι nó símisi.

²⁸ Li we re tó ne Nfáasone ye yē te ái nyamí te tóké ncōni féé nnyine méwoo nó rinyikise ái kō lē kai pise.

²⁹ Lεlee ne n sá re tóké nó pise ye nní: Ani kape ye inyóonsesare née ménye née isare kápi rimpá piké ménye lese li. Ani kō nómenécíre tí, ani ye sóonne yare ke isé ii m pise. Tó memárecó ne kefa kese nó yáasi!

³⁰ Póoli ne Parinapasi ne Yuuti ne Silasi api yisi api Antiyóosi tómpó. Kapi n hápó, api kei piyómeyáhaa nnéi cápine api rítelé tē pi pa.

³¹ Kapi pinnéi keyu-i ri n kēē, ai m̄pá úye ikari waise ai kō piakij ninjukuse.

³² Yuuti ne Silasi ricuruu ye p̄ee antepuye le. Api nsímé nsímé Antiyōasi pikó símaank̄ee apí ne ikari pi kp̄ase re piké ne nfatene n ηmóópulé.

³³ Api kei siyáa sinyine wai. Pimár̄ecō api p̄ee limemáa pi yá api p̄epe pi n tumpō k̄eme p̄ese ne piripō.

³⁴ [Amá Silasi p̄ōo re u yé kei tone.]

³⁵ Pōoli ne Parinapasi p̄ōo ha Antiyōasi-i tone, pi ne picō pinyine pin pisoι céesi pin kō Upiima nsímé k̄ecire yóólē.

Pōoli ne Parinapasi pitutunne

³⁶ Kapi Antiyōasi-i n tōne ai siyáa wai, Pōoli uu Parinapasi maa re piké silō sē nnéi kapi Upiima nsímé ne rinkóónú p̄ese piké ha yē te íye ke Yeesu pikó api kei we.

³⁷ Parinapasi uu n la uké ne Yohani kapi rinyiri n he re Mariki ripéne.

³⁸ Amá Pōoli p̄ōo yūlu re apí kap̄e kō nk̄p̄eni pikpíkē u rikpá uké pi ritiki, li we re u p̄ee mefoi hái Pamfilii-pō pi ηmeriyelē úu pi ritiki piké ha ne pipik̄ei ketō tu.

³⁹ Ai wai re li Pōoli ne Parinapasi símaase, hái apí ne likecáa túúnne. Parinapasi uu Mariki kp̄isi api kúninōi loni api Siipuru tómpō.

⁴⁰ Pōoli p̄ōo Silasi kusencō wée, Yeesu pikó apí ne pi welu re Ulééca uké pi sarumpō. Api p̄ee nc̄ee kp̄isi api tómpō.

⁴¹ Api Sirii ne Silisii sitē kuwéé-mē tiki, pin Ulééca icápine ηmóópuselē te iké Ulééca ncee k̄eme papisi.

16

Timotee ye Pōoli ne Silasi sarū

¹ Pōoli uu yisi uu Teripu sí, uu kō Lisitiri tulu. Yeesu upiretiki unyine ye p̄ee kei wele api u séi re Timotee. Uni ye Usuifi le un kō Kirisi ne kefa tenelē. Amá usáa p̄ō ne Ukireki le.

² Yeesu pikó p̄ee Lisitiri ne Ikoniyōm-pō n̄ we ye pinsímé k̄eme u pakarentele hái.

³ Ai Pōoli ripōo wai re uké kusencō u wée. Uu u kp̄isi uu Pisuifi p̄ee kei-pō kapi n sí n̄ we nnya u ké. Pinnéi ye p̄ee nyule re usáa ye Ukireki le.

⁴ Kapi n tōsu, ayu k̄eme kapi ritiki. Api ye lē ne lē ke pitumē ne piwéese api Yerusalem-pō n símisi aí tone Kirisi pikó p̄ee kei n̄ we t̄ējse. Api kō pi maa re piké ye likecáa sōne.

⁵ Ulééca icápine pikó api p̄éē ne nfatene ne k̄eyu n sí pin kō m̄pá keweesi k̄eye kulúι kp̄alē.

Pōoli ye Turowaasi-pō méyene menyine yē

⁶ Nfáasone n̄n Pōoli ne upicō nc̄ee he re piké Asii sitē kecáa Nléécaasimé riyóó. Lē nnya kapi Firisii ne Kalasii sitē-mē tit̄éj.

⁷ Kapi ne Miisii ketē tir̄kō, api Pitinii kekó-mē pihápe peeni. Amá Yeesu Nfaasone n̄n lincee pi he.

⁸ Api m̄ese Miisii kei tikipō apí ne Turowaasi sí. Kei ye áninōi kenyer̄e le.

⁹ Kei kai kesine Pōoli méyene menyine nyíse: Masetuwaani ukó unyine kuu yé un nyenu un u welu re uké risuúlu uké pikuyu-mē tit̄ikipō uké pi yoriye.

¹⁰ Pōoli méyene mē memáa, ari p̄éē n la t̄aké Masetuwaani ketē ha. Li we re tō picere masile re Ulééca ye ró s̄ee re t̄aké ha Nsímé K̄ecire kei pikó símisi.

Liiti ye Filipu kuyu-i ne Upiima kefa tene

¹¹ Ari Turowaasi-i kúninōi loni arí ne míni kepáapáa ketē kapi ye n s̄ee re Samotirasi-mē n sairilē. Ai kōso weesi, ari Neyapolisi-mē tómpō.

¹² Ari kei yisi ari Filipu tómpō. Masetuwaani ketē kuyu foí ye kp̄ē kelō ke-i. Rōm pikó n-yōopin̄e ketē ye ke. Tō kei siyáa sinyine wale.

13 Ari kewénteyaa tunjé kuyu iyaa leepo ari nkói-mã sí, kei kari m músu yaré Pisufi yee cápine api keyóme yáasi. Kari n hápo ari kei pinósi leepo pin cápinelē, arí tone ari Nléécaasimé pi símisi.

14 Pi ye pinósi pē use sée re Liiti. U pēe Ulééca likó lalē. Tiyatiiri kuyu kuu léeri. Asánáá wéé nyaii kecire kuu yái. Kuu kutu ró n cólē, Upiima uu mesohó u he uké ne Póoli nsímé kó.

15 Ari u ne ukeyo pikó nnéi míni wolē. Uu pēe kusáne ró séi uu ró maa re: Nón mesei n yē te ne Upiima ne kefa tene, ani kenéyo lomme aní tone! Uú ne kéyu ró mahani, ari mese ηmurei.

Pi Filipu-pó Póoli ne Silasi akpanii wa

16 Keyáa kenyine kari keyómeyáhaa-i sí arí ne ukpére keikó unyine sáne. U aníri héesile uu ye ne lelee kóso-pó n waine yenu. Lipikei pē pin upiyote siwóo wai nsone.

17 Kei kuu yisi uu tó ne Póoli n tikilē un cáái re: PISOI MPÍ YE ULÉÉCA YEE NPÁ YO KECÁÁ N TŪ PIKEIKÓ LE. Ncée mee ye n yóriye kapi nní nó nyíse!

18 Uu lē n wai aí ne siyáa kónú. Ai Póoli pelu uu ukpére uyē-mē pansepo, uu kuníri kpee u n tīkilē maa re: Ne Yeesu Kirisi rinyiri kémee, ne rinóo pó he re a ukpére nkó kémee le. Aku mese ne mese lelu.

19 Ke ukpére keikó uyē piyote api n yē te pikulaa ye lē tenele, api Póoli ne Silasi kéyaála-i tini apí ne kuyu piwéése leepo.

20 Apí ne Róm pikó pitúhaane-i pi tómpo apí ha re: Pisufi mpí pēe ncakoi ne kuróyu lomme.

21 Pi wele pin inyékii inyine ró céési. Ncée nín kó we re tó Róm pikó tóké i ηmurei née tóké i ritiki.

22 Tiwúí tē arí ne Póoli ne Silasi wóosi nsone. Pitúhaane api rinóo he re piké Póoli ne Silasi ilū mahā piké iséi pi súúkee.

23 Kapi lē pi n fápii, api kukpaniilee pi tani api kuuméré rinóo he re uké pi m mé nsone.

24 Kapi lē uyē ní ma, uyē uu kémee-mempó kelepi kenyine-i pi wai uu piana ne anakule toraankēe.

25 Kai kesinecō kumúnjé n tu, Póoli ne Silasi api yisi api keyóme n yáasi pin yom pin Ulééca pakarente, pikpaniikó picó pin kutu pi cólē.

26 Kei nní, ketē akē piyénha loni, ai kukpaniilee rikui tinja-tinja. Ai ihánaa nnéi mese ne mese hánnente ai pikpaniikó akpanii nnéi fénnente.

27 Ke uméré uú ha n yisi uu yénu re kukpaniilee ihánaa nnéi ye hánnentelenle, uu ritéhe kpeúme uké umecire kpu, un músu re pikpaniikó ye ηméherēele api wúrunkēe.

28 Póoli uu pēe unnahe nnéi ne cáái re: Kape líka mepócire wa, tóo mpí nté ntónéi.

29 Kei ke uméré uu pēe re piké nna u ritééle. Kapi u riñtééle, uú ne kelepi kémee-pó n tósu, uú ne iwame n terii uú ha ne Póoli ne Silasi keyu-i wúla.

30 Uu pi lesepó uu pi pise re: Yo kai pise re ké ne piyulale yē, pinésáa?

31 Api u pese re: A Upiima Yeesu ne kefa tene, pó piyulale yē, nó ne kepóyo pikó.

32 Api pēe u ne ukeyo pikó nnéi Upiima nsímé yóo.

33 Uméré uyē uu kesine kē cire pi kpísi uú ha piittoi pi heere. Lē memáá, Póoli ne Silasi api u ne ukeyo pikó nnéi míni wolē.

34 Uú ne Póoli ne Silasi ukeyo sí uú ha kusáne pi wai. U ne ukeyo pikó nnéi akin aa níhesi re pi ne Ulééca kefa tene nnya.

35 Kai n weesi, Róm pikó pitúhaane api pikawe tum te piké ha uméré maa re uké Póoli ne Silasi riyápo.

36 Uyē uu yisi uú ha Póoli símisi re Róm pikó pitúhaane ye maa re uké akpanii kémee pi lese. Lē nnya, piké nkpéni léepo piké nkínjine-i ní we.

37 Kei ke Póoli uu pikawe pē maa re: Kutúhaanciré kapi riwúí kémee ne iséi ró káii apí ha ró hánesi, tón kó ne pimēcō Róm pikó. Pi nkpéni lalē piké kó meyaa tó riyápo, née íye? Ai yé lē wa! Piké piricuruu kam piké ró lésepó.

³⁸ Pikawe pē apí ne anóo nyē pele apí ha Róm pikó pitúhaane símisi. Kapi n kō te Pōoli ne Silasi ye Róm ketē pikó le, iwame ii pi loni.

³⁹ Api pēe piricuruu sí, apí ha re pē kaí ne kpu. Api kukpaniilee-i Pōoli ne Silasi lesēpō api pi suúluse re piké kuyu-i le.

⁴⁰ Ke Pōoli ne Silasi api kukpaniilee kpe-i n léepō, Liiti keyō kapí ha kelenē. Kapi kei Yeesu pikó n yé, api kō ikari pē kpáse api pēe yisi api ncée kpísi api tómpō.

17

Pōoli ne Silasi ye Tesaloniki-pō we

¹ Kapi Liiti keyō-i n yisi, api Amfipoliisi ne Apolonii cōpu apí ne Tesaloniki tulu. Pisui fi ye kei kuyómeyáhaalee mále.

² Pōoli uu kei hapō yare kuu ye n wa, u ne pepēe kei ní we pin yóí. Uu siwénteyaa sitaani nōhsene

³ uú ne Nléécaasimé kémēe pi céési uu kō pi nyíse re uyē ke Ulééca uu n wée ye íwe píima meluke mále, uké pēe kō pikpōkpō kémēe yisi. Uu kō kpá re: Yeesu kam nó n tee yeē nní Kirisi.

⁴ Pepēe kutu u n cólē kémēe, pinyine apí ne nsímé mmē kefa tene, api Pōoli ne Silasi tiki. Ai kō ne Pikireki meyā pēe Ulééca n yáasi péne ne pēé ne pinósi yukōó kulúí.

⁵ Kei ke Pisui fi kefa ake tóosi apí ha siwaiyule sinyine kóóí apí ne kuyu n lémaalē. Api kō yisi api Yasō keyō-i Pōoli ne Silasi piwélaa sí, pin músu re pin pi n tí, piké ha ne riwúí kémēe pi túhaane.

⁶ Kapi pi m paa, api pēe Yasō ne Yeesu pikó picō cōpii apí ne kuyu pitúhaane léepō pin cáái re: Písoi mpí pēe ketē nnéí cókoi. Pi kō kerómēe nté tuimēle.

⁷ Yasō uu pi yósu pin ukeyō-i we! Api Róm uyōōpi isé waiselē. Pi pólólē te unyine uco ye we, api ye u séi re Yeesu. Te uyēe uyōōpi wéése.

⁸ Anóo nyē aa riwúí tē ne kuyu piwéése cōñ meyíkíyiki.

⁹ Api Yasō ne upicō riwómē ké api hééle api kelenē pi yá.

Pōoli ne Silasi ye Peeree-i we

¹⁰ Kai kesine n wa, Yeesu pikó api Pōoli ne Silasi Peeree-mē tōñse. Ke pē api Peeree-i n tui pō, apí ne Pisui fi kuyómeyáhaalee n sairilē.

¹¹ Pisui fi pēe kei ní we isoi ye nyamle ai tósu Tesaloniki pikó ikó. Api kefa kesē ne Nléécaasimé yósu, api ye nḗpá keyáa kéye Ulééca ritelē kééni piké yé te mmē kapi nní pi n símisi ye mēsei lēe.

¹² Pimeyā pēe Yeesu ne kefa tene, aí ne Pikireki péne, pinósi yukōó ne pitisi kulúí.

¹³ Amá ke Pisui fi pēe Tesaloniki-pō ní we api n kō te Pōoli ye kō Peeree-pō Nléécaasimé yóólē, api yisi api sí apí ha písoi tálaankee api Pōoli kápáá.

¹⁴ Kei ke Yeesu pikó api Pōoli mínimaa kuwéé-mē tōñse, Silasi ne Timotee pōó kei tone.

¹⁵ Pepēe Pōoli n sárū ye ne Ateeni u tule api kelenē pēese. Pōoli uu pi páái re piké ha Silasi ne Timotee símisi re piké mēkee u léepō.

Pōoli ye Ateeni-i we

¹⁶ Ke Pōoli uu Ateeni-i ní we un Silasi ne Timotee mé, uu yénu re piléé ncōpuri ye kuyu yipaalenle. Uripōo ari meyíkíyiki caai.

¹⁷ Lē nnya, u ne Pisui fi ne pepēe Ulééca n wuru api ye pēe kuyómeyáhaalee-i ní yóí. Mpá keyáa kéye kuu ye un píye kéyaála-i n léepō, u ne pē api líkēcáá n yóí.

¹⁸ Mēfine simúnjé sinyine pikó kapi ye sée re Epikuriye ne Sitoyisiye. Pōoli ne simúnjé sē pikpēē yeē kō yóole. Api ye pēe re: Úwōōcōni nkó ye mpíí re íye neé? Picō api re: Li nkpáni yare piléé sanē pinyine nsímé kuu símisi. Mēsei, Yeesu Nsímé Kēcire ke Pōoli uú pēe yóólē un kō yóólē te pikpōkpō yé kam api yisi.

19 Kei kapi pɛɛ u kpísi apí nɛ kecápíne kē kapi yɛ n sée rɛ Areyopaasi sí apí rɛ: A icélaa fale iyē kaá nɛ ní ka ró símisi tóké kō nkē!

20 Meséɛ kaa nsímé cerémpwone nnyine ró símisi. Tɔ neni lalɛ tóké likemɛɛ ripéré tóké n̄sɔne yē.

21 Meyíkíyiki ke Ateeni pikó nnéi nɛ pisáne pɛɛ kuyu-i ní we apí yɛ m̀pá keweesi kéye n tū pin nfáɛ mɛɛ ní ka símisi n̄ɛɛ pin kutu n cɔlē. Apí lē memáá likɛikɛi líka licɔ má.

22 Pwoli uu yisi uu pikeyu-i nyere uu rɛ: Nɛ yē tɛ n̄́ Ateeni pikó, nɔ meyíkíyiki piléenyóɔnse lalɛ hái.

23 Nɛ nókunéyu-i nyéɛilɛ am n̄́sinényóɔnse yénti. Kei ricuruu kamí nɛ kenýóɔnse kenýine-i yē lin wɔlaalɛ tɛ: Ulééca unyine kári n nyu. Ulééca uyē kani nní n yáási áni kɔ pɛɛ u nyu kamí la ké n̄́ céreise.

24 Ulééca uyɛɛ ketē nɛ keyómɛ nɛ kekemɛɛ likó wa. Uyɛɛ Upíima ketē nɛ keyómɛca-pɔ. Uu awosoo ke písoi apí n wa kémɛɛ sói.

25 Líka mpuri ái u párilē kesoipipi keké nɛ u m pasii un le yare linyine yɛ u cónlē. Uyɛɛ yɛ m̀pá úye nfáa nɛ m̀pá yo nnéi lɛɛ ketē kecáa ní we hɛ.

26 Usoi use kuu mefoi wa, uú nɛ u tiki uú nɛ písoi nnéi wai rɛ piké ketē nnéi kecáa fine. Uu itunɛ pi kériine uu kɔ ketē kapi yé n fine pi h̄ɔnɛ.

27 U lē wale rɛ písoi piké fe piké u wéési, m̀pá pin n cariinkɛɛ, in n la pi yé ha nɛ u yē. Amá meyíkíyiki mmé, Ulééca úu tó úka nɛ ketaa we.

28 Uyɛɛ yɛ nfáa ró hɛ, uyɛɛ kɔ tíyɛɛ kari m̀pá yo wai tɔn kɔ we. Lē ke n̄́pinéyómeni pinyine apí maa rɛ: T̄́ nɛ kɔ Ulééca sipipi lɛ.

29 Kari nní usipipi nnya, ári yé fe tóké musí rɛ u we yare wura n̄́ɛ n̄́wóoweni n̄́ɛ ripare ke kesoipipi aké nɛ kemɛsɔhɔ nɛ kekemúnjé ní serí rɛ liké n nyamí.

30 Písoi yɛ pɛɛ kuɔmaha-i wele pin nɛ lē nnéi wai. Ulééca úu kuɔmaha kumúnjé kpē kpísi uké nɛ linyine wa. Amá nképéni kuu sisoipipi nnéi séi rɛ sin yei ní we, síké mɛfine conse.

31 Li we rɛ u keyáa kē kuu písoi nnéi nɛ aseí n túhaanɛɛ piyekei masile, uu kɔ uyɛɛ itúhaanɛ ní tonɛɛ piwéɛ másu. Pikpɔkpɔ kémɛɛ kuu liute yukuse uú nɛ m̀pá úye nyíse rɛ uyē kuu itúhaanɛ t̄́.

32 Kapi n kō Pwoli un pikpɔkpɔ kémɛɛ piyise nsímé símisi, picɔ apí u sennyi, picɔ apí rɛ: Mɛcɔ mɛcɔ kari yé ha mpósímé mmē kutu ricɔ.

33 Pwoli uu pɛɛ pi yá uu tómpɔ.

34 M̀pá nɛ lē, picɔ yɛ nɛ u konle apí ηmurei apí nɛ kefa tɛnɛ: Pɛpɛɛ nní Areyopaasi kecápíne uwéése use kapi yɛ n sée rɛ Teniisi nɛ unósi unyine kapi yɛ n sée rɛ Tamariisi nɛ picɔ picɔ.

18

Pwoli ye Korenti-pɔ we

1 Pwoli uu limemáa Ateeni-i yisi uu Korenti sí.

2 Kei kuu Usuifi unyine kapi yɛ n sée rɛ Akilasi nɛ risáne. Pwoti keteni-i kapi u mari. Italii ketē kuú pɛɛ lē leeri nɛ uun̄́si Pirisili rɛ uyóɔpi wéése Kulooti yɛ rinóɔ hɛ rɛ Pisuifi nnéi piké Rɔm keteni-i le nnya. Pwoli uu yisi uu pi lɛpɔ.

3 Pi pɛɛ kesé pikónɛfukɛi lɛ. Kapi nní pikɛi pise n wai nnya, uu pikeméé tone apí pɛɛ kesé n keisi.

4 M̀pá kewénteyaa ketúnjé kéye ke Pwoli uu yɛ Pisuifi kuyomɛyáhaalee-i nɛ Pisuifi nɛ Pikireki n tū, un náási piké kō piké unkó ηmurei.

5 Ke Silasi nɛ Timotee apí Masetuwaani ketē-pɔ n yisimɛ apí Korenti-i Pwoli leeri kuu pɛɛ meyíkíyiki Nsímé Kεcírɛ piyóó nɛ kutu ricɔ, un Pisuifi nyíselē tɛ Yeesu yɛɛ usoi uyē ke Ulééca uu n wéɛ.

⁶ Ke Pisui fi apí ne u n kénene pin kə u lámisi nnya, uu uilū kuu n tanaalē nkonjo pikuwéé-mē péipə uu pi maa re nŏ kái ne tenene. Nən m pə, nŏ nŏmenécire fóm, ái née linyine wa. Mpuri sané pikó-mē kam nkpéni nní lē tósu.

⁷ Kuu pikekúrí kei n yisi, uú ne utisi unyine kapi ye n sée re Tituusi Yusuusi keyə n tósu. Tituusi ye Ulééca pakarelenle, ukeyə ken kə Pisui fi kuyomeyáhaalee kekúrí we.

⁸ Kirisipuusi ye pēe kuyomeyáhaalee uwéése le. U ne ukeyə pikó nnéi api Upíima ne kefa tene. Korenti pikó meyā pēe Pəoli nsímé n kŏ pə kə Upíima ne kefa tene. Pəoli uu míni pi wole.

⁹ Pəoli uu kesine kenyine keláré-i yénu Upíima un ne u símisi re: Iwame ii kape pŏ wa. A nsímé ne riñmóópú. Kape riséé!

¹⁰ Ne kepókúrí wele. Uka úu fene uké pŏ ricŏn, li we re pinésoi ye kuyu kpe-i kulúti wele.

¹¹ Lē nnya ke Pəoli uu kei kuñmē kuse ne kuwélé tŏne uu pisoí Nléécaasimé céési.

¹² Kumúñé kpe-i ke Rŏm ukŏ Kaliyŏ uú pēe Akayii keteni-i iyŏopi n tŭ ke Pisui fi api rinŏ rise wa, api yisi api Pəoli kecáá nyere, api u tini apí ne pitúhaane sí.

¹³ Apí ha Kaliyŏ maa re: Utisi nkŏ ye náasi re pisoí piké unkŏ kŏ piké ye meyáhaa féé menyine mee áme isé n tíkile Ulééca yáasi.

¹⁴ Pəoli uu re uké rinŏ yŏsí, ái ne sá Kaliyŏ ricuruu uu pi pēse re: Nŏ Pisui fi, in pēe re piyaa nēe mewai kŏpe menyine kuu wa kaní ne né u ka, né pēe níñesi am kutu nŏ cŏ yare kai m pise.

¹⁵ Amá in anŏlempi nēe anyíri nēe nŏrinécúruu isé kecáá ikenene, nŏ ye mmē ceri ani wai. Am la ké lē ye mpuri itúhaane li!

¹⁶ Kei kuu pēe ketúhaane ke-i pi lakase.

¹⁷ Pinnéi api pēe kuyomeyáhaalee uwéése Sŏsiteeni tini api ketúhaane ke-i ipépi u loni. Mpá ne lē, ái nkpáni uyŏopi Kaliyŏ méka wa.

Pəoli mēpele Antiyŏsi-pə

¹⁸ Pəoli uu kə Korenti-i Yeesu pikŏ kémee ketŏne kpá ai siyáa kŏónú. Uu limemáa pi yá u ne Pirisili ne Akilasi api kúninŏi loni pin ne Sirii ketē tósu. Piké kelene n tŏmpŏ, Pəoli ye pēe Senikireesi-pə uriyu rikoósile, rinŏ kuu Ulééca n yekei kecáá nnya.

¹⁹ Api Efēesi tui pŏ, Pəoli uu kei upisencŏ yá. Uu Pisui fi kuyomeyáhaalee loni u ne Pisui fi api kei n yŏi.

²⁰ Pē api u pise re uké siyáa sinyine pikekúrí tone.

²¹ Amá úu ηmurei, uu pēe pi pēse re: [Li pise re ké ha anyá nnyé nyee nní ní weme Yerusalem-pə li]. Ulééca un n la, né nŏkenémee pēeme. Uu pēe kúninŏi Efēesi-i loni uu tŏmpŏ.

²² Kuú ha Sesaree-pə ní suí, Yerusalem kuú ne risairi uú ha piyŏmeyáhaa yáasi uu pēe kelene Antiyŏsi sí.

²³ Uu kei tone ai siyáa wai, uu pēe Kalasii ne Firisii sitē-mē tiki un Yeesu pikŏ nnéi pēe kei ní we ikari kpáselē te piké ne nfatene n ηmóópulé.

Apoloosi pikei kuu Efēesi ne Korenti-i n wa

²⁴ Usui fi unyine ye we api ye u séi re Apoloosi. Alekisantiri-pə kapi u mari. U nsímé nyule rŏsŏne un kə Nléécaasimé atelé nyu ái nkáripí. Uu keyáa yisi uu Efēesi sí.

²⁵ U Upíima nsímé nyule rŏsŏne, un Yeesu nkŏ céési un kə símisi téi-téi yare lē kai n wŏlaalē. Amá lē ke Yohani uu pisoí míni n wŏle ηmane kecáá kuu nyu.

²⁶ Uu kuyomeyáhaalee-i lompŏ uú ne uripŏ n símisi. Ke Pirisili ne Akilasi api lē n kŏ un símisi, api u séi apí ne pikeyŏ sí apí ha Ulééca ncee u kpáiiise téi-téi.

²⁷ Uu pēe limemáa re u la uké Akayii ketē-mē ha. Piyŏmeyáhaa api u ηmóópúse, api kə kei-pə pikŏ rítelé wŏlu re un n hapŏ, piké memáreco rŏsŏne u yŏsí. Kuu kei n tui pŏ, pē nnéi ke Ulééca uu ípeelé n nyíse apí ne Yeesu kefa tene kuu yŏriye ái kumúñé má.

28 U ye pɛɛ keyu rikpáaisɛɛ uu mɔ́pá úye keyu-i Pisuiɔi nsímé késu, uu nɛ Nléécaasimé atelé tiki uu pi cereisɛ rɛ Yeesu kɛ Ulééca uu wéɛ.

19

Pɔ́li ye Efɛsi-i we

1 Kumúnjé kpɛ-i kɛ Apoloosi uu pɛɛ Korɛnti-i ní we, Pɔ́li ye pɛɛ yisilɛ uu Asii ayɔpɛ silɔ́ ló uu Efɛsi sí, uu kei Yeesu pipirɛtiki pinyinɛ yɛnu.

2 Uu pi pisɛ rɛ: Kani Yeesu nɛ kɛfa n tɛnɛ, Ulééca ye Nfáasɔnɛ nó hɛɛ? Api u pɛsɛ rɛ: Ticuruu ári Nfáasɔnɛ nkó níka komaalɛ.

3 Uu kɔ́ pipisɛ pi kpá rɛ: Míni méye mpuri kapi pɛɛ nó wóɛ? Api rɛ Yohani mɛni kuu pisoɔ n wóɛ kapi ró wóɛ.

4 Pɔ́li uu pɛɛ pi maa rɛ: Pɛpɛɛ n ɛmurei rɛ pi yé mɛfinɛ conse kɛ Yohani uu ye pɛɛ míni wóɛ. Uu ye kɔ́ Isirayɛli pikó maa rɛ piké Yeesu yɛɛ masí ukɛpirɛ n sɔ́nti nɛ kɛfa tɛnɛ.

5 Kɛ pipirɛtiki pɛ́ api anɔ́ nyɛ́ n kɔ́, api tíyɛsɛ api Upíima Yeesu rinyiri nɛ míni pi wóɛ.

6 Pɔ́li uu aníɛ pikɛcáá láa, Nfáasɔnɛ nn pikɛcáá súiri. Api pɛɛ meyu mpehɛ mpehɛ pisímé loni pin kɔ́ nɛ Ulééca rinyiri pisoɔ símisi.

7 Pinnéi ye pɛɛ wale pitisi kɛfi nɛ pité.

8 Pɔ́li uu kuyómeyáhaalee-i lomɔ́, uu kényu kpáaisɛ uu iware itaani nɛ Ulééca iyɔ́pi kɛcáá pi símisi cáká-cáká rɛ piké kɔ́.

9 Amá pinyinɛ pɔ́on pɛɛ yúlu rɛ ápi nɛ kɛfa tɛnɛnɛ, pin kɔ́ Upíima icélaa iyɛ́ tiwúí kɛmɛɛ sɛnnyi pin lámisi. Pɔ́li uu mɛsɛ upirɛtiki kpísi uu nɛ kei nyɔ́sɔ́, uu ye pɛɛ mɔ́pá keyáa kénye utisi unyinɛ kapi ye n sée rɛ Tiranuusi ripoo-i isúkuli kɛmɛɛ pi n céési.

10 Ai wai inɛ́ ité nɛ iriyu. Lɛlɛ́ tíyɛsɛ kɛ Pisuiɔi nɛ Pikirɛki nnéi pɛɛ Asii keteni-i ní we api Upíima nsímé kɔ́.

Sefa piɛmáne kɛcáá nstmé

11 Ulééca ye pɛɛ kumúnjé kpɛ-i Pɔ́li nɛ ritikilɛ uu nɛ mɛwaisaɲa wapisi.

12 Lɛ́ ai tíyɛsɛ ricuruu pisoɔ api ye ilū nɛ sinírípi sɛɛ Pɔ́li riɲca kpísi apí ha pitóikó kɛcáá láa, api pélu, aníri aa kɔ́ lelu.

13 Kei kɛ Pisuiɔi pinyinɛ pɛɛ n kɔ́onii pin pisoɔ aníri pései pɔ́o kɔ́ rɛ pi yé Upíima Yeesu rinyiri sée apí nɛ pisoɔ aníri pései. Api ye pɛɛ a maa rɛ: Nɛ Yeesu uyɛ́ nsímé kɛ Pɔ́li uu n yóólɛ́ tinyiri nɛ rinɔ́o nó hɛ rɛ ani pisoɔ mpí kani nní n cɔ́ɲɛ́ kɛmɛɛ le.

14 Pisuiɔi pɛpɛɛ ye Ulééca inyóonɛ n wa uwééɛsɛ usɛ kapi ye n sée rɛ Sefa piɛmáne pisɛɛi pɛɛ mewai mɛ́ lɛ́ wai.

15 Amá kuníri aku keyáa kɛnyinɛ pi pɛsɛ rɛ: Nɛ Yeesu nyulɛ, nɛn kɔ́ Pɔ́li isoi nyu. Nɔ́ ní, nɔ́o pɛɛ mpíi píyɛ?

16 Kei kɛ uníríhɛ́laa uyɛ́ uu yisi uu pi kápáá, uu pinnéi rikɔ́hɔ́ feriyɛ. Uu rikpákára nɛ íwɛ pi wai apí ha nɛ itóí yóó, ai tósu apí nɛ ukɛyɔ́-i mɛɲmanɛ popirimɛ api itóó súúni.

17 Pisuiɔi nɛ Pikirɛki pɛɛ Efɛsi-i ní we api kóm tɛ lɛ́ kai wa. Íwamɛ ii pi loni, pisoɔ api pɛɛ Upíima Yeesu rinyiri meýá n taásɛlɛ.

18 Pɛpɛɛ pikɛmɛɛ Kirisi nɛ kɛfa n tɛnɛ meýá api ye pɛɛ sí apí ha pisoɔ kɛcɔ́pɛ lɛ́ kapi n wapisi yámnɛntɛ.

19 Pɛpɛɛ pɛɛ mɛɲmanɛiwai n wai meýá pɔ́o kɔ́ nɛ piataretelé sɔ́naapɔ́ api pisoɔ kɛcɔ́pɛ nna a ɲmakaaɲkɛɛ. Pi asilalɛwoó kɛénlɛ́ aɔ́ lelu mɛwóópipi ákotokú kuwóó (50.000).

20 Lɛ́ kɛ Upíima nnaɲɛ nn tíyɛsɛ unsímé nn nɛ mɔ́pá yei kóónú nɛnɛ.

Ncɔ́kai ye Efɛsi kuyu-i wa

21 Lɛ́ mɛmáá, Pɔ́li uu pɛɛ kemúnjé wai rɛ uké Masetuwaani nɛ Akayii sitɛ́-mɛ́ cɔ́ uké nɛ Yerusalem tu. Uu rɛ un kei n tu, li kɔ́ pisɛ rɛ uké Rɔ́m kuyu rilóólú.

22 Uu pɛɛ pisoɔ pɛɛ pikɛi u n léni kɛcɔ́pɛ pité yukusɛ uu Masetuwaani-pɔ́ tum. Pɛ́ kuu n tū pɛɛ Timotee nɛ Erasiti. Uricuruu uu nkáripí Asii keteni-i ketónɛ kpá.

²³ Ncəkoi píima nnyine nn likumújé kpe-i Upíima ncee pitiki kecáa nnya Efeesi kuyu-i léeri.

²⁴ Utisi unyine yee pee kei we, api ye u séi re Temetiriisi. U pee úyu le. Pilée pinyine kapi ye pee kə kei n sée re Aritemiisi siwosoopi kuu ye péé ne yíraane uu sisiyuke-yuke ne nwóóweni yuhu yare sítumpiwééu. Upikei pee pee u ne upinípekeikócə kuláa waille nsəne.

²⁵ Uu keyáa kenyine upikeicə pē nnéi cápine uu pi maa re: Pinésáne, nórínécúruu ye nyule re pirókai mpí karí ne le.

²⁶ Nórínécúruu ye kə nyánile nən kə kómeyi re ái nkpáni Efeesi nté ηmane, amá Asii ketē nnéi kecáa ke Pəəli uyē uu písoi tálaankee api ηmurei re ápi yé pilée ke sisoipipi asi n sərí ne kutu n cəłē, te ái Uléecaa.

²⁷ Tənsá piwai n ceri, mewai mē né pirókai riyu kpu, amē piróléeyaha píima Aritemiisi kapi Asii nnéi ne sitē sicə-pə n yáasi fíise, úka úu ye pee pi n waiselē.

²⁸ Ke písoi pee n cápinelē api anóo nyē n kə, ai kuwói pi feriyē api cáai re: Lipíima lee Efeesi pilée Aritemiisi!

²⁹ Ncəkoi nn pee kuyu nnéi yipu. Písoi api kómeyine apí ne kekprintahai n sairilē, api Pəəli pisencə Masetuwaani pikó pité tini apí ne pénepə. Pēpee Kayusi ne Arisitariki.

³⁰ Pəəli uú n la uké písoi pee n cápinelē keyu-i léépə, amá Yeesu pipiretiki apí ne u yulu.

³¹ Aí ne upisane Asii pikawe píima pinyine péne api ukemee písoi tumpə apí ne u kesu re úu kape kekprintahai ke-i lompə.

³² Písoi ye pee wele pin kecápine ke-i méwoo cáai, úka úu ucə nkó kómeyi, lin pi túrésente. Pimeyā apí kə nyu lelee kei pi n cápineselē.

³³ Kei ke Pisufi pinyine api Alekisantiri keyu-mē titépə, písoi api péé m músu re uyee ne ncəkoi mmē ka. Alekisantiri pócə pee kunípe síka re u la uké uriyu heere.

³⁴ Ke písoi api n cəri re Alekisantiri ye Úsufi le, api pee rinócə rise wai apí n cáai re: Efeesi pilée Aritemiisi pee Lipíima! Api lē n cáai aí ne itunē mekóónú meté tulu.

³⁵ Kuyu uteləwəle uu fe uu písoi séése, uu pee pise re: Nócə Efeesi pikó, wócə ye úu ketē kecáa nyu re Efeesi kuyu pikó pee piléeyaha píima Aritemiisi ne pikəyu kee keléecaa-pə n lóime kecáa páilē?

³⁶ Uka úu we yee yé nsímé mmē n kési. Lē nnya, ani nóanékīη ninjukuse, áni kape n-yəəne-yəəne ne linyine wa.

³⁷ Písoi mpí kaní ne n ka ápi kuróyómeyáhaalee-i líka caai, ápi kə pirólée Aritemiisi lámaankee.

³⁸ In te úyu Temetiriisi ne upikeicə ye unyine ne nsímé má, sitúhaaneyaa ye wele, pitúhaane pin kə we. Pi yé fe api kei ketahai u séi apí ne pi túhaane.

³⁹ Nən kə pee n-yē ncə m má, tó ha riyócəpipoo-i mmē símisi yare kai m pise.

⁴⁰ Insá lē, lelee neni keyaa nké nní n wa yé tíyese arí n we yare pitencəkoi. Ari yé nka yē tóké símisi líké ne n nyíse re tə alari mále tóké nní n cápinelē.

⁴¹ Tinócə tē kuú ma uú ne písoi kpiise.

20

Pəəli ye Masetuwaani ne Kirēesi sitē ha

¹ Ke ncəkoi nn Efeesi-i rinífa, Pəəli uu Yeesu pipiretiki cápine uu ikari pi kpáse, uu pee yisi uu Masetuwaani ketē-mē tómpə.

² Kuu n tuipə, u ne kei pikó api yói uú ne ikari pi kpáse, uu kə Kirēesi ketē-mē tómpə.

³ Uu kei tone iwáre itaani. Kai n tu re uké kúninəi ló uké Sirii ketē-mē ha kuu kə te Pisufi ye kómeyinele re piké u kpu. Uu re u yé mese Masetuwaani-mē peese.

⁴ Upisencə anyiri ye nnyé: Peeree kuyu ukó, Piruusi ηmáne kapi ye n sée re Sopateeri ne Tesaloniki pikó mpí: Arisitariki ne Sekəntusi ne Teripu ukó Kayusi ne Timotee ne Asii ketē pikó mpí: Tisiiki ne Torofim.

⁵ Pēpee kekpeē ne ró wa apí ha Turowaasi-pə ró m mē.

⁶ Anyá nyε-i kapi ye akpónó nyεε áa pite m má n li metεne-maá ke tóo Filipu ha arí ha kei kúninói loni. Siyáa sinupũ kari ncée wa arí ne Turowaasi-i pi lεεpɔ. Ari kei kesé tone siyáa sisεei.

Pɔɔli ye Turowaasi metórɔɔ rilóólú

⁷ Kεwéntεyaa ukóso kari cápinelē tɔn akpónó hóóne Pɔɔli uké ne liukóso kui. Lē nnya kuu yói kesine aké ha ne pelu.

⁸ Kéyo kecáa kulee kunyine-i karí pεε cápinelē, sífiráa kulúi sin seriilē.

⁹ Ke Pɔɔli uu lē piyói ní nɔ́hlē, nnɔ́ píima nnyine nn uɔ́mánε unyine kapi ye n sée re Itiikusi kpápíí. Kulee kepole kekúrí kuú pεε tũ. Ai u hii uú ha keléécaayɔ metósi táánũ kulee kpe-i lóiri. Apí hapɔ api u yukuse un pikpɔ masí.

¹⁰ Pɔɔli uu cépipɔ uú ha wula uu u sakaa uu múlú uu re: Nókenéwuú áke kapε tɔ, u ne nfáa mále.

¹¹ Pɔɔli uu yisi uu pítaá pεε, uú ha akpónó hóóne uu le. Uu kɔ nsímé nɔ́h áí ne kpáii, uu pεε yisi uu tómpɔ.

¹² Api uɔ́mánε uyē pɔ́ ne kulu ne unfaa. Mpá úye rikinɔ ari lē nnya niɔesi hái.

Pɔɔli ye Turowaasi-i yisi uu Miletí sí

¹³ Ari ntónéí kúninói loni arí ha Asoosi-pɔ Pɔɔli méru. Uyεε wée re u yé sóne uú ha pεε kei-pɔ kúninói loni.

¹⁴ Kuu Asoosi-i ró n lεεpɔ, ari kei kesé kúninói loni arí ne Mitileeni sí.

¹⁵ Ari kei yisi ari liukóso mmare Ciyoo ketē ne kɔ. Ari liukóso Samoosi tulu. Ai weesi ari pεε Miletí tulu.

¹⁶ Pɔɔli ricuruu ye pεε re úu Efεesi-i nyεrene, áí kapε ne Asii keteni-i méwoo u n nájaisε nnya. U pεε yónele re un n fe, uké Pantekooti ketúnjé Yerusalem tu.

Anó tɔrɔɔ ke Pɔɔli uu Efεesi piwéése ní ma

¹⁷ Pɔɔli uu pεε Miletí-i pisoí yukuse uu tum te piké ha Efεesi-pɔ Ulééca icápine piwéése u séme.

¹⁸ Ke pē api ukekúrí ní ka, Pɔɔli uu pi maa re: Nórínécúruu ye nyule isoi iyē kamí ne nó ní le hái keyáa foí kē-me kam Asii ketē kúna n cɔ.

¹⁹ Ne menécíre ricεpisele nen ne Upíima pikéi wai, Pisuífi pin wéési piké né kpu, api íwe né wai nen ménini ne ncónɔ kέmεε we.

²⁰ Tiwúí kέmεε ne nósínéyɔ-i kam lelee yé nó n yóriye nó símisi, ám líka nó pesí.

²¹ Pisuífi ne Pikireki kam sée am símisi re piké Ulééca inipεε-i mεfine conse api Urópíima Yeesu ne kefa tene.

²² Ne nkpéni lē Nfáasone rinɔ tikilenle nen ne Yerusalem tósu, ám kɔ nyu yo yeε kei né mémpɔ.

²³ Amá Nfáasone ye nípa kuyu kúye-i né símisile nn kɔ né nyíse re akpanii ne íwe píima ye kei-pɔ né mé.

²⁴ Nnéfáa ricuruu nn né cónle. Ne kpére pinékei ne kétɔ tu, am lē ke Upíima Yeesu uu né m píse ne kefa kesε wai, li ne né risá. Pikéi pεpεε nní re ké riyóó re Ulééca ipεeléε kuu ró n nyíse ye Nsímé kecire le.

²⁵ Ne yē te metórɔɔ kam nní nókenécɔpε we. Nó ne picɔ pē nnéí kam Ulééca iyɔopi nsímé rin-yóó áni neni píikai piyéne né kpáne.

²⁶ Lē nnya kamí la ké neni keyaa nké nó símisi nɔ́ké kɔ́ te: Nó úye un m pɔ, áí kenémεε léeri.

²⁷ Li we re ne lē nnéí ke Ulééca uu n yekei re uké wa nó símisile ám líka nó pesí.

²⁸ Ani nómenécíre tí rísone, ani kɔ Ulééca pikó iméréε ke Nfáasone nn nó ní tí te ani n séni kecáa m páilē. Ulééca yeε uricuruu kepipi menye ne pisoí pansese upikó. Ani rísone pi m múlē.

29 Ne nyule re pISOI kpááree pinyine yare ákpe yé menétómpo-maá nó ripime, api nókenécópe pinyine cópii.

30 Pinyine ricurru yé nókenécópe yisi, api nnóomesimé ne Yeesu pipiretiki pinyine feriyé api pincee pi tikise.

31 Lē nnya, áni kape lópile. Ani kape palei re inmē itaani nnéi kam ye ketúnjé ne kesine pinyine-i ne ménini icélaa nó m pehelente.

32 Ne nkpeni Uléecaa ne uipelée nsímé anipe-i nó wa. Uyee rínanje má uké ne nfatene kémee nó n ηmóópúselē. Uyee yé kó lisone kuú ne upISOI nnéi m mé nó he.

33 Am úka siwóó née úka uwura née úka melape káipi.

34 Nórínécúruu ye nyule re anénipe nnyé kamí ne keisi tó ne pinésencó arí ne ntócóη nnéi wai.

35 Ne lē nó nyísele re lē kai pise re usoi uké keisi uú ne píwekóó n léni. Ani kó Upíima Yeesu rinóó ntí kecáá léise. Uyē ηmaa yee re: Uyee n he ye mpóonare mále ai tósu uyee ihēe n yósu.

36 Ke Póoli uu lē pimáa m masí, u ne pē api wúla api keyóme yáási.

37 Pinnéi api pee limemáá ténisi apí ne Póoli pira api metóroo u yáási re Uléecaa uké u sarumpo.

38 Ke Póoli uú pee m maa re apí neni píakai piyéne u kpáne nnya ke piapóo aa lē sei meýá caailē. Api pee yisi api u saruni apí ne kúninó-i tulu.

21

Póoli ye Yerusalem kuyu ha

1 Ke tó ne pē ari kei lē icée n hóonene, ari kúninó-i loni arí ne mese ne mese Kóosi n sairilē. Ai weesi, ari Rootesi tómpo ari kei yisi ne Patara-po.

2 Ari kei kúninó-i yenu kun Fenisii ketē-mē sí. Ari kpē loni arí ne tómpo.

3 Kari Siipuru ketē kee míni kepáápáá ní we n yémpo, ari ke yá ari kumii-mē tiki hái ne Sirii ketē-po, arí ne Tiiri tulu. Kei ke kúninó-i aku kuilū topilene.

4 Ari kei Yeesu pipiretiki leepo, ari pikekúrí tone siyáa sisēei. Nfáasone nn pi símisi api Póoli maa re úu kape Yerusalem ha.

5 Amá ke siyáa sē asi n tómpo, ari yisi ari kó nsé nōj. Api pinnéi yisi ne pipinósi ne pisiwá api ró sáruni apí ne kuyu leepo. Ari kei mínimaa ritime wula ari keyóme yáási.

6 Ari pee limemáá yáhaane arí ne kpíi. Tóo kúninó-i loni, pē api pisiyó kúúni.

7 Tiiri-i kari metóroo kúninó-i lō arí ne Putolemaysi sí. Ari kei Yeesu pikó yáási arí ne keyáa kese pikeméé tone.

8 Kai n weesi, ari yisi ari Sesaree tulu. Arí ha Filipu yee Nsímé Kεcire ne n kóónulé keyo-i tone. U pISOI píseei pē kapí pee Yerusalem-po n wée use le.

9 U pee pikpére pina mále pee apí utisi n nyu. Pi ye pee Uléecaa rinyiri ne símisile.

10 Tón kei lē we lin siyáa kulúí wai ke antepu uyē kapi ye n sée re Akapuusi uu Yutee ketē-po leeme uu keróméé weri.

11 Uu Póoli kutampála kpísi uu ána ne anípe hōpu uu re: Nfáasone ye maa re nní meco ke Pisuífi apí ha Yerusalem-po kutampála nkú ute íηme hōpune, api pee limemáá mpuri sane pikó anipe-i u wai.

12 Kari anóo nyē n kó, tó ne Sesaree-po Yeesu pikó ari Póoli súúlúise re úu kape Yerusalem ha.

13 Póoli uu pee ró pese re: Yo nnya kani téni non la nóké inépinje riyóose? Ai pihōpe ηmane ke née ne menécíre cápínelē nen mé. Lin kó n wa re ké Upíima Yeesu kecáá Yerusalem-po kpu, ne we.

14 Kari umekó m pōone, ari séé ari pee mese maa re Upíima mela meké wa.

15 Kari kelō ke-i siyáa sinyine n tóne, ari merócíre cápíne ari Yerusalem tómpo.

16 Yeesu pipirētiki pēe Sesaree-i ní we kecōpe pinyine api yisi api ró sáruni apí ne Siipuru ukó unyine keyō ró sí te piké kei ró yósi. Pi ye u sée re Manasō. Hái ái neni-me kuu Yeesu tikilē.

Pōali ye Yakupu keyō ha

17 Kari Yerusalem n tuipō, Yeesu pikó apí ne mpōonare ró yósu.

18 Kai kóso n weesi, Pōali uu ró tiki ari Yakupu keyō sí. Piwéése picō nnéi pōō kō kei cāpinepō.

19 Pōali uu yisi uu pi yáasi uu pēe lē ne lē ke Ulééca uú ne upikēi rintíki uú ne mpuri sane pikó kecōpe wai pi keenkēe kélé-kélé.

20 Kapi lē n kō, api Ulééca pakare, api pēe Pōali maa re: Pō nyánii, umárecō! Pisui fi yare píle píle ákotokú kefi kumúnjé pēe nté Upiima ne kefa tene pin kō irósé tikilē nsonē.

21 Pi kō pēe pi símisile re pō ye Pisui fi pēe mpuri sane pikó kecōpe ní we céésile re ápi kape ye Moisi isé waise, te lē nnya, ápi kape ye siwá tiké, ápi kape ye kō inyékii wa.

22 Tóké nkpeni ní-ye kpísi? Mpá liké íye wa, pi yé kō te pō ka.

23 Lē nnya, a mmē kari nní pō m maane ritiki. Pitisi pina pinyine ye nté kerócōpe wele pēe rinōō n yekei re pi yé pimēcire Ulééca pa.*

24 Pirinōō tē itunje ye tōmpōle. A pi kpísi, nó ne pē ani kesé píyufune inyóonse wai, aa lē kápí ne n nyóonsene kecáá hééle. Kei ke písoi api yé pēe yé te lē kapi kepócáá n símaanke ye nnóome le, api kō yenu re pō ticuruu ye Moisi isé tikilenle.

25 Tō mpuri sane pikó pēe Kirisi pikó m panse pō títelé piwóle masile ari pi símisi re tō símaanele áí tone re ápi kape ye inyóonsesare née ménye li. Aapi kape ye kō isee kápi rimpá piké ménye lese isare li. Piké kō pimēcire tí, ápi kape iwásá n wai.

26 Kai kóso n weesi, Pōali uu pitisi pē kpísi apí ha kesé akópe piheere inyékii wai uu pēe Ulééca keyō loni uu kumúnjé kpe-i ke inyóonse tōrōō siyaa así ha n tenene písoi símisi.

Pi Pōali Ulééca keyō-i tí

27 Siyáa siseei sē kapi ye ne áyu n fū sin ne ketónjé tuine, Pisui fi pinyine pēe Asii ketē-pō n léeri api Ulééca keyō-i Pōali yenu. Api písoi nnéi tálaanke api u tini.

28 Apí n cáái re: Isirayeli pikó, ani kam ani ró lé! Usoi uyee mpá yei ne mpá úye Isirayeli pikó kecáá nsímé kópe n símisi un kō tee re úka úu kape ye Moisi isé ne Ulééca keyō nké waise ye nkó. U nkpeni ntórōō sei ne Pikireki kei lonle uu kō kelō sone kē mékperinkpe waise.

29 Pi pēe kuyu kémēe Pōali ne Efēesi ukó kapi ye n sée re Turōfim yenle api pēe m músu re Pōali ye ne Ulééca keyō u lompōle.

30 Ai kuyu nnéi nókōre, písoi api awélé nnéi n léenti pin kálaapō. Písoi api Pōali tini apí ne Ulééca keyō iyaa leepō api mēse ne mēse ke hánesi.

31 Pin pēe nkpeni náási piké u kpu. Nsímé nn Rōm písóca uwéése kutu-i loni re Yerusalem kuyu nnéi ye nókōre.

32 Uyē uu mēse ne mēse písóca kpéē ne písóca picō cāpine uú ne riwúí-mē wurupō. Kapi usóca wéése ne písóca picō n yé, api pēe Pōali ipépi yá.

33 Usóca wéése uyē uu pēe nyósōpō uú ne Pōali kō, uu u tini uu rinōō he re piké akpanii até ne u paasi. Uu pēe písoi pēe n lémaalē pise re: Uye kecire lo? Yo kuu mpíí wa?

34 Amá písoi api pēe méwoo ne mecō n cáái, úka úu kō ucō nkó kómēi. Usóca wéése uu pēe nka kómēi. Uu mēse upisóca rinōō he re piké Pōali kpísi piké ne písóca keyō ha.

35 Ke Pōali uu sitákui kapi ye ne kulee riñtaá n tu, písóca api rikpákára ke písoi apí ne u ní la nnya u sakaa.

36 Písoi riwúí ye pēe u tikilenle pin cáái re: Ani u kpu!

* 21:23 Tinōō kapi n yekei ase i re hái ne kumúnjé kunyine-pō ápi yé píta n ntí ápi ye kō nnyúpi nyai.

Pɔɔli ye pisoɪ keɔpɛ rinɔɔ yɔsɪ uké uriyu heere

³⁷ Kapi ní la piké Pɔɔli ne pisóɔca keyɔ lɔ, uu usóɔca wéése pise re: Ne ncée má ké símisii? Usóɔca wéése uu u pise re: Pó Mékireki kómɛilɛɛ?

³⁸ Lɛ nnya, ái pɔɔ Esipiti ukó uyee sé nní nícaɔkai ne ní ka uu pisoɪ kɔ ákotokú ana kpisi uu ne kucesi kóima loni re piké atɔpi u léɛ?

³⁹ Pɔɔli uu u pɛse re: Né ne Usuifi le. Silisii ketɛ-pɔ, Tarisi kuyu-i kapi né mári. Mpá yei-pɔ kaku kɔ ríyu má. Ne pó we re a ncée né he ké risoiwuú ntí rinɔɔ maa.

⁴⁰ Usóɔca wéése uu ncée u he re uké símisi. Pɔɔli uu sitákui kecáa nyere uu pisoɪ pɛ kunípe síka re piké riséé. Api pinnéi sée keu. Pɔɔli uu pɛe pimɛyu kapi ye n sée re Mé-epiree ne rinɔɔ pi maa re:

22

¹ Pinésáa ne pinémárecɔ, ne la ké nkpeni rinéyu heere.

² Kapi n céri re pimɛyu kapi ye n sée re Mé-epiree kuú ne pi símisi, api piséé nyóɔnse. Uu re:

³ Ne Usuifi le, Silisii ketɛ-pɔ, Tarisi kuyu-i kapi né mári. Amá Yerusalem nté kapi né rimúlú. Kamaliyeeɪi yee pɛe unécélaa. Uyee né céesi lɛ kam yé pirósáa isé rintíki kélé-kélé. Am ye pɛe Ulééca likó ne akpéri wa, yare káni ye nní ne akpéri li n wa mɛcɔ.

⁴ Ne ye pɛpɛe Yeesu n tíkilɛ n wéékuselenle am ha ne pi kóni. Ne ye pɛe pitisi ne pinósi cópiile am pahaankɛe am kukpaniilee wai.

⁵ Ulééca usina ne kuyu piwéése yé fe apí ne nnénɔɔ símisi re ám kiraase. Piricuruu ye átelé ne Tamaasi né tumaalenle re ké fe ké Yeesu pikó pɛe kei ní we cópii ké pahaankɛe ké ne Yerusalem ha ké ha íwe pi wa.

Pɔɔli ye umefine mɛconse nkó símisi

(UPM 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Kam pɛe keyáa kenyine ncée kpisi, ké ne Tamaasi n nyahaipɔ, itunɛ in la iké kecíre tu. Kei ke metéi píima mɛnyine amɛ keyómɛca-pɔ mɛse ne mɛse leemɛ amɛ tapu amé ne né kóɔnú.

⁷ Am keteni-i lolu, am kóm lin né tee re: Sɔɔli, Sɔɔli, yo kecíre nnya kaa lɛ né wéékuselɛ?

⁸ Am pɛe pise re: Póɔ úye, Upíima? Uu rinɔɔ né yósu re: Née Nasareti ukó Yeesu kaa nní ní we pɔn wéékuselɛ.

⁹ Pinéséncɔ api metéi mɛ yenu, amá api pɛe uyee ne né n símisi rinɔɔ ríka kɔ. Kei kam pɛe re:

¹⁰ Ké íye wa, Upíima? Upíima uu né pɛse re: A yisi, a Tamaasi ha. Pi yé ha kei-pɔ pó símisi lɛ kaa yé n wa.

¹¹ Ke metéi píima mɛ amɛ né n nyíinse nnya, pinéséncɔ api kunípe né múlú api tórɔi apí ne Tamaasi sí.

¹² Utisi unyine ye pɛe kei wele api ye u séi re Ananiyasi. U pɛe Ulééca isé tíkilɛnle nsane. Pisufi nnéi pɛe Tamaasi-i ní we ye pɛe ukecáa anóɔ sɔne símisile.

¹³ Uu kenékúrí weri uu né maa re: Unémárecɔ Sɔɔli, ipónípeɛ iké nkpeni wúkule. Kei nní ke inénípeɛ ii wúkule am u yenu.

¹⁴ Uu kɔ kpá re: Pirósáa Uleeca ye tíyesele re a umela ceri aa kɔ aseɪ ute ceru aa liute nkó kóm,

¹⁵ te li we re pɔɔ yé masí pisoɪ nnéi inipeɛ-i uiseérakó li aa lɛ kaa n yé ne kaa n kɔ pi símisi.

¹⁶ Uu pɛe né pise re: Yo nnya kaa nkpeni kɔ pɛe náɔaise? A yisi piké míni pó wolɛ aa Yeesu rinyiri séi uké apókópe pó sárei.

Pɔɔli ye lele n tíyese kuú ne mpuri sanɛ pikó-i ní ha símisi

¹⁷ Pɔɔli uu kɔ kpá re: Kam Yerusalem m pɛle, ne Ulééca keyɔ-i hale am keyóme yáasi. Kam ní we nen keyóme yáasi, am lolu yare kenípeɛheɛ keɛ né tí.

18 Upiima kam yé uu né maa re: A mekee Yerusalem kuyu-i le. Pisui fi ápi yé mmē kaa kenécáá n símisi ne ηmurei.

19 Kei kam pee u pese re: Piricuruu ye nyule, Upiima re ne pee Pisui fi ayomeyáhaalee kalenle nen pepee pó n tikiłē cópii nen kukpaniilee wai nen kə pi kaiinkee.

20 Tinécúruu ye pee wele kumúné kpe-i kapí pee úseérakó Etiyeni menyene n kəoni. Pimewai mee péé ne né risále am pepee nní u n kópu ilū múlú.

21 Upiima uu pee né maa re: A yisi, ketaa-pə kam la ké pó tū, mpuri sanē pikó kēmee.

Pəoli ye Rəm usóca wéése símisi re uyē ne kə Rəm ukó le

22 PISOI RIWÚ TĒ ari Pəoli kutu n cəłē ái ne kumúné kpe-i kuu anó nyē mí ma tulu. Kei kapi sicááila lō te: Ani kpu. Ai ne sá re nkó uké nfáa m má!

23 Ai kuwó pi wai api pee m pupukee pin piilū máhani pin fónē pin nkonjo yukuse.

24 Kei ke Rəm pisóca uwéése uu pee rinó he re piké Pəoli ne pisóca kekalē-i lompo piké iséi u súúkee uké símisi úu la. Péé uye-i, pi yé pee céri lē nnya ke pISOI API n cáái pin ne u tēni.

25 Amá kapi u m paasi re piké u kaii, uu usóca kpéē pise re: Nə ncée má re naké Rəm ketē ukó ke nsímé nín kahanē n kpu iséi súúkee?

26 Ke usóca kpéē uyē uu lē n kō, uu sí uú ha usóca wéése símisi re: UsOI UYEE Rəm ukó le, iye kaa nkpeni wainē?

27 Kei ke usóca wéése uyē uu pee Pəoli kekúri hápo uu u pise re: A né símisi ké kō te po Rəm ukó lee. Pəoli uu re: Ee!

28 Usóca wéése uu kə kpá re: Siwó píma ke née héele am ne pansē keyupipi. Pəoli uu re: Né ne hái kenémare-me keyupipi le.

29 Pepee pee ní la piké u n káii uké símisi api mese ne mese ukekúri yisi. Iwame ii usóca wéése ricuruu loni, kuu n yé te u tiyese api Pəoli paasi api káii un kə ne Rəm ukó nnya.

Pi Pəoli ne ketúhaane píma ha

30 Kai koso n weesi, usóca wéése uú n la uké yé lē ke Pəoli uu n wa ke Pisui fi ápi ne pitele u n sélē. Uu akpanii kēmee u lese uu pee rinó he re pepee ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne pitúhaane píma nnéi piké cápine. Uu pee tiyese ápi ne Pəoli hapo uu pikecəpe u nyereese.

23

1 Pəoli uu pitúhaane píma pē inípee tapu uu pee re: Pimárecə, ne inésoi kēmee Ulééca inípee-i nsonē keisile hái ne neni-me. Kefa kese kam ne u tikiłē.

2 Kei ke Ulééca usina Ananiyasi uu pee pepee Pəoli kekúri ní we rinó he re piké nnó kecáá u pi.

3 Pəoli uu pee re: Pó ke Ulééca uu pépune, pó mmēle tomé mmú. Pə kei tū te pəké isé ritiki pəké ne né túhaane, ái pəké isé rikéjéé aa rinó he re piké né kái!

4 Pepee ne u n kólē api re: Ulééca usina yee Ulééca pikei n wai kaa nní lámaanke!

5 Pəoli uu re: Am nyu re Ulééca usina lo, pimárecə. Li Ulééca ritelē-i wólaalē te kape kupóyu uyukó kecáá nkópe n símaanke.

6 Pəoli ye pee picere máalenle re Pisatusee ne Pifarisi pee ketúhaane ke-i kesé we. Lē nnya kuu ketúhaane ke-i ricáái re: Ne Ufarisi le, pimárecə! Unésáa pó kə Ufarisi. Kam n tálē te Ulééca ye nkpo kēmee pikpəkpə yukusene nnya kapi ne nté né túhaane.

7 Uké ne lē pimáa mí masí, Pifarisi ne Pisatusee pin nsímé pipásaine rikápáá, pISOI API kēne, nípá píye ne pikunai.

8 Pisatusee ápi ye ηmurei re pikpəkpə yè nkpo kēmee yisi, ápi ye kə ηmurei re pilécaatume ne lifáakó lee ái nní kúyene ní we ye we. Amá Pifarisi pó ne ye linnéi ηmureile.

9 Iwóo ii cəni, isé picélaa pinyine pee Pifarisi kunai-mē ní we api yisi api késu ápi ne keté kpeeni api re: Ári usoi nkó nkópe níka nyáni. In n la, lifáakó lee ái kúyene ní we néé ulécaatume unyine yee ne u símisi.

¹⁰ Iwóó íí taá, háí aí ne usóóca wéése iwame wai re ápi kape nté lē n wai apí ne Póoli céeíine. Uu lē nnya pisóóca rinóó he re piké riwúí-i lompo piké Póoli lesepo piké ne pisóóca kekale u ha.

¹¹ Kesine ake wai, Upíima uu Póoli kekúrí nyósopo uu re: A ikari wa. Lē kaa nní Yerusalem nté inéseérakóó n li, li we re póké limεcō Rōm-po i li.

Pisui fi ye riηmulaane re piké Póoli kpu

¹² Kai kóso n weesi, Pisui fi pinyine api cápine apí ηmulaane api Ulééca keyu-i wéeri re pinsá Póoli n kpu, ápi líka melélé má.

¹³ Pεπεε lē tiηmulaane ye písoi afεena rifaau.

¹⁴ Api yisi apí ha pεπεε ye Ulééca inyóonse n wa piwéése ne kuyu piwéése leepo, api pi maa re: Tó merócíre kpísile ari he, ari Ulééca keyu-i wéeri re tónsá Póoli n kpu, ári líka melélé má.

¹⁵ Lē nnya, nó ne pitúhaane tōrō, ani nsonε kómεine, ani kpárá aní ha usóóca wéése pise re uké ne Póoli nó kam nóké nsímé mmē tipérése nóké yé nké. Tó ne merócíre picápine máalenle re tóké ncée u riké tóké u kpu.

¹⁶ Kei ke Póoli umεrepi unyine uu nsímé mmē kō, uu yisi uu pisóóca kekale sí, uu lompo uu ha Póoli kutu-i wai.

¹⁷ Póoli uu pεε usóóca kpéē use séi uu u maa re: A ηmánε nkó usóóca wéése kémεε sárumpo. U lale uké nnyine u símisi!

¹⁸ Usóóca kpéē uyē uu ne usóóca wéése kémεε Póoli umεrepi sí uu ha re: Ukpaniikó Póoli yεε né sée uu né maa re ké ηmánε nkó ne kepómεε kam te u nnyine mále uké pó símisi.

¹⁹ Kei ke usóóca wéése uyē uu ηmánε uyē sée, uu kunípe u tini apí ne iyaa leepo. Uu pεε u pise re: N-ye kaá la póké né símisi?

²⁰ ηmánε uyē uu re: Pisui fi pεε rinóó rise wa re piké rikpárá piké kóso pó pise re a Póoli ne ketúhaane píima-i hapo keké unsímé mmē nsonε ripérése piké yé nké.

²¹ Pin n ka, kape ne kutu pi ricō. Li we re pikecōpe, písoi ye afεena rifaau pεε ní la piké Póoli tí. Pi wéérile re pinsá u n kpu, ápi líka meluke née meníré má. Pi pimεcire picápine máalenle, tipónóo ηmane kapi nkpéni mé.

²² Usóóca wéése uu pεε ηmánε uyē maa re: Kape tíye unyine uké kō te po mmú né símisi. Uu pεε re uké nkpéni n ηme uké tómpo.

Pi Póoli ne uyóopi píima Felikisi leepo

²³ Usóóca wéése uu pεε limεmáá pisóóca kpéē pité séi uu pi maa re: Ani pisóóca píle píle meté ne pisantone kuwóó ne afεéré ne pipárjkóó píle píle meté cápine piké n nyu re pi yé fe api kesine mεse áme we kefi kumúnjé Sesaree tómpo.

²⁴ Ani kō isā nyóonse yεε yé ne uyóopi píima Felikisi kémεε Póoli n tu líka ái yé u n wa.

²⁵ Usóóca wéése uu kō rítelé wólu uu pi múise re piké ha Felikisi pa. Lē kuu n wói ye nní.

²⁶ Ne pó yáasi, Upíima Felikisi. Née Kulooti Lisiyaasi. Née rítelé ntí pó wólu.

²⁷ Pisui fi ye usoi nkó kam nní pó m pápōlē tinle re piké u kpu. Kei kam pεε kō te u Rōm ketē ukó le, am pεé ne pinésóóca hapo am u come.

²⁸ Am pεε re ké kō te ní-ye kecire ke Pisui fi apí ne u cési, am pεε u kpísi am ne piketúhaane píima sí.

²⁹ Kei kam pεε céri re piisé kecáá kapi nsímé pásaine. Am unkópe níka yē kapi yé ne usoi ní kpu née kapi yé ne akpanii u n wa.

³⁰ Am kō limεmáá kóm te Pisui fi ye ηmúlaankεε re pi yé u kpu. Lē nnya kam mεse ne mεse pó u papōlē, am kō upitecō símisi re piké ha kepómεε ketahai u sée.

³¹ Pisóóca api usóóca wéése rinōo kuu n he tiki, api Póoli kpísi api kesine ne Antipatiriisi u tómpo.

³² Kai kóso n weesi, pisóóca pεε ána n sónε api pikekale-i pεese, pisantone ηmane apí ne Póoli tómpo.

³³ Kapi Sesaree n tuiṗə, pisantonε api rítelε uyóṗi píima Felikisi pa, api kə Pəḷi u nyíse.

³⁴ Kε uyóṗi píima uu rítelε pikéε mí masí, uu Pəḷi pise re u kuwélé kúye ukó le? Kuu n kó te Silisii ukó lo,

³⁵ uu u maa re: Pipóteecə pin n ka, né pεε pó píseise am kóm. Uu pεε rinóə hε re piké Pəḷi kpísi piké ha Erooti keyə-pə hánesi.

24

Pisuifi ye Felikisi keyu-i Pəḷi ne nsímé rikpára

¹ Ai wai siyáa sinupū, Uléecaa usina Ananiyasi ne kuyu piwéese pinyine ne usíméyóə unyine kapi ye n sée re Terituluusi api Sesaree-i hapə. Api uyóṗi píima Felikisi-i sí te piké ha Pəḷi ketahai sée.

² Uyóṗi uu Pəḷi séipə, Terituluusi uu yisi uu picé u kápáá, uu uyóṗi maa re: Urósáa, uyóṗi píima! Pó tíyεε kari nkíηniηε-i we hái ái neni-mε. Ketē kaa ríəne m múílē nnya ke nconse meyā nn kerótē nké kecáá wa re liké ne ke sənεsi.

³ Tə pakare! Ne pipókai ne lē kaa mesére ne mpa yei ró n wai.

⁴ Am la ké kə picónη pó rikpá. Amá ne rikónη pó wúkule re a kə ne kefa ró féenne, aa nkáripí kutu ró cə.

⁵ Tə yē te utisi nkó ye likpáaree linyine le. Uyεε Nasareti pikó mekóole icápine uyukóə. Ketē nnéi Pisuifi kecəpe kuu rícəkai tanaalē.

⁶ Ticurruu u pεε náásile uké Uléecaa keyə mékperinkpe waise, kari peé ne u tí. [Tə peé lalε tóké ne u túhaane yarε ke irósé ii m pise.

⁷ Amá usóəca wéese Lisiyaasi uú weri uú ne rínanη arónipe-i u yósu.

⁸ Uu pεε Pəḷi piteecə pē maa re piké ne nsímé pó lεεme.] Pən tipóćurruu Pəḷi m píseise, pó yé te mmē karí ne u n cési ye aseí le.

⁹ Pisuifi tərəə api yisi api Terituluusi kecáá kpá api re mesei, lē kai li.

Pəḷi ye Felikisi keyu-i uriyu hεεre

¹⁰ Kei ke uyóṗi píima Felikisi uu peé ne kunípe Pəḷi rinóə hε re uké unkó símisi. Pəḷi uu re: Urósáa uyóṗi, ne nyule re hái ái neni-mε kaa kerótē nké kecáá itúhaane le. Lē nnya kamí ne kefa kesε kepóyu-i rinéyu hεεrene.

¹¹ Pó fe aa ripóćurruu pise aa kóm te kamí ne Yerusalem-i rí ka, siyáa kefi ne sité ye nsí. Uléecaa kam piyáhaa ka.

¹² Uka úu keyáa kenyine né leepə, tó ne unyine tən Uléecaa keyə-i née kuyómeyáhaalee-i née kuyu-i we tən yói née tən pisoí kupakarεciré tálaankeε.

¹³ Pisoí mpí ápi yé ríka yē piké re mmē kapi ne nkpeni nté né cési.

¹⁴ Amá né kepóyu-i aseí símisi re ne ncée fale mmē kapi nní n kpíilē te mekóole icápine ukó le. Amá pirósáa Uleecaa kam pεε yáasi nen kə lē nnéi lεε isé ne antepuyε atelé kémεε n wólaalē ne kefa tenelē.

¹⁵ Lē kam n tálē ke pē ticurruu pó kə tálē te Uléecaa ye pisoí sənε ne pikópe pεε n kpí nkpə kémεε yukuse.

¹⁶ Lē nnya kam mesére ηmóópulē te ké Uléecaa n tikilē ne kefa kesε.

¹⁷ Kamí ne nté n yisi, li inmē kulúí wale. Ne neni pεeme re ké nnépuri pikó linyine hε, ké kə nyóənsε ké ne Uléecaa yáasi.

¹⁸ Lē kamí peé ne Uléecaa keyə-i kparálē kapi ne né leepə, nen akópe pihεεre inyekii piwai máame. Tisoiwuí ríka ári pεε kenékúrí cápínēlē. Am kə pεε rícəkai ríka wai.

¹⁹ Pisuifi pinyine pεε Asii ketē-pə leeme api kei né lεeri. In pεpεε pεε nnyine má piké ne né cési, pē kai peé ne sá re piké kepómεε kam.

²⁰ Néε pεpεε nté nní rí we piké símisi nké te kari ketúhaane píima-i pitúhaane rí ha, nkópe rí-ye kapi kenécáá yé?

²¹ Née nnékópe kam neni n wa mee lē kam ketúhaane kecəpe rin-yóó re: Kam n ηmurei re pikpəkpə yèè nkpə kémee yisile nnya kapi nkpəni ne nókenéyu-i né túhaane.

²² Felikisi ye pee Kirisi ncee kecáá nyule. Uu nsímé piké ne yá uu pitúhaane keyáa téjse, uu pepe Pəoli ketahai n sée maa re: Usóóca wéese Lisiyaasi un píyei n ka, né pee nónnésímé ripérese nsəne.

²³ Uu pee usóóca kpéē tinóó he re uké Pəoli kukpaniilee-i wa uké ukecáá m paílē, amá uké ne kéyu u m purú, uu kape ye yè re upikó ápi kape u lē.

Pi ne Pəoli Felikisi ne uunəsi Turisii kémee ha

²⁴ Pəoli uu kei lē n we aí ne siyáa sinyine kóónú. Uyóopi píima Felikisi ne unəsi Turisii apí hapə. Unəsi uyee Usuifi le. Uyóopi Felikisi uu tum apí Pəoli u séipə, uu u pise re uké u símisi, yo kapi ye re usoi ye Kirisi Yeesu ne kefa tene?

²⁵ Ke Pəoli uu aseí pitiki ne lē ke usoi uu yé umecire rimmúlú ne lē ke Uléecaa uu pisei n túhaanene nsímé ní lō, ai Felikisi cəh. Kei kuu pee Pəoli maa re: Pó fe aa nkpəni lē tómpə. Nen píyei kéyu n yē, né kə pó sée.

²⁶ U pee lē tálē te Pəoli uké siwóó u he. Lē nnya kuu meséere u séleipə pin yói.

²⁷ Aí lē n we inmə ité íí ne tómpə. Pərisuusi Fesituusi uu Felikisi ripəhə iyóopi tone. Felikisi uu Pisuifi mpənare n la, uu lē nnya Pəoli kukpaniilee-i n yálē.

25

Pəoli ye uyóopi píima Fesituusi kémee pitúhaane ha

¹ Fesituusi uu Sesaree keteni-i hapə uu siyáa sitaani wai, uu pee limemáá yisi uu Yerusalem tómpə.

² Kei ke pepe ye Uléecaa inyóonse n wa piwéese ne Pisuifi pee kuyu iwéese n tū apí yisi apí ukeméé Pəoli ketahai séi.

³ Apí kə u welu re uké ne pi kō uké ncée pi he piké Pəoli ne Yerusalem pepe. Tipine kapi lē wa piké ne ncée u ní kpu.

⁴ Fesituusi uu pi pese re Pəoli ye Sesaree-pə kpaniilenle. Uyē ticuruu yé kə nfáani kei pele.

⁵ Uu kə pi kpá re: Nópinéyukóó piké né ritiki. In te usoi nkó ye linyine caai, piké ha ketahai u sée.

⁶ Fesituusi uu Yerusalem-i tone siyáa sipaha née kefi kumúhə uu pee kelenə Sesaree pele. Kai kóso n weesi, uu ketúhaane-i sí uú tone, uu tum apí Pəoli kpíipə.

⁷ Kuu n hápə, Pisuifi pee Yerusalem n léepə apí hapə, apí u kálisi apí nsímé píima nnyine ne ketahai u séi. Nn kusa kulúí we. Amá piuka úu fe uké nyíse re aseí kapi símisi.

⁸ Pəoli póó késu uu re: Am ne Pisuifi isé née Uléecaa keyə née Rəm uyóopi Sesaa púnne.

⁹ Fesituusi uu Pisuifi mpənare n la, uu lē nnya Pəoli pise re: Pə ηmurei re piké ne Yerusalem pó ha piké ha kei-pə kenéméé ne nsímé mmú pó túhaane?

¹⁰ Pəoli uu u pese re: Sesaa ripoo-i kam nní nyenu, kei kai ne sá re piké ne né túhaane. Tipóóuruu ye nyule nsəne re ám Pisuifi líka caai.

¹¹ Nen ncaai nnyine n wa kapi ye ne usoi ní kpu, ám nkpə kesu. Amá in te pi ne né rikpárale, úka úu ncée má uké pianipe-i né ritépə. Ne pise re piké ne nnésímé Sesaa kémee tu.

¹² Fesituusi ne pepe mesəhə u n kpáriise apí símaane, uu pee Pəoli maa re: Pə re mpósímé nké Sesaa kémee tu. Lē nnya, Sesaa kémee kaa yé kə ha.

Fesituusi ye Pəoli nsímé uyóopi Akiripa símisi

¹³ Ai siyáa kulúí kóónú, uyóopi Akiripa ne uyéi Pereniisi apí Sesaree-i Fesituusi piyáhaa sí.

¹⁴ Kapi siyáa kulúí n wa, Fesituusi uu Pəoli nsímé mmē kpísi uu Akiripa símisi. Uu re: Felikisi ye pee nté iyóopi n tóne uú ne né tise ye ukpaniikó unyine kulee wailenle ne neni-me.

15 Kam Yerusalem ní ha, pɛpɛ yɛ Uléecaa inyóónsɛ n wa piwéésɛ nɛ Pisuifi pɛɛ kuyu iwéésɛ n tũ api kenémɛɛ ketahai u séi api rɛ ké wa unsímé nké kpu.

16 Kei kam pɛɛ pi pɛsɛ rɛ: Ròm pikó kémɛɛ, usoi un linyinɛ n caai, ncée rín wɛ rɛ piké u kpu, pinsá kahanɛ u n túhaanɛ. Li pise rɛ u nɛ upiteecɔ piké tonɛ kelɛnɛ uké uriyu hɛɛɛ.

17 Lɛ nnya kapi nté né ritikimɛ. Am nkpráni náñaisɛ. Kai kóso n weesi, am nɛ mɛsɛ nɛ mɛsɛ ketúhaanɛ n tósu am ha tonɛ, am tum api utisi nkó kpíiri.

18 Kɛ upiteecɔ api ní ka, ápi fe piké nkóɓɛ nnyinɛ kam pɛé nɛ u m músu nyísɛ.

19 Amá piinyekii nsímé nɛ utisi unyinɛ yɛɛ n kpu api yɛ u séi rɛ Yeesu kɛ Pɔɔli pɔɔ n tee rɛ u nfáa mále nkó ñmanɛ kecáá kapi kénɛnɛ.

20 Ai méwoo né wai, am pɛɛ céru íyɛ kam yé nɛ li wa. Lɛ nnya kam tɛ ké Pɔɔli pise rɛ un n la, uké Yerusalem ha piké ha nɛ kei-pɔ u túhaanɛ.

21 Amá Pɔɔli uu yúlu uu rɛ u la rɛ Ròm uyóɔpi Sesaa ricuruu uké nsímé kecáá ripaí. Lɛ nnya kam tɛ piké kukpaniilee-i u n yálɛ ké kam ké nɛ Sesaa u papɔ.

22 Kei kɛ Akiripa uu pɛɛ Fɛsituusi maa rɛ: Nɛ pɛé la ké rinécúruu utisi nkó kutu rícɔ. Fɛsituusi uu u pɛsɛ rɛ: Kóso kaa yé kutu u rícɔ.

23 Kai kóso n weesi, Akiripa nɛ Pereniisi api meýóɔpilapɛ tani, pi nɛ pipipirɛtiki api kenɔñla wai apí nɛ kutúhaanɛlee lompɔ, pisóɔca wéésɛ nɛ kuyu piyukóɔ pin tikilɛ. Fɛsituusi uu rinóɔ hɛ api Pɔɔli kpíipɔ.

24 Fɛsituusi uu pɛɛ rɛ: Uyóɔpi Akiripa nɛ nó pitórɔɔ mpí nó nní ní ka, ani utisi nkó ripaí rísɔnɛ. Pisuifi riwúí nnéi yɛ kale api Yerusalem-pɔ nɛ nté kenémɛɛ ketahai u séi, pin cáái rɛ ái nɛ sá rɛ usoi nkó uké kɔ nfáa rikpá.

25 Nɛ nsímé mmɛ tipérɛle am yénu rɛ úu ncaai níka wa kapi yɛ nɛ usoi ní kpu. Amá kɛ uricuruu uu m pise rɛ piké nɛ unsímé Ròm uyóɔpi kémɛɛ tu nnya kam ñmurei rɛ piké nɛ kei u ha.

26 Am nyu íyɛ kecirɛ kam yé utisi nkó kecáá wóí ké nɛ upíima símaapɔ. Lɛ nnya ricuruu kam nɛ nókenémɛɛ u ka. Pó, uyóɔpi Akiripa kémɛɛ kam nɛ u ka rɛ pɔn pipísɛisɛ u m masí, né nnyinɛ yɛ am títelɛ-i wólu.

27 Ái nɛ sá rɛ ké méwoo ukpaniikó nɛ Ròm uyóɔpi-i ha, kám pɛɛ lɛ nnya kapi pitele u n wai n wóí.

26

Pɔɔli yɛ Akiripa keyu-i uriyu hɛɛɛ

1 Akiripa uu pɛɛ Pɔɔli maa rɛ: Pɔ nkpréni ncée mále pɔké ripóyu hɛɛɛ tóké kó. Pɔɔli uu pɛɛ kuníɓɛ síka, uu nsímé kpísi uu rɛ:

2 Uyóɔpi Akiripa, li neni keyáa nké né láárú rɛ né ncée yɛ am nsímé nnéi kɛ Pisuifi apí nɛ né rinkpára kepóyu-i símisi.

3 Li wɛ rɛ pɔ Pisuifi inyekii nɛ piisímé kecáá kapi n kénɛnɛntɛ meýíkíyiki rísɔnɛ nyulɛ. Lɛ nnya, nɛ rikón pɔ wúkule rɛ a niñɛsi aa kutu né cɔ.

4 Pisuifi nnéi yɛ nyulɛ lɛ kam hái inéñmánɛ-me nnépuri pikó kecɔɓɛ nɛ Yerusalem kémɛɛ inésoi n li.

5 Hái ái neni-me kapi né nyu. Pin n la, piricuruu yé nɛ pinnɔɔ símisi rɛ nɛ pɛɛ Pifarisi kémɛɛ welɛ. Tóɔ yɛ ári pɛɛ piróyómeyáhaa isé nɛ akpéri wai.

6 Kam n tálɛ tɛ Uléecaa yé lɛ kuu pirósáyaha m ma wa nnya kapi nɛ nté nní né túhaanɛ.

7 Isirayɛli pikó ipuri kefi nɛ ité iyɛ pó nɛ kɔ mɛsére kesinɛ nɛ ketúnɛ Uléecaa yáásilɛ in nɛ tálɛ tɛ i yé lɛ kuu mekɛɛ-me pirósáyaha m ma yɛ. Kam likɛcáá n tálɛ nnya kɛ Pisuifi api pitele né wai, uyóɔpi Akiripa!

8 Yo nnya kɛ nó Pisuifi áni pɛé la nɔké ñmurei rɛ Uléecaa yé fe uu meýíkíyiki pikpɔkpɔ yukusɛ?

9 Tinécúruu ñmaa yɛ pɛé musilɛ rɛ ké rínanɛ nɛ tápaankɛɛ úka úu kape Nasarɛti ukó Yeesu rinyiri nɛ kefa tɛnɛ.

¹⁰ Lē kam Yerusalem-pō n wa ye lē. Ne rinécúruu ηmaa Ulééca pikó meγā kukpaniilee tanle. Pεπεε ye Ulééca inyóonse n wa piwéése pεe ye ncée né he re ké lē wa. Pin kō n la piké pi kō, li ye pée ne né risále.

¹¹ Ne ye pεe ayómeyáhaalee rikale am ha kei íwe pi n wai, nen náási re piké pinfatene kesi. Kunéfatoi ye pεe pikεcáá tōsile, hái ricuruu am ye pi n wéékuselē ne acōyu-pō.

Pōli ye umefine meconse Akiripa stmisi

¹² Limekō-i ke pεπεε ye Ulééca inyóonse n wa piwéése api keyáa kenynine rítelē né rimúise api ncée né he am yisi am Tamaasi sí.

¹³ Ituηe kecíre kumúnē, nen ncée-i we, uyōopi Akiripa. Kei kam metéi menyine yē men keyómecaa-pō leeri, men tapaalē, men ituηe metéi fe amé ne tó ne pinésencō kóónú.

¹⁴ Ari ntónéi keteni-i lólu, am pεe kóm, lin ne Me-epiree né tee re: Sōli, Sōli, yo nnya kaa né wéékuselē? Méwoo kaá ne né tōpiriinkee yare keminaa.

¹⁵ Kei kam pεe pise re: Póo úye, Upiima? Uu né pεe re: Née Yeesu kaa ní we pōn wéékuselē.

¹⁶ A nkpéni yisi aa nyere. Lē nnya kam menécíre pó n nyíse ye nní: Ne la re a pansé unéikó, aa ye kóónú aa lē kaa neni nní né n yé ne lē kam n sánti ke pó n nyíse picō símisi.

¹⁷ Mpópuri pikó, Pisuífi kecōpe kam pó lese ne ké mpuri sanε pikó kémee pó tū.

¹⁸ Ne pó tum te a ha piinipee wúkule aa kuηmaha-i pi lese aá ne metéi-i pi sí. A kō Setani anipe-i pi lese aá ne Ulééca kémee pi sí. In te pi ne kefa né tenelē, Ulééca yé piakópe pi sárei uu kō lisone kuú ne upikó m mé pi he.

Pōli ye uliwaiwai kecáá stmisi

¹⁹ Lē kémee, am pεe lē kai keyómecaa-pō né n nyíseme kesi, uyōopi Akiripa!

²⁰ Amá Tamaasi pikó ne Yerusalem pikó kam Nléécaasimé mefoí riyóó, am pεe limemáa Yutee ketē tōrō pikó nnéi ne sitē sicō pikó yóó. Ne pi símisi re piké mefine conse piké Ulééca-mē pansεpō apí n wai liké n nyíselē te pi mefine consele.

²¹ Nsímé mmē nnya ke Pisuífi api Ulééca keyō-i né tī, pin wéési piké né kpu.

²² Amá hái ne neni-me, Ulééca ye né nen ne we nen uiseérakó le, mpa úye, siwá ne piwéése siyu-i. Am ye nfée nka ma, lē ke antepuye ne Moisi api mekeε-me n yé api símisi re li weme memáa.

²³ Ne ye maa re: Uyē ke Ulééca uu n wée yé kam uu íwe le, uu kpi uu ufoi pikpōkpō kémee yisi. Uyee yé nsímé mee metéi m má Pisuífi ne mpuri sanε pikó he.

Pōli ye Akiripa maa re uké Yeesu ne kefa tene

²⁴ Pōli un lē we un uriyu heere, Fεsituusi uu cáaipō re: Pō isōhō torile, Pōli! Mepónyuwe piima ye isōhō pó tóroisele.

²⁵ Kei ke Pōli uu pεe rinóo u yási re: Am isōhō tori, urósáa! Mmú kam nní n símisi ye meníηe nsímé sone le nn kō aseí tikilē.

²⁶ Ne nyule re uyōopi Akiripa ye nní nnéi lee nní ní wa pikóme máálenle. Lē nnya kamí ne rinépōo ukeyu-i símisi. Ai mepílu menyine-i kai kelō kuηmaha-i lē wa.

²⁷ Pō antepuye nsímé ne kefa tenelē, uyōopi Akiripa? Ne nyule re pō ne kefa n tenelenle.

²⁸ Akiripa uu pεe Pōli pεe re: Pō lalε pōké né feriyε ké nté nní pansε Kirisi ukó!

²⁹ Pōli uu re: Lin yé nfáani née lin yé píyei-pō, li kpere lē wa! Ne Ulééca welu re ái kape pō ηmane, amá liké nónnénéi mmú nó neni nní kutu né n cólē, nóo yé menécō n we. Akpanii nnyé ηmane aké nó ripári.

³⁰ Kei ke uyōopi Akiripa ne uyōopi píima Fεsituusi ne Pereniisi ne pē nnéi pεe kei kesé ní we api pεe yisi,

³¹ api iyaa leepō, api pεe pimεcōpεcire n tee re: Usoi nkó úu líka caai kapi yé ne usoi ní kpu née kapi yé ne akpanii u n wa.

³² Kei ke Akiripa uu pεe Fεsituusi maa re: Usoi nkó unsá pée m pise re piké ne Rōm uyōopi Sesaa kémee u ha, pi yé pεe fe api u yápō.

27

Pisóóca ye Póoli ne Róm kuyu ha

¹ Kai n símisi aí tone re kúninói kari yé lō arí ne Italií sí, api Póoli ne pikpaniikó pico pinyine kpísi api usóóca kpéē unyine kapi ye n sée re Yuliisi anipe-i wai. U Róm kutópílee kpē kapi ye n sée re Róm uyóopi kutópílee kémee úyukóó use le.

² Atiramiiti kuyu ke kúninói kpē kari n lō aku léeri kun Asii sitē aninói sinyere kanei. Ari ku loni ari tómpō. Masetuwaani ukó unyine yee Tesaloniki-pō ní we api ye u séi re Arisitariki ye pee kerómee wele.

³ Ari liukóso Sitō kuyu tulu. Yuliisi ye pee Póoli rínafe wailē. Uu ncée u he re uké upisane rilóólú, un ye yo n la, piké fe piké ye ne kutu u rico.

⁴ Kari kei n yisi tōn tósu, kuyō aku keróyu-mē m pepuri, ari pee Siipuru kuwéé kpē mē ke kuyō áku ní we tiki.

⁵ Ari pee Silisii ne Pamfilii menimaa téj arí ne Lisii keteni-i Miiri kuyu tulu.

⁶ Róm usóóca kpéē uyē uu kei kúninói kucō kunyine yenu kpee Alekisantiri n léeri kun Italií-mē sí. Uu kpe-i ró tani.

⁷ Siyáa kulúí kari nnánári ne kúninói sōne. Iwe píima kari li ari kelenē Kiniiti tulu. Kuyō áku ηmurei tóké lē n tikilē tóké ne kéyu-mē ha. Ari pee mese Salimonee kuwéé-mē míni kepáápáá ketē kapi ye n sée re Kirēeti macáa tiki.

⁸ Ari íwe píima le arí ne rikóitimē kanei arí ne kelō kenyine tulu. Pi ye kei sée re Aninói-Kenyere-Sōne. Lasee kuyu kaí ne kolē.

⁹ Ai kusa ró náηaise. Anóηahaa keyaa ye pee pitómpō masile. Kúninói pilone ne ncée pinóη yé fe apí ne nkpō weri.

¹⁰ Lē nnya ke Póoli uu kúninói pikēikó símisi nsōne piké kō. U pi maa re: Pinésáne, ne yē te ntócée mmú pitiki yé ne nkpō ró kam. Kúninói ne ilū kaku n topori ye meyā caainkene. Ai nkpáni ilū ne kúninói ηmane, amá ne tóopi.

¹¹ Amá Róm usóóca kpéē uyē uu kúninói utíkíí ne kuute nkó ne kutu n colē ai tósu Póoli nkó kuu ní ma.

¹² Ai kō yá, áninói kenyere áke peé nyamí te piké kei nnyiyē píima kumúnjé-i siyáa wa. Kúninói pikó meyā api pee lē nnya re pi yé kei yisi. Pi lē pee náásile re lin íye n we, piké Kirēeti aninói kenyere kē kapi ye n sée re Fenikisi tu, áninói kenyere kee itunje kelólé awélé keté-mē kéyu palenlē. Kei kapi la piké nnyiyē píima kumúnjé-i siyáa wa.

Meyō maamaa menyine mee míni kecáá ní pépu

¹³ Ke kúninói aku lē n nyenu lin náηai, keyōpi kenyine áke itunje kumii-mē pepuri, api músu re pi yé fe apí nkpéni lē kapi ní la wai. Api pee kesáu kapi ye ne kúninói n nyeresē sakaa api ncée kpísi. Api míni kepáápáá ketē kapi ye n sée re Kirēeti n kanei.

¹⁴ Mese ne mese, kuyō kunyine kapi ye n sée re Erakilōo aku míni kepáápáá ketē-mempō pepuri ne rínaηe.

¹⁵ Ai kúninói kpráú lin ne tósu, aí kunyeresē we. Ari mese yá aí ne ró n tósu.

¹⁶ Ari míni kepáápáá ketē sínsápi kenyine kekúrí tómpō. Pi ye kē sée re Kulotaa. Ari pee náási arí ne fe ari kenóipi kapi ye ne pisoi n léise lese.

¹⁷ Kúninói pikēikó api kúninói kémee ke tampō. Api pee limemáá iηme pahaankee apí ne kúninói kóónú. Iwame ii pi wai re apí kape ha Lipii menimaa ritime rinyenetū tinyine rikam. Api pee kusáηáá maamaa kpee kuyō n wai cepise. Api nnánári n sōne pin kuyō tikilē.

¹⁸ Kuyō aku lē tó m pepu kun nípape kprálē aí ne ró weesi, api pee mese ilū ke kúninói aku n topori n hasu pin míni-i sariipō.

¹⁹ Kai kō piweesi rinkprá, api kúninói ikeilū inyine pifóηee kápáá.

²⁰ Ai wai siyáa kulúí, itunje ne awárepi áa kúyene wa, meyō men lē ne rínaηe pepu, ari peé m músu re ntókó ye tenele.

21 Ai náηai, tó úka úu iluke li. Pòli uu pεe yisi uu písoi kecōpe nyere uu re: Pinésáne, nòn pεe nnékó kutu rincō, tō yeε pεe Kirēeti-pō tone ári ye ásáláú píima nnyé ne risáne tóké ne ilū fónεε.

22 Lē nnya, ké nkpéni nó símisi ani rikín tápisi n̄sone. Nó úka úu kpine. Kúninói ηmane kpeε ásáláú waine.

23 Ulééca uyεε né n te nen kō u keisi Uleecaatumε ye kesine nké kenémεε kale.

24 Uu né maa re: Iwame íi kape pō wa, Pòli! Pō Sesaa kémεε pitúhaane sinle pái! Pō ke Ulééca uu n la nnya, u yé kō pipóséncō nnéi nfáa tíye.

25 Lē nnya, ani ikari wa, pinésáne. Ne ne kefa tenelē te lē ke Ulééca uu m̄ ma kai lenε.

26 Amá kuyō yé ró lese aku míni kepáápáá ketē kenyine ritime sá.

27 Karí ne n weme, sisine kefi ne sina kari lē Metiteranee menimaa kémεε wa, meyo men tó kpáulē. Ai kesinecō kumúnjé kúninói pikεikó wai yare tō ne ketē kóima kenyine nnyáá wale.

28 Api ménjε kapi ye ne míni mecímá m̄ musí kpísi api fóm, api yénu re simetiri afεetaani ne sisεei kame címú. Api kéyu-mē nyósópō api kō pimúnjé kpá, api yénu simetiri sité ási we afεetaani.

29 Api peé n wuru re kúninói áku kape aparecaηaa anyine rikam. Api pεe lē nnya sisáu sina kapi ye ne kúninói n nyereεε kepire-mē cepisepō, api pεe m̄ mé pin yōone re liké weesi.

30 Kúninói pikεikó ye pεe lalε piké léepō piké wuri. Lē nnya kapi kenóipi kē kapi ye ne písoi n léise míni-i ricepise api pεe kpárá re pi lalε piké ha ne kesáu kéyu-mē ku nyereεε.

31 Pòli uu Róm usóóca kpéē ne písóóca picō maa re: Písoi pē pinsá kúninói kémεε n tone, áni nkpō-i mélele má.

32 Písóóca api pεe ménjε mεε kenóipi kapi ye ne n léise m̄ múlē sem̄, api ke yá ake lólu.

33 Liké kelenε n weesi, Pòli uu pinnéi maa re piké iluke li. Uu re: Siyáa kefi ne sina ye nsí kani ne mpóocai tū nòn mé áni kō líka li.

34 Ne la ké nó símisi re ani iluke li. Li pise re nóké li nóké ne nfáa m̄ má. Nó úka nnyúpi ricuruu n̄n riyu kecáá wehene.

35 Kuu lē m̄ ma, uu kukpónó kpísi, uu pinnéi inipeε-i Ulééca pakare uu pεe ku kpákóri uu piluke kápáá.

36 Kei kapi pεe pinnéi ikari wa api iluke le.

37 Ntónéi ye pεe kúninói kpe-i wale písoi píle píle meté ne kuwóó ne afεéré ne pikpuulū (276).

38 Ke m̄pá úye uu piluke m̄ masí uu lepυ, api melukepipi mεε kúninói-i n̄ we n hasu pin mínimaa-i sariipō re kúninói kuké nkáripi fakasi.

Kúninói mεfore

39 Kai n weesi, kúninói pikεikó ápi ketē kē ceri, amá api ketaa-pō ketenpampi kenyine yenupō ne kekecáá kunyene laii aí ne sí. Api pεe re pin n fe, pi yé wa kúninói akú ha kei tasi.

40 Lē nnya kapi sisáu fénne api mínimaa-i sariipō. Api kō áηjε kapi ye ne kúninói ketíkíí m̄ paasi fénne. Api kō lē memáá kúninói keyu-mē kusánjáá tóresi api síka, kuyō aku pεe kúninói n télē lin ne kenyenepampi kē-mē sí.

41 Amá api sí ápi ha ínisā ité kepáápáá rinyenetū tinyine takári, kúninói riyu ari kei lompo aí tini sím̄, aí pεe kunyókō-nyókō we. Aniwalé nanje-nanje anyine pōo pεe kepire-mē ku n forési.

42 Kai písóóca iwame n wa re pikpaniikó yé wéeri api wúrunkεε nnya, api peé n la piké pi kō.

43 Ke Róm usóóca kpéē uu n̄ la uké Pòli riyu lō nnya, uú ne pi yulu re ápi kape lē wa. Uu pεe rinóo he re pεpεε piwéeri n nyu piké mεfoi rikpuu ápi ne rikóitime téj.

44 Amá pitórōo piké akpénkpélé ne kúninói siwélépi kecáá túnti ápi ne pi tiki. Lē kari mesei ntónéi wa arí ne ketē kóima tulu aí úka ríka kpu.

28

Pɔli ye Maliti keteni-i we

¹ Kai nkpɔ-i ró n lése memáá kari pɛe kɔ te pi ye míni kepáápáá ketē kē sée re Maliti.

² Kei pikó api kefa fénnɛ api n̄sɔne ró yósu. Ke ikónɛ ii picuū n kóri nnyiyɛ nn wai nnya, api nna píima nnyinɛ wai api ró yósu, ari kekále wai arí ne n kóónú.

³ Pɔli uu pɛe yisi uú ha sinaapi paálame re uké nna-i risáɔ, tikpurii rinyinɛ tin sinaapi se-i we. Ke nna kutoi aku ri n læɛɔ, ari lééri ari Pɔli kunipɛ yéu.

⁴ Ke ketē kē pikó api n yé iwáa iyē in Pɔli kunipɛ sanárilē, api pɛe pimɛɔpɛcɪre n tee re: Ḿpá liké iye wa, usoi nkó ye usoi kɔ unyinɛ lɛ. Ḿini-i kuu nní nkpɔ-i n̄méhɛɛɛri. Amá Ulééca ye aseí n t́kilē úu n̄murei uké nfáa li.

⁵ Amá Pɔli pɔo iwáa nna-i m̄ɛpɛɔ, ái kɔ nkpáni méka u wa.

⁶ Api pɛé m m̄é yarɛ piké u yē un píni un ne sí n̄é u yé m̄ɛɛ ne m̄ɛɛ kei nní loolɛ uu kpi. Api m̄ɛɛsi ai nánai, líka ái u wa. Api pɛe m̄ɛɛ kemúnjé conse api re piléé pinyinɛ ye pi.

⁷ Kei kekúrí ke ketē kē uyukɔó foí keyɔ aké pɛé we. Pi ye u sée re Pupiliyuusi. Uyē uu kei nfanare ne kusáne ró wai, ari kei finɛ siyáa sitaani.

⁸ Pupiliyuusi usaa ye pɛe kumúnjé kpe-i pɔólúle un ne kupinɛtoí ne nlure yarɛ ákpasɛhé finu. Pɔli uu sí uú ha u lóólú, uu ukɛcáa keyóme yáasi uu anípe ukɛcáa láa uú ne u pɔise.

⁹ Lē m̄emáá, ketē kē pitóikó picɔ apí weri api Pɔli yenu, uu pi pɔise.

¹⁰ Api ḿpá yo ne ríyu ró waisɛ hái. Kari n tósu, api lē kai ró m pise tóké ne ncéɛ rintíki nnéí ró pásii.

Pɔli metuipɔ Rɔm kuyu-i

¹¹ Iwáre itaani kari kei wa. Ari pɛe limemáá kúninɔi kunyinɛ kpɛɛ Alɛkisantiri n lééri loni arí ne tómpɔ. Nnyiyɛ kumúnjé-i kakú pɛe Maliti-i nyɛɛ. Pi kukɛcáa písika ayu lesɛɛ.

¹² Kari Sirakuusi n tu, ari kei tone siyáa sitaani.

¹³ Ari kei yisi ari mínimaa m̄ɛcáa kanɛi arí ne Rekiyo tulu. Kuyɔ aku liukóso itunɛ kumii-m̄ɛ pepuri, ari pɛe siyáa sité n̄manɛ kpísi arí ne Pusoli tulu.

¹⁴ Ari kuyu kpe-i pírcɔ Yeesu pikó yénu, api ró pise re tóké kei siyáa sisɛɛi pikeméé tone. Kei kari pɛe yisi arí ne Rɔm tulu.

¹⁵ Yeesu pikó pɛe Rɔm-i n̄ we ye pɛe kerócaá nyulɛ. Api hái Apiyusi kuyaa-i ne kei kapi ye n sée re Sisánɛyɔ Sitaani-i ró tɛpɛi. Ke Pɔli uu pi n yé, uu Ulééca pakare, ai kɔ ikari u kpáɛ.

¹⁶ Kari Rɔm-i n tuipɔ, usóca kpéé uu usóca wééɛ anipɛ-i pikpaniikó wai api Pɔli ncéɛ hɛ re uké umɛcɪre kelɔ tone ne usóca ye yé u m m̄é.

Pɔli ye Rɔm-i Nléécaasimé yóólē

¹⁷ Kapi Rɔm-i n tuipɔ siyáa sitaani memáá, Pɔli uu Pisui fi piyukɔó pɛe kei n̄ we cápɪnɛ. Kapi n cápɪnɛɔ, uu pi maa re: Pimáɛɔ, ám akópe áka ntópuri mmú wa, ám kɔ pírcsáa isé íka rilóó, ḿpá ne lē, pi Yerusalem-pɔ né t́nle api Rɔm pikó anipɛ-i wai.

¹⁸ Rɔm pikó apí ne né túhaane, ápi n̄ka yē kapi yé ne né n̄ kpu. Api pɛe re piké né riyáɔ.

¹⁹ Amá Pisui fi api yúlu, am pɔone am m̄ɛɛ re Sesaa kamí la uké ha ne né túhaane. Ái re nnépurí pikó kamí la ké pitele wa.

²⁰ Lē nnya kam te ké nó yé ké kɔ rinóo nó maa nóké kɔ te lē ke Isirayɛeli pikó api n tálē nnya kam nté nní akpanii-i we.

²¹ Kei kapi pɛe u pɛɛɛ re: Api mpókó n̄ka kɛcáa Yutee-pɔ rítelɛ ríka ró wóime, urómáɛɔ úka úu kɔ kei-pɔ leeme uké kam uké kepócaá nnyinɛ ró kéɛ n̄é uké mpókópe nnyinɛ ró símisi.

²² Amá tɔ la re ṕ n̄maa a nkpéni mm̄ɛ kaa m m̄usu ró símisi. Tɔ kɔ te ḿpá yei kapi mpóyómeyáhaaceɛ mm̄ɛ kaa nní n̄ t́kilē yulu.

²³ Pi ne Pōli api keyáa yekei. Kai likeyaa kē n tu, api sī kulúí api Pōli leepō kēyō ke-i kuu n sói. Uu mmare hái ne kesinecō-pō Uléécaá iyōōpi kecáá pi símisi, uu ye Moisi isé ne antepuye atelé ne tiki un ne pi náási re piké Yeesu ne kefa tene.

²⁴ Picō apí mmē kuu pi n símisi ηmurei, picō api pikόμε yulu.

²⁵ Kapi lē n tósu ápi kómēine, Pōli uu pēe kekéripi pi maa re: Asei ke Nfáasone nē ne antepu Esayi ritiki nē ne nópinésáa maa re:

²⁶ A mpuri mmú pikó-i ha, aa pi maa re:

Nó ye n̄sone kutu rīcō

amá áni yéé aseí kō

nó ye n̄sone nyáni

amá áni yéé yē.

²⁷ Li we re mpuri mmú pikó akin ye takasile,

pi pimēcīre atu t̄apisile,

apí in̄pēē wúkesi

re piatu áa kapē ye kō,

piinipēē ii kapē ye kō yē.

Pimēsōhō ámē kapē ye kō líka ceri nnya.

Péé uye-i, ápi ye pēē nē Uléécaá kēmēē kam ké pi pōise.

²⁸ Pōli uu kō pimáa pi kpá re piké kō te mpuri sane pikó pēē n̄-yulalesimé ke Uléécaá uu m páme te. Pē nē kutu n ticō.

²⁹ [Kuu lē pimáa m masí, Pisuífi api ncée kpōu apí n keηenepō pin ne tósu.]

³⁰ Pōli uu in̄mē ité kēyō ke-i kuu n̄ we un hēéle kēmēē tone. Uu kei pēpēē ukeméē n sōnaapō nnéi yóóí.

³¹ Uléécaá iyōōpi nsímé kuú pēē yóólē un kō Upíima Yeesu Kirisi nkó pīsoi céési ne uripōō, líka ái kō u pekēsi.

Títelé ke Pòoli uu Ròm pikó n wói

Léle rítelé ntí kémee ní we

Kumúnjé kpe-i ke Pòoli uú ppe unsē táánū n tenese kuu ppe Kirisi pikó ppe Ròm keteni-i ní we rítelé ntí wói. U péé lalé uké uncee rinōj hái ne Ròm-pò kúu ppe n hápaalē, uké kò ppe Esipaanyi ha uké ha Nsímé Kεcire riyóó. Títelé ke Pòoli uu Ròm pikó n wói ye icélaa inyine le ke Pòoli uu ní pa ne iketò-pò. U i palé kekéripi re: "Sisoipipi sin Yeesu ne kefa n tene ke Uléécaá uu si nyu re si aseí tikilenle. Linfatene mmē ne kò tulaalenle" (1:17).

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Pòoli ye nyísele re íye kai piyómeyáhaa isé pitiki ne lē kapi ye ne Yeesu Kirisi rintíki apí ne Uléécaá kefa tene kecòpe we. Uléécaá icápine yee Ròm-i ní we kémee, Kirisi pikó ppe apí Pisuifi ye kulúí wele. Amá Pisuifi ye kò Ròm kémee kulúí wele, picò api panse Kirisi pikó, pin kò ne nōjlē pin Pisuifi piyomeyáhaa isé tíkilē. Yare li pise re mpuri sané pikó ppe m panse Kirisi pikó pòóké kò isé iyē n tikilē néé? Pòoli ye maa re nfatene mee ye usoi riyu ló (1-8).
2. Isirayeli pikó ppe mpuri ke Uléécaá uu n wée. Pi ne Kirisi pikó metone nkó kuu nté wói (9-11). Pisuifi meyā ye Nsímé Kεcire kepíre ritòle (9:30-10:20). Uléécaá ye kò ne wele un umpuri la. N ne ipuri icò yé keyáa Yeesu Kirisi kémee Uléécaá ípeelée ceri.
3. Yeesu Kirisi icápine kémee mefine nkó mee nté wólaalē. Pòoli ye kei símisile lē kapi ye Uléécaá n yáasi ne lē kapi ye ne picò nkíninje kémee n tóné. U ppepe nfatene kémee m pelaalē písei re piké ppepe apí nkemee m pelaalē ne m purú. Uu kò ne pi téni re li pise re níla nké pikecáá n nyáni. Likumúnjé re Uléécaá yèè akópe kémee sisoipipi leselé, Nfáasone nn si léni, asi ye ppe fe así m pénelē sin ne we, nn kò ne si léni, si ne Kirisi pin ne pénelē pin we (12-15).
4. Pòoli ye upimarécò ppe Úpíima pikéi n wa iyáhaa kulúí pasiipòle (16).

Iyáhaa

¹ Nē Kirisi Yeesu ukéikó Pòoli, néé rítelé ntí nó wólu. Uléécaá yee né sée re ké panse utume. U né wéle re ké Unsímé Kεcire riyóó.

² Uléécaá ye ppe hái mekke-me Uléécaá Nsímé atelé kémee antepuyé maase re u yé Nsímé Kεcire mmē tó pa.

³ Ukepípi Urópíima kecáá nsímé ye mu. Pi u marile mesoi. U uyóopi Tafiti kepíre lē.

⁴ Ke Uléécaá uu pikpòkpò kémee u n yukuse nnya kuu u sée re Ukepípi, uu kò Unfaasone ne tiki uú ne linnaje u he.

⁵ Urópíima Yeesu Kirisi ke Uléécaá uú ne ritiki uú ne ípeelée né nyíse re ké panse utume, ké kò týese ipuri nnéi písoi piké Kirisi rinyiri nnya ne kefa tene, piké ppe uyē Uléécaá m pakarelē.

⁶ Nó mpí ke Yeesu Kirisi uu nní n sée, nó ne kò lipite pē kémee wele.

⁷ Nó Ròm pikó mpí nnéi ke Uléécaá uu nní ní la uu kò nó wée re ani panse upikó kam títelé ntí wólu. Urósáa Uléécaá ne Urópíima Yeesu Kirisi piké ípeelée nó nyíse api nkíninje nó he!

Li Pòoli ripòò wa re uké ha Kirisi pikó ppe Ròm-i ní we rilóólú

⁸ Pi ketē nké nnéi nónnéfatené nsímé símisile nsone. Lē nnya kamí la ké ne Yeesu Kirisi ritiki ké ne nó nnya Uléécaá pònese kelene.

⁹ Uléécaá uyē kam n yáasi nen Ukepípi Nsímé Kεcire yóólē yé itansei né li re mesere kam nónnésímé símisi

¹⁰ nen kò nnpá píyei nókenécáá yáasi. Ne ye pise re uké lē umela kémee ncée né he ké nókenémee hapò.

11 Lẽ nnya, li pɛɛ meyíkíyiki ripóó né we re ké piyéne nó hapó ké lẽ ke Nfáasone nn né n he nó ritéjse nóké iníj wa.

12 Ne la ké maa re ne nókenémeɛ sónɛpɔle re nfatene mmẽ ke tó ne nnó ari kesẽ m má nké tíyese tóké ikari kpariisene.

13 Pimáreco, ne la re ani kó te ne pɛɛ menécire cápinelɛ ké pilóólú nó hapó, amá hái ne nkpeni-me ám kahanɛ ncée n yẽ. Ne pɛé la re pinékei piké kó nó kémee kuláa wa yare kapi ketẽ kecáá isoipuri icó kémee kuláa n wa meco.

14 Li né pise re ké nípá píye kéméé ha, ayu ne sicare kémee pisoí ne pisohoo ne pɛpɛe ápi líka n nyu kémee kai pise re ké ha.

15 Lẽ nnya kai ripóó né we re ké kó nó mpí nóo nní Ròm kuyu-i ní we Nsímé Kɛcire riyóó.

Nsímé Kɛcire ye rnanje le mee Uléecaa kémee n léeri

16 Nsímé Kɛcire mmẽ rín isei né we. Nnanje nnyine ye mu ke Uléecaa uu ye ne pẽ nnéi pɛɛ ne kefa u n tenelẽ ayu n lo. Pisufi kuú ne koraane uú ne mpuri sanɛ pikó kémee tulu.

17 Asei kecáá, kei kai ye ne nyíse re Uléecaa yèè pisoí pansesele aseí pite. Uyee ne Uléecaa kefa n tenelẽ mecire kóló kuu ye nfatene mmẽ nmanɛ nnya yẽ te u aseí ute le. Lẽ kai nní Nléecaa simé ritelẽ-i wólaalẽ te: Nkó yee nfatene nnya m panse aseí ute yee nfáa má.

Sisoipipi nnét ye akópe wale

18 Uléecaa kuwɔi ye keyómecaa-pɔ wemɛle. Pɛpɛe ápi u n waiselẽ ápi kó umela tikilẽ pɛɛ yé ne ku risáne. Pi nsímései nyule, amá pin pɛɛ pimewee kópe ne tápaalẽ te pisoí ápi kape aseí ceri.

19 Pi lẽ ke kesoipipi ake yé ní fe ake Uléecaa kecáá céru pinyuwe máalenle. Likumúnjé re Uléecaa ricuruu yee li pi cereise.

20 Asei kecáá, Uléecaa likó áí kúyene we, amá umɛwai kémee kuu ye umɛcire lese uu nyíse kesoipipi aké ne u yenu. Uyee ketẽ ne keyóme wa nnya, pi yé fe ápi kei ne yenu re u rnanje teneciré mále un kó Uléecaa. Sisoipipi ási yé ncée yẽ siké re ási likecáá nyu.

21 Si Uléecaa nyule, amá ási ye pɛɛ ríyu u waise, ási ye kó u pɔnɛse yare kasi yé pɛɛ u m pɔnɛse re u Uléecaa nnya. Amá inírisimé ke pisoí ápi ne mɛsunu ápi ne pimɛcire fómni, pikemúnjé ake pɛɛ kuníri kapi m má nnya kuɛmaha-i lompɔ.

22 Pin pimɛcire nyáni yare pi mɛwéesesohó mále, némpákane piníri nmaa ye pi.

23 Ápi yúlu re ápi yé riwula piké Uléecaa kpɔciré pakare, ápi nya ápi conse ápi pɛɛ kesoipipi kee ye n kpu ne sinúipi ne ána ana likó ne límɔɔui-muɔui séru re piléé ápi ye wula ápi lẽ pakare.

24 Lẽ nnya ke Uléecaa uu pi riyá re piké mékperinkpɛwai kapi pisifa-i m músu n wai piké ne piipinje cire isei m pórii.

25 Pi nnóome likó kpísi ápi ne Uléecaa kecáá nsímései conse, ápi wúla ápi lẽ ke Uléecaa uu n wa yáási, ápi pɛɛ Uléecaa yee nípá yo n wa piyáhaa yulu, in kó ne uricuruu kái ne sá re piké yáási hái ne nípá píyei-pɔ. Amí.

26 Lẽ nnya ke Uléecaa uu piseicirékei pi tã, pinósi ápi pipila yá, pi ne pinósicɔ ápi ha n sói, áí kó pɛé ne sá re liké lẽ.

27 Pítisi póó kó limɛco pipinási yá, ápi ha ne nnáápi pipitísicɔ n sói, lin pisoí isei we. Lẽ nnya, pimɛmare kópe mẽ kulaa kapi lẽ yẽ.

28 Kápi nní n wéési piké Uléecaa céri nnya, Uléecaa ye pi riyále pikemúnjé ake cókɔi, ápi pɛé n wapisi áí ne sá.

29 Mɛwai kópe ncɔpuri ne rikpákára ne nwóónaapí ne kufatoi kpɛɛ pisifa-i we. Pikáipinkɛɛ ne písoikó ne pipásaine ne piyaaluke ne mémare kópe mee pisifa-i cɔpaalẽ. Pimɛcɔpɛcire kapi wóhaane, pin áyu kónaane,

30 pin kó Uléecaa iláarɔ wai. Ápi ye úka waise, pin áyu wéési, pin pimɛcire nyíse. Pi mɛwai kópe piwai kémee pelaalenle, ápi ye písáa ne píni pakare.

31 Ai we re usoi uké ne pi ritá, ápi ríla má [ápi ye líka naresi] ápi ye íwe tẽ.

³² Pi kò pɛɛ isé kɛ Uléécáa uu n yekei nyule. I maa re pɛpɛɛ limɛwai mɛ̃ n wai ye ne sá re piké pi kò. Pi kò pɛɛ li waille. Lɛ̃ memáá, pi ye kò pɛpɛɛ lɛ̃ n wai kecáá rikpále.

2

Uléécáa ketahai kuu ne sisoipipi n túhaanene

¹ Mpá pòn usoi úye mpuri, pò nkó pò nni ne picò n túhaane pòn akópe pi palɛ̃, ái we re piké íwe pò tɛ̃. Pò nni ne picò n túhaane pòn akópe pi palɛ̃, mɛpócíre kaa lɛ̃ akópe palɛ̃. Liriyíki re pò nni ne picò n túhaane, pò̃ ne kò pimɛcò waille.

² Tò mɛyíkíyiki nyule re nsímései kɛ Uléécáa uu ye ne pɛpɛɛ lɛ̃ n wai túhaane.

³ Pò nkó pò nni ne pɛpɛɛ lɛ̃ n wai n túhaane pòn kò pimɛcò wai, pò músu re pò̃ né Uléécáa ketahai kéméé lee?

⁴ Néɛ Uléécáa mɛwai sòne píima ne uisoi niɲe-niɲe ne unfanare kaa lómiiɛ. Aa nyu re umɛwai sòne píima mee la re a mɛfine conseɛ?

⁵ Amá ripókíɲ ntake ne kaa n yúlu re áa yé mɛfine conse nnya, mɛpócíre kaa lɛ̃ kuwói píima cápíne keyáa kɛ̃ kɛ Uléécáa uu ne nsímései ukuwói kémɛɛ písoi n túhaanene.

⁶ Ketúhaane ke-i kɛ Uléécáa uu yé mpá úye mɛwai ihéé u pa.

⁷ Uu pɛpɛɛ lisòne piwai ne n ñmóópúlɛ̃ nfáa tenɛcírɛ̃ hɛ. Pi lɛ̃ waille re uké umɛyòopi pi hɛ uké kò ríyu pi waise uké kò tíyɛɛ piké pansɛ picaaicírɛ̃.

⁸ Amá Uléécáa yé pɛpɛɛ ne u n kénɲɛ̃ ápi la piké nsímései kutu ricò, pin pɛɛ lɛ̃lɛ̃ ái ne n sá kutu còlɛ̃ kecáá ukuwói píima súise.

⁹ Píweluke ne nwuutúú mee mpí nnéí pɛɛ mɛwai kópe n wai likó. Pisuiɲi kaí ne mɛfoí mánɛ, ai pɛé ne mpuri sanɛ pikó kpá.

¹⁰ Tíyu ne ipakare ne nkíɲniɲɛ̃ mee mpí nnéí pɛɛ lisòne n wai likó. Pisuiɲi kaí ne mɛfoí mánɛ, ai pɛé ne mpuri sanɛ pikó kpá.

¹¹ Uléécáa uu písoi ne picò kóólɛ̃ne.

¹² Mpí nnéí pɛɛ ápi isé kecáá n nyu ápi ne akópe wai ye kpínine ápi ikɛcáá ne pi túhaanene. Amá pɛpɛɛ ikɛcáá ñ nyu ápi ne akópe wai ye kpínine ápi ikɛcáá ne pi túhaane.

¹³ Asei kecáá, ái mpí pɛɛ ye isé kutu ñmanɛ riñcò pɛɛ Uléécáa inipɛɛ-i asei pite. Amá mpí pɛɛ isé n tikilɛ̃ kapi ye ha maa re asei pite.

¹⁴ In tɛ mpuri sanɛ pikó pɛɛ ápi Uléécáa isé n nyu ye pɛɛ isé iyɛ̃ tikilɛ̃, li wa yarɛ i pisifa kéméé wele pin ne i sòne, mpá kápi nni i n nyu.

¹⁵ Pi lɛ̃ nyíɛle re lɛ̃lɛ̃ isé iyɛ̃ kémɛɛ ñ we ye pisifa kéméé wele. Pikemúnjé yèè pi nyíɛle ápi céru re pi ye pinyine-i akópe wale, ake ye kò pinyine-i alari pi pa.

¹⁶ Lɛ̃lɛ̃ ha leerine keyáa kɛ̃ kɛ Uléécáa uu Nsímé̃ Kɛcírɛ̃ kam n yóólɛ̃ ñ páine uu ne písoi túhaane. Kirisi Yeesu kuu ne tikine uu ne lɛ̃ nnéí kɛ písoi ápi n wai pin pékesi kecáá pi túhaane.

Pisuiɲi ne isé kecáá nstmé

¹⁷ Pò nkó pò nni mɛpócíre rinyíri n hɛ re Usuiɲi, pòn ne isé tálɛ̃, pòn Uléécáa nnya rikókòri wai,

¹⁸ pòn umɛla nyu, pò̃ kuu uisé kémɛɛ n céesi re a ye lɛ̃lɛ̃ licò ne kekpré̃ ñ we ceri,

¹⁹ pò̃ nni mɛpócíre n nyáni re pò̃ pinyíyɛ̃ tɔrikɛɛ, pòn kò pɛpɛɛ kuɲmaha kémɛɛ ñ we metéí,

²⁰ ne piniri ne siwá ucélaa, re pò̃ isé kémɛɛ menyuwe ne nsímései yɛ̃ nnya,

²¹ pò̃ nkpréni nni lɛ̃ picò céesile, aa pɛɛ mɛpócíre picélaa pò̃ne. Pò̃ ye re ápi kape ye yáai, amá pò̃n pɛɛ yáai!

²² Pò̃ ye kò re ápi kape ye iwásá wa, amá pò̃n pɛɛ iwásá wai! Pò̃ ye re pò̃ piléé kóhòle, pòn kò pɛɛ pilikó yááinkɛɛ!

²³ Pò̃ nni isé nnya rikókòri n wai, pò̃ ye kò isé rilóóle áa ne Uléécáa riyu kopu.

²⁴ Li Nléécasimé̃ kémɛɛ wólaalɛ̃ tɛ:

Nó nnya, Ulééca rinyiri ye mpuri sane pikó kέmεε caaile.

²⁵ Asei kecáá, in te nò isé tíkilē ke piké api yé kuláa nó wa. In te nò isé rilóó, nópinéké ye we yare kukéciré.

²⁶ In te ukéciré ye lē ke isé ii m pise kecáá sόne, áni yē te ukukéciré yé Ulééca kέmεé n we yare pi u rikélee?

²⁷ Mpuri kéciré ukó un isé n tikilē, úu yé tíyεεε pó nkó póó nní isé n nyu áa ye pεε i ritiki, pòn kó kélē, aa yénu re pò akópe málee?

²⁸ Lē nnya, ái ipiηε kecáá piké mpí pεε ye nyíεε re usoi ye Usuifi le. Ai kó ipiηε kecáá piké mpí pεε piké yíkíyiki.

²⁹ Amá lē ke usoi uu kefa kέmεε ní we lee ye nyíεε re u Usuifi le. Lē kapi ye maa re usoi ye meyíkíyiki kέlenle. Ulééca Nfaasone meké ye mē, ái isé mekó. Ai pisoí kέmεé ke Usuifi uyē mpuri ipakarε ii ye leeme, amá Ulééca kέmεε le.

3

¹ In lee ni, kuláa ye kúye re usoi uké Usuifi? Yo ke piké api ye yoriye?

² Kuláa ye linnéi kέmεé wele áku kumúnjé má. Kufói yεε re Pisuífi ke Ulééca uu ne mefoí símisi uu Unsímé pianipe-i wai.

³ Asei ye kó nyε re pikεcεpe pinyine ápi aseí ritiki. Lē nnya, piasei kutikiciré yé tíyεεε Ulééca póó kó aseí pitíki yáá?

⁴ Ai nkpráni lē. Ai céreise re mpá usoi úye ye unóome le, amá Ulééca póó ne aseí tikilenle. Li likecáá wólaalē te:

Li pise re apónóó aké n nyíselē te pò aseí ute le.

Nka ín wene kapi yé ne mepótúhaane kέmεε pó n cési.

⁵ Amá in te arósei kutikiciré yé tíyεεε ai nyíεε re Ulééca ye aseí tikilenle, tó pεε maa re íye? Te ke Ulééca uu yé nní likecáá ukuwóí ró ní nyíεε nnya, úu aseí tikilē? Lē ke sisoipipi asi ye m pise mecε kam nní pise.

⁶ Ai nkpráni lē. In pεε lē, íye ke Ulééca uu yé ne pisoí nnéi túhaane?

⁷ In te nnénóome yé tíyεεε ai nyíεε re Ulééca ye aseí tikilenle, ai kó ríyu u waise, yo nnya ke Ulééca uu yé pεε kó ne ró túhaane re tó pikópekóó le?

⁸ Yo nnya kári yé fe tóké maa re: Lē nnya, tóké akópe wa lisone liké ne akemεε léeme? Pisoí pinyine pεε tiróyu n kópu ye re tóó ye lē ma. Ulééca ye alari mále uké lē nnya lipite kutu ripasa.

Pisoí nnéi ye pikópekóó le

⁹ Tó nkpráni maa re íye? Te tó, Pisuífi ye mpuri sane pikó fe, néε íye? Ai nkpráni lē. Tó pisímé masile re akópe ye rínanε mále an ne kesé Pisuífi ne mpuri sane pikó múílē.

¹⁰ Li Nléécaasímé ritelé kέmεε wólaalē te:

Usoí úka úu aseí tikilē.

Mpá ucíreníηε yíkíyiki nkó nní úu we.

¹¹ Uka mpuri úu mesóhó má.

Uka mpuri úu Ulééca wéési.

¹² Pinnéi ye ncée kecire pitíki riyále.

Api kesé pinnéi isoi kprára n wai.

Uka mpuri úu lisone wai,

mpá ucíreníηε yíkíyiki nkó nní úu we.

¹³ Pinnósimé ye rikpríi le tee n háalē.

Pialempi kapi ne nnóome wapisi.

Meló ye pinnó-i kúlaalenle yare iwáa yεε n kóni.

¹⁴ Awéeri ne nsímé kópe yεε pinnó-i yipaalē.

¹⁵ Piana áa kusa ményε pikóikeε kέmεε wélú.

¹⁶ Mpá yei kapi lompo, piccainkeε ne picó íwe piwai yεε pilikó.

17 Api ncée mee ye ne nkɛnɛnɛ n ka nyu.

18 Api piisoi kapi n le kɛmɛɛ Uléecaa wuru.

19 Tɔ kɔ pɛɛ nkpɛni nyule re li Uléecaa isé kɛmɛɛ wɔlaalɛ te pɛpɛɛ isé metiki m má nnya ke isé iyɛ ii wɔlaalɛ, nsímé nké ne mpá úye n lukaalɛ nnya. Sisoipipi nnéi ye Uléecaa inipɛɛ-i sikópɛkɔ́ lɛ.

20 Uka mpuri úu fe uké lɛ ke isé ii m pise wa. Lɛ nnya ke úka úu yé fe uké Uléecaa kɛmɛɛ alari yɛ. Isé ye tíyesele usoi uu céru re u ukópɛkɔ́ lɛ.

Lɛ ke Uléecaa uu ye sisoipipi ayu n lo

21 Lɛ ke isé ricuruu ne antepuye apí pɛɛ mɛkɛɛ-me ní ma yɛɛ nkpɛni nní wa. Uléecaa úu ne isé ritiki uké ne sisoipipi waise ase i pite.

22 Pɛ nnéi pɛɛ lɛ kuú ne Yeesu Kirisi rintiki uu wai nmanɛ kóló ne kefa n tenɛ kuu ye sée re ase i pite. Likumúnjé re Uléecaa úu piso i ne picɔ́ keɔpɛ kóólɛnɛ.

23 Sisoipipi nnéi ye akópe wale, asi Uléecaa meyoopi paa.

24 Amá Uléecaa ye uipɛelée kɛmɛɛ pi pansesele ase i pite, faalaa apí kɔ líka héelɛ. Yeesu Kirisi yɛɛ umɛcirɛ kpísi uu he nnya ke Uléecaa úu ne piayu lo.

25 Uyɛ ke Uléecaa uu wée re uké umɛnyɛ ne inyóonɛ wa iké pɛ nnéi pɛɛ umɛnyɛ mɛ ne kefa n tenɛ akópe sárei uké ne nyíse re u ase i ute lɛ. Uu pɛɛ mɛkɛɛ piakópe akpanii pi wa. U pɛé ne kényu pi purule.

26 Lɛ kuú ne nyíse re u ase i tikilɛnɛ, úu nkpáni consɛ. Uléecaa ye kɔ lalɛ uké nfáani ketɛ nké kɛmɛɛ nyíse re u kɔ ne urinɔ́ kuu ní ma keɔ́á wɛlɛ. Likumúnjé re pɛ nnéi pɛɛ Yeesu ne kefa n tenɛlɛ nmanɛ kuu ye yɛ te ase i pite.

27 Tɔ́, Pisui fi ye pɛɛ nnyine má tóké ne picɔ́ rikókɔ́ri n waii? Aai, nka n n we! Isé pitiki nnya née mewai sɔne nnya? Ai nkpáni lɛ. Likumúnjé re ái isé kai pise re usoi uké ritiki, amá nfatɛnɛ kai pise re usoi uké m má.

28 Tɔ kɔ yɛ te ái ke kesoi pipi ake yé lɛ ke isé ii m pise n wa nnya kake yé Uléecaa keyu-i ase i m má, amá kaké ne kefa n tenɛ nnya kake yé ase i m má.

29 Née Uléecaa ye Pisui fi nmanɛ Uleecaa lɛ? Yare úu mpuri sanɛ pikó Uleecaa, née íye? ɛɛɛ, u kɔ mpuri sanɛ pikó Uleecaa lɛ, ase i keɔ́á.

30 Uléecaa use yɛɛ we yɛɛ nfatɛnɛ nnya pikéké pansesɛnɛ ase i pite. Limɛɔ́ kuu pikéciré nfatɛnɛ nnya pansesɛnɛ ase i pite.

31 Yare tɔ nkpɛni lɛ maa re nfatɛnɛ nnya, isé nkó ye pɛɛ tenɛlɛ née? Ai nkpáni lɛ! Tɔ menínjɛ isé nnanɛ nnéi i palɛnɛ.

4

Tóké Apiraham nfatɛnɛ ne m palɛ

1 Tɔ nkpɛni urósáayaha Apiraham pɔ́ nkó maa re íye? Yo kuu Uléecaa kɛmɛɛ yé?

2 In pɛɛ Apiraham liwaiwai nnya ke Uléecaa uu u pansese ase i ute, Apiraham yé pɛɛ fe uu lirikókɔ́ri n wai. Amá ái nkpáni lɛ we Uléecaa kɛmɛɛ.

3 Nléecaa simé ritelɛ ye maa re: Apiraham úu ne Uléecaa kefa tenɛ, Uléecaa uu lɛ nnya u pansese ase i ute.

4 Api ye kɔ nkó yɛɛ pike i n wa uu liihéé yósu maa re faalaa kapi u he. Ulikó ye ni kapi u pa.

5 Amá nkó yɛɛ úu pike i píka n wa uké ne m pansɛ ase i ute un pɛé ne uyɛɛ ye ukópɛkɔ́ m pansese ase i ute kefa tenɛlɛ, liute yèè unfatɛnɛ nnya pansɛle ase i ute.

6 Lɛ ke Tafiti uu tee re nkó yɛɛ úu pike i píka n wa, Uléecaa uu pɛé ne u pansese ase i ute ye únarekomɛ lɛ.

7 Pɛ nnéi ke Uléecaa uu akópe n sárei uu kɔ akɛɔ́á yárii ye pínarekomɛ lɛ.

8 Usoi nkó akópe ke Upiima úu n kééni ye únarekomɛ lɛ!

⁹ Pikéké nmanε kapi tee re pi pínarekome le née ne pikéciré pǎ kǎ? Tǎ pimáa masile re kefa ke Apiraham uú ne Uléécáa n tene nnya ke Uléécáa uu u pansese aseí ute.

¹⁰ Iye kuú péé we Uléécáa uú ne u kpísí re aseí ute? U péε kélǎ née úu kélǎ? Api péε kahane u rinké. Uu péε kélǎ.

¹¹ Kepire kapi u riké ai nyíse re Uléécáa ye unfatene nnya u pansese aseí ute api kelene u ké. Apiraham ye lǎ nnya pansese pépε Uléécáa ne kefa n tenelǎ usaa úu kǎ péε kélǎ. Yare ke Uléécáa uu Apiraham m pansese aseí ute úu kǎ péε kélǎ mecǎ kuu kǎ péε pansese.

¹² Apiraham ye kǎ pikéké usaa le. Ai péε pikéké nnéí. Amá u pépε nfatene m má yare kuú m má api kelene u ké usaa le.

Usói nfatene mee ye lǎ ke Uléécáa uu yekei re u yé wa u yeneise

¹³ Asei kecáá, ái isé ke Apiraham uu pitíki fe nnya ke Uléécáa uu yekei re u ne upipirǎ yé masí ketǎ nnéí n te. Amá kuu nfatene m má Uléécáa uú ne u pansese aseí ute nnya ye ní.

¹⁴ In te isé ke usói uu ye ritiki uú ne lǎ ke Uléécáa uu n yekei re u yé wa yenu, nfatene n n péε líka yoriye, urinǎo kuu n yekei ye péε méwoo wale.

¹⁵ Li we re isé ye Uléécáa kuwǎi yukusele. Isé insá n we, ápi ye maa re pi i rilǎo.

¹⁶ Lǎ nnya, nfatene mee ye tíyese usói uú ne lǎ ke Uléécáa uu n yekei re u yé wa yenu. Ipeeléε ihεε ye nyi. Lǎ nnya, rinǎo yekei yekei tǎ pǎ ne kǎ Apiraham pipirǎ nnéí rikǎ le, ái pépε isé n tikiǎ nmanε, amá ne pépε urǎsáa Apiraham mecǎ nfatene m má ye pi. U ntónéí usaa le.

¹⁷ Li Nléécaasimé kémeε ukεcáá wǎlaalǎ te: Ne pǎ kpísile am waise isoipuri kulúí usaa. U ntónéí usaa le Uléécáa kuú ne kefa n tene keyu-i. Uléécáa uyεε ye pikpǎkpǎ nfáa n he, uu wai leleε ái péε n we, aí weri.

¹⁸ U péé ne Uléécáa tǎlenle un ne mé te Uléécáa yé u waise isoipuri kulúí usaa. Li we re Uléécáa ye péε u maa re: Pipǎpírǎ yé masí kulúí n we. Ai kǎ péε lǎ kutá we uké ne m mé.

¹⁹ Apiraham nfatene ye péé ne wele nn páápú, amá un kǎ ne aηmǎ píle kumúnǎé má. U kǎ péε nyule re u ne nkpǎ nnyaá piwai masile, úu yé nkpéni fe uké kewǎ yǎ. Unǎsi Sara páa kǎ nkpéni kuwánmare we.

²⁰ Amá mpá ne lǎ, úu Uléécáa rinǎo kesi, amá u meníne nfatene píima ne Uléécáa ríyu waisele úu nkpáni ritiηa-tiηa.

²¹ U ne kefa tenele re Uléécáa ye nnaηe mále uké ne lǎ kuu n yekei re u yé wa wa.

²² Lǎ nnya ke Uléécáa pǎo kǎ u pansese aseí ute.

²³ Tinǎo ntí kapi nní n wǎi re: Uléécáa ye u pansese aseí ute, ái uyǎ nmanε nnya kapi wǎi re Uléécáa ye u pansese aseí ute.

²⁴ Tǎ mpi kuu nní m pansese aseí pite, tǎ nnya kapi kǎ lǎ wǎi re tǎ Uléécáa uyεε Urǎpíima Yeesu pikpǎkpǎ kémeε n yukuse ne kefa tene nnya.

²⁵ Arǎkǎpe nnya kuu tíye api u kopu, Uléécáa uu u yukuse re uké ró pansese aseí pite.

5

Nkíηiηe mee tǎ ne Uléécáa kecǎpe n we

¹ Ntǎfatene nnya ke Uléécáa uu ró pansese aseí pite. Nkíηiηe ye nkpéni tǎ ne uyǎ kecǎpe wele. Urǎpíima Yeesu Kirisi yeε tíyese kai lǎ wa.

² Uyεε tíyese ke Uléécáa uu nfatene nnya uipeeléε ncee ró he ari fe arí ne péne nǎone. Li nkpéni tǎ láárúle re tǎ kam ari umeyǎopi kémeε ketǎne yenu.

³ Háí ne nkpéni ricuruu kari nní íwe n le, li ró láárúle ái kumúnǎé má. Tǎ nyule re íwe kémeε ke usói uu ye piηmǎpú peikeε,

⁴ uu piηmǎpú kémeε Uléécáa pitíki ceru ne aseí, uu aseí pitiki kémeε fe uu ye Uléécáa ne n tǎlǎ un mé.

⁵ Uléécáa pitá api yé ró kíraase. Nfáasǎne mmǎ kuu ró n he kuú ne unla arǎkíη kémeε wa.

⁶ Káři pεε rínanje m má tóké ne akópe kémεε le ke Kirisi uu pikópekóó nkpó yósi uu kpi. Uléεcaa yeε liitunje iyē yekei.

⁷ Li pεε páápúle piké ne usoi sone ricuruu nkpó ní yósi. In n la, unyine yé pεε fe uu ikari wai uu usoi sone unyine nkpó yósu uu kpi.

⁸ Amá lē kémεε ke Uléεcaa uu ró n nyíse re u ró lalε ye nní: Karí pεε arókópe kémεε ní we ke Kirisi uu ntókpó yósi uu kpi.

⁹ Ke Uléεcaa uu nkpéni nní Kirisi inyóonse menyε nnya ró m pansεε aseí pite, áí céreise re Kirisi yé kó Uléεcaa kuwáí kémεε ró lese.

¹⁰ Pεé uyε-i karí pεε Uléεcaa pilaaró ke Uléεcaa uu Ukepípi nkpó ne iláaró iyē kpu. Kuu nkpéni nní iláaró iyē pikópe ní masí, áí céreise re u yé kó Ukepípi nfaa ne tiróyu ló.

¹¹ Lē memáá, li kó nkpéni ró láarúle lin kó rikókari ró we re tó ne Uléεcaa ye larukusene. Urópiima Yeesu Kirisi yeε tíyεε kai lē wa. Uyεε tíyεε ke tó ne Uléεcaa ari larukusene.

Atam ne Kirisi kecáá nkó

¹² Limεcó kaí we. Usói use, Atam nnya ke akópe aa ketē kecáá lomμε áá ne nkpó weri. Ke pisoí nnéí api akópe n wa nnya, nkpó nn pisoí nnéí téré.

¹³ Uléεcaa uké kelenε Moisi isé ní léseμε, akópe ye pεε ketē kecáá wele. Amá ke isé íi pεε kahane n léeme nnya, Uléεcaa úu pεε akópe keeni.

¹⁴ Mπά ne lē, kai Atam kumúnjé-i n kpísi áí ne Moisi-i tuii, nkpó ye pεé wele nn pisoí kóni, nípá pinsá Atam μεcó rinóó ke Uléεcaa uu n he rinlóó.

Atam ye pεε usói ucó uyεε n wεμε kumíiri le.

¹⁵ Amá lē ke Uléεcaa uu n he faalaa áí kusa piye. Usói use kuú ne ritiki uú ne he. Uyεε Yeesu Kirisi. Kei kuú ne ulisone pisoí meýā ticú ne nfanare.

¹⁶ Uléεcaa ihεε faalaa mewai ye ne mempehē ne lē ke usói use kóló akópe aa n wa. Akópe ase kóló ke usói uu wa apí ne u túhaane áí ne u kpi. Amá lē ke Uléεcaa uu usói n he faalaa uakópe kului mewai-máá yeε tíyεε kuu pansε aseí ute.

¹⁷ In te usói use akópe nnya ke nkpó nn pisoí kecáá ketóne yē, pē ke Uléεcaa uu ípεelée n nyíse uu pi pansεε aseí pite yé kó Yeesu Kirisi ηmanε nnya nfáa yē, u ne pē api kesé iyóopi tone.

¹⁸ Yarε ke usói use akópe aa n tíyεε apí ne nípá úye túhaane áí ne u kpi μεcó ke aseí mewai μεσε amε tíyεεne Uléεcaa uú ne pisoí nnéí pansεε aseí pite, api pεε nfáa yenu.

¹⁹ Aseí kecáá, usói use kóló yeε pipakare ní ye nnya ke pisoí nnéí api pansε pikópekóó. Limεcó ke usói use kóló yeε Uléεcaa m pakare nnya, pisoí meýā api pansεne aseí pite.

²⁰ Isé ye leemele ii tíyεε akópe aa kulúí wai. Amá kei ke akópe aa kulúí n wa, Uléεcaa ye kó kei pisoí ípεelée nyísele áí ne kétó.

²¹ Yarε ke nkpó nn akópe nnya rínanje n yé nn pisoí kecáá tone, limεcó ke nfáa tenεciré ní ne Uléεcaa ípεelée kuu pisoí n nyíse nnya rínanje yenune nké pisoí kecáá tone. Urópiima Yeesu Kirisi aseí pitiki nnya kari nfáa tenεciré yē.

6

Akópe áa kerócaa rínanje níka má

¹ Lē nnya, tóké nkpéni re íye? Te tóké nkpéni akópe piwai ne kéyu mahā uipεelée iké pεε meýā wa née?

² Ai nkpáni lē! Akópe áa kerócaa rínanje má. Iye ke tóo yé kó pεé ne akópe kémεε n we?

³ Ani nyu re tóo nní ntónéí Kirisi Yeesu kupéne có kémεε míni n wóle, tó kó míni piwole pē kémεé ne u ripénele ari kesé kpii?

⁴ Kapi míni ró ní wóle, tó ne uyē kapi lē tipéne api kúlesi. Kesé kari lē kpu. Yarε kuu kó Sáa Uléεcaa nnanje nnya pikpókpó kémεε n yisi, limεcó ke tóo yé kó nkpéni nfáa fale yē.

⁵ Aseí kecáá, in te tó ripéne ari unkpó kémεε kesé kpi, tó kó limεcó péne ne arí n we arí ne umeyise kémεε kesé yisi.

⁶ Tò kò nyule re isoi kpure iye-i karí ppe ní we karí ne ripéne api kunapéékòó kécáá kari, ai wai re akópe isoi iyē íi nkpréni keróccáá rínanje ríka má, ári kò nkpréni akópe ilasi le.

⁷ Li we re usoi nkó yee nkprò mí masí ye akópe ilasi kémee lele.

⁸ Tòn m maa re tó ne Kirisi ye ripénele ari kesé unkrò kémee kpi, tò kò ne kefa tenelenle re tó ne uyē yé kesé nfáa m má.

⁹ Tò nyule re Kirisi yee pikpòkpò kémee n yisi úu kò píakai kpine, nkprò rín kò nkpréni ukécáá rínanje ríka má.

¹⁰ Kuu n kpu nnya, akópe áa kò nkpréni ukécáá rínanje ríka má. Nkrò cireníje kuu kpu. U nkpréni nfáa mále un ne Uléccaa mekó-i we.

¹¹ Lē nnya, nóké nómenécíre n nyáni re akópe áa nókenécáá rínanje ríka má. Ani kò nómenécíre n nyáni re nò Kirisi Yeesu kupénecò kémee nfáa mále nòn ne Uléccaa mekó-i we.

¹² Lē nnya, akópe áa kape kò nkpréni nóinépije yee keyáa n kpine kémee rínanje m má. Ani kape ilikáipi-káipi n tikilē.

¹³ Ani kape nóinépije kelò kenýine kpísi nóké akópe-i n wai. Amá ani nómenécíre kpísi ani Uléccaa anipe-i wai yare nò kpule ani yisi, ani nóinépije silò kpísi ani Uléccaa he aní ne lisone n wai.

¹⁴ Akópe áa yé nókenécáá rínanje yē. Li we re isé íi kò nkpréni nókenécáá rínanje ríka má. Amá Uléccaa nfanare mee nókenécáá rínanje má.

Ari kò nkpréni akópe ilasi kémee we

¹⁵ Lē nnya, íye nkpréni? Te tó nkpréni akópe piwai ne kéyu mahã te isé íi keróccáá rínanje má re Uléccaa ipelélé kémee karí we nnya? Ai nkpráni lē!

¹⁶ Ani nyu re nòn nómenécíre n kpísi nòn usoi m pa re nóké uilasi n le nòn u pakarelē, nò meýíkíyiki uyē kani nní m pakarelē pilasi lee? Nòn nómenécíre n kpísi nòn akópe-i n tampò ani ailasi n le, nó lē nnya kpí. Nòn Uléccaa ilasi n le nòn u m pakarelē, nó ppe lē nnya Uléccaa inipe-i pansese aseí pite.

¹⁷ Amá tò Uléccaa pakare: Nò ppe akópe ilasi lele, nò nkpréni kefa kesee ne icélaa tikilenle yare kapi nó a n céesi.

¹⁸ Yeesu Kirisi ye akópe ilasi kémee nó lésele ani nkpréni pansese nòn aseí ilasi le.

¹⁹ Ne sisoipipi mecò símisile re áni ye mekke nsímé kò nnya. Nò ppe mekke nómenécíre kpísile nòn mékperinkpe ne mewai kópe ilasi kémee wailē. Li tíyesele ani ppe isoi yee íi ne Uléccaa n sá n le. Limecò kani yé kò nómenécíre kpísi ani lelee ní nyamí piwai ilasi n le, ai tíyese ani ppe isoi yee ne Uléccaa n sá n le.

²⁰ Kumúnjé kpe-i kaní ppe akópe ilasi n le, lisone piwai ápi ppe ne nó yé.

²¹ Mewai mē kaní ppe n wapisi ye nkpréni isei nó wele. Yo kai nó yóriye? Nkrò-mē kamé ne nó sí.

²² Amá Uléccaa ye nkpréni akópe kémee nó lésele uu nó pansese upilasi. Nókunélaa kpee kei re lelee ne Uléccaa ní sá kani nkpréni wai nòn ne kétò-pò nfáa teneciré mé.

²³ Akópe kulaa kpee nkprò, amá lē ke Uléccaa uu ye faalaa n he yee nfáa teneciré kari ye tó ne Urópiima Kirisi Yeesu kupénecò kémee n yé.

7

Isé íi usoi yee n kpu kécáá rínanje ríka má

¹ Pinémárecò, nò písoi le ppe isé n nyu. Nó kamí ne símisi. Nò paleile re kumúnjé kpe-i ke usoi uu nfáa m má kémee ke isé íi ukécáá rínanje máa?

² Isé kémee, unási nkó yee n sòó úu ncée má u ne ula piké túúnne ula uyē un ne nfáa má. Amá ula un n kpu, isé iyee ppe u ne ula kécòpe ní we íi ppe kò unási kécáá rínanje máne.

³ Amá in te ula ye nfáa mále unósi uú ne utisi féé sóni, pi yé u sée re unósi wásánkaí. Amá ula un n kpu, isé yee u ne ula kecəpe ní we íi pree ukecáá rínanje níka máne, un pée uye-i utisi féé n sós, úu uwásánkaí.

⁴ Pinémárecə, limecə kai kə nń kéméé we. Isé íi kə nkpeni nókenécáá rínanje níka má, nə pikpəkpə le. Nó ne Kirisi yee kerócáá ní kpu ye ripénele ani kesé kpi. Usoi féé yee nkpeni nó te. Uyee kpu Uléecaa uu u yukuse, təké ne Uléecaa pikei n wai lin kuláa má nnya.

⁵ Asei kecáá, kumúnjé kpe-i karí pree kerómúnjé cire ne irósoi n le, isé ye pree tíyesele tən akópe káipinkee, an irósoi kémee ró terii tən pée ne lelee ye ne nkpə ní ka wai.

⁶ Tə nkpeni isé nnanje kémee lele. Tə nkpeni lelee pree ilási ró n tónselē anipe-i lele. Nfáasəne nnanje kémee kari nkpeni isoi fale le. Ai nkpeni isé yee pree məkee kerócáá rínanje m má anipe-i.

Isé yee lē kapi ye n sée re akópe ró nyíse

⁷ Lē nnya, təké nkpeni re íye? Te isé ye akópe le née? Ai nkpani lē. Amá isé yee tíyese kamí ne akópe ceri. Likumúnjé re isé insá pée m maa re: Kape ye ucə líkó káipinkee, ám yé pree céri yo kapi ye sée re ucə líkó pikáipi.

⁸ Tinóə tee tíyesele akópe aa kenémee rínanje yenu, nen pree mpa yo mpuri kémee picə líkó káipinkee. Isé insá n we, akópe ye kpuwaalenle.

⁹ Ne pree məkee wele ám isé nyu, nen nfáa má. Kam nkpeni i n céri, iyē ii pree kenémee rínanje yenu, née pree kpi.

¹⁰ Ai pree nkpeni wai re isé yee yé pree nfáa né n he ye ne nkpə kémee né ha.

¹¹ Isé yee tíyese ke akópe aa lē kii m ma nnya rínanje yē áá ne kuyúí né tani aa kə ne né kópu.

¹² Isé ye Uléecaa líkó le, lē kii m ma ye kə Uléecaa kémee léerile, lin aseí tikilē lin kə nyamí.

¹³ Yare lelee ní nyamí ye nkpeni panselle lin né kopu, née íye? Ai nkpani lē! Akópe aké ne meyíkíyiki n nyíse re a mesei akópe le, a isé yee ní nyamí kpísile aa pansese nkpə, akópe aa pree lē ke isé ii m ma nnya n we lin nyáni re akópe ye mesei líkópe le.

Akópe nnanje

¹⁴ Asei kecáá, tə nyule re Nfáasəne mee isé te. Amá inépinje mela ke née tíkilē. Ne we yare pi né kpísile apí ne akópe yái.

¹⁵ Likumúnjé re ám menéwai cire aseí kóméi. Am ye fe ké ye lē kam ní la wa, amá lē kam n kóhə kam ye wa.

¹⁶ In te ám líkópe kam n wai piwai la, ne ma am ηmurei re isé ye nyamle.

¹⁷ Li pree nyísele re ái rinécúruu née lē wai, amá akópe nyee kenémee ní we nyee lē wai.

¹⁸ Ne nyule ηmaa re lisəne ái kenémee we, ne la ké re menéwee kémee, lisəne piwai yèè ripóə né wale, amá ám ye pree lipiwai fe.

¹⁹ Am ye lisəne kam piwai ní la wa, amá líkópe kám piwai ní la kam ye wa.

²⁰ In te lē kám ní la kam ye wa, li nyíse re ái née li wai, amá akópe nyee kenémee ní we ye nyé.

²¹ Ne yē te nní ke isé ii sóné. I la iké lisəne wa, amá líkópe lin pree mesére kenyále-i we.

²² Li kenéfa kémee né láarúle re ké Uléecaa isé m múílē,

²³ amá nen pree kə inépinje kémee isé féé icə nyáni. Isé iyē ne iyee ne kenémúnjé n sá íi kóméine. I akópe ilasi né simrile in tíyesele nen akópe nyee kenémee ní we isé tíkilē.

²⁴ Linécə ye íwe wele! Wóo yé inépinje yee ne nkpə né n wéési kémee né lese?

²⁵ Ne Urópíima Yeesu Kirisi ne ritiki amí ne Uléecaa pəənesé!

Lē nnya, ne kenémúnjé kémee Uléecaa isé ilasi tunle, amá nen pree inépinje kémee akópe ilasi le.

8

Lē ke usoi uu ye Uléecaa Nfaasəne m má un ne we

¹ Lẽ nnya nkpr̄ni, p̄p̄ee ne Kirisi Yeesu m p̄n̄el̄ẽ pin ne we ápi má r̄e piké Ulééc̄aa ketahai kuú ne pisoĩ n tũhaanene iwame n wai.

² Asei kecáá, isé yee ye Kirisi Yeesu kup̄̄en̄ec̄o k̄em̄ee Nfáas̄one ne rintiki íí ne nfáa he ye isé yee ye akópe ne rintiki íí ne nkpr̄o weri k̄em̄ee né lésele.

³ Lẽ ke isé ii piwai m p̄̄one r̄e mer̄ówee ye r̄nan̄e i paase nnya ke Ulééc̄aa ricuruu uu wa. Uké ne akópe nyee pisoĩ isoi k̄em̄ee r̄́ we an pi nyikil̄ẽ n feriȳe nnya kuu Ukep̄ipi tumme ne isoip̄in̄e yare pikópek̄oó mec̄o. Kenkpr̄o mee l̄ẽ ke akópe áá ne r̄nan̄e m má c̄ire ne a rinyiki.

⁴ Lẽ nnya kari yé nkpr̄ni fe ari isoi n le yare ke isé ii m pise. Ari nkpr̄ni mer̄ówee c̄ire tikil̄ẽ t̄on ne isoi le, amá t̄o nkpr̄ni ir̄soi lele yare ke Nfáas̄one nn m pise.

⁵ Asei kecáá, mp̄́ p̄ee pim̄ewee c̄ire n t̄ikil̄ẽ pin ne isoi le ye l̄ẽ kapi r̄́ la kemún̄jé waille, amá mp̄́ p̄ee piisoi n le yare ke Nfáas̄one nn m pise ye Nfáas̄one kemún̄jé waille.

⁶ Usoi m̄ewee c̄ire pitiki uké ne isoi n le yèè ne nkpr̄o k̄em̄ee u hale. Amá isoi piluke yare ke Nfáas̄one nn m pise yèè ne nfáa ne nk̄in̄in̄e kale.

⁷ Usoi m̄ewee c̄ire isoi piluke yèè t̄iȳesele uu wai Ulééc̄aa ulaar̄o. Méwee m̄ẽ áme ye Ulééc̄aa pakare, ticuruu áme yé fe meké l̄ẽ wa.

⁸ Ai c̄ereise r̄e p̄p̄ee pim̄ewee c̄ire ilasi n tũ pin ne isoi le ápi yé fe piké lele ne Ulééc̄aa n sá wa.

⁹ Amá n̄ó áni k̄o nkpr̄ni n̄omen̄ewee c̄ire ilasi tũ n̄on ne isoi le, amá lele ne Nfáas̄one n sá kani t̄ikil̄ẽ, in te asei kecáá, Ulééc̄aa Nfaas̄one ye n̄oken̄em̄éé wele. Unyine unsá Kirisi Nfaas̄one m má, ái Kirisi yee u te.

¹⁰ Kirisi un n̄oken̄em̄ee n we, asei kecáá, n̄oin̄ep̄in̄e ye k̄o ne akópe nnya nkpr̄o k̄em̄éé wele, amá ke Ulééc̄aa uu n̄ó m pansese asei pite nnya, Unfaas̄one ye nfáa n̄ó hele.

¹¹ In te uyee pikp̄okpr̄o k̄em̄ee Yeesu n yukuse Nfaas̄one ye n̄oken̄em̄éé we, uyee pikp̄okpr̄o k̄em̄ee Kirisi Yeesu n yukuse yé k̄o t̄iȳese n̄oin̄ep̄in̄e yee ne nkpr̄o n sá ii Unfaas̄one mee n̄oken̄em̄ee r̄́ we nnya nfáa m má.

¹² Lẽ nnya pim̄árēc̄o, t̄o nkpr̄ni riwóme mále, amá ái p̄ee mer̄ówee karí ne riwóme má kari yé ne ir̄op̄in̄e mela n wai.

¹³ N̄on n̄omen̄éla n tikil̄ẽ n̄on ne n̄oin̄ésoi n le, n̄o kp̄in̄ine. Amá in te n̄o Ulééc̄aa Nfaas̄one t̄iȳe nn n̄oken̄em̄ee pik̄ei wai nn n̄oin̄ep̄in̄e m̄ewai kopu, n̄ó nfáa wa.

¹⁴ P̄ẽ nn̄éi ke Ulééc̄aa Nfaas̄one nn n s̄eni ye Ulééc̄aa sipipi le.

¹⁵ Ai nfáa mee n̄ó m pansese pilási p̄ee iwame ne n tũ kaní ȳosí, amá Nfáas̄one mee n̄ó n kp̄isi nn waise Ulééc̄aa sipipi kaní ȳosí. M̄me mee ye t̄iȳese kari ye ricáái ari Ulééc̄aa séi r̄e “Ápa”, “Sáa”!

¹⁶ Ulééc̄aa Nfaas̄one ricuruu ye tir̄oc̄úruu símisile r̄e t̄o Ulééc̄aa sipipi le.

¹⁷ T̄on Ulééc̄aa sipipi, t̄o k̄o masí l̄ẽ kuú ne ró m mé te. Tó ne Kirisi t̄o kes̄é Ulééc̄aa lik̄o te. T̄on Kirisi iwe kes̄é n li, tó ne Kirisi yé ha kes̄é umeȳōopi k̄em̄éé n we.

Meȳōopi mee kep̄ire n weme

¹⁸ Ne nyáni r̄e íwe nnyí k̄em̄ee kari neni nní r̄́ we ne masí kep̄ire meyōopi ke Ulééc̄aa uu r̄́ lesele uké ró nyise áme r̄́ka k̄em̄ee kumún̄j̄eisene we.

¹⁹ Mp̄́a yo ke Ulééc̄aa uu n wa ye meȳík̄iyiki ménle, ne kefa kes̄e Ulééc̄aa uké usipipi lese uké nyise.

²⁰ Mp̄́a yo ke Ulééc̄aa uu n wa ye pansese líwook̄oó. Ai r̄e l̄iricuruu mela k̄em̄ee kaí ne l̄ẽ wa, amá Ulééc̄aa yee l̄ẽ ne r̄nan̄e li wai. U l̄ẽ wale un ne tál̄ẽ te:

²¹ Ulik̄o kuu n wa yé kam ai r̄nan̄e mee li n caai ai ilási k̄em̄ee li n tonsel̄ẽ anipe-i lelu, ai p̄éé ne l̄irip̄ōo n we lin k̄o Ulééc̄aa sipipi meyōopi k̄em̄éé we.

²² T̄o k̄o p̄ee nyule r̄e mp̄́a yo ke Ulééc̄aa uu n wa ye hái ne neni-me ñm̄ó̄p̄ulenle, lin íwe le yare ke mem̄árenl̄o ame ye un̄osi n k̄eheni.

²³ Amá aí pɛɛ lɛ ŋmanɛ. Tɔ́ nɛ kɔ ŋmóópúlɛnɛ tɔn nɛ meyíkíyiki mé tɛ tó mpí kɛ Uléécɛaa uu nní Unfaa n laanse, uké mesei ró yɔsí yare usipipi uu kɔ rínanɛ mee mekɛɛ-me ró n caai anipɛ-i ró lese.

²⁴ Amá tɔ tálɛnɛ tɔn mé. Pitá pɛ kɛmɛɛ ŋmanɛ kɛ Uléécɛaa uu tiróyu lɔ. Usoi un lɛ kuu n tálɛ un mé n nyáni, ápi ye pɛɛ rɛ u nɛ tálɛnɛ. Usoi yé fe uu lɛ kuu n nyáni maa rɛ u kɔ tálɛnɛ u méɛ?

²⁵ Amá in lɛ kári n nyáni kari tálɛ, tɔ ye li m ménɛ nɛ ikari.

²⁶ Limɛɔ kɛ Nfáasɔnɛ pɔɔ ye kɔ ró lɛ́ tɛ ári páápú nnya. Asei kecáá, ári piyómeyáhaa kɛmɛɛ lɛ kari yéé n we nyu. Amá Nfáasɔnɛ ricuruu yɛɛ keróccáá Uléécɛaa yáasilɛ nɛ nɛ inɛmɔpi yɛɛ lí nnɔɔ nɛ kúmaa n we keróccáá u tɛni.

²⁷ Kei kɛ Uléécɛaa yɛɛ mɔ́pá úye kɛfa n nyu uu ye nɛ lɛ kɛ Nfáasɔnɛ nn n la nké m pise ceri. Nfáasɔnɛ yèè Uléécɛaa pikó kecáá yáasilɛ aí nɛ umɛla sá.

²⁸ Tɔ kɔ nyulɛ rɛ mɔ́pá yo yèè pɛpɛɛ Uléécɛaa n la nɛ lisɔnɛ kalɛ. Lipite pɛɛ nní pɛ kuu lɛ kuu piwai n la nnya n sée.

²⁹ Uléécɛaa ye tíyɛsɛlɛ rɛ pɛ nní kuu mekɛɛ-me n céri uu kɔ mekɛɛ-me pi wée piké Ukepípi mɛɔ n we, Ukepípi kɛ keké pɛɛ pimáɛɔ kulúí kɛmɛɛ kefoí kuu m mári.

³⁰ Pɛ nní kɛ Uléécɛaa uu mekɛɛ-me n yekei rɛ piké lɛ n we, u kɔ lipite pɛ séele, pɛ kuu n sée, u kɔ pi pansɛsɛlɛ aseɛ pite, pɛ kuu m pansɛsɛlɛ aseɛ pite, u kɔ ríyu pi waisɛlɛ.

Uléécɛaa nla ye piyɛlɛ

³¹ Tɔ nkɛpɛni mmú kɛmɛɛ rɛ íye? Uléécɛaa un keróccáá n kpálɛ, wóo yé pɛé nɛ ró kɛnɛnɛ?

³² Ukepípi cirɛ kúu kanɛ rɛ áke kapɛ íwɛ li, amá u kɛ kpísilɛ uú nɛ ntónéí akópe nnya nyóansɛ, íye kai yé pɛɛ wa úu yé nɛ uipɛelɛɛ kɛ nnya mɔ́pá yo ró n pa?

³³ Wóo yé fe uú nɛ pɛ kɛ Uléécɛaa uu n wée túhaanɛ? Liute úu we. Likumúnjé rɛ Uléécɛaa yɛɛ ye usoi pansɛsɛlɛ aseɛ ute.

³⁴ Wóo yé fe uu akópe pi pa? Liute úu we. Likumúnjé rɛ Kirisi Yeesu yɛɛ kpu, aí kɔ kei nɛ ripá, amá u nkɔ́ kɛmɛɛ yisilɛ, Uléécɛaa kulukɛ-lukɛ-mɛ́ kuu kɛyukótonɛ-i tú un keróccáá u wɛlu!

³⁵ Yoo yé fe aí Kirisi yɛɛ ró n la anipɛ-i ró lese? Iwɛ píima nɛɛ mpɔ́ɔcaai nɛɛ piwéékusɛ nɛɛ nkú nɛɛ mpári nɛɛ nkɔ́ piloró nɛɛ nkɔ́ ricuruu ŋmaa?

³⁶ Lɛ́ kai nní Nléécɛasimé ritelɛ́ kɛmɛɛ wólaalɛ́ tɛ:

Pó nnya kari meséɛ nkɔ́ lorólɛ́

pin tɔ nyáni yare isán kapí nɛ kesareyái-i pikópe n tósu.

³⁷ Amá tɔ lɛ́ nní kɛmɛɛ uyɛɛ nní ró n la nnya feriyɛlɛ́ aí nɛ kɛtɔ.

³⁸ Nɛ meyíkíyiki nyulɛ rɛ líka aí yé fe líkɛ nla mmɛ́ kɛmɛɛ ró lese. Aí nkɔ́, aí kɔ nfáa, aí kɔ piléécɛatumɛ, aí kɔ liféé linyinɛ lɛɛ rínanɛ m má, aí kɔ nfáani líkɔ́ nɛɛ masí kepírɛ líkɔ́,

³⁹ aí kɔ kecáá líkɔ́ líka, aí kɔ lelɛɛ metene n we. Líka mpuri aí we. Urópíima Kirisi Yeesu nnya kɛ Uléécɛaa uu ró nyísɛ rɛ u ró lalɛ. Lɛ́ nnya, líka mpuri kɛ Uléécɛaa uu n wa, áli we lɛɛ yé n fe aí Uléécɛaa nla kuu ró n nyísɛ kɛmɛɛ ró lese.

9

Isirayɛli pikó nɛ Uléécɛaa rinɔ́ kuu n yekei nkó

¹ Lɛ́ kam nní m maanɛ ye nsímései lɛ. Nɛ Kirisi ukó lɛ, ám kiraasɛ. Uléécɛaa Nfaasɔnɛ ye tíyɛsɛlɛ am céru rɛ aseɛ ye nyɛ.

² Asei ye nyɛ rɛ tinépɔ́ ye meyansei caailɛnɛ nɛn kɔ meséɛ kɛnɛfa-i nɛ íwɛ pansɛntɛ.

³ Né pɛɛ Uléécɛaa pise rɛ uké anɔ́ né wa tɔ nɛ Kirisi tákɛ túúnne líkɛ pinémáɛɔ, tɔ nɛ pɛ kapi mpuri nɛɛ-i m mári yoriye.

⁴ Pi Isirayɛli pikó lɛ kɛ Uléécɛaa uu m pansɛsɛlɛ upikó, pin umeyɔ́pi kɛmɛé we. Pɛ kuú nɛ nkómɛinɛ sée uu isé pi pa, uu kɔ pi cési lɛ́ kapi yé uinyóansɛ n wa, uu rinɔ́ pi yekei.

⁵ Uléecaa ye háí pɛɛ mɛkɛɛ-mɛ pipikpure wéɛɛ. Kirisi ricuruu ye ukɛpirɛ ukó ɛ, tɔn kei kapi ketɛ nké kecáá u m mári m painɛ. Kirisi uyɛɛ pɛɛ kɔ mɔ́pá yo fe. Uyɛɛ Uléecaa yɛɛ mɔ́pá piyei ipakarɛ n te. Amí!

⁶ Ai we ɛ usoi uké musí ɛ Uléecaa rinɔ́ ári nkpéni nnaɛ nka má. Ai ɛ Isirayɛɛli pikó nnéi pɛɛ Isirayɛɛli pikó yíkíyiki.

⁷ Limɛɔ, ái ɛ Apiraham kumare pikó nnéi pɛɛ Apiraham sipipi yíkíyiki. Uléecaa ye Apiraham maa ɛ:

Isaaki kɛmɛé kaa sipírɛ yɛnune api ye ripónyíri si séi.

⁸ Lɛ nnya, ái Apiraham sipipi nnéi sɛɛ Uléecaa sipipi. Uléecaa ye maa ɛ usipipi yíkíyiki sɛɛ nní sɛ kapi Urinɔ́ kuu n yekei kecáá m mári.

⁹ Asei kecáá, tinɔ́ tɛɛ n yisunu ye ntí:

Ké nɛ kelaanɛ nní icɔ m pɛɛmɛ, Sara un kɛwántisi má.

¹⁰ Ai nɛ kei nmanɛ ripá. Limɛɔ kai kɔ Repeka pinmáne keté kɛmɛé we. Urósáyaha Isaaki yɛɛ pɛɛ piketé usaa.

¹¹⁻¹³ Uu pɛɛ kahanɛ pi m mari, ápi pɛɛ kɔ kahanɛ lisɔnɛ néɛ likóɛ n wa. Mɔ́pá nɛ lɛ, Uléecaa ye pɛɛ Repeka maa ɛ: Uwéɛɛ yé pansɛ uwá ulasi yarɛ kai n wólaalɛ tɛ: "Yakupu ipuri kamí la, am Esau ikó yúlu." Uléecaa kemúnjé keké nɛ n wa nnya kai lɛ wa. Ai kesoipipi mɛwai kuú paílɛ un nɛ wéékɛɛ, amá uricuruu kemúnjé kɛmɛé kai léeri kuu ye nɛ usoi wéɛ.

¹⁴ Lɛ nnya, tó nkpéni maa ɛ iye? Tɛ Uléecaa úu aseɛ ute néɛ? Ai nkpáni lɛ.

¹⁵ U pɛɛ Moisi maa ɛ: Nɛn úyɛ n la ké íwɛ tɛ, nɛ ye liute íwɛ ténɛ, nɛn kɔ úyɛ n la ké nɛ kɛfa fénnɛ, nɛ ye liute nɛ kɛfa fénnɛɛ.

¹⁶ Lɛ nnya, ái usoi mɛla kɛmɛɛ léeri, ái kɔ usoi nɛmóópú kɛmɛɛ léeri, amá Uléecaa yɛɛ ye usoi íwɛ n tɛ nmanɛ kóló kɛmɛɛ kai léeri.

¹⁷ Lɛ kɛ Uléecaa uu Esipiti Uyɔ́pi maa ɛ: Nɛ pó léɛmɛɛ ɛ ké nɛ pó ritiki ké nɛ nnénaɛ nyíɛ rinényíri tiké nɛ ketɛ nnéi rinkóónú nnya.

¹⁸ Lɛ nnya, Uléecaa un úyɛ n la uké íwɛ tɛ, u ye liute íwɛ ténɛ, un kɔ úyɛ rikin n la uké tákáasɛ, u ye liute rikin takaasɛɛ.

Uléecaa kuwɔi nɛ upiwetu

¹⁹ In n la unyine yé fe uu né pisɛ ɛ: In lɛɛ ni, yo nnya kɛ Uléecaa uu ye pɛé nɛ písoi cési? Wóo yé mpíi fe uké umɛla kesi?

²⁰ Pó kesoipipi, póo úyɛ póóké nɛ Uléecaa n kɛnɛnɛ? Ketúhu yé fe akɛ umóme pisɛ ɛ yo nnya kaa nní né mɔ́ɔ?

²¹ Utúhumóme ye ncée máɛ uké nɛ lɛ kuu n la mɛtipipɛɛ wa. U yé fe uu mɛpɛɛ mɛɛ mɛ kpísi uú nɛ ketúhu mɔm, api ye nɛ líyukó kɛ wai, uu kɔ kɛɔ mɔm, api ye kɛ nɛ likpárákó wai.

²² Uléecaa ye pɛɛ lalɛ uké ukuwɔi nɛ unnaɛ pinyine kɛmɛɛ nyíɛ. Pɛpɛɛ sitúhu sɛ kapi ye nɛ likpárákó n wa. Amá mɔ́pá nɛ lɛ, uu umɛcɛɛ tini uu pɛpɛɛ pɛé nɛ nkpɔ n sá m múílɛ un tikin tápaaɛ.

²³ U kɔ pɛé lalɛ uké picɔ kɛmɛɛ nyíɛ ɛ umɛyɔ́pi áme kumúnjé má. Pɛ kuu íwɛ tɛ. Pɛpɛɛ sitúhu sɛ kapi ye nɛ líyukó n wa. Pɛ kuu kɔ mɛkɛɛ-mɛ wéɛ ɛ piké umɛyɔ́pi kɛmɛɛ n we.

²⁴ Lɛɛɛ nní tó mpí kuu nní n sɛɛ. Ai kɔ Pisuifi nmanɛ, amá nɛ mpuri sanɛ pikó kuu sɛɛ.

²⁵ Lɛ kɛ Uléecaa uu Osee ritelé kɛmɛɛ maa ɛ:

Mpuri mmɛ mɛɛ nɛn pɛɛ nnékó kam sónti ké sɛɛ ɛ nnépurɛ.

Mpuri mmɛ isoi kám ye pɛɛ n la kam sónti ké sɛɛ ɛ nnépurɛ lala píima.

²⁶ Pɛ kam ye pɛɛ m maa ɛ:

Ani pinékó, kam sónti ké sɛɛ ɛ Uléecaa yɛɛ nfáa n te sipipi.

²⁷ Antepu Esayi pó nɛ kɔ Isirayɛɛli pikó kecáá nsímé maa ɛ: Mɔ́pá Isirayɛɛli sipipi siké kam siké kulúi n we yarɛ mínimaa ritimɛ nnyɛnɛ, písoi nkáripɛ nnyine nmanɛ riyu kɛ Uléecaa uu lɔlunɛ.

²⁸ Upíima ye rinɔ́ tɛ kuu n yekei wainɛ nɛ kɛtɔ-pɔ, ketɛ kecáá ái nkpáni sésɛnɛ.

²⁹ Lẽ ke Esayi uu mekee-me wai re:
Ulééca, ketẽ ne keyóme ute unsá pɛe ntópuri kɛmɛe pinyine n tíye,
tó pɛe pansɛle yare Sotom pikó,
Komɔ̄ri pikó kari yé pɛé ne menyine n we.

Isirayeli ne nfatene nsímé

³⁰ Lẽ nnya, tó nkɛ́ni maa re íye? Te mpuri sanɛ pikó pɛe ápi n wéési piké pansɛ aseɪ pite
ye kefa kapí ne u n tenɛ nnya pansɛ aseɪ pite.

³¹ Isirayeli pikó pɛe n ñmóópúlẽ piké isé ritiki piké ne pansɛ aseɪ pite pɔ́o pɛe meníjé lolu,
ápi lẽ kapí pɛe ní la yẽ.

³² Iye kai pɛe lẽ wa? Api wéési re piké ne Ulééca kefa tenɛ. Amá pi pɛé lalɛ piké piricuruu
liwaiwai nnya pansɛ aseɪ pite Ulééca inipɛɛ-i. Kei kapí pɛé ne “ripare tɛɛ ye písoi n lóise
rikpɔ̄u.”

³³ Tipare tẽ nsímé mɛe Nléécaasimé ritelé kɛmɛe wólaalẽ tɛ:
Nɔ̄ yɛɛ, ne Siyɔ̄ ketẽ-pɔ̄ ripare yekeile
tɛɛ ye písoi rinkpóuse
ne kuparecaṅaa kpɛɛ ye písoi n lóise.
Amá nkó yɛɛ ripare tẽ ne kefa n tenɛ
úu isei meluke má.

10

¹ Pimáreco, kenéfa nnéi mɛla ne lẽ kam Ulééca n wɛlu yɛɛ re uké nnɛ́puri pikó riyu lo.

² Né fe am aseɪ kecáá maa re pi meyíkíyiki Ulééca pikɛi kɛmɛe ñmóópúlɛnle. Amá
menyuwɛ ye pɛɛ pi párilɛnle.

³ Api ceri lẽ ke Ulééca uu ye n tíyɛɛ usoi uú ne pansɛ aseɪ ute, api pɛɛ piiceɛ cirɛ n wéési
piké ne pansɛ aseɪ pite, api pɛɛ lẽ ke Ulééca uu ye usoi m pansɛɛ aseɪ ute pitíki yulu.

⁴ Kirisi ye isé ñnanɛ paasɛle re Ulééca uké pɛ nnéi pɛɛ ne kefa u n tenelẽ pansɛɛ aseɪ pite
uinipɛɛ-i.

Nkó yɛɛ Upiima ne kefa n tenelẽ tiyu ke Ulééca uu ye lo

⁵ Nsímé mmɛ ke Moisi uu lẽ ke usoi uu ye isé rintíki uú ne pansɛ aseɪ ute kecáá ní wói ye
mmú re:

Usoi nkó yɛɛ isé kecáá n sɔ̄nɛ yé isé iyẽ nnya nfáa yẽ.

⁶ Amá lẽ ke Ulééca uu ye usoi nfatene nnya m pansɛɛ aseɪ ute nkó ye mmú re: Kapɛ
mepócirɛ m písei re wóo yé keyómecaa ritaá? Li nkɛ́páni yare pɔ̄ lẽ teelɛ re wóo yé ha Kirisi
súise mɛ.

⁷ Néɛ kapɛ kɔ̄ mepócirɛ m písei re: Wóo yé nkɛ́pɔ̄ kuhore kɛmɛe súipɔ̄? Li nkɛ́páni yare pɔ̄ lẽ
teelɛ re wóo yé fe uu pikɛ́pɛ́pɛ́ kɛmɛe Kirisi lesɛri.

⁸ Li mpíi Nléécaasimé kɛmɛe wólaalẽ tɛ íye? Li wólaalẽ tɛ:

Kepómɛɛ ne mpónó-i ne kepófa-i ke Nléécaasimé ní we.

Nfatene nsímé mmɛ kari n yóólẽ ye mmɛ.

⁹ Pɔ̄n ne mpónóo písoi keyu-i n símisi re Yeesu yɛɛ Upiima, pɔ̄n kɔ̄ kepófa-i ne kefa n tenelẽ
tɛ Ulééca ye pikɛ́pɛ́pɛ́ kɛmɛe u yukusɛ, Ulééca yé rípóyu lo.

¹⁰ Lẽ nnya, usoi un ukéfa-i ne Ulééca kefa n tenelẽ kuu ye Ulééca inipɛɛ-i pansɛ aseɪ ute,
un n ñmurei uu háa, Yeesu uu uriyu lolu.

¹¹ Ulééca Nsímé ritelé ye maa re:

Nkó yɛɛ ne kefa u n tenelẽ, úu isei meluke má.

¹² Líka ái aseɪ kecáá Usuifi ne mpuri sanɛ ukó kecɔ̄pɛ kóólelẽ. Upiima usɛ ke pinnéi api má.
Pɛ nnéi pɛɛ urinyiri n sélei kuu ye ulikó meyá he.

¹³ Li kɔ̄ Nléécaasimé kɛmɛe wólaalẽ tɛ:

Upiima yèè nkó yɛɛ urinyiri n sélei riyu lolɛ.

14 Amá íye kapi yé urinyiri sée, pinsá ne kefa u n tenelē? Iye kapi yé kɔ pɛɛ uyē kecáá nsímé kápi píkai n kómaalē ne kefa tenɛ? Iye kapi yé kɔ ukɛcáá nsímé kɔ, unyine unsá unsímé rin-yóó?

15 Iye ke písoi api yé nsímé riyóó, pinsá pinyine n tumme re piké riyóó? Lē kapi Nléécaasimé kémɛɛ wólaalē tɛ: A tíyɛ pɛpɛɛ nsímé n yóólē nsē yɛ pinyáni nyamí kpa.

16 Amá pē kapi rin-yóó ápi pinnéi Nsímé Kɛcɛɛ mmē ηmurei. Esayi yɛ uritelé-i wói rɛ: Upiima, wóo nkpáni mmē kari rin-yóó kutu ricɔ?

17 Lē nnya, nsímé ke usoi uu yɛ n kɔ mɛɛ yɛ tíyɛɛ uú ne kefa tenɛ. Nsímé ke usoi uu yɛ n kɔ mɛɛ nní Kirisi nsímé kapi n yóólē.

18 Ne pise rɛ: Yarɛ ápi pɛɛ nsímé mmē kɔ, née íyɛ? Pi n konlɛ! Li Nléécaasimé kémɛɛ wólaalē tɛ:

Pimetē yɛ nípa yɛi tulɛ.

Pirinɔ ari písoi hái ketē ketɔ-pɔ tulu.

19 Ne rɛ ké kɔ pise rɛ: Isirayɛli pikó ápi mmē kɔ, née íyɛ? Moisi yɛ likɛcáá rinɔɔ pɛɛ rɛ: Uléecaa yɛ maa rɛ:

Né tíyɛɛ nókɛnéfa aké ne mpuri nnyine pikó pɛɛ ápi kuséi ní we rɛ nsoipuri tóosi. Né kɔ tíyɛɛ aní ne mpuri nnyine pikó pɛɛ ápi mɛsɔhɔ méka m má wóosi.

20 Esayi ricuruu uu ikari wai uu yóó rɛ: Uléecaa yɛ maa rɛ:

Pɛpɛɛ ápi pɛɛ né n wéési pɛɛ né yē,

pɛpɛɛ ápi líka né m písei kam menécíɛ nyíse.

21 Amá u Isirayɛli pikó nkó maa rɛ:

Keyáa ne keriyu kam sásikɛ rɛ ké tó ne mpuri pakarɛcírɛ mɛɛ nnékó ní késu kecɔpɛ nyóonɛ.

11

Uléecaa úu Isirayɛli pikó fóm

1 Lē kam pise rɛ: Uléecaa yɛ umpuri fómle née? Ai yé lē! Tinécúruu yɛ kɔ Isirayɛli ukó lɛ. Ne Apiraham kepirē lɛ nen kɔ Pɛnyamɛ mpuri ukó.

2 Uléecaa úu umpuri kuu hái mɛkɛɛ-mɛ n wéɛ fóm. Nɔ Uléecaa Nsímé ritelé kelɔ kē léise, née yo? Kei ke antepu Elii uú ne Isirayɛli pikó ne n wóosi uú ne Uléecaa tɛni.

3 U kei maa rɛ: Upiima, pi antepuyɛ pɛɛ ne mpónɔɔ n símisi kónlɛ api sipónyóonɛhúú foresi. Menécíɛ kóló kai tíyɛ, pin kɔ la piké né kpu.

4 Tɛ íyɛ ke Uléecaa uu rinɔɔ u pɛɛ? U u pɛɛ rɛ: Ne písoi ákotokú asɛi menécíɛ yekeilenlɛ pɛɛ ápi píkai Paali * anui n wúlalē.

5 Limɛɔ ke Uléecaa uu kɔ nfáani ketē nké-i písoi nkáripɛ ne uipɛléɛ wéɛ un umɛcɛɛ yekeilē.

6 Lē nnya, nfanarɛ ke Uléecaa uú ne pi wéɛ, ái rɛ pimɛwai sɔnɛ nnya. Insá lē, Uléecaa ipɛléɛ íi yé pɛɛ ípɛléɛ yíkíyiki. [In kɔ rɛ pimɛwai sɔnɛ nnya, ái pɛɛ ípɛléɛ kuu pi nyíse. Mɛwai sɔnɛ ihéé íi ípɛléɛ ihɛɛ kapi yɛ usoi n hɛ.]

7 Lē nnya, íyɛ nkpéni? Tɔ maa rɛ Isirayɛli pikó ápi lē kapi n wéési yē. Amá pē ke Uléecaa uu pikɛcɔpɛ n wéɛ ηmanɛ pɛɛ li yē ai pitórɔɔ atu tápisi.

8 Li Nléécaasimé kémɛɛ wólaalē tɛ:

Uléecaa yɛ pimɛsɔhɔ rikípilɛ, uu piinipɛɛ yarii ápi yɛ pɛɛ yē, uu kɔ piatu tápisi ápi yɛ pɛɛ kɔ hái ne neni-mɛ.

9 Tafiti pɔ́ ne kɔ maa rɛ:

Pianyá iluke iké pi pansɛ ripinɛ ne kei kai yé pi n tí

liké kelólé-mē ne pi ha

piké pɛɛ pimɛwai kulaa yē.

* 11:4 Paali yɛ pɛɛ piléé piima pinyine lɛ.

10 Piinipee iké nyíinu ápi kape ye yē.

A tíyese piké mesére ritírí n kpúmímlē.

11 Ne pise re: Lē nnya, Isirayeli pikó ye loole ái nkpáni píkai kuyise wee? Ai nkpáni lē! Amá pikelólé ye tíyesele Uléécaá uu mpuri sané pikó riyu lólu re pikefa keké tóosi nnya.

12 Pikelólé ye tíyesele ketē nnéi áke Uléécaá likó yénu, pikupakareciré aku tíyese mpuri sané pikó ápi Uléécaá likó yénu. Lē nnya, Isirayeli pikó nnéi pin nkpéni Yeesu Kirisi rintiki, Uléécaá likó yé pee kumúhē m máa?

Mpuri sané pikó riyu melale nstmé

13 Nó mpuri sané pikó kam nkpéni ne mánē. Néē Kirisi utumē yee mpuri sané pikó kecōpe n keisi. Kai nní lē, lí né láárúle re pikei pee anénípe-i we nen pi wai.

14 In n la, lí yé tíyese am nnépurí pikó kufatoi yukuse áí ne pikecōpe pinyine ayu lólu.

15 Uléécaá ye Isirayeli pikó ilúké ritéle uu pee u ne isoipuri tōrōo pikó kecōpe nsímé nyóonse. Un nkpéni kō piketone-i pi m pesepō, íye kai yé péé n we? Lí yé nkpáni yare ke usoi uu ye n kpu uu pēeri!

16 Pin iluke n wa ápi ifoí wée ápi Uléécaá he, lí nyísele re Uléécaá yee itōrōo nnéi te. Pin kuléé kunyine iníhí n kpísi pin Uléécaá n he, lí nyíse re Uléécaá yee ku te ne kuilese-pō.

17 Pisuífi ye wele yare Olifiyee kuléé kapi n tāmisi, Uléécaá uu kuilese inyine kérii uu iripōhō kpekpee méwoo n le ilese mēelú. Pó nkó, pōo nní mpuri sané ukó, pō wele yare Olifiyee kuléé kpee méwoo n le ilese. Pi pó kpísile ápi mémēelú pó mēelúse, pōn nkpéni kuléé kapi n tāmisi iníhí meni níru.

18 Lē nnya, kape ilése iyē kapi n kérii n nyáni re íi kepóyu-i líka tu. Pōn mēpócíre n taáselē, a n nyu re áí pōo nníhí topori, amá nníhí mee pō topori.

19 Pó máa re: Pi ilése iyē kériile piké ne iripōhō né rimēelúse nnya.

20 Asei ηmaa ye nye! Pi i kériile re íi nfatene má nnya, amá mpófatenē nnya ke pōo we. Kape mēpócíre n taáselē, amá iwame iké pō n we.

21 Pisuífi pee Olifiyee kuléé kapi n tāmisi ilese, nṛpá ne lē Uléécaá úu pi kaṅne. Pōo nní nlése kapi rimēelú, kape n nyu re pō kuu yé kaṅne.

22 Lē nnya, a Uléécaá nfanare ripáí aa un-yupape paí. U ne pepēe kepire u riñtō kēyu páápúle, uu kutu pi pasa uu pō rñnare wai. Lē nnya, lí pise re pōké unnare ncee n tikilē. Insá lē, u yé kō pō tike yare kapi ye nlése rinké mecō.

23 Limecō, pē pin nfatene n yē, u yé kō pímēelú pi pese. Uléécaá ye rñnare mále uké ne pímēelú pi pese.

24 Lē nnya, pó nkó pōo áa nní Usuífi, pō we yare Olifiyee kuléé kpee méwoo n le nlese. Pi nlése mmē tikéle ápi kpē kapi n tāmisi kecáá tóresi, áí kō pee re pō kpē nlese yíkíyiki le. In te Uléécaá ye lē wa, íye kúu yé pee Pisuífi pee rñ we yare kuléé kapi n tāmisi ilese kapi n kérii isitone-i i pese?

Uléécaá yé Isirayeli pikó nnéi riyu lo

25 Lē nnya pimárecō, ne la ké nó símisi áni kape ne lelēe nní m pékaalē kecáá m palei, áni kape kō ne nómenécíre n nyáni yare nō pisōhōo le nnya. Isirayeli pikó kunai kēmēe, pinyine yé pikóme n yulaalenle Uléécaá uú ha ne ipuri sané nnéi písoi umpuri kecáá pikpápō n tene.

26 Uléécaá uu pee Isirayeli pikó nnéi riyu lólu yare kai Nléécaasimé kēmēe n wólaalē te: Siyōo-pō ke Uyulale uu léerine.

U yé tíyese Yakupu kumare pikó ápi kepire pítō u yá.

27 Nkómēine mee tō ne pē kecōpe n wene ye mmē kumúhē kpe-i kam piakópe pi n sáreine.

28 Pi Nsímé Kεcire yele ápi pee panse Uléécaá pilaarō, áí tō wáánáse. Amá ke Uléécaá uu nní pee pipisaayaha n wée nnya, u pi lalē háí ne nkpéni-me.

²⁹ Uléécaá úu ye lē kuu usoi ne nfanare n he yósi, úu ye kō pē kuu n wée kecáá kemúnjé conse.

³⁰ Nó ne kō pē Uléécaá pipakare yele. Amá ke pē apí pē kō nní kupakareciré m má nnya, Uléécaá uu nkpéni nó íwe téni.

³¹ Limécō ke pē apí kō nkpéni Uléécaá pakarelē te uké nó íwe té nnya. Amá u yé kō nkpéni pē nómenécō íwe té.

³² Uléécaá ye sisoipipi nnéi kupakareciré kémee yálenle re u la uké sinnéi íwe té nnya.

Uléécaá ye ipakare te

³³ A tíye Uléécaá memá ye piye kpa. Umewéésesohō ne umenyuwe ye címúle áme kutepine we! Wóo yé fe uké uketahai kuu rinkéne ceri? Wóo yé fe uké ukemúnjé kuu n wai aseí kō?

³⁴ Li Nléécaasimé kémee wólaalē te:
Wóo Upíima kemúnjé nyu?

Wóo yé re u yé fe uu mesohō u kpa?

³⁵ Wóo mefoí linyine u heelē liké ne n we re u yé liute pihece ceí?

³⁶ Ukeméé ke nḡpá yo ai léeri. Uyee tíyese ke nḡpá yo aí we. Umekó kémee ke nḡpá yo ai kō we. Uléécaá ye nḡpá píyeyi-pō ipakare te. Amí!

12

Isoi fale piluke Uléécaá pikei kémee

¹ Pimárecō, lē ke Uléécaá uu nní íwe ró n té nnya, ne nó nḡmópúselenle re ani nómenécíre kpísi ani u he yare inyóonsesece kecire. Inyóonse iyē iké n kpáailē in kō ne u sá. Lē kani yé u yáasi ai aseí m má.

² Ani kape ketē nté písoi mewai n tikilē. Amá ani tíyese Uléécaá uké mesohō fale nó he meké nó consese. Kei kani yé pēé ne Uléécaá mela ceri. Nó lisone ne lelee ye u n larisi ne lelee ní nyaní ne kēto-pō ceri.

³ Kefa ke Uléécaá uú ne né n fénne nnya, ne la ké nónnénéi maa re úka úu kape ye umecire n taáselē liké tósi, aí kō pē aseí má. Amá ani ye kemúnjé wa keké ne n sá. Uléécaá ye nḡpá úye nfatene ne kumúnjé kunyine hele. Mḡpá úye uké ne ukepá m pālē.

⁴ Ipiḡe ise ke usoi uu má, iyē in ilése kulúí má, ilése iyē in pikei pikó pikó wai.

⁵ Limécō nḡpá kari nní kulúí ní we, tō wale ipiḡe ise tō ne Kirisi kupénecō kémee, tōn ntónéi muleinelē yare ke usoi ipiḡe ilése ii nní m muleinelē mecō.

⁶ Amá nḡpá úye ne ulikó ye ni ke Uléécaá uú ne nfanare u n he. Li pise re nḡpá úye uké ihēe iyē kuu n yósi ne pikei nḡsone wa. Uléécaá un úye n he re uké antepu pikei n wai, liute uké ye Uléécaá rinyiri ne símisi uu lipikei ne unfatene nnéi n wai.

⁷ Uléécaá un úye n he re uké picō lē, uké ye upikei n wai lin ne písoi léni. Uléécaá un úye n he re uké n céési, li pise re uké n céési.

⁸ Uyē kuu n he re uké ye picō ikari rikpáse, uké picō ikari n kpáriise. Uyē kuu n he re uké kefa n láárú, uké ye ne nfanare he. Nkó ye iwéése n tū uké nḡsone upikei n wai. Nkó ye píwekō n léni póké ye pi lē ne mpónare.

⁹ Nla rín kape kecáá kecáá nkó. Ani mewai kópe n kóhō. Ani lisone piwai ne kéyu m mahani.

¹⁰ Ani n lakaane yare ke pimárecō api ye n lákaane mecō. Mḡpá úye uké ye uucō pakare uu ye ríyu u waise.

¹¹ Ani kekēi-i n tolú, áni kape siká m má. Ani n nḡmópúlē nōn kefa kesē ne Upíima pikei wai.

¹² Nórínépōó riké lē kani n tálē nōn mé nnya n láárú. Ani lelee nó n wéékuselē ne n niḡú. Ani piyómeyáhaa ne kéyu m mahanlē.

¹³ Ani ye Uléécaá pikó pēe ncōḡ kémee ní we lē. Ani kape ye písáneyōó ne siká wa.

14 Ani ye pεπεε νό n wéékuselē tinóō sone ritikise. Ani ye pisoni rinóō sone ritikise, áni kape ye úka anóō wa.

15 Píye pin mpóōnare kémee n we, nó ne pē ani kesē mpóōnare-i n we, píye pin n tēni, nó ne pē ani kesē tē.

16 Nó ne nópinécō ani nfasimé m pénelē. Ani kape limáa-maa ne líyukóō ne nómenécíre m músu. Amá ani ye lē ke úka úu ne kutu n cólē kuwéé-mē nókenémúnē pese. Ani kape nómenécíre n nyáni re nō mewéésēsōhō mále.

17 Ani kape ye unyine mewai kópe ne mewai kópe héele. Ani rinmóópú ani ye mḗpá úye keyu-i lisōne wai.

18 Lin yo kuwai n we, in te nókenéméé kai yé léeme nó ne mḗpá úye nōké ne n láárúne, ani li wa.

19 Pinésáne lala kecire, áni kape ye mewai kópe ke pisoni api nó n wa nórinécúruu pi héele, amá ani ye riyá Uléécaā ricuruu uké ukuwōi pi nyíse. Li Nléécaasimé ritelé kémee wólaalē te Upiima ye maa re:

Née ye usoi mewai kópe u héele. Née ye mḗpá úye mewai u ceēi.

20 Li kō wólaalē te:

Nkū nn upóláarō n we, a u he uké li,

nnírē nn u n we, a u he uké n ntí.

Pōn ye lē n wa, anakale wéé kaa lē uriyu kecáá kōnu.

21 Kape tíye mewai kópe meké pó feriyē, amá póóké lisōne n wai aá ne mewai kópe feriyē.

13

Li pise re tóké kuyu piwéése m pakarelē

1 Li pise re mḗpá úye uké ye kuyu piwéése pakare. Iwéése íka íi we yee íi Uléécaā kémee n léeri. Uléécaā yee piwéése mpí nnéi pεe nní ní we tonsente.

2 Lē nnya, nkó yee kuyu piwéése pipakare n yúlu ye lē ke Uléécaā uu ní la pipakare yulule. Mpí pεe lē pipakare n yúlu ye pimécire nsímé wéésile re Uléécaā uké ne pi túhaane.

3 Usoi un lisōne n wai, ái we re uké kuyu piwéése kewuu n túúni. Amá pεπεε mewai kópe n wai kai pise re piké kuyu piwéése kewuu n túúni. Nēnte áa la póké kuyu piwéése kewuu n túúni? In lē, a lisōne n wai, pó yé kapi yé pó m pakare.

4 Uléécaā pikei kémee kapi lē we piké ne pó n léni liké ne pó sonesi nnya. Amá pōn mewai kópe n wai, kepówuu keké n túúni. Ai méwoo kapi atéhe múílē piké ye usoi kutu ripasa. Uléécaā pikei kémee kapi we nnya kapi ye ne uwaikópekóō túhaane api kutu u pasa uké yé te Uléécaā ye ne u wóōsile.

5 Lē nnya, li pise re mḗpá úye uké kuyu piwéése m pakarelē. Ai kutu pipasa nnya kani yé pi m pakarelē. Amá li pise re nōké pi m pakarelē te lē kaí ne nósinéfa-i nó sá re nōké wa nnya.

6 Lē nnya kani kō nní lampoo héele. Uléécaā yee kuyu piwéése tonse re piké lē n wai piké ne upikei kémee n we.

7 Ani ye mḗpá úye lē kaní ne riwóme u m má u héele. Ani ye ulampooyóō lampoo héele, ani ítōhō uyee ítōhō n yósu héele. Ani ye uyē kai m pise re nōké n wuru wuri, ani kō uyē kai m pise re nōké ríyu waise, ríyu waise.

Usoi ne ucō kecāpe nla

8 Ani kape ye úka ne riwóme m má, insá níla riwome kani yé nómenécōpecire n lukaane. Nkó yee picō ní la ye Uléécaā isé ritikile ne iketō-pō.

9 Isé yee ní maa re: Kape iwásá wa, kape usoi kpu, kape ye yáai, [kape ye ucō kecáá nnóōme wa] kape ye ucō likó káipi, ne isé icō nnéi ye isé nnyí kémee pénelenle re: A upócō n la yare kaa ripócúruu ní la.

10 Nla rín ye usoi cō mewai kópe wa. Lē nnya, nkó yee usoi cō ní la ye isé ritikile ne iketō-pō.

Usoi mecire picápine uké ne Yeesu Kirisi mεπεε m mé

11 Nò nkpéni nyule itunje iyē kémee kari nní ní we. Li tule re nàké lē nnòni kémee yisi. Itunje iye-i ke Kirisi uu yé tiróyu n lò ye nkpéni meýǎ ne tó rikàle ai tósu péé uye-i karí péé ne Kirisi kefa pitene n kóraane.

12 Késine ye ketene tule, keyáa kē yé nfáani tu. Tòké kunmaha kémee mewai kerócaá lese tòké fóm, ari pee itòpilū kapi ye ne metéí kémee n tò kpísi ari múlú.

13 Tò lalè ntósé nké n nyaní yare lē kapi ye metunjetéi ne n sòne. Lē nnya, tòké meróciere tí ne pilukecaainkee anyá ne pítaniré ne méwoo méwoo piwai ne mékperinkpe isoi ne picéñaankée ne kufatoi.

14 Ani Upíima Yeesu Kirisi isoi kpísi ani tani uké nóníesoí kecaá m paílē. Ani kape tíye nóníepinje iké ilási nó tónse iké pee ilikáipi-káipi nó n waise.

14

Ani kape ye nòpinéyómeyáhaaco akópe m palē

1 Ani ye pepeé ápi nfatene kémee m páápú yosí. Ani kape ye n wéési nàké alari pikeméé m má.

2 Unyine yé musí re u yé fe uu m̀pá iluke íye mpuri le, ucò nkó yee úu nfatene kémee m páápú p̀òon ayéhepei ñmane le.

3 Amá nkó yee m̀pá iluke íye n le úu kape uyeé inyine n kóhò n lómíise. Nkó yee iluke inyine n kóhò páa kape kò nkó yee m̀pá íye n le akópe m palē. Liriyíki re Uléécaá ye kò uyē yosile.

4 P̀òo úye, p̀òóké ne ucò ukéikó akópe m palē? Un upikéi ñsone n wai nées unsá ñsone pi n wai, uukeisaa kaí ne yē. U yé kam uu ñsone wai, liriyíki re Upíima ye ñnanje mále uké ne u lē.

5 Unyine yé m músu re keyáa kenyine ye kecò fele, ucò p̀òo re sikucò ye ku. Li pise re m̀pá úye uké lē kuu meýíkíyiki ukefa-i m músu n tikilē.

6 Nkó yee m músu re keyáa kenyine ye kecò fele ye lē waille uké ne Upíima ríyu waise. Nkó yee m̀pá iluke íye n le p̀ó ne kò náásile uké Upíima ríyu waise. Lē nnya uké i n le, liriyíki re u ye iluke iyē kecaá Uléécaá p̀òonesele. Nkó yee úu n le p̀ó ne kò lē waille uké ne Upíima ríyu waise. Lē nnya, úu kape ye i li. Uyē ne ye kò lē nnya Uléécaá p̀òonesele.

7 Asei kecaá, tó úka úu uricuruu mekócire nnya nfáa má, úka úu ye kò uricuruu mekócire nnya kpu.

8 Tòn nfáa m má, Upíima mekó kéméé kari nfáa má, tòn kò n kpu, Upíima mekó kéméé kari kpu. Lē nnya, m̀pá tòn n kpu nées tòn nfáa m má, tò Upíima pikó le.

9 Kirisi ye kpule uu peeri un nfáa má re uké ne pikpòkpò ne pepeé nfáa m má Upíima.

10 Yo nnya ke p̀òo pee upócò akópe palē? Nées yo nnya ke páa upócò waiselē? Tò ha ntónéí Uléécaá keyu-i sínle uké ne ró túhaane.

11 Li Nléécaasimé ritelé kémee wólaalē te:
Nées Upíima, ne nfáa mále.

Pisoi nnéí yé kam api kenéyu-i wúla.

Pisoi nnéí api kò Uléécaá ríyu waise.

12 Lē nnya, m̀pá tó úye ye sóntile uké uricuruu ne unnò lē kuu n wa Uléécaá símisi.

Kape tíye upócò uké p̀ó nnya akópe wa

13 Lē nnya, ári kape ye merócòpecire akópe m pasiine. Ani yekei re áni yé líka wa lee yé nòunécò rinkpòuse nées lee yé kelólé-mē ne u ní ha.

14 Ne nyule, am kò tó ne Upíima Yeesu kupénecò kémee yénu ñmaa re líka ái liriyíki-me líkperinkpekóó. Amá úye un m músu re linyine ye líkperinkpekóó, uricuruu kaí ne mékperinkpe má.

15 P̀òon lipóluke-luke nnya upócò ripòò n caaise, ái níla kémee kaa lē sòne. Kape lipóluke-luke nnya tíye uyē nnya ke Kirisi uu n kpu uké pò.

16 Ani kapε ye wa picō piké lelee ne nō n sá nnya nkópe yē piké símisi.

17 Uléécaá iyōopi íi piluke ne pinírē nkó nnyine kέmεé we. Amá lē ke Nfáasone nn ye n he nkó ye mu. Lelee nní aseí ne nkínine ne mpónare.

18 Nkó yee lē Kirisi pikéi n wai ye ne Uléécaá sále, písoi pō ne ye kō u n waiselenle.

19 Lē nnya, tóké ye lelee ye ne nkínine ní ka ne lē kari yé ne n ημόόπύσενε lē wéési tōn ne kesé papisi.

20 Kapε lipóluke-luke nnya Uléécaá mēwai caai. Asei kecáá, liluke-luke líka ái mékperinkpe má. Amá in te usoi yé iluke li, ai lē nnya uucō ne kelólé-mē sí, ái nyamí te uké i li.

21 Li nyam te usoi úu kapε isare li née úu kapε píta n ntí née úu kapε ne lelee ye uucō ne kelólé-mē ní ha ne rikō, [née úu kapε lelee yé uucō m pepire née lelee yé rinárei u n waise ne rikō].

22 A Uléécaá keyu-i lē kaa ripócúruu kepófa kέmεε nsímé mmē kecáá ní músu wa. Nkó yee lē kuu m músu re lisone n wai ye únarekome le, in te úu likemee nkópe níka ne umécire túhaane.

23 Amá nkó yee uliluke-luke nnya n tíru un kō péé ne li le ye umécire akópe palenle. Liriyíki re mēwai áme nyíselē te ukéfa kέmεé kai léeri. Lē ke usoi uu ye n wai un tíru ye akópe le.

15

A ye lelee yé upócō rinημόόπύσε wa

1 Tó mpí, tōo nní nfatene kέmεε m páápú, li pise re tóké pepεe ápi kahane m papisi rinareí ne kutu ricō ari lelee ne ró ní sá piwai yá.

2 Li pise re mpá úye uké ye lisone wa liké uucō larisi liké ne u n léni un ne nfatene kέmεε papisi.

3 Kirisi úu péé ne lelee ne u n sá kutu cōlē, amá u pεe waille yare kai Nléécaasimé kέmεε ukεcáá n wólaalē te: Alé nyē kapi pō Uléécaá n lámaankεe ye kenécáá pεemele.

4 Lē nnéi lee nní hái mekeε-me n wólaalē ye wólaalenle liké ne ró n céési. Li pise re Nléécaasimé ritelé tē tiké tíyese tóké pikáhá-káhá fe tóké kō ne tirópō n we tōn ne lē kuu n yekei re u yé ró pa mé.

5 Uléécaá yee ye n wa usoi uú ne káhá-káhá uu kō ne uripō n we uké tíyese tóké Kirisi Yeesu mēwai n tikilē, mpá úye ne ucō pin ne kemúnjé kesε má.

6 Lē nnya, ani nónnénéí ripéne ani rinōo rise kέmεε Urópúma Yeesu Kirisi Usaa Uléécaá pakare.

Isoipuri nnéi nnya ke Kirisi uu ne Nsímé Kεcίre ka

7 Ani nómenécōpεcίre rísone m múinelē yare ke Kirisi uu nó ní yósí uu múlú mεcō, liké ne Uléécaá rinyiri riñtaáse nnya.

8 Asei kecáá, Kirisi ye pansεle Pisuífi ukεikó uké ne lē ke Uléécaá uú pεe n yekei re u yé pipisaayaha wa n wa nnya. Un lē n wa, liké pεe nyíse re u ye lē kuu ní ma wale.

9 Mpuri sane pikó pō né kō íwe ke Uléécaá uu pi n tē nnya urinyiri ritaáse, yare kai ke Nléécaasimé kέmεε n wólaalē te:

Lē nnya kam isoipuri kecōpe ripónyíri haane
am kō siyóme yom amí ne típónyíri taáse.

10 Li kō wólaalē te:

Nó isoipuri, nó ne Uléécaá pikó ani kesé mpónare yē!

11 Li kō wólaalē te:

Nó isoipuri nnyí nnéi, ani Upúma rinyiri ritaáse,
Isoipuri nnyí nnéi iké u ritaáse!

12 Esayi pō ne kō woi re:

Isai keyase ye sóntile keké isoipuri

pikó kecáá m paílē.

Pi yé kam apí ne u n tálē.

¹³ Uléécáa yee ye usoi ripóo n larukuse uké nfatene kani m má ne ritiki uú ne mpóonare ne nkíninje meyá nó he. Nfáasone nnahe nké lē kani m mé titaáse.

Pðali ye ncée mále uké wói yare kuu nni ní wói

¹⁴ Pinémárecó, tinécúruu nmaa ye nyule re nò nípá yo kémee mewai sone waille. Nò kò menyuwe nnéi mále non kò tulaalē te nó fe ani nómenécopécire n célaane.

¹⁵ Mpá ne lē, ne rítelē ntí kémee isímé inyine meyá ne kényu mahanle am wólu ké ne lē kani pinyuwe m máalē nó léise. Uléécáa kefa kuu né ní fénnne yee lē ncée né he nen ne lē nó wólu.

¹⁶ U ne né ke fénnne re ké mpuri sane pikó kémee Yeesu Kirisi rinyiri riyóó. U né wéele uu ilúké yekei re ké Unsímé Kécire riyóó mpuri sane pikó piké ne m pansé inyóonse yee ne Uléécáa n sá nnya. Nfáasone yé tíyese apí n we yare ihée yee ne u n sá kapi ilúké n yekei.

¹⁷ Lē kam nni tó ne Kirisi Yeesu kupénecó kémee n wai nnya, né fe am Uléécáa keyu kémee rikókòri n wai.

¹⁸ Liriyíkí re ám yé kaha ké nféé nnyine rikpápo, insá lē ke Kirisi uú ne né rintíki uú ne wai re mpuri sane pikó piké ne Uléécáa n waise nkó. Nnésímé ne menéwai mee tíyese kuú ne lē wa, ái néé wa.

¹⁹ Uléécáa Nfaasone mee lē mewaisaṅa ne mewai píima wapisi nné ne nyíse re n rínahe mále. Lēlee tíyese kam fe am hái Yerusalem-pò Kirisi Nsímé Kécire meyá yóó amé ne Ilirii tulu.

²⁰ Ne waisere re ké Nsímé Kécire riyóó kei ke úka úu kahané Kirisi nkó níka n kò ái kape wa re ne ucó rikui kuu n yekei kecáá mmēle ritási nnya.

²¹ Ne lē waille yare lē kapi Nléécaasímé kémee n wói re:

Pē kápi píkaí unsímé n símaalē yé kam apí u yenu.

Pepere ápi unkó níka n kómaalē yé kam apí n-asei kom.

²² Lē nnya, kaí ne nkpéni tu, ám kahané kényu n yé ké nókenéméé hapó.

²³ Amá pikéi ápi nkpéni siló se-i ne né we. Hái aṅmē anyine-me kai ripóo né we re ké pilóólú nó hapó.

²⁴ Amá ne lalē nen píyei Esipaanyi n tósu, ké nókenémee ritikipó ké nó rilóólú tóké nkáripí nókenékúrí tone rinépoó riké kpu, ani pee limemáá né léni amé ne nnécée nòj.

²⁵ Amá Yerusalem kam itunje nnyí kémee tósu ké ha Uléécáa pikó pee kei-pò ní we lē kelene.

²⁶ Uléécáa pikó pee Masetuwaani ne Akayii-pò ní we ye símaane re piké siwóó tóhò piké ne Uléécáa pikó pee Yerusalem kuyu-i ní we pin íwe má lē.

²⁷ Piricuruu pee ne piripóo lē wa. Asei kecáá, li kò pee pise re piké lē pi wa. Liriyíkí re Pisufi ye Uléécáa piyulale ne mpuri sane pikó hóonele, ápi lē ke Uléécáa uu pi n he ne mpuri sane pikó yè. Lē nnya, li pise re mpuri sane pikó póóké kò pē ne pilikó kapi m má lē.

²⁸ Nen pikéi pē m masí, nen kò ítòhò iyē pi rimmúise, né pee nókenémee ritiki amé ne Esipaanyi tómpò.

²⁹ Ne kò nyule re nen ha nókenéméé n hapó, Kirisi yé ne né ritiki uú ne meyá nó kpá.

³⁰ Pimárecó, Urópíima Yeesu Kirisi rinyiri kéméé ne níla ke Nfáasone nn tó n he kéméé kam nó nímóópúselē te ani ye kenécáá Uléécáa yáási. Ani Uléécáa yáási ani atopi né n léni re

³¹ ám kape pepere ápi Yutee keteni-i Uléécáa m pakarelē anipe-i lóipò. Ani kò iwele ne né lē te Uléécáa pikó piké ha ítòhò iyē kamé ne nni Yerusalem n sí rísone yósi.

³² Lin lē n wa, kam yé pee nókenémee tuipò ne mpóonare. Uléécáa un kò n la, am nókenékúrí tone am nkáripí wénte.

³³ Uléécáa yee ye nkíninje n he uké nónnénéí kekúrí n we. Amí!

16

Pðali ye uricuruu pisoí yáási

¹ Ne uróyēi Fepee yee Senikireesi-pō Uléecaa icápine kémee pikēi n wai nó pááipōle.

² Ani n̄sōne Upiima rinyiri kémee u yōsí yare kai m pise re Uléecaa pikó piké yōōine. Ani kō ne kutu u n cōlē, n̄n lē nnēi kuu yé nó m pise re ani u wa kémee u lēni. Uyē ticurruu ye kō p̄soi meyā lēnle uu kō nē lēni.

³ Ani kō P̄risili ne Akilasi yáasi. Pinékeicō ye pi. Tó ne pē tōo kesē Kirisi Yeesu kekei kémee we.

⁴ Pi nkpō heirele apí ne nnéfáa yōsu. Ai menécīre nēe pi pōone. Uléecaa icápine nnyí nnēi pikó p̄ee mpuri sane pikó kémee n̄ we ye kō pi pōonele.

⁵ Ani Kirisi pikó p̄ee ye p̄keyō-i n cápine nnēi yáasi. Ani kō unésáne lala Epayineeti yáasi. Uyee Asii kuwēé-mē mefoi ne Kirisi kefa tene.

⁶ Ani Maari yee n̄kenécáa meyā n náasi yáasi.

⁷ Ani pinémárecō Anturonikuusi ne Yuniyasi yáasi. Tó ne pē ne p̄ee kesē kukpaniilee-i wele. Pi Kirisi pitume pinyine le ke p̄soi apí n̄ la hái. Ticurruu pi p̄ee Kirisi pikó le nēe kelene panse uukó.

⁸ Ani Upiima kupéneecō kémee unésáne lala kecire Ampiliyatuuusi yáasi.

⁹ Ani urókeicō Uripee yáasi. Tó ne uyē tōo Kirisi p̄kei kesē wai. Ani kō unésáne lala Sitakiisi yáasi.

¹⁰ Ani Apelēesi yee n nyíse re u Kirisi ne kefa tenelenle yáasi. Ani kō Arisitopuuli keyō pikó yáasi.

¹¹ Ani unémárecō Erootiyōo yáasi. Ani Narisiisi keyō pikó p̄ee Upiima ne kefa n tenelē yáasi.

¹² Ani Tirifēeni ne Tirifoosi yáasi. Pinósi pinyine ye pi, p̄ee Upiima p̄kei n wai. Ani P̄risiiti yáasi. Unósi unyine isoi kam n̄ la hái lo. U meyā Upiima p̄kei kémee náásile.

¹³ Ani Rufuusi ke Upiima uu n wēe ne uuni ke nēe ye kō n sēe re unēni yáasi.

¹⁴ Ani Asenikiriti ne Filekōo ne Herimeesi ne Paturopasi ne Herimaasi ne pimárecō p̄ee pikemee n̄ we yáasi.

¹⁵ Ani Filolōki ne Yuli yáasi ani kō Neree ne uuyei ne Olimpasi ne Uléecaa pikó p̄ee pikemee n̄ we nnēi yáasi.

¹⁶ Ani nómenécōp̄ecire yáhaane ani memárecō pirane. Uléecaa icápine nnēi pikó ye nó yáasi.

Nsímé tōrōo

¹⁷ Pimárecō, ne ikari nó kpáselenle re ani nómenécīre t̄i ne pep̄ee pikóólentene ne picókoi n sónaari. Lē kapi n wai ne lē kapi n céesi ye ne icélaa iyē kani n̄ yōsí memíi wele. Ani pikékúri rinyōsō.

¹⁸ Ai Uróp̄iima Kirisi p̄kei ke lipite pē mpuri apí lē wai, amá pikuloi likó kapí ne náasi. Pi ye nnōlari ne akēhe ne fele apí pep̄ee apí líka kumún̄e n nyu kiraasente.

¹⁹ Amá in nóo, m̄pá úye ye nyule lē kani Upiima m pakarelē. Lē nnya ke rinépōo ari nō nnya láarú. Ne la re ani mewéesesōhō m má n̄n ne lisōne wai, nóinēsōi iké n kpáiiilē n̄n ne líkōpe kaase.

²⁰ Uléecaa yee ye nkīn̄nihe n he yé nfáani Setani ritékéé uu nóanēna metene u wai.

Uróp̄iima Yeesu uké íp̄eelēe nó nyíse!

²¹ Unékeicō Timotee ye nó yáasi. Pinémárecō Lusiyuusi ne Yasōo ne Sosipatēe p̄ó ne kō nó yáasi.

²² Nēe Pōoli utelewōle, Terituusi yee rítelē ntí n̄ wói. Nē ne kō Upiima yee tó ne nnō m p̄eneselē tinyiri ne nó yáasi.

²³ Kayusi yee uk̄eyō-i kusáne né n̄ yōsí ye nó yáasi. Ukeyō-i ke Kirisi pikó nnēi apí ye cápine apí keyōme yáasi. Kuyu siwōó ucápine Erasiti ne urómárecō Kuwaritusi p̄ó ne kō nó yáasi.

[²⁴ Uróp̄iima Yeesu Kirisi uké íp̄eelēe nónnēnēi nyíse! Amí.]

Ipakare tarəə

²⁵ Ani tíye təké Uléécaə pakare. Liriyíkí re u yé fe uu wai ani nfatene kémee pelu. Yeesu Kirisi Nsímé Kεcire kam n yóólē kuu yé ne lē wa. Nkemé kuu lelee hái mekeε-me m pékaalē lesene uké ró nyíse.

²⁶ Li nkpeni lē ke antepuyε api n wói ne rinóo ke Utenεciré Uléécaə uu n he nnya metéi kémee léemele lin nyáni, ai kə nkpeni tíyεse ketē nnéi pisoι api li ceru piké ne Uléécaə n waisε api kə ne kefa u tene nnya.

²⁷ Uléécaə meεcire kóló yεε mewéésεsəhə ute. Liké ne Yeesu Kirisi ritiki təké ne ríyu u n waiselē hái ne nḡpá píyei-pə. Amí!

Τίτélé φοί κε Ρωλι uu Korēnti pikó n wói

Lēlēe rítelē ntí kēmēe ní we

Korēnti ye pēē Kirēsi ketē kēmēe kuyu píima le. Nsoipuri mēē kei n finu n̄n kumúnjé má. Pikireki ne R̄m pikó ne ketunjeleemē pikó inyó̄nse yeē pēē kei we. Ρωλι yeē Ulééc̄aa icápine yeē Korēnti-i ní we kari (UPM 18:1-18). Ρωλι uu kei tone yare aḡmē até kumúnjé, uu tíyese mpuri sanē pikó api Ulééc̄aa icápine loni. Efēesi kuyu-i ke Ρωλι uu n tónē ai n̄n̄ai kuu yé rítelē ntí n wói (16:8).

Lē nnya kuu ri n wói ye nní: Kulowee keyó pikó kuú ne kō te Ulééc̄aa icápine ye kériine, p̄soi pin Kirisi pitumē tési. Tē pitele ne mēfine kópe ye icápine kēmēe lonle (1:11). Mēlirū, Ulééc̄aa icápine pikó pēē Korēnti-i ní we ye rítelē u pap̄ole pin isímé u p̄isei.

Lē ke ifaaci iyē ii n kériinēlē ye nní:

1. Anó̄ kuu isímé kapi u m p̄isei kec̄áá m pesē (1-6): Nsímé kapi rin-yóó mēē nkp̄ēē, ái pēpēē n tin-yóó. Yeesu Kirisi pitumē ye pinnéi Ulééc̄aa p̄ikeikó le (1:10-4:21) Mēfine kópe nsímé (5:1-6:20)
2. Menó̄yó̄ piicón̄ mpehē mpehē kec̄áá (7-15): Pisó̄nne ne ritáne pitone (7) Inyék̄ii ne inyó̄nsesare kec̄áá nsímé (8.1-11:1) Icópine kēmēe mēwee ne Up̄iima kup̄énec̄o iluke (11:2-34) Nfáasone ihēē ne lē kari yé ne i n keisi (12-14) Nkp̄o kēmēe mēyise (15)
3. Lē ke Ρωλι uu piwai ní la ne iyáhaa kuú ne rítelē ntí tenese (16).

Iyáhaa

¹ Nē Ρωλι ke Ulééc̄aa uu umela kēmēe m pansese Kirisi Yeesu utumē ne uné̄c̄o S̄ositēeni,

² tó̄ Ulééc̄aa icápine pikó pēē Korēnti-i ní we rítelē ntí wólu. Tō pē nnéi ke Ulééc̄aa uu n lése uu iyaa yekei uu pi ne Kirisi Yeesu p̄ene uu pi pansese upikó yáasi. Tō kō pē nnéi pēē n̄pá yei-p̄o ní we, pin kesē Up̄iima Yeesu Kirisi rinyiri sélei yáasi. Yeesu Kirisi ye Piupiima le. Uyēē kō t̄ó Up̄iima.

³ Ur̄sáa Ulééc̄aa ne Up̄iima Yeesu Kirisi piké íp̄eelēe nó nyíse api kō nk̄in̄in̄e nó he!

Lisone ke usoi uu ye Kirisi kēmēe n yē

⁴ Mpá píyēi kam ye nó nnya Ulééc̄aa p̄onese re u nó ne Kirisi Yeesu kup̄énec̄o kēmēe íp̄eelēe nó nyíse nnya.

⁵ U nó ne Kirisi kup̄énec̄o kēmēe mēs̄oh̄o nnéi nó hele ani panse linnéi kēmēe pimámá, ái ne tó̄su nsímé piyóó ne menyuwe kēmēé.

⁶ Kirisi kec̄áá nsímé kari nó rin-yóó ye nókenémēe in̄in̄í wale n̄sone.

⁷ Lē nnya, nó mpí nó̄ nní m mē̄ te Ur̄p̄iima Yeesu Kirisi yé keyáa umēc̄ire lese uu nyíse, nfáasone lihēēhēe líka ái nó p̄ar̄ilē.

⁸ Ulééc̄aa uyē yé nó m múl̄ilē n̄n̄ ne nyenu, ái ha ne keyáa t̄ar̄ō tulu re ápi kapē nókenéc̄áa ncaai níka yē keyáa kē ke Up̄iima Yeesu Kirisi uu n s̄ntí.

⁹ Ulééc̄aa uyēe nó n s̄ee re nó ne Ukep̄ipi, Ur̄p̄iima Yeesu Kirisi n̄oké rip̄éne ye aseí ute le.

Mekó̄lentene mēē Kirisi pikó kec̄ape ní we

¹⁰ Pimárec̄o, ne Ur̄p̄iima Yeesu Kirisi rinyiri ne nó pise re ani n̄sone n kóm̄eine, n̄n̄ kō nsímé nse símisi. Mekó̄lentene áme kapē nókenéc̄ape n we, amá ani kesē lise ne n n̄ási n̄n̄ kō kemúnjé kesē má.

¹¹ Pinémárec̄o, Kulowee keyó pikó ye né símisi re íken̄ene ye nókenéc̄ape welē.

¹² Liasei re p̄soi pinyine ye nókenéc̄ape we, api ye maa re Ρωλι ke pē api tíkilē, pic̄o re Apoloosi ke pē api tíkilē, pic̄o api kō re Piyēē ke pē api tíkilē. Pic̄o p̄ō kō re Kirisi ke pē api tíkilē!

13 Kirisi ye kériinelenléé? Yare Pɔali kapi nɔ́ nnya kunapéékɔ́ kecáá kpu nées Pɔali rinyiri kapi ne míni nɔ́ wóle?

14 Ne Uléécaá pɔanesé kám Kirisipuusi ne Kayusi memáá nɔ́ úka uɔ́ míni n wóle nnya.

15 Lɛ́ nnya, úka úu yé fe uké re rinényiri kapi ne míni nɔ́ wóle.

16 Ne léise re ne kɔ́ Sitefanaasi keyɔ́ pikó míni wole, amá ám pakare re ne kɔ́ unyine uɔ́ piwóle rikpá.

17 Kirisi úu né tumme re ké písoi míni wole, u né tummele re ké Nsímé Kεcire riyóó. Ai kesoipipi mesímésɔ́hɔ́ kamí ne n yóólɛ́. Insá lɛ́, Kirisi nkɔ́ kuu kunapéékɔ́ kecáá n kpu rín líka yoriye.

Yeesu Kirisi yee Uléécaá nnaŋe ne umewéésesɔ́hɔ́

18 Kirisi nkɔ́ kunapéékɔ́ kecáá nsímé ye pεpεe ncée m pɔ́ kémee nnírisimé le. Tó mpí riyu ke Uléécaá uu n lɔ́ ye nyáni re Uléécaá nnaŋe ye mu.

19 Uléécaá Nsímé ye maa re:

Né mpí pεe m músu re pi mewéésesɔ́hɔ́ má mewéésesɔ́hɔ́ caai, am mpí pεe m músu re pi menyuwe má menyuwe waise méwoo.

20 Lɛ́ nnya, pεpεe mewéésesɔ́hɔ́ m má ne isé picélaa ne nfáani ketɛ́ nké písíményuwe pin yei n we, piké léeme piké símisi ké kɔ́ nké. Uléécaá ye nyísele re lɛ́ kapi ye ketɛ́ kecáá n sée re mewéésesɔ́hɔ́ ye nnírisimé le.

21 Mesei ke sisoipipi ási ne simewéésesɔ́hɔ́ cire fe siké Uléécaá céri kei kuu umewéésesɔ́hɔ́ n lése uu nyíse. Lɛ́ nnya ke Uléécaá uu re u yé pεpεe ne nsímé mmú mee nní ní we yare nnírisimé kefa n tene riyu lɔ́.

22 Pisufi re pinsá mewaisaŋa n yɛ́, ápi yé ŋmurei. Pikireki pɔ́ɔn mewéésesɔ́hɔ́ wéési kelene.

23 Amá Kirisi yee kunapéékɔ́ kecáá ní kpu nkɔ́ ke tɔ́o símisi. Nsímé mmɛ́ rín Pisufi kémee kuŋmurei we re piké ne kefa n tene, n kɔ́ mpuri sane pikó kémee nnírisimé le.

24 Amá Kirisi yee Pisufi ne Pikireki pɛ́ ke Uléécaá uu n wée kéméé Uléécaá nnaŋe ne Uléécaá mewéésesɔ́hɔ́.

25 Lelee ní we yare Uléécaá nnirisimé ye sisoipipi mewéésesɔ́hɔ́ líkɔ́ fele. Kei ke Uléécaá uu ye n wa yare unárei ye sisoipipi rikɔ́hɔ́ líkɔ́ fele.

26 Ani ripái, pimárecɔ́, ani yénu isoi iyɛ́ kéméé kaní pεe ní we Uléécaá uú ne nɔ́ wée. Pɛ́ kani n nyáni re pi mewéésesɔ́hɔ́ má ne pináŋe-naŋe ne píyukɔ́ ápi nókenécɔ́pe kulúí we.

27 Lɛ́ ke sisoipipi asi n kpíílɛ́ te liníríkɔ́ ke Uléécaá uu ye kpíisi uú ne lɛ́ ke sisoipipi asi n kpíílɛ́ te mewéésesɔ́hɔ́ líkɔ́ séése. Lɛ́ ke sisoipipi asi n kpíílɛ́ te lináreikɔ́ ke Uléécaá uu ye kpíisi uú ne pεpεe m músu re pi pináŋe-naŋe séése.

28 Lelee áí sisoipipi inipεe-i ríyu m má nées lɛ́ kapi n lómiise nées lelee áí líka n tulaalɛ́ ke Uléécaá uu ye ne lelee ye siinipεe n yi riffíse.

29 U ye lɛ́ wale re úka úu kape ne n fe uké ukεyu-i umεcire ríntááse nnya.

30 Amá Uléécaá ye nɔ́ wéele uu nɔ́ kpíisi uú ne Kirisi Yeesu nɔ́ péné. Uyee merówéésesɔ́hɔ́ mee Uléécaá-i n léeri. Uyee tíyeselɛ́ kari Uléécaá inipεe-i aseí pite. Uyɛ́ nnya ke Uléécaá uu ró pansese upikó, uu akópe kémee ró lese.

31 Ai pεe nkɔ́péni wai yare kai Nléécaasimé ritelé-i n wólaalɛ́ te:

Uye un n la uké umεcire ritaáse, uké lɛ́ ke Upíima uu n wa nnya umεcire ritaáse.

2

Pɔ́ali ye yóólɛ́ te pi Kirisi kunapéékɔ́ kecáá karií

1 Pimárecɔ́, kam nókenémee n hápɔ́ am Uléécaá nsímé aseí nyee m pékaalɛ́ nɔ́ símisi, áí mesíményuwe píima menyine nées awéésenɔ́ pape-pape anyine kamí ne nɔ́ símisi.

2 Ne pεe kenéfa-i wale re ám kape Yeesu Kirisi memáá linyine lícɔ́ nókenémee yé, áí ne tósu Yeesu Kirisi kapi kunapéékɔ́ kecáá ní karií.

3 Menárei kam nókenémee hápɔ́, nfasimé ne iwame píima in né lonaalɛ́.

⁴ Ai menésíményuwε μεε anélémpi née mmē kam n yóólē kέmεε pikεi wai. Amá Uléécaá Nfaasōne nnaηε μεε nó nyíσε ρε mmē kam n yóólē ye asei le.

⁵ Ai we ρε nónnéfatenε nké sisoipipi mεwέésēsōhō kέmεε n leeri, amá li πεέ we yare nké Uléécaá nnaηε kέmεε n leeri.

Uléécaá mεwέésēsōhō

⁶ Amá mεwέésēsōhō ke née kō πεπεε nfatene kέmεε m pi céesi. Ai sisoipipi née nfáani ketē nké mekó née ketē nké kecáá piyōōpi ipaa yeε keyáa n tenene mekó.

⁷ Uléécaá mεwέésēsōhō ke née pisoí céesi. Mεkemεε ye címúle, men kō pékaalē. Uléécaá uké kelene ketē ne keyóme n wa, u πee yekeile ρε mekecáá kai yé ne ritiki arí ne umeyōōpi yenu.

⁸ Ketē nké kecáá uyōōpi úka úu mεwέésēsōhō mē ceri. Pin πee με n ceri, ápi yé πee Upíima yeε meyōōpi n te kunapéékō kέcáá karií.

⁹ Limεcō kai Nléécaasimé ritelé-i wólaalē te:
Lē ke úka úu pí kai n yénaalē née ke úka úu pí kai n kómaalē.
Lē ke úka úu pí kai m múηaalē te li we.

Lē nnéi ke Uléécaá uu wa uú ne πεπεε u ní la m mē.

¹⁰ Uléécaá ye ne Nfáasōne ritikile uú ne tó li nyíσε. Mεsei ke Nfáasōne nn ye mpá yo perei, ticurru aí ne Uléécaá simúηé see kemée-pō m pékaalē péne.

¹¹ Usoi úye yeε yé fe uu lελεε usoicō kefa-i ní we ceru? Insá uricurru. Limεcō ke úka úu yé fe uké Uléécaá likó céri, insá Unfaasōne mecire.

¹² Ai kō nképéni ρε ketē kecáá kemúηé kai tó he. Amá Uléécaá yeε íπεελέε ró nyíσε uu Unfaasōne ró he tóké ye ne ulikó céri.

¹³ Ai sisoipipi mεwέésēsōhō kari ye ne linsímé símisi. Amá lē ke Nfáasōne nn tó n céesi kari ye ne linsímé símisi. Πεπεε Nfáasōne m má kari πee lē Nfáasōne likó céesi.

¹⁴ Amá usoi nkó yeε úu Uléécaá Nfaasōne m má úu yé fe uké Nfáasōne likó kō. Li ye u n we yare nnírisimé ye mu. Kai nní ρε uyεε Nfáasōne m má ηmane yeε yé fe uu liasei kom nnya, uyεε úu Uléécaá nfaa m má úu yé fe uké liasei kō.

¹⁵ Usoi nkó yeε Nfáasōne m má yeε yé fe uu mpá yo ceru uu kóólene úka úu yé nnyine yē uké u maa.

¹⁶ Li Uléécaá ritelé-i wólaalē te:
Wóo Upíima kemúηé nyu?

Wóo yé fe uu mesōhō u kπά? Amá Kirisi kemúηé ne tó kekó ye keσε le.

3

Uléécaá pikeikó kecáá nstmé

¹ Pimáρεcō, asei kecáá ám fe ké ne nó símisi yare pisoí πee Uléécaá Nfaasōne m má. Ne ne nó símisile yare pisoí πee pikemúηé cire ne n sōne, yare pisoí πee kō ne Kirisi pitiki kέmεε riwá n tiselē.

² Mmē kam nní nó n símisi ye we yare mεπε kapi ye kewá fenfēi n nyense, ái iluke mule-mule inyine. Li we ρε áni kahane iluke mule-mule kuluke n tu. Ne nképéni-me ricurru, áni kahane ikuluke n tu.

³ Li we ρε ái Uléécaá Nfaasōne μεε nó séni. Ke kufatoi aku nní nókenécōpe ní we, áni kō kóméine, ái li lē nyíselenle ρε nō rinárei málee? Ai li lē nyíselenle ρε ái Uléécaá Nfaasōne μεε nó séni?

⁴ Ucō yeε un m maa ρε: Pōōli ke née tíkilē, ucō uu ρε: Apoloosi ke née tíkilē.

⁵ Wóo mpí Apoloosi? Wóo mpí Pōōli? Nénte tō ntónéi Uléécaá pikeikó kπάrá le, kai ne rintíki aní ne Yeesu kefa tene. Mpá úye ye upikei ke Upíima uu u ní pa waile.

⁶ Néε kuléé támesi, Apoloosi uu míni ku yakasi, amá Uléécaá yeε ku peise.

⁷ Lē nnya, ái uyεε n támesi yeε linyine wa née uyεε míni ku n yákasi yeε linyine wa. Amá Uléécaá yeε ku m peise yeε mpá yo wa.

⁸ Uyee n támesi ne uyee míni n yákasi ye sále. Mπά úye ye pikεcαpe sóntile uké lē kuu upikei n wa ihéé yosí.

⁹ Uléecaa ke tóo ne kesé keisi. Nό ye nkpéni wa yare ukεcαpe née ukulee kuu m móm.

¹⁰ Uléecaa ye ne kefa né fénnεle uu tíyεse amí n we yare umómε sōhō ye rikúí n yekei, ucō uú weri uu rikεcáá móm. Lē nnya, li pise re mπά úye uké n nyu re iye kuu rikεcáá móm.

¹¹ Li we re rikúí ye piyekei máálenle. Tetee Yeesu Kirisi. Uka úu fene uké rimemáá riféé rinyine ricō yekei.

¹² Uye un wura née nwóóweni née apare néíkōó née ana née ahóoyui née ayúí n kpísi un ne rikúí tē kecáá m mō,

¹³ li keyáa sóntile liké mπά úye pikei lese liké nyíse. Nna yé ha ketúhaaneyaa kē ketúnjé n wele, Uléecaa uu pεe mπά úye likeikei nkεmεε waipō aí ne nyíse re li nyaní née aí nyaní.

¹⁴ Uye likeikei linsá nna mmē kέmεε n torε, liute yé ihéé yosí.

¹⁵ Amá úye likó lin n torε, uyē ye loó. Uléecaa yé uriyu lō, amá li pεé wele yare nna kecαpe ke liute uu lompō uu lééri.

¹⁶ Ani nyu re nō Uléecaa keyō le, Unfaasone nn nókenéméé wee?

¹⁷ Uye un ke n fori, Uléecaa yé kō liute fori. Li we re Uléecaa kekó ye ke. Nόó nni lē ukεyō kē.

¹⁸ Nό úka úu kapε umεcιre kiraase. Nό úye un m músu re u ketē nké kecáá sisoipipi mεwéεsesōhō má, liute uké panse yare uníri uu pεé ne meyíkíyiki wai uyee mεwéεsesōhō m má.

¹⁹ Lē ke sisoipipi asi ye n sée re mεwéεsesōhō ye Uléecaa kέmεε nnírisimé le. Lē nnya kai Nléecaasimé ritelé kέmεε wólaalē te:

Mεwéεsesōhō pikó cιre meηmumpisōhō ke Uléecaa uu ye ne pi tí.

²⁰ Ai kō kpá re:

Upíima ye mεwéεsesōhō pikó simúnjé nyule,
un kō nyáni re así ye líka yoriye.

²¹ Lē nnya, úka úu kapε ucō ne n tálē un ne umεcιre taáselē. Li we re nόó mπά yo te.

²² Liké Pōali née Apoloosi née Piyee née ketē nké nnéi kecáá likó née nfáa née nkpō née nfáani ketē nké likó née masí kepire likó, nόó mπά yo te.

²³ Kirisi yee nό te, Uléecaa póon Kirisi te.

4

Kirisi pitume

¹ Lē nnya, li pise re písoi piké tó Kirisi pitume n nyáni re tō upikeikó le. Uléecaa ye uasei nyee m pékaalē arónipe-i wale re tóké písoi a cereise.

² Li meyíkíyiki pise re pin úye anipe-i linyine n wa, liute uké aseí m má.

³ Ai né cōnlē te nóké ne né túhaane née nóké písoi kέmεé ne ketahai né tonε. Tinécúruu ám kō ríka ne menécíre túhaane.

⁴ Am nnékópe ríka kenémúnjé-i nyáni. Amá aí pεe re lelee nyíselē te ne aseí ute le. Upíima ηmane yee nnékó túhaane.

⁵ Lē nnya, áni kapε úka kecáá ríka m músu Uléecaa itunje kuu n yekei iké kelene tu. Ani Upíima mekame m mé. Un píyeyi n ka, u yé metéi kέmεε lē nnéi lee kuηmaha-i m pékaalē pékele uu písoi simúnjé see pisifa-i ní we pérése. Kei ke mπά úye uu yé pεe uipakare yosí.

⁶ Pimárecō, tó ne Apoloosi kecáá nsímé kam kpísi ké ne meyu mmé aseí nό céési. Ani kapε ye n náási nóké wa liké lelee n wólaalē tifaau. Ai nyam te unyine uké ye rikókōri nnya usoi kecáá rikpá uú ne ucō n ηmélu.

⁷ Wóo pó símisi re pō ne picō fe? Pōn yo m má, aí Uléecaa yee pó li hee? Kai nni Uléecaa yee pó pa, yo nnya kaa pεe mepócíre taáselē yare aí unyine yee pó pa?

⁸ Li siwəə nkpēni lē nō tōrile hái! Nə nkpēni lē pimámá lē! Nə nyu re nə iyóopi lele ái ne tō. Nən pēe mēsei iyóopi n tū, li yé pēe rō n láárú re tō ne nnó yé i tone.

⁹ Li né we yare ketóne píř-pə ke Ulééca uu tō pitume yekei. Tə we yare pē kapi ye ne n túhaane pin la piké kukpépi-i pi kō. Ketē nké nnéi kecáá ne piléécaatumē ne sisoipipi inipēe-i kari yánaalē.

¹⁰ Tō ne nkpēni Kirisi nnya pansēle piníri, nōo pēe ukupénecə kémēe panse pisəhəo! Tōo pinárei, nōo pináŋe-naŋe. Nōo píyukəó, úka úu tō waiselē!

¹¹ Nkú ne nníré ye rō múlilenle hái ne nkpēni itunje nnyí-i. Litane-tane ye kə rō páriilenle. Ipépi-i karí we, ári kə ketóne yíkíyiki má.

¹² Tə ημόópυlenle tən ne arónipe keisi. Pin tō lámisi, amá tən tinóo sone pikēcáá símisi, pin tō wéekuselē tən kahari.

¹³ Písoi pin kerócaá nkópe n símisi, tə ye pi n kpurukeele. Hái ne nkpēni itunje nnyí-i písoi ye rō nyánile ketē nké kecáá yare ayúí pééi-pééi née yare likpárakóó.

¹⁴ Am nsímé mmú nō wólu re isei iké nō wa, amá ne nō wólu re ké icélaa nō pa yare sinépipi lala kecire.

¹⁵ Mπά nən n ka nən písoi m má ápi kúkeentene we, pēe Kirisi nsímé kémēe nō n nyólu, ái re písaá kulúí kani lē má. Née Nsímé Kecire ne ritiki amí ne wai Kirisi Yeesu kémēe núnésáa.

¹⁶ Lē nnya kam nō ημόópυselē te ani menécə n we.

¹⁷ Lē nnya kam kenépipi lala kecire Timotee nókenémēe tumpə. U aseí ne Upíima tikilenle. U yé nō léise lē kam inésoi kémēé ne Kirisi n sone, ne lē kam mπά Ulééca icápine íye-i n céési.

¹⁸ Nókenécəpe, pinyine ye músu re ám nókenémēe sónepə, pin lē nnya rikókəri wai.

¹⁹ Amá Upíima un n la, né nfáani nókenémēé hapə ké pēe yé te pepēe nní rikókəri n wai ye méwoo símisile née pi rínaŋe nnyine mále.

²⁰ Ulééca iyəopi íi nnóosimé líkó linyine, amá rínaŋe pinyíse ye pi!

²¹ Yo kani wée? Ké nséi ne nō leepə née ké ríla ne hapə líké tō ne nnó kecəpe n láárú?

5

Isoi kpára yee Kirisi pikó-i n we nstmé

¹ Pi mπά yei símaankēe re písoi ye nókenécəpe isoi kpára wailē. Hái isoi kpára iyē icə íi pepēe ápi Ulééca n wuru kémēe we. Pi símaankēe re nókenécəpe, unyine ye ne usáa unəsi sóile.

² Nən kə péé ne we nən nómenécíre fuuselē, ái nkpáni nō we re nəké nkpə tone nəké mēwai mē ute nókenécəpe lese!

³ Mπά ke né ám nókenékúrí n we, ne pēe kenémúnē nnéi ne nókenékúrí welē. Lē nnya, né ne uyēe isoi kpára iyē n wai nsímé pitúhaane masile yare ne nókenékúrí kei welē.

⁴ Ani Upíima Yeesu rinyiri ne n cápinelē ké kenémúnē kémēe nókenékúrí n we. Ani Urópiima Yeesu nnaŋe kémēe

⁵ liute uyē Setani anipe-i wa uké u wukei uké kpu Ulééca uké pēe fe uké keyáa kē ke Upíima Yeesu uú ne písoi n túhaanene uriyu lo.

⁶ Ai lisəne linyine kaní ne nní nómenécíre taáselē. Ani nyu re nkpónótə pite fíí pēe ye pikpēe nnéi nyépkusee?

⁷ Mēwai kópe ye we yare nkpónótə pite. Lē nnya, ani nókenécəpe mē lese, ani péé n we yare pikpēe fale pēe ápi nkpónótə pite m má. Lē ticuruu kani nní piwée máálē. Pi Kirisi kpule yare irósāŋ kari ye ne nkpə melóó anyá n li.

⁸ Lē nnya, təké anyá nyē li nkpónótə pite kpure ne íkíraase ne rikpákára ári kape n we. Amá təké anyá nyē li ne akpónó nyēe áa pite m má, ne kefa keŋe ne aseí.

⁹ Ne rítelē foí tē kam nō n wóí kamí ne ntí rinkpá kémēe nō símisi re nō ne isoi kpára pikó ani kape líka kémēe m pénelē.

¹⁰ Lẽ kam nní nó n símisi, áì pìsoi kpàrá mèsamè ketĕ kecáá nées nwóónaapí pikó nées piyaalukè nées pèpèè piléè n nyóónsè nsímé kam símisi. In pèè lẽ, ketĕ nké kecáá kani pèè lelunè.

¹¹ Nè lalè ké nó símisi rẹ úyè un tẹ u Kirisi ukó lẹ, un kò pèè isoi kpàrá wai, un nwóónaapí má nées un piléè nyóónsè, nées un pìsoi lámaankèè nées un útapomè nées uyaa, áni kapè líka kémèè m pènelẽ, áni kapè yè ricuruu ilukè nẹ liute ripénè.

¹² Inéyo nẹ ketahai pikó nkó. Pèpèè Yeesu n tíkilẽ kaí nẹ sá rẹ nòké nẹ túhaanè.

¹³ Uléécáa yèè pitahaikó túhaanènè. Li Nléécaasimé ritelé-i wólaalẽ tẹ: Ani usoi kpááree nókenécòpè lesè.

6

Kirisi pikó mēcòpēcìrè sitahai piséleìnè nstímé

¹ Picé pin unyìnè nẹ uucò kecòpè n wè, yo nnya kání yè Uléécáa pikó kémèè túhaanè, ani yè pèè ha pèpèè ápi Uléécáa n wuru kémèè túhaanè?

² Ani nyu rẹ Uléécáa pikó pèè masí sisoipipi nnéí túhaanènèè? In nkpèni rẹ nń ke Uléécáa uu kpísìnè rẹ ani nẹ sisoipipi nnéí túhaanè ní, íyè kai wa kání yè pèè fè nòké sisímé síńsápi túhaanè?

³ Ani nyu rẹ tóò masí nẹ piléécaatumè túhaanènèè? Yo yèè pèè nkpèni ketĕ nké kecáá sisímépi?

⁴ Yo nnya kẹ picé api yè pin unyìnè nẹ uucò kecòpè n wè, ani yè pèè ha pèè kẹ úka úu Yeesu pikó kecòpè n kéèni kémèè túhaanè?

⁵ Nè nní símisilè rẹ líké isei nó wa. Yarè úka úu nókenécòpè mēwéesesòhò má un yé fe uu nsímé pimárecò kecòpè kénèè?

⁶ Lẽ nnya, li pèè pìsè rẹ Yeesu ukó nẹ uucò piké sitahai n séleìnèè? Ai kò pèè rẹ pèpèè ápi Kirisi n tíkilẽ kémèè kapi yé pitúhaanè haa?

⁷ Nòn nómenécòpēcìrè sitahai n séleìnè, li nyíselè rẹ nò loole háì. Yo nnya kání yè n kahari unyìnè uké mèsè menípèè nò lí? Yo nnya kání yè tíyè nòlinényìnè líké mèsè unyìnè-i riséé?

⁸ Nń ñmaa, nńò menínè pinípèelukè má, nńò kò nókenémèè nòpinécò cìrè, Yeesu pikó líkó sééselẽ!

⁹ Ani nyu rẹ piwaikòpèkòò ápi Uléécáa iyòòpi yènunèè? Akpèri áa wè, pèpèè isoikpàrá n wai nẹ pèpèè piléè ñ nyóónsè nẹ pitisi nẹ pinósi pèè méwoo méwoo n wélaanèntènè nẹ pitisi pèè nẹ pipicò n sói

¹⁰ nẹ piyaa nẹ pèpèè nwóónaapí m má nẹ pítapomè nẹ pèpèè picò n lámaankèè nẹ piyaalukè úka mpuri úu Uléécáa iyòòpi yènunè.

¹¹ Isoi iyè kémèè kẹ nómenéyá amé pèè wè. Amá Uléécáa yè nkpèni nóanékòpè hèèrèlè uu tíyèsè ani pansè upikó. Uu tíyèsè Nfáasònè nn Upíima Yeesu Kirisi rinyiri kémèè nó pansèsè aseì pite uinipèè-i.

Iyè kẹ Yeesu ukó uu yé uipínè nẹ Uptìma rtyu waisè?

¹² Pinyìnè yèè maa rẹ: Nè mēyíkíyiki ncée mále nèn yé nípá yo wa, amá áì nípá yo yèè yé né yóriyè. Né fe am tẹ: Nè mēyíkíyiki ncée mále nèn yé nípá yo wa, amá ám ñmureìnè linyìnè líké ilási né tónsè.

¹³ Nò yè kò maa rẹ: Kefa nnya kẹ ilukè íí wè. Ilukè nnya kẹ kefa pòò kò wè. Amá Uléécáa yé keyáa lè nnéí kètò waisè. Amá usoi ipínè íi iwásánkaí nnya wè. Upíima nnya kẹ isoipínè íi wè, Upíima pòòn kò isoipínè nnya wè.

¹⁴ Uléécáa yèè pikpòkpò kémèè Upíima n yukusè yè kò nẹ unnañè pikpòkpò kémèè tó yukusènè.

¹⁵ Ani nyu rẹ nóinépínè yè Kirisi ipínè ilèsè inyìnè lèè? Né fe am pèè Kirisi ipínè nẹ unósi wásánkaí ikó pènèè? Aai yé lè wa!

¹⁶ Ani nyu re úye ne unósi wásánkaí pin timpéne, u ne uyē ne wale ipiñe iséé? Li Nléécaasimé ritelé-i wólaalē te piketé ye ripéne api panse ipiñe ise.

¹⁷ Amá úye ne Upíima pin timpéne, u ne uyē api Nfáasone nse m pénelē.

¹⁸ Lē nnya, ani iwásánkaí meýíkíyiki n wuru. Mewai kópe tərəə mmé nnéi ke usoi uu ye n wa áme ye ne uipiñe rikə. Amá úye un iwásánkaí n wai uipiñe cire kuu nkópe wai.

¹⁹ Ani nyu re nóinépiñe ye Nfáasone ke Ulééca u n n hē nn nókenémee we keyəə? Ani nómenécíre te.

²⁰ Ulééca ye nnéi píima nókenécáá héelele uú ne nó ləlu re uké nó n te. Lē nnya, ani nóinépiñe kpísi aní ne ríyu u waise.

7

Pisóonne kecáá nsímé

¹ Təké nkpéni nsímé mmē kani né ní wósi nən né písei ripaí nké! Li nyamí te utisi úu kape unósi kpísi.

² Mpá ne lē, iwásánkaí mewai nnya, li kutəsi we re mpá utisi úye uké uunəsi cire m má, mpá unósi úye uké uula cire m má.

³ Li nyamí te utisi uké ye lē kai m píse unósi wa, unósi póə kə limecə ula wai.

⁴ Ai unósi ye uipiñe te, ula ye i te. Limecə, ái utisi ye uipiñe te, unósi ye i te. Ai unósi ye umecire te, ula ye u te. Limecə, ái utisi ye umecire te, unósi ye kə uyē te.

⁵ Úka úu kape ye umecire ne ucə yē. Amá in te nə lalə nəké ne piyómeyáhaa kutu ricə kani yé fe ani kóməine aní ne lē wai. Ai kape ye kə nánai nəké ne piyéntine m pele re Setani úu kape nó peikee nəké nómenécíre pimúlú pəəne nnya.

⁶ Lē kam nní nó mí ma ái isé kam nó pālē, amá ncée kam nó nyíse.

⁷ Ne péé la re pisoí nnéi piké menécə n we. Amá mpá úye ne ulikó ye ni ke Ulééca u n ró ní hē. Úka ne ucə ihēe íi pénelē.

⁸ Ne nkpéni la ké pəpəe ápi kahanə n sóə ne pitisi pəe ápi kahanə pinósi n kpísi ne pikúmannəsi símisi re li nyamí te piké menécə ritáne n tū.

⁹ Amá pinsá pimécire pimúlú n fene, pinósi piké sóənkəe, pitisi api pinósi kpíkəsi. Li kutəsi we unósi uké ula sóə née utisi uké unósi kpísi ne kapi yé ne nnáápi m pansente.

¹⁰ Pəpəe pila ne pinósi m má kam isé nnyí pālē. Ai kenémé kii léeri, Upíima ye maa re unósi úu kape piyale yisi.

¹¹ In te u piyale piyise máálenle, uké ritáne tone úu kape sóə. Unsá ritáne n tonene, u ne ula piké pikecəpə nsímé nyóəonse, utisi páa kape kə unósi lakase.

¹² Ai nkpéni Upíima ye ma, amá née pisoí tərəə picə mpí símisi re Yeosu ukó un unósi m má yeé úu Kirisi ne kefa n tenelē, unósi uyē un n ηmurei re u ne ula yé tone, úu kape u lakase.

¹³ Limecə, unósi ye Kirisi n tíkilē un ula m má yeé úu Kirisi ne kefa n tenelē, ula uyē un n ηmurei re u ne unósi yé tone, unósi úu kape u yisi.

¹⁴ Li we re unósi uyē nnya, Ulééca yé ula yeé úu Kirisi ne kefa n tenelē kecáá m paílē. Limecə kuu yé kə ula nnya unósi nkó yeé úu ne Kirisi kefa n tenelē kecáá m paílē. Insá lē, nósinépipi ási yé pəe Ulééca sikó. Si kə pəe nkpéni usikó le.

¹⁵ In ula née unósi yeé úu Kirisi ne kefa n tenelē yeé uricuruu la uké tómpə, u yé fe uu tómpə. Úka úu pəe ucə mekó-i we. Ulééca ye nó sée re nəké picə ne nkíñniñe-i n we.

¹⁶ Iye ke pó unósi nkó yeé Kirisi ne kefa n tenelē aa yé ne ceri re áa yé fe pəké upóla riyu lə? Limecə, íye ke pó utisi nkó yeé Kirisi ne kefa n tenelē aa yé céri re áa yé fe pəké upónósi riyu lə?

Usoi un ltye n we, liké ne u n sá

¹⁷ Ulééca ye pəe méwee mənnyine kémee nó yekeilenle nən mekeméé we uú ne nó séi re ani u ritiki. Ani lē n we. Lē kam Ulééca icápine nnéi kémee isé pālē.

18 Uye un peé n kélẽ Uléécaá uú ne u séi re uké u ritiki, liute uké mésunu ukéké. Uye unsá peé n kélẽ uké kelene u sée, liute úu kapere n náási uké riké.

19 Píké née pikéciré ápi linyine, Uléécaá isé kai pise re usoi uké ritiki.

20 Mπά úye uké n we yarere kuú peere ní we Uléécaá uú ne u séi.

21 Pòn peere ulási kuú ne pó sée, ái kapere pó n cónlẽ. Amá in te pó fe aa ikemee merócíre lese, a riñmóópú.

22 Lelere re usoi un ulási ke Upíima uú ne u sée, u nkpéni u ne uyẽ kupéneco kémee wale usoi nkó yere umecire n te. Limeco, usoi nkó yere peere umecire n te uú ne u séi ye pansela nkpéni Kirisi ulási.

23 Uléécaá ye nnéi píima nókenécáá héelele uú ne nó n te. Lẽ nnya, áni kapere ñmurei noké písoi ilasi tone.

24 Pimáreco, mπά úye uké Uléécaá keyu-i n we yarere kuú peere ní we Uléécaá uú ne u séi.

Pitáne kecáá nsímé

25 In pitáne kecáá nkó, Upíima úu ríka né pise re ké nó símisi. Kuú ne kefa né n fénne uu waise re ké aseí ute nnya kam la ké kenémúnjé cire nkó nó símisi.

26 Lẽ kam m músu re li nyamí yere re kumúnjé pape-pape nkú-i kari nní ní we nnya, li kutosi we re usoi uké ritáne n tũ.

27 In te pò unósi pikpíké masile, kapere re póké u lakase, amá in te áa kahanere unósi n kpísi, kapere nkpáni n náási póké kpísi.

28 Mπά ne lẽ, pòn kò unósi n kpísi, áa akópe áka wa. Ukpéere un kò ula n sóð, úu akópe áka wa. Amá pitisi peere pinósi n kpíkisine ne pinósi peere pila n sóonkeene yé kam api piisoi kémee m̀pòle kom. Né ne peé la re ké likemee nó lese.

29 Lẽ kam ní la ké mí maa, pimáreco, yere re itunje kai n tise íi nkpéni piye. Lẽ nnya kaí ne neni n kpísi, li pise re peere pinósi m má piké n we yarere ápi pinósi má.

30 Peere n téni piké n we yarere ápi téni. Peere mpóonare-i ní we piké n we yarere ápi mpóonare-i we. Peere n léeri pin curii piké n we yarere ápi líka má.

31 Peere ketẽ nté likó ne pipikei n wai ápi kapere likecáá pikemúnjé n wailẽ. Li we re ketẽ nké áke nánaine keké kelene tósi.

32 Am la re noké linyine nfasimé n wai. Upíima likó nfasimé ke utáne uu ye n wai. Lẽ kuu yé n wa liké ne Upíima n láárú kuu ye n wéési.

33 Unósikó pò ne ye ketẽ nké likó nfasimé n wailẽ. Lẽ kuu yé n wa liké ne unósi n láárú kuu ye n wéési.

34 Uu peere mmé ne mmé n we. Limeco, unósi tane née ukpéere nkó yere úu utisi n nyu ye Upíima likó nfasimé wailẽ. U ye n wéésile uké lelele yé Upíima n larisi wa. U ye uipinje ne ukemúnjé kpísile uu waise Uléécaá likó. Amá uyere ula m má yèè ketẽ nté likó nfasimé n wailẽ. Lẽ kuu yé n wa liké ne ula n larisi kuu ye n wéési.

35 Nónnésone kam la nnya kam lẽ nó símisi, ái ripine kam la ké nó wa. Ne la re ani isoi n le yarere kai m pise, aní ne nókenéfa nnéi Upíima pikei kémee n we.

36 Uñmáne úye un n yẽ te úu yé fe uké umecire tí, uké merí liké ha ne keyáa kẽ ke u ne uuwancò api yé n sóonne tu, un kò peere káipi yarere uké u kpísi, ncée ye we re piké sóonne, pin n la. Pin n sóonne, úu akópe áka wa.

37 Amá úye un umecire pitíne n fe, un ukéfa-i n nyu re ái u cónlẽ, amá uyere ne umepòla yekei re liké lẽ n we, u ne uwancò ápi kapere kulee ripéne, rísone ke liute uyẽ uu wa.

38 Lẽ kémee, un te u yé uuwancò uyẽ kpísi, rísone kuu wa. Un kò re úu yé u kpísi, lelele rísone feriyẽ.

39 Unósi un ula n sóð, úu ula nfaa kémee méyule u má. Amá ula uyẽ un n kpu, unósi yé fe uu ula féé kuu n wée sóóni. Li pise re uyẽ kuu n sóónine uké Kirisi ukó.

40 Né ne yẽ te un titáne n tone, li yé u n láárú ai tósu kuu yé písóð tinkpá. Né kemúnjé ye kẽ. Ne nyáni yarere Uléécaá Nfaasone ye kò né kémee wele nen ne símisi.

8

Inyó̄onsesare kecáá nsímé

¹ Tóké kelenē inyó̄onsesare nkó n símisi, ne la re ani kō te ntónéí mmú, nípá úye ye menyuwe mále. Menyuwe yee tíyesele usoi uu ríyu n wéési, amá ríla mee ye tíyese usoi uu nfatene kémee pelu.

² Uye un umécire n nyáni re úu kusa nyu, liute úu kahanē n ceri liké tu yare lē kai m pise re usoi uké céri.

³ Amá úye un Ulééca n la, Ulééca ye liute nyule.

⁴ Inyó̄onsesare kecáá nkó ye mmú re piké ye i li nées ápi kape ye i li? Tō nyule re piléé ápi ketē kecáá ríka-i we, amá Ulééca use kóló yee we.

⁵ Mpá písoi pin n nyáni re pipileeca nées pipipiima ye meyíkíyiki kelééca-pō ne ketē nté kulúi wele,

⁶ tó ne nyánile re Ulééca use yee we. Uyee Sáa, uyee nípá yo wa. Uyee kō ntófáa nnéí kémee ró te. Upíima use kóló kari kō má. Uyee Yeesu Kirisi ke Ulééca uú ne rintíki uú ne lē nnéí lee ketē nké kecáá n we wai. Uyee kō ntófáa te.

⁷ Amá ái písoi nnéí pee aseí nyē nyu. Piléé nsímé ye meyá ne pinyine mainule, api ye pee nkpéni inyó̄onsesare n le yare piléé pee mesei isare iyē te. Pi pinárei le, api péé m músu re isare iyee mékperinkpe pi waisele.

⁸ Amá ái pee iluke inyine yee yé n tíyese ari písoi sone Ulééca inipee-i. Tō i lli, ári i lli, ái líka ró kpálē.

⁹ Mpá ke ncée nn nni n we re non n la nó fe ani ye liisare iyē le, ani nómenécíre tí ái kape pansé liké pinárei lóise.

¹⁰ Nkó yee nni rinárei m má un pó nkó yee nni menyuwe m má n yē pōn kelō piléé kucáñí kunyine-i tú pōn isare iyē le, ke uyē uu nni rinárei m má nnya, ái yé u wa yare uyē uké kō i lli?

¹¹ Mepónyuwe nnya, upómárecō nkó yee rinárei m má ye pee lē ncée pōle. Lin kō péé we re Kirisi ye kō uyē nnya kpule!

¹² Non lē ne pimárecō pee rinárei m má m púnente, li yé pikemújé cókai. Ani péé n nyu re Kirisi kani lē ne púnne.

¹³ Lē nnya, in te iluke inyine yé fe ii unémárecō lóise, ám nkpáni píkaí inyó̄onsesare piluke kpáne. Lelēe re ám la liké unémárecō lóise.

9

Lelēe ní we re utume likó ne lē kai m pise re uké n wa

¹ Né ne kō ncée mále nen yé menéla wa. Né ne kō utume le. Né ne kō Urópiima Yeesu yenaalenle. Nōo we lin nyíselē te ne Upíima pikéi wale.

² Mpá picō pin m maa re ám Kirisi utume, ne nō kémee utume le. Nōo Upíima kupéneco kémee we lin nyíselē te ne pinétumekéi rísonē wale.

³ Tinóo ntí kam ye pepeē n késu re ám utume pese:

⁴ Né ne kō ncée mále re ké pinékei nnya linéluke-luke ne lē kam yé ní níru nókenémee kpísi.

⁵ Né ne kō ncée mále ké Kirisi pikó kecōpe unyine kunósi kpísi arí n tóoine yare ke pitume picō ne Upíima pimarecō ne Piyee api n wai mecō.

⁶ Yare tó ne Parinapasi ḡmane kaí ne sá re tóké n keisi tōn ne merócíre kpínii, nées íye?

⁷ Wóo kecire yee isóóca wai ápi pee u hééle? Wóo ye kuléé támesi úu yé kuripipi lí? Wóo kecire yee ináa séni úu ye pee ukunaalee menaapenni n ntí?

⁸ Amá ái lē ke písoi api n wai ḡmane kam pállē nen ne símisi. Moisi isé pō ne kō limecō male.

⁹ Li isé iyē kémee wólaalē te: Api ye ináa yee melukepipi kukpépi-i n cōpu nnōo ripi re íi kape li. Yare ináa ḡmaa nkó mee lē Ulééca cōjlēe?

10 Aai tó kuú ne lē mánεε? Tó nnya kapi mεsei lē wai. Li we re uyεε n lum ye lumle un ne tálē te úu yé ulikó paa. Limεcɔ ke uyεε melukεpipi n cɔpu pɔɔ kɔ tálē te úu ye ulikó paa.

11 Kari Uléεcaa nsímé nó rin-yóó, Nfáasɔne likó kari lē nókenémεε wa yare ipuri kari kecare-i lukesi. Tɔn nkpréni nólinékó linyine n li, ái pεε kerólukε kari lii?

12 Picɔ ye nólinékó lele. Ai tó kaí pεé ne sá re také meýá li n lee?

Mpá ne lē, ári pεε nó pise re ani linyine ró pa. Tɔ meníne linnéi merócíre waile re ári la linyine liké Kirisi Nsímé Kεcire púnεise nnya.

13 Ani nyu re Uléεcaa keyɔ keε pεpεε Uléεcaa pikei n wai kpínii? Inyóansεsare yeε pεpεε kenýóonsehúú-i n keisi pɔ kɔ kpínii.

14 Limεcɔ ke Upíima uu wa re pεpεε Nsímé Kεcire n yóólē piké lipikei pē n wai pin ne le.

15 Mpá ne lē, né ám úka líka mpuri pise. Am kɔ walu re piké nkpréni linyine né pa. Li kutɔsi we ké kpu ne kam yé linékó ní kóru. Úka úu yé fe uké lírikɔkɔri né kpu.

16 Nsímé Kεcire piyóó ápi kenémεε ríyu piwaise likó, amá kai m pise re ké wa nnya kam wai. Lin né n fóm te ám Nsímé Kεcire mmē tiyóó, ái yé ne né sɔnesi.

17 In te kefa keεε kam ne rinécúruu li wai, né ihéé yɔsí. Amá in te ne waile ám la, li nkpréni né wele nɔni kapi né m pa.

18 Lē nnya, inéhéé ye nkpréni íye? Inéhéé yeε re ké Nsímé Kεcire riyóó faalaa, ám kapε úka lē kai m pise re piké né pa korí.

19 Néε menécíre te, ám úka ulasi. Mpá ne lē, ne menécíre kpísile am pansεεε ḿpá úye ulasi ké ne n fe ké pisoí meýá n lē piké ne Kirisi kefa n tene nnya.

20 Tó ne Pisufi tɔn n we, ne ye n we yare Usufi am ne pi léni re piké Kirisi ne kefa tene. Tó ne pεpεε isé n tíkilē tɔn n we, ne ye n we yare uyεε isé n tíkilē. Am kɔ pεε isé iyē tikilē. Ne lē wai re ké fe ké ne pεpεε isé iyē n tíkilē lē piké Kirisi ne kefa tene.

21 Limεcɔ ke tó ne pεpεε ápi isé n tíkilē ari ye tɔn n we, am pimεcɔ n we, ái kɔ pεε re né ám isé iyē nyu. Amá ne wale yare ám isé kutu cɔlē ké ne n fe ké pεpεε ápi isé n nyu lē piké ne Kirisi kefa tene. Kam nní Kirisi isé m pakarelē Uléεcaa isé ke néε kɔ lē tikilē.

22 Tó ne pεpεε rinárei m má tɔn n we, ne ye menécíre waisele yare unárei am ne fe am pi léni apí ne Kirisi kefa tene. Ne ye ḿpá yei menécíre pale re ḿpá lin íye n we ké fe ké pinyine lē Uléεcaa uké piriya lɔ.

23 Nsímé Kεcire nnya kam lē nnéi wai re nééké kɔ lisɔne leε nkεmεε ní we kémεε linékó yé.

24 Ani nyu re pikáhamεwure yèè kecesi-i kulúí n wele, amá use yeε ye ha kpasi uu ihéé yósuu? Ani limεcɔ nfatene ncee-i n wuru nɔn ηmóópúlē te nɔké kpasi nɔké ihéé yɔsí.

25 Mpá ukáhamεwure úye yèè ikóhó nɔɔpuri ne umεcire tinle nsɔne. Ihéé iyē kuu n yósunε íi ye kɔ pεε picai nánai. Amá tó ne nfatene ncee-i ηmóópúlenle také ihéé yeε íi ye pikai n caai yɔsí.

26 Pɔɔli uu kɔ kpá re: Lē nnya, ái mesame kam itóó kariilē, ám kɔ mesame ḿpá yei fápii yare kuyɔ kam káii.

27 Ticurruu ám inépije kéyu palē. Ne menécíre múílenle re ám kapε picɔ Nsímé Kεcire riyóó né am pεé weri am pɔɔne.

10

Pɔɔli ye Isirayeli pikó simisi re piké pimεcire ne inyóonse tí

1 Pimáreεcɔ, ne la re ani leleε pεε pirókpure n wa léise. Kuhope ye pεε pinnéi yáriile kun pikεcáá pailē, api kɔ pinnéi Míni-Wεé-Kukoi kémεε tíki kumúnjé kpε-i kapí pεε Esipiti keteni-i n léεpɔ.

2 Pi ne Moisi kupénεcɔ kémεε, li wa yare kuhope ne Míni-Wεé-Kukoi kémεε kapi pinnéi míni wolε.

3 Pinnéi pεε kɔ ilukε isε iyεε Uléεcaa-i n léeri li,

4 api kō pinnēi Uléécaā meni mese nīru. Kuparecaṅaa kpee nṛpá yei pi n tīkilē meni kapi lē nīru. Kuparecaṅaa kpekpeee nní Kirisi.

5 Mṛpá ne lē, pimēyā isoi ūi ne Uléécaā risá. Lē nnya kapi kucesi kóima-i kṛí.

6 Lelēe ró nyíse re ári kape mewai kópe n la yare kapi pēe me ní la mecō.

7 Ani kape pansē piléenyóonse yare pikēcōpe pinyine mecō. Pi wa yare kai Nléécaasimé ritelé-i n wólaalē te: PISOI ye tone api le api nīru, api pēe yisi api piyíraase loni.

8 Ari kape kō merócíre iwásánkáí tā yare ke pikēcōpe pinyine apí pēe n wa apí ne keyáa kēse kpi pīsoi ákotokú afeeré ne ataani (23.000).

9 Ari kape kō Upíima peikee yare ke pikēcōpe pinyine api u n peikee, iwáa ii pi kēheni api kṛíni.

10 Ari kape kō n ḡmúlaankeē yare ke pikēcōpe pinyine api n ḡmúlaankeē, nkṛō utumē uú ha ne pinnēi nám.

11 Mewai mee pi wale re tóké yé, api me wōlu re tó mpí tōo nní itunje tōrōo-i ní we tóké merócíre tí.

12 Lē nnya, úye un m músu re u ána até kecáá táálē, uké umecire tí úu kape ne ní loó nnya.

13 Lē kai ní we re líkē kesoipipi peikee mecō kai ye nó peikee. Uléécaā ye aseí ute le. Lē nnya, úu ye ḡmurei pipeikee piké ye nó feriyē. Lē nnya lin ye kumúnjé kunyine-i nó m peikee, u yéé ncée nó nyíse aní ne likemēe lelu aní n kahari.

14 Lē nnya, ani piléenyóonse n wuru n̄sōne, pinésáne!

15 Nō pīsoi sōhōo le. Ani nórínécúruu mmē kam nní m ma kecáá musí aní paí nké!

16 Ani kēpóripí kē kari ye rimmúlú arí ne Uléécaā pōonee ari ke nīru ripaí nké. Kumúnjé kpe-i kari ye nní ke n nīru, áke ye Kirisi menyē ne tó ripénesee? Kumúnjé kpe-i kari ye nní kukpónó n kṛókōrine ari le, Kirisi ipinje kaku ye kō ne lē tó ripénese.

17 Kai nní re kukpónó kuse kpee we nnya, mṛpá tō nní kulúí we, tō ntónéí ipinje ise le, kukpónó kuse kṛē kari ntónéí ní le nnya.

18 Ani Isirayēli pikó ripaí nké! Pēpēe ye kenýóonse-i inyóonsesare n li ne kenýóonse kē yèè ripénele api wai píse.

19 Lē kam nní m ma aseí re íye? Yare liasei yēe re piléé nēe isee kapi ye ne n nyóonse ye linyine le, nēe íye?

20 Ai lē! Líka áí kei we. Lē kam m ma aseí nyēe re inyóonse iyē ye aníri ikó le, áí Uléécaā ikó. Aam kō pēé la nó ne aníri nōké m pénélē.

21 Ani yé fe nōké Upíima kēporipi ne kuníri kekó m pénélē nōn nīru. Nó ne Upíima áni yé m pénélē nōn le, nó ne aníri nōn kō pénélē nōn le.

22 Tō lalē tóké lē wa Upíima ilaarō iké kerócáá kam nēe? Yare tō pēe mṛpape u fele nēe?

Tóké ye linnét wa arí ne Uléécaā rítyu waise

23 Nō ye maa re: Ne meyíkíyiki ncée mále nen yé mṛpá yo wa. Amá áí mṛpá yo yēe yé né yóriyē. Ne meyíkíyiki ncée mále nen yé mṛpá yo wa, amá áí mṛpá yo yēe yé tíyēse usoi uu nfatene kémēe pelu.

24 Uka úu kape ukulaa cire n wéési, amá ani ye menínje picō kukó wéési.

25 Nó ye fe ani lē kapi kuyáa-i n yáí nnéí le. Ani kape ye nómenécíre níka líkēcáá m písei líkē nó ricónj.

26 Li wólaalē te: Upíima yēe ketē ne kekecáá líkó nnéí te.

27 Nkó yēe úu Kirisi ne kefa n tenelē un kusáne nó n sée nōn n ha, ani lē nnéí kapi nó m pa li. Ani kape nómenécíre níka líkēcáá m písei líkē nó ricónj.

28 Amá unyine un nó m maa re “isare nnyí ye inyóonsesare le”, uyēe lē nó m ma nnya, áni kape i li. Insá lē, li yé u ricónj.

29 Ai re n̄s kai yé ricónj nnya kam lē nté símisi. Ucō kai yé rincónj nnya kam lē símisi.

Ticuruu yo nnya ke nēe yé ncée m má re ké linyine wa, ucō kemúnjé ake pēé ne né yúlu re ám kape wa re li yé u ricónj nnya?

³⁰ Nēn linélukē-lukē kecáá Uléécāa m pōnēsē, yo nnya kē unyine uu yé pēē lē kecáá kam Uléécāa m pōnēsē nnya né lámaankēē?

³¹ Lē nnya, nōn yē mpá yo mpuri n le née nōn n níru née nōn n wai, ani yē tíyēsē Uléécāa rinyiri tiké n taálē.

³² Ani nómenécíre tí, áni kapē tíyēsē nóinésōi iké Pisuífi née Pikireki née Uléécāa pisoi kēméē unyine lóise.

³³ Ani menécō n wai. Ne yē mpá yo kēméē n náásilē rē inésōi iké mpá úyē n nyamí. Ai nnésōnē kam wéési, amá nē wailē rē liké nē pisoi kulúí sōnēsī liké piriyu lo.

11

¹ Ani menécō n wai yare kē née Kirisi mēcō n wai.

Iye kai pise rē utisi nē unósi piké Uptima inipēē-i n we?

² Nē nó pakarē kaní nē mpá píyēi kenécáá n léiselē nōn kō icélaa kam nó rintéřsē řísōnē múílē.

³ Mpá nē lē, nē la rē ani mmú kō tē Kirisi yēē mpá utisi úyē uyōōpi. Utisi yēē unósi uyōōpi, Uléécāa pōō Kirisi uyōōpi.

⁴ Utisi nkó yēē linyinē ríyu n yářiilē un nē keyóme yáási née un nē Uléécāa rinyiri símisi yē uuyōōpi Kirisi isēi waiselē.

⁵ Amá unósi nkó yēē ríyu ŋmanē nē keyóme n yáási née un nē Uléécāa rinyiri símisi yē meníņē uula isēi waiselē. Li we rē unósi nkó kapi rinkoósi rē isēi iké u wa kuu lē nē menyíne wa.

⁶ Unósi unsá n la uké uriyu linyinē yarii, uké mēse nnyúpi nyai. Li kō pēē isēi wele rē unósi uké n nyalaalē née uké n koósilē. Lē nnya, uké yē ríyu linyinē yarii.

⁷ Ai nē sá rē utisi uké linyinē ríyu yarii. Li we rē uyēē nē Uléécāa menyíne we, un kō ríyu u waisē. Utisi kē unósi pōō ríyu waisē.

⁸ Ai unósi ipiņē kē Uléécāa uu kpísi uú nē utisi wai, amá utisi ipiņē kuu kpísi uú nē unósi wai.

⁹ Ai kō unósi nnya kē Uléécāa uu utisi wa, amá utisi nnya kuu unósi pō wa.

¹⁰ Lē nnya kai pise rē unósi uké piléécāatume nnya linyinē ríyu yarii liké n nyíselē tē u umēcire utisi mētene ricēpisele.

¹¹ Amá Upíima kēméē, utisi unsá n we, unósi úu líka tu, unósi unsá n we, utisi páa kō líka tu.

¹² Yare lē kapi utisi ipiņē n kpísi apí nē unósi wai mēcō kē unósi uu yē utisi mari. Uléécāa yēē lē nnéi wai.

¹³ Ani nórínécúruu musí ani yénu nké tē li nē sá rē unósi uké ríyu ŋmanē Uléécāa n yáásii?

¹⁴ Lē kai nní ketē kecáá ří we ricuruu yē ró nyísele rē li isēi we rē utisi uké nnyúpi riyá nké pi nn cá.

¹⁵ Amá li pēē ríyu má rē unósi pō nnyúpi nké pi nn cá. Lē nnya kai unósi nnyúpi hē rē nké yē ríyu u n yáriilē.

¹⁶ Amá úyē unsá n la uké lē wa, liute uké nse kō tē tó ári mēwai féé méka mēcō keyóme yáhaa-i wai, ápi kō Uléécāa icápine-i lē wai.

Uptima kupēncō iluke

(Matiyēē 26:26-29; Mariki 14:22-25; Luki 22:15-20)

¹⁷ Am nkpéni mmē kam nní nó n símisinē kēméē nó pakarēnē. Nē nē nó césinē rē nóinécápine yē nó kópulē ai tōsu kii nó ří nyóōnse.

¹⁸ Nsímé foí mēē rē, nē kō tē nō yē nōn n cápinelē, mēkóólentēne yēē nókenécōpē n wele. Nē nyáni yare in n la, ái yé nnóōmē.

¹⁹ Li mēyíkíyiki pise rē mēkóólentēne mēké nókenécōpē n we liké nē pēpēē nókenécōpē aseī n tíkilē ří lese liké ří nyíse nnya.

²⁰ Nō yē nōn n cápinelē, ái nkpáni Upíima kupēncō iluke nnya kani yē n cápinelē.

21 Likumúnjé rē nó úka úu yē ucō mērí piké kesé li. Mprá úyē yēē yē n tū un uiluke cirē le. Péré uyē-i kē nkú nn picō ní we kē picō apí yē m pomaalē.

22 Aní síyō má rē nōké yē kei-pō li aní níruu? Néē Uléécāa icápinē pikó kání waiselē nōn péré la nōké pēpēē ápi líka m má isei waisē. Ké nkpéni nó maa rē íyē? Nō la rē ké nó pakarē néē? Am yé mmú kēmēē nó pakarē!

23 Li we rē nsímé mmē kē Upíima uu né n símisi kam nó téjselē tē: Kesinē kē kapi Upíima Yeesu pēpēē pikópe u ní la anipē-i n wa, u kukpónó kpísile,

24 kuu Uléécāa pípōnēsē ní masí, uu ku kpókórinē uu rē: Inépinē iyē kapí nē nō nnya n nyōnēsē yē nnyí. Aní yē lē wa aní nē né n léiselē.

25 Kapi piluke ní masí, uu kō limēcō kepóripí kpísi uu rē: Nkómēinē falē mēē menényē nnya nó nē Uléécāa kecōpē ní we yēē kepóripí nké. Mprá píyēi nōn yē kē n níru, aní yē meséerē né n léiselē.

26 Nōn yē mprá píyēi kukpónó nkú n le, nōn kepóripí nké n níru, Upíima nkpō kani lē yóólē líké ha nē umēpēmē tu.

27 Lēlēé tíyēsē kē úyē uu yē un meháikuse wee kēmēē n we un nē kukpónó kpē n le un kō nē kepóripí kē n níru, Upíima ipinē nē umenyē kuu lē nē púnne.

28 Lē nnya, mprá úyē uké yē musí uu uisoí paí nōnē uu pēē kelenē kukpónó le uu kō kepóripí kē níru.

29 Úyē un mēwoo n le un n níru, unsá n ceri rē Upíima ipinē yē nyi, umēcirē kuu lē mēwai mē-i akópe palē.

30 Lē nnya kē pisoí mēyā apí nōkenécōpē pitóikó, picō síkankáláká, picō mēyā pōō kō kpíni.

31 Tōn yē péré m musí ari irósoi paí nōnē, Uléécāa úu yéē péré nē ró túhaanē.

32 Amá Upíima yē nē ró túhaanē, uu kutu ró pásā uu ntósímé nyōnēsē rē ápi kapē nē pēpēē ápi Kirisi n nyu tó ripéne piké túhaanē.

33 Pinémárecō, lē nnya, nōn yē n cápinelē tē nōké Upíima kupénecō ilukē li, aní yē méraanē aní kelenē le.

34 Nkú nn úyē n we, uké yē ukeyō-pō limē. Uu kapē wa Uléécāa uké yē nónínécápinē-i nē nó túhaanē uké akópe nó pa. Nēn píyēi nōkenémēē n hapō kam yé isímé tōrō iyē kecáá ripái.

12

Nfáasōnē lihēehēē kecáá nsímé

1 Pimárecō, ám la nōké Nfáasōnē lihēehēē nsímé kecáá kunmaha-i n we.

2 Nō nyulē rē kání pēē kahānē Uléécāa n céri, li pēē nó pásailē nōn tikilē lin nē piléē kani n nyōnēsē ápi yē kō símisi mēmpō nó sí.

3 Lē nnya kam tē ké nōnē nó símisi nōké kō tē: Úka úu we rē Uléécāa Nfáasōnē yē ukēmēē we un nē símisi, uu pēē rē “líké Yeesu rité”. Úka úu yé kō fe uké rē “Yeesu yēē Upíima”, kái pēē Nfáasōnē mēē lē u símaasē.

4 Nfáasōnē lihēehēē yē welē mpehē mpehē. Amá Nfáasōnē nse kóló mēē lē nlihēehēē hōnēntē.

5 Ikéicee yē kulúí welē, amá Upíima use kóló kari lē keisi.

6 Mprá úyē nē uakēi yē nyē, amá Uléécāa use kóló yēē lē nnanjē ró heelē tōn nē a wai.

7 Nfáasōnē yē nlihēehēē mprá úyē hele uké nē n-nnanjē nyíse líké nē ntónéí yóriyē.

8 Lē nnya knn yē unyiné mēwéesēsōhō hē uú nē n símisi, nn kō ucō menyuwē hē uyē un kō nē símisi.

9 Nfáasōnē nse mmē nn kō ucō hē rē uké nfatēnē m má, nn kō ucō hē rē uké yē wa utóikó uké péi.

10 Nfáasōnē yèè unyiné hele rē uké yē fe uké mēwaisānā n wai. Nn kō ucō hē rē uké yē Uléécāa rinyiri nē símisi. Nn kō ucō hē rē uyē uké yē fe uké mmēwai nē lēlēé ái mmekó céri uké kóólēnē. Nn kō ucō hē rē uké yē mēyu sānā mpehē mpehē símisi. Nn ucō hē rē uyē uké yē fe uké mē tuisē.

11 Uléécaá Nfaasone cireníne mme mee lē nnéi waise. Lē knn ní la nké nǵpa úye pa knn ye u pa.

Mpá Kirisi ukó úye ye ipíne ise nlese le

12 Pi yé fe api Kirisi ne ipíne inyine yee ilése kulúí m má múneisene. Mpá ke ipíne iyē ii ilése kulúí m má, innéi ye ripénele ai wai ipíne ise.

13 Tó Pisufi ne mpuri sane pikó ne pilási ne pepere pimécire n te, tóo ntónéi míni wole. Nfaasone nn tó pansese ipíne ise. Nfaasone nse mmē meni kari kó n ntí.

14 Lē nnya, áí nlése nse mee ye ipíne kecáá n we. I ye kulúí n wele.

15 Mpá kúna kun m maa re káku nní kunípe nnya, áku nkpréni ipíne ilese kémee we, ku yé pē lē nnya ikemee piwée riyáá?

16 Mpá kutu kun m maa re káku nní menípee nnya, áku nkpréni ipíne ilese kémee we, ku yé pē lē nnya ikemee piwée riyáá?

17 Ipíne nnéi in pēe menípee, yo ke usoi uu yéé pēé ne kó? In pēe innéi kutu, yo kuu yéé pēé ne kukpáhá kó?

18 Uléécaá yee mpá nlése ní-ye umela kémee nketone-i n yekei.

19 Ilése nnéi in pēe nlése nse, ipíne íi yé pēé n we.

20 Lē nnya, ilése kulúí yee we kaí ne wa ipíne cireníne ise kóló.

21 Menípee áme yé fe meké kunípe maa re: Am ne líka pó wai. Limeco ke ríyu ári yé kó fe riké ána maa re: Am ne líka nó wai.

22 Ticuruu ipíne ilese iyē kari n nyu re íi páápú yee meyíkíyiki ró yóriye.

23 Iyē kari n nyáni yare i ye isei ró wa kecáá kari nsonne páilē. Háí iyee íi kúpaí meté ní we kari ye nsonne nyóonsente.

24 Amá iyee pípaí ní nyamí íi pinyóonsente pē písei. Uléécaá ye ipíne ilese wale uu tíyese iyee íi kúpaí meté ní we íi ríyu ne icó m má.

25 Kuu lē n wa nnya, mekóólene áme ipíne nlese nnyine ne nco kecōpe we, amá mpá yo ye ne lico kutu colenle.

26 Nlése ní-ye nn íwe n le, li ye ne icó ripénele ii íwe n le. Nlése ní-ye nn ríyu n yē, li ye ne icó ripénele ai kesé i n láárú.

27 Nó kesé nónnéni Kirisi ipíne le. Mpá nó úye ye unlese le.

28 Uléécaá ye uicápine kéméé sitóne hekesile. Pitume kuu kekpréé mefoí tónse, uu melírú antepuye tikise. Uu kó metáánú picélaa tikise. Pē memáá, pepere ye mewaisaṅa n fe api wai, api tíki. Pē memáá, pepere ye pitóikó m pōise api tíki. Pē memáá, pepere ye picó n lē ne pepere picó kecáá ní páilē ne pepere meyu saṅa mpehē mpehē n símisi api tíki.

29 Ai pinnéi pēe pitume, áí pinnéi pēe antepuye, áí kó pinnéi pēe picélaa. Ai kó pinnéi pēe ye fe api mewaisaṅa wai.

30 Ai kó pinnéi pēe ye fe api pitóikó pōise, née api meyu saṅa mpehē mpehē símisi née api me tuisse.

31 Lē nnya, iyee iyee innéi kémee icó n fe kani yé ne n náási re nóké yé.

Lē nnya, ké nkpréni ncée sone píima mee mpá yo n fe nó nyíse.

13

Nla kecáá nsimé

1 Nen pēe nsimé n fe ké n símisi yare ke sisoipipi asi ye n símisi, née nen pēe piléécaatume meyu n kómei, kám pēe usoico la, ne we yare kuweni kapi m pépu kun iwóo topori, née kuloo kpēe n tēni.

2 Mpá lin né n he re ké ye fe ké ne Uléécaá rinyiri símisi, mpá nen kó mpá yo mesohó m má am ye kó lelee m pékaalē ceru, am kó nfatene mee yé riyópe rinsíka m má, nensá usoico n la, am nkpráni líka.

3 Mpá nen menémá nnéi píwekóó n hōone re piké li, mpá nen te piké písoi kecáá nnya nna né ḡmaasi, kám pēe usoico la, am kuláa kúka má.

⁴ Nla ye niṅule, nn ye kɔ kusoi wai. Nn ye ucɔ likɔ káipinkεε. Nn ye ríyu wéesi, rín ye kɔ ne rikókari n fulaalē.

⁵ Nn ye líka wa lεε ái aseí m má. Nn ye n wéesi re liké ne mmecire sɔnesi. Nn ye wóosi, rín ye kɔ ucɔ nkεfa-i n fanaalē.

⁶ Piyaaluke pin yei n we, ái ye n n láárú, amá nsímései mee ye ntikin niṅukuse.

⁷ Nla yèè nṛpá yo ucɔ sárεilε. N ye kɔ nṛpá yo kémεε nfatεne m mále, nn kɔ n tálē te nṛpá yo yé sɔnesi. N ye kɔ ne nṛpá yo n kaharilε.

⁸ Nla rín ye píkaí tεne. Pi yé Uléécaá rinyiri ne pisímé riyá. Nfáasɔne meyu mpehē mpehē pisímé yé kam api kpi, menyuwe amε kέtɔ wai.

⁹ Li we re kukéri kukéri kari nṛpá yo nyu. Kukéri kukéri kari kɔ Uléécaá rinyiri ne símisi.

¹⁰ Amá lεlεε ní nyamí ne kέtɔ-pɔ lin píyei n leemε, lεlεε kukéri ní we ye lē kέtɔ wale.

¹¹ Kam píε iwá ní we, menésímé ne kenémúnjé ne nnésɔhɔsimé ye píε wele yare kεwá. Amá kam nkpréni riwééεε n wa, ne liwánkó lē tíyεlε.

¹² Tɔ neni nyánilε lin hiihilē yare kenípeenyáni kémεε kumíiri. Amá tɔ kam ari keróyu-i ṅmaa nṛpá yo yenu rísɔne. Kukéri kukéri kam neni u nyu. Amá né keyáa picére u tεnεε rísɔne yare kuu né n nyu mecɔ.

¹³ Lē nnya nkpréni, nṛpá likéi tɔrɔɔ nní nnéi lin píyei n tεne, nfatεne ne linyine kecáa pitá ne ríla paa yé tεne. Likéi lē ketaani ái kutεne we. Amá ríla mee likpéē.

14

Nfáasɔne liheεheε kecáa nsímé

¹ Nla kani yé mefoi n wéesi nóké m má. Ani n náási nóké kɔ Nfáasɔne liheεheε yē, ái ne tɔsu nóké Uléécaá rinyiri ne n símisi.

² Mεsei ye me re usoi nkó yeε Nfáasɔne meyu mpehē mpehē n símisi úu pisoí ne símisi, amá Uléécaá rinyiri kuú ne símisi. Li we re úka úu u kóméi. Nfáasɔne kuú ne nsímé mee m pékaalē nyáni un símisi.

³ Amá úye un ye Uléécaá rinyiri ne n símisi, pisoí ke uyē uú ne símisi. U yé pi lē api Uléécaá ncee-i papisi, uu ikari pi kpáεε, uu kɔ piakin niṅukuse.

⁴ Nkó yeε Nfáasɔne meyu mpehē mpehē n símisi ye umεcire Uléécaá ncee-i papukusele. Amá nkó yeε Uléécaá rinyiri ne n símisi ye picɔ Uléécaá ncee-i papukusele.

⁵ Ne píε la yare nónnénéi nóké Nfáasɔne meyu mpehē mpehē n símisi. Amá lē kam meyansei ní la yeε nóké píε Uléécaá rinyiri ne n símisi. Nkó yeε Uléécaá rinyiri ne n símisi ye nkó yeε Nfáasɔne meyu mpehē mpehē n símisi fele. Amá in te unyine ye liasei lese un símisi mecire kai yé picɔ kuláa wa, ái tíyεεε api Uléécaá ncee-i papisi.

⁶ Pimáreco, ne la ké nó píε re nen nókenéméé n hapɔ nen Nfáasɔne meyu mpehē mpehē n símisi, yo kai yé nó yóriye? Ai nen nsímé ke Uléécaá né n nyíεε nó n símisi, née nen nsɔhɔsimé nnyine nó n símisi, née nen Uléécaá rinyiri ne n símisi, née nen icélaa inyine nó m pa kai yé kuláa waa?

⁷ Limεco kaí we ne iyómelū yare nní risū née kusole kapi ye ne anípe ní pi. Lianɔ ansá n kóólentεnelē, íye ke usoi uu yé ne ceri re risū kapi símisi née kusole kapi pépu?

⁸ Uyεε rináatɔn n símisi unsá anɔɔ n lese liké n kpáiiilē, wóo yé píε céri uké umεcire cápine uké ne atɔpi leepɔ?

⁹ Limεco, nɔn Nfáasɔne meyu mpehē mpehē n símisi, nɔnsá ye rinɔɔ m ma riké aseí m má, íye ke usoi uu yé ne lē kani n símisi ceri? Méwoo kani píε lē símisi.

¹⁰ Meyu ye kulúí wele ketē kecáa, amá méka áme mekecɔpe we re áme aseí má.

¹¹ Lē nnya, usoi un ne né n símisi, nensá umeyu n kóméi, ne ukεmεε usáne le, uyē un kɔ né kémεε usáne.

¹² Limεco, yare kani nní ní la nóké Nfáasɔne liheεheε meyá m má, ani n wéesi mefoi re nóké meyá liheεheε m má lεε ye Uléécaá icápine pikó n lē piké ne nfatεne kémεε m papisi.

13 Lẽ nnya, li pise re nkó yee Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ n símisi uké Ulééca pise uké u he uké ye fe uké me tuisse.

14 Nen limeyu mē ne keyóme n yáasi, Nfáasone mee kenémee ní we kam ne yáasi. Amá menésòhò áme pree líka wai.

15 Lẽ nnya, íye kai pise re ké wa? Li pise re ké Nfáasone mee kenémee ní we ne keyóme yáasi, am kò menésòhò ne keyóme yáasi. Né Nfáasone mee kenémee ní we ne yò, am kò ne menésòhò yom.

16 In te Nfáasone ñmane kaá ne Ulééca pòneese, íye ke nkó yee úu meyu mē n kómeyi uu yé fe uu pipópòneese iyáhaa kecáá rinòò yósu re Amí! Uu kò pree kómeyi lē kaa n tee.

17 Mpráv ipópakare kaa Ulééca m pakarente iké íye nsá n nyam, íi nkpáni ucò lénine uké ne nfatene kémee m papisi.

18 Ne Ulééca pòneese re u tíyese nen Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ símisi lin nónnénéí mmú fe.

19 Amá mpá ne lē, piyómeyáhaa pin n cápinelē, li ye kutosi né n we re ké anòò fí nyee kúkome ní we símisi ké ne pi céési, ne kam yé meyu kápi n kómeyi ne anòò kulúí pi n símaankēe.

20 Ani kape mewá m músu. Ani akópe piwai ncee kémee n nyam yare siwá fenfēí. Amá ani ye mewéese musí.

21 Yare ke Upíima uu ní ma api Ulééca Nsímé ritelé-i wólu re: PISOI MPÍ PREE MEYU FÉÉ N SÍMISI NE PISÁNE ANÒÒ KAM NE TIKINE KÉ NE PINÉSOI SÍMISI.

Amá mpá ne lē, ápi waisene.

22 Lẽ nnya, Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ pisímé ye pēpēe ápi Kirisi m pakarelē kémee rícere le re linyine ye wai. Amá áí Kirisi pikó kémee linyine yoriye. Limeco, nòké ne Ulééca rinyiri n símisi ye Kirisi pikó kémee rícere le re linyine ye wai. Amá áí pree pēpēe ápi Kirisi m pakarelē kémee líka yoriye.

23 Ulééca pikó pin nkpéni n cápinelē pin pinnéí Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ n símisi, piyómeyáhaa pinyine pree ápi limékó n nyu née pēpēe ápi Ulééca m pakarelē pin kei n lompo, ápi yé maa re nò pisòhòtore lee?

24 In te pi pinnéí Ulééca rinyiri ne símisi, ke unyine yee úu Ulééca m pakarelē née unyine yee úu limékó n nyu uu kei lompo, u yé ukefa-i musí, nsímé mmē nn u nyíse re úu alari má,

25 kemúné kee ukefa-i m pékaalē ake kpáii, uu pree kéyu ketē kipi uu Ulééca pakare, uu yóò re meseisei ke Ulééca uu nókenécòpe we.

Lē kai m pise re liké Kirisi pikó icápine kéméé n sòne

26 Yo kai nkpéni pise re nòké n wai, pimárecò? Nòn ye n cápinelē te keyóme kani yáasi, nókenécòpe unyine yéé fe uu yóm, ucò uu icélaa inyine pa, Ulééca uu ucò nsímé nyíse, ucò uu Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ símisi, ucò uu measei lese. Li pise re linnéí liké n léni, piyómeyáhaa pin ne nfatene kémee papisi.

27 PISOI PIN YE Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ n símisine, ápi kape ye pité née pitaani rifaau. Píké ye kò use use símisi. Li kò pise re unyine uké ye n we un pinsímé mmē tuisse.

28 Uka unsá n we uké tuisse, li pise re piké ye riséé. Píké ye ne pimécire kefa-i n símisi, ápi ye kò ne Ulééca n símisi.

29 Li pise re pēpēe Ulééca rinyiri ne n símisi pité née pitaani piké ye símisi picò api ye pinsímé mmē músu api yénu.

30 Amá in te Ulééca ye icápine iye-i unyine nsímé nyíse, li pise re uyee pree n símaari uké riséé piké nkó kutu ricò.

31 Nò ye fe ani nónnénéí Ulééca rinyiri ne símisi ani tisentene, mpá úye uú ne icélaa inyine yenu uu múlú, ai kò ne mpá úye n ñmópúselē.

32 Pēpēe Ulééca rinyiri ne n símisi ye ihēe iyē ke Ulééca uu pi n he kecáá rínanje mále.

³³ Li we re Uléécaá úu méwoo méwoo ukó, amá nkín̄n̄ine ukó lo.

Yare kai Uléécaá pikó icápine nnéí kémee ní we,

³⁴ li pise re pinósi piké ye Uléécaá icápine kémee n séełē. Api ncée má piké ye kei n símisi. Li pise re piké pimécire ricepise yare ke isé ii ní ma.

³⁵ Pin linyine n la piké céri, piké ye pipila pise síyō-i. Ai ne sá re unósi uké ye Uléécaá icápine kémee n símisi.

³⁶ Née nō músu re nōkenémee nké-i ke Nsímé Kécire nn léeme? Née nō ḡmanē kémee knn hápō?

³⁷ Uye un m músu re u Uléécaá rinyiri ne símisile née u Uléécaá Nfaasōne ihēe inyine má, liute uké céri re mmē kam ní nō ní wólu ye Upíima isé le.

³⁸ Amá úye unsá lē n nyu, Uléécaá páa kō liute nyu.

³⁹ Lē nnya, pimárecō, ani n wéési nōké ye ne Uléécaá rinyiri símisi. Amá ani kape n yulu re p̄soi ápi kape ye Nfáasōne meyu mpehē mpehē símisi.

⁴⁰ Amá li pise re nōké linnéí n wai lin nyaní, ái kape m pulu.

15

Kirisi meyise nkpō kémee nsímé

¹ Pimárecō, Nsímé Kécire kam nō rin-yóó ani n ḡmurei, ani kō nkemee iníñj̄ wai kamí la ké nō léise

² re n nórinye lu le, in te nō ḡsōne m múl̄l̄. Insá lē, méwoo kaní ne kefa n tene.

³ Nsímé mmē kam tinécúruu n kō kam yé te né mefoi nō ritéḡse. Lelēe re arókópe nnya ke Kirisi uu kpu yare kaí p̄ee mekeē-me Uléécaá ritelé-i n wólaalē.

⁴ Pi u kulesile uu keyáa táánū tuné pikpōkpō kémee yisi yare kai kō mekeē-me Uléécaá ritelé-i n wólaalē.

⁵ Kuu pikpōkpō kémee n yisi, Piyee uu u yenu, upitume kefi ne pité api kō limemáá u yenu.

⁶ Uu limemáá upimarēcō p̄ile p̄ile menupū ne kuláa umécire nyíse itunje ise-i. Picō ye pikēcōpe k̄p̄inle, amá pimēyā ye ne nfáa mále.

⁷ Uu kō limemáá Yakupu k̄p̄áfúme, uu kō p̄ee limemáá pitume nnéí k̄p̄áfúme.

⁸ Uu p̄ee p̄ē nnéí memáá kō metórōsei né umécire nyíse, né nkó née nní ní we yare kewá p̄eni kapi mári.

⁹ Née Kirisi pitume kecōpe usínsá. Am tu re piké né sée re utume. Li we re ne p̄ee Kirisi pikó wéékuselenle.

¹⁰ Amá Uléécaá ip̄eelēe yee tíyese kamí ne isoi nnyí kam nní ní le we. Kefa kuu ne né n fénne, ái méwoo wa. Li we re ne pikéi wale am pitume picō nnéí feriyē. Asei kecáá, ái née keisi, uip̄eelēe yee pikéi p̄ē wa.

¹¹ Lē nnya, n̄p̄á lin né née lin p̄ep̄ee pikéi p̄ē wa, Nsímé Kécire kari nō yóólē. Mmē kani kō ne kefa tene.

T̄ó meyise nkpō kémee nsímé

¹² Tō yóólenle re Kirisi ye pikpōkpō kémee yisi. Iye ke nōkenécōpe pinyine api yé p̄ee fe api re pikpōkpō ápi ye yisi?

¹³ In te pikpōkpō ápi ye yisi, lē nnya Kirisi páa kō yisi.

¹⁴ In te Kirisi úu yisi, ntósímé kari n yóólē ye méwoo le. Méwoo kani kō ne kefa u tenelē.

¹⁵ In mesei re pikpōkpō ápi ye yisi, ke tōo p̄é we t̄on yóólē te Uléécaá ye Kirisi yukuse, úu kō p̄ee pikpōkpō kémee u yukuse, tō ne u rikp̄ár̄ale, ari p̄ee wai pitansei nōome.

¹⁶ Li we re in te pikpōkpō ápi ye yisi, Kirisi páa kō yisi.

¹⁷ In te Kirisi úu yisi, méwoo kaní ne kefa u tenelē. Nō kō ne nōanékópe kéméé wele.

¹⁸ Li kō nyísele re p̄ep̄ee Kirisi ne kefa n tenelē apí ne kpi ye p̄olaalenle.

¹⁹ In te ketē nté isoi ḡmanē nnya karí ne Kirisi tálē, lir̄ócō ye íwe wele ai t̄osu n̄p̄á úye.

20 Amá mesei ke Kirisi uu pikpɔkpɔ kémee yisi. Uyee mefoí yisi. Li nyísele re picɔ pee n kpí pɔ né kɔ kam api yisikee.

21 Usoi use yee ne sisoipipi nkpɔ ka. Usoi use yee kɔ tíyese ne sisoipipi siké ye ne pikpɔkpɔ kémee yisi.

22 Ke pisoí nnéi ne Atam api m pénéle nnya kapi kpíni. Kapí ne Kirisi m pénéle nnya kapi limɛɔ pinnéi nfáa fale yennune.

23 Amá mpá úye ne uituŋe ye nyi. Kirisi ye piyise masile. Uyee ufoí. Un píyei n ka, upikó pee limemáá yisine.

24 Limemáá ke mpá yo ketɔ ake pee sónti, kumúnjé kpe-i ke Kirisi uu iyóopi nnéi ne nnaŋe nnéi ne n-yóopinane nnéi tékéene, uu pee un-yóopinane nnéi Sáa Uléecaa anipe-i wai.

25 Li we re Kirisi uké pee iyóopi n tú kelene liké ha ne tu péé uye-i ke Uléecaa uu yé upilaara nnéi Kirisi kenyale-i rinwúlase.

26 Uláara tɔrɔ kuu n tékéene yee nkpɔ.

27 Li Uléecaa ritelé kémee wólaalē te: Uléecaa yé linnéi ukenyale-i riwulase. Kai nní n wólaalē te “linnéi”, ái pee re ne Uléecaa kapi lē tee. Li we re uyee mpá yo Kirisi kenyale-i riwulase.

28 Mpá yo in ukenyale-i rinwula, uyē Uléecaa Kepipi uu pee umecire cepise uu Uléecaa kenyale-i wúla. Uléecaa yee mpá yo ukenyale-i rinwúlase, kei ke Uléecaa uu pee meýíékíyiki mpá yo kecáa iyóopi tonene.

29 Ani mpí pee ye nní n n̄murei re piké pikpɔkpɔ nnya míni pi wole kecáa musí nké. Yo kapi lē ne náasi? In te mesei ye me re pikpɔkpɔ ápi ye yisi, yo nnya kapi pee n̄murei re piké pikpɔkpɔ pē nnya míni pi wole?

30 Tó n̄maa ricurruu ní? Yo nnya kari mpíi meséere nkpɔ lorólē?

31 Pimárecɔ, mpá keyáa kéye kam nkpɔ h̄irente. Meseisei ke tó ne Urópiima Yeesu Kirisi kupéneɔ aku n̄o nnya meýíékíyiki rikókori né we.

32 In pee sisoipipi kemúnjé kamí pee má kamí ne Efesi-pɔ pisoí kpáaree pinyine yare icarename tɔpu, yo kai yé né yóriye? In te pikpɔkpɔ ápi ye yisi, tóké mese n wai yare kapi ní ma re: Tɔ kóso kpine, lē nnya tóké n le t̄n níru.

33 Ani kape tíye unyine uké nó kíraaase: Aséncɔ kópe yèè isoi sone caaile.

34 Ani nómenécire t̄i ani músu n̄sone, áni kape akópe n wai. Pisoí ye nókenécɔpe wele pee ápi Uléecaa n nyu.

Ipiŋe tye ke pepee nkpɔ kémee n yisi api má?

35 Unyine yé pise re: Iye ke pikpɔkpɔ api ye yisi? Ipiŋe íye kapí ne peeri?

36 Pó uníri nkó! Aa nyu re pinsá rilukepipi n lukesi, ári yé fe riké lee?

37 Tipipi rinyine kaa ye lukesi re mpuri. In n la, risírepipi née rilukepipi féé rinyine. Ai kuléé kpee n lelune ricurruu kaa ye lukesi.

38 Uléecaa yee ye pee ripipi tē ipiŋe iyē kuu ní la he. Mpá ripipi ríye kuu ipiŋe yee ne ri n sá he.

39 Lifáakó ái linnéi isare ise má. Isoisare ye ne isee ikó kóólelenle, sinúipi isare ne impehē, ikpíntomé ikó ne iyē mpehē kɔ.

40 Limɛɔ ke keléecaa-pɔ likó ipiŋe íi ne ketē nté likó ipiŋe kóólélē. Keléecaa-pɔ likó nsone ne mmpehē, ketē nté likó nsone ne mmē mpehē kɔ.

41 Ituŋe ye imetéi cire mále, iwáre in imekó má, awárepi p̄ɔn kɔ amekó má. Mpá awárepi ricurruu áa metéi mese má.

42 Limɛɔ kai sónti liké kumúnjé kpe-i ke pikpɔkpɔ api n yisine n we. Pi ye pin pisoí n kulési, pi ye f̄onile, amá Uléecaa un pi n yukuse, ápi pee pí kai nkpɔ kpáne.

43 Pi ye kékulaa-i íwe n wele ápi kɔ páápú. Amá Uléecaa un píyei pi n yukuse, pi ye pee ríyu m mále pin kɔ páápú.

⁴⁴ Isoipinje nnyí kari nní n nyáni kapi ye kékulaa-i m má. Pin píyei n yisi, ipinje fale ke Nfáasone nn ye n he kapi máne. Lẽ nnya, isoipinje nnyí kari nní n nyáni ye wele. Limeco ipinje iyẽ ke Nfáasone nn ye n he p̄ ne k̄ wele.

⁴⁵ Lẽ nnya kai Uléecaa Nsímé ritelē-i wólaalē te: Usoi foí uyẽ ke Uléecaa uu n wa uu u séi re Atam ye kesoi pipi le kee nfáa n yé. Amá Atam t̄r̄o ye nní Kirisi. Ukemé ke Nfáasone nní we nn ye nfáa he.

⁴⁶ Ai ipinje ke Nfáasone nn ye n he ye p̄e mefoí we, amá isoipinje nnyí kari nní n nyáni ye nyi. Iyẽ ke Nfáasone nn ye n he ye kep̄ire s̄ntile.

⁴⁷ Ntaai kapi ne usoi foí m̄. Uyẽ ne ketē nté ukó le. Keléecaa ke ulirū p̄o léeri.

⁴⁸ P̄epe ketē nté n̄ we ye we yare uyẽ kapi ne ntaai m̄ meco. P̄epe keléecaa-p̄o n̄ we ye we yare uyẽ keléecaa-p̄o n̄ léeri meco.

⁴⁹ T̄s̄ ne neni wele yare uyẽ kapi ne ntaai m̄ meco. Limeco kari k̄ s̄nti t̄k̄e n we yare uyẽ keléecaa-p̄o n̄ léeri.

⁵⁰ Pimáreco, ne la ké nó maa re isoipinje nnyí kari nní n nyáni íi yé fe iké Uléecaa iȳopi kémee lom̄p̄o. Ai líka nnya, lelee ye n caai ái yé fe lík̄e pans̄e lícaaiciré.

⁵¹ Ani kutu ric̄o ké nsímé nnyine mee m̄ pékaalē nó símisi ani kóm te ári ntónéi kp̄ine. Amá t̄o kam ari ntónéi mmú ipinje féé conse.

⁵² Kumún̄é kuse kunyine-i ke rináat̄on̄ arí ha meyéne mese keyáa t̄r̄o ténine. Tin l̄e n té, pikp̄okp̄o api yisi api p̄e pans̄e pikp̄ociré. T̄o mp̄i, t̄o likumún̄é kp̄e-i nfáa m̄ má, t̄o ipinje féé conse.

⁵³ Lí meyík̄iyiki pise re ir̄opinje nnyí ye ye nní n caai iké pans̄e ícaaiciré, ir̄opinje nnyí ye ye nní n kpu iké pans̄e íkp̄ociré.

⁵⁴ Lel̄e ye n caai lin píyei m̄ pans̄e lícaaiciré, lelee ye n kpu lin k̄ píyei m̄ pans̄e líkp̄ociré ke nsímé mee n wólaalē nn p̄e s̄nti: M̄me mee nní re:

Pi nkp̄o feriȳe api n t̄ék̄é.

⁵⁵ Nkp̄o, áa nkp̄áni feriȳe!

Nkp̄o, mep̄ól̄o kaá ne n kóni ye ten̄e.

⁵⁶ Akópe nyee nkp̄o mel̄o waise, isé ye akópe n̄nan̄e heel̄e.

⁵⁷ Amá t̄o Uléecaa pakare kuú ne Ur̄op̄íma Yeesu Kirisi rint̄iki uú ne n̄nan̄e r̄o he ari nkp̄o feriȳe.

⁵⁸ Lẽ nnya pimáreco kec̄ire, nóin̄ep̄inje íi kape riȳo, áni kape n tin̄arente. Ani m̄p̄a píyei n ken̄aalē n̄on Up̄íma pik̄e n̄s̄one wai. Nór̄in̄écúruu ye nyule re pik̄e p̄e kani ukup̄en̄eco kémee n wai ápi yé méwoo wa.

16

It̄h̄o kapi ne Yerusalem-p̄o Kirisi pik̄o n s̄i

¹ Siw̄ó it̄h̄o kapi ne Yerusalem-p̄o Yeesu pik̄o n lénine nk̄o ye nkp̄eni mmú: Ne l̄e kai mewai m̄ má Uléecaa íc̄ap̄ine pik̄o p̄e Kalasii-p̄o n̄ we pisímé masile. N̄ók̄e k̄o pim̄ewai ritiki.

² M̄p̄a kew̄ent̄eyaa ukóso úye, m̄p̄a úye uké ye l̄e kuu yé n fe uu t̄h̄o uk̄eȳo-p̄o iyaa yekei. Ké ne n tuīp̄o, n̄on linn̄éi pic̄ap̄ine masí.

³ Nen píyei n tuīp̄o, né át̄el̄é w̄oi am̄ p̄e kani n lése re pik̄e ne nóin̄ét̄h̄o Yerusalem ha pa, ap̄i ne p̄ene.

⁴ Lin m̄ pise re ké rin̄écúruu ha, t̄o ne p̄e yé ns̄é tip̄ene.

L̄e ke P̄ōli uú ne piwai n náasi

⁵ Masetuwaani ketē kam̄ tíkin̄e ké ne nóken̄ém̄e tuīp̄o. Kei kam̄ c̄opune kelen̄e.

⁶ In n la, né nóken̄ém̄e siȳáa sinyine wa. Ticuruu in n la, am̄ nnyiȳe kumún̄é nn̄éi nóken̄ém̄é tone ani né léni am̄ ne kei kam̄ n s̄i t̄omp̄o.

⁷ Li we re ám neni la ké nó yé aní ne n tósu. Amá Upíima un n la, ne la ké nókenémee siyáa wa.

⁸ Amá né pree Efeesi kuyu-i tone Pantekooti keyaa aké ha ne tulu.

⁹ Ai líka nnya, mpa ké piláarə api kulúi ní we, li kei ncée né tápilele fouu ké ne pikei píima pinyine pree kuláa m má wa.

¹⁰ Timotee un nókenémee n tuiə, ani u yási nsəne, áni kape tíye uripə riké caai. Li we re menécə kuu Upíima pikei wai.

¹¹ Lē nnya, úka úu kape u lómiise. Amá ani u lé uké nkínine ne uncee sone uú ne kenémee pree. Tó ne Yeesu pikó picə ye u ménle.

¹² Ne urómárecə Apoloosi p̄ tinmóópusele re u ne Yeesu pikó picə piké nókenémee harə. Amá úu kahanə n ηmurei re u yé nkpréni tómpə. Lin píyei ne u rinsá, u yé harə.

Icélaa tərə ne iyáhaa

¹³ Ani kape ləpile, ani nfatene kémeé n we, ani itisi yási aní m páápú.

¹⁴ Ani mpa yo n wai ne níla.

¹⁵ Pimárecə, nə nyule re Sitefanaasi ne ukeyə pikó pree pifoí Akayii ketē kémee Kirisi ritiki api kə mese ne mese Uléecaa pikó kecəpe pipikei n wai. Lē nnya kam te ké nó pise re:

¹⁶ Ani nómenécire ricepise, ani pi ne p̄ nnéi pree pimécə mē ne pipikei n ηmóópúlē metene n we piké nó n séni.

¹⁷ Sitefanaasi ne Fərutunatuusi ne Akayikuusi mekame ye né larisile. Káni ní we, pree lē kani yé pree n wa né wai.

¹⁸ Pi rinékín ninukusele yare kapi nó n wa mecə. Ani lipite p̄ ipakare pípa ceri!

¹⁹ Uléecaa icápine yee Asii ketē kecáa ní we pikó ye nó yási. Akilasi ne Pirisili ne Yeesu pikó pree ye pikeyə-i n cápine ye nó yási, nó ne Upíima kupénecə kémee.

²⁰ Nópínémárecə nnéi pree nté ní we ye nó yási! Ani nómenécəpecire yáhaane ani memárecə pirane.

²¹ Né Pəoli, née rinécúruu ne kunénipe anó nnyé wói re ne nó yási.

²² Uye unsá Upíima n la, Uléecaa uké u rité! Maranata! A kam, Urópíima!

²³ Upíima Yeesu uké ípeeléé nó nyíse!

²⁴ Ne nónnénéi lalə nó ne Kirisi Yeesu kupénecə kémeé.

Títelē lírū ke Pṵoli uu Korēnti pikó n wóì

Lelēe rítelē ntí kēmēe ní we

Kaí ne rítelē foí kēwōle-me n kpíime, Korēnti pikó ápi kómēine. Lē nnya ke Pṵoli uu pi wōlu uké pi nyíse re uripṵo ye ne pi caailenle.

Lē ke ifaaci iyē ii n kériinēlē ye nni:

1. Pṵoli ye lē kuu Yeesu Kirisi itumē n le nkó símisi. Likēi lise kuú ne n náási yee re uké mpá yei tíyese piké Sáa Uléécaā ne Yeesu Kirisi ceri. Iwe ne ncón ye keméé piyēle, amá nniñe kuú ne mpá yo kahari (1-7).
2. Pṵoli ye Kirisi pikó pēe Korēnti-i ní we pise re piké kefa keese ne Yerusalem pikó pēe íwe m má he. Lē ke picṵo api meýǎ m má, liké pē kai m párilē yoriye. Ayu nyee pilénaane kari yé n fe ari Yeesu Kirisi nnya m má kecáá kemúnjé ró hele (8-9).
3. Pṵoli ye nyíse re u alari mále uké pitumē nṵome mēwai ne pinnṵosimé kési (10-13).

Iyáhaa

¹ Nēe Pṵoli yee Uléécaā mēla kēmēe Kirisi Yeesu utumē m pansē, ne urómáreco Timotee. Uléécaā icápine yee Korēnti-i ní we ne Uléécaā pikó picṵo nnéi pēe Akayii ketē nnéi kecáá ní we kari rítelē ntí wólu.

² Urósáa Uléécaā ne Upiima Yeesu Kirisi piké ípēelēe nó nyíse api kṵ nkíññiñe nó he.

Pṵoli ye Uléécaā pṵonēse

³ Tṵ Uléécaā pakare. Uyee Urópiima Yeesu Kirisi usaa. Uyee íwe ró n tē uu kṵ mpá yo kēmēe arókín niñukuse.

⁴ Uyee ye ntócnñ nnéi kēmēe arókín niñukuse uu re tṵoké ye kṵ fe tṵoké pēpēe ncón mpehē mpehē kēmēe ní we akó niñukuse yare ke uyē uu arókó n niñukuse mēco.

⁵ Ai linyine nnya, tṵ Kirisi íwe iyē icṵ meýǎ lele. Limēco ke Uléécaā uú ne Kirisi tikine uké ne arókín meýǎ niñukuse.

⁶ Mpá tṵn íwe n le, tṵ i lele re Uléécaā uké ne tṵ ritiki uké ne nṵanékín niñukuse uké kṵ nṵanéyu lṵ. Uléécaā un ye arókín n niñukuse, u lalē nṵoké nkíññiñe yē nṵoké ye ne fe nṵoké ne meróco íwe iyē icṵ kēmēé n kahari.

⁷ Lē nnya, tṵ ne nó tálēnle meýíkíyiki. Li we re tṵ pinyuwe máálenle nṵone re kani nní irṵwe icṵ n le, Uléécaā ye nṵanékín niñukuse n yare kuu arókó n niñukuse mēco.

⁸ Pimáreco, tṵ lalē ani ceri re tṵ Asii ketē kēmēe íwe píima lile. Háì irótisi íí ne tene, ai ró feriyē ari pēé m mūsu re ári yé pēe nfáa rikpá.

⁹ Amá tṵ ne pēe meýíkíyiki nkṵo kukpáhá pikóme masile ari ntókpṵo yṵsu. Li lē wale re ári kape ye ne meróciṛe n tálē, amá tṵoké ye ne Uléécaā yee ye pikṵokṵo kēmēe pisoi n yukuse n tálē.

¹⁰ Uyee nkṵo mmē kēmēe ró lése, uyee kṵ pilése ró kpáne. Meýíkíyiki karí ne u tálē te u yé kṵ pilése tṵ rikpá.

¹¹ Nṵ ne kṵ keyóme yáásile nṵn ne likēme ró léni. Pisoi meýǎ ne kerócaá keyóme yáásile, Uléécaā un lē nnya ró kpálē. Lē nnya ke pisoi meýǎ api sónti piké tṵ nnya kṵ Uléécaā pṵonēse.

Pṵoli ye lē kuu ní la uké wa conse

¹² Lelēe rikókṵori ró ní we ye nni: Ari níka kerófa-i ne meróciṛe cési. Kecíre ne kefa keese ne aseí nyee Uléécaā kēmēe n léeri karí ne mpá úye inipee-i pirókēi wa, aí ne tṵsu nókenēme. Uléécaā kēmēe kai léeri, aí sisoipipi mēwéésēsṵhṵ-i kai léeri. Uléécaā kefa kuú ne ró n fénne kēmēe kai léeri.

¹³ Ai liféé linyine kam nó wólu, lē kani nní ní kēéni nṵn kómēi memáá. Ne kṵ tálē te nó kam ani nṵone pikóme kpá ne kētṵ-pṵ re

¹⁴ kukéri kukéri ημανε kani neni kómēi. Nō nyule re Urópīma Yeesu un píyei m pεεμε, li yé tō nnya rikókōri nó wa yare kai kō nō nnya rikókōri tō n waine.

¹⁵⁻¹⁶ Lē kam ne tálē nnya kam péē la re nen Masetuwaani n tōsu, ké nó rilóólú. Nen kō Masetuwaani n leeri, am kō nókenémee pitiki kpá am lisōne melírū nó he. Kei kani yé péē ne mpa yo né lē am ne Yutee ketē sí.

¹⁷ Yare méwoo kam kemúnē kē wa, née íye? Née kam m maa re né lē wa, kesoi pipi memúnē kam lē musí nen kēyu ne kepire sōne?

¹⁸ Ne Unélééca, nsímé mmē kari mesére nó n yóólē rín kēyu ne kepire nkó.

¹⁹ Li we re Ulééca Kepipi Yeesu Kirisi nsímé ke tō ne Silasi ne Timotee ari nókenémee rin-yóó rín kēyu ne kepire nkó. Asei ase kuu má, nye nyee "εεε".

²⁰ Yeesu yee mesei lē ke Ulééca uu m maa re "εεε" u yé ró wa. Yeesu uyē kari ye kō ne ritiki arí ne Ulééca ríyu waise re "εεε" u lē kuu ró m ma wa.

²¹ Ulééca uyee tíyeselē te tō ne nnó toké tō ne Kirisi kupéneco kémee iníní kari. Uricuruu yee ró lése uu ukuwéé-mē yekei.

²² U nwói kerócáá wale uu Nfáasōne kerómee wai uké ne ró nyíse re u lisōne ne ró ménle.

²³ Ulééca ye nyánile! In te ne kiraasele, uké linyine né wa. Am la ké nó m pekēsi nnya kām nókenémee Korēti-i pεεpō.

²⁴ Ai rínaje karí ne nó wai re ani ne kefa tene. Nō nfatene kémee iníní piwai máalenle rísōne. Amá tō la re tō ne nnó toké kesē n keisi liké mpōonare nó n heelē.

2

¹ Am la ké nóanépō caaise nnya kam tihó re ám nókenémee pεεpōne.

² Néen nkpeni nóanépō n caaise, wōo yé pεe nō memáá né tipōo larukuse, insá nó mpi apōo kam n caaise?

³ Lē nnya kam títelé tē lē nó wói re nen píyei n tuipō, ám kapē nó mpi, nōo yé pεe rinépōo n larukuse kémee meníje mpōo caai yē. Ai céreise re ne ye nen mpōonare m má, li ye kō nónnénéi mmú n láárúle.

⁴ Ncōj píima kémēē kam péē we lin kewuu-i né mulú, nen meyíkíyiki tēni am ne rítelē tē nó wólú. Amá ám nó wói re nóanépō aké caai, ne nó wói re ani ceri re ám kusa nó la.

Piké uwaikópekō akópe sárei

⁵ Asei kecáá in te unyine ye pisoi apōo caaise, aí né kuu wa, amá nónnénéi apōo kuu caaise. Am kapē ne rinnákíise nnya, né re nómenéyá apōo kuu caaise.

⁶ Lē ke nómenéyá ani nní u rincóise ye ne u piye.

⁷ Li nkpeni tu re nōké lē u sárei, ani urikiη niηukuse, mpōo caai píima nnyine rín kapē ne rí ka nké u n lóise nnya.

⁸ Lē nnya kam nó welu re ani n wai liké n nyíselē te nō u lalē.

⁹ Lē nnya kam títelé tē nó rí wói yee re ne péē lalē ké nó peē ké yé te nō mpa yo kémee ripakare má née áni má.

¹⁰ Nōn úye uakópe n sárei, né ne kō liute sáreile. In te né ne nnyine má ké unyine sárei, ne nó nnya liute pisárei masile yare kai Kirisi kémee m pise.

¹¹ Ne lē wa re Setani úu kapē ne ncée n yé uké ró feriyē nnya. Li we re tō umela kuú ne n náási rísōne nyule.

Lēle Turowaasi-pō Pōoli ripōo n caaise

¹² Kumúnē kpe-i kam Turowaasi-pō Kirisi Nsímé Kεcire piyóó rí hápō, Upíima ye ncée né tápílele re ké pinékei wa.

¹³ Mpa ne lē, tinépōo ye pεe caailenle, kām unémáreco Tiiti n yé nnya. Am pεe Turowaasi pikó-i yisi am Masetuwaani ketē sí.

Yeesu Kirisi yee ye t̄tyese kari ye feriyē

¹⁴ Uléecaa yee ipakare te, uyee t̄tyeselē kari Yeesu kupénecō kēmee meséere feriyelē t̄on menán̄e-nan̄e nn̄on s̄one. T̄ó kuu ye ne ritiki p̄soi apí ne n̄pá yei Kirisi ceru yare tulaali kpáhákó kapi f̄ó.

¹⁵ Tō Kirisi utulaali le Uléecaa keyu-i ne p̄e ke Uléecaa uu n lo ne pepere mp̄olecee n t̄ikilē kēmee.

¹⁶ Tulaali uyee pepere nn̄i mp̄olecee n t̄ikilē kecáá kukpáhá kunyine mále, kpee ye usoi n̄ kpu. Amá ku p̄e ayu ke Uléecaa uu nn̄i n lo kecáá kukpáhá kunyine le kpee ye nfáa n he. Lē n̄nya, wóo kecire yee tulaalē te u yé lipikei p̄e wa?

¹⁷ T̄ó, ári picō meyā p̄ee Uléecaa nsímé ne n kpéense mecō we. Amá Uléecaa yee t̄ó tumme t̄on urinyiri ne aseí uin̄p̄ee-i s̄imisi t̄ó ne Kirisi kupénecō kēmee.

3

Nkóm̄eine fale kēmee p̄ikeikó kecáá n̄stmé

¹ Nō nkp̄eni nyáni yare meróciere kari n̄ó nyíse, née íye? Née yare ke picō api ye n wa mecō li kō t̄ó p̄ise re piké r̄itelé keróciáá w̄oi t̄oké n̄ó nyíse n̄oké kelenē r̄ó c̄eri? Née li p̄ise re n̄óoké r̄itelé keróciáá w̄oi t̄oké picō nyíse piké kelenē r̄ó c̄eri?

² N̄orínécúruu, n̄óo r̄itelé ke Kirisi uu keróciáá n w̄oi. Arók̄in̄ kēm̄é kapi ri w̄olaalē. N̄ó ke p̄soi api ye ne r̄ó c̄eri. P̄soi nn̄éi yé fe api r̄itelé t̄ē ceru api kō ri keeni.

³ N̄óo aseí kecáá r̄itelé ke Kirisi uu ne p̄irók̄ei rint̄iki uu ne w̄olu. Ai k̄éw̄ole meni menyine kapí ne ri w̄oi, amá Nfáas̄one mee Uléecaa kēmee n léeri kapí ne ri w̄oi. Ai kō ap̄arekp̄ancúkú kecáá, amá s̄isoip̄ipi ak̄in̄ kēmee kari w̄olaalē.

⁴ Kari Kirisi ne rint̄iki t̄on ne Uléecaa tálē n̄nya kari lē s̄imisi.

⁵ Ai re tō músu re t̄ó fe ari ntón̄an̄e c̄ire ne linyine wai. Amá Uléecaa n̄man̄e yee ye t̄tyese kari ye fe ari li wai.

⁶ Uyee t̄tyese kari panse nkóm̄eine fale kēmee p̄ikeikó. Ai isé w̄ole-w̄ole ke Uléecaa uu nkóm̄eine fale kēmee r̄ó p̄alē, amá unfaa kuu r̄ó p̄alē. Isé w̄ole-w̄ole yee ye ne nk̄p̄o ka, amá Nfáas̄one p̄ó ne ye usoi nfáa hele.

⁷ Uléecaa ye p̄ee meke-e-me ap̄arekp̄ancúkú kecáá uis̄é w̄óile umeȳōpi am̄e p̄ee likum̄ún̄é kpe-i n t̄élu. Moisi keyu ye p̄ee t̄élule hái, Isiraȳeli pikó apí ye p̄ee fe piké u riwer̄ii. Ai kō re meséere ke Uléecaa meȳōpi m̄ē am̄é p̄éé we. In te isé yee ye ne nk̄p̄o n̄ ka yé fe ii lē nyíse re Uléecaa meȳōpi am̄e kusa piye,

⁸ íye ke Nfáas̄one mee ye nfáa n he p̄ó yé p̄ee mese wa?

⁹ In te isé yee ye n t̄tyese Uléecaa uu ne p̄soi túhaane pinsímé nn̄ kpi ye fe ii r̄ó nyíse re Uléecaa meȳōpi am̄e kusa piye, íye ke Nfáas̄one mew̄ai p̄ó yé p̄ee mese wa? Ai n yé t̄tyesele ari panse aseí p̄ite Uléecaa in̄p̄ee-ii?

¹⁰ T̄ó fe arí maa re t̄on meȳōpi mee p̄ee meke-e-me n t̄élu met̄éi ye nkp̄eni kpule. T̄on p̄ee meke-e met̄éi ne neni mekó m̄ m̄ún̄eisen̄e, t̄ó fe arí maa re neni mekó ye me fele ái nk̄ar̄ipi.

¹¹ Asei kecáá, in te lelee ái meséere n̄ we yé fe ai nyíse re Uléecaa meȳōpi am̄e kusa piye, íye ke lelee meséere n̄ we p̄ó yé p̄ee mese wa?

¹² Tō ne meȳik̄iyiki t̄alen̄e n̄maa. Lē n̄nya karí ne tiróp̄ó ne kefa keese s̄imisi.

¹³ T̄ó, ári ye Moisi mecō ken̄ír̄ipi k̄éyu yarii. U ye p̄ee lē yariile re Isiraȳeli pikó apí kap̄e yē lē ke meȳōpi mee am̄e ye n n̄án̄ai am̄e ye meketō n tu.

¹⁴ Amá li p̄ee kun̄ís̄i pi ric̄ole. Hái ne neni-me, pi ye pin nkóm̄eine kpure atelé n keeni, ken̄ír̄ipi keese kee ne k̄éyu pi hilalen̄e, apí fe piké ke lese. Ai líka n̄nya, Kirisi kupénecō kēmee n̄man̄e ke ken̄ír̄ipi k̄ē ake ye usoi keyu-i le.

¹⁵ Hái ne neni-me, pi ye pin Moisi Isé Atelé n keeni, kun̄ís̄i kpee ne wele kun c̄olē.

¹⁶ Amá yare kai n w̄olaalē te úye yèè un p̄íyei uncee rin-yá un Up̄iima-m̄ē m pansep̄o, kun̄ís̄i yèè lele.

17 Upíima uyē kapi nté n tee yee nní Nfáasone. Kei ke Upíima Nfaa nn ní we ke usoi uu ye ne uripō n we.

18 Lē nnya, tó mpí nnéi siyu-i ke kunísí áku nní ní cólē, Upíima meyoopi ye mesére ró tēlusele yare kenípeenyáni kēmeē. Upíima ye ró panseserile tóké kam tóké ne menyíne u wa. Meyóopi ne metéi píima mee mesére ní taálē kēmeē kai lē wai.

4

Ari líka tu, amá Ulééca yē pēe umemá píima tó rimútse

1 Ulééca yee Unfanare kēmeē upikéi ró pa. Lē nnya ke ikari íi ró tenelē.

2 Tó piwahakei pēe isei ní we kesile. Ari nnóme ne pirókéi wai, ári kō Ulééca nsímé kénjéelē. Amá tó nsímései yóolenle lin kpáiiilē. Meróla mee re mpá úye uké yé te tó Ulééca inipēe-i aseí pite le.

3 In te Nsímé Kεcire kari n yóólē ye pisoí kuḡmaha we, pēpēe m pōlu knn kuḡmaha we.

4 Ke ketē nté uyóopi Setani uu inípeē pi rinhíla nnya, ápi pēé ne nsímé mmē kefa tene. Uu ye ḡmurei piké mmetéi mee n wariye yē. Metéi mē kēmeé ke Kirisi meyoopi ame léemelē. Kirisi uyē kēmeē kai Ulééca léselē lin nyáni.

5 Ari yóólē te pisoí piké tirócúruu n nyáni, amá Upíima Yeesu Kirisi kari kekpeé waiselē. Tó ye maa re tó ne Yeesu nnya nópinékéikó le.

6 Ulééca yee mekeē-me ní maa re: "Metéi meké kuḡmaha-i ta" metéi cire mee arókinḡ kēmeē tapaalē. Uyee pēé lalē uké tó rikpáiiise. Lē nnya kuu umeyóopi mee Kirisi keyu kēmeē n kpáiiilē tó céreise.

7 Tó we yare sipéretúhu kēmeē kapi lisone píima rimpólō. Ai pēé n nyíselē te ái tóo linyine tulaalē, amá Ulééca nnaḡe mee linnéi wai.

8 Iwe nnyí nnéi ncōpuri yee ró kálaalē in tó nyíkilē, amá ái ró feriyē, ári nyu íye kari yé wa, amá ári pēe ripóó fóm te li piluke ró masile.

9 Pisoí ye ró wéékuselenle, amá Ulééca úu ró fóm. Keteni-i kari laanu, amá ári kpu.

10 Mesére kari Yeesu nnya mpá yei nkpō heirente, Yeesu nfaa nké ne kerómēe n nyíselē nnya.

11 Tó nfáa mále, amá mesére kari Yeesu nnya nkpō heirente. Li nyíselenle re mpá tōn n kpu, unfaa ye irópiḡe-i wele mesére.

12 Li nkpō tó risale nóóké ne nfáa m má nnya.

13 Li Nléécaasimé ritelē-i wólaalē te: Ne ne kefa tenele nnya kam símisi! Kemúnḡ keke kē kari kesē nfatene kecáá má. Karí ne kefa n tene nnya ke tóo kō símisi.

14 Tó meýíkíyiki nyule re Ulééca yee Upíima Yeesu pikpōkpō kēmeē n yukuse yé kam uu kō umecō tó yukuse uu tíyese tó ne nnó ari Ulééca kekúrí sí.

15 Nó nnya kari lē nnéi wai re Ulééca uké mpá yei meýá ne pisoí kefa fénne piké u ceri, pisoí pēe yé u m pōnēse piké kō ne kulúí n kpáriise pin umeyóopi taáselē nnya.

Iye ke usoi uu yé nfatene kēmeé n we?

16 Lē nnya ke tirópóó ári ye pikai caai. Mpá irópiḡe nnaḡe mmú nn n teneri, nfáa ke Ulééca uu ró n he ye mpá keyáa kéye mpape kpáselenle.

17 Lē nnya, neni mewee mmé-i iwe kari n le íi líka tu, íi ye kō náḡai. I yé kam íi meyoopi píima menyíne ró he meteneciré.

18 Ai lē kapi ye ne inípeē n yé kecáá ke tóo músu. Lē kapi ye ne inípeē n yé ái ye náḡai, amá lē kápi ye ne inípeē n yé pō ne liteneciré le.

5

1 Tó nyule re irópiḡe nnyí kēmeē kari nní ní we ye we yare kucáḡí kunyine. Kun píyei n fori, Ulééca ye keyómēca-pō kēyō kee yé mesére ní we ne ró mémpole. Ái pisoí pēe ke mō, amá Ulééca yee uricuruu ke mō.

² Tò kò wēle tòn kucánjǐ kpē metene ñmòpu, tòn meyíkíyiki káipi tóké keróyo kēe keyómecaa-pò ní we kémee lompo.

³ Asei kecáá, tòn píyēi keróyo ke-i n lompo, Uléecaa úu ye menmane ró leepò.

⁴ Kumúnjé nkú nnéi kari nní irópinje nnyí kémee ní we, tò ñmòpule yare ncōni mee ró nyíkílě. Ai re tò lalē tóké irópinje nnyí kémee le, amá tò wéésilē tóké ipinje yee meséere ní we kémee lō, liké wa re lelee ye n kpu ye nfáa teneciré kémee lompo.

⁵ Uléecaa yee tíyese re liké lě kerómee conse. U unfaa ró hēle. Lelee nyíse re u kale uké lě kuu tó riñnyí ró pa.

⁶ Meséere kari ikari má. Tò nyule re kumúnjé nkú nnéi kémee kari nní irópinje nnyí kémee ní we, tò Upíima ketone ne ketaa wēle.

⁷ Asei kecáá, nfatene karí ne sōne, ái lě kari n nyáni nnya karí ne kefa tenelě.

⁸ Tò mesei ikari mále tòn la tóké irópinje nnyí kémee le tóké Upíima kémee ketónē ha.

⁹ Lě nnya kari kò náasi re mǐpá tòn irópinje nnyí kémee n we nēe tòn ikeméé n le, irósoi iké ne u n sá.

¹⁰ Lě nnya kai pise re ntónéi mmú, mǐpá úye uké ha Kirisi uké ne u túhaane. In te úye ye lisōne nēe líkópe unfaa kémee wa, liute uu umewai ihéé yósu.

Kirisi ye tó ne Uléecaa kecōpe nsímé nyóonse

¹¹ Tò nyule re li pise re piké ye Uléecaa wuri. Lě nnya kari ñmóópúlě te pisoι piké ntósímé ñmurei. Uléecaa ye ró nyule ñsōne. Ne kò nyáni yare nǒ ne kò ró nyule ñsōne.

¹² Ani kape n nyáni re merócíre kari kò pinyíse nó kpálě. Amá tò lalē nóké ncée yē nóké tó nnya rikókōri n wai. Lě kémee, nó ye nnyine yē ani ye ne pepēe ye lě ke inípeē ii ye n yé ne ríyu n wéési séése. Pē ápi ye lelee rikínjé kémee ní we waise.

¹³ Tòn isòhò n tori, tó ne Uléecaa nkó ye mmě. Amá tò nǒ kémee ne ntóyukpáii nnéi wēle.

¹⁴ Nla ke Kirisi uu ró ní nyíse ye tirókínjé-i wēle ari ye péé ne nsímé mmú ñmurei re usoi use kóló yee pisoι nnéi kecáá kpu. Kuu nní ní kpu nnya, pisoι nnéi ye kpule.

¹⁵ U pisoι nnéi kecáá kpule re pepēe nfáa m má ápi kape kò ne piisoι n le yare pimékó cire-i kapí we. Amá Kirisi yee pikecáá ní kpu uu kò pikpòkpò kémee yisi nnya kapí we.

¹⁶ Lě nnya kári kò nkpéni úka nyáni yare kapi ye kesoimunjé ne n yé mēcò. Mǐpá karí pēe mēkēe Kirisi ne kesoimunjé kémee n nyu, ári kò nkpéni lě u nyu.

¹⁷ Úye ne Kirisi pin timpéne, liute ye panselē lifále ke Uléecaa uu n wa. Likpure ye tómpòle, lifále ai léeri.

¹⁸ Uléecaa uyēe ne Kirisi rintíki uú ne tó ne uricuruu kecōpe nsímé nyóonse kémee kai léeri. Uyēe kò ró forii re tóké pisoι picò ne kam piké u ne pē kecōpe nsímé nyóonse.

¹⁹ Kirisi ke Uléecaa uú ne ritiki uú ne uricuruu ne pisoι kecōpe nsímé nyóonse, uu pimewai kópe kpísi uké ne pikéi wa. U ró forii re tóké pinyóonse pē nsímé riyóó.

²⁰ Lě nnya, Kirisi yee ró tumme re tóké nté upikeikó pēe ne urinyiri n tú. Tó ke Uléecaa uú ne nní tíkilě, ari ye pisoι sélei re: Ani Kirisi rinyiri nnya ñmurei piké nó ne Uléecaa kecōpe nsímé nyóonse.

²¹ Kirisi úu akópe áka má, amá uyē ke Uléecaa uu arókópe cōne. Uyē nnya ke Uléecaa uu nkpéni ró kpíilě te aseí pite.

6

¹ In lě, ke tó ne Uléecaa ari nní kesé n keisi nnya, tò nó pise re áni kape tíyē kefa ke Uléecaa uú ne nó n fénne liké méwoo wa.

² Uléecaa ye maa re:

Kai itunje n tu re ké íwe nó tē ne ne kutu nó ricòle,

ke keyáa ke n tu re ké nǒányu lò, ne nó comele. Lě nnya, ani kò te itunje yee nkpéni lě tu re Uléecaa uké íwe nó tē, keyáa kēe tu re uké nǒányu lò.

³ Ai tu re tóké unyine ncée he uké fe uké pirókēi kēmee ró kési. Lē nnya kari ημόόπυλῆ τε úka úu kape tó nnya Uléécaā kupénecō kēmee loó.

⁴ Amá tō lalē pisoī piké merówee ritiki piké kō yē te tō Uléécaā pikeikó le ne kefa kesē. Lē nnya kari ncōη ne mpári ne mpóocaaī kēmee merócīre múilē tōn kahari.

⁵ Pi ró káiile api hánesi, api pisoī talaankeē re piké pitele ró wa. Pikei api ró pelu ari kō kunōnkū ne nkū finē.

⁶ Ari lē ke irósoi ii n kpáiiilē ne merónyuwe ne merócīre pimúlú ne merówai sōne ne Uléécaā Nfaasōne ne lē kari níla yíkíyiki m má

⁷ ne nsímēsei písímé ne Uléécaā nnaηe kpísi arí ne nyíse re tō Uléécaā pikeikó le. Asei likó leē irótōpilū kari ye ne uláarō rintiki ari ye kō ne merócīre tápisi.

⁸ Pinyine ye ríyu ró waisele, picō pin isei ró waise. Pinyine ye ró pakarentele, picō pin tó lámaankeē. Pi ró nyánile yare pinóome in kō ne asei kari símisi.

⁹ Pi waille yare ápi ró nyu, pin kō ne ró nyu rísonē. Pi ró nyánile yare tō kpuwaaenle, tōn kō pēé ne nfáa má. Pi ye ne nkpō ró n lalē, amá ápi ye pēe ró kō.

¹⁰ Pi ye n lalē piké tirópōō caaise, amá lin pēe mesére ró láarú. Api ye re tō píwekōó le, amá tōō pēe pisoī meyā memá waise. Te ári líka má, in kō ne tōō mḗpá yo má.

¹¹ Nó pirósáne Korēnti pikó, ani kō te tō nó símisile ari kpáiiise re tō nó lalē ne kefa kesē.

¹² Ari sirófa nó pesí, nóō nósinefa ró pesí.

¹³ Lē nnya kam nní nó símisi yare sinépipi. Nóóké kō nósinefa merócō ripérése.

Kirisi pikó piké pēpēe ápi Kirisi ne kefa n tenelē ne pimēcīre tō

¹⁴ Nó ne pēpēe ápi Kirisi ne kefa n tenelē áni kape ye ripéne, ái kō pēe re li ye lē tipéne. Iye ke lisōne ne líkōpe ai yé fe ai péne? Iye ke metéi ne kunmaha aku ye ripéne?

¹⁵ Iye ke Kirisi ne Setani ápi yé fe ápi kómēine? Yo yēe yé fe ai uyēe Kirisi ne kefa n tenelē ne uyēe úu Kirisi ne kefa n tenelē péne?

¹⁶ Yo ke Uléécaā keyō ne piléē kenýōōnse ake pénelē? Tó ne Uléécaā yēe nfáa n te keyō le, yare ke Uléécaā ricuruu uu m máa re:

Né kam am pikecōpe n we tó ne pē tōn sōne.

Ne sōnti ké Piuleecaa, pē piké kō panse pinésoi.

¹⁷ Uléécaā uu kō kpá re:

Lē nnya ani mpuri sane pikó pē kecōpe le, ani iyaa n we.

Ani kape ne líkperinkpekōó líka rikō, néeké pēe nó yōsí.

¹⁸ Ké pēe nóunésáa, nóóké pēe pinéηmáne ne pinékpére.

Né Upíima rínaηe nnéi ute, née lē ma.

7

¹ Pinésáne kecīre, tōō lē ke Uléécaā uu m máa re u yé wa te. Lē nnya, tóké mewai kópe mee ye ipiηe ne rikīη n caai heere. Tóké n ημόόπυλῆ, irósoi iké n kpáiiilē tōn rísonē Uléécaā wuru.

Lēlē ye Pōoli mpóōnarē n he

² Ani kape nósinefa né pesí! Ari úka líka caai. Ari úka riwárarase, ári kō úka líkō yōsí tóké n te.

³ Ai akópe kam nó pālē nnya kam lē símisi. Yare kam pimáa m mási, mḗpá lin nfáa née lin nkpō, tō nó lalē meyíkíyiki.

⁴ Ne ne ripóō nó láarúle meyá. Nóinéecō ye rikókōri né wele rísonē. Nō ye nnécōη nnéi kēmee rinékīη niηukusele ai pēe meyá né n láarú.

⁵ Háī karí ne Masetuwaani ketē kēmee n tuipō, ári mewénte yē. Iwe nnyí ncōpuri kari kei yē. Tó ne picō picéηaankeē ye mpí, iwame ye kō nnyí kerófa-i.

⁶ Amá Uléécaā yēē pē apō nyēe n caailē ikari rikpásele. Uyēe tíyese ke Tiiti mekame ame ikari tó rikpáse.

⁷ Ai umekame ημανε μεε ikari né rikpáse, amá kuu kó né n símisi lē kani kó uyē ikari rinkpáse yeε kó ikari né rikpáse. U ró símisi re lelee n wa ye nó ricónle hái nòn la nóké piyéne né rikpá, nòn kó kenécáá tópu. Lelee tíyese kai meýánsei né larisi.

⁸ Mpá rítelé tē kamí peε nó n wóipó tin nóanépó n caaise, ám nkpéni ne ri téni. Ne nyule re rítelé tē ne peε kumúηé kunyine-i nóanépó caaisele, amá am nkáripí ne ri téni.

⁹ Li nkpéni né láárúle. Ai re kam nóanépó n caaise nnya, amá ke nónnépócaai nn n tíyese ani mefine conse nnya. Ulééca yeε peé la re nóanépó aké lē caai. Ai peε nkpéni mese wai re ári líka nó caai.

¹⁰ Mpócaai μεε Ulééca kέμεε n léeri yèè meýíkíyiki tíyesele usoi uu mefine conse, Ulééca uu uriyu lólu. Ari mmē téni. Amá mpócaai μεε ketē nté likó kέμεε n léeri yèè ne nkpó kale.

¹¹ Tinétele ye nóanépó caaisele yare ke Ulééca uu rí la: Ani ripaí kuláa píima kpē kai nkpéni nó rí wa. Ani yē kani nkpéni ríla m má re nóké lisone n waii? Ani yē kani nkpéni ne nóanékópe piyámne n yóneε? Ani yē nómenéwai kópe men nkpéni nó cónlēε? Ani yē nòn nkpéni riwure máa? Ani yē nòn nkpéni meýíkíyiki wéési nóké piyéne né rikpáa? Ani yē kani nkpéni n ημόópúlēε? Ani yē kani nkpéni rí la nóké uwaikópekóó kutu ripasaa? Nó linnéi wale aní ne nyíse re áni nsímé mmē kέμεε líka caai.

¹² Ai uyee akópe n wa née uyē kapi akópe n wa nnya ke née rítelé wói. Amá ne lale nóké ncée yē nóké Ulééca inipeε-i nyíse re nó kerópire nyenule.

¹³ Lē nnya ke nómenéwai ame ikari tó rikpáse.

Ai nkínñiηe ημανε kaí ne ripá. Ke Tiiti uu nókenέμεε ne mpóonare n yisime re nó nónnénéi ukumíri peseme nnya, li ró láárúle ái ne kusa.

¹⁴ Ne ukeyu-i nó pakarele, áni isei né lukeise. Tó ye mesére aseí nó símisile, ai kó nkpéni nyíse re ne alari mále ké Tiiti keyu-i nókenécáá rikókari n wai.

¹⁵ Kumúηé kpε-i ke Tiiti uu peε nókenέμεε rí we, nó peε u waiselenle, ani kó kusáne u yósu rísonε. U ye likecáá léisele uu nó n la ai tósu kuú peε nó rí la.

¹⁶ Li né niñule re ne fe am ye mpá yo kέμεε ne ripóó nó larisi.

8

Nfanare kέμεε píheε

¹ Pimárecó, tó la tóké lē ke Ulééca uu ne Masetuwaani-pó uicápine kefa n fénne nó símisi.

² Li peε ncón píima kέμεε pí tanle aí ne pí peikeε hái. Mpá ke íwe íí peé ne pí n tónaalē, piakin ye peé niñule, api peé ne nfanare he.

³ Ne ne inénipeε yenle re mpá úye yeε meýéne mese lē kuu kuhεε rí we he, hái api fáause piricuruu mela kέμέé.

⁴ Pi peε tó ricónle re tóké ncée pí he pē piké kó pilikó he piké ne Ulééca pisoi peε Yerusalem-pó rí we lémpó.

⁵ Pi wale ai tósu lē karí peε m músu. Pimecire kapi mefoí Upíima pa, api kó limemáa pimεcire ró pa Ulééca mela kέμέé.

⁶ Lē nnya kari Tiiti pise re uké nókenέμέé hapó uké lē liké ne kétó tu yare kuú peε ríla pikεi pē n kóraane mecó.

⁷ Nó pimámá le Ulééca likó nnéi kέμεε. Nó nfatene mále nòn kó nsímé nyu, nó kó Ulééca likó picére masile, áni kó siká má. Nó kó ríla ró nyíselenle. Lē nnya, ani kó mewai sone mmé kέμεε nólinékó ne nfanare he.

⁸ Ai re isé inyine kam nó pālē te ani i ritiki nnya kam lē símisi. Lē ke picó api nní rí ημόópúlē nnya kamí la nóóké kó ncée yē nóké nyíse re nó mesei ríla mále.

⁹ Nórinécúruu ye nyule lē ke Urópíima Yeεsu Kirisi uu ne kefa nó n fénne. U peε umámá le, uu nó nnya umεcire waise úwekóó re uké uiwe ne ritiki uké ne nó waise pimámá nnya.

¹⁰ Lē nnya, ne la ké nkpéni nnékó nó maá ítəhə nnyí nsímé kέμέé. Lelee yé pikεi nó wa. Nóo yemi pifoí ítəhə nnyí kemúηé wa, nóo kó yemi mefoí nóinékó pa yare kani yé rí fe.

¹¹ Lẽ nnya, ani nkpr̄eni pikei pẽ wa ńs̄one ne k̄et̄o-p̄o yare kani yé ń fe ani wai ne kefa keſe yare kaní p̄ee n kóraane meɔ.

¹² Uſoi yèè un ne kefa keſe n he, pi ye uih̄ee iyē ȳosile ńs̄one. Aai l̄ẽ k̄ari m má kapi ró písei.

¹³ Ai re n̄oké n̄omenéc̄ire íwe t̄a n̄oké ne pic̄o l̄é. Li piſe re nó ne p̄ẽ kani nní ń l̄eni n̄oké kuɔ m má.

¹⁴ Líka ái itun̄e nnyí k̄em̄ee nó párl̄ẽ. N̄o mále n̄on pic̄o fe. Nó fe ani p̄ẽ kai m párl̄ẽ l̄eni. Lin k̄o píyei n ka lin nó rimp̄arí, p̄ẽ pin m má, api k̄o nó l̄eni. L̄elee yé tíyese ani n̄onn̄enéí mmú n s̄a.

¹⁵ Yare kai Nl̄écaasimé ritel̄é-i n wólaal̄e te:
P̄epe meȳá n k̄oai ápi líka pic̄o san̄ai,
líka ái k̄o p̄epe nk̄aripi n k̄oai rip̄arí.

Tiiti ne upisenc̄o keɔáá ns̄imé

¹⁶ Ne Ul̄écaaa pakare re u n̄nm̄ópú mm̄ẽ kam̄ p̄ee n̄okenéc̄áá m má n̄o Tiiti k̄em̄ee wa nnya.

¹⁷ T̄o u maa re uké n̄okeném̄eé hap̄o uu n̄murei. Uricuruu ye p̄ee rih̄ole ńs̄one re uké n̄okeném̄eé hap̄o.

¹⁸ U ne ur̄ók̄o use ȳee Ns̄imé K̄ecire n ȳóól̄e pin Ul̄écaaa ic̄apine nn̄éi k̄em̄ee u waisel̄e kari tum.

¹⁹ Ai k̄o kp̄a re ic̄apine iȳee u lese uké ró s̄arū t̄oké ne nfanare pikei mpí p̄ee nní ar̄ónipe-i ń we keɔáá m paíl̄ẽ. L̄elee yé Up̄iima meȳoapi lese ai nyíſe ai k̄o l̄e kari ńla m má t̄oké ne pic̄o n l̄eni lese ai nyíſe.

²⁰ Ari la unyine uké fe uké ró k̄esi re ári ít̄oh̄o píima nnyí kapi nní ar̄ónipe-i n wa keɔáá ńs̄one paíl̄ẽ.

²¹ Ai Up̄iima keyu-i n̄mane, amá ne p̄isoi siyu-i karí la t̄oké wa yare kai m piſe.

²² T̄o k̄o ur̄óm̄areɔ use pi ritikisele. T̄o mepeh̄ẽ kulúi k̄em̄ee u peenle ari ȳenu re úu sik̄á má. Uu kusa k̄o nkpr̄eni ne rip̄óó nó láarú. Li k̄o nkpr̄eni ikari pih̄ee u rikp̄asele re uké nó l̄é.

²³ In Tiiti, uyē ne unésenc̄o le un k̄o n̄okeném̄eé unék̄eic̄o. Pim̄areɔ pic̄o p̄ee u n tíkil̄e p̄ó ne Ul̄écaaa ic̄apine pitume le. P̄ee keisile re piké ne Kirisi ríyu waise.

²⁴ Ani pi nyíſe re n̄o meȳík̄iyiki ńla mále, p̄isoi piké p̄é ne Ul̄écaaa ic̄apine-i yé te n̄o m̄esei ńla mále, api k̄o ceru re ne alari mále ké n̄okenéc̄áá rik̄ók̄ari n wai.

9

L̄ẽ kapi ne pim̄areɔ p̄ee Yerusalem-p̄o ń we n l̄enine

¹ Ai nkpr̄ani piſe re ké ít̄oh̄o kani yé ne Ul̄écaaa pik̄ó Yerusalem-p̄o ń ha keɔáá nnyine nó w̄óí.

² Ne yē te li n̄orinéc̄urruu rip̄óó wale re n̄oké pi lémp̄o. L̄ẽ nnya kam Masetuwaani pik̄ó k̄em̄ee n̄okenéc̄áá rik̄ók̄ari wa am pi maa re pim̄areɔ p̄ee Akayii keteni-i ń we ye hái yemi-me pim̄ecire pic̄apine máálenle re piké t̄oh̄o. N̄opin̄én̄m̄ópú ye tíyesele pim̄eȳá apí n la piké t̄oh̄o.

³ Mp̄a ne l̄ẽ, pim̄areɔ mpí kam n̄okeném̄eé tump̄o n̄oké meȳík̄iyiki n̄omenéc̄ire n c̄apine yare kam ní ma nnya. Ne ns̄imé mmú k̄em̄ee n̄okenéc̄áá rik̄ók̄ari wale. Am la liké wa re méwoo ye me.

⁴ Insá l̄ẽ, t̄o ne Masetuwaani pik̄ó t̄on n hap̄o, n̄ansá kahan̄e n̄omenéc̄ire n c̄apine, isei yé ró li re t̄o ne méwoo rip̄óó nó larisi nnya. Isei ye k̄o n̄ó ticurruu len̄e.

⁵ L̄ẽ nnya kam̄ musí re li nyam te ké pim̄areɔ p̄ẽ tin̄m̄ópúſe piké ne kek̄p̄éé né wa piké ha ít̄oh̄o iyē kani ní maa re nó ne kefa keſe pa keɔáá m paíl̄ẽ. Ké ne n tuīp̄o, pin linn̄éi nȳóonsente api yekei. Kei kai yé p̄ee nyíſe re kefa keſe kaní ne t̄oh̄o, áni kefa k̄em̄ee t̄eni.

⁶ Ani n nyu re úye un nk̄aripi n lukesi, nk̄aripi kuu ye kpasi. Úye un meȳá n lukesi, meȳá kuu ye kpasi.

⁷ Li pise re n̄pá úye uké ne urip̄o he yare kuu urikiŋ-i n wa. Uu kape ukēfa-i n tēni, ai kape kō ne r̄naŋe. Li we re uyee ye ne mp̄ōnare n he ke Uléēcaa uú la.

⁸ Uléēcaa yé fe uu n̄pá yo mpuri nó he, líka ai yé pee píkai nó ripárí, ani kō n̄pá yo meyá m má n̄n ne mewai s̄one wai.

⁹ Lē kai Nléēcaasimé ritelē-i wólalē te:

U ye ukēfa nn̄í ne píwēkōó lis̄one wale, mesére ke unfanare n̄n we, r̄n ye tene.

¹⁰ Uléēcaa yee ye ipuri ulame he uu lukesi uu kō iluke u he uu le. U yé kō n̄ lē kai nó m pise he, uu kō tíyese ai meyá wai n̄nnéf̄anare pikēi p̄o ne n taálē.

¹¹ U yé tíyese ani n̄pá píyēi m má ani ye ne mesére n nyíselē te n̄ nfanare pikēi piwai lalē. PISOI meyā yé pee n̄línēhēhēe kani pi m pásii nnya Uléēcaa p̄ōnese.

¹² Lēle pi m p̄arílē kani lē pi pa. Ai Uléēcaa pISOI ŋmane ke nfanare pikēi mpí api yóriye. Pi kō tíyesele pISOI meyā pin Uléēcaa p̄ōnesente hái.

¹³ Nómēnēwai mmé ye mewai kecire le hái. Me yé tíyese pISOI meyā api Uléēcaa ríyu waise, kani n nyíselē te n̄ Kirisi Nsímé Kecire n̄s̄one tikilenle nnya. N̄o ye kō n̄línēkō kp̄isile nó ne Uléēcaa pISOI pee Yerusalem-i r̄ we ne picō nn̄í ani h̄ōne.

¹⁴ Kapi n yé te Uléēcaa ye meyánsei kēfa ne nó fēnnele nnya, pi yé n̄kēnēcáá keyóme yáási api kō nó n la.

¹⁵ Tókē Uléēcaa p̄ōnese kuú ne lis̄one lēe ai licō m má nó r̄ he nnya.

10

P̄oli ye upikēi mewee kecáá st̄misi

¹ Née P̄oli, n̄ē kapi n tee re ne ye nen n̄kēnēcúrí n we am n̄ínénípee n wuru, nen ketaa-p̄o n we, am nó n senkee, ne la ké rinécúruu ne Kirisi nnare ne umewai s̄one ritiki ké ne nó pise re:

² Ani kape tíye, nen kumúnjé kúye-i n̄kēnēméé n hap̄o ké nó senkee. Ne la re nen ha n hap̄o, ké pepee m músu re kesoiμunjé karí ne pirókei wai ne k̄eyu papisi.

³ Tō pee mesei sISOIPIPI le, amá ai kesoiμunjé at̄opi acō kari t̄apu.

⁴ Ai sISOIPIPI it̄opilū ke t̄o ne arót̄opi wai, amá it̄opilū yee m páápú in Uléēcaa-i léeri karí ne t̄apu. I ye fele ii Uléēcaa pilaarō imele láuli. Iyē kari ye ne sin̄ōmetahai pepirente.

⁵ Iyē kari ye kō ne lē nn̄í lēe ríyu n wéési, lin lim̄ecire síkalē lin ne ncée tápaalē te pISOI ápi kape Uléēcaa c̄eri pepirente. Tō ye pISOI simúnjé c̄opiile, ari tíyese api Kirisi m pakarelē.

⁶ Tō meróc̄ire picápine masile tókē pipakar̄eciré kutu ripasa, n̄n píyēi m pakare ne k̄et̄ap̄o.

⁷ Ani n̄pá yo mewee ripái. In te n̄kēnēc̄ope unyine ye yē te u mesei Kirisi ukó le, uké c̄eri re t̄ó ne kō umecō Kirisi pikó le.

⁸ Mpá nen r̄naŋe mmē ke Up̄íima uu né n he ne rikók̄ari piwai nk̄aripi n t̄ōŋse, isei íi né waine. Li we re u ró n hele re tókē ne nó lē n̄kē ne Uléēcaa ncee k̄ēme papisi. Ai pikópe kari nó la.

⁹ Am la liké n we yare ne ne an̄telé nó náraasentele.

¹⁰ Pinyine ye símaank̄ee re n̄ē P̄oli atelē kam ye n wói nsímé ye n̄pape ne itisi t̄osile, amá nen pikékúrí n we, am panse unárei nn̄én̄ōsimé r̄n kō p̄é mulú.

¹¹ Uyee nn̄í lē n s̄imisi uké nse kō n̄s̄one re: Lē kari ketaa-p̄o r̄ we t̄on ne arót̄elē wólū, ne lē kari yé ha n̄kēnēcúrí r̄ we t̄on wai ye s̄ale.

¹² Ari káipi t̄o ne pepee ápi ye pim̄ecire nnyáã n yekei tókē n sá, ári kō la tókē meróc̄ire ne pi m̄ñeisene. Pi pikemúnjé c̄ire mále kapí ne pim̄ecire m músu, pin kei paílē pin ne pim̄ecire picō m̄ñeisene. Pi piníri le.

¹³ In t̄o, ári méwoo rikók̄ari wai liké ha ne s̄ít̄o sinyine rifaau. Ke Uléēcaa uu n̄kēnēm̄ee pikēi ró n forii, u pisit̄o ró nyísele. Seseē kerómúnjé kari n kp̄isine.

14 Nò kei kari yé ne pirókèi n tu kέmεέ wele. Lē nnya kari pifoí nókenέmεέ ne Kirisi Nsímé n hápò, ári pikèi ke Uléécaá uu ró n forii ketò rifaau.

15 Tó, ári picò pikèi kapi nókenέmεε n wa ne méwoo rikókòri wai. Tó ne músule ricurruu re nónnéfatenε yé meyá wa, tóò kò fe ari keisi ai lē tósu ái ne kéyu n sí. Amá ári yé wa liké pikèi pē ke Uléécaá uu ró n forii sitò rifaau.

16 Limemáá kari yé pεε fe arí ha sitē sεε ne ketaa nó n we kέmεέ Nsímé Kεcire yóó. Ari la toké ayu nyε-i ke picò api pipikèi n wa kέmεε keisi toké pεε pipikèi kapi piwai ní masí nnya rikókòri n wai.

17 Uye un n la uké umεcire ritaáse, uké lē ke Upíima uu n wa nnya umεcire ritaáse.

18 Li we re ái nkó yεε umεcire m pakarente yεε Upíima kέmεε ríyu má, amá nkó ke Upíima uu m pakarente yεε ríyu má.

11

Pòoli ne pεpε n kίraase re pi pitumε le

1 Hóí pinékò! Ani n kahari aní ne né kóm, mίpá nen n wai yare isòhò kam tóri. Ani ne né n kahari.

2 Ne nókenécáá iláarò yεε Uléécaá kέmεε n léeri wailε. Nò we yare ukpére yεε úu utisi n nyu un kò kpáiiilē kam utisi use kóló n félei. Utisi uyεε nní Kirisi ηmaa.

3 Amá iwame ye né wele re nókenémúnjé yé caai ani Kirisi ne ketaa wai, ani kefa keεε ne pitíki u yá yare ke iwáa ii Efa kemúnjé ne mesòhò n caai mecò.

4 Ai líka nnya kam lē ma. Uye yèè un n ka, un Yeesu nsímé nó rin-yóó, mίpá linsá mmē kari nó rin-yóó, un kò nfáasòne nnyine nsímé nó n símisi, mίpá linsá Nfáasòne kani n yòsí, née un Nsímé Kεcire nnyine nó rin-yóó, mίpá linsá mmē kani n yòsí, li ye ne nó risále ani mεεε ne mεεε ηmurei.

5 Am pakare re pisoí pē kani nní n nyáni re pitumε píima ye linyine né fe.

6 In n la, ám nkpéni usíményuwe píima unyine, amá Uléécaá menyuwe áme né párilē. Mípa píyei ne mίpá yo kέmεε kari tíyεε ani lē ceru.

7 Ne Kirisi Nsímé Kεcire nó riyóóle ám ihéé íka pise. Ne menécíre ricεpisele ké ne n fe ké nó rirítaáse nnya. Akópe kam pεε lē waa?

8 Kam pεε nókenémεε n keisi, Uléécaá icápine icò yεε pεε né hééle. Né fe am te iyē kam yáai aní ne nó léni.

9 Kumúnjé kpe-i kam pεε nókenémεε n we, íwe ye pεε né lonle, amá ám nó úka líka pise. Yeesu pikó pεε Masetuwaani-pò n léeme ye péé ne léleε m párilē né kale. Am péé la ké nó n nyikilē yare ncòni. Ne keweεsi, ám kò la ké nó n nyikilē.

10 Kirisi nsímései mεε kenémεε n we kam la ké ne nó símisi re: Úka úu yé fe uké Akayii keté nnéi kecáá lirikókòri né kpu!

11 Yare ám nó la nnya kam lē símisi née íye? Ai lē! Uléécaá ricurruu ye nyánile re ne nó lalé!

12 Lē kam nkpéni nní n wai kam yé ne piwai n ηmóópúlē, pεpεε icée n wéési piké ne rikókòri n wai re tó ne pē pikèi ye pise le ápi kape lincee n yé nnya.

13 Lipite pē ápi pitumε yíkíyiki. Pi pikeikó le pεε n kίraase pin wai yare pi Kirisi pitumε le.

14 Lē ái nkpáni lisánà linyine! Setani ricurruu yèè ripólóle uu kίraase re u metéí uleecaatumε yíkíyiki le.

15 Lē ái nkpáni lisánà linyine re upikeikó piké ripóló piké kίraase re pi Uléécaá aseí ute pikeikó le. Amá lē ke piliwaiwai ai ye ne kétò n kpu léε sònti liké ne pi tene.

Pòoli iwe kuu itumε pikèi kέmεε n li

16 Ké kò pimáá nó rikpá re úka úu kape né n nyáni yare ne usòhòtore le. Née nòn lē né n nyáni, ani mεεε ηmurei ké lē n we nééké kò ne lē nnya nkáripí rikókòri n wai.

17 In n la lē kam nní n la ké maa áí lē ke Upiima uú la. Li né we yare ké rikókari wa nnya kam lē símisi yare usohatore.

18 Lē ke písoi meýā api nní kesoimuñé ne rikókari n wai nnya ke née kō la ké rikókari wa.

19 Nórínécúruu nōn kō ne mewéésēsōhō má, amá nō ye kō pēe piníri ne n kaharile.

20 Nō ye n kaharile api ilási nō tini api nólínékó le, api nólínékó nō yósu, api kecáá nō nyáneí api sipese nō túúni.

21 Li isei né wele ké ne mī maa re tō rinárei mále.

Mpá ne lē, ne nkpéni símisile yare usohatore re lē ke picō apí ne rikókari n wai ke née kō fene ké ne rikókari wa.

22 Nénte lipite pēe Pi-Epiree le néen kō U-Epiree? Nénte pi Isirayēli pikó lē néen kō Isirayēli ukó? Nénte pi Apiraham pipirē le néen kō Apiraham kepirē?

23 Nénte pi Kirisi pikéikó le? Ké nkpéni símisi yare li né panselenle: Né ne Kirisi ukeikó le nen pi fe. Li we re ne keisile am pi feriyē. Pi meséere akpanii né waille ai pi feriyē. Ne ipépi yenle nsōne am pi feriyē, am kō meýíkíyiki meséere nkpō heirente.

24 Mepēhē menupū ke Pisuífi api né káii. Mese áme we afēena kapi ye mpá mékaii méye kémee iséí né súúkee.

25 Mepēhē metaani ke Rōm pikó apí ne nséí né káii. Mese kapi apare né tapisi re ké kpu. Metaani ke míni ame kuróninōi rimí, am míni-i tone ketúné ne kesine nnéí.

26 Ne inécée kului kémee ikóí ne míni ne piyaa ne pinéyucō Pisuífi ne mpuri sane pikó nnya nkpō heirentele. Ne ayu ne acesi kecōpe nkpō heirentele, am kō mínimaa kémee ne pepēe n kparálē te Kirisi kapi tíkilē anipe-i nkpō heirente.

27 Ne pikéi papē-papē wale am kō íwe píima yenu. Meséere ke nnōni n n ye né tu, nkú ne nníre nn né wai, am ye anōō paasi ám la, nnyiyē nn né loni am ilū paa ké tā.

28 Ne kō mpá keyáa kéye Uléécaā icápine nnéí kecáá músule. Am nkpáni la ké nnécōñ mmē pō tinōō maa.

29 Uye un tinárei rinyine m má, né ne kō pansēle unárei. Uye un akópe n wa, li ye rinépōō caaisēle.

30 Lin n we re usoi uké rikókari wa, tinénárei ke née ne rikókari waine.

31 Upiima Yeesu usaa Uléécaā ye nyule re ám kiraase. Uyee mpá píyei ipakare te.

32 Kam pēe Tamaasi kuyu-i n we, uyōopi píima Aretasi ye pēe unyine kuyu iwéése tinle, uyē uu pēe písoi kuyu sipoo-i tápaaase re piké né tí.

33 Amá pinyine api né kpísi api menéere menyine-i wai apí ne mmēle kupole kepire-mē súisepō am ne uanipe-i n mēherēe.

12

Pōoli meýene ne usiláré

1 Li pise re ké rikókari n wai, amá rikókari ári kō pēe nyamí. Amá ne nkpéni lalē ké menéyene ne siláré ke Upiima uu né n nyíse nkó símisi.

2 Ne Kirisi upiretiki unyine nyule. Inmē kefi ne ina ye nnyí ke Uléécaā uu u n kpíipō uú ne keyómecaa-pō ripōhō táánū kémee ukékúrí sī. Am nyu un uisoipiñe nnyí kémee we née úu ikeméé we, amá Uléécaā nmanē yee nyu.

3-4 Ne pēe nyule nmaa re li usoi uyē kpíipōle aí ne keyómecaa-pō Uléécaā kekúrí sī, amá ne kō kpáne re ám nyu un uisoipiñe nnyí kémee we née úu ikeméé we, amá Uléécaā nmanē yee nyu. Kelō ke-i kuú pēe awahanōō anyine kō kái usoi ncée n he re uké fe uké símisi.

5 Né fe am liute uyē mpuri nnya rikókari wai. Amá in tinécúruu nmaa, in n la tinénárei kecáá kam n nyu nnya kam yé fe am tikókari wai.

6 Nen pēé n la ké rikókari wa, úka úu yé fe uké re isōhō kam tóri. Asei kam pēé ne ri waine. Amá ne menécíre múílenle. Am la unyine uké kenécáá kemúné kenyine wa kee lē ke písoi api kenécáá n nyáni née kapi n kómēi n fe.

⁷ Am kapε ne lipiima lē ke Upiima uu né n nyise nnya rikókori n wai nnya ke itói inyine ii inépiηe-í we. Setani utume unyine ye né fápii re ám kapε ne rikókori n fulaalē nnya.

⁸ Mepēhē metaani kam Upiima pise re uké itói iyē né lese

⁹ uu pεε né pese re: Kefa kam ne pó n fēnnelē ye ne pó piyεle. Tipónárei kέmεε kam ye nnénaηe nyise. Lē nnya, né tinénárei nnya rikókori wa Kirisi nnaηe nké ne kenémεε n nyiselē.

¹⁰ Lē nnya, tinénárei ne alé kέmεé kam ní we ne íwe ne piwéékuse ne mpócaai kam Kirisi nnya n yénaalē ye né láarúle. Li we re ne ye nen tinárei m má kam pεε meníηe páápú.

Lεεε Korenti pikó kέmεé Póoli nfasimé n tanaalē

¹¹ Ne nkpéni símisile yare usohatore, amá nóó tíyεse kam lē wai. Nóó yé pεε meníηe kenécáá rísonε símisi. Mpá nensá líka n tu, pē kani nní n nyáni re pitume píima ápi líka né fe.

¹² Kumúnjé kpe-i kamí pεε nókenémεε pinékéi n wai, nō pεε nnéniηe mpá ncōη ní-ye kέmεε ne mewaisaηa ne mewai píima yenle. Lεεε nyise re ne utume le.

¹³ Yo kecire ke Uléécaai icápine icō ii yé ai nó pári? Insá kám líka nó m pise re ani ne né lé. In lee ni, ani nnécaai mmē né sárei!

¹⁴ Ne kō menécire picápine masile ké metáánū nókenéméé hapō. Nen kō n hapō ám nó pise ne re ani né lé. Ai nólinékó kamí la, amá nórinécúruu kamí la. Asei kecáá, ái sipipi see ye cápínente asi písáa ne píni yekei, amá písáa ne píni pεε ye cápínente api pisipipi yekei.

¹⁵ Né né rinépō ne nókenécáá menémá caai am kō rinécúruu kpisi am nókenécáá he, ái yé né ricōη. Lē nnya, nó nkáripí né n la re ne meyansei nó la nnyaa?

¹⁶ Nórinécúruu ye nkpéni yé te ám nó úka pise re uké né lé. Unyine yé kō fe uu re ne uyaaluke le, mesohō kam nó pínei amí ne nó fe am meníπεε le.

¹⁷ Néε pē kam nókenémεε n tumpō unyine kamí ne ritiki amí ne nólinékó yósu amí n te?

¹⁸ Ne Tiiti rinómópúsele re uké nókenéméé hapō, am kō u ne urómáreco uco uyē tumpō. Nó fe ani re Tiiti ye nólinékó yósilε uú n tee? Yare ái kemúnjé kεse ke tó ne uyē arí ne keisi tōn kō ncée nse tikilē née?

¹⁹ In n la, hái mekeε-me kani nkpéni músu re alari kari nókenémεε wéési. Ai nkpáni lē. Tó ne Kirisi kupénεco kέmεε kari Uléécaai keyu-i símisi. Pimáreco, tō lē nnéi wai re nóké ne Uléécaai ncee kέmεε papisi nnya.

²⁰ Ai líka nnya kam lē wai. Ne wuru re né ha nó leepō áni we yare kamí pεε ní la, nóó kō yenu re ám we yare kani pεε ní la. Ne wuru re pitele ne kufatoi ne kuwói ne íkeηene ne alé ne iwóhó ne píyuwélaa ne méwoo méwoo piwai yé nókenécōpe n we.

²¹ Ne kō wuru re ké ne m pεepō, Uléécaai yé ha nóinéníπεε-i isei piwaise né rikpá. Nópinékó meyā pεε ne mewai kópe ní nōjīlē yare kapí pεε n wai yé ha tíyεse am téni hái. Api kahane pimεkperinkpewai ne pimεseicirewai kapí pεε n wai kepire rinto.

13

Icélaa tōrō ne iyáhaa

¹ Metáánū kam nní nókenémεε sónεpō. Li wōlaalē te píseérakōó piké ye pité née pitaani tu api kelene usoi akópe pa.

² Pεpεε pεε mekeε akópe n wa ne picō nnéi kamí ne máne. Am neni nókenémεε we amá lē kamí pεε menéhape lírū kέmεε nó n símisi kam kō nkpéni písímé nó kpálē te nen ha kō nókenémεε m pεepō, ám nó úka nnári waine.

³ Nō lalε nóké yé te Kirisi yeε kenémεε we un ne símisi née yo? Nó kō yē. Kirisi úu nókenémεε rinárei má, u unnaηe nyíselenle.

⁴ Mesei ye me re u pee rinárei mále apí ne kunapéékó kecáá u kari. Amá Ulééca nnaŋe kuú ne nkpeni nfáa má. Tó ne ko ukupéneco kéme rinárei mále. Amá nó kam ani yénu re tó ne ko Ulééca nnaŋe nnya tó ne uyē kupéneco kéme nfáa yē.

⁵ Ani nórínécúruu nómenécíre ripaí ani yénu re nfatene ye nókenémee wee? Ani yē te Yeesu Kirisi ye nókenémee wee? Néé no ripaile áni yē te no nfatene má?

⁶ Amá ne músu yare nó kam ani yénu re tó ári nfatene paalē.

⁷ Tó ye Ulééca ne nó wele re áni kape akópe áka mpuri piwai rikpá. Ai lē karí la tóké ne nyíse re tó alari mále, amá tó la re nóké ye fe nóké mewai sone wa, mpa non m músu re tó ári líka fe tóké wa.

⁸ Ari nnaŋe nka má tóké ne nsímései tápisi re n n kape leeme. Lirókó yee tóké wa nsímései nké léeme.

⁹ Tó ye ton tinárei m má, nóon nnaŋe m má, li ye ró n láarúle. Lē kari Ulééca m písei yee re uké tíyese nóké nfatene kémeé m pelu.

¹⁰ Lē nnya kám nní nókenékúrí ní we, kam te ké mencire rítelé nó wóipó, nen píyeyi nókenéméé n tuipó, ám kape ne nó ní senkee nnya. Upiima ye nókenécáá nnaŋe né hele re ké nó n n mópúsélē non ne kéyu sí. Uu nnaŋe né he re ké ne nó ritékéé.

¹¹ Ketume kai lē wa, pimáreco! Liké nó n láarú non ne pipele n mópúlē. Ani ikari n kpariisene non ko rinó rise má. Ani ne nórínépó n we. Ulééca yee nla m má uu ye akín n n n ukuse uké nókenémee n we.

¹² Ani nómenécópecire ripirane ani memáreco yáhaane.

Ulééca pikó nnéi ye nó yáasi.

¹³ Upiima Yeesu Kirisi uké ípeeléé nó nyíse. Ulééca uké nla nó nyíse. Nfáasone nké ko nónnéni kémeé n we nké nó ripénece.

Títelé ke Pɔɔli uu Kalaati pikó n wóì

Lélee rítelé ntí kémee ní we

Uléécaá icápine iyee Kalasii keteni-i ní we ke Pɔɔli uu rítelé ntí wóipɔ. Uicee kuú pɛé ne Nsímé Kɛcire n kóónúlɛ kémee kuú pɛe i karikɛe. PISOI meɣã ye músu re Kalasii ayu nyee itunje kumii-mɛ ní we ye nyee (UPM 13-14).

Pɔɔli pikei memáá, pɛpɛe Pisuiɸi piyomeɣáhaa n yóólɛ api icápine iyɛ tiki api upitumɛkei lómiise apí n yóólɛ te li pise re piké Moisi isé n tikilɛ api kɔ kérii. Pɔɔli pilaarɔ ye músu re li ne sá re Kirisi pikó nnéi piké isé iyɛ n tikilɛ. Pin lɛ n wa, pi yé pɛe limemáá fe api Yeesu Kirisi ne kefa tene. Nsímé mmú ye Yeesu Kirisi Nsímé Kɛcire ne memíi wele.

Ifaaci iyɛ mekériine ye mmé:

1. Nsímé Kɛcire yíkíyiki nkó ke Pɔɔli uu nté símisi. Pɔɔli uu pi léise re Uléécaá yèè sisoipipi yósile re si Yeesu Kirisi ne kefa tene nnya, amá ái re kasi piyomeɣáhaa inyekii n tíkílɛ nnya. Lɛ nnya kuú ne Piyee cési re yo nnya kuú la uké Nsímé Kɛcire ne piyomeɣáhaa inyekii m pénéɛ un tikilɛ (1-2).
2. Pɔɔli ye isímé yee Nkómɛine Kpure kémee ní we kpísi uú ne unsímé alari pa. Uléécaá rinɔ kuu n yekei ye wele isé ii kelene leeri. Yeesu Kirisi kémee ke rinɔ tɛ kuu n yekei ari wa. Sisoipipi nnéi ye Uléécaá inipɛe-i sále. Usuiɸi ne mpuri sane ukó ne ulási ne uyee umɛcire n te ne utisi née unósi ye sále (3-4).
3. Pɔɔli ye aseɸi lesele uu símisi lɛ ke Kirisi pikó api pimɛcire n te. Nkó yee Yeesu ne kefa n tene ye náásile Nfáasɔne nké u n séni. U ye kɔ umɛwai kpure tíyɛle. Kirisi isé íi icélaa kulúí, amá i pise re pISOI piké ncɔni n lénaane (6:2). Usoi uké umɛcire n te aseɸi nyee re uké picɔ ne kutu n cɔlɛ un tíyɛselɛ Nfáasɔne mee Uléécaá kémee n léeri nn u séni (5-6).

Iyáhaa

¹⁻² Né Yeesu utumɛ Pɔɔli ne pinémáreɔ Kirisi pikó nnéi pɛe nté ní we, tɔɔ Kirisi pikó pɛe Kalasii sitɛ kecáá Uléécaá icápine-i ní we rítelé ntí wólu. Ai pISOI pinyine pɛe né tumme, ái kɔ unyine kam titiki aní ne Yeesu utumɛ pansɛ. Yeesu Kirisi yee n kpu, Sáa Uléécaá uu u yukuse ne Sáa Uléécaá uyɛ pɛe né tumme.

³ Urósáa Uléécaá ne Upíima Yeesu Kirisi piké ne kefa nó fénnɛ api kɔ nkínniɸe nó he.

⁴ Kirisi yee uricuruu umɛcire kpísi uu arókɔpɛ nnya he re uké nfáani ketɛ nké mɛwai kɔpɛ kémee ró lese. Urósáa Uléécaá mela kémee kuu lɛ wai.

⁵ Uléécaá uyee ipakare te ḿpá píyɛi-pɔ! Amí.

Nsímé Kɛcire nse mee we

⁶ Nómɛnéwai ye nnɔ né yile re nɔ mɛse ne mɛse Uléécaá keɸire ritɔ nnya. Uyee ne Nsímé Kɛcire nó sée re Kirisi ye ne kefa nó fénnɛ nnya. Nɔ pɛe u yá ani Nsímé Kɛcire féé ncɔ n tikilɛ.

⁷ Ai re Nsímé Kɛcire féé ncɔ nnyine ye we nnya kam lɛ símisi. Amá pISOI pinyine pɛe we pin ícɔkɔi nó tanaalɛ, pin la piké Kirisi Nsímé Kɛcire rikéɸéese.

⁸ Lɛ nnya, ḿpá tɔ unyine née uléécaatumɛ unyine yee keyómɛcaá-pɔ leemɛ uu weri uu nnyine nó símisi re Nsímé Kɛcire ye mu kái pɛe mmɛ kari nní nó n símisi, Uléécaá uké liute anɔɔ wa!

⁹ Tɔ pisímé nó masile! Tɔ kɔ nkɸéni pisímé nó rikpá re úye un nnyine nó n símisi re Nsímé Kɛcire ye mu kái pɛe mmɛ kani nní piyóó m masí, Uléécaá uké liute anɔɔ wa!

¹⁰ Lɛ nnya íye! Ne nkɸéni lɛ wéésile re pISOI piké né n la née Uléécaá uké né n la? PISOI piké né pakare kam la née íye? Nen pɛe pISOI ipakare n wéési, am yé pɛe Kirisi ukéikó.

Uléécaá yee Pɔɔli wée re uké utumɛ

11 Pimárecɔ, ké nse nó símisi ani kóm te Nsímé Kεcire kam ne n kóónúlē rín kesoi pipi kέmεε léeri.

12 Ai usoi unyine kέmεε kam n kɔ, ái kɔ unyine yεε né n céesi. Amá Yeesu Kirisi yεε né n nyíse.

13 Nó menéwai ricuruu n kɔ kumúnjé kpe-i kam pεε Pisui fi inyekii n tikilē. Ne pεε meyansei Uléécaá icápine pikó wéékuselēnle nen náási ké i kpu.

14 Ne pεε Pisui fi inyekii iyē tikilenle ai tósu nnépuri pikó ne pinésácɔ meyā. Ne pεε ríla mále re ké Pisui fi inyekii n tikilē ai tósu tó ne Pisui fi picɔ tóo n sá.

15 Amá Uléécaá yεε hái unéni kεfa-me né wéε uu ne kεfa né fénne uu né séi re ké upikei wa.

16 Kuu ukεpipi né n nyíse uu re ké riyóó mpuri sane pikó piké ke ceri, ám nkpráni unyine kέmεε ha re uké mesəhə né rikpá.

17 Am kɔ Yerusalem-pɔ pepεε itume n li api né tise kέmεε ritaá. Amá Arapii ketē kam mese ne mese tómpɔ am pεε Tamaasi kuyu-i pεeri.

18 Inmē itaani memáá kam pεε Yerusalem titaá re ké Piyεε ceri, am pεε ukεyɔ-i tone siyáa kεfi ne sinupū.

19 Amá ám utume úka ucɔ yē, insá Upiima uwā Yakupu.

20 Lē kam nní Uléécaá inipεε-i nó n wólu ye nsímései le, ám nnóome wai.

21 Kam Yerusalem n yisi, Sirii ne Silisii sitē kam ha.

22 Likumúnjé kpe-i Uléécaá icápine pikó pεε Yutee keteni-i ní we ápi pεε né nyu.

23 Mékome kapí pεε kɔ te uyεε pεε mekεε pi n wéékuselē yεε nkpráni yóólē te piké Nsímé Kεcire kuú péé ne pikópe n náási ne kεfa tene.

24 Lē nnya kapi kenécáá Uléécaá pakare.

2

Pɔli ne pitume picɔ ye kóméine

1 Am pεε inmē kεfi ne ina memáá yisi, tó ne Parinapasi ari Yerusalem kuyu pεε, am ne Tiiti pó kɔ péne.

2 Uléécaá yεε né nyíse re ké kei ha nnya kam lē wa. Kam n tui pɔ, am pisoí pεε kei meyá íyukɔ́ n tū ne iyaa leepɔ am Nsímé Kεcire kam mpuri sane pikó n símisi aseí pi lese. Li we re ám la lē kam n wai ne lē kam piwai m masí liké méwoo wa.

3 Tiiti yεε kenékúrí ní we ye Ukireki le uu pεε kélē. Amá ápi nkpráni ricuruu u ricónjé te uké riké.

4 Mpá ne lē, pinyine pεε n kparálē te pi Kirisi pikó le ye pεε kerócɔpe wεε. Lipite pē ne mekεε-me ró múnjesile piké yé te íye kari Kirisi ne ritiki tɔn ne tirópóo we. Pi náásile piké isé ilasi kέmεε ró pesepɔ.

5 Tó ári nkpráni ne kutu pi ricɔ mpá fíí. Tɔ la re Nsímé Kεcire aseí nnéi aké nókenéméé n we.

6 Pisoí pεε kei meyá íyukɔ́ n tū ye kɔ péé wεε. Api né ricónjé te kέ linyine mpuri wa. Né ám piriyu kapí pεε mekεε m má kpísi kέ ne linyine wa. Uléécaá uu ye pisoí siyu-i ripaí uu ne túhaane.

7 Ticuruu pi cerile re Uléécaá ye Nsímé Kεcire né rimmúisele re ké pikéciré riyóó yare kuu Piyεε rimúise re uké pikéké riyóó meɔ.

8 Uléécaá yεε Piyεε pansese uutume pikéké kέmεε, limεɔ kuu kɔ né pansese uutume pikéciré kέmεε.

9 Yakupu ne Piyεε ne Yohani pεε kei we re Uléécaá icápine piyukɔ́. Kapi n yé te Uléécaá yεε piké pē né rimúise, api tó ne Parinapasi yáási api kunípe ró pa, ai nyíse re tɔ rinóo rise wale. Ari kóméine ntónéi re tó ne Parinapasi tóo yé pikéciré kέmεε ha, pē póo pikéké kέmεε sí.

¹⁰ Likɛi liɛe kapi ró m piɛe yee re ári kapɛ píwɛkɔ́ pɛe piicápinɛ-i ní we kecáá palei. Am kɔ mɛsei li wai ne kefa keɛɛ.

Pɔ́li ye ne Piyee Antiyɔ́si-pɔ́ cési

¹¹ Amá ke Piyee uu Antiyɔ́si-i ní ka, úu mɛwai sɔne wa, am nípa úye inipɛɛ-i u kesu re úu alari má nnya.

¹² Písoi ke Yakupu uu n tumme piké kelenɛ n tuimɛ, Piyee ne mpuri sanɛ pikó pɛe ye pɛe ricáripɛ rise-i n le. Amá ke Yakupu písáne pɛ́ api ní ka Piyee uu pí yenu, uu ye pɛe mpuri sanɛ pikó mpí kulukɛɔ n kaasente un pɛpɛɛ m pólólɛ́ tɛ nípa úye kai piɛe re uké riké wuru.

¹³ Pisuífi tɔ́ɔ pɔ́ kɔ umɛɔ pipékaankɛɛ loni, ái ne Parinapasi pɔ́ pɛne uu pikecáá kecáá mɛwai mɛ́ n tɛkilɛ́.

¹⁴ Kam n yé tɛ ápi Nsímé Kɛcɛɛ ne aseɛ tɛkilɛ́, am pinnéi inipɛɛ-i Piyee maɛ re: Pɔ́ nni Usuífi, pɔn mpuri sanɛ pikó isoi icɔ́ n le, ái Moisi isé kaa tɛkilɛ́, íye kaa yé pɛe mpuri sanɛ pikó ricón tɛ piké Pisuífi isoi icɔ́ li?

Nfatɛne mɛɛ ye Pisuífi ne mpuri sanɛ pikó riyu lɔ

¹⁵ Tó ne hái keróleemɛ-mɛ Pisuífi le, ári mpuri sanɛ pikó pɛe ápi Uléécáa n nyu.

¹⁶ Tɔ́ pɛe nyulɛ re ái usoi nkó yee isé n tɛkilɛ́ yee Uléécáa inipɛɛ-i aseɛ ute. Amá uyee Yeesu Kirisi ne kefa n tenɛlɛ́ yee aseɛ ute. Lɛ́ nnya ke tó kɔ ne kefa u tenɛlɛ́ tɛ liké ne kei ritiki tóké ne wa aseɛ pite Uléécáa inipɛɛ-i. Ai kapɛ wa re kari isé n tɛkilɛ́ nnya. Li we re úka úu Uléécáa kɛmɛɛ aseɛ ute re u isé ritiki nnya.

¹⁷ Amá in tɛ tɔ́ la re tóké Kirisi ne kefa tenɛ tóké wa aseɛ pite, ari yénu re tó ne kɔ pikópekɔ́ le. Li pɛe nkɛpɛni wa yarɛ Kirisi yee akópɛ ncee ró nyíɛ néɛ íye? Ai nkɛpáni lɛ́.

¹⁸ Nɛn lɛ́ kam pɛe n fori pimómɛ m pɛɛ, néɛ menécɛɛ yámne re ncaai kam pɛe wa.

¹⁹ Aseɛ ye nyɛ re isé íi yé nkɛpɛni fe iké linyinɛ né piɛe. Ne ikeméé wele yarɛ ukpɔ́kpɔ́. Isé iyee ne nkɛpɔ́ né ka. Ne Uléécáa nnya nkɛpɛni nfáa mále. Tó ne Kirisi tó kunapéékɔ́ kecáá kpu.

²⁰ Lɛ́ nnya, ái nkɛpɛni né ñmaa ricuruu néɛ nfáa má. Amá Kirisi yee kenémɛɛ nfáa má. Kai nɛni ne n kpísi, Uléécáa kɛpipi kam ne tálɛ́ nnya kam nfáa má. Kɛkɛɛ né la aké ne kenfaa kpísi akɛ né nnya hɛ.

²¹ Né ám kesi re ke Uléécáa uú ne kefa né n fénnɛ, rinéyu kuu lɔ. In mɛsei re usoi yee isé ritiki uú ne Uléécáa inipɛɛ-i wai aseɛ ute, Kirisi nkɛpɔ́ pɔ́ ne méwoo le nkɛpɛni.

3

Isé ne nfatɛne kecáá nsímé

¹ Nó Kalaati pikó, aníriyɔ́pi nnyé! Wóo kéyu lɛ́ nó risɔ́maase? Nɛn kɔ ne Yeesu kapi kunapéékɔ́ kecáá n kari nsímé nó símisi cáká-cáká.

² Nsímé nse kam la ké piɛe ké kɔ́ tɛ kani isé n tɛkilɛ́ nnya ke Uléécáa uu Unfaasɔne nó he néɛ kani Nsímé Kɛcɛɛ n kɔ́ aní ne kefa n tenɛ nnya kuu Nfáasɔne nó he?

³ Nɔ́ meyíkíyiki aníriyɔ́pi lɛɛ? Nɔ́ lalɛ nɔ́ké ne Uléécáa Nfaasɔne pitiki koraane ani pɛé ne nkɛpɛni písói isímé tenɛɛɛ?

⁴ Yarɛ méwoo kani nkɛpɛni nni íwe nnyí lii? Ai re liké méwoo lɛ́ wa.

⁵ Kani isé n tɛkilɛ́ nnya ke Uléécáa uu Unfaasɔne nó he nɔn ne mɛwaisaɲa nókenémɛɛ wapísi, néɛ íye? Néɛ kani Nsímé Kɛcɛɛ n kɔ́ aní ne kefa n tenɛ nnya kuu lɛ́ wa?

⁶ Limɛɔ́ ke Apiraham uú ne Uléécáa kefa tenɛ. Li ukɛcáá wólalɛ́ tɛ: Ke Apiraham uú ne Uléécáa kefa n tenɛ nnya ke Uléécáa uu u kpísi re aseɛ ute.

⁷ Lɛ́ nnya, ani kɔ́ nɔne re pɛpɛɛ Uléécáa ne kefa n tenɛlɛ́ pɛe Apiraham pipirɛ́ yíkíyiki.

⁸ Li Uléécáa ritelɛ́-i mɛkɛɛ-mɛ wólalɛ́ tɛ Uléécáa yé mpuri sanɛ pikó waisɛ aseɛ pite, kapí ne kefa u n tenɛ nnya. Lɛ́ nnya ke Uléécáa uu rinó sɔne ntí Apiraham pehele re: Pɔ́ nnya, né ketɛ́ kecáá sisoipipi nni rinó sɔne ritikisɛ.

⁹ Apiraham ye Uléecaa ne kefa tenelɛ, Uléecaa uu rinóɔ sɔne u tikise! Limɛɔ, piye pin nfatene m má, uu rinóɔ sɔne pi tikise yare kuu Apiraham n wa.

¹⁰ Anó kópe ye mpí nnéi pɛɛ n tálɛ te isé yé pi yoriye kecáá welɛ. Li Nléecaasimé-i wólaalɛ te: Uye unsá lelɛ isé ritelɛ kɛmɛɛ n wólaalɛ nnéi rintiki uké kɔ lipikɛi n wai, anó kópe ye liute kecáá welɛ.

¹¹ Ai céreise rɛ úka úu yé isé ritiki uú nɛ Uléecaa inipɛɛ-i wai aseɛi ute. Lɛ nnya kai wólaalɛ te: Usɔi nkó yɛɛ aseɛi ute rɛ u Uléecaa nɛ kefa tenɛ nnya, yɛɛ nfáa má.

¹² Ticuruu isé nɛ nfatene rín líka pɛnelɛ, amá isé ye maa rɛ: Uyɛɛ yé i rintíki nɛ iketɔ-pɔ kii yé nfáa hɛ.

¹³ Kirisi kɛ Uléecaa uu tirótísi anó wa. Kei kɛ Kirisi uú nɛ isé anó kɛmɛɛ ró lése. Nléecaasimé ye mɛsei maa rɛ: Pin úye kuna kecáá rinkɔlɔ, Uléecaa ye liute anó wale.

¹⁴ Li lɛ wale rɛ mpuri sanɛ pikó póké Yeesu Kirisi kupɛnɛɔ kɛmɛɛ rinóɔ sɔne kɛ Uléecaa uu Apiraham n yekei yɛ. Lɛ kɛmɛɛ tɔn nfatene m má, tɔ lɛ Nfáasɔne kɛ Uléecaa uu ró n yekeilɛ yenlɛ.

Isé nɛ lɛ kɛ Uléecaa uu písoi n yekeilɛ kecáá nsímé

¹⁵ Pimáreɔ, nɛ la kɛ sisoipipi mɛwai kɛmɛɛ linyinɛ kpísi kɛ nɛ nó símisi ani kóm. Usɔi un tinóɔ n wɔi uu yekei yare kai m pise, úka úu ye kesi, úka úu ye líka rikpá, in kɔ nɛ kesoipipi kɛɛ wɔi akɛ yekei.

¹⁶ Apiraham nɛ uupirɛ kɛ Uléecaa uú pɛɛ kɔ nɛ lisɔne lɛ kuu n yekeilɛ mɛ. Ai wólaalɛ te Apiraham nɛ upipirɛ. Lɛ nnya, ái písoi kulúi mɛkó kai wólaalɛ, uupirɛ use mɛkó kai wólaalɛ. Uupirɛ uyɛɛ Kirisi.

¹⁷ Mmɛ kam rí la kɛ nó símisi ye nkpéni mmú: Uléecaa ye mɛkɛɛ-mɛ wɔile uu yekei yare kai m pise. Likepire, ai wai inmɛ píle píle mɛna nɛ afɛetaani, Moisi isé pók pɛɛ kelɛnɛ leeri. Ii yé fe iké lɛ kɛ Uléecaa uu rí la uké wa caai. Insá lɛ, Uléecaa rinóɔ kuu n yekei yé rinnanɛ paa.

¹⁸ In te isé kɛ usɔi uu ye ritiki Uléecaa uu pɛé nɛ lɛ kuu u n yekeilɛ u pa, li pɛɛ wale rɛ Uléecaa úu urinóɔ cirɛ kuu n yekei ritiki. Amá kɛ Uléecaa uu mɛkɛɛ-mɛ n yekei nnya kuu Apiraham ípɛléɛ nyíse uu lɛ kuu u n yekeilɛ u wai.

¹⁹ In lɛ, yo nnya kɛ isé ii pɛɛ nkpáni we? Iyɛ nkó mɛɛ rɛ iké mɛwai mɛɛ ámɛ Uléecaa mɛla-i rí we písoi n nyíselɛ, Apiraham upirɛ uyɛ kɛ Uléecaa uu lisɔne n yekeilɛ uú ha nɛ tuiɛ. Pilécaatumɛ pɛɛ isé iyɛ písoi cereise. Usɔi unyine yɛɛ pɛé nɛ Uléecaa nnóɔ n símisi kapí nɛ ritiki apí nɛ símisi.

²⁰ Pin nɛ usɔi rintiki apí nɛ linyinɛ wai, li nyíse rɛ pɛpɛɛ pikɛi n wai ye kulúi welɛ. Amá Uléecaa mɛcirɛ yɛɛ rinóɔ piyekei kɛmɛɛ pikɛi wai.

Yo nnya kɛ isé ii we?

²¹ Lɛ nnya, tóké nkpéni rɛ isé íi Uléecaa rinóɔ kuu n yekei ritikii? Ai nkpáni lɛ. Pin pɛɛ isé inyine n wa yɛɛ yé usɔi nfáa n hɛ, i yé pɛɛ fe ii usɔi Uléecaa inipɛɛ-i waise aseɛi ute.

²² Amá Uléecaa Nsímé ritelɛ ye maa rɛ mɛwai kópe nnanɛ mɛɛ ketɛ nnéi múílɛ. Li pɛɛ lɛ wale rɛ písoi mpí nnéi pɛɛ yé Yeesu Kirisi nɛ kefa n tenɛ pɛɛ yé lɛ kɛ Uléecaa uu pi n yekeilɛ yɛ.

²³ Nfatene itunɛ iké kelɛnɛ n tu, isé ye pɛɛ ró hánaalenlɛ yare pikpaniikó, in tó mé liké ha nɛ tu pɛé uyɛ-i kɛ Uléecaa uu yé ró n nyíse rɛ tóké Yeesu nɛ kefa tenɛ.

²⁴ Lɛ nnya, isé yɛɛ ró nyísi aɪ ha nɛ Kirisi ikamɛtunɛ tulu. Uyɛ kari yé nɛ kefa tenɛ arí nɛ Uléecaa inipɛɛ-i wai aseɛi pite.

²⁵ Kari nkpéni nní nɛ Kirisi kefa pitɛnɛ m máálɛ nnya, ári nkpéni urónyóle uyɛ mɛkó-i we.

²⁶ Li we rɛ nɔ nkpéni nónnénéí Uléecaa sipipi lɛ, kani Yeesu Kirisi nɛ kefa n tenɛ nnya.

²⁷ Nó mpí nnéi nó nní Kirisi kupɛnɛɔ kɛmɛɛ míni n wóle, nó nɛ uyɛ nɛ pansɛle pise.

²⁸ Lɛ nnya, ái nkpéni we rɛ nkó ye Usuifi née mpuri sanɛ ukó, née ulási née uyɛɛ umɛcirɛ n te née utisi née unósi. Nɔ nkpéni mɛyíkíyiki pise lɛ, kani Kirisi Yeesu nɛ kefa n tenɛ nnya.

29 In te nɔ mɛsei Kirisi pikó lɛ, nɔ kɔ Apiraham pipirɛ lɛ. Nɔ́ɔ lɛ ke Uléécɔa uú pɛé Apiraham nɛ upipirɛ n yekeilɛ te.

4

1 Mmɛ kam nní la ké maa rɛ: Usoi unsá kahanɛ m papisi kuu pɛɛ ikúlanlú li, úu ulási nɛ nka kɛmɛɛ kóólɛlɛ, in kɔ nɛ uyɛɛ nɔ́pá yo te.

2 Mpá nɛ lɛ, pinyinɛ pɛɛ yé u nyɔi api ukɛcáá m paílɛ aí ha nɛ kumúnjé kpɛ ke usáa uu n yekei tulu.

3 Limɛcɔ ke tɔ́ɔ kɔ pɛé we yarɛ siwá sínsá. Ketɛ nké kɛcáá, nnanɛ likó ilasi karí pɛɛ le.

4 Amá ke itunɛ ii n tu, Uléécɔa yɛ Ukepípi tummɛlɛ unósi unyinɛ uu ke maru apí nɛ isé ke múlú

5 kɛkɛ nɛ pɛ ke isé ii ilási n tónsɛlɛ n fɛnnɛ, kɛkɛ kɔ nɛ lɛ kɛmɛɛ ró m pansɛsɛ Uléécɔa sipipi nnya.

6 Kani kɔ nní Uléécɔa sipipi nnya ke Uléécɔa uu nɔ́anékínj kɛmɛɛ Ukepípi Nfaasɔnɛ wa nn sélei rɛ: Sáa! Sáa!

7 Lɛ nnya, áni kɔ nkpréni pilási, nɔ usipipi lɛ. Nɔ́n usipipi, nɔ kɔ Uléécɔa mɛla kɛmɛɛ umɛmá pite lɛ, mɛmá mɛ kuu usipipi n yekeilɛ.

Lɛlɛ Kalaati pikó kɛmɛɛ Pɔ́oli nfasimé n tanaalɛ

8 Nɔ pɛɛ mɛkɛɛ wɛlɛ áni Uléécɔa nyu. Piléé pinyinɛ ilasi kaní pɛɛ le apí kɔ pɛɛ mɛyíkíyiki piléécɔa.

9 Lɛ nnya kani nní Uléécɔa n céri née ke uyɛ uu nní nó n céri nó kɔ nkpréni ketɛ kɛcáá nnanɛ likó kɛmɛɛ pɛlɛ aní ha liilasi pilukɛ kpáá? Nnanɛ mmɛ nín líka kuwai we, nín kɔ líka tu.

10 Nɔ mɛyánsei siyáa sinyinɛ nɛ iwáɛ inyinɛ nɛ aɲmɛ anyinɛ wéelɛ ani waisɛ inyóɔnsɛtunɛ!

11 Li nfasimé né we rɛ pinékei kam nɛ nókɛnɛmɛɛ rinɲmóópú apí kapɛ méwoo wa!

12 Pimáɛcɔ, nɛ nó pise rɛ ani mɛnécɔ mmé n we. Nɛ́ nɛ kɔ nómɛnécɔ isé ilasi kɛmɛɛ wɛlɛ. Ani ncaai nka né wa.

13 Ani léise rɛ nɛ pɛɛ utóikó lɛ, pɛé uyɛ-i kam pɛɛ mɛfoí Nsímé Kɛcɛrɛ nó rin-yóó.

14 Kam pɛɛ lɛ m póólú, ám pɛɛ kúpáí mɛtɛ we. Amá áni né níɲni áni kɔ né ɲmɛriyɛ. Nɔ nɛ íwɛ né lílɛ, ticuruu ani kɔ né yósu yarɛ Uléécɔatumɛ unyinɛ née yarɛ nɛ Kirisi Yeesu lɛ.

15 Méyɛ ke nónnépóɔnɛ mmɛ nn pɛlɛ? Nɛ́ ɲmaa née yɛ tɛ nɔ́n pɛé n fɛnɛ, nó pɛɛ ricuruu nóinéníɲɛ lésɛntɛ ani né pa.

16 Kam nsímései nó n símisi nnya kam pɛɛ nkpréni pansɛ nóunéláarɔ, née íyɛ?

17 Nla mmɛ kapi nní nókɛnécáá m má nnanɛ nín lisɔnɛ linyinɛ. Pi lalɛ piké tó nɛ nnó túúnne nɔ́kɛ pɛɛ mɛyá pin n la.

18 Li nyam tɛ áni kapɛ yɛ píkaí lisɔnɛ nɛ síká wa, aí rɛ pɛé uyɛ-i kam nókɛnécúrí ní wɛ ɲmanɛ.

19 Sinépipi, nɛ kɔ nɛ nɔ́ nnya ntóosi kómɛilɛ yarɛ unósi ke mɛmáɛnɔ́ amɛ n kɛhɛni. Lɛ kai yé né n we aní ha nɛ pipele tɛnɛ, aní nɛ Kirisi mɛwɛɛ nókɛnɛmɛɛ n nyísɛlɛ.

20 Li ripóó né we rɛ ké pɛɛ kumúnjé nkú-i nókɛnɛmɛɛ n we ké céri lɛ kam yé nó n símisi. Am nyu íyɛ kam yé nó wa.

Icélaa yɛɛ Akaa nɛ Sara nsímé kɛmɛɛ ní wɛ

21 Nɔ́ɔ nní n la isé iké nókɛnécáá nnanɛ m má kam la ké pise rɛ nɔ pɛɛ kómɛi lɛ kii n símisi?

22 Likumúnjé rɛ li wɔ́laalɛ tɛ Apiraham yɛ piɲmáne pité mári. Ulási Akaa yɛɛ usɛ nɛ u mari, uunósi Sara yɛɛ umɛcɛrɛ n tɛ póó nɛ ucɔ u maru.

23 Kɛsoipipi mɛla kɛmɛɛ ke Akaa uu uunɲmáne mari. Amá Uléécɔa rinɔ́ kuu n yekei kɛcáá ke Sara póó ukó mári.

²⁴ Nsímé mmē nnyinεcɔ ye mmú: Pinósi pē keté ye anóo até ke Uléécaá uu n yekei le. Nkóméine foi mmē ke Uléécaá uú ne pisoι Sinayi riyɔpe kecáá sée Akaa uú ne siwá maru silási.

²⁵ Akaa ye we yare Arapii ketē-pɔ Sinayi riyɔpe. U kɔ we yare kuyu nkú kapi ye neni nní n sée re Yerusalem. Ku ne kupikó ye isé pilasi le.

²⁶ Amá Yerusalem yee keyómεcaá-pɔ ní we ne upikó ye pimεcire tele. Kuyu kpekpeε nkpéni we yare uróni.

²⁷ Lē nnya kai wólaalē te:

Pó unósi nyapi nkó

yee úu píkai m máraalē, a yisi a cɔ.

A mpóɔnare ne ricáái.

Pó ke memárenlɔ áme píkai n kéhεnlē!

Unósi ke ula úu ní la sipipi ye ulakó sikó kulúí feriyε.

²⁸ Pimáreco, nó ne Uléécaá rinɔo kuu n yekei nnya usipipi le Isaaki mεcɔ.

²⁹ Uyē kapi kesoiπipi mela kémεε m mári ye uyē ke Nfáasɔne nn n tíyεε api máru lémaalenle hái. Lē kai we ne neni-me.

³⁰ Iye kecire kai pεε wólaalē? Li wólaalē te: A unósilasi nkó ne uuηmánε lakase, li we re ulási uuηmánε ne uyεε umεcire n te ukó, ápi yé ikúlanlú kesé li.

³¹ Pimáreco, lē nnya tó ári ulási uyē sipipi. Tɔ uyεε umεcire n te sikó le.

5

Ani kape ilási kémεε n we

¹ Kirisi ye ilási kémεε ró lésεle re tóké meyíkíyiki merócire n te. Lē nnya, ani n we non páápú, áni kape kɔ nómenécire ilási kémεε pitane rikpá.

² Ani kutu rícɔ, né Pɔɔli ké nó símisi ani kóm te non n tíyε pin n kérii, Kirisi úu pεε líka nó yóriyε.

³ Né kɔ pimáa nó rikpá re úyε un n tíyε pin u rinké, isé nnéi kai pεε pise re uké ritiki.

⁴ Nɔo nní ní la re nóké isé ritiki nóké ne Uléécaá inipεε-i wa aseι pite, nó ne Kirisi ye túunnεle ani Uléécaá ipεelée paa.

⁵ Tɔo nní ne kefa u n tenelē, tó ne mé te u yé ró waise aseι pite. Nfáasɔne mεε tíyεselē kari mé te Uléécaá yé ntófatenε nnya ró waise aseι pite.

⁶ Kirisi Yeesu kupéneco kémεε, nké née nkéciré rín ye líka yoriyε. Lελεε kuláa m má yεε usoι uké nfatene m má mεε níla n nyíselē.

⁷ Nɔ koraaεle rísɔne hái. Wóo nkpéni nsé nó púnεise un ne nó yúlu re áni kape aseι ritiki?

⁸ Nsímé mmē kapí ne nní atu nó n takai rín Uléécaá yee nó n séi kémεε léeri.

⁹ Pi ye maa re: Nkpónótɔ pite fíi pεε ye kukpéεcari nnéi nyépukuse.

¹⁰ Amá mpá ne lē, ne ne Upiima tálē te nɔ sónti nóké ncée sɔne kémεε pεεmε. Amá uyεε nní nó n cónlē, te úyε kecire loo, Uléécaá yé kutu u ripasa.

¹¹ Pimáreco, nen pεε n céesi re li pise re pisoι piké kérii, yo nnya kapi yé pεε nkpáni né n wéékuselē? Nen lē n céesi, Kirisi nkpɔ kunapéékɔ kecáá rín yé pεε úka kémεε awóle nsímé.

¹² Pεpεε nní nó n cónlē te ani kérii ápi kape ne piké ηmanε ripá. Piké mese pimεcire camesi!

¹³ Pimáreco, Uléécaá ye ilási kémεε nó lésεle re ani nómenécire n te. Mpá ne lē, áni kape ne riwááná re nɔ nómenécire te nnya aní ne lē kani n káipinkeε n wai. Amá ani n lakaane non kɔ pikei wapaane.

¹⁴ Nsímé nse kémεε ke isé nnéi íi we. Lελεε re: A upócɔ n la yare ripócúruu.

¹⁵ Amá non nómenécɔpεcire n kéhenne non n takainkeε, ani nómenécire tí. Insá lē, nó nómenécire kónaane.

Nfáasɔne mela ne meróla cire

16 Lẽ nnya, ne la ké nó símisi re ani tíye Nfáasone nké nó n séni, áni yé peé uye-i nólinékáipi-káipi n wai.

17 Ai lẽ kani ní la ke Nfáasone nń la. Ai kò Nfáasone lilala ke nó kò la. Nfáasone lilala ne lẽ ke kesoipipi ake ní la áí ye risáne. Lẽ kaí we nnya kani ye fe nòké lisone kani ní la n wai.

18 Amá in Nfáasone mee nó séni, isé íi pee kò rinaŋe nókenécáá má.

19 Lẽ ke kesoipipi likáipi-káipi ai ye n léeme aí n nyáni kpáii ye nní: Iwásá piwapaankes ne mékperinkpewai ne meseiciréwai,

20 ne piléenyóonse ne menírihélaawai ne iláaro piwapaane ne picéŋaankes ne kufatoi ne kuwói ne íkenene ne pikóólentene ne pitele siwúipi piwapaankes

21 ne ucò likó pikáipinkes ne píta niré ne piluke caainkes ne anyá ne lilinyineco. Ne la ké nó péhele yare kam pisímé nó m masí re: Pẽ nnéi pee limewai mē n wapisi uka úu Uléécaá iyóopi kéme melone má.

22 Amá lẽ ke Nfáasone pò ye usoi n he ye nní: Nla ne mpóŋare ne nkíŋŋe ne nípure ne kusoi piwai ne nfanare ne aseí pitiki

23 ne ríŋe ne məcíre pimúlú. Isé íi mewee mē kesu.

24 Kirisi Yeesu pikó ye pimewee ne pililala ne pilikáipi-káipi pikpíké masile api kunapéékò kecáá karií.

25 Nfáasone mee Uléécaá nfaa ró heelẽ. Lẽ nnya, tóké tíye nké ró n séni.

26 Ari kape pansé piyuwélaa tóké merócɔpecire anó n wélaane tòn kò merócɔpecire kufatoi wapaane.

6

Ani ncɔni n lɛnaane

1 Pimáreco, nó mpí ke Nfáasone nn nní ní séni, nɔn ye unyine n yẽ un akópe n wai, ani ye m purú aní ne ncée sone-i u peseri. Ani ye nómenécíre tí te mewai mē meco áme kape nó léeme.

2 Ani ncɔni n lɛnaane. Lẽ kani yé ne Kirisi isé rintíki ye lẽ.

3 Uye un m músu re úu kusa we, kúu kò pee líka tu, umecire kuu kíraaŋe.

4 Mpá úye uké ye uricuruu mewee ripaí. Un n yẽ te li rikókòri we uké umecire ne múŋeiseŋe, áí kape ne picò.

5 Li we re mpá úye yee yé céri uu símisi lẽ kuu n wa.

6 Li pise re usoi nkó kapi Uléécaá Nsímé n céési uké ulikó ne uucélaa kecáá pípaí n léni.

7 Ani kape nómenécíre kíraaŋe, ápi ye Uléécaá sennyi. Lẽ ke usoi uu n lukesi kuu ye kpasi.

8 Uye un umela likó n lukesi, uu umela likó yénu. Amá úye un Nfáasone likó n lukesi, uu Nfáasone mela yenu, lelee nní nfáa teneciré.

9 Mewai sone piwai ápi kape ye ró pi. Li we re tòn lẽ piwai ne n ñmóópúlẽ, itunye ye sóntile, mpá úye uké lẽ kuu n lukesi kpasi.

10 Lẽ nnya kai nkpéni nní lẽ kuwai ní we, tóké písoi nnéi níla n nyíselẽ, aí ne tósu tó ne pẽ tó Kirisi ne kefa n tenelẽ.

Icélaa tɔrɔ ne iyáhaa

11 Ani ripaí lẽ kam nkpéni tinécúruu ne kunénipe nó n wói mekóne mekóne.

12 Mpí nnéi pee n wéési re písoi piké pi pakare pee nó còŋlẽ te ani kérii. Api la piké Kirisi nkɔ kunapéékò kecáá nnya íwe inyine lí.

13 Pikéké pẽ ricuruu ápi isé tíkilẽ, amá pi pee la re nòké kérii piké ne nópinéké pẽ nnya rikókòri n wai.

14 In née, ke Upíima Yeesu Kirisi uu kunapéékò kecáá n kpu ñmane yee né tikókòri waise. Líka licò áí likecáá kpálẽ. Kunapéékò kecáá nkɔ mee tíyese ke ketẽ kecáá likó áí kò nkpéni kenéme kuláa kúka má, ám kò nkpéni pikáipinkes li kpálẽ.

15 Ai nké née nkéciré yee linyine yoriye, amá Uléécaá uké ró pansese písoi fale yee ye yoriye.

¹⁶ Mπί nnéi pεε pii soi kέmεε nsímé mmú n tíkilē kamí nε wεlu rε Uléécaα uké nkínhnhε pi hε uu kα íwε pi ténι. Nkínhnhε nε píwεtu piké kα Uléécaα kuyu Isirayεeli kεcáα n wε.

¹⁷ Kai neni nε n kpisi, úka úu kapε picónη né rikpá. Iwói yε inépinhε kεcáα nyíselenle rε nε Yeesu kεcáα íwε lile.

¹⁸ Pimáρεcα, Urópiima Yeesu Kirisi uké ípεelée nó nyíσε. Amí.

Títelɛ ke Pɔɔli uu Efɛsi pikó n wói

Lɛlɛ rítelɛ ntí kɛmɛɛ ní we

Uléécáa icápinɛ yɛɛ pɛɛ Efɛsi-pɔ, mɛkɛɛ Asii keteni-i ní we ke Pɔɔli uu rítelɛ ntí wói un Rɔm kuyu-i kukpaniilee-i we. Kirisi pikó pɛɛ ápi Pisuiɛi nɛ pɛpɛɛ Pisuiɛi kuu ri papɔlɛ. Meyá ke rítelɛ ntí ari pikɛi má, anóɔ sɔnɛ metikisɛ kapí nɛ ri n kóri nnya (1:3-14). Kɛkɔraanɛ kɛ-i ke Pɔɔli uu píyulalɛ nɛɛ Yeesu metiki kɛmɛɛ písoi nyíɛ (1:9). Uléécáa yɛ nɛɛ mmɛ isɔɔlú walɛ uké kelenɛ ketɛ nɛ keyóme mɔ (1:4). Amá Uléécáa yɛɛ nɛ Yeesu Kirisi ritiki uú nɛ nɛɛ mmɛ tó nyíɛ. Pɔɔli yɛɛ lɛ tó riyóó.

Ifaaci iyɛ mɛkériine yɛ mmé:

1. Pɔɔli yɛ lɛ ke rinóɔ risɛ ari yé n fe ari ní we Yeesu Kirisi nkɔɔ kunapɛékɔɔ kɛcáá nnya nyɛɛɛɛ uu símisi. Kirisi pikó pɛɛ ápi Pisuiɛi nɛ Pisuiɛi mpuri pikó yɛ pansɛɛɛ mpuri nɛɛ pikó. Lisɔnɛ lise kapi Uléécáa kɛmɛɛ yósu. Kirisi yɛ iláarɔ kumɛɛ riláulɛ uu pɛpɛɛ pɛɛ ketaa n wɛnɛ kɔsɛnɛ. Lɛ kɛmɛɛ kuú nɛ nkínɛnɛ nɛ́pá úyɛ ka (1-3).
2. Utumɛ Pɔɔli yɛ Kirisi pikó pise rɛ piké nfatɛnɛ nɛ rinóɔ risɛ nɛ nkínɛnɛ ke Uléécáa uu yɛ n hɛ m múlɛ. U pi ñmóópúsɛlɛnɛ rɛ piké isoi falɛ n le. Uu kɔ kumáɛ kɛmɛɛ písoi nɛ píɔɔ metɔnɛ kɛcáá pi céesi (4-6). U kɔ kɛtɔ-pɔ pi riñmóópúsɛɛ rɛ piké yɛ lɛɛɛ ái Uléécáa kɛmɛɛ n léɛri nɛ tɔ. Lɛ nnya, nɛ́pá Kirisi ukó úyɛ yɛɛ atɔpi kɛmɛɛ ní we ke Uléécáa uu yɛ itɔpilú yɛɛ Nfáasɔnɛ kɛmɛɛ n léɛri pa (6:10-20).

Iyáhaa

¹ Nɛɛ Pɔɔli yɛɛ Uléécáa mɛla kɛmɛɛ Kirisi Yeesu utumɛ m pansɛ. Nó ke Uléécáa uu n wɛɛ nɔn Efɛsi-pɔ we nɔn Kirisi Yeesu nɛ kɛfa kɛsɛ tikilɛ kam títelɛ ntí wólɛ.

² Urósáa Uléécáa nɛ Upíima Yeesu Kirisi piké ípɛɛɛɛ nɛ nkínɛnɛ nɔ nyíɛ.

Lisɔnɛ ke Uléécáa uu Kirisi nnya ró n hɛ

³ Urópíima Yeesu Kirisi Usaa Uléécáa yɛɛ ipakare te. U Nfáasɔnɛ likó nɛɔpuri nnéi keyómeɛɛ-pɔ ró hɛɛ un nɛ tó nɛ Yeesu Kirisi kupɛnɛɔ kɛmɛɛ ró kpálɛ.

⁴ Uléécáa uké kelenɛ nɛ́pá yo n wa, u ró wɛɛɛɛ uu tó nɛ Kirisi kupɛnɛɔ kɛmɛɛ ró pansɛɛɛ upikó. Kupɛnɛɔ kpɛ kɛmɛɛ kuú la rɛ táké n kpáailɛ ári kapɛ kɔ uinipɛɛ-i akóɛ áka m má. Kuu ró ní la nnya kuu

⁵ uripɔɔ nɛ Yeesu Kirisi nnya mɛkɛɛ-mɛ ró kpísi uu ró pansɛɛɛ usipipi. Lɛ kuu unfanarɛ kɛmɛɛ ró ní la yɛ lɛ.

⁶ Lɛ nnya, táké Uléécáa pakarɛ rɛ u tó nɛ ukɛpípi lala Kirisi kupɛnɛɔ kɛmɛɛ lisɔnɛ píima ró wa.

⁷ U tó nɛ Kirisi kupɛnɛɔ nnya nɛ unfanarɛ mpiyɛ nnya akóɛ ilasi kɛmɛɛ nɛ Kirisi menyɛ ró léɛɛɛ uu arókóɛ ró sáɛi.

⁸ Uléécáa yɛ mɛyíkíyiki unfanarɛ ró nyíɛɛɛ. Mɛwɛ́ɛsɛsɔhɔ nɛ mɛsɔhɔ nnéi kuu ró hɛ.

⁹ U tíyɛɛɛɛ ari lɛɛɛ umɛla kɛmɛɛ m pékaalɛ ceru. Háí mɛkɛɛ-mɛ kuu unfanarɛ kɛmɛɛ la rɛ Kirisi uké lɛ wa.

¹⁰ Lɛɛɛ rɛ itunɛ in n tu, Uléécáa yé uyóɔpi usɛ lesɛ. Uyɛɛ Kirisi. Uu keyómeɛɛ-pɔ nɛ ketɛ nté likó nnéi kɛcáá iyóɔpi le.

¹¹ Uléécáa yɛ tó nɛ Kirisi kupɛnɛɔ kɛmɛɛ lirókó nnéi ró palɛ. Lɛ nnya kuú pɛɛ mɛkɛɛ-mɛ ukemúnɛ-i ró wɛɛ uu ilúkɛ yekei. Uricuruu yɛɛ la nnya kuu lɛ wa.

¹² Lɛ nnya, tó mpí tóɔ pɛɛ nní pifóí Kirisi nɛ rintá, táké nkɛpɛni Uléécáa mɛyóɔpi nɛ siyóme ritaáɛɛ.

¹³ Nsímései mɛɛ nní Nsímé Kɛcírɛ mɛɛ yɛ usoi riyu n la. Kani Kirisi nɛ kɛfa n tɛnɛ Uléécáa uu pɛɛ nwói nó wai, Nfáasɔnɛ kuu m maa rɛ u yé nó pa kuu lɛ nó pa uké nɛ nyíɛ rɛ uyɛɛ nó te.

14 Nfáasone ke Uléecaa uu ne rinyi re tó lisone kuú ne upikó m mémpo yē. Tōn píyei akópe ilasi kémee n le cáká-cáká kari yé lisone lē nnéi yē. Lē nnya, tóké Uléecaa meyoopi ne siyóme ritaáse.

Pɔɔli iwelɛ

15 Lē nnya, hái kaní ne n kó te nō Upíima Yeesu ne kefa tenelenle non kō pē nnéi ke Uléecaa uu n wéɛ la,

16 ne ye nen keyóme n yáásine, ne ye mesére nō nnya Uléecaa pōnesele. Ne ye keyómeyáhaa-i nōnnénéi kecáá Uléecaa wela am te:

17 Urópiima Yeesu Kirisi Uleecaa, Sáa meyoopi ukó uké mewéesesōhō nō he nóké ne u yē ani péé ne ísone u ceru.

18 Ne ye kō u pise re uké nōinénípe wúkule. Nō pee fe ani lē kuú ne nō n sée ceru. Nō pee lisone kuu ye pē kuu n wéɛ n he mpiye ne linsone yē,

19 ani kō ceru re ínape kuú ne tó mpi tōo nní ne kefa u n tenelē kémee n keisi ín kumúnjé má.

20 Nnape píima mmē kuú ne Kirisi kémee keisi uu ne pikpōkpō kémee u yukuse, uu kō ne keyómecaa-pō ukuluke-luke-mē kényukōtone-i u tonse.

21 Kirisi ye lē nnya keyómecaa-pō iyōopi ne n-yōopinape ne ínape ne iwéése píima ne nḗpá yo ye rinyiri m má ne kekpeé wela. U nḗpá yo kekpeé wela. Ai lelee neni kumúnjé nkú-i n we ḡmane kekpeé kuú we, amá ne lelee masí kepire-pō n wéme kekpeé kuú we.

22 Uléecaa ye nḗpá yo Kirisi iyōopi metene wale uu likecáá u tonse. U u pale re uké Uléecaa icápine nnéi uyōopi píima.

23 Uléecaa pikó icápine ye uipije le. Umesá nnéi kuú ne ikeméé we un kō infaa nnéi te, Uléecaa un kō ne umesá nnéi Kirisi kémee we.

2

Iye ke usoi uu ye nkpō-i le uu nfáa-i lompō?

1 Nō ne pee mekee-me nōnnécaai ne nōanékové nnya pikpōkpō le Uléecaa inipee-i.

2 Ketē nté isoi icō kaní pee le. Nō pee mekee-me uyē kani n nyáni re ketē nké uyōopi tikilenle. Uyee nní neni pēpee Uléecaa pipakare n yúlu isoi kémee we.

3 Pimecō ke tōo kō pee mekee ntónéi mmú we, tōn merópōla wai, tōn sirómúnjé ne merósōhō cire ne irósoi le. Merówee mē nnya, tō ne kō péé ne sá re Uléecaa uké ukuwāi kéméé ne ró túhaane picō mecō.

4 Amá Uléecaa yēè meýikíyiki usoi íwe ténle. Unla píima nnéi kuu ró nyíse.

5 Lē nnya ke Uléecaa uu tōo pee ntócaai nnya n we yare pikpōkpō uinipee-i nfáa fale he. Ani yē te ípéelée kuu nō nyíse nnya kuu nórínéyu lō.

6 Kesé ke Uléecaa uu tó ne Kirisi Yeesu pikpōkpō kémee yukuse uu kō kesé ukemee keyómecaa-pō ró tónse.

7 Lelee masí kepire-pō leeri, ari pee yénu re ípéelée kuu Kirisi kémee ró n nyíse ye lisone píima le lee ái píkaí kutene n we.

8 Uléecaa ye ípéelée nō nyísele uu nōnnéfatené nnya nórínéyu lōlu. Nóricúruu áni kei líka kuwai we. Uléecaa ihée ye nyi.

9 Ai nóménéwai sōne nnya kuu nō yóriye. Lē nnya, úka úu kape umecire n taáselē te umewai sōne cire mee u yoriye.

10 Mesei, Uléecaa ricuruu ye ró wa. Tó ne Kirisi Yeesu kupéncō kémee kuu ró wa re tóké ye nkpéni fe tóké ye lisone wa. Uléecaa ye mekee-me mewai sōne mē tó yekeilē te tóké ye me wa.

Tō Yeesu Kirisi kupéncō kémee pisoí píse le

11 Ani lē kaní pee mekee n we léise! Nō pee pisoí pinyine le ke Pisuífi api ye pee n sée re pikéciré. Amá in kō ne usoi kunipe kpee pē ticuruu sisoipipi meké riké.

¹² Lẽ nnya, ani kō te nō pɛ́ uyɛ-i nɛ Kirisi ketaa wele. Nō pɛ́ wele yare pisáne Isirayeli pikó kecɔpe, áni Kirisi má, áni líka má rinóo ke Uléecaa uu pi n yekei kɛ́mɛɛ, líka ái we kani yé nɛ rintá, áni kō ketɛ́ kecáá ríka Uléecaa má.

¹³ Nō pɛ́ nɛ ketaa u wele. Amá Kirisi mɛnyɛ mɛɛ n kɔonu nnya, nō nkɛ́ni Kirisi Yeesu kupɛ́nɛcɔ kɛ́mɛ́ nɛ u rikɔle.

¹⁴ Lɛɛɛ rɛ Kirisi yɛɛ ntókínɛɛ. Uyɛɛ t́yɛɛ ke Pisuifi nɛ mpuri sanɛ pikó api pansɛ mpuri nɛ. Unkpɔ kunapɛ́kɔ́ kecáá kuú nɛ iláarɔ yɛɛ pɛɛ pikepáápáá m pínɛilɛ́ yare mmɛle riláu.

¹⁵ U Moisi isé nnaɛ nɛ lɛ́ nnéi lɛɛ i m páápúɛ tinnɛle uu pɛɛ Pisuifi nɛ mpuri sanɛ pikó kpísi uu u nɛ pɛ́ kupɛ́nɛcɔ kɛ́mɛɛ pi pansɛɛ mpuri fale nɛ. Lɛ́ kuu nkínɛɛ nɛ rí ka yɛ lɛ́.

¹⁶ Unkpɔ kunapɛ́kɔ́ kecáá kuú nɛ Pisuifi nɛ mpuri sanɛ pikó pansɛɛ ipiɛ isɛ, uu pi nɛ Uléecaa kecɔpe nsímé nyóɔnɛ. Iwe kuu kunapɛ́kɔ́ kecáá n li uú nɛ kpi yɛ iláarɔ kɛ́pɛ.

¹⁷ Nsímé Kɛcɛɛ mɛɛ yɛ nkínɛɛ n he kuú nɛ ka uké nō mpí nōo pɛɛ nní nɛ ketaa u rí we nɛ nō mpí nōo pɛɛ nní nɛ u n kólɛ́ símisi.

¹⁸ Uyɛɛ t́yɛɛ ke t́ Pisuifi nɛ mpuri sanɛ pikó ari ncée má ari yɛ nɛ Nfáasɔnɛ nɛ kóló tiki arí nɛ Sáa Uléecaa kɛ́mɛɛ ś.

¹⁹ Lẽ nnya, áni kō nkɛ́ni pisáne, áni kō picéetɔɛ. Amá nō nɛ pɛ́ ke Uléecaa uu n wée yɛ kuyu kuse pikó lɛ. Nō nkɛ́ni Uléecaa keyɔ pikó lɛ.

²⁰ Nō nkɛ́ni pansɛle kɛ́yɔ kɛɛ m mómáalɛ. Pitumɛ nɛ antepuyɛ pɛɛ kerikui. Kirisi Yeesu ricuruu yɛ kɛsinui ripare.

²¹ Uyɛɛ t́yɛɛlɛ́ kake páápú kɛn cálɛ. Uyɛɛ t́yɛɛlɛ́ kaké we. Ke Uléecaa keyɔ lɛ kuu umɛcɛɛ n yekei.

²² Nō nɛ picɔ nōo ripéne ani pansɛ Kirisi kupɛ́nɛcɔ kɛ́mɛɛ kɛ́yɔ kɛ́ ke Uléecaa uu m móm un nɛ Unfaasɔnɛ kekɛmɛ́ we.

3

Pikɛi ke Uléecaa uu mpuri sanɛ pikó kɛ́mɛɛ Pɔoli n forii

¹ Kirisi Yeesu pikɛi kam n wai nnya ke né Pɔoli am akpanii kɛ́mɛ́ we. Nō mpuri sanɛ pikó mpí nnya kam íwe iyɛ́ nnéi le.

² In n la, nō kō te Uléecaa yɛ kɛfa nɛ né fɛ́nnɛ uu né forii rɛ kɛ́ ukemúnɛ́ kɛ́mɛɛ nō nnya pikɛi u wa.

³ Uyɛɛ uricuruu lipéké-peké lɛ́ né yéneise. Linsímé kam pɛɛ nní nkáripɛi nō wóipɔ.

⁴ Nɔn n kɛ́, nō céri rɛ nɛ Kirisi nkó mɛɛ m pékaalɛ́ kecáá mɛyánsei nyule.

⁵ Uléecaa úu pɛɛ mɛkɛɛ-mɛ lipéké-peké lɛ́ sisoipipi nyíɛ yare kuu nkɛ́ni nní Unfaasɔnɛ nɛ rintíki uú nɛ pitumɛ kuu n wée nɛ antepuyɛ lí nyíɛ.

⁶ Lipéké-peké lɛɛ nní: Pisuifi nɛ mpuri sanɛ pikó yɛ pansɛle ipiɛ isɛ. Lɛ́ nnya, lisɔnɛ lise kapi kō má. Pi yé kō lɛ́ ke Uléecaa uu Nsímé Kɛcɛɛ mɛɛ pi nɛ Kirisi Yeesu m pɛ́nɛɛlɛ́ nnya n yekeilɛ́ yɛ.

⁷ Nsímé Kɛcɛɛ mmɛ́ pikɛi kam wai. Uléecaa yɛɛ unfanare kɛ́mɛɛ pikɛi né forii uu kɛ́nɛmɛɛ unnaɛ nyíɛ.

⁸ Uléecaa pikó nnéi kecɔpe, née yɛ ám líka tu, ḿpá nɛ lɛ́, u pɛɛ kɛfa nɛ né fɛ́nnɛ uu né forii rɛ kɛ́ mpuri sanɛ pikó Kirisi lisɔnɛ lɛɛ ái kutɛnɛ rí we símisi. Nsímé Kɛcɛɛ yɛ mu.

⁹ U kō né forii rɛ kɛ́ t́yɛɛɛ písoi piké yé lɛ́ ke Uléecaa uu lipéké-peké lɛ́ n wainɛ. Uyɛɛ ḿpá yo wa. Mɛkɛɛ-mɛ kuú pɛɛ lí pékaalɛ́.

¹⁰ Lɛ́ nnéi lɛɛ iyóɔpi n le lin keyómɛcɔa-pɔ rínaɛ má yé nkɛ́ni Uléecaa icápinɛ nnya céri rɛ Uléecaa mɛwéésɔhɔ́ ámɛ mɛpɛhɛ kulúi kɛ́mɛɛ kumúnɛ́ má.

¹¹ Uléecaa kɛmúnɛ́ kuu mɛkɛɛ-mɛ n yekei uu kō nkɛ́ni Urópiima Kirisi Yeesu kɛ́mɛɛ ke wai ke lɛ́ nnéi ai t́kilɛ́.

¹² Kari nní nɛ Kirisi m pɛ́nɛlɛ́ tɔn kō nɛ kɛfa u tɛnɛlɛ́ nnya, tɔ ncée málɛ tóké nɛ tirópɔo nɛ kɛfa kɛɛ Uléecaa rikɔ.

13 Lẽ nnya kam nó símisi re nórínépóó ári kapere íwe kam nókenécáá n le nnya caai. Nń kai meníne ríyu waise.

Kirisi nla nsímé

14 Lẽ nnya kam Sáa Uléécaá keyu-i anui wulalẽ nen nókenécáá yáási.

15 Ukeméé ke amáre nnéi nyee ketē kecáá ne keyómecca-pó ní we aa léeri.

16 Ne ye u pise re Unfaasone nké nńínésói kémee meýá nó m papukuse yare ke umeyóopi amee m piye meco.

17 Ne kó u pise re Kirisi uké nńnnéfaten nnya nńanékin kémee n we. Ani ríla kémee iníní wa ani kó nkemee rńsone papisi.

18 Pée uye-i ke nó ne Uléécaá pisoí nnéi ani yé fe ani céru re Uléécaá nla rńn kumúné má. N mepéré ne mecaá ne mecímá wele, nn kó cǎlẽ.

19 Kei kani yé kó ceri re ríla mmě ne menyuwe nnéi fele. Lelée yé kó tíyese Uléécaá uu nókenémee ne umesá nnéi n we.

20 Uyee kerómee ne rikóhó keisi. U yé fe uu kerómee wai ai tósu lẽ kari ye m pise nées lẽ kari ye ní musí.

21 Uléécaá yee Kirisi Yeesu kémee ne uicápine kémee nńpá ncópurí ní-yei-pó ne nńpá píyei-pó ríyu te. Amí.

4

Nfatene kémee rinóo rise piwai

1 Ne Upíima nnya akpanii-i wele. Nń ke Uléécaá uu nní n sée kam pise re ani n sńne, nńnnésé nké n nyíselẽ te lẽ kuu nní nó n sée nsé kani sńne.

2 Ani kapere áyu n wéési. Amá ani mesére n láárú nńn purú. Ani ríla ne nómenécópecire m múínelẽ.

3 Ani rinńmóopú ani rinóo rise ke Nfáasone nn nó n he m múílẽ. Nfáasone mee Uléécaá-i n léeri yé tíyese ani nńnnénéi m pńnelẽ, nkńnnine nn nókenécópe we.

4 Nń ipine ise kecáá ilese le. Nfáasone nse mee kó nńnnénéi kémee we. Likei lise nnya ke Uléécaá uu kó nó sée.

5 Upíima use kóló ne nfatene nse kóló kani má, ani kó míni mese kóló wole

6 Uléécaá use kóló yee we. Uyee pisoí nnéi usaa. Uyee ntńnéi kecáá tń, un ntńnéi kémee we un kó ntńnéi kémee pikei wai.

7 Amá Uléécaá ye ntńnéi mmú kémee nńpá úye uihée hele ne impehě Kirisi yee nńpá úye líkó musí.

8 Li Nléécaasímé-i wólaalẽ te:

Kuu keléécaá rńńtaá,

u ne pikpaniikó ripénele,

uu lihéehele sisoipipi hńnente.

9 Te íye ye nkpeni lẽ te u keléécaá rńńtaá? Li nyíse re uké kelene rńńtaá, u ketē metene kuhóre kémee rícepile.

10 Uyee rincépine cire yee kó rńńtaá uu keléécaá fáau uú ne ketē ne keyóme nnéi n yipaalẽ.

11 Uyee wa re pinyine piké pitume, picó piké antepuyee, picó piké Nsímé kecire piyóó, picó piké Uléécaá icápine pikpeenwai ne picélaa.

12 U pi wéele re uké lẽ kapi yé upikei n wa pi nyíse, piké pě ke Uléécaá uu n wée céesi lẽ kapi yé Uléécaá icápine m papukuse.

13 Kei ke ntńnéi ari yé pree céri re likei lise karí ne Uléécaá Kepipi kémee kefa tene. Tó pree lẽ papisile yare ke Kirisi uu m papaalẽ meco.

14 Lelée yé tíyese ári yé pée uye-i n we yare siwá see nńpá icélaa íye yee ní we n tíkilẽ, pisoí pree ye picó ne pinnóome kuyúí n tń ápi yé pree ró kńraasente.

15 Nla ke tńo ne nsíméseí símisi tńn kó lakaane tńn ne urówéése Kirisi kupéneco nnéi kémee pelu. Uyee ríyu.

16 Uyē nnya ke ipiñe ii kecíre nyenu, isitañene nnéi sin muléinelē. Lē nnya ke nṛpá nlése n-ye nn nla kémee mpikéi wai, ipiñe nnéi yee nla kémee m pelule in papisi.

Kirisi pikó isoi fale nsímé

17 Lē nnya kañ la ké nsímé mmú ne nó cési ne Upíima rinyiri ani kóm te áni kaṛe ko nkpéni nsé tikpá yare pēpēe ápi Ulééca m pakarelē. Mpáleece ke pisimúñé asi pi tikiselē.

18 Pimesəho ye kuñmaha-i lomṛale ápi pēe Ulééca isoi kémee we. Kapi pinnéi piníri ápi Ulééca nkó nka nyu, piakiñ an ko taká nnya.

19 Api nkpéni lisəne ne likópe nyu. Méwoo méwoo kapi wai, hái apí ne meseiciré wai mmé ncəpuri m pénéelē pin wai.

20 Amá ái lē kapi nó Kirisi cereise.

21 Ai céreise re nə ukécáá nkó nnéi kónle api ko nsímései mee Yeesu kémee ní we nó céesi ani kóm.

22 Lē nnya, ani nóinésói kpure riyá. Nómenéwee kpure ye mē. Melikáipi-káipi ye ne nkṛə mē nó sínle.

23 Ani tíye Ulééca Nfaasəne nké nókenémúñé conse.

24 Ani isoi fale kpísi ani tani yare ke Ulééca uu ní la. Nsímései ye tíyesele ii aseí n tikilē in ko kpáiiilē.

25 Lē nnya, ani nnóəme riyá nṛpá úye uké ye uucə aseí símisi. Tə ntónéi mmú ipiñe ise ilese le.

26 Nəñ ye n wóəsi, áni kaṛe ye akópe wa. Ani ye nókunéwói kpu ituñe iké kelené loó.

27 Ani kaṛe ye kuníri ncée he kuké ncaai wa.

28 Uyaa úu kaṛe ko nkpéni piyaa rikpá. Amá uké riñmóópú uu ye kefa kesə ne uanipe pikei pinyine wai uú ne le, lin ko úye m páriilē, uu fe uu liute léni.

29 Nsímé kópe nka nín kaṛe ye nónnénəə-i léeme, amá liké mme mee yé usoi ikari rinkpásə ai ko pēpēe kutu nó n cólē lisəne wai.

30 Ani kaṛe ye Ulééca Nfaasəne ripəə caaisə. Mme mee Ulééca nwoi kuu nókenécáá n wa keyáa kē kuu nóanékópe kémee nó ní lesene cáká-cáká nnya.

31 Ani nsímé pifanaankēe ne mesəewai ne kuwói ne pisenkēene ne picə alē ne mēwai kópe ncəpuri nókenécəpe lese.

32 Ani n láárúne, nəñ íwe ténasəne. Ani nómenécəpecire n sárikēene yare ke Ulééca uu nó ne Kirisi kupénəcə kémee nó n sárei mecə.

5

Metéi kémee isoi nsímé

1 Nə siwá sinyine le ke Ulééca uu ní la. Lē nnya, ani umecə n wai.

2 Nla nké nóinésói nnéi kémee n we. Ani yē lē ke Kirisi uu ró ní la uu unfaa kpísi uu tó nnya he yare inyóənsesəe, Ulééca uu i yósu nšəne.

3 Lē kái ne n sá re liké Ulééca sipipi kecəpe n we ye nní: Méwoo méwoo pinəsiwélaa ne mékperinkpəwai nēe memá nnáapí nkó nka nín kaṛe nkṛáni nókenécəpe n we.

4 Ai ko ne sá re nəké asímé kópe nēe inírisimé nēe akpəri kópe m má. Ai nyaní. Amá Ulééca ipakare ñmané iké n we.

5 Ani kō nšəne re méwoo méwoo mēwai ute úka ne úkperinkpəkəó úka ne memá nnáapí ukó úka úu lē ke Ulééca ne Kirisi api piyəəpi kémee ne pipisoi m mé kémee líka yenune. Memá nnáapí pó ne ko piléenyóənsə picə le.

6 Ani kaṛe tíye unyine uké níwoosimé ne nó kírāsə. Lē nnéi nnya ke Ulééca kuwói aku písoi pēe ápi u m pakarelē kecáá we.

7 Lē nnya, nó ne pē áni kaṛe nka kémee m pénéelē.

8 Nə pēe mekēe mesei kuñmaha-i wele. Nə nkpéni nó ne Upíima kupénəcə nnya metéi-i wele. Lē nnya, ani n sóné liké n nyísélē te nə metéi sipipi le.

⁹ Likumúnjé rε leλεε ye metéi kέmεε n léemε leε nfanare ne nsímései pitiki ne aseí.

¹⁰ Lε nnya, ani n wéési nóké leλεε ne Upiima n sá n nyu.

¹¹ Nό ne kuηmaha kέmεε mewai áni kape rika kέmεε m pénelē, amá ani ye me yámne.

¹² Mesei sei lē ke písoi pē api meγaa n wai písímé ricuruu ye isei wele.

¹³ Amá pi ye pin pimewai mē n yámne, me ye metéi kέmεε léémεle ame kúcere wai.

¹⁴ Lε nnya kapí maa re:

Pó nkó póo nní ní lóni, a yisi.

A pikpókpo kέmεε yisi

Kirisi uké pεε metéi pó nyíse.

¹⁵ Lε nnya, ani nónnésē kecáá musí nsone. Ani kape n sόne yare piníri, amá ani n sόne ne mewééseso.

¹⁶ Ani kape tíye ituηe iké méwoo n tósu, li we re siyáa nsí-i kari nní ní we ási nyamí.

¹⁷ Lε nnya, áni kape meníri n tū. Ani rinmóópú ani Upiima mela ceru.

¹⁸ Aani kape ye píta m pomaalē. Lε ne méwoo méwoo mewai le. Amá ani tíyεse Uléécaa Nfaasone nké nó n yipaalē.

¹⁹ Ani ipakare siyome ne akéhe ne siyóme ncōpuri ke Nfáasone nn nó n he ne nómenécōpecire n ηmóópúsenelē. Ani kefa kesε ne ipakare siyome Upiima yō.

²⁰ Ani ye mpá píyei ne mpá yo kέmεε Sáa Uléécaa pōnesε ne Urópiima Yeesu Kirisi rinyiri.

Pinósi ne pipila mewee

²¹ Kirisi ipakare kani m má nnya, mpá úye uké ucō n waiselē.

²² Nό pinósi, mpá úye uké uula n waiselē yare kuu Upiima n waiselē.

²³ Li we re utisi yeε unósi uwéése yare ke Kirisi uu Uléécaa icápine nnéi uwéése mecō. Iyεε uipiηe, uyεε iriyu.

²⁴ Lε nnya, mpá unósi úye uké uula n waiselē yare ke Kirisi icápine ii Kirisi n waiselē.

²⁵ Nό pinósikó, mpá úye uké uunōsi n la yare ke Kirisi uu Uléécaa icápine ní la uú ha ne unfaa kpísi uu iyē nnya he yare inyónseseε.

²⁶ U lē wale re un míni ne unsímé ne pipáálá pi m masí, piké pεε panse Uléécaa pikó.

²⁷ U lē lalε Uléécaa icápine iké ukεyu-i ríyu píima m má, iké n kpáiiilē, ncaai rín kape rika i n teηlē néε íi kape ncaai féé rika m má.

²⁸ Limεcō ke pinósikó póo yé kō pipinōsi n la yare kapi pimεcire ní la. Uye un uunōsi n la, uricuruu kuu lē la.

²⁹ Mesei ye me re úka úu ye pí kai uipiηe cire niηni. Mpá úye yeε uipiηe n nyónsεle uu kō ikecáá m páilē yare ke Kirisi uu Uléécaa icápine n wai mecō.

³⁰ Kari uipiηe ílese nnya kuu lē wa.

³¹ Li wōlaalē te: Lε nnya ke utisi uu usáa ne úni yisine, u ne unósi apí ha péne api panse ipiηe ise.

³² Nsímé mee kelō nké-i m pékaalē ye mpíima le. Ne maa re Kirisi ne uicápine nkó ye mu.

³³ Amá nó kam kō ne lē tee. Li pise re mpá unósikó úye uké uunōsi n la yare kuu umεcire ní la, unósi póóké kō uula m pakarelē.

6

Siwá ne sipite kecáá nstmé

¹ Nό siwá, ani nópinéte m pakarelē yare ke Upiima uu ní la. Leλεε ne n sá re nóké wa ye lē.

² A ye upósáa ne upóni ríyu waise. Tinóo foí ye tē ke Uléécaa uu n he uu rinóo yekei.

³ Leλεε re li yé ne pó sonesi aa kō ketē kecáá nfáa taa-taa yenu.

⁴ Nό siwá pisaa, ani kape nósinéwá kέyu m páápúse, amá ani si n céési siké kecíre wa yare ke Upiima uu ní la.

Ptyosaa ne pikeikó kecáá nstmé

⁵ Nó pilási, ani ye nópinéyosaa ketē nté kecáá pakare ani asei ne ríyu pi n waiselē yare kani Kirisi m pakarelē.

⁶ Ai pin nókenékúrí n we pin nó n nyáni ηmane kani yéé lē wa yare nō lalē liké sisoipipi n láárú. Amá ani pi m pakarelē te nō Kirisi pilasi nnya, aní n wéési re nōké Ulééca mela ne kefa kesē n wai.

⁷ Ani ne mpónare pi n keisi yare Upíima pilasi. Ai kapē n we yare kesoiipipi kani keisi.

⁸ Ani n nyu re nípá pō úye pōn ulási née pōn mepócíre n te, lisōne lē kaa n wa kulaa kaa sōnti pōké Upíima kémee yé.

⁹ Nó ptyosaa, nóké kō limēcō nópinékeikó n wai. Ani nómenécíre tí, aní kapē pi n senkeē ne rikpákárá. Ani n nyu re nó ne pē usaa ye keyómēca-pō wele. Úu ye usoi keyu-i ripái uú ne n túhaane.

Kirisi ukó itōpilū

¹⁰ Ntórō ye nkpēni mmú re ani nó ne Upíima kupénecō kémee unnañe píima kpísi aní ne m páápú.

¹¹ Ani Ulééca itōpilū nnéi kuu nó m pa kpísi aní ne kuníri apine kaku nó n wai lóó áku yé pēe nó feriyē.

¹² Ai sisoipipi karí ne tōpu. Amá lelee iyōopi n tú ne lelee n-yōopinane m má ne lelee ketē nté kuñmaha kémee ññane m má lin pekēsi karí ne tōpu. Tō kō ne aníri kpákárá nyee keyómēca-pō n we tōpule.

¹³ Lē nnya, ani nkpēni Ulééca itōpilū nnéi kuu nó m pa kpísi, aní ne siyáa kōpe kémee tápisi, ái yé pēe nó feriyē. Nñn n tápaalē ne kētō-pō, líka ái yé pēe fe liké nóinépiñe riyōse.

¹⁴ Lē nnya, aní kapē nóinépiñe riyōse. Ani nsímēsei písímé kpísi ani waise kútampálá, ani kehale-i ku n télē. Ani kō asei pitiki kpísi ani waise kewenitukanka.

¹⁵ Ani Nsímé Kēcire mee ye ne nkíññiñe n ka piyóó n la. Nké nó n we yare anéeri kani tanaalē.

¹⁶ Ani ye nípá yei nónnéfatenē kpísi yare kuwenikpáncúkú kani yé ne ukpááree Setani ihime melō n kpu.

¹⁷ Nópinéyulale piké ritōpikōñ, Ulééca Nsímé nké ritōpitēhe ke Ulééca Nfaasōne nn nó m pa.

¹⁸ Ani ye kō lē ke Ulééca Nfaasōne nn nó n nyíse ritiki aní ne mesére iyáhaa nnéi mpuri n yáási nñn kō u welu. Ani kapē lōpile, ani nómenécíre kpísi aní pa, ani mesére ne kefa kesē upikó nnéi kecáá n yáási.

¹⁹ Ani ye kō kenécáá u yáási re uké tíyese ké ye ññn nnó n wúkule, ké ne ikari n céési písoi piké lelee Nsímé Kēcire kémee m pékaalē ceri.

²⁰ Mmē ke Ulééca uú ne né tumme re ké nté ukeikó yee ne urinyiri n tú. Mmē nnya kam akpanii kémee we. Ne lalē ké ye n símisi ne ikari yare kai m pise.

Iyáhaa tōrō

²¹ Unésáne kecire Tisiiki ye Upíima ukeikó le ne asei. U yé hapō uu lelee né n wai nnéi nó kéénkeē nōó kō ceru mmē-i kam n we ne lē kam n wai.

²² Lē nnya kam nókenémee u tumme re uké nó símisi mme-i kari n we uké kō ne nóanékiñ niñukuse.

²³ Saa Ulééca ne Upíima Yeesu Kirisi piké pirómárecō Yeesu pikó nnéi nkíññiñe ne nla ne nfatenē he.

²⁴ Ulééca uké pē nnéi pēe Urópíima Yeesu n la ái ne kēto ípēelēe nyíse.

Τίτλε κε Ρωλι uu Filipu pikó n wói

Lελεε ρίτελέ ντί κέμεε ρί we

Kiresi ketē kecáá, Masetuwaani ntaai kέμεε κε Filipu kuyu akú we. Uléεcaá icápινe foí ye iyē ke Ρωλι uu kei n karií. Kukpaniilee-i ke Ρωλι uú पेε Róm kuyu-i we lin u cónlē te úu fe uké linyine wa uké kó ne Filipu pikó kecáá ripáí nnya. Uu पेé n tálē te u yé fe uu upikeico tum piké ha icápινe iyē tinmóópuse piké kó inkó kō. Kirisi pikó पेε Filipu kuyu-i ní we pōo ihεε Epafurotiti papo re uké Ρωλι pa. Ρωλι uu ρίτελέ ντί wólú uu u pa uú ne pi pōonece. Uu kó icélaa pi papo uu kó nfatene kέμεε pi ηmóópuse (4:10-20).

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Ρωλι ye Uléεcaá pōonece re lē kai u rincón ye tíyεce Nsímé Kεcιre nn kέyu sí (1:1-26).
2. Ρωλι ye Kirisi pikó पेε Filipu kuyu-i ní we ηmóópuselē te piké nfatene ne rinóo rise kέμεε iníjí wa, piké kó pimεcιre n cepiselē yare ke Kirisi uu umεcιre n kpisi uú ne ró li céési (1:27-2:18).
3. Utumε Ρωλι ye Epafurotiti ne Timotee tum (2:19-30).
4. Tó Kirisi nyánile re uyē kari yé fe arí ne n tálē. Utumε Ρωλι ye aseí ró lésεle lē kuu kesoipipi rikókori kake ye m má ní tíye uu पेé ne Yeecu Kirisi ηmanε n tálē (3). Ρωλι ye Kirisi pikó rinmóópusele re piké mpōonare kέμεε n we pin nípá yo kέμεε iwele ne pimεcιre Uléεcaá anipe-i wailē (4).

Iyáhaa

¹ Tóo Ρωλι ne Timotee, Kirisi Yeecu pikεikó. Πεπεε Yeecu nnya Uléεcaá pikó m panse pin Filipu kuyu-i we ne पेπεε piicápινe kecáá ní pailē ne पेπεε pi n léni kari ρίτελέ ντί wólú.

² Urósáa Uléεcaá ne Upiima Yeecu Kirisi piké ípeelée nó nyíse api kó nkíninje nó he.

Ρωλι ye Kirisi pikó kecáá Uléεcaá yáasi

³ Mπά píyei kam ye nen nókenécáá m musí, am nó nnya Uléεcaá pakare.

⁴ Mpōonare kam ye ne nípá píyei nónnénéí kecáá Uléεcaá yáasi.

⁵ Li we re hái kékoraane ne neni-me kani né léni nen ne Nsímé Kεcιre kóónulē.

⁶ Ne nyule re nípá líké íye wa, Uléεcaá yeε nní pikei sone mpí nókenémeε piwai n kóraane yé pi n nōjlē hái ne kétō-pō. Lελεε re hái ne keyáa kē ke Kirisi Yeecu uu n sónti.

⁷ Simúnjé sē kai ne sá re ké nókenécáá m má. Ne meyansei ketóne kεcιre rinékínj kέμεε nó heelē. Likumúnjé re tó ne nnó ye Uléεcaá ípeelée kuu né ní nyíse kέmeé wele. Ne पेε mekeε Nsímé Kεcιre ne kóónulenle nen nkecáá tōpu re nké iníjí wa.

⁸ Uléεcaá ricurruu ye nyánile re lē ke Kirisi Yeecu uu nó n la meco kam nó la ne kefa kece.

⁹ Ne ye inéwele kέμεε Uléεcaá pise re nónnéla nké n taálē meséere ani menyuwe m má, ani ye ne ceru ani lisone ne líkōpe kóólene cáká-cáká.

¹⁰ Ani ye पेé ne rísone túhaane. Lē kέμεε, nó पेé n kpáillenle áni ye ncaai níka m má keyáa kē ke Kirisi uu n sónti.

¹¹ Yeecu Kirisi yé tíyεce ani mewai sone meýá wapisí ai Uléεcaá meýōpi ne ipakare kpáse.

Utumε iwe ye tíyεsele Nsímé Kεcιre nn kέyu n sí

¹² Pinémáreco, ne la re ani kō te lelee nní né n wa ye meníje lenle Nsímé Kεcιre nn ne meýá kóónú.

¹³ Uyōopi pisóoca nnéi ne nípá yei kapi nkpéni nyu re Kirisi pikei nnya kam kukpaniilee-i we.

¹⁴ Upiima ye pinémáreco Yeecu pikó meýā पेε akpanii kέμεε né n yé nkpéni ikari waisele pin ne piripōo Nléεcaasimé kóónulē.

¹⁵ Mesei ye me re kufatoi ke picō apí ne Kirisi nsímé kóónulē piké ne né n kenene nnya. Amá kefa kece ke picō pōo ne nsímé mmē kóónulē.

16 Nla ke pē api ne Kirisi nsímé kóónúlē pin nyu re pinékei pēe re ké Nsímé Kεcire kecáá atōpi n wai.

17 Amá íkeηene kemúnjé ke pifoí pē pōo ne Kirisi nsímé kóónúlē. Ai nfasimé sone kapi múlē. Pi lalē piké akpanii nnyé kecáá íwe icō né rikpáse.

18 Nka rín ncō caai! Mpá pin n kparálē née in ne kefa kece, Kirisi nsímé ye kóónúlenle. Tinépōo ye láárulé, meséere kari yé kō n láárú.

19 Li we re nóinéwele ne Yeesu Kirisi Nfaa mee né n léni nnya, li yé tíyese am akpanii kémee lelu.

20 Lē kamí ne nnénaηe nnéi m mē te liké wa lee re isei íka mpuri íi kape né li. Amá in nkpo née in kō nfáa, Kirisi uké neni ne mpá píyei-pō inépiηe kémee ríyu yē.

21 Nen nfáa m má, Kirisi yeε nnéfáa, nen kō n kpu, nkpo nn kuláa né wai.

22 Amá in te li pise re ké nfáa m má nen ne pinékei wai, ám yé nkpeni céri yo kam yé wée.

23 Mmé ne mmé kamí ne yōone. Ne káipile ké tōmpō ké ha Kirisi kémee n we. Menéla mee mpá yo n tōηaalē ye mē.

24 Amá nō nnya, li pise meγíkíyiki re ké ketē kecáá nfáa m má.

25 Ai céreise. Ne nyule re né nónnénéi kekúrí n we nen nó léni re nónnéfatenε nké kéyu n sí nōn kō mpōnare má.

26 Lē nnya, menépepō nókenémee yé tíyese ai né nnya rikókōri piwai nó kpá aní ne Kirisi Yeesu n tikilē.

Ani n náasi re Nstmé Kεcire nké kéyu ha

27 Amá ani nse kō te lē ke Kirisi Nsímé Kεcire nn m pise re ani n we ke nóinésoi ii yé n nyíselē. Lē kémee, nen pilóólú nó n ka née mpá nensá nókenékúrí n we, ké n kómei pin símisi re nō nónnénéi kemúnjé kece kpísile ani kekemee iníηi wai ca, nōn tinōo rise má nōn náasi re pisoι piké Nsímé Kεcire yōsí ne nfatene.

28 Ani kape tíye nópinélaaro piké linyine kémee nókenéwu u tōise. Lεlee yé pi nyíse re ncée mee ye usoi n fóm kapi tíkile, ai kō nō nyíse re ncée mee ye usoi riyu n lo kani tíkile. Uléecaa kémee kai léeri.

29 Li we re Uléecaa ye nfanare nó nyíse re ani Kirisi ne kefa tene, amá ani kō uyē nnya íwe le.

30 Asei kecáá, tó ne nnó tōo nkpeni kesē náasi. Ne pēe nóinénípēe-i náasile. Nō kō nyule re ne ne wele nen náasi.

2

Lē ke Kirisi uu umεcire rincépise un kō ne uwéése

1 Ne yē te Kirisi kaní ne kefa n tenelē ye ikari nó rikpásele, unla nn nó ηmóópúsēlē. Nfáasone nn nó pénelē, nōn nómenécōpecire lakaane nōn kō íwe tēnaane.

2 In lee ni mesei, ani rinépōo larukuse meγánsei. Lē nnya kam nó pise re ani rísone n kómēine, nōn lakaane, nōn kefa pénelē, nōn kemúnjé kece má.

3 Ani kape ye linyine íkeηene ne méwoo ipakare nnya wa, amá ani ye nómenécíre ricepise aní n kpíilē te picō ye nó fele.

4 Nó úka úu kape ye ukulaa likó ηmane n wéési. Ani ye kō lelee yé picō n yóriye wéési.

5 Ani kemúnjé kē ke Kirisi Yeesu uú pēe m má kecō m má.

6 Mpá ke u ne Uléecaa api kékoraane-me isoi n sá, úu mmē kpísi uké ne pikēi wa uké ne umεcire Uléecaa múηeiseηe.

7 Amá uyē yeε ulikó nnéi kuu m má kepire ritō, uu umεcire ilási tani uú n we yare sisoipipi.

8 Kuu lē umεcire n waise uú n we yare sisoipipi, uu pēe umεcire cepise uu Uléecaa pakare uú ha ne kpi. Háι kunapéékō kecáá kuu pēe kō kpu.

⁹ Lẽ nnya ke Uléecaa pɔɔ kɔ u ritaáse uu ketónne kee nɔ́pá káyee n fe kecáá u tonse uu kɔ rinyíri tɛɛ nɔ́pá ríye n fe u he.

¹⁰ U lɛ wale re keyómecaa likó nnéi ne ketě kecáá nté likó ne ketě metene likó liké ye lin tinyíri tɛ n kɔ te Yeesu, liké ipakare ne anui kecáá riwula.

¹¹ Mpá usoi úye uké Sáa Uléecaa ríyu waise uu yóó re Yeesu Kirisi yee Upíima.

Kirisi pikó piké ketě kecáá n kpáiiĩ

¹² Lẽ nnya pinésáne lala kecire, yare kaní pɛɛ nní né m pakarelɛ pɛé uyɛ-i kamí pɛɛ nókenékúrí ní we, ani kɔ nkpéni kám nní nókenékúrí ní we wa liké lɛ tifaau. Uléecaa ye nórinéyu lɛle. Lẽ nnya, ani píyulale pɛ kuláa waise nɔn iwame ne Uléecaa riwure kémee pikei wai.

¹³ Li we re Uléecaa yee nókenémee pikei wai uu tíyese re ani ñmurei ani pikei n wai liké ne umela n sá.

¹⁴ Ani nópinékei nnéi n wai inmúlaa ne nsímé pipásaine ápi kape nókenécɔpe n we.

¹⁵ Ani lɛ n we áni kape ne ncaai nka m má, ani kɔ n kpáiiĩ nɔn we yare Uléecaa sipipi nsí kecáá kápi ncaai nka n nyáni. Ketě nké kecáá písoi ye caailenle pin kɔ isoi kópe le. Ani pikecɔpe n we yare metéi nɔn kpáiiĩ yare awárepi,

¹⁶ te nɔ nsímé mee ye nfáa n he pi palɛ nnya. Lẽ nnya, keyáa kɛ ke Kirisi uu n sónti, li yé ha nó nnya rikókari né n we. Lelɛe yé kɔ mesei nyíse re pikei mpí kamí ne nní n ñmóópúlɛ ápi méwoo wa. Nnépɔne ñn méwoo wa.

¹⁷ Nókenéfa kaní ne Uléecaa n tenelɛ ye we yare inyóonse kani u wa. Insá n kesi, pi yé né kpu menénye ame nóinényóonse iyɛ kecáá kpáɔ. Mpá in lɛ né n wa, li né láárúle, tɔ ne nnó tóké kɔ kesé mpóonare m má.

¹⁸ Liké kɔ limɛɔ nó n láárú, tɔ ne nnó ari kɔ kesé mpóonare m má.

Pɔɔli ye Timotee ne Epafurotiti tũ

¹⁹ Ne tálɛ te Upíima Yeesu un n ñmurei, né nfáani Timotee nókenémee tumpɔ ké nókenécáá nkó kó liké rinékíñ ninjukuse.

²⁰ Tó ne uyɛ mecire tóó nókenécáá músu. Uka uɔó úu meyíkíyiki ne kutu nó cólɛ.

²¹ Pilikó cire ke pinnéi apí ne náasi, piuka úu Kirisi Yeesu kulaa wéési.

²² Nórinécúruu ye nyule lɛ ke Timotee uu n nyíse re u aseí ute le. U umecire Nsímé Kecire pikei kémee pale. U kenémee keisile yare ke usoi uu ye ne usáa n keisi, tó ne uyɛ arí ne Nsímé Kecire kóónú.

²³ Ne tálɛ te nen píyeyi n yɛ lɛ kamí ne kɛtɔ n tenene, né nókenémee u tumpɔ.

²⁴ Ne kɔ ne Upíima tálɛ te né nfáani rinécúruu hapɔ am nó lóólú.

²⁵ Ne nyáni yare né urómáreɔ Epafurotiti nókenémee pesɛpɔ. Tó ne uyɛ tóó keisi tɔn Nsímé Kecire ináá náasi. Nɔ pɛɛ kenémee u tummele ani nɔ́pá yo u cɔnse re uké ne nnécóñ kémee né come.

²⁶ Li meyíkíyiki ripóó u we re uké nónnénéi yé. Kapi u n símisi re nɔ ukufɔñ kó, li u ricóñle.

²⁷ U meyíkíyiki kufɔñ finɛle uu nkpɔ heire. Amá Uléecaa uu íwe u tɛni. Ticuruu ái umecire kuu íwe tɛ, u kɔ né íwe tɛnle re nnépɔcaai ñn kape n kpálɛ.

²⁸ Lẽ nnya kam yóone re ké nókenémee u pesɛpɔ nɔké u yɛ liké nó larisi ai kɔ né mpóocai hasu.

²⁹ Lẽ nnya, ani nó ne Upíima rinɔ rise kémee ne mpóonare píima kémee u yási. Ani ye písoi mpí nnéi pɛɛ umɛɔ ní we ríyu waise.

³⁰ Li we re Kirisi pikei nnya kuú pɛɛ kpine. U nkpɔ yásile uké ne né lɛ kei káni yé n fe nɔké né lɛ.

3

Lē kapi ye Uléecaa kémee aseí rintiki

¹ Pimárecɔ, lē nnya liké nkpéni nó n láárú re nɔ ne Upíima rinɔɔ rise kéméé we nnya. Ai né cɔɔhlē te ké mmē kam piwóle nó m masí piwóle nó rikpá. Nónnésɔne ye mu re ké lē piwóle nó rikpá.

² Ani nómenécíre ne pikéikó kpááree tí. Pi sipɔpi ne asele le. Ai lē kapi piké kecáá n céési lee piké yíkíyiki,

³ Tɔɔ meyíkíyiki kélē, ái pē. Tɔɔ Uléecaa Nfaasɔne ne upikéi wai. Ai ketóne kē ke kunéyu inyekii ii né n heelē kam ne tálē. Li rikókɔri ró wele re tɔ rinɔɔ rise kémee ne Kirisi Yeesu we.

⁴ Né né pee fe amí ne ketóne kē ke kunéyu inyekii ii né n heelē n tálē. In te pinyine ye músu re pi yé fe apí ne ketóne kē ke pikuyu inyekii ii pi n heelē n tálē, née yé peé lincee m má ai mǎpá úye tósu.

⁵ Pi né mǎrile api keyáa páha-paha tuné né ké. Ne Isirayeli ukó yíkíyiki le, Pɛnyamee mpuri ukó. Ne U-epiree le, Pi-epiree pee kɔ né mǎri. Ne Pisui fi isé metiki kémee Ufarisi le.

⁶ Ne kéyu toi kam ye peé ne Kirisi pikó n wéékuselē. Pisui fi isé pitiki kémee, am pee ncaai nka má kapi yé ne né n túhaane.

⁷ Lē kamí pee nní n kpíilē te kuláa likó kam kɔ nkpéni Kirisi nnya nyáni re kelólé ye ke.

⁸ Ne nkpéni ricuruu mǎpá yo kpíilenle yare likpárákɔɔ. Unépiima Kirisi Yeesu kam meyíkíyiki n nyu ye né tɔsí mǎpá yo. Uyē nnya, ne ηmureile am mǎpá yo fómni. Kirisi ηmane yee kenémee ríyu má. Ne litórɔɔ nní nnéi kpíilenle yare ayúí ké ne Kirisi n yé nnya.

⁹ Ne la re tɔ ne Kirisi tóké rinɔɔ rise m má. Am aseí ute re ne isé tíkilē nnya, amá ne aseí ute le re ne Kirisi ne kefa tene nnya. Uléecaa kémee kai léeri re usoi uké ne nfatene ritá úu ne pansé aseí ute.

¹⁰ Likéi lise lee ripɔɔ né ní we lee re ké Kirisi ceri ké kɔ nnaɔne mme mee pikpɔkpɔ kémee u n yukuse yē, ké uiwe icɔ li ké kɔ unkpɔ ncɔ kpu,

¹¹ nen ne tálē te Uléecaa yé pikpɔkpɔ kémee né yukuse.

Lē ke usoi uu ne pitule n náápɔ

¹² Am la ké re ne lē kamí ne pitule n náápɔ piyéne masile née ne pipanse masile usoi nkó yee úu ncaai nka m má. Amá likéi lē kamí ne piyóɔ náápɔ. Li we re Kirisi Yeesu ye né kɔ piyóɔ masile.

¹³ Pimárecɔ, am te ne inéhéé piyóɔ mǎálenle, amá likéi lise kam n wai yee re ne lelee n tómpɔ paleile nen pee lelee kéyu-pɔ ní we ne pitule náápɔ.

¹⁴ Lē nnya, ne náápɔ re ké tu ké inéhéé yɔsí. Uléecaa ye ró séi re tóké Kirisi Yeesu ne ritiki tóké ha keléecaa-pɔ í yɔsí.

¹⁵ Tó mpí nnéi tɔɔ nní Kirisi kupéneɔ kémee m pelaalē, tóké menécɔ mmé m músu. In te nókenémúhé ye linyine kéméé ne kenékó kóólēlē, Uléecaa yé tíyese ani nsímései kom.

¹⁶ Mǎpá lin íye n we, kei kari nkpéni nní n tu, li pise re tóké nsé tipéne tóké ne kéyu n sí.

¹⁷ Pinémárecɔ, ani menécɔ n wai. Ne lē kani yé n sɔne pinyíse nó masile ani yénu. Lē nnya, ani pepée menécɔ n sɔne inípee n tapaalē nɔn ne sɔne.

¹⁸ Mesére kam nsímé mmú nó símisi. Ménini ne rikín kam kɔ nkpéni ne pisímé nó n kpálē te pisoí meyá pee pinsē kémee nyíselē te pi Kirisi kunapéékɔɔ pilaarɔ le.

¹⁹ Kelólé ke lipite pē api yé ne kété kpu. Píaloí nyee piuleecaa. Lelee yé pee isei pi n wa kapí ne meníne rikókɔri wai pin ketē nté líkó ηmane kecáá músu.

²⁰ Amá tó ne keléecaa-pɔ kuyu pikó le. Kei-pɔ ke Upíima Yeesu Kirisi kam m mé uu léerine uké Uróyulale.

²¹ Uyee irópiɔne nnyí yee nní isei ní we consene iké ne uikó yee ríyu m má menyíne n we. Unnaɔne mmē kuú ne mǎpá yo kecáá iyópi n le kuú ne lē waine.

4

¹ Pinémárecɔ lala, li ripóɔ né wele re ké piyéne nó rikpá. Nóɔ nnéprɔnare, nóɔ kɔ ríyu né waiselē. Lē nnya pinémárecɔ lala, ani lē n kenjaalē, nóinépinje íi kape nó ne Upiima kupéneɔ kémee riyɔɔ.

Pɔɔli ye Filipu pikó mesɔhɔ kpálē

² Nɔ́ Efotii ne Sentiki kam ημόópúselē te ani rinóɔ rise m má nɔn ne kesē Upiima tikilē.

³ Pó unékεicɔ kecire yee kefa kesε ne n keisi kam pise re a pi lē. Kesē ke tó ne pē ne Kelemaa ari Nsímé Kecire ináá náasi ne pinékeicɔ picɔ anyiri nyee nfáa ritelē * kémee ní we.

⁴ Liké meséere nó n láárú re nɔ́ ne Upiima kupéneɔ kémee we. Am kɔ kpá re liké meséere nó n láárú.

⁵ Ani tíyese pisei nnéi piké nónnénare kecáá n nyu, Upiima ye nnyáá waimεe.

⁶ Ani kape ye líka nfasimé tóne. Amá ani ye mpá yo kémee Uléecaa yáasi ani lē kai nó m pise u pise, ani ye kɔ u pɔnεε.

⁷ Lē kémee, Uléecaa yé unkinjine kpísi uu ne nóanékinj ne nósinémutjé n yekeilē nó ne Kirisi Yeesu kupéneɔ kémee. Unkinjine mmē ye lē nnéi ke usoi uu ye mí musí fele.

⁸ Pimárecɔ, ntóɔɔ kam yé nó m maa mee re lē nnéi lee aseí likó ne lē nnéi lee líyukóɔ ne lē nnéi lee ne n sá yare kai m pise ne lē nnéi lee n cáká-cákálē ne lē nnéi lee ne n sá re piké li n la ne lē nnéi lee ne kunmurei n sá ne lē nnéi lee isoi sɔne likó ne lē nnéi lee kupakare ní we liké nósinémutjé likó.

⁹ Ani lē kam nó n nyíse ne lē kani kenémee n kpísi ne lē kani n kɔ ne lē kani né n yé nen wai ne n yíraane. Kei ke Uléecaa yee ye nkjine n he uu yé pee nókenémee n we.

Pɔɔli ye Filipu kuyu pikó pɔnεε

¹⁰ Li tó ne Upiima kupéneɔ kémee né láárúle meykíyiki. Li né larisile re nó kɔ nkpéni ncée yē ani kenécáá léise. Ai re nɔ pee kenécáá palēilē, amá ncée n n pēé we nɔké ne né n lē.

¹¹ Ai linyine kam la nnya kam lē símisi. Ne nyule lē kai yé né n láárú, mpá nen ní-ye kémee n we.

¹² Mpá nensá líka m má née lin memá píima-i kam we, ne menécíre pimúlú nyule. Ne linnéi ne mpá yei, nkū kémee ne ilepi kémee nyule lē kam yé n wa. Nen liluke-luke m má née nkū nn né n we née mpá yo in ne né m pom née lin né m párilē, li ne né sále.

¹³ Uyee linnaje né n he nnya, ám yé líka pɔne.

¹⁴ Mpá ne lē, kani nní inéwe kémee né n come, li nyamle.

¹⁵ Nɔ́ Filipu kuyu pikó, nórinécúruu ye nyule re kari Nsímé Kecire piyóɔ n kóraane ne Masetuwaani keteni-i yisile. Nóinécapine memáá, íka icɔ íi inéhéé ne linélale-lale kémee né lē. Nómenécíre nóɔ né lē.

¹⁶ Háí kumutjé kpe-i kam pee Tesaloniki-pɔ ní we, nɔ pee meté kesē lelee né m párilē né páaipɔle.

¹⁷ Aai re ihεε kam la nnya kam lē símisi. Ne lale liké nó lē nólinékó liké Uléecaa kémee rifuu.

¹⁸ Ne lale ké nó símisi re ne lē nnéi kaní ne Epafurotiti n tumme yɔsile. Ai kusa piye. Ne nkpéni lē nnéi lee pee né m párilē mále ai faau ricuruu. Nóinéheε nnyí ye we yare inyóonse kapi tulaali mεcɔ ηmaasi, ianyɔ kekpáhapi ken Uléecaa nsɔne láárú uu kɔ i yósu.

¹⁹ Unéléecaa úu líka paalē. U meyóopi mále. U yé ne Kirisi Yeesu ritiki uu lē nnéi lee nó m párilē nó pa.

²⁰ Urósáa Uléecaa uké mpá piyei-pɔ meyóopi ne ipakare n te. Amí.

Iyáhaa tɔɔɔ

²¹ Ani pepεε Kirisi Yeesu nnya Uléecaa sipipi m pansε nnéi yáasi. Pimárecɔ pee kenékúrí nté ní we ye nó yáasi.

* 4:3 Nfáa ritelē yee ritelē te-i ke Uléecaa uu pepεε Yeesu n tikilē anyiri n wai (Méyene 3.5).

²² Uléécaá sipipi tərəə nnéí sɛɛ nté ń we p̄́ ne kə nɔ́ yáasi, áí ne tósu pɛpɛɛ Sesaa keyə-i n
kɛisi.

²³ Upíima Yeesu Kirisi uké ípɛɛléɛ nɔ́ nyíɛ.

Títelɛ ke Pɔɔli uu Kolɔasi pikó n wói

Lɛlɛ rítelɛ ntí kɛmɛ rí wɛ

Pɛɛ mɛkɛɛ Asii ketĕ kuwélɛ kunyine kɛmɛ ke Kolɔasi kuyu akú wɛ. Ai Pɔɔli ricuruu yɛɛ Kirisi icápine yɛɛ Kolɔasi-i ní wɛ kari, amá uukɛicɔ unyine kapi yɛ n sée rɛ Epafiraasi yɛɛ kei Nsímé Kɛcire riyóó (1:7, 4:12). Kukpaniilee-i ke Pɔɔli uú pɛɛ Rɔm kuyu-i wɛ Epafiraasi uú nɛ wɛri uu ncóŋ mɛɛ ní wɛ u kɛɛnkɛɛ. In n la, Epafiraasi yɛɛ yé Pɔɔli n símisi rɛ písoi féé yɛ icélaa kópe kei célaankɛɛ. Lɛ nnya kuu rítelɛ ntí pi wói uké nfatɛnɛ rikui kɛcire pi léise. Pikireki ifasimé nɛ Pisuiŋ inyɛkii kapi pɛɛ Kolɔasi-i pi céesi. Amá icélaa iyē yɛ pɛé nɛ Yeesu ikó mɛmii wɛlɛ. Amá Pɔɔli uu nyíse rɛ Yeesu yɛɛ nǎpá yo kɛmɛ Upiima.

Ifaaci iyē mɛkériine yɛ mmé:

1. Títelɛ tē kekoraanɛ ke keyóme kɛnyine akɛ Kirisi ríyu waise rɛ ketĕ nnéi nɛ Ulééca icápine upiima (1:1-2:5), (1:15-20). Kolɔasi pikó kɛcáa iwɛlɛ yɛ wɛlɛ keyóme kē akɛ kelɛnɛ tiki (1:3-14). Keyóme kē kɛpire ke Pɔɔli uu pɛɛ lɛ kuu Ulééca icápine kɛcáa n náási nkó wa (1:24-2:5).
2. Uu pɛɛ limemáa Kirisi pikó pɛɛ Kolɔasi-i ní wɛ maa rɛ piké pimɛcire tī (2:6-23). Api kape pɛpɛɛ inómesimé n célaankɛɛ nɛ kutu n cɔlɛ. Amá piké nfatɛnɛ kapi rí yási kɛmɛ n wɛ.
3. Títelɛ ntí yɛ kɔ icélaa kapi yɛ nɛ Ulééca icápine kɛmɛ nɛ pimárecɔ kɛcɔpɛ nɛ písoi kɛcɔpɛ isoi fale n li palɛnɛ. (3:1-4:6).
4. Pɔɔli yɛ uiyáhaa papɔlɛ (4:7-18).

Iyáhaa

¹ Née Pɔɔli yɛɛ Ulééca mɛla kɛmɛ Kirisi Yeesu utumɛ m panse, nɛ urómárecɔ Timotee.

² Nó ke Ulééca uu n wée nɔn Kolɔasi-pɔ wɛ, nɔn Kirisi nɛ kɛfa kɛsɛ tikilɛ kari rítelɛ ntí wólɔ. Nɔ Kirisi kɛmɛ pirómárecɔ kɛcire lɛ. Urósáa Ulééca uké ípɛɛléɛ nó nyíse uu kɔ nkíŋŋinɛ nó hɛ.

Pɔɔli yɛ Ulééca pɔɔnɛsɛ

³ Tɔ yɛ tɔn Urópíima Yeesu Kirisi usaa Ulééca n yáásinɛ, tɔ yɛ nǎpá píyɛi nókɛnécáa u pɔɔnɛsɛlɛ.

⁴ Mɛsɛi kari nónnésimé kɔ tɛ nɔ nɛ Yeesu Kirisi kɛfa tɛnɛlɛnɛ, nɔn pē ke Ulééca uu n wée la

⁵ rɛ nɔ mé tɛ nó lɛ ke Ulééca uu keyómeɛca-pɔ nó n yekeilɛ yási nnya. Nsímé Kɛcire mɛɛ aseɛi m má mɛɛ pitá pē nó símisi.

⁶ Ai nókɛnɛmɛɛ ŋmanɛ ke Nsímé Kɛcire mmú nn tuiɔ. Ketĕ nké nnéi kɛcáa kapi n kɔ. Mǎpá yɛi knn tikóŋnú nn kɔ písoi isoi consɛ. Lɛ knn kɔ nní nókɛnɛmɛɛ wai hái keyáa kē-mɛ kani Ulééca ipɛɛléɛ n kɔ ani céru rɛ aseɛi yɛ nyɛ.

⁷ Urósáne nɛ urókɛicɔ Epafiraasi yɛɛ nsímé mmē nó céesi. Aseɛi kuú nɛ Kirisi pikɛi nókɛnɛmɛɛ wai.

⁸ Uricuruu yɛɛ ró símisi rɛ Nfáasɔnɛ rín kusa ríla nó hɛ.

⁹ Lɛ nnya kari nókɛnécáa nǎpá píyɛi keyóme yáási hái kari nɛ nónnésimé n kɔ. Tɔ Ulééca wɛlɛ rɛ uké tíyɛsɛ unfaasɔnɛ nké mɛwéesesɔhɔ mɛyá nó hɛ nn kɔ umɛla rísɔnɛ nó céreɛsɛ.

¹⁰ Kei ke nóinésɔi kani n le ii yé pɛɛ Upiima ríyu waise rɛ nɔ lɛlɛ nɛ u n sá wai nnya. Lɛ kɛmɛé kani yé pɛɛ mɛwai sɔnɛ mmé ncɔpuri n wapisi ani kɔ Ulééca n ceru nɔn nɛ kɛyɛu sí.

¹¹ Unnaŋɛ mɛɛ rín ncɔ m má nké nó papukusɛ ani nǎpá yo kɛmɛ m purú nɔn kahari.

¹² Ani mpɔɔnare nɛ Sáa Ulééca pɔɔnɛsɛ. Uyɛɛ tíyɛsɛ kani yé fe ani lisɔnɛ kuu uiyɔɔpi mɛtí kɛmɛ pē kuu n wée n yekeilɛ yɛnu.

¹³ Uyɛɛ kuŋmaha ute anipɛ-i ró lése uu ukɛpipi lala iyɔɔpi kɛmɛ ró tónsɛ.

14 Ukepipi kē kuú ne ritiki uú ne ilási kέmee ró lese uu kɔ kē nnya arókópe ró sárei.

Kirisi isoi ne upikεi nsmé

15 Uléecaa úu kúyene we. Ukepipi kee umewee kapi ye n yé. Lē nnéi ke Uléecaa uu n wa kecɔpe uyee lifói un kɔ mpa yo fe.

16 Uyē kuú ne ritiki uú ne keyómecaa-pɔ ne ketē kecáa mpa yo wai. Lelεe kúyene ní we ne lelεe ái kúyene ní we kuu wa. Uyee piyóopi wéese ne pipíima ne pisínsá ne mpa yo yee nnahe m má wa uu kɔ linnéi uanipe-i wai.

17 Uyee ufoi we mpa yo ai kelenε n we. Uyē nnya ke mpa yo ai kɔ we lin nyamí.

18 Lē nnya uyee ipiηe riyu, ipiηe iyee Uléecaa pikó icápine. Uyee isoi fale kekoraane. Uyee mefoi nkɔ kέmee yisi uu nfáa teneciré yénu. Uyee mpa yo kέmee ufoi uu péε ne mpa yei ufoi.

19 Li Uléecaa ripóo wale re uké uisoi nnéi ne ukepipi kέmee n we,

20 uké kɔ ne ke ritiki uké u ne ketē nké ne keyómecaa likó nnéi kecɔpe nsímé nyóonse liké pee kemekó-i n we. Ményε mē ke ukepipi ake kunapéékɔ kecáa n kəonu kuú ne ritiki uú ne nkíηiηe weri.

21 Nɔ pee mekeε-me nósinéμúηé kópe ne nómenéwai kópe nnya ne u talaalenle nən kɔ upilaarɔ.

22 Amá Uléecaa ye ukepipi nkɔ ne ritikile uú ne nó ne uyē kecɔpe nsímé nyóonse. Ke pansεle kesoipipi ake kpi. Lē nnya, nɔ nkpeni ukeyu-i upisoi le pee n kpáiiilē ápi ncaai nka má, ápi kɔ nka ne pi cési.

23 Lē nnya ani nkpeni nfatene kέmee iníηi karií aní n taalē. Ani kape Nsímé Kεcire ne ketaa wa. Mmē karí ne tálē tən ne mē. Ketē nké nnéi ke nsímé mmē nn tikóónú. Lipikεi ke né Pɔoli am wai.

Pɔoli pikεi ne uináa nsmé

24 Li nkpeni né láárúle re ne nókenécáa íwe le. Né ne kɔ lē lénile re íwe mesá mē kari yé n fe ari Kirisi kέmee le áme kape ripári. Kirisi ipiηe yee nní pē ke Uléecaa uu n wée icápine. Pē nnya kam íwe le.

25 Uléecaa ye upikεi kέmee né kpísile uu né forii re ké ne unsímé nnéi nó kam.

26 U pee mekeε icɔpuri nnéi kέmee nsímé mmē pesile. Amá u nkpeni pē kuu n te n cereisele.

27 Uléecaa ye lalε piké nsímé mee m pékaalē mpiye ne nkulaa ceri piké pi símisi. Lipéké-peké lee nní re Kirisi ye nókenéméé wele. Uyē nnya kani tálē te nó kam ani Uléecaa meyoopi kέmee loni.

28 Kirisi rinyiri kari yóólē. Mpa úye kari mesɔhɔ kpálē tən kɔ cési ne mewéesesɔhɔ kari m má nnéi. Tɔ lē wai re mpa úye uké Kirisi kupénεɔ kέmee papisi nnya.

29 Lē nnya kam ne pikεi ηmóópúlē, nen náási ne Kirisi nnaηe kuu né n he nn né síkai ne rikɔhɔ.

2

1 Ne la re ani kɔ te atɔpi kam nó ne Lawutisee pikó kecáa n wai ne mpí nnéi pee ápi kenéyu n yénaalē kecáa ye apíima le.

2 Ne la re piké ikari meyá wa, piké rinóo rise m má pin lakaane, mesɔhɔ meké meyíkáyiki meyá pi n tulaalē apí ne lē ke Uléecaa uú pee m pékaalē ceru. Lipéké-peké lelεε Kirisi.

3 Ukeméε ke mewéesesɔhɔ ne Uléecaa picere lisone nnéi ai pékaalē.

4 Uka úu kape ne n fe uké nnóolari ne nó n kíraaε nnya kam lē nó símisi.

5 Mpa kám nní nókenékúrí ní we, ne nókenécáa músule lin né láárú re nɔ ηmóópúlenle nən Kirisi nfatene kέmee iníηi kariilē.

Kirisi ηmane ye ye nfáa he

⁶ Lẽ nnya kani nní n ñmurei re Kirisi Yeesu ye Nóunépríma, ani ukupénecṓ kémee nóinésói n le.

⁷ Ani ukusencṓ kémee iníjǐ karií ani nóinésói nnéí kémee né u n tálẽ. Ani lẽ kapi nó n céési m múílẽ, nóinépiñe íi kape píakai nfatene kémee riyṓ. Ani ye kṓ u pṓnese meyṓ.

⁸ Ani nómenécíre tí úka úu kape kesoimunjé ne nó kírāase uké kuyúí nó tṓ méwoo. Ketḗ nké kecáá likó ne pisoí inyekii ke kesoimunjé kḗ ake tíkilẽ, áí nkpáni Kirisi.

⁹ Mesei sei ke Uléécāa uu Kirisi ipiñe kémee we ne umesá nnéí.

¹⁰ Mṓá yo mpuri kani ukupénecṓ kémee yé ne limesá nnéí. Uyee iyṓopi ne ñnanje nnéí fe.

¹¹ Nó ne uyḗ kupénecṓ kémee kani riké. Ái usoi kunipe kṓee nó riké aku isare nókenécáá tṓlu, amá Kirisi meké kani kélẽ. Lelée re u akópe nnanje kémee nó lésele.

¹² Kapi míni nó n wóle, li wa yare nṓ kpule api nó ne Kirisi kulesi. Nó ne uyḗ nóṓ kṓ nkpṓ kémee yisi. Kaní ne kefa n tenelḗ te Uléécāa ye ñnanje mále nnya kuu nkpṓ kémee u yukuse.

¹³ Nóanékópe ne nókunékéciré nnya kaní pṓe meké Uléécāa inipee-i we yare pikṓkpṓ. Amá Uléécāa ye nkpéni ne Kirisi ritikile uú ne nfáa nó he uu arókópe nnéí ró sárei.

¹⁴ Títelḗ tee pṓe isé kémee n wólaalḗ tin akópe kari n wa nyíselḗ kuu kpísi uu kunapéékṓ kecáá karií tinkó nn tene.

¹⁵ Uléécāa ye keléécāa-pṓ ne ketḗ nté kecáá iyṓopi nnéí nnanje yṓsile uu kunapéékṓ kecáá i feriyé uú ne riwúí kémee isei i waise, uu i pulu yare pikpaniikó pin ne Ukepípi kṓe n feriyé nnṓj kémee sṓne.

¹⁶ Lẽ nnya, úka úu ncée má uké nólinéluke-luke née nólinéniré-niré née nóanényá meluke née lḗ kani ye iwáre fale meleeme-i n wa née kewénteyaa kecáá nsímé nnyine ne nó cési.

¹⁷ Lẽ nnéí ye lelée kepíre n weme kumíri le. Liyíkíyiki ñmaa tee Kirisi.

¹⁸ Pinyine ye kpáralḗ pin pisimúnjé cire me rikókṓri wai re pi pimécire ricepisele, amá pin pṓe pilécaatumé yáasi pin kṓ pisiláré ne kutu cṓlḗ. Ani kape tíye lipite pḗ piké akópe nó pa. Li we re pisimúnjé cire kapí ne pikei wai.

¹⁹ Api ne Kirisi tálẽ, in kṓ ne uyee ríyu. Uyee ipiñe kpínii. Uyee tíyeselḗ ke akṓhṓ ne itá ii cópiinelḗ, Uléécāa un péé ne ipiñe iyḗ peluse.

Usói nkpṓ ne umeyise u ne Kirisi kupénecṓ kémee

²⁰ Nó ne Kirisi ye kpule, áni kṓ nkpéni ne ketḗ nté likó kutu cṓlḗ. Yo nnya kapi yé kṓ ne nó m písei re ani ketḗ isé ritiki yare insá n we, áni yé nfáa wa?

²¹ Pi ye nó maa re: “Kape nní kpísi”, “kape nní rilélé” née “kape nní rica”.

²² Pi ye lḗ nnéí ne keisile ai weri ai liketṓ tulu ai caai. Sisoipipi see liisé ne liicélaa iyḗ leseme.

²³ Isé ne icélaa iyḗ ne píse re usói uké umela kémee Uléécāa yáasi uu ikóhṓ meyṓ m má, úu kape uipiñe n naresi. Li usói meyene-i nkpáni yare mewéesesṓhṓ likó linyine ye ni. Amá kuláa kúka áku kémee we. Usói lilala ye ni.

3

¹ Nó ne Kirisi kupénecṓ nnya, li wa yare nó ne uyḗ nóṓ nkpṓ kémee yisi. Lẽ nnya, keyómecāa-pṓ likó kani yé wéési, kei ke Kirisi uu Uléécāa kuluke-luke-mḗ kényukṓṓtone-i n tṓ.

² Keyómecāa-pṓ likó nkó nké nó n we, áí ketḗ nté likó nkó.

³ Nṓ pikṓ masile, nónnéfáa nn Kirisi kémee we nn ne Uléécāa-i pékaalḗ.

⁴ Uyee nónnéfáa. Keyáa nké kuu n sṓnti, nó ne uyḗ nóṓ kṓ umeyṓopi kémee wene.

Isoi fale ne ikpure kecáá nstmé

⁵ Lẽ nnya, ani ketḗ nté likó lee nóinépiñe-i rí we kpu. Lelée nní: Mémare kpáaree ne mékperinkṓewai ne méla tṓñé-tṓñé ne mewai kópe ripṓṓ ne memá nnáapí. Memá nnáapí pṓ ne pilényṓṓnse picṓ le.

⁶ Mṓwai mḗ mpuri nnya ke Uléécāa kuwṓi aku pṓpṓe pipakare u n yúlu kecáá wéme.

⁷ Limɛɔ kaní pɛɛ wai, pɛé uyɛ-i kaní pɛɛ akópe nyɛ kɛmɛɛ ní we.

⁸ Lɛ nnya nɔ́kɛ kɔ nkɛpɛni lɛ nnéí fóm: Kuwói ne mesɛɛwai ne rikpákára ne picɔ alɛ ne isɛicirésimé yɛɛ nɔ́inénɔ́-i n léenti.

⁹ Nɔ́ mpí nɔ́ nní nɔ́inésɔi kpure ne imɛwai kópe n lése ani fómni,

¹⁰ ani isoi fale kpísi ani tani yare ketúkanka, áni kape nkɛpɛni nɔ́menécɔpɛcɛre nnɔ́ɔme n wapaane. Nɔ nkɛpɛni pɛɛɔi fale le ke urɔ́wai Uléécɔa uu meséɛre n nyóɔnse nɔ́kɛ ne menyíne u n wa nnya. U la re nɔ́kɛ kɔ meyíkíyiki u ceri.

¹¹ Ai nkɛpɛni we re nkó úu Usuifi, nkó yɛɛ Usuifi, née nkó ye kélɛ née nkó úu kélɛ née nkó ye usɔ́hɔ́ née nkó ye úyuyɔ́mɔ́hɔ́kɔ́ née nkó ye ulási née nkó ye ne uripɔ́ wɛɛ. Kirisi yɛɛ pinnéí kɛmɛɛ ḿpá yo.

¹² Nɔ́ Uléécɔa sipipi lɛ. U nɔ́ wéɛɛ un nɔ́ la. Lɛ nnya, ani íwe n tɛnaane nɔ́n kusoi wapaane, ani ye nɔ́menécɛɛre cɛpise aní m purú nɔ́n kɔ niɔ́ú.

¹³ Ani m múínelɛ nísɔne, ḿpá úye uké ye ucɔ́ sárei. Uye un ucɔ́ ne nsímé m púnne, ani ye sárikɛɛne yare ke Upíima uu nɔ́ n sárei mɛɔ.

¹⁴ Ani likɛcáá nla rikpáɔ. Nla mɛɛ yé tíyɛɛɛ ani nísɔne m pɛnelɛ, ani rinɔ́ rise wai.

¹⁵ Kirisi uké nkíɔniɔ́ne nɔ́anékíɔ́ kɛmɛɛ wa. Nkíɔniɔ́ne mmɛ́ kuú ne nɔ́ sée re ani ripéne ani wai usoi use. Ani ye meséɛre u pɔ́nɛɛɛ.

¹⁶ Kirisi nsímé nké ne nlisɔne nnéí nɔ́kenémɛɛ n we. Ani n lénaane nɔ́n kɔ célaane ne mɛwéésɛsɔ́hɔ́ kani m má. Ani kefa kɛɛɛ ne ipakare siyome ne akéhe ne siyóme ncɔ́puri ke Nfáasɔne nn nɔ́ n he ne ríyu u waise.

¹⁷ Nɔ́n ye n símisi née nɔ́n n keisi, ani ye Upíima Yeesu rinyiri ne ḿpá yo n wai, ani ye ne u tiki aní ne Sáa Uléécɔa pɔ́nɛɛɛ.

Usoi ne ucɔ́ kusencɔ́ nsímé isoi fale kɛmɛɛ

¹⁸ Nɔ́ pinási, ḿpá úye uké uula n waiselɛ yare kai Upíima kɛmɛɛ m pise.

¹⁹ Nɔ́ pitisi, ḿpá úye uké uunɔ́si n la. Ani kape ne kényu pi m páápú.

²⁰ Nɔ́ siwá, ani ye ḿpá yo kɛmɛɛ nɔ́pinéte m pakarelɛ. Leleɛ ne Upíima sá.

²¹ Nɔ́ siwá pɛɛɔa, áni kape siwá kuwói n waise. Insá lɛ, siapɔ́ yé caai.

²² Nɔ́ pikeikó, ani ye ḿpá yo kɛmɛɛ nɔ́pinékeisaa ketɛ́ nké kecáá m pakarelɛ. Ai pin nɔ́kenékúrí n we pin nɔ́ nyáni ɛ́manɛ kani yé pi m pakarelɛ. Amá ani ne kefa kɛɛɛ pi n keisi Upíima kani m pakarelɛ nnya.

²³ Ḿpá yo kani wai, ani ye li n wai ne kefa kɛɛɛ. Upíima kani li wai, ái sisoipipi.

²⁴ Ani n nyu re liihéé ke Upíima uu nɔ́ m pane yɛɛ lisɔne lɛ kuu n yekeilɛ un ne upikó mé. Kirisi yɛɛ Upíima. Uyɛ́ kani pikɛi pɛ́ wai.

²⁵ Lɛ nnya, úye un mɛwai kópe n wai, meihéé kuu yénune. Uléécɔa úu ye usoi keyu-i ripaí, amá aseɛ kuu tiki lɛ un ne túhaane.

4

¹ Nɔ́ pýɔsaa, ani n nyu re nɔ́ ne kɔ keyómɛɛɔa-pɔ́ ute máɛ. Lɛ nnya, ani ye nɔ́pinélási nísɔne m múílɛ nɔ́n leleɛ ne n sá pi wai.

Pɔ́li ye Kolɔasi pikó mesɔ́hɔ́ kpáɛ

² Ani ne piyómeyáhaa n ɛ́mɔ́púlɛ, áni kape lɔ́pile, ani ye kɔ Uléécɔa pɔ́nɛɛɛ.

³ Ani ye kɔ kerócáá keyóme yáasi re uké ntósimé ncée tápɛɛ tɔ́kɛ Kirisi nsímé mɛɛ pɛɛ m pékaalɛ picɔ riyóó. Mmɛ́ nnya kam nní akpanii kɛmɛé we.

⁴ Ani u pise re uké tíyɛɛɛ ké ye unsímé mmɛ́ tiyóó yare kai m pise.

⁵ Ani mɛwéésɛsɔ́hɔ́ m má nɔ́n ne mpí pɛɛ ápi Kirisi pikó ne sónɛ. Ani kape tíyɛ itunɛ iké mɛwoo tɛɛ.

⁶ Nónnénɔ́simé nké meséɛre n láarú nn kɔ ríyoriye má, nn kɔ kutu kúɔ́ we. Ani ye ceri lɛ kani yé ḿpá úye rinɔ́ n yɔ́sí.

Iyáhaa tərəə

⁷ Tisiiki ye unémárecə lala kecire le un kə aseɪ ne Upiima pikei wai. U kə Upiima pikei kémee unésencə le. U yé lelee né n wai nnéi nó kéenkεε.

⁸ Né nókenémee u tumpə uké nó símisi mmē-i kari ní we, uké kə nóanékín̄ ninjukuse.

⁹ U ne nókunéyu ukó use, urólala kecire Onesim kam tumpəne piké lē nnéi lee nté n wai nó kéenkεε.

¹⁰ Tó ne Arisitariki tó akpanii kémee ní we ye nó yáasi. Parinapasi umarecə kepipi Mariki pó ne kə nó yáasi. Uyē nsímé kapí pεε nó tee re un nókenémee n tuiɔə, ani u yósí r̄səne.

¹¹ Yeesu kapi ye kə n sée re Yusituusi pó ne kə nó yáasi. Pisuifi pē ηmane pεε Uléecaa iyəəpi pikei kémee né léni. Pi ikari né waisele r̄səne.

¹² Nókunéyu ukó Epafiraasi ye nó yáasi. U Kirisi Yeesu ukεikó le yee meséree upiyomeyáhaa kémee nókenécáá n náasi re ái kape nó ne Kirisi kupénecə kémee nó riyəə, ani kə m̄pá yo Uléecaa mela kémee n wai.

¹³ Ne ne inénipee yenle re u nó ne Lawutisee ne Iyerapolisi pikó kecáá náásile hái.

¹⁴ Urólala kecire, upəise Luki ne Temaasi ye nó yáasi.

¹⁵ Ani pirómárecə Yeesu pikó pεε Lawutisee-pə ní we yáasi. Ani kə Nimfa ne Uléecaa icápine pikó pεε ye ukeyə-i n cápine yáasi.

¹⁶ Nən títelé ntí nóinécápine pikó inipee-i pikéē m masí, ani tíyese Lawutisee pikó póoké kə ri keē. Nóoké kə tē ke pē api nó m páaipəne keē.

¹⁷ Ani Arikipu maa re uké pikei ke Upiima uu uanipee-i n wa kecáá musí uu r̄səne pi wai.

¹⁸ Né Pəəli, née kunénipe ne anó nnyé wóɪ re: Ne nó yáasi. Ani n léiselē te akpanii kémee kamí we. Uléecaa uké ípεelée nó nyíse.

Τίτλε φοί κε Ρωλι uu Tesaloniki pikó n wói

Λελε τίτλε nti-i ní we

Tesaloniki ye ppe kuyu maa le Róm pikó ketē kuwélé kpē kapi ye n sée re Masetuwaani kέmεε. Unsē lírū kuú ppe ne nsímé kecire piyóó ní ha kέmεε ke Ρωλι uú ppe kuyu kpe-i Uléécaá icápine karií. Filipu kuyu kuu yisi uú ne kei hapó. Pisuífi pinyine ápi ppe uicélaa ηmurei, uu ppe kei μεκεε yisi. Korenti-i kuú ppe we, uusencó Timotee uú ne kei u leepó. Kei kuú ne Kirisi pikó ppe Tesaloniki-i ní we rítelé wóipó.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Pikei ke Ρωλι uu Tesaloniki pikó kecape n wa. U Tesaloniki pikó kecáá Uléécaá pónesele re pi nfatene kέmεε táálē nnya. Ρωλι uu isímé inyine kapi ne u n kparai kecáá uriyu heere uu kó pikei kuu pikecape n wapisi pi léisente (1:1-3:13).
2. Ρωλι ye Kirisi pikó ηmóópúselē te piké isoi yee íi mékperinkpe m má n le, pin kó níla má pin kó keisi (4:1-12).
3. Utume Ρωλι ye Kirisi μεπεεμε kecáá icélaa pa uu kó Kirisi pikó pise re ápi kape n lóni (4:13-5:11).
4. Lē kai m pise re Uléécaá icápine iké n we nsímé yee rítelé tē ketó-pó we (5:12-28).

Iyáhaa

¹ Nē Ρωλι ne Timotee, tóo nō Tesaloniki Uléécaá icápine pikó pē ke Urósáa Uléécaá ne Upiima Yeesu Kirisi api n te, τίτλε wóipó. Uléécaá ipelée ne unkiηniηe nké nókenémεε n we.

Tesaloniki pikó mefine ne pinfatene

² Mpá píyei kari ye Uléécaá yáasi re ne upikei, nónnénéí nnya. Mpá píyei kari pirówele kέmεε nó léiselē.

³ Li pise re tóké urósáa Uléécaá keyu-i léise lē ne lē kani nónnéfatenε n nyíse, mewai mewai kέmεε ne lē ke níla kani m má nn nó rinηmóópúse, ne lē ke nómenétá Urópiima Yeesu Kirisi kecáá áme pikai n hásu.

⁴ Pimárecó, tó ceri re Uléécaá ye nó lale uu nó wée re nóké upikó.

⁵ Ai líka nnya, ári Nsímé Kecire nó símisi ne nnóosimé ηmane, amá ne rínanηe ne Nfáasone nnanηe kari nó n símisi. Tó kó ne kefa tenele re Nsímé mmeε aseí nkó le. Nó ticuruu ye nyule lē karí ne nó n sone re liké ne nó sonesi nnya.

⁶ Tó ne ne Urópiima yíraanele, nóon kó ne tó ne Upiima yíraane. Nó meýá íwe lile, nípa ne lē, nó Nléécaasimé yósilε ne mpónare ke Nfáasone nn ye n he.

⁷ Li tíyesele ani póló písoi pē ke pepεε Masetuwaani ne Akayii-pó kefa n tenelē api ye ne ní paílē.

⁸ Ai nkpráni Masetuwaani ne Akayii ηmane yee nókenémεε Nléécaasimé kó, amá nípa yei le ke nónnéfatenε nsímé nn tiyékáa. Ai nkpráni pise re tóké linsímé wa.

⁹ Pinnéi ppe lē kani kusáne ró n yósi kumúnjé kpe-i kari nókenémεε ní ha nsímé símaankεε ne lē kani piléε inyóonse kepire riñtó, ani Upiima Uléécaá yee nfáa n te ne aseí ute tiki re nóké u n keisi.

¹⁰ Nó kó ménle re Ukepipi Yeesu uké keyómεcaá-pó leeme uké kam. Uyē ke Uléécaá uu nkpró kέmεε yukuse. Uyεε Uléécaá ketahai keε n tuime kέmεε ró lesene.

2

Pikei pē ke Ρωλι uu Tesaloniki-pó n wa

¹ Pimárecó, nó ticuruu ye ceri re merótuipó nókenémεε ái méwoo wa.

² Nə kə nyu re pi ró lámaankεεε api íwe ró wai Filipu kuyu-pə. Amá Uléécaα ye ikari ró hele ari Nsímé Kεcire mee ukεmee n léeri nó símisi mpá ne ncónη ncónη kari n yé.

³ Ai líka, mpúnne rín icélaα iyē kari nní pisoι n céesi kέmεé we, nfasimé kópe ríka rín kə ikεmεé we, ári kə wéési təké unyine kiraase.

⁴ Amá mpá píyei kari ye símisi yare lé ke Uléécaα uu rí la. Uléécaα yee ró peenu uu yénu re tó fe nnya kuu Unsímé Kεcire ró rimúise re təké ne n tikóónú. Ai sisoipipi nkiηniηe kari tikilē, amá Uléécaα yee ye keσοipipi kefa nsímé rí céri karí la liké n láárú.

⁵ Nό ticuruu ye nyule rísonε re ári píkaí nó kίraase, irófaaci kέmεε nfasimé ríka rín kə pékaalē te siwóó kari wéési, Uléécaα yee uróseérakó.

⁶ Ari úka ipakare wéési, ári kə nό ne pinyine ikó wéési.

⁷ Tό né kə peε fe ari ntónaηe nó nyíse re tó Kirisi pitume nnya. Amá tó peé ne nó láárúle yare umáreni yee ne ukεwā kutu n cólē.

⁸ Tó meγánsei nó lalε, ari Nsímé Kεcire nó símisi. Ticuruu mpá ntófáα kaí peε pise təké nó pa, tó nó m pane. Nə tó ripólóle likεi kecire.

⁹ Pimáρεcə, ne nyu re nə léiselē lé kari n keisi meγíkíyiki ai ró pelu. Ketúné ne kesine kari keisi rísonε ári kapε ne nó unyine ncəni rimpóló kumúné kpe-i kari Nsímé Kεcire mee Uléécaα-i n léeri nó n símisi.

¹⁰ Nό nní Uléécaα ne kefa n tenelē, nó ne Uléécaα ricuruu nó piróseérakó re merófine ye nókenécəpe kpáiiilenle men kecire we, áme kə ncaai ríka má.

¹¹ Nə nyu re tó mpá nó úye rimúile yare ke úyəsαα uu ye usiwā timmúlú.

¹² Tó nó riηmóópúsele ari rínaηe nó he ari kə meγánsei nó pise re ani sónε yare lé ke Uléécaα uu rí la. Uléécaα uyee nó see re ani uiyəəpi kέmεε lompə ani kə kesé tíyu m má.

¹³ Tó kə Uléécaα licə kecáα pipakare kpariisele. Kumúné kpe-i kari Nléécaasimé nó n símisi, áni kutu n ticə áni n yósi yare sisoipipi nsímé, amá nə kutu n ticəle, ani n yósu yare Uléécaα nsímé. Li kə peε mesei Uléécaα nsímé le. N ye nó pepeε ne kefa n tene kέmεε keisile.

¹⁴ Pimáρεcə, leleε Uléécaα icápine yee ne Kirisi Yeesu kefa n tenelē Yutee keteni-i n wa licə lee nókenémεε wa. Íwe iyē ke Pisuifi api Uléécaα icápine iyē n wa icə ke nópinéyukó api nó lukεise.

¹⁵ Pepeε Upíima Yeesu ne antepuye kó api kə tó íwe wai. Api Uléécaα ripóó we. Pi kə sisoipipi nnéi pilaarə le.

¹⁶ Pi náásile piké ró púnεise ári kapε fe təké mpuri sanε pikó nsímé mme mee yé piriyu n lə símisi. Piakópe kapi n wapaari kecáα kapi nní acə kpálē. Amá Uléécaα kuwəi ye pitíne pi masile.

Pəəli ye káipi re uké Tesaloniki pikó piyéne rikpá

¹⁷ Pimáρεcə, karí ne ketαα nó n wai nkáripι ái re ne ntófasimé, amá ne irópiηe, tó meγánsei káipile re təké piyéne nó rikpá.

¹⁸ Tó káipile re təké nókenémεε peepə. Né Pəəli ye náásile ái mese, amá Setani úu ncée he.

¹⁹ Nό ηmaa, ái úka ucə, nóó lé karí ne n tálē, nóó ntópóonare, nóó kə arótəpi kari n feriye linyíse-nyíse kari yé ne rikókəri n wa kumúné kpe-i ke Urópiima Yeesu uú ha m peeri.

²⁰ Mesei ye me, nó karí ne rikókəri wai, nóó kə ntópóonare.

3

¹ Tó nókenémεε pihápe náasile ari pəəne. Ari méresi ari pəəne ari mese re tó merócíre Ateeni-i mésunu

² ari urómáρεcə Timotee yee merócə Uléécaα pikεi n wai un Kirisi Nsímé Kεcire símisi tumpə re uké itisi nó rikpá uu nónnéfatenε kέmεε iníηi nó waise.

³ Lé kέmεε, piwéékuse ápi yé Uléécaα pitiki kέmεε nó úka feriye. Nórinécúruu ye nyu re neni keyαα nké íwe nnyí ke Uléécaα uu rí maa re tó li ye nyi.

⁴ Kari ye ppe nókenémee ní we, tó nó símaalẽ te tó íwe li. Lelée kò nní ró leeme. Nò li cerile òsòne.

⁵ Kam m mérési am pòone nnya kam Timotee tumpò re uké yé íye kani Yeesu nfatene kéméé we. Kenéwuu ye túúnile re kuníri áku kape nó peenu pirókei api méwoo wai.

⁶ Amá Timotee ye ró leemele un nókenémee léeri. U kò nónnéfatené ne nónnéla nsímé ró símisile lin láárú. U ró maa re nò kerócaa léiselenle ne òla. Nò káipi re nòké piyéne tó rikpá yare kari nní n káipi meco.

⁷ Pimárecò, kai nní lè ní we, nónnéfatené ye itisi ró hele, nípa karí ppe mpòocaa ne íwe kecòpe ní we.

⁸ Tò nkpeni nfáa yenle, kai n wa re nò Urópíima tikilẽ ne kefa keee nnya.

⁹ Ari nyu íye kari yé Uléécaa yáási ne mpòonare kari ukeyu-i m má nò nnya.

¹⁰ Ketúnjé ne kesine karí ne Uléécaa ténì re uké tíyese tó ne nnò tóké yéntine tóké lelee nónnéfatené kémee m párilẽ yipaise.

¹¹ Urósáa Uléécaa ricuruu ne Urópíima Yeesu piké ncée nyòonse tóké ne fe arí ha nó yénu.

¹² Uléécaa uké tíyese òla mme mee nní nókenémee ní we nké yi nn kòoni, uu kò tíyese òla kani ye pisoì nnéì n nyíse nké n kpálẽ yare òla mmẽ kari nní nó ní nyíselẽ.

¹³ Upíima yé unnahe nóanékíh kémee wa. Kumúnjé kpe-i ke Upíima Yeesu ne pẽ nnéì kuu n wée apí ha m pèeri, ani Urósáa Uléécaa keyu-i n kpáilẽ, òka òn yé n we kapi yé ne nó n cési. Uléécaa uké tíyese òla mme mee nní nókenécòpe ní we nké n kpálẽ, uu kò tíyese òla kani ye pisoì nnéì n nyíse nké n kpálẽ yare òla mmẽ kari nní nó ní nyíselẽ.

4

Mefine mee Uléécaa ripòò ní we

¹ Pimárecò, nò metòròò kerómee yénle lè kai m pise re nòké sòne aní ne Uléécaa ripòò n we. Mesei, nò kò ppe mekee lè sònele. Amá tò nkpeni nó welule tòn ne nó ténì ne Urópíima Yeesu rinyiri re aní wa liké lè tifaau.

² Nò icélaa kari Urópíima Yeesu kémee n yosí ari nó téhse nyule.

³ Lè ke Uléécaa uu ní la lee re uké nóinésòì nnéì n te. Lè nnya, li pise re ani nómenécíre ne mewai kòpe tí.

⁴ Mpá úye uké písòonne ncee kémee umécire pimúlú céri uu umécire ne mékperinkpe isoi kaase, uu ppe isoi n le lin tíyu má.

⁵ Ani kape tíye nòké nólinékáipi-káipi mentyíye n tikilẽ ai nó feríye yare pèpèe ápi Uléécaa n nyu meco.

⁶ Úka úu kape ne uuco púnne mewai mẽ kémee, úu kape kò uco líkò caai. Tò písímé nó li masile ari nó kúrúrusé òsòne re Uléécaa ye pisoì ppe mewai mẽ mpuri n wai kutu pasané.

⁷ Uléécaa úu uncee-i ró sée re tóké mékperinkpe-i n sòne, amá u ró séele re tóké n sòne lin kpáilẽ.

⁸ Lè nnya, úye un icélaa nnyí n yè, áì kesoipipi kuú yè, amá Uléécaa yee Unfaasòne nó n he kuú yè.

⁹ In te nómenécòpecire nla kani yé ní lákaane íye icò kari yé nkpani rítelé nó wóipò. Nò nórinécúruu Uléécaa-i peikeele lè kai m pise re nòké n lakaane.

¹⁰ Ticuruu, lè kaní ne pinémárecò pẽ nnéì ppe Masetuwaani-pò ní we sòne. Amá tò nó welule re ani pinmòópú rikpá.

¹¹ Ani rinmòópú, ani nkíhniye-i n we aní ne nónnékò kutu cò, ani keisi yare kari písímé nó ní masí.

¹² Lí yé tíyese pèpèe ápi Yeesu n tíkilẽ api nó waise, áni yé kò ppe úka ncòni.

Upíima mekame

¹³ Pimárecò, tò la re ani pèpèe n kpí nkó aseì kò, nóanépòò áa kape ne n caai yare pisoì tòròò pèe ápi ne líka n tálẽ meco.

14 Tò ne kefa tenete re Yeesu ye kpule uu yisi, tò ko ne kefa tenete re Uléecaa yé Yeesu ne pepere ne kefa Yeesu n tenelē nkpò-i yukuse.

15 Urópíima icélaa inyine nkó kari nní nkpéni nó símisi. Tó pē tō yé ha Upíima mepeme kumújé kpe-i nfáa m má, ári ne pepere n kpí kekpeé waine.

16 Tó keyáa kē Uléecaa rinō kō, uléecaatumē píima uu Uléecaa rinaatón maa ari kóm, Upíima uu ppe uricuruu keyómecaa-pō cepime. Pikipōkpō ppe ne Kirisi kefa n tene ppe mefoí nkpò-i yisine.

17 Lē memáá, tó pitōrō tō yé ha kumújé kpe-i nfáa m má, tó ne pē kai yé risakaapō kuhope kémee, ari Upíima keyómee-mē tépei. Lin lē n wa, tó ne Upíima arí ha mpá píyei kesé n we.

18 Lē nnya, ani nómenécíre itisi hekaane ne anō nnyé.

5

1 Pimárecō, ái nkpáni pise re piké keyáa kē ne kumújé kpe-i ke mewai mē nnéi ame n waine kecáá rítelē nó wóipō.

2 Nó ticuruu ye nyule nsone re keyáa kē ke Upíima uu n sónti ye ró káikaine yare ke uyaa uu ye kesine rinkáikai.

3 Kumújé kpe-i ke písoi api ye ní maa re: Nkíninje ye tonete, ncón náka nín kō we, kumújé kpe-i ke ncaai nn ye mekáikai pi rikipi, yare ke memárenlō ame ye ufani rinkáikai meco, píuka úu yé nméherere.

4 Amá nó pinémárecō, áni kuḡmaha-i we, keyáa kē áke yé kō nó rikaikai yare ke uyaa uu ye rinkáikai.

5 Nō nónnénéi metéi ne ketúné pikó le. Ani kesine ne kuḡmaha pikó.

6 Kai nní lē, ái pise re tóké picō meco n lōni. Amá li pise re tóké n nyáni ari mpá yo n wai ne kemúnjé.

7 Kesine ke pepere ye n lōpile api ye lōpile, kesine ke pítaniré pōo ye pō.

8 Amá tó ne ketúné pikó le. Li kō pise re tóké mpá yo n wai ne kemúnjé. Li pise re tóké nfatene ne ná kpsí ari waise yare kewenitukanka kapi ye ne ihíme riñloró, ari kō piróyulale karí ne n tálē kpsí ari kipi yare ritōpikō.

9 Uléecaa úu ró wa re uké ukuwōi kerócáa n wailē, amá u lalē tóké ne Urópíima Yeesu Kirisi kefa tene uké ne tiróyu lō.

10 Tó nnya ke Kirisi uu kpu re, tōn n lōni nēe tōn n nyáni, tó ne uyē tóké kesé nfáa m má.

11 Kai nní lē, ani itisi hekaane aní n nmóópúsenelē yare lē kani nní n wapaaneri meco.

Icélaa tōrō ne iyáhaa

12 Pimárecō, ani pepere nókenémee n keisi, pē ke Uléecaa uu n wée re piké nópinékpéenwai pin nó céesi m pakarelē.

13 Ani ná pi nyíse nsone ani pi m pakarelē, pikéi pē kapi n wai nnya. Ani n tū liké n láarú.

14 Pimárecō, tò ne nó tēni re ani pikánkó cési, ani piwamei itisi kpá, ani pinárei léni, aní ne pinnéi ísuúlu n le.

15 Ani nómenécíre tí, úka úu kape ye mewai kópe piwai ucō ceéi. Amá ani mpá píyei n wéési re nóké lisone n wapaane aní kō písoi nnéi lisone wai.

16 Nóanépōo aké meséere n láarú.

17 Ani mpá píyei keyómee n yáasi.

18 Ani ye mpá mewai méye-i Uléecaa yáasi re ne upikei. Lē ke Uléecaa uu ne nó ná la ye lē nó ne Kirisi Yeesu kupénecō kémee.

19 Ani kape Nfáasone pikéi tápisi.

20 Ani kape ye nsímé ke Nfáasone nn nó ná símisi háikuse.

21 Amá ani ye mpá yo nsone ripái ani lee ná nyamí múlú.

22 Ani ne nómenécíre mewai kópe nnéi mpuri tō.

²³ Uléécáa yee ye nkíniníe n he uké tíyese ani póló upikó uké nóinésói nnéi rimúlú rísone, kai n kpísi nfáa kuu nó n he ne kumíríri ne ipíne, áni kape ne akópe m má keyáa kē ke Urópíima Yeesu Kirisi uu m pēeri nnya.

²⁴ Uyee nó n sée ye li wainε. Un íye n yekei, lē kuu ye ritiki.

²⁵ Pimárecō, ani ye kō kerócáá Uléécáa yáási.

²⁶ Ani pimárecō tōrōō nnéi memárecō ripira ani yáhaane rísone.

²⁷ Ne ne nó téni re ani Urópíima rinyiri ripaí ani pimárecō tōrōō nnéi rítelé ntí kēéni.

²⁸ Urópíima Yeesu Kirisi uké ípēelée nó nyíse.

Τίττελέ λίρῦ κε Ρῶλι uu Tesaloniki pikó n wói

Lελεε ρίτελέ ντί-ι ρί we

Τίττελέ λίρῦ ντί ye nsímé κε Ρῶλι uu Tesaloniki pikó rifoí kέmεε n wói pisímé kpάlenle. Li pεε pi cήnlenle re íye kai wa κε Upíima Yeesu úu kahanε m pεεmε. Pinyinε ye pεε Tesaloniki-í símaankεε re Upíima keyaa ye pikáme masile. Pico pῶo lé nnya pikεi n yulu.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Ρῶλι ye Uléécaa pῶnεε re Tesaloniki pikó ye nfatεne kέmεε papisi nnya. Uu kῶ mεε ne mεε Upíima welu re uké nηmῶpύ pi he liké ha ne ukepεemeyaa tu (1:1-12).
2. Ρῶλι ye Kirisi mεpεεmε kecáá icélaa pa uu kῶ leεε n wainε liké kelene lé n wa nkó símisi (2:1-12).
3. Ikari pikpáσε ne iwelε (2:13-17).
4. Ρῶλι ye Kirisi pikó pise re piké Uléécaa n yáasi. Uu kῶ pεpεe ápi pikεi piwai rí la nkó kecáá icélaa pi pa (3:1-15).
5. Iyáhaa tῶrῶo (3:16-18).

Iyáhaa

¹ Nέ Ρῶλι ne Silasi ne Timotee, tῶo nῶ Tesaloniki Uléécaa icápine pikó pē κε Urósáa Uléécaa ne Urῶpíima Yeesu Kirisi api n te rítelé wóipῶ.

² Urósáa Uléécaa ne Urῶpíima Yeesu Kirisi piké ípεelée nó nyíσε api kῶ nkínhine nó he.

Kirisi ye wemεle uké ne pisoι túhaane

³ Pimáρεcῶ, li pise re tῶké meséρε nῶ nnya Uléécaa n yáasi re ne upikei. Li ne risále re tῶké li wa, likumúnḗ re nónnéfatene ye pelule, lé kani n lákaane lin kῶ meséρε kέyu-mē sí.

⁴ Lē nnya kari Uléécaa icápine pikó inipεε-i nῶ nnya rikókari wai re mῶpá ne íwe kani n le ne piwéekuse nnéi kani n yénaalē, nῶ rinmῶpύle ani nfatene m má.

⁵ Kei κε Uléécaa uu ye nyíσε re uketahai ye kecíρε wele. Li lé wale re nῶké ne pεpεe masí uiyῶopi kέmεε n lonine mεcῶ n we nnya. Uléécaa iyῶopi iyē nnya kani nní íwe le.

⁶ Uléécaa ye aseí mále. U yé pεpεe nní íwe nó n wai íwe iyē ceéi.

⁷ Amá u yé kam uu tíyεε tῶ ne nnῶ, tῶo nní íwe n le, ari wénte. Kumúnḗ kpε-i κε Upíima Yeesu úu ha keyómεcaa-pῶ n kpáfúmenε mῶpá úye uké u yē ne upileecaatumε nanε-nanε kai lé wainε.

⁸ Inalempi kecῶpe kuu cépimεne uké pεpεe ápi rí la piké Uléécaa céri ápi kῶ Urῶpíima Yeesu Nsímé Kεcire pakarelē kpanii.

⁹ Akpanii kapi n yénune nyεε ncaai tenεciré, kei kapi yé Upíima ne Unnanε mule-mule ne ketaa rí we.

¹⁰ Kumúnḗ kpε-i kuú ha sónti re pē kuu n wée piké ríyu u waise, pεpεe ne kefa n tene piké u nyáni. Nῶ ticuruu, nó ha pisoι pē kunai kέmεε n wele, kani nsímé kari nó n símisi ne kefa n tenelē nnya.

¹¹ Lē nnya kari meséρε nókenécáá keyómε yáasi. Tῶ ne Uléécaa ténile re uké tíyεε nῶké pεpεe nfáa mmē nnya kuu nó rí sée n yé mεcῶ n we. Tῶ ne u ténile re uké tíyεε lé kani n hólē te nῶké wa liké wa, uké kῶ lé κε nónnéfatene nn piwai rí la kέmεε nó lé.

¹² Lin lé n wa, nó Urῶpíima Yeesu rinyiri ríyu waise, uyē uu kῶ nῶ tíyu waise. Uróléécaa ne Urῶpíima Yeesu Kirisi pikεi ye pē.

2

Lελεε n wainε Upíima uké kelene rí kam

¹ Pimáρεcῶ, in te Urῶpíima Yeesu Kirisi mekame ne merócápine ukeyu-i nkó,

² Άνι καπε τίγесе πικέ νόννεφασιμέ κόκωι, άνι καπε κό τίγε πικέ iwame νό waise re Upiima κερεμεγaa γε tuime. In n la, unyine γε νό τάρει re keyaa γε tu νέε uu Nléécaasimé picélaa kέmeε maa re keyaa γε tu. In κό n la, pi γε νό μάλε re τo tirótelé rinyine-i wói re keyaa γε tu.

³ Mpá lin iye n we, άνι καπε unyine kepole he uké νό kίraase. Keyaa ké keké kelenε n tu, pisoι yé Uléécaa ημεριγε μεγá. Uyεε Uléécaa ne n kέηene un mpáleece tíkilē uu léeri api u yenu.

⁴ Uyεε uláarō γεε umεcire riñtaáse uu Uléécaa likó nnéi fómni, uu lē nnéi ke pisoι api γε rinwúla api yáasi n takúlē. Ticuruu u yé Uléécaa keyō-i lompo uú tone yare uyεε Uléécaa.

⁵ Ani léise re ne liifaaci νό wailenle kumúnjé kpe-i kam nókenémεε ní wee?

⁶ Nō nkpréni nyule re linyine γε ncée u tápaalenle liké ha ne kumúnjé kpe-i kuu yé umεcire ní lese uké nyise n̄sone n tu.

⁷ Mewai kópe nnahe γε mpikéi korile rinmaha kέmeε. Mewai mē meké kelenε n wa, li pise re uyεε r̄nahe mmē m múllē uké tasi.

⁸ Uyεε Uléécaa ne n kέηene yé rikpáfúme. Amá Upiima Yeesu yé ne unnō u rifuu uu kópu, uu κό ne unnahe kuú ne n weme u nam.

⁹ Usoi kópe yé kam ne Setani nnahe, uu mewaisaηa ne linyise-nyise nōme ncōpuri wapisi uú ne pisoι kiraasente.

¹⁰ U yé mewai kópe ncōpuri ne keisi uké ne pεpeε m pōlu kiraasente, kápi n ηmurei πικέ nsímései μεε γε piriyu n lō n yási πικέ κό n ní la nnya.

¹¹ Lē nnya ke Uléécaa uu r̄nahe mme μεε γε pi m pōise pamene re πικέ ne nnōme kefa tene.

¹² Kai nní lē, pē nnéi pεε ápi ne aseí kefa n tene, amá api pεé ne mewai kópe kutu cō, ápi yé Uléécaa ketahai-i le.

Uléécaa γεε νό wée re ani tasi

¹³ Pimárecō, li pise re toké γε mesére νό pē ke Uléécaa uu ní la nnya Uléécaa yáasi re ne upikéi. Nό ke Uléécaa uu hái kékoraane-me sée re uké nórinyu lō re Nfáasone γε nónésoi rikpáiiise ani κό nsímései ne kefa tene nnya.

¹⁴ Nsímé Kεcire kari νό n símisi ke Uléécaa uú ne ritiki uú ne νό séi re ani Urópima Yeesu Kirisi meγōpi kέmeε tone.

¹⁵ Lē nnya pimárecō, ani tasi n̄sone ani icélaa iyē karí ne nnō néε átelé kέmeε νό n céési múlú.

¹⁶ Asei kecáá, Urósáa Uléécaa γε ró lalε, uú ne kefa ró fénne uu mesére ró n ημόpúsēlē tōn κό lē kuu n yekei re u yé ró wa mé. U ne Urópima Yeesu Kirisi ricuruu

¹⁷ pεε γε nóanékín̄ ninukuse api τίγесе ani itisi meγá m má, api κό r̄nahe νό he nōké ne mewai ne nsímé kέmeε n nyaní.

3

Ani Pōoli kecáá we

¹ Pimárecō, tō ne metōrō νό ténile re ani ne Uléécaa ró we re unsímé nké mekeεkeε riyékaa nn κό ríyu yenu yare lē kai nókenémεε n wa mecō.

² Ani κό ne Uléécaa ró we re uké piwaikópekōó ne pisoι kópe anipe-i ró lese. Likumúnjé re ái pisoι nnéi pεε γε ηmurei re πικέ ne Uléécaa kefa tene.

³ Amá Uléécaa γε nyamle. U yé r̄nahe νό he uú ne likópe νό tōlu.

⁴ Tō κό ne kefa teneε ne Uléécaa nnahe, tōn tálē te nō lē kari νό m pise wailε nōn κό lipiwai nōjlē.

⁵ Upiima uké τίγесе ani nósinéfa-i Uléécaa nla ne isuúlu ke Kirisi uu γε n he m má.

Li pise re mpá úye uké γε keisi

⁶ Pimárecō, tō νό pise ne Urópima Yeesu Kirisi rinyiri re ani ne pimárecō pē nnéi pεε síká m má ápi κό isé kari νό m pa tíkilē ketaa wa.

⁷ Nό ticurruu ye nyule n̄sone l̄ kai m pise n̄k̄e wa n̄k̄e ne nt̄s̄e n̄c̄o n s̄one. Kar̄i p̄ee n̄k̄en̄em̄ē n̄ we, ari p̄ee pik̄ank̄o.

⁸ Ari riyá unyine uk̄e faalaa ró kp̄inii, amá ró keisile ari mp̄one kom. Ketún̄e ne kesine kari keisi nó úka úu kape ne ró n topori nnya.

⁹ Ai re ari p̄ee nc̄ee má t̄ak̄e mel̄é nó pise. Amá t̄o l̄e wail̄e t̄on la re ani mer̄ofine ritiki.

¹⁰ Kumún̄e kpe-i kar̄i p̄ee n̄k̄en̄em̄ē n̄ we, t̄o p̄ee nó céesi re: Uye unsá pik̄ei n la, āi pise re liute uk̄e li.

¹¹ Ai líka nnya kari nn̄i l̄e símisi, t̄o k̄o te pik̄ank̄o ye n̄k̄en̄em̄ē wele ápi líka wai, amá pic̄o nsím̄e-i kapi léeri.

¹² T̄o p̄isoi p̄e mp̄uri ne Up̄iima Yeesu Kirisi rinyiri n̄m̄óp̄úsel̄enle re pik̄e ye ne pirip̄o keisi api pipik̄ei lik̄o le.

¹³ Amá nó áni kape p̄one ne lis̄one piwai.

¹⁴ In te unyine ye is̄e nnyí kari nn̄i rítel̄e nt̄i-i nó m̄ pa ȳe, ani liute ceri, úka úu kape ne u rik̄o, lik̄e is̄ei u wa nnya.

¹⁵ Mp̄a ne l̄e, áni kape u kp̄isi yare n̄oun̄el̄aar̄o, amá ani ye u céesi yare l̄e kai m pise re pik̄e um̄arec̄o céesi.

Tin̄o s̄one pitikise ne iyáhaa

¹⁶ Up̄iima yee ye nk̄īnīne n he uk̄e uricurruu nk̄īnīne nó he n̄p̄a píyei ne n̄p̄a yo-i. Uk̄e k̄o n̄onn̄en̄eí k̄em̄e n we.

¹⁷ N̄é P̄oli kunipe kpee iyáhaa nnyí w̄oi. Nn̄i kam ye an̄etel̄e nn̄eí rin̄ip̄etei rinyiki. Kun̄en̄ipe iw̄oi ye nnyí.

¹⁸ Up̄iima Yeesu Kirisi uk̄e n̄onn̄en̄eí íp̄eel̄e nyise.

Títelé foí ke Pɔɔli uu Timotee n wɔi

Lɛɛɛ rítelé ntí kɛmɛɛ ní we

Pɔɔli ye átélé áté Timotee wɔile. Timotee ye pɛɛ usuifinɔsi unyine yɛɛ m panse Kirisi ukó kepipi le. Usáa pɔ́ ne pɛɛ ukireki le. Timotee uu panse utumɛ Pɔɔli ukɛicɔ píima unyine. Uyɛɛ pɛɛ Uléécáa icápine yɛɛ Efɛɛsi-pɔ́ ní we kecáá paílɛ. Lɛ́ nnya ke Pɔɔli uu rítelé u wɔi re uké nfatene ikemɛɛ papukuse. Icélaa ke rítelé foí ntí ari Kirisi pikó ne icápine piyukóó ne Timotee ricuruu palɛ (UPM 16:1-3).

Ifaaci iyɛ mɛkériine ye mmé:

1. Uléécáa icápine kecáá nkó (1-3): Lɛɛɛ icélaa kópe pikó kɛmɛɛ kuwure ní we (1). Piyómeyáhaa mɛcápine ne iwelɛ kecáá icélaa (2). Isoi kai m pise re Uléécáa icápine piwéése piké n le (3).
2. Lɛ́ kai Timotee m pise re uké uricuruu pikɛi kecáá m paílɛ (4-6): Lɛ́ kai m pise re piké ye leɛɛ Uléécáa icápine picókɔi ní la wa (4). Lɛ́ kai m pise re piké ye pisoi anai akó akó nyɛɛ Uléécáa icápine-i we: piwéése ne pinósi ne pikúmannɔsi ne icápine piwéése ne pilási n wa (5). Yo kai pise re piké ye icélaa kópe wa? (6)

Pɔɔli ye Timotee rítelé wɔlu

¹⁻² Nɛ́ Pɔɔli ke Uróyulale Uléécáa ne Kirisi Yeesu karí ne n tálɛ api ncée n he re ké Kirisi Yeesu utumɛ, nɛ́e rítelé ntí pɔ́ Timotee wɔipɔ́. Kam n tíye aa Kirisi Yeesu ne kefa tɛne nnya, pɔ́ kenépipi sei le. Urósáa Uléécáa ne Urópíima Kirisi Yeesu piké ípɛelɛɛ ne nfanare pɔ́ nyíse api nkínɛnɛ pɔ́ he.

Icélaa kópe pikaase

³ Yare kam pɛɛ mɛkɛɛ pɔ́ m ma nen ne Masetuwaani tósu, a Efɛɛsi kɛmɛɛ mɛsú. Pisoι ye kei wele pɛɛ icélaa féé picɔ́ n céési. Li pise re a rinóó pi he re piké lɛ́ tíye.

⁴ A pi símisi re piké siwómé ne pipikulá anyiri nyɛɛ áa kúkɛɛntɛne ní we, an kɔ́ ne íkɛɛnɛ kpárá sónaari nkó riyá. Lɛ́ ái ye pikɛi pɛ́ ke Uléécáa uu ní la uké wa kɛmɛɛ yóriye. Nfatene mɛɛ ye wa ái ne kényu sí.

⁵ Isé nnyí kam nní nó m pa ye la re nɔ́ké níla mme mɛɛ kemúɛɛ sɔne-i ne kefa kɛse-i ne nfatene yíkíyiki kɛmɛɛ n lééri m má.

⁶ Picɔ́ ye ncée kecire mmɛ́ pitíki tíyɛle api pɔ́lu api iníri kɛɛnɛ-i loni.

⁷ Pi lalɛ piké Moisi isé kɛmɛɛ picélaa. Amá ápi kɔ́ pɛɛ pimɛnɔ́ɔyu cire kómɛi. Api kɔ́ pɛɛ lɛ́ ne lɛ́ nsímé kapi nní ne itisi n símaankɛɛ kómɛi.

⁸ Tɔ́ nyule re isé ye nyamlɛ, tɔ́n ne i n keisi yare lɛ́ kai m pise.

⁹ Tɔ́ké léise re ái pɛɛɛ lisɔne n wai nnya kapi isé kari. Amá piwaikópe kɔ́ ne pɛɛɛ ápi ye rinkpé ne pɛɛɛ ne Uléécáa n kɛɛnɛ ne pɛɛɛ ápi ye Uléécáa ne leɛɛ n kpáiiilɛ́ n waise, ne pɛɛɛ pisáa nɛ́e píni n kóni ne pisoikɔ́

¹⁰ ne pɛɛɛ méwoo méwoo n wai ne pitisi pɛɛ ye pipitiscɔ́ n káipi ne pɛɛɛ pilási n yáí ne pinóóme ne pɛɛɛ ye méwoo méwoo n wéeri nɛ́e pɛɛɛ mɛwai n wai ke icélaa kecire íí ne ró n yúlu. Pɛ́ nnéi nnya ke isé íí we.

¹¹ Nsímé Kecire kapi né rimmúise kɛmɛɛ ke icélaa iyɛ́ íí we. Uléécáa, mɛyóopi ute yɛɛ ye usoi rinkpá Nsímé Kecire ye mu.

Pɔɔli ye Uléécáa pɔ́nɛse

¹² Ne Urópíima Kirisi Yeesu yɛɛ nínanɛ né n he ké ne pinékei wa pɔ́nɛse. Ne u pɔ́nɛse kuú ne né ní yé tɛ ne aseɛi ute le uu né wéɛ re ké u keisi.

¹³ Ne pɛɛ mɛkɛɛ unkópe símaankɛɛle, am u wéékuse am íwe u wai, am kɔ́ u lámisi. Amá uu íwe né téní kám pɛɛ nfatene m má, ám kɔ́ pɛɛ lɛ́ kam n wai nyu nnya.

14 Urópíima ye meýánsei uipeelé ne nyísele. Nfatene ne nla kam Kirisi Yeesu kupéneco kémee n yé kuú ne ritiki.

15 Nsímé mmú ye nsímé kecire le, n ko ne menyíne wele re mpá úye uké n yósi. Mme mee re Kirisi Yeesu ye ketē kecáá kale uké pikópekóó yóriye, née ko ppe pikópekóó pē ufoí.

16 Amá lē nnya ke Ulééca u u íwe né té u u tíyese Yeesu Kirisi u u nē ukópekóó wéése akópe sárei liké ne ppepe yé masí kefa ne u n tene piké nfáa teneciré n yé nyíse.

17 Mpá úye uké Uyóopi teneciré ne ukpóciré uyee úu kúyene ní we, Ulééca cireníne ríyu waise, umeyóopi meké n taálē mpá píyei! Amí.

18 Kenépipi Timotee, lē kam ní la ké pó céesi ye nní: A lē ke antepuye api kepócaá n símisi léise aa li múlú nsonne aá ne atopi kecire tōpu.

19 A nfatene ne kemúnjé sone m múlū. Picó ápi kemúnjé sone kē timúlú, api ppe nfatene fómni cáká-cáká.

20 PISOI Pē mpuri kunai kémee Imenee ne Alekisantiri ye wele. Setani kam pi risase re piké céri re ápi ye Ulééca lámisi.

2

Piwele nsímé

1 Mmē kam nkpeni mefoí pISOI m pise mee re piké ye pISOI nnéi kecáá keyóme yáasi apí ne Ulééca pi tēni, api ko Ulééca pakare piwele kémee.

2 Ani ye piyóopi ne kuyu piwéese nnéi kecáá we liké ró n láarú tóké ko ne nkíníne m má, arí ne Ulééca kutu n colē nsonne, tōn lelee ní nyamí wai.

3 Lelee Uróyulale Ulééca ripóó ní we lin ko u nyamí ye lē.

4 U lalē uké pISOI nnéi yóriye piké fe piké aseí ceri.

5 Ulééca ye use le. Uyee Ulééca ne sISOIPIPI kecape nsímé n nyóonse ye ko use le, uyee Kirisi Yeesu.

6 U unfaa kpísile uú ne héele re liké sISOIPIPI akópe ilasi kémee lese. Kumúnjé kpe-i kaí ne rinsá kuu lē wa uú ne nyíse re Ulééca ye lalē liké pISOI nnéi yóriye.

7 Lē nnya ke Ulééca u u iyóó ne itume né tí te ké mpuri sane pikó nfatene nkó ne aseí nsímé céesi. Am kiraase, aseí kam símisi.

8 Ne lalē pISOI piké ye mpá yei we, piké ye anípe risíka api welu ne nfakpáii, kuwóí ne pitele ápi kape písifa-i n we.

9 Ne ko lalē re pinósi piké ye lapisi ne kumúnjé liké n nyamí, ápi kape ye ipahaa cerémpōone paasi. Api kape ye wura ikólé ne itéweé ne ilū néikóó lékaanke.

10 Amá piké ye mewai sone lekaanke ye kai m pise re pinósi ppe Ulééca n wuru piké n we.

11 Li pise re pinósi piké ye icélaa yósi riséé kémee, api pimécire n kpélē.

12 Am unósi ncée he re uké ye céesi née uké ula kecáá n tū. Li pise re unósi uké ye n séélē.

13 Ai líka nnya, Atam ke Ulééca u u mefoí wa u u limemáá Efa wai.

14 Ai ko Atam ye tíye kuníri aku u kiraase, amá unósi yee riyá aku u kiraase u u Ulééca isé háikuse.

15 Mpá ne lē, unósi un ne kefa Ulééca n tene un pISOICÓ nla m má, uISOI in n kpáiiilē, un mpá yo n wai ne kemúnjé, Ulééca yé u yoriye u u siwá maru.

3

Ulééca icápine piwéese

1 Asei kam nní nó símisi: Uye un n la re uké Ulééca icápine kecáá m paílē, liute ye pikei kecire wéele.

2 Li pise re ápi kape ncaai níka uyee Ulééca icápine kecáá m paílē kémee yé. Uké unósi use ula, uké ye mpá yo n wai ne kemúnjé, uké nfasímé sone m má, uké pISOICÓ kupéneco n la, uké písáne piyóó n nyu, uké ye fe u u Nléécaasímé céesi,

³ úu kapε útaniré née utelewélaa, amá uké ménυe n ninjú un kō isoi sōne má, piwóówélaa ap̄i kapε kō ukemúnjé nnéi n yóolē.

⁴ Li kō pise re uké ukeyō pimúlē fe nsōne, uké tíyese usiwā siké ye pakare nsōne asi ye kō waiše.

⁵ Likumúnjé re usoi unsá ukeyō pimúlē n nyu, íye ke uyē uu yé fe uú ne Uléécaā icápine kecáá paí?

⁶ Ai kō pise re uké Kirisi ukó fale. Insá lē, u yé fui ne rikókōri Setani uu u lóise.

⁷ Li kō pise re ketahai pikó piké Uléécaā icápine uwéése isoi sōne yē ap̄i u n waiselē. Ai kapε wa re pi uisoi lómiise, uu pεe ntórōsei Setani ripine-i lóipō.

Pē kapi n lése re piké ye p̄isoi lē

⁸ Lē cire, li pise re pεpεe ye n lē piké p̄isoi kapi ye m pakare, pin kō aseī tikilē. Ap̄i kapε p̄itaniré née pεpεe mekōpe kewóō n wéési.

⁹ Li pise re piké aseī nyē ke Uléécaā uu upikó n céreise m múlē nsōne ne kefa keše.

¹⁰ Li pise re piké ye pi peē piké yé. Mεpeē-maá, pinsá nka n yē pi yé fe ap̄i pilē pikéi pi pa.

¹¹ Li kō pise re pinósi ricurru piké isoi iyee yé n tíye ap̄i pi n waiselē m má. Ap̄i kapε pεpεe ne isímé n kōonii. Li pise re piké n̄pá yo n wai ne kemúnjé, piké kō kecire n we n̄pá yo-i.

¹² Li pise re uyee ye n lē uké unósi use ula, uké kō ukeyō ne usiwā pimúlē fe nsōne.

¹³ Píye pin kō pilē pikéi nsōne n keisi, pi ye p̄isoi kecōpe ríyu yenle, pi yé kō fe ap̄i nfatene mee tó ne Kirisi Yeesu m péneselē nsímé símisi ap̄i rikín pepu.

Menyuwe ke nfatene nn ye ró n he

¹⁴ Ne ritelé ntí pō wóipole nen kō músu re ké nfáani hapō ké pō yé.

¹⁵ Mpá nen kō n nānai ké kelenε hapō, titelé ntí tee yé tíyese aa céru lē kai m pise re pōké Uléécaā keyō-i n sōne. Uléécaā, nfáa ute icápine yee aseī iléri ne aketaa.

¹⁶ Aseī kecáá, úka úu kúkenε n we. Mme mee m pékaalē ke Uléécaā uu ró n nyíse ye mmáamaa ne ncíreníne le. Lelεε Kirisi.

U ró rikpáfúmele yare kesoi pipi, Nfáasōne nn tō u nyíse re u aseī ute le.

Piléecaatumε ap̄i u yenu uu isoipuri mpehē mpehē kémεε Nsímé Kecire símisi, p̄isoi ap̄i ketē kecáá n̄pá yei ne kefa n tene,

Uléécaā uu umeyōpi kémεε u taásepō.

4

Pεpεe inóomécélaa n céési

¹ Uléécaā Nfaa ye símisile cáká-cáká re amúnjé tōrō kémεε, p̄isoi picō yé nfatene kepire ritō ap̄i aníri nnōme ne aicélaa tiki.

² Pi yé tíye kecáá kecáá mewai pikó ne pinóome ap̄i icée kópe pi tikise. Pisimúnjé ási pikéi wai icélaa kópe nnya, yare nweni kapi n̄mási nn wōnjō ap̄i ne nwói pi wai.

³ P̄isoi pεe céési re ái nyamí te sisoipipi siké sóonne, ái kō nyamí te siké liluke-luke nnéi n le. Amá Uléécaā ye iluke iyē nnéi wa re pεpεe Kirisi ne kefa n tenelē pin aseī nyu piké ye u pōnese ap̄i pεe i le.

⁴ Lē nnéi ke Uléécaā uu n wapisi ye nyamle. Líka ái kufóm we, amá toké ye Uléécaā pōnese ari kelenε li le.

⁵ Likumúnjé re Uléécaā Nsímé ne iwele ye tíyesele ai Uléécaā inipεe-i n nyamí.

Yeesu ukeikó kecire

⁶ Pōn icélaa nnyí pimáreco rintóse, pō pεe wa Kirisi Yeesu ukeikó kecire. Pō nyíse re pō ripócúruu tíyesele nfatene nsímé nn pō loni pōn nsímé sōne mmē kapi pō n céesi tikilē.

⁷ Amá a mekpure isímé ke síniyaha asi ye n símisi yare siwómé kepire ritō. A rinmóópú aa ye Uléécaā líkó waise.

⁸ Usoi un uipijē ne linyine m mainse, nkáripí kai kuláa má. Amá usoi un tinjmóopú uu Uléécaá likó waise, mpá yo kémee kai ye yoriye. Li ye neni mewee mmé-i nfáa ró hele ne masí kepire-pó.

⁹ Nsímé mmē ye aseí kecirē le kai m pise re mpá úye uké ní yósi cáká-cáká.

¹⁰ Karí ne Uléécaá yee nfáa m má n tálē nnya kari keisi tōn náasi kéyu áke we: Uyee ye písoi nnéi riyu ló, aí ne tósu pepēe ne kefa u n tenelē.

¹¹ A lē nnéi pi símisi aa pi céesi re piké lē wa.

¹² Kapē riyá unyine uké pó lómiise re pō kewá ĩmánepi nnya, amá a tíyese mepówee meké pó waise uyē ke Kirisi pikó api ye ní paílē mpósímé ne ipósoi ne níla kaa m má ne mpófatenē ne mepókperinkpe kucírē kémee.

¹³ Ké kelenē ní hapó, a ne Nléécaasimé pikēē písoi kecōpe ne ikari pikpáse ne mpicélaa rinjmóopú.

¹⁴ Kapē ihēe ke Nfáasōne nn pó n he lómiise. Li pó i hele kumúnē kpe-i ke pepēe ne Uléécaá rinyiri n símisi api kepócaá nsímé n símisi, Uléécaá icápine piwéése api anípe kepócaá láa.

¹⁵ A mepócíre kpísi aa pikēi pē pa aá ne nísonē pi wai mpá úye uké kepóyu pihape yē.

¹⁶ A ripócúruu ne ipócélaa kecáa m paílē. A n ĩmóópulē pōn lē nnéi múílē ne aseí, pōn lē n wa, pō pēe ripócúruu ne pepēe kutu pó n cólē yoriyēle.

5

¹ Kapē ye ne kesáyaha cési, amá a ye ne ke n símisi yare kaa ye ne upósáa n símisi. Aa ye pinánje-nanje pó kpísi yare pipómáreco.

² A ye síniyaha ne símisi yare pipóni, aá ne pikpérefaa pó símisi yare pipóyēi. Kapē ye úka kecáa kemúnē kópe kenyine m má.

Pikúmannōsi kecáa nsímé

³ A pikúmannōsi yíkíyiki kecáa m paílē pōn pi pakarelē.

⁴ Amá in te ukúmannōsi úye ye siwá née siyáse má, li pise re pē piké pisiyo-i nyíse re pi Uléécaá pakarelenle kelenē. Lelēe re pē kaí ne tu re piké pipikó kecáa m paílē yare ke pē apí pēe pi n wa meco. Méwee mē ne ye Uléécaá ripóo wale.

⁵ Unósi nkó yee ukúmannōsi sei, úu kō pēe úka má re uké ukēcáa ripaí yee ne Uléécaá n tálēnle, un ketúnē ne kesine ne Uléécaá téni re uké u lē.

⁶ Amá ukúmannōsi uyee méwoo méwoo n wai ye nkpō masile, mpá un n fafai.

⁷ Lē kai m pise re a pi léise apí kapē ne ncaai níka pikecáa n yé ye lē.

⁸ Uye unsá ukumarē pikó kecáa rimpá, aí ne tósu ukeyo pikó, liute ye nfatēne kepire ritole, uncaai ye kō pēe uyómeyáhaaciré nkó tōsile.

⁹ Pókē ne ukúmannōsi n kēē, li pise re uké aĩmē kuwóo ne kefi n fe. Li pise re liké n we re mese kuu sóonlē.

¹⁰ Piké kō u n nyu re u usiwá nísonē múílenle uu ye kō písáne nísonē yósu. Uké kō Uléécaá pikó ana n heerele, uu pinárei n lénaalē. Uké mewai sōne ncōpuri n wailē.

¹¹ Kapē ĩmurei re póké pikúmannōsi pēe ne nínanje n tiselē, pikúmannōsi kémee kēē. Insá lē, pin píyei n káipi re piké ula féé sóo, pilikáipi-káipi yee tíyesele apí Kirisi nkó kepire waise,

¹² ai pēe wai re kápi pirinōo kapi mefoí n yekei rintíki nnya, pi Kirisi ne riwóme mále.

¹³ Kai nní n wa re apí likei-kei má, pi pēe kéyu mále piké síyo síyo n kóónulē pin kusímé yárikee, pin picō isímé kémee táhankēe, pin mme mee ín kusímé ní we símaankēe.

¹⁴ Lē nnya kamí la re pikpérefaa kumannōsi piké pila sóonkēe apí siwá márei apí pisiyo kecáa m paílē, piróláaro apí kapē ne kesímé ní yé piké ró n lámaankēe nnya.

¹⁵ Pikúmannōsi picō ye ncée pitíki riyále apí Setani tiki.

¹⁶ Amá unósi Kirisi ukó úye un ukeyo-i pikúmannōsi m má, uké pikecáa m paílē. Uu kapē tíye piké Uléécaá icápine pikó ncōni, Uléécaá icápine pikó piké ne n fe piké pikúmannōsi pēe pimēcire ní we kecáa rimpá nnya.

Pɔɔli ye icélaa ncɔpuri Timotee palē

¹⁷ Uléécáa icápine piwéése pɛe n̄sɔne pipikei n wai ye ne sá re piké ne n̄sɔne kutu pi n cɔlē, aí ne tósu pɛpɛe Nléécáasimé p̄soi n s̄imisi pin kɔ n céési.

¹⁸ Mmē kecáá, Uléécáa Ns̄imé ritelé ye maa re: Ai pise re nɔké ináa iyee melukɛpipi n cɔpu nnɔɔ paasi. Li kɔ pise re ukéikó uké uihéé m má.

¹⁹ Piseérakó p̄nsá pité ne pitaani n tu, kapɛ ns̄imé kapi yé ne Uléécáa icápine uwéése rinwááná ηmurei.

²⁰ A ye p̄soi kecɔpe pɛpɛe akópe n wa cési liké ne pitórɔɔ iwame n wa nnya.

²¹ Uléécáa ne Kirisi Yeesu ne pilécaatume ke Uléécáa uu n wée keyu-i kam p̄ó ηmóóp̄uselē te a inécelaa nnyí ritiki n̄sɔne kapɛ úka inipɛe wuri. Kapɛ ye lē nnéi kaa n wai kémee p̄soi n tési p̄on ne li wai.

²² Kapɛ ye p̄soi kecáá anípe piláa ne yɔɔne re piké Uléécáa icápine pikei keisi. Kapɛ píka lē piakópe kémee. A mepócíre tí ne mékperinkpe likó.

²³ A lē míni ηmane piníré tíye, amá a ye pinyine-i fεé nkárip̄i riwuhú, kepófa itoi nnya. Tipócúruu ye yē te mesére kaa káhaanke.

²⁴ Pinyine akópe ye nyánile cáká-cáká piké kelene n túhaane, amá picɔ p̄ó akó, kep̄ire kaa yé léeme aa a céru.

²⁵ Lē cire ye ni, mɛwai sɔne áme ye kɔ pesí, m̄pá memee áme kekéripi kúyene ní we, áme ye m̄pá píyei m pékaalē.

6*Pikeikó ne pipiyɔsaa*

¹ Li pise re pilási nnéi piké pipite waise api pi m pakarelē n̄sɔne, unyine úu kapɛ ne Uléécáa ne irócélaa nkópe ní ma nnya.

² Ai pise re pilási pɛe pite m má pin Kirisi pikó piké pipite háikuse re pi pimáreɔ n-yómeyáhaacee-i nnya. Nkpéni kai meníje pise re piké n̄sɔne pi keisi re pipite ye Kirisi pikó ke Uléécáa uu ní la nnya.

Lē kai m pise re póké p̄soi s̄imisi aá ne pi n céési ye lē:

Icélaa kópe ne memá kecire

³ Uye un inóomécélaa n céési un kɔ Uróp̄íma Yeesu Kirisi aseí n yulu, un kɔ piróyómeyáhaa icélaa n yulu,

⁴ tikók̄ari tee liute we, úu kɔ líka nyu. U nákiílenle ne inóosimé kecáá íkenene un pitele wéési. Lelɛe ye ne kufatoi ne íkenene ne alé ne piwaanai ka.

⁵ Lelɛe ye kɔ ne íkenene teneciré pɛpɛe nfasimé kópe m má ne pɛpɛe ápi kɔ aseí picére ní la kecɔpe ka. Pi músule re Uléécáa ncee pitiki ye memá keyene le.

⁶ Mesei ye me, Uléécáa pitiki ye kesoi pipi memá píima le, in te ke ηmurei keké lē kake m má ηmane ne n tálē.

⁷ Tóké musí re kapi ró m mári, ána kefi, anípe kefi kari ketē kecáá ka. Lē cire ye ni kari kɔ pelene ári ne líka pénene.

⁸ Kai nní lē, t̄on liluke-luke ne lē kari yé n t̄a m má, li wale.

⁹ Amá píye pin n la piké memá yé, li ye pi peikeele api pikáipinke kópe kulúí kémee lom̄p̄, aí ne kelólé-mē pi sí, pinkó nn tene cáká-cáká.

¹⁰ Nwóónaapí píima ye likópe nnéi keleeme le. Picɔ ye ripóɔ wale re piké si yē, aí ne mp̄lecee-mē pi sí api Uléécáa ncee pitiki p̄ɔne apí ne piricuruu ntóosi meyā wéési.

Lē ke Pɔɔli uu Timotee n céesi re uké wa

¹¹ Amá p̄ó Uléécáa usoi, a lē nnéi káase. A kecire n s̄one aa Uléécáa n tikilē n̄sɔne p̄on kɔ nfatene má. A usoiɔ nla m má, aa kɔ isoi n niñú p̄on kɔ láarú.

¹² A nfatene atōpi kecire tō aa nfāa teneciré yénu. Mmē nnya ke Uléécaā uu pó sée aa píseérakōó meyā keyu-i símisi re pō ne kefa u tenele.

¹³ Uléécaā yee ye nípá yo nfāa n he ne Kirisi Yeesu yee Pōnsi Pilati keyu-i aseéra kecire n lése keyu-i kam pikēi mpí pó forii re:

¹⁴ A isé kaa n yōsí rimúlú n̄sone aá ne mékperinkpe kaase, hái ne keyáa kē ke Upíima Yeesu Kirisi uu m p̄erine.

¹⁵ Kumúnjé kpē ke Uléécaā uu n kari kun n tu, u yé tíyese uu p̄eri. Uléécaā mecire kōh yee Uyóopi kecire ne mpōonare ute ne n̄nan̄e nnéi ute. Uyee piyóopi nnéi Uyōopi, uyee kō pipíima nnéi Upiima.

¹⁶ Umecire yee úu píkai kpine. U metéi mále ke úka úu ye n fe uké ne rin̄kō. Úka úu u yenaalē, úka úu kō u yenune. Uyee ríyu ne n̄nan̄e teneciré. Amí.

¹⁷ A p̄epe ketē nké kecáá likó m má rin̄ó he re ápi kape rikókōri n wai. A pi maa re ápi kape ne memá mee méwoo n waine n tálē. Amá piké ne Uléécaā yee ye nípá yo meyā tó n he re liké ró n láárú ne n tálē.

¹⁸ A pi maa re piké ye lis̄one wa, api mewai s̄one m má meyá, piké kefa n láárú api ye kō lē kapi m maamaalē picō he.

¹⁹ Pin lē n wa, memá mee áme ye n caai kapi lē pimecire cápine pin yekei kōso-pō nnya. Lē kémee kapi yé kō nfāa yíkíyiki yē.

²⁰ Timotee, a lē ke Uléécaā uu pó rimmúise rimúlú n̄sone. Kape isimé yee íi ye líka n yóriye íi ye kō tíyese usoi uké Uléécaā céri kémee tahampō. A íkenene kpárá ke pisoí api m músu re menyuwe kaase.

²¹ Picō ye li kpísile pipikei, api lē nnya nfatene kepire tō. Uléécaā uké íp̄elée nó nyíse!

Τίτλε λίρῦ κε Ρῶλι uu Timotee n wói

Lελεε ρίτελέ ντί κέμμε ρί we

Ρῶλι γεε ρίτελέ λίρῦ ντί Timotee wói. Ρῶμ kuyu-i κε Ρῶλι uu kukpaniilee-i we un νε ρίτελέ ντί wólu (1:8). Amá uakpanii γε nkpéni páápúle ai tósu mefoí (2:9). Ai u wai γερε μπά úye γε u ημεριγελε (1:15-4:10). Luki ημανε γεε ukekúrí tóne (4:11). Ρῶλι uu νε Timotee téni re uké mekee u λεεπῶ (4:9). Un n sónepῶ, uké νε Mariki νε ilū γεε ppe Turowaasi-pῶ m mészú tipénepῶ. U músu re unkpῶ itunje γε tule (4:6) amá úu ppe pakare re u yé piyéne u rikpá. Piwéékuse ppe n týese Ρῶλι uu νε kukpaniilee loni νε icélaa kópe γεε n náasi iké Uléécaā icápine kpu nnya, Ρῶλι uu Timotee itisi kpá re uké aseí atopi n tῶpu (2:14).

Ifaaci iyē mekériine γε mmé:

1. Nsímé Kεcire kapi Timotee rimmúise (1:6-2:13) Isoi sone kai m pise re uyee Nsímé Kεcire νε n keisi uké m má: Pikai nla νε ikari νε ηημόρῦ (1:6-18). Lē κε ukeikó uu mewai m má, aí νε tósu lē kuu yé Nsímé Kεcire kecáá íwe n li (2:1-13).
2. Timotee pikai Uléécaā icápine kέmme (2:14-4:5) Lē kuu yé picélaa nōme keyu-i n wa (2:14-26) Lē kuu yé amúnē tῶrῶ kέmme n wa (3:1-17) Nléécaasimé picélaa (4:1-5)
3. Timotee νε Ρῶλι μεtone (4:6-18)

Iyáhaa

¹ Nέ Ρῶλι γε Kirisi Yeesu utume le Uléécaā mela kέmme. U né forii re ké nfáa kari Kirisi Yeesu kupéneco kέmme n yé pisei riyóó. Uléécaā γεε rinóó lē tó yekei.

² Nέε kenépipi kecire Timotee wáipῶ: Urósáa Uléécaā νε Urópiima Kirisi Yeesu piké ípeelé νε nfanare pó nyíse api nkínine pó he.

Ρῶλι γε Uléécaā pōnese

³ Ne Uléécaā kam n keisi νε kefa kege γερε pinésáayaha meco yáasi. Ne γε u yásile mπά piyei kam γε kepócáá n welu ketúnē νε kesine.

⁴ Ne γε mepónini kecáá léisele ai ppe meyansei ripóó né wai re ké piyéne pó rikpá, mpōnare nké ppe meyá né lō.

⁵ Ne mpófatenε mee rín kecáá kecáá mewai m má léisele. Nfatene mmē κε upóniyaha Loisi νε upóni Enisi apí ppe má. Ne νε kefa tenelē te pῶ nfatene mmē nco mále.

⁶ Lē nnya kam pó léise re a ihεe iyē κε Uléécaā uu pó n he kumúnē kpe-i kam anípe kepócáá rinláa yónse.

⁷ Likumúnē re Uléécaā úu nfáa ró he re nké tó rifúrósse, amá rínanje νε ríla νε mewéesesohō knn γε ró he.

⁸ Lē nnya, isei íi kape pó wa νε Urópiima nsímé pikónú. Nέε kō nní kukpaniilee-i rí we Urópiima nnya, nnékó rín kape isei pó n we. Amá a týese tóké kesē Nsímé Kεcire iwe li, pōn νε rínanje mmē κε Uléécaā uu pó n he tálē.

⁹ Uyee ró yóriye uu ró séi re tóké ripóló umpuri, aí re lirówaiwai linyine nnya, amá uké kelene ketē n wa, u ppe yekei re uké νε Kirisi Yeesu ritiki uké νε ípeelé ró nyíse.

¹⁰ Amá Uróyulale Yeesu Kirisi mekame ketē kecáá γε nkpéni ípeelé iyē tipéresele lin nyáni. Li we re u týesele nkpῶ rín nkpéni rínanje ríka má, uu ppe Nsímé Kεcire νε tiki uu νε nfáa kpóciré ró nyíse.

¹¹ Ké νε Nsímé Kεcire mmē tinkónú nnya κε Uléécaā uu týese am utume νε ucélaa.

¹² Liiwe kam kō nní le, mπά νε lē, aí kō isei né we, likumúnē re νε nyule uyē karí νε kefa n tenε. Ne kō nyu re u yé fe uu lē kuu né rimmúise kecáá paí hái νε ketúhaaneyaa-pῶ.

¹³ A týese anóo kecire nyē kam pó n céesi νε ríla mmē kaa nó νε Yeesu kupéneco kέmme n yé liké mpócée kaa nfatene kέmme n tiki.

¹⁴ A icélaa sǎne iyē ke Ulééca uú ne Nfáasǎne mee kepómee ní we rintíki uú ne pó múise nǎsǎne rimúlú.

¹⁵ Yare kaa nní ní nyu, Asii ketē pikó nnéi ye né ηmeriyele. Pē ne pē pēe kepíre né rińto kémee, Fiseli ne Erimoseni ye wele.

¹⁶ Upiima yé kusoi Onesifǎo keyǎ wa. U nnǎo kulúí itisi né hele, úu nkpáni né ukpániikó isei wa.

¹⁷ Amá kuu Rǎm-i ní ka, u né wélaankeele meykíyiki uú ha ne né yénu.

¹⁸ Upiima uké tíyese Ulééca uké ketúhaaneyaa ketúnjé kusoi u wa. Pǎ kǎ nyule nǎsǎne re pikéi pē nnéi kuu hái Efesi-pǎ né n wa ápi kumúnjé má.

2

Yeesu Kirisi usóca kecíre mewee

¹ Pǎ kenépipi, a ípaelé ke Ulééca uu tǎ ne Kirisi Yeesu kupéneco kémee ró n nyíse ne ritiki aá ne itisi mepócíre n heelē.

² Mmē nnéi kaa nnénǎo-i n kǎ píseerakǎo kulúí keyu-i, a pisoí kaá ne ripǎo n láarú pēe yé n fe api picǎ céesi ritǎse.

³ Pǎoké kǎ ηmurei, tǎ ne mpǎ tǎké íwe li yare Kirisi Yeesu usóca kecíre.

⁴ Usóca un upíkai-i n we, un n la umewai meké ne uuwéese n sá, úu ye pēpēe ápi isóca n wai líkǎ ne kutu n cǎlē.

⁵ Ukáhamewure uké ne ní kpasi, li píse re uké itóó isé rimúlú.

⁶ Ulame yee n lǎ ai u toru yee yé ufoíé uiwe piluke li.

⁷ A lē kam nní pó n símisi kǎ, Upiima yé nǎpá yo-i mesǎho pó he.

⁸ A Yeesu Kirisi yee nkpǎ-i n yisi uu nfáa yenu kecáá léise. U Tafiti keyase le yare lē ke Nsímé Kecíre kam nó n símisi nn n tee.

⁹ Nsímé Kecíre mmē nnya kam nní íwe le, ticurruu api akpanii né wai yare uwaikópekǎo. Amá ápi Ulééca nsímé pǎ akpanii wa.

¹⁰ Lē nnya kam íwe iyē nnéi ηmurei pē ke Ulééca uu n wée nnya, Kirisi Yeesu uké ne pē ticurruu riyu n lǎ api kǎ umeyǎopi tenecíre yénu.

¹¹ Nsímé mmē kam nní nó n símisi ye nsímései le re tǎ ne uyē tǎn kesé n kpu, ne uyē kari kǎ kesé nfáa yennune.

¹² Tǎn ikari n wa, tǎ ne uyē yé kesé iyǎopi li.

Tǎn u n ηmeriye, uyē ticurruu yé ró ηmeriye.

¹³ Tǎnsá aseí n tikilē, uyē ne nǎpá píyei aseí tikilenle, likumúnjé re úu yé fe uké umecíre kepíre ritǎ.

Ukeikó sǎne kapi m pakarente

¹⁴ Ne la re a nǎsǎne pí léise re piké Ulééca ripá ápi kape inǎosimé kecáá n cénjaanke. Pitele pē mpuri ápi ye líka yoriye, amá pēpēe nní kutu n cǎlē kai ye caai.

¹⁵ A riηmǎórpú aa wai Ulééca uké pó pakare yare ukeikó uyē ke upíkai ápi yé isei n wa, uyee aseí n símisi lin kecíre we.

¹⁶ A íkenene kǎrá iyee íi líka n yóriye íi kǎ Ulééca kémee léeri kaase. Pēpēe íkenene iyē mpuri-i pímecíre n tanaalē yee ne Ulééca ketaa n waille nnánári.

¹⁷ Piicélaa yee n we yare kúcapáá kpee ipiηe n le. Pisoí pē mpuri pēe nní Imenee ne Filati.

¹⁸ Pi aseí pitiki riyále api pisoí n tee re Ulééca ye nkpǎ-i píyukuse ró masile. Lelēe tíyese ke pisoí meyá api nfatene fóm.

¹⁹ Mpá ne lē, tikúí kecíre ke Ulééca uu n yekei ye ne kariilenle. Li rikécáá wǎlaalē te: Upiima ye upikó nyule. Li kǎ wǎlaalē te: Usoí nkó yee Upiima rinyiri n sélei, uké mewai kǎpē kepíre ritǎ.

²⁰ Ai wura asóonlū ne nwóóweni asóonlū ημανε nyεε kέyω maα kέmεέ we. Sihee ne apérécaripi pṵ ye kω wele. Kenyáγaa kapi ye ne acáripι kecirε pikεi wa. Mπά keyáa kέye kapi ye ne acáripι fake-fake pṵ pikεi wa.

²¹ Limεcω kai kω pisoι kέmεέ we: Uye un mékperinkpe mεwai n tíye, u yέ n we yare kusóonlū kpē kapi ne anyá kέmεε n keisi. Pi yέ ilúké u yekei uu pansε ukεikó, uu ye uukeisaa yoriye. Api ye pεé ne mπά pikεi sone píye u wai.

²² A ηmáne likáipi-káipi ne ketaa wa, nó ne pē nó Upíima n sélei ne kefa keσε, ani mεwai sone ncee ne nfatene ne ríla ne nkíηniηe wéési.

²³ Amá a inírísímé yeε íi kuláa kúka m má pipásaine kesι. Pṵ ticurruu ye nyu re pitele kii ye ne tene.

²⁴ Ai kω pεε pise re Upíima ukεikó uké ye pitele wéési. Li pise re uké mπά úye n la, un yέ fe uu ye pisoι céési un kω ísuúlu má.

²⁵ Li kω pise re uké ye pεpεε ye unsímé n kési céési ηniηe kέmεε. In n la, Uléεcaa yέ tíyεσε api pimεfine conse api aseι ceru

²⁶ api nfasímé sone tiki, api kuníri kpeε pi n tī pin kumela wai ripine kέmεέ lelu.

3

Siyáa tṛṛṵ

¹ A ceri re ituηe pape-pape inyine ye sónti siyáa tṛṛṵ kέmεε.

² Pisoι yέ masí pimεcirε lisone n wéésile, pin siwóó tíkilē, pin pimεcirε taáselē, pin tikókari má, pin Uléεcaa nkópe símisi, ápi yέé pipimare waise, ápi yέé pakare re pi lisone pi wa, api ye Uléεcaa lisone nnéi háikuse.

³ Píakiη yέ n taká, ápi usoiε iwe má, pin iwóhó má, pin tikpákára má, api ye pimεcirε pimúlu pṵone api kω lisone pilaarṵ.

⁴ Pi yέé picṵ kepire le, pi yέé mπά yo-i rinákíise api kω rikókari ne n fulaalē. Pi yέ pilikáipi-káipi kecáa m músu ai tósu Uléεcaa kecáa.

⁵ Amá pṵn pi n yē, pi ye n we yare pi Uléεcaa likó pakarelenle, amá api pεε leleε nfatene nnaηe n te n yulu. A pisoι pē mpuri kaase.

⁶ Pipinyine yeε síyṵ-i léerile api ye pinósi soi kpára pεε méwoo méwoo n wai túi-túise. Mπά yo ke lipinasi pē api káipinkeε.

⁷ Pinósi pεε náásile piké céri, amá ápi yέ píkai fe piké aseι ceri.

⁸ Yare ke Yaneesi ne Yampireesi api Moisi rinkápáa mecṵ ke pisoι pē api aseι kápáalē. Pisoι pē kemúηé ye caailenle. Pi ye pin pi m peenu, pinfatene ηn ye tasi.

⁹ Amá pinηmóspú ηn tíka tuine. Li yέ Yaneesi ne Yampireesi mecṵ pikepire fénnε, mπά úye uu pincaai ceru.

Lē kai m pise re Timotee uké wa

¹⁰ Amá pṵ ne kω inécélaa ne menéfine ne lē kam piwai ní la ne nnéfatene ne inésuúlu ne nnéla ne inékari ritikile.

¹¹ Pi kω pṵ wéékusele aa kω menéεcṵ íwe le. Pṵ nyule lē nnéi kam n yέ Antiyṵosi ne Ikoniyṵm ne Lisitiri-pṵ. Pṵ íwe iyē kam nfatene ncee kέmεε n li yenle. Amá Upíima ye innéi kέmεε né lésele.

¹² Ticurruu pεpεε ní la piké Kirisi Yeεsu ne kefa keσε ritiki ye piwéékuse yenune.

¹³ Amá pisoι kópe ne pinóme yέ mεwai kópe-i n ηmóópulé. Pi yέ picṵ fóm api kω pimεcirε fómni.

¹⁴ Amá pṵóké icélaa kaa ní yṵsí pṵn ne kefa i tenelē m múilē nsone. Tipócéruu ye picélaa pεpεε pó i n céesi nyule.

¹⁵ Háι ipṵwá-mε kaa Uléεcaa ritelé nsímé nyu. N yέ fe nn mesṵhṵ pṵ he áa ne Kirisi Yeεsu kefa tene uu ripóyu lṵlu.

¹⁶ Uléecaa Nsimé atélé nnéi ye Uléecaa kémee léerile. N ye yoriyele. N ye céesile, n ye usoi akópe nyísele nn kó tíyese usoi uu uakópe nyóonse, nn kó asei ncee kémee usoi céési.

¹⁷ Li lē wale re Uléecaa usoi uké ne nsone m pi uké kó ne mpá mewai sone méye mpuri n wai nnya.

4

¹ Kirisi Yeesu ye sóntile uké pinyánnýǎ ne pikpákpá túhaane. Uyee kó sónti uké iyóopi tone. Ne la ké u ne Uléecaa keyu-i pó símisi re

² a Nléecaasimé riyóó ne nηmóópú, ncee ye wee rín wee, a n símisi, aa tíyese pisoι piké ηmurei aa pincaai pi nyíse aa itisi pi kπά, pón pi céési ne ísuúlu.

³ Kumúnjé kunyine ye sóntile ke pisoι ápi yé rí la piké icélaa sone kutu rícó, amá pilipáókó kapi yé n tikilē, api lē nnya picélaa kulúí cápine pee yé lē kapi pikóme rí la pi n símisi.

⁴ Api yé asei kutu píco rikπά. Pi asei kepíre tane api pee inóomesimé ne kutu n colē.

⁵ Amá póké mepócíre m múlē mpá yo kémee. A íwe ηmurei áá ne Nsimé Kεcire pikóónú n ηmóópúlē, aa pikei kai m pise re Uléecaa ukeikó uké wa n wai ne kefa kece.

⁶ Amá in née, itunje ye tule re ké panse inyóonsese. Nnékpá itunje ye nyahaimele.

⁷ Atopi kecire kam tó, ne tóle hái ne atopi ketó-pó nen kó nfatene múlē.

⁸ Atopi kam n feriyē ihēe ye né yekeilenle: ihēe iyee riyóópikōη ke Upíima uu pē kuu n lo m pane. Utúhaane kecire, Upíima yee né ri pane ketúhaaneyaa tunjé. Ai kó nkpáni né ηmane kaí ne páne. Amá pē nnéi pee umepeme m mé ne ríla ye yenune.

Póoli nkó cire kuu Timotee rinkpá

⁹ A rihmóópú aa mekee né leeri.

¹⁰ Temaasi ye né riyále re u ketē nté likó meýá la nnya. U Tesaloniki tómpole. Kiresensi ye Kalasii hale, Tiiti póo Talimasi simpá.

¹¹ Luki mecire yee kenémee we. Nó ne Mariki ani nsé tipéneme, u ye kam uu Uléecaa pikei kémee nsone né léni.

¹² Ne Tisiiki tunle Efēesi-pó.

¹³ Pón píyei n sónti, áá ne kunétúkanka caacaa kam Karipusi keyó-i Turowaasi-pó n tíye né péne, aa kó ne Nléecaasimé atélé né péne, aí ne tósu asekonē akó.

¹⁴ Uyu kapi ye n sée re Alekisantiri ye mewai kópe né píneile. Upíima yee yé lē kuu nní né n wa u hééle.

¹⁵ Pó ticurru, a ne mepócíre u tí, aí líka nnya, u rihmóópúle uu mmē nnéi kari n símisi kóse.

¹⁶ Keyáa foí kapi né n túhaane úka úu né lē, pinnéi kapi kenépire le. Uléecaa úu kape pimewai mē pi korí.

¹⁷ Upíima ye kenépire nyerele uu rínanje né he am fe am unsimé yóó mpuri sane pikó nnéi api kóm, uu kó kúkinaá nnó-i né lese.

¹⁸ Upíima yé likópe nnéi-i né lese uu meýikíyiki tíyese am Uléecaa iyóopi-i loni. Umeyóopi meké n taálē mpá píyei-pó! Amí.

Iyáhaa tóró

¹⁹ A Pirisili ne Akilasi né yáasi aa kó Onesifóo keyó né yáasi.

²⁰ Erasiti ye Korēnti-i mēsunle, am Torofim Miletī-pó yápó re aí u láárú nnya.

²¹ A rihmóópú áá weri nnyiye píima kumúnjé kúkē kelene tu. Epulusi ne Putēnsi ne Linusi ne Kulootiya ne pimárecó tóró nnéi ye pó yáhaapó.

²² Uléecaa uké kepópire n we! Upíima uké ípeeléé nó nyíse! Amí.

Títelé ke Pɔɔli uu Tiiti n wóì

Lelɛɛ rítelɛ ntí kɛmɛɛ ní wɛ

Tiiti yɛ pɛɛ Kirisi ukó lɛ yɛɛ úu Pisuiɔi mpuri kɛmɛɛ n léeri. U pɛɛ Pɔɔli ukɛiɔ lɛ. U pɛɛ mɛyá náásilɛ kumúnjɛ kɛɛ-i kái pɛɛ Pɔɔli nɛ Korɛnti pikó icápinɛ kɛɔpɛ n caai. Míni kɛpáápáá kɛtɛ kapi yɛ n sée rɛ Kirɛɛti-i kuú pɛɛ kumúnjɛ kɛɛ-i kɛ Pɔɔli uu rítelɛ ntí u n wóipɔ wɛ. Kei kuú pɛɛ Uléécáa icápinɛ yɛɛ kei ní wɛ léni, in nɛ imɛcirɛ nyóɔnsɛntɛ.

Ifaaci iyɛ mɛkériine yɛ mmé:

1. Pɔɔli yɛ méwɛɛ sɔnɛ kai m pise rɛ Uléécáa icápinɛ piwéɛsɛ piké m má Tiiti léise (1:5-16).
2. U kɔ lɛ kɛ u nɛ pisoɔi anai mpɛhɛ mpɛhɛ nyɛɛ icápinɛ kɛmɛɛ ní wɛ api yé n tonɛ kɛcáá icélaa u pa: piwéɛsɛ nɛ pinósi nɛ pitisi nanɛ-nanɛ nɛ pilási (2:1-15).
3. Utumɛ Pɔɔli yɛ pisoɔi n̄móópúsɛlɛ tɛ piké isoɔi falɛ iyɛ kɛ Yeesu Kirisi uu Kirisi pikó n hɛ n lɛ (3:1-11).

Iyáhaa

¹ Nɛ Pɔɔli, Uléécáa ukɛikó nɛ Yeesu Kirisi utumɛ, nɛɛ rítelɛ ntí wólu.

Pi pikɛi nɛ rimúise rɛ kɛ pɛ kɛ Uléécáa uu n wɛɛ piyómɛyáhaa tã am kɔ piróyómɛyáhaa asei pi cereise piké nɛ kɛfa tɛnɛ api nfáa tɛnɛcirɛ yénu.

² Mpá yo liké kɛlɛnɛ n kóri, Uléécáa yɛ pɛɛ rinóɔ yekei rɛ u unfaasɔnɛ ró hɛnɛ. Uléécáa úu kɔ unóɔmɛ.

³ Kɛ likumúnjɛ aku n tu, uu n nyíse unsímé kuu nɛ rimúise kɛmɛɛ. Nsímé mmɛ kam kɔ nní kóónúsɛlɛ yarɛ lɛ kɛ Uróyulalɛ Uléécáa uu m pise.

⁴ Tiiti kɛnɛpipi sei, nfatɛnɛ mɛɛ ró m pɛnɛlɛ kɛmɛɛ kam títelɛ ntí pɔ wóipɔ. Sáa Uléécáa nɛ Uróyulalɛ Kirisi Yeesu piké ípɛɛléɛ pɔ nyíse api kɔ nkínɛnɛnɛ pɔ hɛ.

Pikɛi pɛ kɛ Tiiti uu n wai Kirɛɛti-pɔ

⁵ Nɛ Kirɛɛti-pɔ pɔ tíyɛlɛ rɛ a lɛlɛɛ piwai n tiselɛ pinyóɔnsɛ tɛnɛsɛ aa n̄pá kuyu kúyɛ-i Uléécáa icápinɛ piwéɛsɛ tonsɛntɛ yarɛ kam pɔ m pise.

⁶ Li pise rɛ Uléécáa icápinɛ uwéɛsɛ uké usoi uyɛ kápi nɛ ncaai níka nyu. Li pise rɛ uké unósi usɛ ula. Li kɔ pise rɛ usiwá siké nfatɛnɛ m má, ápi kape kɔ méwoo méwoo mɛwai nɛ si n wóhɔsi, ási kape kɔ iháikuse m má.

⁷ Uléécáa pikɛi kɛ uyɛɛ Uléécáa icápinɛ kɛcáá n̄ pailɛ uu múílɛ. Lɛ nnya kái nɛ mɛnyíne wɛ rɛ piké ncaai nnyinɛ ukɛcáá yé. Ai pise rɛ uké utelɛwélaa nɛɛ uké kuwóì m má nɛɛ uké útanirɛ nɛɛ uyɛɛ mɛkópe kɛwóó n wéési.

⁸ Li pise rɛ uké pisoɔi kusáne yɔsí n̄sɔnɛ uu yɛ lisɔnɛ n wai. Li pise rɛ uké mɛwéɛsɛsɔhɔ m má un asei tikilɛ, un Uléécáa tíkilɛ nɛ kɛfa kɛsɛ, uu yɛ kɔ umɛcirɛ pitíne fe.

⁹ Li pise rɛ uké Uléécáa Nsímé rimúlú yarɛ lɛ kapi n céesi. Lin lɛ n wa, u yé fe uu picɔ céesi nɛ asei icélaa. U yé kɔ fe uu pɛpɛɛ mɛkópe n céesi ncaai pi nyíse.

¹⁰ Likumúnjɛ rɛ pi kulúì wɛlɛ, aí nɛ tósu Pisuiɔi pɛɛ Yeesu nɛɛ rintíki kunai kɛmɛɛ. Pi pitucirɛ lɛ pɛɛ pisoɔi n kíraaɛntɛ nɛ piiniricélaa.

¹¹ A pi riséɛsɛ. Síyɔ nɛ siriyu kpáráa kapi cókɔi, pin lɛ kái m pise céesi piké nɛ mɛkópe siwóó n yé nnya.

¹² Piutare usɛ, Kirɛɛti ukó yɛɛ maa rɛ: Kirɛɛti pikó yɛ mɛsɛrɛ pinóɔmɛ lɛ, pi isɛɛ kpákpará lɛ, pi pikánkó lɛ pɛɛ pilukɛ n̄manɛ nfasimé n wai.

¹³ Lɛ kuu kɔ nní m̄ ma yɛ asei lɛ. Lɛ nnya kai pise rɛ a pi cési n̄sɔnɛ piké nɛ nfatɛnɛ sɔnɛ n yé.

¹⁴ Piké kɔ Pisuiɔi siwómé nɛ pisoɔi pɛɛ asei kɛpirɛ rin̄tɔ isé rin-yá nnya.

¹⁵ Píkperinkpéciré ye nǎpá yo nyánile re áí mékperinkpe má. Píkperinkpekóó ne pεπεε ápi Uléécaá m pakarelē pón n nyáni re nǎpá yo ye mékperinkpe mále, ke pimεsǎhǎ ne pikemúnjé ake mékperinkpe m póriilenle nnya.

¹⁶ Pi símisiile yare pi Uléécaá nyule, amá pimεwai áme pεε lē nyíselē. Pimεwee ye kunf wele, ápi ye picǎ ne nfasimé ripéne, ápi ye kǎ pikεi sǎne píká wa.

2

Icélaa kecire

¹ Amá pǎkéké lē kai ne icélaa kecire menyíne ní we céesi.

² A pitisi wéése maa re piké pimεcire tǐ api isoi sǎne m má pin nfasimé sǎne má, pin kǎ keyóme yáási ne kefa kese, pin pisoicǎ nla ne ísuúlu má nǎsǎne.

³ A kǎ pinósi wéése símisi re piké n sǎne yare lē kai m pise re Uléécaá pisoí piké n sǎne. Api kape iwóhó m má, ápi kape kǎ pítaniré. Li pise re piké ye pisoí nǎsǎne mesǎhǎ rikpá.

⁴ Kei kapi yéé ne pikpérefaa céési re piké pipila ne pisiwǎ n la.

⁵ Píké kǎ ne pi céési re piké ye piriyu kecáá musí api ye kelene linyine wai, piké kǎ isoi sǎne m má, piké piyalekei nǎsǎne n wai pin pipila pakarelē, úka úu kape ne Uléécaá nsímé kecáá nkópe nka ní ma nnya.

⁶ Lē cire, nǎpá lin íye n we, a ye pisoí rinǎmóópúse re piké ye musí api kelene linyine wai.

⁷ Li pise re pǎ ticurru pǎkéké mewai sǎne n wai pisoí piké yé. Nnǎome nǎn kape ipócélaa-i n we. Ái kape kecáá kecáá ikó.

⁸ A ye anǎo kecire nyee áa kúkenje ní we rihaa pipǎláarǎ piké ne isei n li kǎpi kerócaá nkópe nka n yé piké ní male nnya.

⁹ A pilási maa re li pise re piké ye pipikeisaa pakare, pin pimela pi wai nǎpá yo kέμεε. Ái pise re piké ye pinkó kési.

¹⁰ Ái kǎ pise re piké ye pi yáái. Amá li pise re piké ye nǎpá píyei piisoi sǎne pi nyíse, pin pi tikilē ne kefa kese piké ne nǎpá yo-i Uróyulale Uléécaá icélaa ríyu waise.

¹¹ Likumúnjé re Uléécaá yee tíyese ke pisoí nnéi api yé te u ípεelée pi nyísele. Kei ke pisoí nnéi piyulale api yé fe api léeri.

¹² Uipεelée ye ró nyíse re tǎké lelee ái Uléécaá ní nyamí ne ketē nté likáipi-káipi kepire rito ari meróciire ketē kecáá m múílē tǎn aseí tikilē, tǎn isoi sǎne ke Uléécaá uu ní la le.

¹³ Lē kai m pise re tǎké mpǎonare keyaa kē m mé ye lē, keyáa kē ke Uróléécaá píima ne Uróyulale, Kirisi Yeesu meyoopi ame nyísenε.

¹⁴ Tǎ nnya kuu umεcire he re uké likópe nnéi anipe-i ró ηméherεεεεε uu ró pǎlǎse umpuri ke uyē uu n te, nké n cǎká-cǎkálē nn kǎ ne mewai sǎne piwai ηmóópúlē.

¹⁵ Lē kai m pise re pǎkéké céési ye lē. A ye keyu kóosi áá ne pisoí itisi kpáse aa ye kǎ pincaai pi nyíse. Kape riyá unyine uké pǎ lómiise.

3

Uléécaá pisoí mεfine

¹ A Uléécaá pisoí léise re ái pise re piké kuyu piwéése ne piyǎopi pipakare ye. Li pise re piké pi m pakarelē, piké kǎ mewai sǎne piwai ne n ηmóópúlē.

² Api kape úka nkópe n símisi, piké isoi ninje-ninje m má, pi ne picǎ piké mesére n láárúne, api nǎpá úye ne isoi sǎne n le.

³ Tǎ ticurru ári pεε nyu karí ne wai. Tǎ pεε kupakareciré mále, tǎ pεε ncée pǎle. Lirókáipi-káipi ne merǎpǎla ye pεε ilási ró tǎnselenle tǎn tikpákárá ne kufatoi má. Ari pεé nyamí. Tǎ pεε picǎ ipuri yulule, pē pin kǎ iróké yúlu.

⁴ Amá kumúnjé kpe-i ke Uróyulale Uléécaá uu kusoi ró n wa uu kǎ unla sisoipipi nyíse,

⁵ u ró yóriyε, ái re kari mεwai kecirε n wa nnya, amá kuu íwe ró n té nnya. Nfáasone nnaηε kuu ne míni piwoλε ritiki uú ne tiróyu lólu re Nfáasone nké tíyεse tóké isoi fale yē ari kó mεfine conse.

⁶ Likumúnε re Uléεcaa ye ne Uróyulale Yeesu Kirisi ritikile uú ne Nfáasone ró he yare u kerócaa n kóonule.

⁷ Uipeeléε iké ne tó ripólóse aseí pite Uléεcaa keyu-i, ari pεε fe ari nfáa teneciré kari m mē yenu.

⁸ Nsímései ye mu. Ne la re a nsímé mmú pisímé riηmóópúse, pεpεε ne Uléεcaa kefa n tene piké ne mεwai sone piwai kéyu mahā nsone. Lεεε ní nyaní, lin yé kó sisoipipi yoriyε ye lé.

⁹ Amá a inírikeηε ne pikúlā akεentelé nkó ne pitele ne Moisi isé kecáa pipasaine kaase. Lē nnéi ái ye yoriyε, ái kó ríyu ríka má.

¹⁰ A ye ne uyεε Uléεcaa icápine-i písoi n cēηse cési yare mεpehē meté. Liute unsá lē memáa n kō, áá ne u tólu.

¹¹ Ai líka nnya, pō nyule nsone re usoi un lē n we, li nyíselenle re u ncée kecirε pitíki yε, akópe nyē kuu kó n wai an nyíselē te u umεcirε akópe palenle.

Icélaa tōrō

¹² Nen píyεi Aritemasi née Tisiiki kepómεε n tumpō, a riηmóópúme áá weri aa Nikopolisi-i né lεeri, likumúnε re ne rihó re kei kam nnyiyε píima kumúnε tonεε.

¹³ A isé unyuwe Senasi ne Apoloosi kecáa ripái nsone líka ái kape pi ripári kumúnε kpe-i kapi pincee n tósu.

¹⁴ Li pise re pirókó ricuruu piké mεwai sone piwai pinla ne pinnanηε tā, nípá píyεi lin ye úyε mεyíkíyiki rincónη, api liute yoriyε, ápi kape méwoo n we.

¹⁵ Pē nnéi pεε kenémεε ní we ye piyáhaa nó páaipō. A pεpεε Kirisi ne kefa n tenelē pin kó pirósáne yáási.

Uléεcaa uké nónnénéi ípεeléε nyíse!

17 In te pᵌ né nyáni re ne upᵌsáne le, a kusáne u yᵌsí yarē tinécúruu kaa yᵌsu.

18 Mpá un ne pᵌ m púnne née riwóme rinyine kuú ne pᵌ má, a kpísi aa waise re née riwóme tē ne pᵌ má.

19 Nē Pᵌoli, née rinécúruu rítelé ntí wᵌi: Ne re né pᵌ hééle. Am la ké pᵌ símisi re pᵌ ne kᵌ ne né tiwóme mále. Lelē nní ripóúruu nfaa kaa n yē.

20 Hói unémáreᵌ, a Upíima nnya ηmurei aa pikēi mpí né wai. A Kirisi kupéneᵌ kémeē rinékíη niηukuse.

21 Ne tálē te pᵌ lē kam pᵌ ní pise wa nnya kam títelé ntí pᵌ wᵌlu. Ticuruu pᵌ wa ai lē tᵌsu.

22 Ne kᵌ re a kulee né wéési. Ne tálē te Uléēcaa yé nᵌináyáhaa kᵌ, am ncée yenu am nᵌkenémeé hapᵌ.

Iyáhaa tᵌrᵌ

23 Tᵌ ne unékeiᵌ Epafiraasi, tᵌo kesē Kirisi Yeesu nnya kukpaniilee-i ní we ye pᵌ yási.

24 Pinékeiᵌ Mariki ne Arisitariki ne Temaasi ne Luki pᵌ ne kᵌ pᵌ yási.

25 Urᵌpíima Yeesu Kirisi uké ípeeléē nᵌ nyíse.

Títelé kapi Epireeye n wói

Lelée rítelé ntí kémee ní we

Uyee rítelé ntí n wói ne pē kuu ri n wói nkó ríka rín tikeméé we. In n la, li yé Italii ketē-pō kapi rítelé ntí pááime. Pisui fi pēe Kirisi pikó m panse pin kō Nléécaasimé ritelé nyu ke úteléwale nkó uu ri walu. Kirisi pikó pē kuu nní ní wálu apōō ye caailenle, picō ricuruu pin la piké nfatene kepire rito. Uyee rítelé ntí ní wói ye ri wáile re uké Kirisi ne umewai pi nyíse uké ne ikari pi rikpáse piké nfatene kéméé tasi. Títelé ntí ye símisi re Yeesu Kirisi yeé tíyese ke písoi api Ulééca céri (1:1-3). Lē nnya ke Yeesu uu mǎpá yo fe.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Kirisi ye mǎpá yo fele ái kumúnjé má (1:4-10:18): U antepuye fele ái kumúnjé má (1:1-3) U pilécaatumé fele ái kumúnjé má (1:4-2:18) U pikpure fele ái kumúnjé má (3:1-4:13) Kuu nní Nkóméine Fale kémee Ulééca usina nnya, u Nkóméine Kpure pisina fele ái kumúnjé má (4:14-7:28) U kō pēe mekēe Isirayeli pikó inyóonse fele ái kumúnjé má (8:1-10:18)
2. Li pise re písoi piké nfatene kémee n sónne (10:19-13:25): Uteléwale ye písoi ηmóópúselenle re piké nfatene kéméé n sónne (10:19-39). Pēpēe pēe Nkóméine Kpure kémee nfatene m má isoi kai nté nyíselē (11). Li pise re písoi piké Yeesu Kirisi ínǎpēe n tapaalē (12:1-11). Lē ke písoi api yé n sónne ne lē kapi yé pimacire m múilē nkó (12:12-13:19). Tinó sōne pitikise ne iyáhaa (13:20-25).

Ulééca ye Ukepipi ne ritiki uú ne nsímé písoi símisi

¹ Ulééca ye pēe hái mekēe-me ne antepuye ritikile uú ne méwee mpehē mpehē kémee nsímé pirósáayaha mesére símisi.

² Ukepipi kuu ne siyáa tōrōō nsí kémee ritiki uú ne ró símisi. Uyē kuu kō ne ritiki uú ne mǎpá yo wai. Lē nnya kuu kō u wée uu mǎpá yo uanǎpē-i wai re uké n te.

³ Ulééca Kēpipi kéméé ke Ulééca meyoopi ame léemelē lin tēlu. Kēkēe meyíkíyiki lē ke Ulééca uu ní we nyíselē. Kēkēe kensímé mee rínanje m má ne ketē nnéi múilē mǎpá yo lin ne mesére we. Kake písoi akópe pihēere ní masí, ake pēé ha keyómecaa-pō uyee n-yóopinaje píima m má kuluke-luke-mē kényukótone-i tone.

Ulééca Kēpipi ye pilécaatumé ríyu fele

⁴ Ulééca Kēpipi ye pilécaatumé nnéi ríyu fele. Lē nnya kuu rinyíri tēe pinnéi akó meyá n fe ke he.

⁵ Píkēcōpe úye kuu ketume maalē tē:

Pō Kenépipi le,

kai ne neni n kpísi, née pó mári? Píkēcōpe úye kuu ketume símaalē uú ne maa re:

Née yé ha Uusaa

uyē uké kō Kenépipi?

⁶ Amá kumúnjé kpe-i ke Ulééca uú pēe Ukepipi foí ketē kecáá ní tumme, u pēé maa re: Pilécaatumé nnéi piké riwula piké ke yáasi.

⁷ U pēe pilécaatumé pō nkó maa re:

Ulééca ye pilécaatumé pansesele kuyo

uu upikéikó waise yare inalempi.

⁸ Amá u Ukepipi pō nkó maa re:

Hói Ulééca, tipóyóopitū ne wele ne mǎpá píyei-pō.

Pō aseí pansesele kupóyóopinapi.

⁹ Pō lelee aseí m má lale, pōn mewai kópe kesu.

Hói Ulééca, lē nnya ke né Upólééca am pó wée

am mpóonare mekpə ripóyu kecáá kəoni *
am kə pipósácə kecəpe pə wée.

¹⁰ Uu kə kpá re:

Pś Upiima, pś hái kékoraane-me ketē wa
aa kə ne apónipe cire keyόμεca yóoni.

¹¹ Lē nnéi ye tenene təké li paa.

Amá meséere ke pś yé n we.

Ketē ne keyόμεca ye kpurunine kóti-kóti yare melape.

¹² Pś kam aa li pílesi yare kapi ye kutúkanka caaca m pílesi meca.

Pś kam aa pi conse yare kapi ye ketúkanka n conse meca.

Amá meséere ke pś yé mese mmé n we.

Mpófáa aḡmē áa yé kutene wa.

¹³ Uléecaatumē úye kecire kuu ketumē maalē te:

A kunéluke-luke-mē kényukótonē-i tone.

Liké ha ne tu peé uye-i kam yé pipóláarə kepónyále-i rinwúlase.

¹⁴ Piléecaatumē ye yo le? Pi ifáa inyine le ye Uléeca pikēi n wai. U pi tummele re piké pē ayu kai yé ní lə lé.

2

¹ Lē nnya kai pise re təké meýánsei mmē kari n kə ne kutu n cəlē, ári kape ne ncée m pə nnya.

² Nsímé ke Uléeca uú ne piléecaatumē nnə n símisi ye mpikēi wale. Nkó yeé úu kutu n tiñcə néé úu m m pakare, ye akpanii nyee ne u n sá yénle.

³ In lē, íye kari yé fe ari ḡméherere, in te ári ní-yulalesimé píima mmú kpísi təké waise linyine? Upiima ricurru ye ní-yulalesimé mmē písímé kóraane, pepee n kə un símisi api ró maa re aseí ye nye.

⁴ Uléeca pś kə mewaisaḡa ne mewai píima mpehē mpehē wapisi uú ne nyíse re lē kapi ní ma ye aseí le. Uu kə Unfaasəne lihəehəe pi həone yare kuu ní la uú ne lē pi símisi.

Uyee ye sisoipipi ayu n lə

⁵ Asei kecáá, ái piléecaatumē ke Uléeca uu ketē kee masí kepire n weme pa re piké kekecáá m paílē. Kensímé kari nní we tən símisi.

⁶ Amá unyine ye Nléecaasimé kelḡ kenyine-i maa re:

Yo kapi ye sée re usoi pəké ne ukecáá n léise?

Yo kapi ye sée re kesoiipipi pəké ne kekecáá ní paílē?

⁷ Pə u wale aa tíyese un ituḡe kerí inyine kémee piléecaatumē metene we nkáripí.

Pə ripóyóopikəḡ u rikipisele aa ríyu u waise.

[Pə u tonsēle re uké lē kaa n wa kecáá m paílē.]

⁸ Pə mpá yo uanipe-i wale.

Uléeca yé mpá yo uanipe-i n wailē, líka mpurí ái kə we kúu uanipe-i m múílē. Mpá ne lē, ári kahane n yē te pi mpá yo uanipe-i wa.

⁹ Amá tə nkpeni yénle re Yeesu ke Uléeca uu ituḡe kerí inyine kémee n tíyese un piléecaatumē metene we ye nkpeni riyóopikəḡ tikipile uu kə ríyu yenu, nkə kuu ne íwe n li uú ne kpi nnya. Kefa ke Uléeca uú ne u n fénnē nnya kuu lē pisoi nnéi ríyu kecáá kpu.

¹⁰ Asei kecáá, Uléeca yeé mpá yo wa lin uanipe-i we. U kə la re sisoipipi kulúí síké uiyóopi kémee lompo. Kai nní re Yeesu yeé ye siriyu lə nnya, li ne risá re Uléeca uké íwe u lukéise uké n nyamí ne kətə-pə uké ne sisoipipi kulúí uiyóopi kémee ní hapə nnya.

¹¹ Uyē Yeesu yeé ye pisoi akópe n heere ne pē akópe kuu n heere ye usáa use pikó le. Lē nnya kái isei u we uké pi sée re upimarəcə.

¹² Ticurru u Uléeca maa re:

* **1:9** Luki 7:46

Hói Uléécáa! Né ripónyíri pinémárecó símisi.

Né piicápine kέmεε pó pakarente.

¹³ Uu kó pimáa kπά ρε:

Né Uléécáa ne ritá.

Uu kó kπά ρε:

Nέε nkó nté ne siwá sē ke Uléécáa uu né mí pa.

¹⁴ Siwá see sisoipipi le ne isoipiηe ne mesoinye. Lē nnya ke Yeesu póo kó isoipiηe ne mesoinye kpísi uu pimεcó umεcίre pansese kesoipipi, uu kpi uú ne unkpó mmē Setani yee nkpó nnaηe m múlī tékéé.

¹⁵ Lē kuú ne pepee pe nkpó iwame nnya piisoí nnéí kέmεε ilási n tū akpanii tó.

¹⁶ Asei kecáá, ái pilécaatumε kuu pilé ka, amá Apiraham sipirē kuu pilé ka.

¹⁷ Lē nnya kai píse ρε uké meyíkíyiki ne upimarεcó menyíne n we. Lē kuu wa uú ne pansε Uléécáa usina yee ye íwe n té un kó Uléécáa pikei ne asei wai ρε Uléécáa uké ne písoi akópe n sárei nnya.

¹⁸ Li uricuruu peikeεle uu íwe le. Lē nnya kuu yé kó fe uu pē kai umεcó m peikeε pin íwe le comε.

3

Yeesu ye Moisi fele

¹ Lē nnya pinémárecó, nń ne Uléécáa yee nó n sée pikó le. Lē nnya, ani Yeesu n nyáni. Uyē kari nyu ρε utumε ne Uléécáa usina. Uyee nfatene nsímé kari n yóólē.

² Pi Moisi kecáá wói ρε: Moisi ye peε Uléécáa keyó nnéí kέmεε asei ute le. Limεcó ke Yeesu póo kó peε Uléécáa kέmεε asei ute, uu u pansese usína.

³ Nkó yee keyó m mń ye ríyu mále ai keyó kē feriyε. Lē nnya ke Yeesu uu ríyu yē ai Moisi rikó feriyε.

⁴ Unyine yee ye keyó mđ. Amá Uléécáa yee ye nńpá yo mđ.

⁵ Moisi ye peε Uléécáa keyó pikó nnéí kecópe ukeikó ne asei ute le yee yé mmē ke Uléécáa uu mí maane kecáá ní símisi.

⁶ Amá Kirisi pń ne Kepipi le keε Uléécáa pikó kecáá mí pailē nsonε. Lē kέmεε kuu asei ute. Tóo nní lē ukeyó pikó, in te ári iwame má, tón kó tálē in kó ró láárú.

Uléécáa pikó yé kam api wénte

⁷ Lē nnya ke Uléécáa Nfaasonε nń maa ρε:

Nón neni keyaa nké urinóo n kó,

⁸ áni kape nóanéκín takaase yare kumúnjé kpe-i ke nópinésáyaha apí peε u n kési api kó kucesi kóima-i u peikeε mecó.

⁹ Likumúnjé kpe-i ke nópinésáyaha api rinóo né wéesi api kucesi kóima kέmεε né peikeε.

Pin kó ne pikei pē kam aηmē afeena kέmεε n wa yē.

¹⁰ Lē nnya kam péε ne kunai kpē pikó wóosi am te pi pikemúnjé kέmεε pólule, ápi nnécée nyu.

¹¹ Kei kai kuwói né wa am wéeri ρε asei kecáá, ápi pí kai kewénte kē kam n yekeilē kέmεε lonine.

¹² Lē nnya, ani nómenécίre tí, pimárecó, ái kape wa ρε nó unyine ye rikín kópe má úu ye kó Uléécáa pakare, ai tíyese uú ne Uléécáa yee nfáa n te kepirε tó.

¹³ Lē nnya, ani ikari n kpáriisene nńpá keyáa kέye kapi yé n fe api séi ρε: Neni kekó, akópe áa kape ne nókenécópe úka rintíkíi urikín tiké tákasi nnya.

¹⁴ Asei kecáá, in te tó nfatene kari hái kékoraane-me m má nsonε múlī ne keyáa tóróo-pó, tó ne Kirisi ye peε lē pénelenle tón ne we.

¹⁵ Li wólaalē te:

Nón neni keyaa nké urinóo n kó, áni kape nóanéκín takaase yare

kumúnjé kpe-i ke nópínésáayaha apí ppe u n kési api kucesi kóima-i u peikee meɔ.

16 Píye ppe Uléécaá rinɔ kɔ api kɔ ppe rinɔ u wéési? Píye picɔ, insá pɛ nnéi ke Moisi uú ne Esipiti ketɛ-pɔ n léeme?

17 Píye ke Uléécaá uú ne wósi aɲmɛ afena? Píye picɔ, insá pɛpɛe akópe n wa api kucesi kóima-i kpíni?

18 Píye kuú ne wéeri re: Asei kecáá, ápi píkai kewénte kɛ kam n yekeilɛ kémee lonine? Píye picɔ, insá pɛpɛe kupakareciré u n nyíse.

19 Lɛ nnya, tɔ yɛ te nfatene kápi m má nnya kápi fe piké kewénte ke-i lompɔ.

4

1 Uléécaá ye piyekei masile re u yé tíyese ari kewénte kɛ kuu ró n yekeilɛ kémee lompɔ. Lɛ nnya, ani nóménécíre tí n̄sɔne, ái kape wa re li nó unyine púnisee uu pilompɔ pɔne.

2 Pi Nsímé Kεcire ró símisile yare kapí ppe pirókpure n símisi meɔ. Amá nsímé mmɛ kapí n kɔ n̄n líka pi yoriye. Pɛpɛe ppe n n kɔ ápi ne kefa n tene.

3 Tó mpí tóo nní ne nsímé mmɛ kefa n tene, tó ne kewénte kɛ kémee lonine. Uléécaá ye kekecáá maa re:

Li kuwóí né wale am wéeri re aseí kecáá,

ápi píkai kewénte kɛ kam n yekeilɛ kémee lonine. Uléécaá pikéi ye kɔ ppe hái ketɛ kekoraane-me tenelenle uu kɔ péé ne lɛ male.

4 U kelɔ Nléécaasimé kémee keyáa sééi-sééi nkó maa re:

Ke Uléécaá uu upikei nnéi m masí,

uu ppe keyáa sééi-sééi tuné wénte.

5 Li kɔ kelɔ ke-i wólaalɛ te:

Asei kecáá, ápi píkai kewénte kɛ kam n yekeilɛ kémee lonine.

6 Pɛpɛe ppe mefoí Nsímé Kεcire n kɔ ápi ne kefa n tene. Lɛ nnya kápi kewénte ke Uléécaá uu n yekeilɛ kémee lompɔ. Picɔ yé nkpéni fe api kekemee lompɔ.

7 Lɛ nnya ke Uléécaá uu kɔ keyáa féé piyekei rikpá uu ke séi re “Neni”. Kεpire-pɔ kuu ppe limemáá ne Tafiti ritiki uú ne male yare kari kelɔ pikóme m masí re:

N̄n neni keyaa nké Uléécaá rinɔ n kɔ,

áni kape nóanékín takaase.

8 Asei kecáá, Yosuwee un péé ne kewénte ke-i pisoí n lompɔ, Uléécaá úu yé ppe kɔ keyáa féé keɔ nsímé n símisi.

9 Lɛ nnya, kewénte kenyinε ye wele ke Uléécaá pikó api n yénune yare ke Uléécaá uu keyáa sééi-sééi ketúnjé n wénte meɔ.

10 Nkó yee kewénte ke-i n lompɔ ye wéntene. U yé kam uu wénte yare ke Uléécaá uu n wénte meɔ.

11 Lɛ nnya, tóké ne kewénte ke-i pilone n yɔne. Ari kape tíye tó unyine uké kupakareciré kpɛ kucɔ nnya loó.

12 Uléécaá rinɔ ye nfáa mále tin kɔ pikéi wai. Ti láárúle ai meyele meté ritéhe tósu. Ti ye usoi lonle ne uisoi nnéi kemee-pɔ, ari mpá yo kóólene, ari kɔ akɔhɔ sitanene ne amekpéré kóólene. Ti ye kɔ usoi mela ne usimúnjé cérile ari kóólene.

13 Líka mpuri ái ketɛ kecáá we ke Uléécaá úu n nyáni. Mpá yo ye ukeyu-i yánaalenle lin nyáni cáí. Uyɛ kai pise re tóké ntónéí, lɛ kari n wa keɛ.

Yeesu yee Uléécaá usina

14 Tó Uléécaá usina mále. Uyee nní Uléécaá Kεpipi Yeesu. Uyee Uléécaá kekúrí ha. Lɛ nnya, tóké lɛ karí ne nní kefa u n tenelɛ n̄sɔne m múlɛ.

15 Uléécaá usina uyɛ kari m má úu usína yee úu yé n fe uké tirónárei kémee ró lɛ. Amá li menínε mpá yo kémee meróɔ u peikeele, uyɛ úu ppe akópe áka wa.

16 Lɛ nnya, li pise re tóké kefa keɛe ne Uléécaá riyɔpitú tikɔ. Kei kuu yé íwe ró tɛ uu kɔ ípɛléé ró nyíse uu ppe kumúnjé kpe-i kaí ne n sá ró come.

5

¹ Sisoipipi kecōpe kapi ye nḡpá Uléecaa usina úye wéε api pikei u pa re uké pīsoi lihēehēε Uléecaa m pasii un kō piayu kecáa ne inyóōnse wai re Uléecaa uké piakópe pi sárei.

² Uricuruu ye kō urinarēi cirē mále. Lē nnya, u yé fe uu pinyuweciré ne pepēε ye m púnne nkó kóm.

³ Ke uricuruu uu nní rinárei m má nnya kai pise re uké ye uakópe kecáa inyóōnse wa uu kō umpuri pikó akó kecáa wai.

⁴ Úka úu ye umecire ríyu tē waise. Amá Uléecaa yee ye usoi sée yare kuu Arō n sée mecō.

⁵ Limecō, ái Kirisi yee umecire ríyu waise uké Uléecaa usina. Amá Uléecaa yee kumúnjé kunyine-i u maa re:

Póō Kenépipi.

Kaí ne neni rimpá, née upósáa.

⁶ U kō kelō kecō maa re:

Pō Melikiseteeeki mecō usina le nḡpá píyei.

⁷ Ke Kirisi uú pēε ketē nké kecáa ní we, u ye pēε sipupeila ne ménini ne Uléecaa yásile. U pēε Uléecaa ne ténile re uyee yé fe uu nkpō kēmee u lese. Kuu aseí ne Uléecaa n tīkilē nnya, Uléecaa póō kō ne kutu u cō.

⁸ Mḡpá kuu nní Uléecaa Kepipi, íwe kuu n li yee tíyese kuu ipakare ceri.

⁹ Uléecaa ye tíyesele uú n nyamí ne kētō-pō. Lē nnya kuú ne pē nnéi pēε ne kefa u n tenelē piyóriye teneciré ka.

¹⁰ Uléecaa yee u wéε re uké usina Melikiseteeeki mecō.

Pīsoi piké pimecire tī, ápi kape nfatene kapi m má fóm

¹¹ Tō likecáa nsímé kulúí mále tóké male. Káni ye mekēε n kō nnya, li ne ró páápúle re tóké liasei nó símisi.

¹² Kei kai nní ní tu, li pēε we yare nóké pēε nkpéni picélaa. Amá li kō pēε hái ne nkpéni-me pisele re piké Nléecaaasimé kekoraane-me picélaa nó rikpáme. Lē nnya, mēpe kai pise re nóké nyē, ái nkpáni iluke mule-mule kani yé li.

¹³ Nkó yee mēpe n nyeni ye kewá le. Uu kahanε mēwééseyu mē kēmee kapi ye lisōne ne likópe n céri n kō.

¹⁴ Iluke mule-mule ke piwéése póō ye li. Pē ne menyuwe mále, pin kō lisōne ne likópe picere kēmee pelaalē rísōne.

6

¹ Lē nnya, tóké Kirisi kecáa icélaa ne kényu n sí, ári kape ikekoraane ke-i ηmanε n we. Tóké icélaa yósi yare pepēε nfatene kēmee m pelaalē. Ari la tóké kō kékoraane icélaa kēmee n we yare nní mēwai mee áme líka n yóriye piyá ne Uléecaa kefa pitene nsímé

² ne píniwole mpehē mpehē kulúí nsímé ne pīsoi kecáa anípe pilaa ne pikpōkpō meyise ne ketúhaaneyaa tōrō kecáa nsímé.

³ Tóké ne kényu n sí. Uléecaa un ncée n he, lē kari sónti tóké wa.

⁴ Pinyine ye wele ke Uléecaa metéi ame rinkpáii, api ihε yee keyómecaa-pō n léeri lélé, Nfáasōne nn kō pikeméε we api kō ne piisoi kpure kēmee pepō.

⁵ Pi kō pēε picere masile re Uléecaa nsímé ye láarúle, api kō kom te ketē fale keε n weme ye rínanε mále.

⁶ Mḡpá ne lē, api pēε kō Uléecaa fómni. Lipite pē ápi ye fe piké piakópe kepire pítō rikpá piké isoi conse. Liriyíkí re pi Uléecaa Kepipi kunapéékōó kecáa pikarii kpálenle pin kō pīsoi keyu-i keriyu kopu.

⁷ Asei kecáa, ikónε in kecare kenyine kēmee n cuunkēε, iluke in rísōne n wa, li ye pē nnya kapi ke n lum kuláa wale. Uléecaa yēε ke rikpále.

⁸ Amá in te sinípeleépi ne mēwéε mee kei le, áke pēε líka yoriye, Uléecaa yé anōó ke wa, api pēε mēε nna ke sé.

⁹ Pinésáne lala kecire, mpa kari nní n símisi, tó tálẽ te ncée sone mme-i ke Uléécaá uu yé nóányu n lo kani tikilẽ.

¹⁰ Uléécaá ye aseí tikilenle un ne túhaane. Uu nómenéwai sone paleine. Uu ko paleine re no ríla u nyíse ani ríla mmẽ ne tiki aní ne upikó léni. Nò ko ne wele non pi léni.

¹¹ Tò la re mpa nó úye uké lã n ñmóópúlẽ hái ne kétò-pò, nòké ne lã nnéi kani m mé n yé nnya.

¹² Ari la nòké sikã m má, amá ani pèpèe Uléécaá ne kefa n tene pin ne piripòò we meco n we. Pèpèe ye lã ke Uléécaá uu ne pi m mé uké pi he yẽ.

Tinóo ke Uléécaá uu n yekei ári méwoo wainε

¹³ Ke Uléécaá uu Apiraham tinóo n yekei, u pèe wéerile. Líka ái we lee u n fe kuu yé re u yé lirinyiri sée uu ne wéeri. Lã nnya kuú pèe mese urinyiri cire sée uu ne wéeri.

¹⁴ U pèe re: Asei kecáá, né meyá kunípe pó múlukuse, am ko pipópírẽ kulúí waise.

¹⁵ Apiraham uu mesei ne uripòò n we un lã ke Uléécaá uu n yekei re u yé u wa mé uu ha ne li yenu.

¹⁶ Usói yèè lelee u n fe rinyiri séele uu ne wéeri ai nyíse re aseí kuu símisi, ncée ñn we re piké u kesi.

¹⁷ Uléécaá ye pèe lalé uké pèpèe urinòò kuu n yekei m mé ñsone nyíse re urinòò kuu mí ma ári kuconse we. Lã nnya kuu rinóò yekei uu ko wéeri uu rikécáá kpápo.

¹⁸ Mèwai mẽ keté áme kuconse we. Uléécaá uu yé fe uké mekemee nnóome wa. Lã ne tó mpí tóò nní ukemee kepéké ní yé meyá ikari kpáselenle ton ne rinóò kuu n yekei mé.

¹⁹ Lã kari n tálẽ ton ne mé ke ntófáa ní ne saulé ton ne we. Kesáu kee páápúle yare kúninói kesau kee ku m múílẽ kun ne ñsone nyenu. Kesáu kee kenírípi kapi kelò sone ne kelò sone riyíkí kecòpe rinkéne lurile aké léepò.

²⁰ Kei ke Yeesu uu ne kekpeé tó wa uu tó nnya mefoi lompò uu pèe Melikiseteeeki meco panse mpa píyei Uléécaá usína.

7

Melikiseteeeki ye uyòopi le un ko Uléécaá inyóonse uwai

¹ Melikiseteeeki uyee pèe Salem uyòopi le un ko Uléécaá ye mpa yo kecáá n tú inyóonse wai. Ke Apiraham uu piyòopi piferiyé mí masí un kulu, Melikiseteeeki ye ne u risánele uu rinóò sone u tikise.

² Apiraham uu pèe lã nnéi kuu m má curii awélé kefi, uu kuwélé kuse u pa. Melikiseteeeki aseí nyee nsímései uyòopi. U ko pèe Salem uyòopi le. Liasei re nkíññe uyòopi.

³ Uu ne usáa, uu ne úni, uu ko kumáre kúka kémee léeri. Api ríka ukemareyaa née unkpò nkó ríka símisi. Uléécaá Kepipi meco kuú we. Uléécaá inyóonse uwai lo mpa píyei-pò.

⁴ Ani yè te uu kusa ríyu má! Uyè ke urókpure Apiraham uu lã nnéi kuu atòpi kémee n kpíikee curii awélé kefi, uu kuwélé kuse u pa.

⁵ Isé ye ncée helé re Lefi kumare pikó pèe Uléécaá inyóonse n wai piké ye Isirayeli pikó picò pise piké pilikó nnéi curii awélé kefi, api kuse pi pa. Pipiyucò kapi lã wai, pin ko ne kesé Apiraham sipirẽ.

⁶ Melikiseteeeki uyè uu ko pèe Lefi kumare ukó, amá Apiraham ye pèe ulikó nnéi curii awélé kefi, Melikiseteeeki uu kuse kpísi uu ko pèe Apiraham ke Uléécaá uu anóo n yekei re u yé linyine u wa, rinóò sone tikise.

⁷ Ai céreise re mpa úye ye nyule re uwéese ye ye usínsá rinóò sone ritikise.

⁸ Lefi sipirẽ see ye awélé kefi kémee kuse n kpísi pó ne sisoipipi le see ye n kpu. Amá Uléécaá Nsímé atélé ye maa re Melikiseteeeki pó ne usói le yeé uu ye n kpu.

⁹ Lefi sipirē ke Isirayeli pikó api ye neni nní mpá yo curii awélé kefi, asi kuwélé kuse kpísi. Lē nnya, pi yé fe apí maa re Lefi pǒ ne kǒ pɛɛ Apiraham ne ritikile uu ne ulikó curii awélé kefi, uu kuse pa.

¹⁰ Mpá kápi pɛɛ kahanɛ nní Lefi m mári, u pɛɛ Apiraham menye kémee wele, Apiraham ne Melikiseteki apí ne sáne.

¹¹ Uléecaa ye pɛɛ Lefi sipirē isína tonsɛle uu kei ne Isirayeli pikó isé pa, uu pi kúrúrise. In pɛɛ re Lefi sipirē sē ye pɛɛ isína tone lin nyamí ne kɛtǒ-pǒ, ái yé pɛɛ wa re usína féé uké Melikiseteki isína icǒ tone. Arǒ isína metone mecǒ mee yé pɛɛ ne risá.

¹² Pi ye pin kumáre féé kunyine-i usína n tí, li pise re isé pǒóké kǒ conse.

¹³ Asei kecáá, uyē ke nsímé mmú nní ne nté mí máne ye mpuri féé ukó le. Mpuri mmē ukó úka uu píakai isína tonelē uké kenyóonse kémee pikɛi wa.

¹⁴ Yuta pikó mpuri kéméé kapi Urópiima mari. Mpá úye ye lē nyule. Ke Moisi uu pɛɛ pɛpɛe ye Uléecaa inyóonse n wa nsímé n símisi, uu pɛɛ pimpuri kéméé pɛpɛe ye inyóonse n wa nkó ríka ma.

Usína yee Melikiseteki mecǒ ní we

¹⁵ Tǒ nkpéni nsímé mmē kapi mí ma aseí nǒne konle re usína yee Melikiseteki mecǒ ní we ye leemɛle.

¹⁶ Ai isé ke pisoí api n wa yee ncée u he re uké isína tone. Amá nfáa mee rín ye píakai n nyere nnanɛ kuú ne isína tone.

¹⁷ Li Nléecaasimé kémee ukecáá wólaalē te: Pǒ mpá píyei-pǒ Melikiseteki mecǒ usína le.

¹⁸ Isé foí íi pɛɛ nyamí ne iketǒ-pǒ, íi kǒ líka yoriye. Lē nnya kapi i kpu.

¹⁹ Asei kecáá, Moisi isé íi fe iké Uléecaa inipɛɛ-i linyine sǒnukuse ne liketǒ-pǒ. Amá tǒ nkpéni ncée sǒne kari yé ne n tálē yenle. Ncée sǒne mmē ye kǒ tíyesɛle arí ne meyá Uléecaa kǒ.

²⁰ Limemáá, Yeesu isína ye kǒ ne impehē le. Uléecaa yee símisi uu wéeri kuú ne isína tone. Ai písína picǒ kémee lē wa.

²¹ Amá Uléecaa ye Yeesu kémee símisile uu wéeri, uu u maa re:

Upiima uu rinǒ tē mékeɛɛ má.

Pǒ mpá píyei-pǒ usína le.

²² Lē nnya ke Yeesu uu pansɛ nkómɛine fale mee nfoí n fe umúlé.

²³ Ai kǒ yá, písína picǒ pǒ ne pɛɛ kulúí wele re nkpǒ rín yé tíye piké mesére isína n tǔ nnya.

²⁴ Amá Yeesu pǒ ne mesére wele. Lē nnya, isína kuu n tǔ íi unyine ucǒ kúpa we.

²⁵ Lē nnya kuu yé fe uu pɛpɛe ye ne u rintíki apí ne Uléecaa kémee sí ayu meýíkíyiki lolu. Kuu nní mesére nfáa m má nnya, u yé fe uu pikɛcáá Uléecaa n welu.

²⁶ Usína uyē mpuri kaí ne sá re tǒké m má, uu mékperinkpe póriilē, uu ncaai ríka wa, uu akópe áka wa, u ne pikópekǒ ápi líka pénelē. Uléecaa ye ketone cǒcǒ kee sicǒ n fe kecáá u tonsɛle.

²⁷ Ai pise re uyē uké ye písína picǒ mecǒ mpá keyáa kéye uakópe cire kecáá inyóonse wa uu pɛɛ lē memáá kuyu pikó akó kecáá wai. Mecíreníɛ kuu inyóonse iyē wa uu másu, pɛɛ uyɛ-i kuú pɛɛ umɛcire n kpísi uu pisoí akópe nnya he.

²⁸ Pē ke Moisi isé íi isína n tónse ye pɛɛ pisoí picǒ mecǒ ntóhǒ mále. Amá rinǒ tē ke Uléecaa uu isé iyē kepire mí ma uu wéeri ye Úkepipi kee ní nyamí ne kɛtǒ-pǒ isína tonsɛle hái ne mpá píyei-pǒ.

8

Yeesu yee Uróléecaa usína

¹ Nsímé mmē kari písímé ní la kefirírí ye nkpéni nké: Tǒ Usína mále yee keyómecaa-pǒ Uléecaa yee rínanɛ nnéí n te riyǒopitǔ kuluke-luke-mē kényukǒtone-i n tǔ.

² Uyee kunyóonsećání kéméé kelō sone riyíkí-i isína pikéi wai. Ai kesoi pipi kee kucání kṙē wa, amá kucání yíkíyiki ye ku ke Upíima uu n wa.

³ Asei kecáá, mǐpá usína úye pikéi pee uké ye lihēēheē ne lē kapí ne n nyóonse Ulééca pa. Lē nnya kai pise re Yeesu póké kō linyine ne hapō uké he.

⁴ Un pee ketē nté n we, úu yé pee fe ricuruu uké isína tone. PISOI pee isé kecáá isína pikéi n wai ye piwée máálenle.

⁵ Pikéi pē kapi kei n wai ye lelee keyómecaa-pō meyíkíyiki ní we iyíraane le lin kō likumíri. Pi waille yare péé uye-i ke Ulééca uú pee Moisi n nyíse lē kuu yé kucání n wa mecō. U pee u maa re:

A ripáí, aa pikéi pē wai yare kam nní riyópe kecáá pō n nyíse mecō.

⁶ Amá Yeesu isina kuu n tǔ ye ketē kecáá pikó ikó fele. Uyee tíyesele ke Ulééca uú ne nkóméine yíkíyiki pISOI sée un kō pikēcōpe nsímé nyóonse. Lē ke Ulééca uu n yekei re uké nkóméine mmē kecōpe wa ye fele.

⁷ Asei kecáá, nkóméine foí nn péé n nyaní ne kētō-pō, ái yé pee nkṙáni pise re piké kō melírū pikóméine rikpá.

⁸ Ulééca ye péé ne upikó césile kuú ne maa re:

Né Upíima, ne maa re siyáa ye weme,
kam yé ne nkóméine fale ne Isirayeli pikó
ne Yuta pikó n sée.

⁹ Nkóméine mmē ín wene yare mmē kam ne pipisaa n sée
keyáa kē kam kunípe pi n tǐ am ne Esipiti keteni-i pi lese.

Upíima uu kō kṙá re:

Ke piricuruu ápi n fe piké nkóméine mmē kecáá ní sone nnya
ke né am kō ne kutu pi ricō.

¹⁰ Aní nyánii, nkóméine mmē kam ne Isirayeli pikó n séine siyáa sē kepire ye mmú:

Né inésé pikemúnjé kémee wa,
am kō pisifa kémee i wolu.

Am pee piuleecaa,
api pee pansē pinékó.

¹¹ Piuka úu yé pee uuyucō céési.

Piuka úu yé kō uumarecō símisi re:

A Upíima ceri!

Asei kecáá, pinnéi yé né céri.

Kai n kṙisi pikēcōpe kewá sínsápi hái ne uwéése kéméé-pō.

¹² Liriyíkí re ne sóntile ké pincaai pi sárei,
ám yé kō lē kapí ne né m púnne léisente.

¹³ Ke Ulééca uu nní nkóméine mmú n sée re nfále, li nyíse re nfoí mmē ne pikpurū masile. Yo in n kpurū, linkó nn n tene, li wele lin tósu.

9

Ketē nté ne keyómecaa-pō piyomeyáhaa

¹ Nkóméine foí pō ne kō pee inyékii mále kapi ye n wa apí ne ketē nté Ulééca Keyō kémee u yáasi.

² Pi pee kunyóonsećání kariile api ku kéné meté. Kelō foí kapi ye sée re kelō sone. Kei ke sífiráa ketōsi ne kutaapili ne akpónó kapi Ulééca n he aá we.

³ Kenírípi lírū kepire ke kelō kecō aké we api ye kē séi re kelō sone riyíkí.

⁴ Kei ke wura ketunipi ke-i kapi ye tulaali n ηmaasi aké péé we ne nkóméine kutakai kpee kunnéi wura m póriilē. Kukéméé ke wura kulū kunyine akú péé we. Arōo kunaapi kpee pee n felesi ne nkóméine akpáncúkú ye kō pee kṙē kéméé wele. Nkóméine anōo nyee pee akpáncúkú nyē kecáá wólaalē.

⁵ Nkómèine kutakai kpē kecáá kapi piléécaatumε πεε γε ní merí amíiri serí api nyereεε, lin nyíselē τε kei κε Uléécaá uú we. Piaméñ amíiri γε πεε kutákai iwúkí yárilenle. Ai nkpéni kari yé mmē símisi ne nketó-pó.

⁶ Kapi lē mǎpá yo n nyóonsente api yikikeε, πεπεε γε Uléécaá inyóonse n wa api γε πεε mǎpá keyáa kéye kunyóonseacání kelō foí kémee lompó api inyóonse wai.

⁷ Amá Uléécaá Usina mecire γεε γε kuñmē kémee mese kóló kelō lírū kémee lompó uu inyóonse wai. Isee kuú ne uricuruu akópe kecáá n nyóonse menyε ne iyē kuú ne kuyu pikó akópe kapi n wa ápi la kecáá n nyóonse menyε kuu γε ne kei lompó.

⁸ Lē κε Nfáasone nñ ne nyíσε ρε κε kunyóonseacání kelō foí akε kó ne nní piwée n kpálē nnya, úka úu yé fe uké kelō sone riyíkí-i lompó.

⁹ Kumúnjé nkú kéméé kari nni ní we kumíiri kai lē nyíσε. Liasei ρε lihεεheε kapi Uléécaá m pásii ne isee kapi ne n nyóonsente ái γε fe liké πεπεε lē n wai simúnjé kémee nyíσε ρε pi Uléécaá inipeε-i nyamle ne kétó-pó.

¹⁰ Lē nnéi γε sisoipipi ricuruu isé le γεε iluke ne píta ne píniwole κε usoi uu γε ne uakópe n heεre kémee ní we. Isé iyεε πεε rñanje mále hái ne kumúnjé kpei-pó κε Uléécaá uu mǎpá yo n conse.

¹¹ Amá Kirisi pǎ ne Uléécaá Usina le γεε ní ka uké memá mee n weme ró nyíσε. U kunyóonseacání kunyine kémee lompóle kpee riyu píima m má kun kó nyamí ne kuketó-pó. Ai pisoí πεε ku karií. Leεε ρε áku ketē nté kukó.

¹² Mecírenínjε κε Kirisi uu kelō sone riyíkí-i lompó. Ai apoila ne ináa menyε kuú ne lompó, amá uricuruu menyε kuu he uú ne hái ne mǎpá píyei-pó tiróyu lólu.

¹³ Pi γε apoila ne anáala menyε kpísile apí ne kunáyaha kapi n tóroise nfuřó péne apí ne usoi γεε mékperinkpe m póriilē níjesi, uipiñe ii funi.

¹⁴ In mesei lē, Kirisi menyε pǎ γε rñanje máne ai lē tósu. Nfáa teneciré mee tíyεε kuu umecire kpísi uu Uléécaá he yare inyóonseseε γεε íi ncaai ríka m póriilē. Inyóonse iyεε sirómúnjé kópe heεrele toké ne Uléécaá γεε γε nfáa n he pikei n wai.

¹⁵ Lē nnya, Kirisi γεε we un Uléécaá ne sisoipipi kecópe nkómèine fale wai. Pisiményóonse pē nnya κε sisoipipi sē κε Uléécaá uu n sée asi yé keyómecaa-pó nfaa yē. Kirisi γε sisoipipi akópe kasi nkómèine foí kémee n wa nnya kpule uú ne akpanii kasi yé πεε sikupakareciré nnya n yé kémee si lese.

¹⁶ Usoi un n la piké umεkpó-maá linyine wa, li pise ρε piké yé τε u pikpó masile api kelene li wai. Piké kelene rítelē tē n wúkule, li pise ρε piké nyíσε ρε uyεε ri n wóí γε pikpó masile.

¹⁷ Uyεε rinóó n yekei un nfáa m má, usoi úu yé fe uké urinóó tē ne pikei wa. Umεkpó-maá ñmanε κε urinóó ari yé pikei wa.

¹⁸ Lē nnya kapi isee kpu apí ne nyóonse api ménye kóoni nkómèine foí κε Uléécaá uú ne pisoí n sée nn kelene koraane.

¹⁹ Moisi γε πεε likumúnjé kpe-i mǎpá isé íye kéenle pisoí nnéi keyu-i yare kai rítelē kémee n wólaalē. Uu πεε limemáá ináa menyε ne ipoi menyε kpísi uú ne míni cóhane uu kó ménjme wéé ne kehíhípi kē kapi γε n sée ρε isóopi kpísi uú ne isé ritelē tē kecáá ne sisoipipi kecáá mepi.

²⁰ Uu πεε ρε: Ménye mmé mee yé nyíσε ρε Uléécaá γε ne nkómèine nó séele ρε noké n titiki.

²¹ Uu kó limεcó kunyóonseacání ne ilū iyē nnéi kapi γε ne kenyóonse-i pikei n wa kecáá ménye mepi.

²² Li isé kéméé we ρε ménye kapi γε ne likei meyā heεre cáká-cáká. Ménye mensá akópe nnya n kóonu, áa γε kusárei wa.

Kirisi menyε γε akópe heεre

²³ Lē kai pise ρε piké leεε keyómecaa-pó likó kumíiri n nyíselē heεre. Amá li kó pise ρε piké keyómecaa-pó likó ricuruu pǎ kó ne inyóonse γεε rísone n fe heεre.

²⁴ Lẽ nnya, áí kunyóonse cáńńí ke písoi api n karii kẹ́mẹ́ ke Kirisi uu lompo. Ku keyóme caa-pò kukó kuyíraane-yíraane le. Amá keyóme caa ricuruu kẹ́mẹ́ kuu lompo re uké Ulééca ke yu-i tó nnya nyere liké ró lẹ́.

²⁵ Uu kei lompo re uké umecire kpísi uké ne nnóo kulúí nyóonse yare ke Ulééca usina uu ye nípá kuńmẽ kúye ne isee menyee n lompo meco.

²⁶ In peee lẹ́ n we, hái ke Ulééca uú ne ketě ne keyóme n wa, li yé peee pise re Kirisi uké íwe li nnóo kulúí. Amá mese kóló kuu nfáani ketě nké-i léeme, uu umecire kpísi uú ne mecíreníńe nyóonse uú ne akópe lese.

²⁷ Mecíreníńe ke usoi uu má re uké kpu, Ulééca uu peee limemáa ne u túhaane.

²⁸ Limeco ke Kirisi uu umecire kpísi uu mecíreníńe he apí ne písoi kulúí akópe kecaá u nyóonse. Amá u ha melírũ peerile, áí peee akópe pilese nnya. U ha peerile uké pepee u m mé ayu lo.

10

¹ Asei kecaá, lisone lee kepire n weme kumíri ke isé ii lése ii nyíse, áí lircuruu kii nyíselẹ́. Lẽ nnya, nípá liké íye wa, íi yé fe iké nípá píyei inyóonse ise iyẽ kapi nípá kuńmẽ kúye meséree n wai ne tíyese pepee lẹ́ Ulééca n yáási piké n nyamí ne kẹ́to-pò.

² In peee lẹ́, áí yé peee nní n we pin inyóonse iyẽ piwai tíyee? Li yé peee nní n wele pepee inyóonse iyẽ n wai pin mecíreníńe písonaa masí, akópe áa yé peee pikemúnjé-i pi pekési.

³ Amá inyóonse iyee meníńe písoi akópe nípá kuńmẽ kúye pi léisente.

⁴ Li we re anáala menyee ne apoila menyee áme yé fe meké akópe heere.

⁵ Lẽ nnya ke Kirisi uu ketě kecaá ka uu Ulééca maa re:

Aa inyóonse née lihéhéee la.

Amá ipíńe kaa né mǎ.

⁶ Ai isee kapi n tóroise múkú-múkú née inyóonse kapi ye n wa apí ne usoi akópe u sárei kaá yosí.

⁷ Kei kam peé maa re: Née nkó. Ne sónepòle, Ulééca, ké mepóla wa yare lẹ́ kapi Isé ritelé kẹ́mẹ́ kenécáa n wóí meco.

⁸ Kirisi ye nté male kelenre re:

Aa inyóonse née lihéhéee la, áa kò ñmurei pòké inyóonse kapi ye n wa apí ne usoi akópe sárei yosí, in kò ne isé kecaá kapi lẹ́ wa.

⁹ Uu kò kpá re: Ne sónepòle ké mepóla wa. Inyóonse kpure kuu lẹ́ kpu uu iféé kpísi uu iripòho wai.

¹⁰ Ulééca mela mǎ ke Yeesu Kirisi uu n wa uu umecire kpísi uú ne mecíreníńe nyóonse nnya kari akópe kẹ́mẹ́ le.

¹¹ Múpá Ulééca inyóonse uwai úye yèè nípá keweese kẹ́ye ukẹkẹi kẹ́mẹ́ n wele un upikẹi wai, un meséree inyóonse ise iyẽ wai, liinyóonse iyẽ íi ye kò píkaí fe iké akópe lese.

¹² Amá ke Kirisi pòo mese ñmane inyóonse kapi ye n wa apí ne usoi akópe sárei n wa, uu peee limemáa Ulééca kuluke-luke-mǎ kẹ́yukáóton-e-i nípá píyei n tũ.

¹³ Kei kuu nkpréni neni mé Ulééca uké upilaarò ukenyale-i riwulase.

¹⁴ Inyóonse ise kuu mecíreníńe wa uú ne Ulééca pikó pansese písoi peee nípá píyei-pò akópe kẹ́mẹ́ n lélaalẹ́.

¹⁵ Lẹ́ ke Nfáasone pòo kò tíyese ari céru. Li we re Nfáasone ye peé maa re:

¹⁶ Upiima ye maa re:

Ani yèe, nkómeyee kamí ne pi n sée ye mmú:

Siyáa sè metómpò-maá, né ínésé piakin kẹ́mẹ́ wa.

Am kò pimésòho kẹ́mẹ́ i wòlu amí meelúse.

¹⁷ Uu kò kpá re:

Am yé kò píkaí piakópe ne pincaai kecaá léise.

18 Asei kecáá, in te pi kelō pīsoi akópe sárei, inyóonse kapi ye n wa apí ne usoi akópe sárei fi kō kei piwée kpálē.

Tókē ne Uléecaa rikō

19 Lē nnya pimárecō, tō tálēne re Yeesu menyē ye ncée ró hēle tókē ye ne tirópōō kelō sōne riyíkí-i lompō.

20 Uipiñe yee kusánáá kapi kenýóonse-i rinkéne. Iyē kuú ne ritiki uú ne ncée fale mee ye nfáa n hē ró yéu.

21 Lē nnya, tō Uléecaa usina mále yee Uléecaa keyō iwéése n tū.

22 Lē nnya, tókē kefa keēse ne Uléecaa rikō ari kō nfatene meýá m má nké iníní m má. Simúné kópe see sirófa kémee ní we síké n hēerelē así lelu, tókē kō irópiñe ne míni sōne n wolēlē.

23 Tókē lē karí ne n tálē anípe keté rimúlú, irópiñe fi kape riyōō. Li we re uyee rinóō n yekei ye aseí ute lē.

24 Ani tíye tókē n lénāane tókē ne ríla ne mewai sōne piwai kéméē n ημόόρπύsenelē nnya.

25 Ari kape ye tō ne pē tōō ye n cápine riyá tókē iyaa n we yare kai picō kémee inyékii m pansē mecō. Amá tókē ye menínje ikari n kpáriisene, kani nní meýíkíyiki n yé te keyáa tōrōō ye nyahaimēle nnya.

26 Li we re kari nní nsímései picéne ní masí nnya, tōn kō ne n we tōn ne meróla kémee akópe n wai, inyóonse íka fi pēé we kari yé n wa piké ne akópe ró n sárei.

27 Amá níterii ke usoi uu yé pēé ne n tū un ne Uléecaa ketahai kuú ne pīsoi n túhaanene ne nna mee pipakareciré ní torene kutoi mé.

28 Usoi un Moisi isé rinlóō, pīsoi pítē néē pitaani pin m maa re mēsei ye me, pi ye u kpule, aí pise re piké íwe u té.

29 Nō yē te uyee Uléecaa Kepipi rinítakári uu fóm̄pō ye ne akpanii nyē atónjé-tónjé sále re u nkómēine menyē mee u m pansese Uléecaa ukó waise likpárákōō, uu kō Uléecaa Nfaasōne mee ye Uléecaa nfanare usoi n nyíse lámaanke nnya.

30 Li we re tō nyule uyee ní maa re: Né kaí ne sá re ké ye pīsoi mewai pi cēei, néē yéé pīsoi ihéé pi pa. U kō maa re: Né Upiima, néē ne nnépurí pikó túhaanene.

31 Ai kukaha we re usoi uké Uléecaa yee nfáa n te anipe-i lóipō.

32 Amá ani siyáa foí se-i ke metéi ame nó rinkpáii léise. Kai pikpáii nó ní masí, nō pēe likumúnjé kpe-i íwe píima kémee ne pináa meýā tñmóópúle:

33 Api ye pinyine-i alé ne risoiwuí kémee isei nó n wapaase pin kō nó wéékuselē. Ani kō pinyine-i pēpēe íwe iyē icō kémee ní we kecáá kpá ani pi léni.

34 Asei kecáá, nō ye pēe pikpaniikó íwe ténle, ani ye kō ne mpónare ηmurei re pīsoi piké nólinékó nó yōsí, nōn nyu re nō memá píima mále mee lē n fe men kō mípá píyēi we.

35 Lē nnya, áni kape lē kaní ne n tálē fóm. Ihéé píima inyine ye likeméé wele.

36 Asei kecáá, li nó pisele re nókē ηmóópú m má, nōn Uléecaa mēla piwai m masí, nókē pēé ne lē kani m mé n yé.

37 Nléecaasimé atelé ye maa re:

Asei kecáá, li tise nkáripí, nkáripí fíi ηmaa, uyee n sónti uké ne n tuine. Uu yé náñaiπō.

38 Unékó yee inéníπee-i aseí n tíkílē

yé unfatene nnya nfáa wa.

Amá un kepíre-mē tintōpi, ám yé pēe uipuri n la.

39 Amá in tōō, aí tōō pēpēe ye rintōpi apí ne pōlu. Amá tō ne pēpēe ye ne kefa n tene ai piriyu lolu lē.

11

Pirókpure Isirayeli pikó nfatene

¹ Nfatene ye pinjmorei le re lē ke usoi uu n tálē ye piwai masile, te lē ke usoi úu n nyáni ye kō wele.

² Pikpure nfatene nnya kapi pēe ipakare yē.

³ Nfatene mēe tíyese kari nyu re rinóo ke Uléecaa uu ne mpa yo wa. Ai pēe wai re lē kari nní n nyáni ái lelee kúyene ní we kémee léeri.

⁴ Nfatene mēe tíyese ke Apēeli uu Uléecaa inyóonse wa ii Kayee ikó nsone tósu. Mmē nnya kapi u sée re aseí ute. Uléecaa ricuruu ye uinyóonse iyē pakare re i nyamle. Inyóonse iyē nnya, mpa kuu nní ní kpu, ukecáa nsímé ye ne wele tōn n kómēi.

⁵ Nfatene mēe tíyese ke Uléecaa uu Enōki kpíipō uu pēe nkpō yē. Ke Uléecaa uu u n kpíipō nnya kúu nkpō yē. Uléecaa uké kelenē u n kpíipō, Nléecaasimé ye pēé maa re uisoi ye ne Uléecaa sále.

⁶ Nfatene nnsá n we, úka isoi íi yé fe iké ne Uléecaa n sá. Li we re nkó ye Uléecaa n yáasi uké ne kēfa tene re Uléecaa ye wele. U ye pēpēe u n wéési ihéé pale.

⁷ Nfatene mēe tíyese ke Nowee uu lē ke Uléecaa uu u n símisi re li yé wa ηmurei úu kō pēe kahane li n yē. Kuu Uléecaa riwure m má nnya, uu kutákai karií uu ne ukeyō pikó ayu lōlu. Nfatene mmē nnya kuú ne ketē nnéi pisoí akópe pa, uu pēe kō mmē nnya pansē aseí ute.

⁸ Nfatene mēe tíyese ke Apiraham uu Uléecaa iséi ηmurei uu ketē kē kapi n yekeilē te uké masí n te kémee sí. U pēe tósule uu kō nyu yei kuu sí.

⁹ Nfatene mēe tíyese kuú ka yare usáne uu ketē kē kapi n yekeilē te uké masí n te kémee tone un acánjí kémee sói. Isaaki ne Yakupu kapi umecō ketē kē n yekeilē ye kō pēe kei sóile.

¹⁰ Apiraham ye pēe kuyu kpēe akúí papē-papē kecáa m mómāalē ménle. Uléecaa ricuruu ye kuyu kpē umúnjé, uyēe kō kuumōmē.

¹¹ Nfatene mēe kō tíyese ke Sara ricuruu uu kēwá mari, aηmē nyē-i kuu yé pēe m mári an kō pitómpō masí. U pēe nyule re uyēe rinóo n yekei ye aseí ute le.

¹² Lē nnya ke sipirē asi usoi use ye kekpō ne nnyáā piwai m masí kémee léeme, sin kulúí we yare keléecaa awarepi ne mínimaa ritime nnyene mēe ín kúkeē ní we.

¹³ Pinnéi ye pēe nfatene múilenle apí weri apí ne kpíni apí lē kapi pi n yekeilē yósí, amá ketaa-pō kapi menípeē li kpasi, ai pi larisi api háa re pi pisáne ne picéetōnjé le pēe ketē kecáa ní cemélē.

¹⁴ Pēpēe nní lē n símisi ye meyikáyiki nyíselenle re ketē kapi wéési.

¹⁵ In pēe kei kapi n léeri ke pikumíri akú wēpō, pi yé ncée yē api kei pēle.

¹⁶ Asei kecáa, ketē kee nké ní fe kapi ne náápō. Lelee keyómeecaa-pō kekó. Lē nnya ke isei íi Uléecaa we re piké u sée re Piuleecaa, kuu nní kuyu n yekeilē uké pi pa nnya.

¹⁷ Nfatene mēe tíyese ke Apiraham uu Isaaki kpísi re uké ne nyóonse pēé uyē-i kai u m peikee. Ukepípi cireníηe kuú pēe lē palē piké ne nyóonse, Uléecaa un kō pēé ne anóo u yekei

¹⁸ uu u maa re: Isaaki kémee kaa siyáse yenune api ye ripónyíri si séi.

¹⁹ U pēe tálē te Uléecaa ye rínaηe mále hái un yé fe uu usoi pikpōkpō kémee yukuse. Lē nnya ke Uléecaa uu ukepípi u pēse ai wai yare nkpō kémee kuu ke yukuse.

²⁰ Nfatene mēe tíyese ke Isaaki uu Yakupu ne Esau rinóo sōne ritikise un tálē te li kóso-pō lē waine.

²¹ Nfatene mēe tíyese ke ituηe ii tu re Yakupu uké kpu, uu Yosefi pinjmane keté mpa úye rinóo sōne tíkise, uu ukusele kecáa nyíki uu ne Uléecaa ríyu waise.

²² Nfatene mēe tíyese ke Yosefi uu pēe kekpō nyahai, uu símisi re Isirayeli pikó yé kam api Esipiti keteni-i lelu, uu kō símisi lē kapi yé masí uakōhō n wa.

²³ Nfatene mēe tíyese ke Moisi usaa ne uuni api u mari api u pésu iware itaani. Kapi n yé te kēwá ye pinyáni nyamí nnya, apí isé ke uyóopi uu m pa iwame wa.

²⁴ Nfatene mēe tíyese ke Moisi uu papisi, uu yúlu re apí kape ye u sée re Esipiti Uyōopi ukpēre kepípi.

25 Uu wée re piké u ne Uléécaá pikó kesé íwe n wai ne kuu yé itunje keri inyine-i akópe kémee nna re n kóméi.

26 U ppe yé te asei kecáá, un Kirisi meco alé kéméé n we, li memá píima le ai tósu Esipiti keté kecáá lisone nnéi. Liriyíkí re ihéé yee u m mémpo kuu ppe nyáneipo.

27 Nfatene mee tíyese kuu Esipiti keteni-i yisi úu ko uyóopi kuwó wuri. Liriyíkí re u ppe tásile yare u ppe uyee úu kúyene ní we meyíkíyiki nyánile.

28 Nfatene mee tíyese kuu nkpo melóó anyá li, uu anónoó ménye póriinkee re uyee n kóni úu kape ka uké Isirayeli pikó sipipi foí rica.

29 Nfatene mee tíyese ke Isirayeli pikó api Míni-Wéé-Nkoi ritéj yare keté kóima. Amá ai Esipiti pikó ppe pitéj ní peenu pó muuni.

30 Nfatene mee tíyese ke Isirayeli pikó api Yeriko imele siyáa sisesei pikóónú masí, ii lólesi.

31 Nfatene mee tíyese ke unósi wásánkaí Rahapi uu nsonne peppe pimúnhaa n hápo yosí. Lē nnya kápi u ne peppe ápi Uléécaá m pakarelē ripéne piké kó.

32 N-ye kam yé ko písímé rikpá? Nen te ké Seteyoó ne Paraaki ne Samsóo ne Yefutee ne Tafiti ne Samuyeli ne antepuye nkó símisi ké tánene, itunje yé né ripári.

33 Nfatene ye tíyesele picó api atópi wai api siyóopité feriyente api ko lelee asei n tókilē wai, api Uléécaá rinóo kuu n yekei yenu, api ko ákinaá inóo móhniise,

34 api nna kutoi kopu, api nméhereé ápi pi yé piké ne atéhe pi parii, api kufón fine api limemáá atópi kémee rikóhó yenu api ko atópilee sané feriyé api lákase.

35 Pinósi pinyine pikó ppe n kpí, api pikpókpó kémee yisi api nfáa kpá.

Api písoi picó pó íwe píima lukéise, api yúlu re ápi ikeméé lelu. Pikpókpó kémee meyise kapi lē la piké ha meyíkíyiki yisi nnya.

36 Api picó pó ko nnyei nam, api iséi pi súúkee, hái ricuruu api pi pahaankee api kukpaniilee pi tani.

37 Api apare pi tapisi api kóni, api pi peikee, api pi sekerente api kériine, api atéhe ne pi kóni. Pi ppe tóorinkeele pin asánkone ne apoikone tántilē, ápi líka má, písoi pin pi wéékuselē pin íwe pi wai.

38 Keté áke ne sá re pē piké kekeméé n we. Pi ppe acesi kóima-i ne ayópe kecáá ne aparepo-i ne atenhore-i tóorinkeele.

39 Pinnéi mmē nfatene ye tíyesele api pikécáá nsímé sone símisi, amá ápi lē ke Uléécaá uú ppe n yekei yē.

40 Ai líka nnya, Uléécaá ye ppe lisone lee lē n fe ne ró lale, úu péé la pē nmané piké li yē, tó ári kape kémee n we.

12

Uléécaá ye urósáa le

1 Ke píseérakóó kulúí píima nkú api nní ró n kálaalē, tóké ncón ne akópe nyee ye ró n kálisi kekéripi fómpo, ari ppe itóó kai m píse re tóké wa kémee ne kéyu pihápe n náasi,

2 tón Yeesu iníppe tapaalē. Uyee nfatene ute yee ye n tíyese nn pelu nsonne ne kété-po. Kuu yé ppe mpónare kápi ne u ní la ní yosí, uu meníne nmurei re u yé kunapéékóó kecáá nkpo wée, úu ko liisei ne kutu rico, uú ha nkpeni Uléécaá riyóopitú kuluke-luke-mē kényukóótoné-i n tū.

3 Ani uyē ke pikópekóó api ntóosi píima n wa úu ko péé ne lē sá kecáá musí. Lē kéméé, áni yé ppe tíye nóinépije iké riyóo.

4 Ani kahane akópe n náasi liké ne ménye keleeme tu.

5 Nō lē ke Uléécaá uú ne Unsímé nó n nmóópúselē yare usipipi paleilee? U maa re:

Kenépipi, kutu ke Upíima uu pó m pásalē

ái kape pó n we yare akpéri.

Un ye ko ne pó n cési,

kape ye ipópije riwéréese.

⁶ Li we re nkó ke Upíima uu ní la kuu ye kutu ripasa.

Keipipi kē kuu ní la kuu ye nséi wa.

⁷ Ani ye íwe ke Ulééca uu ye n kpísi uú ne nó n céesi kéme rikáhá-káhá. Kani Usipipi nnya kuu lē nó wai. Liriyíki re keipipi kéye ke usáa úu ye céesi?

⁸ Amá unsá ye usipipi nnéi icélaa icō nō n céesi, ani ceri re áni usipipi yíkíyiki.

⁹ Tō pēe pisoí mále pēe pirósáa, api ye ró céesi ari pi pakare. Iye nnya kári yé pēe urósáa ye keyómecaa-pō ní we pakare toké ne nfáa n yé?

¹⁰ Pirósáa yèè pēe ró céesile lē kapi ní la, aí ne rinā keri rinyine-i pá. Amá liké ne meyíkíyiki ró n sonesi nnya ke Ulééca uu ye ró céesi re toké ne umecō n kpáiiilē nnya.

¹¹ Asei kecáá, icélaa ye mpóocaaí le mefoí, aí mpóonare kelenē. Amá kepire ke pēpēe icélaa iyē n yosí api ye ikulaa li. Pi ye aseí m mále pin nkíhnihe kémeé we.

Picélaa ne linyine kecáa piyakayakase

¹² Lē nnya, ani nóanénipe nyēe rimménēle ne nóanénui nyēe n tónhente papukuse.

¹³ Ani ye ncée cire-cire nóanéna lō. In lē n wa, uyēe n kósói úu yé n kpénēinkēe, amá u yé peí.

¹⁴ Ani n wéési re liké nó ne mpá úye kecōpe n niñú, ani kō isoi yeē ne Ulééca n sá n le. Isoi iyē insá n we, úka úu yé Upíima yē.

¹⁵ Ani wa úka úu kape ípēléē ke Ulééca uu u n nyíse likó paa. Úka úu kape n we yare nníhí lonkó mee n fepe nn tíyese aí n cónjē liké ne pisoí kulúí ritéj.

¹⁶ Ani wa úka úu kape iwásánkaí n wai, úka úu kape ye kō Esau mecō Ulééca likó háikuse. U pēe iluke ise kóló nnya uipipi foí keluke ημεριyele.

¹⁷ Nō yē te u pēe kepire kale un la re piké rinóō sōne u ritikise, ápi ne kutu u ricō. Mpá kuu n wéési un ne téni, úu fe uké wa usáa uké lē kuu pimáa m masí conse.

¹⁸ Kani Ulééca kekúrí rinnyósōpō, aí riyópe ke usoi uu yé n fe uú ca kaní ne rikō. Nna píima rín pēé we, kuñmaha áku pēé we, kesine áke pēé we, meyo áme pēé we.

¹⁹ Ai rináatōñ itu née inóosimé nné kani kō. Isirayeli pikó pēe nné mmē n kō ye pēé yele re ápi la piké ríka ncō pikóme rikpá.

²⁰ Liriyíki re rinóō tē kapi pi n he ye ne mpape pi tōsile. Pi ricō pimáa rikpá re: Mpá isee, in riyópe tē tinca, pi yé apare i tapisi api kópu.

²¹ Mēwai memēe kei n wa ye pēe iwame wele hái, Moisi uú ne maa re: Iwame ye né sólelenle nen terii.

²² Amá Siyōō riyópe ne Ulééca, nfáa ute kuyu kaní ne rikō. Keyómecaa-pō Yerusalem kémeé ke pilécaatumē kulúí kulúí api ní we.

²³ Ulééca sipipi foí anyá icápine kaní ne rikō. Pianyiri nyēe keyómecaa-pō wōlaalē. Ulééca yeē ye ne mpá úye n túhaane pisoí nnéi pēe aseí m má pin nyaní ne kétō-pō kaní ne rikō.

²⁴ Yeesu yeē nkómēine fale ne ní ka ne umenye mee n kōonu kaní ne rikō. Ménye mee pikei mále ai Apēli mekó tōsu.

²⁵ Lē nnya, ani nómenécíre tí! Ani kape ye n yulu re áni yé uyēe ne nó n símisi kutu ricō. Pēpēe pēe n yúlu re ápi yé uyēe ne ketē kecáá pi n símisi re piké pinsē ceri kutu ricō ápi pēe ημέherēe, pi pēe kutu pi ripasale. Li nyísele re tōn uyēe hái keyómecaa-pō ró n símaari re toké nsé ceri kutu píco n yulu, ári yé fe toké ημέherēe.

²⁶ Ulééca metē ye pēe ketē yeñasale. U kō nkpēni rinóō ntí ró yekeile uu re: Ai kō ketē ηmane, amá ne keyómecaa pō kō yeñasene.

²⁷ Anóō nnyé kuu nní m ma ye nyíse re lē ke Ulééca uu n wa lin yeñesi ye tenene liké pēe lelee aí kúyenaa ní we riyá liké n we.

²⁸ Lē nnya, kai nní re keyópitē kē karí ha m máne áke kúyenaa we, toké Ulééca yáasi yare kuu ní la, ari kō upikei n wai tōn ne u tálē tōn kō u pakarelē.

²⁹ Liriyíki re Urólééca ye kō nna le mee ye n tóre múkú-múkú.

13

Lē ke usoi uu ye ne Uléecaa rinsá

¹ Ani pimárecō nla ne n ημόσπυλῆ.

² Ani kapε ye pisáneyōó kecáá palei, li we re pinyine ye pikemee piléecaatumε pisiyō-i yōsile ápi nyu.

³ Ani pikpaniikó kecáá n léiselē yare kesē kani akpanii kέmεε we. Ani kō pē kapi íwe n wai kecáá n léiselē te nō ne kō pimεcō ipiηε mále nnya.

⁴ Mπά úye uké pisóonne ríyu n waise, mékperinkpewai áme kapε kulee mepéne kέmεε n we. Uléecaa ye ne pikperinkpekōó ne piwásánkaí túhaanene.

⁵ Nwóonaapí rín kapε nóinésōi kέmεé n we. Lē kani nní m má liké nó n tulu, li we re Uléecaa ricuruu ye maa re: Am pó fómnine, ám kō kepire pó tane.

⁶ Lē nnya kari yé fe arí ne ikari maa re:
Upíima yee unécome, iwame íi né waine.

Yo ke kesoiipi akε yé né wa?

⁷ Ani ye nópinéwéese pεε nléecaasimé nó rin-yóó kecáá léise. Ani lē ke piisoi íi ne kétō n tene m paílē ani pimεcō nfatene m má.

⁸ Yeesu Kirisi ye sé-me ne neni-me ne mπά píyēi-pō use uyē le.

⁹ Ani kapε tíyε simúhē sanε mpehē mpehē siké ncée nó pōise. Uléecaa nfanare mee yé nóinésōi kemεε-pō tíyεε ani papisi, ái iluke kέmεε ikóhó yee yé tíyεε ani papisi.

¹⁰ Tō kenyóonsetunipi mále, pεpεε kunyóonsecañí kέmεε inyóonse n wai ápi ncée má piké ye kei piiluke li.

¹¹ Li we re pi ye isee iyē kapí ne n nyóonse kekále iyaa-pō toroisele. Imenyε ke Uléecaa usina uu ye ne kenyóonse riyíkí-i akópe piheere kecáá inyóonse wa.

¹² Lē nnya ke Yeesu pōó kō kuyu iyaa-pō íwe li uú ne umenyε cire pisoí akópe heere.

¹³ Lē nnya, tóké kekále-i léepō tóké ha u léepō, tōn uisei topori.

¹⁴ Liriyíkí re ári nté kuyu má kpeε yé mesére ní we, amá kpekpeε masí kepire n weme kari wéési.

¹⁵ Tóké ne Yeesu ritiki arí ne mesére ipakare siyome ne Uléecaa inyóonse n wai, liasei re lelee ntónō-i n léenti lin urinyiri taáselē kari yé ne inyóonse u wa.

¹⁶ Amá áni kapε mewai sōne ne nfanare ihεε palei, li we re inyóonse iyē mpuri yee ye ne Uléecaa risá.

¹⁷ Ani nópinéwéese m pakarelē, ani nómenécíre cepise ani pimεtene n we. Li we re pεpεε nónnéfatenε kecáá paílē piké kō símisi lē kapi pipikéi pē n wa. Ani tíyεε piké mpóonare ne n keisi, ái kapε ne iηmōpi. In iηmōpi kapí ne wai, ái yé pεε nó tilaa.

¹⁸ Ani kerócaá keyóme yáási. Tō yē te tō kefa kpáailenle tōn kō la re tóké mπά yei isoi sōne n le.

¹⁹ Ne nó welu re ani lē wa ké ncée yē ké mekεε nókenémεε pεepō.

Nsímé tōrō ne iyáhaa

²⁰ Uléecaa yee nkíηniηε te. Uyee Urópiima Yeesu, usáηsé wéese yee umenyε n kōonu uú ne nkómεine teneciré weri pikpōkpō kέmεε yukuse.

²¹ Uké tíyεε nóké lē nnéi lee umela kέmεε ní nyamí wa. Uké ne Yeesu Kirisi ritiki uú ne kerómεε lelee ne u n sá wai. Yeesu Kirisi yee mπά píyēi-pō meyóopi te. Amí.

²² Pimárecō, ne nó welu re ani nsímé kamí ne nní nó n ημόσπυσελῆ yōsí ne suúlu. Nsímé kekéripi ye ke kam nó wóipō.

²³ Ani n nyu re pi urómárecō Timotee akpanii kέmεε lésele. Un mekεε n tuime, né ne u ripénepō amí ne nó lóólú.

²⁴ Ani nópinéwéese nnéi ne Uléecaa pikó nnéi yáási. Italii pikó ye nó yáási.

²⁵ Uléecaa uké nónnénéi ípεelée nyíse!

Títelé ke Yakupu uu n wóí

Léle rítelé ntí kémee ní we

Títelé ntí uwòle kapi ye sée re Yakupu, Ulééca nē Yeesu Kirisi ukéikó. Písoi meýā ye músu re li yé Yeesu uwā (Matiyee 13:35). U pēe Yerusalem-pò Ulééca pikó icápine kémee uwéése unyine le. Ulééca pikó mpuri mee ketē kecáá n yekaalē kuú nē mánē.

Nsímé mee rítelé ntí kémee ní we riyíki yee nfatene. Ai kesoiipi mewai sone. Ai re usoi uké kēfa nmanē nē Yeesu Nsímé Kēcire n tenelē, amá uké kō uisoi kémee n wai liké n nyáni re u n tikilenle nsone. Likumúnjé re "nfatene nnsá mewai sone m má, n kpuwaalenle" (2:26). Pipeikēe yee nyísele re li nfatene yíkíyiki nēe ái mmē.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Lē ke pipeikēe api ye n wa (1:1-12).
2. Li pise re piké nfatene pipeikēe kémee musí piké yé (1:13-18).
3. Lē kapi ye Nléécaasímé rintíki apí nē nfatene kémee n sone (1:19-27).
4. Api kape ye nfatene kémee úka lómiise (2:1-13).
5. Li pise re nfatene nké mmewai nē mmecire nyíse (2:14-26).
6. Nké mmecire pitíne fe (3:1-18).
7. Lē knn yé ketē kecáá líkó nē n sone (4:1-5:12).
8. Lē knn mmecire piyómeyáhaa kémee m pālē (5:13-20).

Iyáhaa

¹ Nēe Yakupu. Nē Ulééca nē Upíima Yeesu Kirisi ukéikó le. Nēe nē Ulééca pikó isoipuri kēfi nē ité iyee nní ketē nké nnéi kecáá n yekaalē rítelé ntí wólu. Nē nó yáasi!

Nfatene nē mewéesesohó nkó

² Pinémárecō, ani n kpiilē te mpóonare píima ye mu, in te li ye fe ai ye méwee mpehē mpehē kémee nó peikēe.

³ Nō pinyuwe máalenle re lin nó m peikēe re liké nónnéfatene yē, nōn tinkáhá-káhá nē kēto-pò, li ye tíyesele aní n nómópulē.

⁴ Amá ani pēe tíyese nónnénmópú kani m má nké nónnésoi kémee meýá wa nē nketō-pò, ani pēe meýíkíyiki m pelaalē líka ái yé pēe kō nó m párlē.

⁵ Mewéesesohó men nókenécōpe úye m párlē uké Ulééca me we, uké u he. Nfanare kuu ye nē nípá úye he. Úu ye cési. Un me u n we, u ye hele.

⁶ Amá li pise re uké nfatene m má uú nē welu, úu kape n tíru. Nkó yee n tíru ye we yare ániwalé ke kuyō aku n síkai lin tánjai.

⁷ Liute úu kape musí re u yé fe uu Upíima kémee linyine yenu.

⁸ Usoi unyine lo, ukemúnjé áke kelō kesē tū. Kéyu nē kēpire kuu uicee nnéi kémee sone.

Iwe nē memá kecáá nsímé

⁹ Nókenécōpe unyine un íwe m má, uké mpóonare-i n we ke Ulééca uú nē u ní taásene nnya.

¹⁰ Amá Kirisi ukó nkó yee m má, uké mpóonare-i n we ke Ulééca uú nē u n cēpisene nnya. Asei kecáá, umámá isoi ye tenene kekéripi nní yare kuyúí mēfele.

¹¹ Ntunje ye leemēle nn nímákasi, nn meýúí kólaase, mēfele amē lólu, mensone nn tene. Limēcō ke umámá isoi ii ye mekáikái tene, lē kuu ní we un wai aí nē kei pá.

Pipeikēe nkó

¹² Nkó kai ye m peikēe un kahari ye únarekome le. Lin pipeikēe u m masí, kuu n feriyē nnya, Ulééca yé nfáa u pa re ihéé. Mmē kuu yekeilē te uké pepēe u ní la pa.

13 Lin ye úye m peikee re liké akópe kέmee u ritépa, úu kape ye maa re: “Uléécaá ye né peikee.” Mewai kópe áme yé fe meké Uléécaá peikee. Uricuruu úu ye ká úka peikee re uké mewai kópe wa.

14 Amá mpá úye likáipi-káipi cire lee ye u pasai ai akópe kέmee u tépa.

15 Likáipi-káipi lē lin m pi, lin meγā n wa, ai pee u pasai ai akópe kέmee tépa, akópe póa pelu aa peé ne nkpá weri.

16 Ani kape nómenécire n kiraasente, pinémárecá lala kecire.

17 Lē nnéi lee ái kusa ní nyamí kai ye usoi n he ye Uléécaá ye keyόμεcaá-pá ní we kέmee léerile. Uye keyόμεcaá-pá metéi likó nnéi wa. Úu ye conse. Kuḡmaha áku ukeméé we.

18 Uricuruu ye la uké ne unsímé ritiki uké ne nfáa ró he toké ne lē nnéi kuu n wapisi kecópe lifói nnya. Unsímé mmee aseí le.

Uléécaá nsímé kutu picá ne mpitiki

19 Pinémárecá lala kecire, ani kó te mpá úye uké ye n welu re uké uucá kutu ricá, úu kape ye ne nsímé n yóne, úu kape ye ká kuwói n wélú.

20 Usói kuwói áku ye lelee Uléécaá inipee-i aseí n tíkilē wa.

21 Lē nnya, ani lē nnéi lee ye usói mékperinkpe n waise riyá, ani ká rikpákára píima yá, ani ká nómenécire cepise aní ne nsímé mmē ke Uléécaá uu nósinéfa-i n wa yósu. N yé fe nn nóanéyu lolu.

22 Ani kape nómenécire n kiraasente ne Uléécaá nsímé kutu picá ḡmane. Amá ani ye ká lē knn ní ma ritiki.

23 Uye un ye nsímé kutu rincá, unsá ye ká pee lē knn ní ma rintiki, u we yare usói nkó ye ye kenípeenyáni kέmee lē ḡmaa ke ukéyu áke ní we n yé.

24 Un umecire pinyáni m masí, uu tómpá uu mese ne mese paleipá lē kuu ní we.

25 Uléécaá isé ye nyamle ne iketá-pá, ii ye ká usói ilási kέmee lese. Nkó ye i n kééni un mesére ikécáá ukemúnjé wailē ye ne umpehē le. Úu ye kutu i ricá uu mese ne mese i paleipá, amá lē kii ní ma kuu ye pitiki ne kéyu m mahanlē. Uléécaá ye liute uyē kpálenle un lē kuu n wai kέmee mpóonare-i we.

26 Uye un m músu re u uyómeγáhaa le kúu pee unná pitíne nyu, un umecire kiraasente, upiyomeγáhaa ye méwoo le.

27 Piyómeγáhaa kecire pee ápi ncaai níka m póriilē ke Uléécaá uu ye n ḡmurei ye mpí: Usói uké ye sikúmampipi ne pikúmannási ncóḡ kέmee picome ha, uu ká ketē nké kecáá mékperinkpe likó ne umecire kaase.

2

Ai pise re piké písoi ne picá kecópe n tési

1 Pinémárecá, nóo nní Urópíima Yeesu Kirisi ye Uléécaá meγáopi m má ne kefa n tenelē, ái ne sá re náké písoi ne picá kecópe n tési.

2 Tóké kpísi re Uléécaá icápíne-i karí we, umámá unyine uu lompa, un wura kepale ne melape néikáá tanaalē, úwekáá unyine póa ká lompa, un ilū kópe tanaalē.

3 Nón uyee melape néikáá n tanaalē ríyu n waise, ani u maa re: Póké kam a kέyukáátone nké-i tone, ani ká úwekáá maa re: Póké nyere née a kam a keteni-i aróna metene nté tone,

4 ái piténjé kemúnjé kee lē nó wee? Ai nó lē wale yare pepe ye písoi siyu-i rimpaí api kelene nsímé túhaane?

5 Pinémárecá lala kecire, ani kutu ricá ani kóm: Uléécaá uu pē ke písoi api ketē nté ní nyáni re píwekáá wée uu pinfatene nnya pi pansese pimámáa? Pi Uléécaá iyáopi kuu ne pepe u ní la m mé kέmee lonine.

6 Amá nó áni ye pee úwekáá waise! Ai pimámá pee íwe nó wai pin ká sitahai nó séleii?

7 Ai pepe rinyíri sone tē ke Uléécaá uu nó ní sélei caaii?

⁸ Uléecaa Nsímé ritelé ye maa re: A upócō n la yare kaa ripócúruu ní la. Uléecaa iyōpi isé ye iyē. Asei kecáá, nōn i n tikilē, li nyamlē.

⁹ Amá nōn pisoi siyu-i m paílē nōké ne pi n tési, akópe kani lē wai. Li nyísele re áni lē ke isé ii m ma ritiki.

¹⁰ Usoi un m músu re isé nnéi kuu tikilē kuu pēe ise rilóó, isé nnéi kuu lē tilóó.

¹¹ Uyēe m maa re: kape iwásá wa, uyē cire yēe kō maa re: kape usoi kpu. Lē nnya pōnsá iwásá n wa, kaa pēe usoi kpu, isé nnéi kaa lē tilóó.

¹² Ani n símisi nōn kō wai yare pisoi pēe n nyu re Uléecaa yé keyáa ne uisé pi túhaanene. Isé yēe íi ye usoi akópe m pa ye nyi.

¹³ Ketahai kē ketúhaane kémēe, Uléecaa úu úka íwe ténine yēe úu ye ucō íwe n tē. Lē nnya, nkó yēe ye ucō íwe n tē yé nsímé kémēe le.

Usoi nfatene ne uliwaiwai kecáá nsímé

¹⁴ Pinémárecō, usoi un n kpárálē te u nfatene mále, ke uliwaiwai áli kō pēe lē nyíselē, nfatene mmē mpuri yé fe nn usoi riyu loluu?

¹⁵ In te nōunémárecō Kirisi ukó, utisi nēe unósi unyine ye we, úu ye nípá keyáa kéye yē uké tā nēe uké li,

¹⁶ nō unyine uu pēe u maa re: A ne ripópō n ηme a ha ilū tā aa kō le, kúu pēe lelee u m párilē u pa, likulaa ye pēe kúye?

¹⁷ Limēcō kai nfatene kémēé we. Usoi un n kpárálē te u nfatene mále ke uliwaiwai áli pēe kō lē nyíselē, unfatene ye kpuwaalenle.

¹⁸ Amá in n la, unyine pō né maa re: Pō ne nfatene mále, néen mewai sōne má. Né u pesē re: Iye kaa yé nfatene m má, lipówaiwai ali kō pēe lē nyíselē! Né né linéwaiwai ne pó nyíse re ne nfatene mále.

¹⁹ Pō ne kefa tenelenle re Uléecaa ye ucíreníne le, nēe yo? Pō alari mále. Aníri pō ne kō lē nyule, aa ye n terii ne iwame mēpehē.

²⁰ Pō uníri nkó! Áa la pōké kō te usoi unsá ne uliwaiwai n nyíselē te u nfatene mále, unfatene nín kuláa kúka máa?

²¹ Ke urósáayaha Apiraham uu uliwaiwai ne n nyíse re u ne Uléecaa kefa tenelenle uu ukepipi Isaaki kpisi re uké ne nyóonse nnya ke Uléecaa uu u sée re aseí ute.

²² Áa yē te unfatene ne uliwaiwai ye pēe pénelenle lin ne kesé keisi aí ne nyíse re u meyíkíyiki Uléecaa ne kefa tenelenle? Uliwaiwai ye tíyesele unfatene nn pelu.

²³ Lēlee Uléecaa Nsímé ritelé kémēe n wólaalē kai lē wa re: Apiraham ye Uléecaa ne kefa tenele, Uléecaa uu lē nnya u séi re aseí ute, uu kō uu séi re uusanē.

²⁴ Nō yē te usoi liwaiwai kémēe ke Uléecaa uu ye ne yē te aseí ute lo, ái unfatene kémēe ηmanē.

²⁵ Uléecaa ye limēcō unósi wásánkaí Rahapi pansesele aseí ute uliwaiwai nnya. U pēe Isirayēeli pikó pitume yósile, uu wai uu pi léni api nwahacee tiki apí ne tómpō. Mewai mē kémēe ke Uléecaa uu yē te u aseí ute le.

²⁶ Yare ke ipiye yēe íi nfáa m má ii n kpuwaalenle mēcō ke nfatene mēe nín ye nliwaiwai ne n nyíse re n wele pō kō kpuwaalē.

3

Tilémpi pitine

¹ Pinémárecō, áni kape n la nōké nōnnénéi Nléecaasimé n céési. Nō nyule nísone ηmaa re Uléecaa yé kam uu ne tó mpí tōo nní ní céési túhaane ai picō tōsu.

² Tō ye ntónéi mmú méwee kulúí kémēe meyá púnnele. In te unyine ye fe úu ye mémaa púnne, liute ye pipele masile. U yé fe uu umecire tini.

³ Tō ye isā nnō-i ákpaláa wale íi ne kom ii ró m pakarelē in tó tikilē.

⁴ Ani kò áninòì ripáí nké: Mpá ne ampiye mmú, kuyò papε-papε kun a n kpáúlē kun ne n tósu, ketíkí sínsápi kenyine ke autíkí uu ye n carii un ne ncée a tikiselē.

⁵ Limεcò ke rilémpi arí we. Isoipinε kelò sínsápi kenyine ye ke, amá ke ye pεε mewai píima wale.

Ani ripáí lē ke kenakpéréé ake ye n fe ake kuhópe píima ηmaasi!

⁶ Tilémpi pò ne kò nna ncò le. Kei ye mewai kópe kelò keε irópinε kέmεε ní we. Nna tenεciré kέmεε-pò kake léeri ken irósoi nnéi kέmεε irópinε silò tərōō mékperinkpe pórrii ne ntókpò keyaa-pò.

⁷ Asei ye nyε re iyúiseε ne sinúipi ne liyúikó leε m múnui ne míni kέmεε ikpintomé nnéi ke kesoiipi ake feriyε aké tini.

⁸ Amá usoi úka úu rilémpi feriyε uké tí. Likópe linyine ye ni leε ái kútime ní we. Melò mee ye ní kpu mee rikεmee yipaalē.

⁹ Tē kari ye ne Urósáa Upíima rinóō sone ritikise, tē cire kari ye kò ne sisoipipi kuu n wa sin umεcò we anóō wa.

¹⁰ Nnóō nse mme-i ke rinóō sone ne anóō kópe aa ye leeme. Pinémáρεcò, áni kapε ye lē wa.

¹¹ Míni lari-lari ne metule-tule yé fe amε ripiyε nhai nse-i n léentii?

¹² Pinémáρεcò, kúfikiyee yé fe aku Olifiyee apipi maruu? Fiinyi kuléé yé fe aku afiki maruu? Kenyásilò nnihai rín yé kò fe nké míni lari leseme.

Mεwéεεsεsho mee Uléεcaa kέmεε n léeri

¹³ In te nókenécōpe unyine ye nyáni re u mewéεεsεsho ne menyuwe má, uké tíyεε piké uisoi sone ne umεwai sone kέmεε lē yē. Uliwaiwai liké n nyíselē te uisoi ye niηule un kò mewéεεsεsho má.

¹⁴ Amá in te nósinéfa ye túlúle, nòn íkenεne nósinéfa-i wailē, áni kapε nkpráni nómenécíre n taáselē nòn nómenécíre kiraasente, nòn nsímései yálē.

¹⁵ Mεwéεεsεsho mē áme keyómεcaa-pò léeri. Ketē nté mekó ye me. Kuníri kέmεε kame léeri.

¹⁶ Kei ke kufatoi ne íkenεne ii ní we, méwoo méwoo mewai ne mewai kópe ncōpuri yèè kò kei n wele.

¹⁷ Mεwéεεsεsho mee Uléεcaa kέmεε-pò n léeri mewee foí yεε meké n nyamí ne meketō-pò. Lē memáá, áme kò pitele má. Me ye kò mpá yo n waille ne kemúnjé. Me ye kò tíyεεε usoi ne ucò api kómεine, amε kò ucò meyá íwe ténι amε kò mewai sone wai. Amε pikóólentene ne kecáá kecáá mewai má.

¹⁸ Pεpεε rinóō rise n wéési yèè nkíηniηε kέmεε ne picò nkíηniηε kale. Pikulaa yεε re pi ye panselε aseí pite.

4

Usoi un ketē nté likó usane, u Uléεcaa ulaarò le

¹ Yei ke pitele ne pinákaankεε apí ne nókenémεε leeri, insá nólinékáipi-káipi leε nó ní lémaalē kέmεε?

² Nò ye linyine káipile, amá áni ye fe nóké li yē. Ani ye picò likó inípeε n tapaalē yarε nóké pi kò, amá áni ye kò líka yē. Nò pitele waille nòn kò nákaankεε, amá káni ye Uléεcaa m pise re uké nó he nnya, áni líka má.

³ Mpá nòn kò Uléεcaa m pise re uké nó he, káni pipise n nyu nnya, úu ye nó he. Lē kani ní la nóké ne nólinékáipi-káipi n wa kani ye pise.

⁴ Nó mpí nóō áni nní Uléεcaa ηmane ne kefa n tenelē, áni nyu re usoi un ketē nté likó n la, u Uléεcaa ulaarò leε? Nkó yεε ketē nté likó ní la ye panselε Uléεcaa ulaarò.

⁵ Nò nyu re nsímé mee Uléεcaa Nsímé ritelé kέmεε ní we ye méwoo nkó leε? Mmεε mmú re: Uléεcaa ye nfáa kuu kerómεε n wa lalε ne kefa keεε, hái un nkecáá iláarò wai.

⁶ U kò ípεelée píima ró nyíselε. N ye maa re: Uléεcaa yèè píyuwélaa ncée tápisile uu mpí pεε ye pimεcire rincépise ípεelée nyíse.

⁷ Lē nnya, ani nómēnécíre ricēpise ani Uléécāa mētene n we, ani tasi ani kuníri ncée tápisi, ku yé wuri ne ketaa-pō aku nó yá.

⁸ Ani ne Uléécāa rikō, uyē uké kō ne nō tikō. Nó pikópēkōó mpí, ani nōanénipe nale aké fū, ani kō nōsinéfa hēere, nó inōó ité ité pikó mpí!

⁹ Ani yē te íwe kémēe kaní we, ani n tēni nōn nkpō tū. Ani nnyei riyá ani ikpōtu tēni, nōnnépōōnare nké pansē mpōōcaai.

¹⁰ Ani nómēnécíre Upíima keyu-i ricēpise, u yé pēe nó ritaáse.

Ani kape ye picō akópe m palē

¹¹ Pimárecō, áni kape nómēnécōpēcire kecāá nkópe n símaane. Nkó yēe umárecō kecāá nkópe n símisi nēe nkó yēe akópe u m pālē ye kō isé akópe palenle. In te pō isé kecāá nkópe símisi áa kō pēe i tikilē, pō pēe lē iutúhaane le.

¹² In kō ne Uléécāa mēcire kóló yēe isé wā. Uyēe yé kō fe uu itúhaane i le. Umēcire yēe yé fe uu usoi riyu lolu nēe uu tíyese usoi uu pōlu. Amá pōō nní picō akópe m pālē, pō mūsu re pōō úye?

Ani kape áyu n wéési

¹³ Nó mpí kamí ne máne, nōó ye nní ní maa re: Tó neni nēe kōso kuyu nkú-i ha ari kei kuñmē kuse tone ari kpéēnse ari kulāa yenu.

¹⁴ Nōó ye áni n nyu ricurru re íye kai kōso nó weesine. Nō we yare meléné mēe n léeme áme ye kō nāñai amé ne tenepō apí me paapō.

¹⁵ Li ne sá re nōké ye maa re: Upíima un n la, tó nfāa m má ari nní nēe licō nní wai.

¹⁶ Pēé ke nōó we nōn áyu wéési nōn nómēnécíre taáselē. Lipiyuwélaa pē mpuri apí nyamí.

¹⁷ Usoi un lelee ne n sá re uké n wa n nyu, unsá li n wā, akópe kuu wā.

5

Pimámá piké pimēcire tí

¹ Nó pimámá kam nképēni ne máne: Ani ntóosi mēe nó n lēerine nnya tē ani sipupeila kóni.

² Nólínékó ye fōnile, nsepi nn nómēnēlapē fulu.

³ Ncámé ye nōunéwura ne nōnnéwóōweni lonle. Ncámé mme mēe nyíse re nólínéwaiwai ái nyamí, nké pēe kō nó li yare nna mēe tore. Nō memá kóóile ani curii, in kō ne siyāa tōrōó kémēe karí we.

⁴ Nō pikeikó pēe nōsinécare-i n keisi rōsone pihééle yele, liitu ii keyómēcaā-pō tulu. Nōpinékeikó ye tēnile, piitu ii Upíima, rñnāñe nnéí ute atu-i lompō.

⁵ Nō nōinésōi kémēe ketē nké kecāá rñnare konle ani kō nómēnēla wai, ani le ani mékpō wai yare isee kapí ne keyāa pikópe n sí.

⁶ Nō ye aseí ute akópe palē ani kō u kopu úu ye ne nó náasi.

Isoi niñe-niñe piluke ne piyómeyáhaa kecāá nsímé

⁷ Lē nnya pimárecō, ani n kahari nōn ne mē Upíima uké ha ne pēeme. Ani yē lē ke ulame uu ye n kahari ikónē foí ne itōrōó íí ne cuuni, un mē te u yé kam uu ukēcare-i iluke sōne kpasi.

⁸ Nōóké kō limēcō n kahari nōn taalē, Upíima mēkame ye nnyāā wale.

⁹ Pimárecō, áni kape ne nómēnécōpēcire n tēnaane, insá lē Uléécāa yé ne nó túhaane uu akópe nó pa. Utúhaane ye rinōnō-i pinyere masile.

¹⁰ Pinémárecō, ani antepuyē pēe ne Upíima rinyiri n símisi íwe ne pinniñe m pālē, aní n niñú nōn ne pimēcō íwe kémēé we.

¹¹ Ani yē te tō ye pēpēe pimēcire pimulé ní fe maa re pi pínarekome le. Nō Yōōpu kecāá nsímé kónle re u pēe ikarí wale, ani kō yenu lē ke Upíima uu kétō-pō u n hē. Upíima yēè pīsoi íwe piima ténle uú ne kēfa pi fēnne.

¹² Pinémárecɔ, m̀pá lin íye n we, áni kapε ye ne keyómecaa née ketē née líka mpuri ritá nóké ne wéeri. Nɔn te “εεε”, liké “εεε” nɔn te “eehei”, liké “eehei”. Uléecaa úu kapε ne nó n túhaane uké akópe nó m̀ pa nnya.

Pitóikó kecáá piyomeyáhaa

¹³ Nó unyine ye íwe kémee we, née yo? Liute uké keyóme yáasi. Nó unyine ye mpóonare kémee we, née yo? Liute uké ipakare siyome ne Upíima pakare.

¹⁴ Nó unyine ye pólú, née yo? Liute uké Uléecaa icápine piwéése sée api Upíima rinyiri ne mékpɔ u n níjesi pin ukεcáá Uléecaa yáasi.

¹⁵ Nfatene piyomeyáhaa yé utóikó riyu lɔ, Upíima uu u pɔise. In te akópe anyine kuu wa, Upíima uu u sárei.

¹⁶ Lē nnya, m̀pá úye uké ye uakópe uucɔ yámne, m̀pá úye uu ye kɔ uucɔ kecáá Uléecaa yáasi nóké ne m̀ peí nnya. Nkó yeε Uléecaa keyu-i aseí n t́kilē piyomeyáhaa yèè pikei píima wale.

¹⁷ Elii ye pεε kesoi pipi le merócɔ mmé. Uú ne Uléecaa téni re ikóne ii kapε cuū. Ikóne ii mesei picuū yá aḡmē ataani ne iwáre ikpuulū.

¹⁸ Uu kɔ limemáá yáasi re iké cuū, Uléecaa uu ikóne cuunse, iluke ii ketē kecáá wai.

¹⁹ Pinémárecɔ, nó úye un aseí ncee n t́ye un m̀ pɔ, nó unyine un kei u m̀ pesepɔ,

²⁰ ani n nyu re nkó yeε ukópekɔ́ ncée mmē kuu n t́ye uu pɔlu kémee m̀ pesepɔ, ye usoi nkɔ-i lésele Uléecaa uu kɔ lē nnya akópe meyā tinne.

Títelé foí ke Piyee uu n wói

Lélee rítelé ntí kémee ní we

Yeesu Kirisi utumε kapi ye n sée re Piyee yee rítelé ntí wói. Kirisi pikó pee pee mekee Asii awélé anupū anyine kémee n yekaalē ke Piyee uu rítelé ntí wólu. Piyee ye ró símisi re Silasi kuu ne ritiki uú ne rítelé ntí wólu (5:12). U ri wói re piké ne ti rikóónú. Papilōni-i kuu ri wói, lélee re Rōm-pō. Kirisi pikó fale pee Asii ketē kecáá ní we kuu ri wōipō (2:2). Kapi Kirisi pikó nnya kapi kei we yare pisáne. Pi ye ne isímé pi kparailē, pin kō piwéékuse ne pi lémaalē. Lē nnya ke Pōli uu pi ημόόπύσελē te piké ikari ne kényu mahā pin Yeesu Kirisi inípee tapaalē. Pi ne uyē pee nkpéni kesé íwe ise le.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Piyee ye ipakare ne íwele wale uú ne pepere uritelé ntí ní kēē léise lē ke Uléécaā uu piayu n lō uu kō ne Yeesu Kirisi nkpō ne umeyise tiki uú ne tíyese apí n tálē (1:3-12).
2. U pi ημόόπύσελε ne re ápi kape lōpile, piké isoi yee n kpáiiilē Kirisi kupénecō kémee n le (1:13-2:10).
3. Piké ne Kirisi m paílē, api pee piisoi kapi yé pipeikēe kémee n le ne nyíse re pi unsímé ne aseí tikilenle. Uu kō icélaa pi pasii yee yé pipiyupipikei kapi yé n wai kémee pi n yóriye. Uu kō pisihúú kémee metone ne piicápine kémee ne pi ne pepere ápi Uléécaā n nyu metone kémee icélaa pi pasii (2:11-4:19).
4. Títelé ntí uwale ye nté Kirisi pikó icélaa palenle re piké ye píweluke kémee ikari m má pin ne lē ke Uléécaā uu pi n yekeilē tálē (5).

Iyáhaa

¹ Née Piyee. Ne Yeesu Kirisi utumε le. Née nó ke Uléécaā uu n wée re ani panse upikó rítelé ntí wólu. Nō pisáne le nōn Pōnti ne Kalasii ne Kapatōosi ne Asii ne Pitinii sitē kecáá yekaalē.

² Sáa Uléécaā ye nó wée yare kuu mekee-me ní ma. U Nfáasone ne ritikile uú ne nó wéle uu iyaa yekei re ani Yeesu Kirisi m pakarelē ani kō umenyē wole ani funi.

Uléécaā uké ípeelēe ne nkíninje meýá nó he.

Tóké meykityiki n tálē te Uléécaā lisone ye wemele

³ Tō Urópiima Yeesu Kirisi usaa Uléécaā pakare. U íwe meýá tó ténle uu Yeesu Kirisi meyise pikpōkpō kémee ne tiki uú ne nfáa fale ró he. Lē nnya kari tálē te tō nfáa yē.

⁴ U kō nfáa fale ró hele re tóké lisone lē yē. Ai ye fōni, ái ye mékperinkpe wa, ái ye kō caai.

⁵ Nō kecáá ke Uléécaā uú ne unnanje ní paílē, un nó múilē te nō ne kefa u tene uké ne nórínéyu lō nnya. Siyáa tōrō kémee kuu lē waine liké nyíse.

⁶ Mpá kai neni nní m pise re liké ncóη mpehē mpehē kémee nó m peikēe re nóanépō aké n caailē, ani ne mpōonare n cōpisi.

⁷ Li lē wale re liké yé te íye ke nónnéfatenē nsone nn sá. Wura yèè caaile. Mpá ne lē, pi ye uyē ticuruu nna kémee wale piké unsone yē. Nónnéfatenē ye wura ríyu fele. Limecō ke Uléécaā uu ye nónnéfatenē musí uké nnsone yē. Lélee yé tíyese aní ha keyáa kē ke Yeesu Kirisi uu umecire ní lesene uké nó n nyíse, písoi iyáhaa ne ipakare ne ríyu yenu.

⁸ Nō u lalē áni kahane u n yē. Ne nkpéni-me áni kahane u n yē, amá nō kō péé ne kefa u tenelenle, nōn kō mpōonare ne cōpisi ái kumúnjé má, lin kō ríyu má.

⁹ Ke Uléécaā uu nóanéyu n lō nnya kani lē ne mpōonare cōpisi. Kani Yeesu ne kefa n tene kulaa ye kpē kani n yé.

¹⁰ Antepuye ye pee mekee wéesile piké píyulale pē kumúnjé yé. Pi pee mekee-me lihēehēe lē kani n yósune nsímé símisile.

11 Kirisi Nfaasone ye ppe pikemeé wele nn háí mekke-me pi símisi íwe iyē ke Kirisi uu meluke m má ne ríyu tē kuu n sǎnti uké ní yé. Lē nnya kapi wéesi api pereí n̄sone piké yé te kumúnjé kúye-i ne íye kai sǎnti liké lē wa.

12 Ai pi nyíse api yenu re áí piricuruu ke nsímé mmē kapi n símisi nn̄ ne mánē, amá nǒ kní ne mánē. Mmē ke ppepe Nsímé Kεcire nǒ n yóólē api kǒ neni nní nǒ símisi. Nfáasone mee keyómecaa n léeri nnañe kapi ne nǒ símisi. Pilécaatumē ricuruu ye lalē piké nsímé mmē ceri.

Mefine mee ne Uléecaa n sá

13 Lē nnya, ani lē kani yé n wa kecáá nǒkenémúnjé n wailē. Ani n̄pá yo n wai ne kemúnjé, ani meyíkíyiki n tálē te Uléecaa yé ne kefa nǒ fénne uu Yeosu Kirisi mekame kémee ihēe nǒ pa.

14 Nǒ siwá lē see ye m pakare. Lē nnya, áni kape nǒmenéla n tikilē yare kaní ppe ní we áni méka nyu.

15 Ani Uléecaa mecǒ n we nǒn likópe kaase. Uyee nǒ sée. Ani nǒmenéwee nnéí kémee n kpáiiilē yare ke Uléecaa yee nǒ ní sée uu n kpáiiilē mecǒ.

16 Li wǒlaalē te: Ani n kpáiiilē yare ke née n kpáiiilē mecǒ.

17 Nǒ ye nǒn Uléecaa n yáasi, nǒ ye u sée re Sáa. Uu ye úka keyu ripái uké kelene umewai kecáá u túhaane. Lē nnya, li ne sá re nǒké lē nnéí kani nǒinésói kémee n wai kémee u n wuru.

18 Nǒ kǒ meyíkíyiki nyule re áí linyine lee ye n caai yare nní nwóóweni née wura kapi kpísi apí ne nǒanéyu lǒlu apí ne nǒpinékpure mewee mee áme kuláa kúka m má kapi nǒ rintéjse kémee nǒ lese.

19 Amá Kirisi menyē sone mee ríyu m má kapi ne ró lése. U we yare inyóonsesan yee íi ríka n caailē, íi kǒ ríka teñlē kapi ne ró nyóonse.

20 Uyē ke Uléecaa uu háí mekke-me wée uu kelene n̄pá yo wai re uké písoi ayu lǒ. Uu kǒ nkpeni nǒ nnya siyáa tǒrǒ nsí-i u leseri re liké nǒ yóriye.

21 Uyē kani ritiki aní ne Uléecaa kefa tene. Uléecaa uyee pikpǒkpǒ kémee u yukuse uu ríyu u waise re nǒké ne Uléecaa kefa tene ani kǒ ne u n tálē nnya.

22 Nǒ nkpeni nsímései mee ye usoi riyu n lǒ pakarelenle ani pée ne fe ani meyíkíyiki n lakaanē n̄sone. Lē nnya, ani ne nǒsinéfa nnéí n lakaanē, áí kape kecáá kecáá.

23 Uléecaa Nsímé ye tíyesele ani nfáa fale yenu. Ani nfáa fale yē yare kapi ye kesoi pipi kee ye n kpu m mári. Uléecaa Nsímé n̄n we yare nlukepuri mee ye n caai. Nn ye caai. Mesére kní we ne nnfaa.

24 Kesoi pipi ye we yare meyúí.

Keriyu kake ye n yé yare meyúí mēfēle.

Meyúí yee kóósile mēfēle ame súrii.

25 Amá mesére ke Upíima Nsímé Kεcire pǒo ye n we.

Nsímé mmē kapi nní Nsímé Kεcire kémee nǒ riyóó.

2

1 Lē nnya, ani rikpákárá nnéí mpuri ne nnóome ne kecáá kecáá mewai ne kufatoi ne iwóhó riyá.

2 Ani Uléecaa nsímé n la yare ke siwá fenfēí asi ye nní mēpe sone ní la, liké tíyese nǒké n̄sone papisi, liké kǒ nǒanéyu lǒ nnya.

3 Nǒ Upíima isoi sone pilélé masile.

Kirisi pikó ye Uléecaa mpuri pikó le

4 Ani ne u rikǒ, uyee ripare kεcire tee ye nfáa n he ke písoi api n kési, Uléecaa pǒo ri wée re tetee uinipēe-i rinéikǒó.

5 Nǒ ticurru, nǒké kǒ n we yare apare nyee nfáa m má. Nyē ke Uléecaa uu kpísi, uu tíyese Unfaasone nn̄ ne ukéyo u mǒm. Kei kaní yé piléekǒó icápine n wai, piléekǒó ppe pinfaa n

kpísi pin ne inyóonse kuu ní la u wai, uyē un kō Yeesu Kirisi nnya i pakarente. Ulééca Nfaasone kémee ke liinyóonse iyē ii léeri.

⁶ Li Ulééca Nsímé ritelé kémee wólaalē te:
Ne ripare ke Ulééca uu n wée tin nnéi má kpísile
ké Siyoo-pō karií riké pansé kenúí ripare.
Uye un ne ri n tálē, úu isei meluke má.

⁷ Tipare tee nó mpí nóo nní ne kefa n tenelē kémee kuláa píima mále. Amá ri pepere ápi Ulééca ne kefa n tenelē kémee wele yare lē kapi nní Ulééca Nsímé ritelé-i n wói re:

Tipare ke pimóme api n fómpō tee nkpréni pansé
tikécire tee kenúí-i ní we. Li kō wólaalē te:
Tipare rinyine ye ri ke písoi api ye rinkpóu,
kuparecaṅaa kunyine ye ku kpee ye písoi n lóise.

⁸ Ke písoi pē api Ulééca nsímé pipakare ní ye nnya kapi ti rikpōu. Lē kai kō hái mekee-me we re líké pí wa.

⁹ Amá nō ne mpuri mmē ke Ulééca uu n wée le. Nō piléekó icápine le pee uyóopi inyóonse n wa. Nō Ulééca pikó le. U nóanéyu lóle uu metéi kémee nó yekei re ani umewai píima písoi riyóó.

¹⁰ Ani pee mekee Ulééca mpuri pikó, amá nō nkpréni umpuri pikó le. Ulééca úu pee mekee íwe nó té, amá u nkpréni íwe nó ténle.

Isoi kai m pise re Ulééca ukeikó uké li

¹¹ Pinésáne lala kecire, nō ketē nté písáne le pee pincee n tósu. Ne la ké nó rinmóópuse re ani nómenécíre tí, áni kape líkáipi-káipi lee ne nó n tōpu n tikilē.

¹² Nsínésoi kani n le nōn ne pepere ápi Ulééca n wuru kémee we iké n nyamí. Lin lē n wa, kei kapi yé pee nó ní wóhási re nō mewai kópe wai, api kei nómenéwai sone yenu api Ulééca ríyu waise keyáa kē kuu n sónti.

¹³ Ani Upíima nnya sisoiipi iyóopi nnéi yee ketē kecáa ní we m pakarelē. Ufoi yee uyóopi yee ketē nnéi kecáa rínanje n te.

¹⁴ Ani kō pepere umetene ní we m pakarelē. Pē kuu túmēi re piké ye piwaikópekó kutu ripasa, piké kō pepere lisone n wai ríyu waise.

¹⁵ Lē ke Ulééca uu ní la lee re ani lisone n wai, pinírii pee ne nó n kénene piké ne rinsée nnya.

¹⁶ Ani n we yare písoi pee ápi úka kecáa n tú, amá áni kape pee re káni nní úka kecáa ní tú nnya, nó rikpákára mewai m má nōn mekecáa yárilē. Ani n we yare Ulééca pikeikó.

¹⁷ Ani ye nípá úye m pakarelē. Ani nópinémárecō n la, ani Ulééca n wuru, ani kō uyóopi ríyu n waiselē.

Kirisi iwe kariyé m pailē tōn ne irókó le

¹⁸ Nó pikeikó, li pise re nōké nómenécíre ricepise ani nópinékeisaa n wuru. Ai pē isoi yee ní nyamí pin kefa láarú ḡmane, amá ne pē mekó mee m páápú kani yé m pakarelē.

¹⁹ Li nyamle re nípá pin usoi íwe n lukeise kái pēé ne n sá re uké n le, li ríyu mále re uké Ulééca kuú ne aseí n tikilē nnya n kahari.

²⁰ Asei kecáa, tíyu ríye kai má re usoi uké uncaai nnya íwe n yenaalē. Amá in te usoi ye lisone wai un kō pēé ne íwe kahari, li Ulééca inipere-i lisone le.

²¹ Lē ke Ulééca uú ne nó n sée re ani ye wa ye lē. Kirisi pō ne kō nókenécáa íwe lile uú ne nó nyíse re ani uncee n tikilē.

²² Uyē úu akópe áka wailē, nnóome níka rín ketume unnōo-i léeme.

²³ Pi u lámaankeele, amá úu úka alé ceei, api íwe u lukeise, amá úu úka sisikee, amá umecire kuu kpísi uu Ulééca yee aseí ne n túhaane anipe-i wai.

²⁴ Arókópe kuu kpísi uu ukecáa wai apí ne kunapéekó kecáa u karií re akópe aké kerócaá le, tóké pee lelee ní nyamí Ulééca inipere-i n wai nnya. Uakpē nyee tíyese ke tóo ne peí.

²⁵ Nò pɛɛ mɛkɛɛ-mɛ nyɛrɛilɛ yare sipoipipi sɛɛ m pɔ. Amá nò nkprɛni usɛɛsɛ nɛ uyɛɛ nɔkɛnɛcáá m pailɛ kɛmɛɛ pɛlɛlɛ.

3

Pinósi nɛ pipila kɛcáá nstmé

¹ Limɛcɔ kái wɛ nɛ nɔ́ pinósi kɛmɛɛ, ani nómɛnɛcírɛ ricɛpɛisɛ, mɛpá nɔ́ úyɛ uké uula m pakarelɛ. Lɛlɛɛ yé tíyɛsɛ pɛ́ pila pɛɛ ápi nɔkɛnɛcɔpɛ Uléécáa nsímé nɛ kɛfa n tɛnɛlɛ ápi nɔ́inésɔi sɔnɛ yɛnu. Mɛpá nɔ́nsá nsímé mmɛ n símisi, pi yé pɛé nɛ Uléécáa kɛfa tɛnɛ

² rɛ pi nɔ́inésɔi sɔnɛ kani n le nyáni nnya.

³ Ani kɛpɛ nɛ ipɛɛ kɛcáá mɛlapɛ lɛkaa-lɛkaa kutu n cɔlɛ, yare nní pinyúpipahaa nɛ wurá ikólɛ nɛ ilū sɔnɛ pitánti.

⁴ Amá lɛlɛɛ Uléécáa kɛmɛɛ ríyú m má lɛɛ nní mɛlapɛ lɛkaa-lɛkaa mɛɛ usɔi kɛfa-i m pékaalɛ. Amɛ yɛ caai, ámɛ yɛ kɔ fɔni. Lɛlɛɛ nɔ́nnɛfanarɛ nɛ nɔ́inésɔi niɛɛ-niɛɛ kani n le.

⁵ Limɛcɔ kɛ pɛɛ mɛkɛɛ pinósi pɛɛ Uléécáa nɛ kɛfa n tɛnɛlɛ pin pipila pakarelɛ pin kɔ nɛ Uléécáa tálɛ ápi yɛ pɛɛ lapisi.

⁶ Piuse yɛɛ nní Sara yɛɛ pɛɛ ula Apiraham m pakarelɛ hái uu yɛ nɛ u séi rɛ uusaa. Nɔ́n lisɔnɛ n wai, nɔ́nsá líka n wuru, nɔ́ pansɛlɛ ukɛpɛrɛ pikó.

⁷ Limɛcɔ nɔ́ pitisi, ani nɛ nɔ́pinénósi n wɛ nɔ́n rísɔnɛ pi narɛsi rɛ ápi páápú nnya. Nfáa mmɛ kɛ Uléécáa uu nɔ́ n hɛ faalaa, nɔ́ nɛ pɛ́ kuu kɛsɛ́ n hɛ. Lɛ́ nnya, ani ríyú pi n waisɛlɛ. Lin lɛ́ n wɛ, líka ái yé pɛɛ nɔ́pinéyómeyáhaa kɛmɛɛ nɔ́ púnɛisɛ.

Li pɛɛ rɛ Kirisi pikó piké n lakaanɛ

⁸ Ntórɔɔ kam nɔ́ n símisinɛ yɛ mmú rɛ ani kɛmújɛ kɛsɛ m má nɔ́n kɛfa pɛnɛlɛ. Umáɛcɔ nla nké nɔkɛnɛmɛɛ n wɛ, ani yɛ kɔ ucɔ́ íwɛ tɛni ani kɔ nómɛnɛcírɛ n cɛpɛsɛlɛ.

⁹ Ani kɛpɛ yɛ mɛwai kóɛ n cɛikɛɛnɛ, áni kɛpɛ yɛ kɔ alɛ́ n cɛikɛɛnɛ, amá ani yɛ rinóɔ sɔnɛ usɔi ritikisɛ. Lɛ́ nnya kuu nɔ́ sɛɛ rɛ ani yɛ lɛ́ wa, rinóɔ sɔnɛ riké kɔ nɛ nɔ́ n tikilɛ yare kuu m ma.

¹⁰ Li Uléécáa Nsímé ritɛlɛ kɛmɛɛ wólalɛ́ tɛ:

Usɔi un mɛyíkíyiki n la uké isɔi sɔnɛ li liké kɔ siyáa nnéi u n láárú,

li pɛɛ rɛ uké urilempi nɛ nsímé kóɛ tɛ.

Uu kɔ unnɔɔ nɛ nnóɔmɛsimé káásɛ.

¹¹ Uké umɛcɛrɛ nɛ mɛwai kóɛ tɔ. Uu lisɔnɛ n wai.

Uké nkíɛniɛ piwélaa nɛ kɛyú m mahanlɛ.

¹² Upíima yɛ pɛpɛɛ asɛi n tíkilɛ iníɛɛ tapaalɛnɛ.

Un kɔ pipiyómeyáhaa kutu cɔlɛ.

Amá u yɛ pɛpɛɛ mɛwai kóɛ n wai kɛpɛrɛ ritɔlɛ.

¹³ In tɛ lisɔnɛ piwai kaní nɛ kɛyú mahanlɛ, wóo yé pɛɛ íwɛ nɔ́ n wai?

¹⁴ Ticuruu in tɛ lisɔnɛ kani wai nnya kani íwɛ le, liké nɔ́ n láárú. Ani kɛpɛ pɛsɔi n wuru, líka ái kɛpɛ yɛ kɔ nfasímé nɔ́ tã.

¹⁵ Amá ani nɔ́sinɛfa-i n nyu rɛ Kirisi yɛɛ Upíima, ani kɔ ríyú u n waisɛ. Ani yɛ nómɛnɛcírɛ n cápɛnɛlɛ nɔ́n nɛ mɛ́ tɛ pin nɔ́ m pɛɛ rɛ yo nnya kani nní mɛyá nɛ u tálɛ

¹⁶ nɔkɛ́ rinóɔ rísɔnɛ yɔ́sɛ nɛ ipakarɛ. Ani kɛfa n kpáilɛ́, pɛpɛɛ nɛ nɔ́ n náási rɛ piké nórínéyú kpu pin nɔ́ lámisi rɛ nɔ́ Kirisi tikilɛ́ nnya, piké isɛi li.

¹⁷ In Uléécáa mɛla, li kutɔsi wɛ nɔkɛ́ lisɔnɛ n wai nɔ́n nɛ íwɛ le nɛ kani yé nómɛnɛwai kóɛ kɛcáá nnya íwɛ n le.

¹⁸ Aɛi kɛcáá, nkprɔ cɛrɛnínɛ kóló kɛ Kirisi uu pɛsɔi akóɛ kɛcáá kpu. Uricuruu úu akóɛ áka má, amá uu pikóɛkɔ́ kɛcáá kpi rɛ uké nɛ Uléécáa kɛmɛɛ pi ha nnya. Pi u kpulɛ uu kpi yare kɛ kɛsɔipipi akɛ yɛ n kpu mɛcɔ, amá Uléécáa Nfaasɔnɛ nn u yukusɛ,

¹⁹ hái uu nɛ pɛpɛɛ nkprɔ kuhorɛ-i n kpaniilɛ́ Nléécáasímé yóó.

²⁰ Pē ápi pēe Uléécaá pakare kumúnjé kpe-i kuú pēé ne pi n kahari úu la uké ukuwáí yukuse. Pēé uyē-i ke Nowee uú pēe ukutakai karií. Písoi nkáripí, pípaaha ñmanē pēe kukemēe lompá, aku míni kecáá n tósilē Uléécaá uú ne piayu lólu.

²¹ Limēni mē ye míni kani ye nēni nní ní wóle ai nóanényu lólu kumíiri le. Ápi míni nó wóle re liké nónépiñe kecáá mékperinkpe hēere. Pi míni nó wóle re liké nyíse re nō ne Uléécaá ténile re uké ne Yeesu Kirisi meyise pikpákpá kēmēe ritiki uké ne nókenémúnjé sōnukuse.

²² Uyēe keyómēcaá ritaá uú ha Uléécaá kuluke-luke-i kényukáótone-i tone. Uanipē-i ke Uléécaá uu pilécaatumē ne lē nnéí lēe kei ríyu ne rínanje m má wa un likecáá tū.

4

Lē kapi ye Kirisi kēmēe isoi fale n li

¹ Kirisi ye uipiñe kēmēe ntóosi konle. Lē nnya, ani ukemúnjé kē kecá m múílē nōn ne mē te nōké íwe li. Nkó yēe uipiñe kēmēe ntóosi n kō yèè fele uu akópe piwai yá.

² Lē nnya, kái ne nēni n kpísi, ái pise re nōké Uléécaá mēla n tikilē nōn kō ne itunje tōrōo nnyí kai nní ketē kecáá nó n tise nónínsōi le. Ani kapē lē ke nónépiñe ii n káipinkēe n tikilē.

³ Asei kecáá, nō pēe mēkēe pēpēe ápi Uléécaá n wuru mēla meyá wale, nōn mékperinkpewai ne pikáipinkēe ne pítaniré ne iluke picáainkēe ne pítaniré ikenjene wai nōn piléé nyóansē.

⁴ Li nkpēni lipite pē nnóo yile re áni ye kō mēwai kópe mē piwai rikpá pimēcō. Lē nnya kapi nó lámisi.

⁵ Pi yé kam ápi pimēwai Uléécaá kēénkēe. Uyēe umēcire cápínelēnle uké ne pinyánnyá ne pikpákpá nnéí túhaane.

⁶ Lē nnya ke Kirisi uu Nsímé Kēcire riyóo uú ne pikpákpá ricuruu péne. Pi pimēwai kecáá ne pi túhaanele yare mpa kesoipipi kēye mēcō. Amá Nfáasōne nnya, pi yé nkpēni fe ápi Uléécaá kēmēe nfáa m má.

Lē kapi ye Uléécaá lihēehēe rimmulú

⁷ Mpa yo ketō ye nnyáá wale. Lē nnya, ani mesōhō m má nōn mpa yo wai ne kemúnjé, nōké ne piyómeyáhaa n fe nnya.

⁸ Lē nnya, lē kani yé n wa lēe re ani meséere n̄sōne n lakaane. Nla yèè akópe meyá tinnēle.

⁹ Ani kusáne n wapaane. Ani kapē ye kefa-i n ñmōpu nōn ne písáne yósu.

¹⁰ Uléécaá ye mpa nó úye linyine hēle ne limpehē. Lē nnya, mpa úye uké ulihēehēe kpísi uú ne picō n léni. Nōn lē n wai, nō pēe lē písoi le pēe Uléécaá lihēehēe n̄sōne m múílē.

¹¹ Lin úye n hē re uké ye nsímé riyóo, liute uké ye ne Uléécaá nnōo símisi. Lin úye n hē re uké ye picō lē, liute uké rínanje mmē ke Uléécaá uu u n hē ne picō n léni Uléécaá uké ne mpa yo kēmēe Yeesu Kirisi rinyiri nnya ríyu yē. Yeesu Kirisi uyēe mpa píyēi-pō meyóopi ne rínanje te! Amí.

Kirisi iwe icō piluke

¹² Pinésáne lala kēcire, nókenéwuú áke kapē tō ne lē kai nní ne mpaape nó m peikēe yare nna mēe nókenécáá kōonu. Ai kapē nó n we yare lisáña linyine ye ni.

¹³ Amá liké meyá nó n láárú re Kirisi iwe icō kani le nnya. Limēcō kai sōnti liké nó n láárú, kumúnjé kpe-i kuú ha umeyóopi ní lesene uké písoi nyíse.

¹⁴ Písoi pin Kirisi nnya nó n lámisi, liké nó n láárú re Uléécaá Nfaasōne, Nfáayukó ye nókenémēé wele.

¹⁵ Nó úka úu kapē íwe n le re u usoi kpu nēe u linyine yáai nēe u mēwai kópe menyine wa nēe u picō nsímé nnyine kēmēe táhankeē nnya.

¹⁶ Amá in te unyine ye íwe le re u Kirisi ukó nnya, ái kapē isei u n we. Amá uké meníñe rinyiri tē nnya Uléécaá ríyu waise.

¹⁷ Itunje ye tule re Uléecaa uké ne pisoi túhaane. Upikó kuú ne koraanene. In te tó kai ne koraanene, íye kai yé ha pree kéro-pa pepere ápi ní la piké Uléecaa Nsímé Kécire kutu riñcō wa?

¹⁸ Li Uléecaa Nsímé ritelé kémee wólaalē te:

In te aseí ute riyu pilale ye papisi,

íye kai yé ha pree kéro-pa pepere ápi Uléecaa m pakarelē ne pikópekó wa?

¹⁹ Lē nnya, pepere Uléecaa mela kémee íwe n le piké ne lisone piwai n nōjlē, ápi Uléecaa, aseí ute yee pi n wa anipe-i pimécire wai.

5

Lē ke Uléecaa icápine piwéese ápi yé Kirisi pikó kecáá rimpai

¹ Lē nnya, Uléecaa icápine piwéese kam nkpeni ne símisi. Né ne kō pimeco Uléecaa icápine uwéese le. Ne Kirisi iwe kuu n li ne inénipee yenle. Ne kō meyoopi mee nfáani n léerine kémee ketónē mále.

² Lē nnya, ne la ké nó riñmóópuse re ani piseseé meco pisoi ke Uléecaa uu nó rimmúise kecáá rísonē m paílē. Ai kape tílasi, amá liké ne nórinépóo yare ke Uléecaa uu ní la. Ai kape kō re piluke tóné-tóné pinyine kani kémee wéesi, amá ani pikécáá m paílē ne kefa kee.

³ Ái re nōké pē ke Uléecaa uu nóanénipe-i n wa ne kényu m páápú, amá ani rísonē n wai piké nó n nyáni pin nómenécō wai.

⁴ Nōn lē n wa, uwéese yee pisoi kecáá m paílē yare useese un ha n ka, u yé riyóopikōn tē ári ye pí kai n caai nó rikipise ani pree ríyu m má.

⁵ Limeco, nó pikpére ne piñmáne, ani nómenécíre ricépise ani piwéese metene n we. Nónnénéí, úka úu kape ye u ne picō kusencō kémee umécíre n taáselē. Li Uléecaa Nsímé ritelé kémee wólaalē te: Uléecaa yè pýuwélaa ncée tápisile uu mpí pree ye pimécire rincépise ne kefa fénne.

⁶ Lē nnya, ani nómenécíre ricépise ani Uléecaa rínanje nnéí ute metene n we uké itunje iyē kuu n yekei kémee nó ritaáse.

⁷ Ani nónnécōn nnéí ukécáá topile. U nókenécáá paíllenle.

⁸ Ani mpá yo n wai ne kemúnjé. Ani kape lōpile! Nóunélaaro Setani ye kōniile yare kúkinaá kpee n senkee, un wéesi uké unyine céeriine.

⁹ Ani ncée u tápisi ani kō nfatene kémee n taalē. Ani n nyu re íwe kani nní n le icō ke nópinémárecō ápi ketē nnéí kecáá le.

¹⁰ Uléecaa ye riyále re nōké nkpeni íwe li ái kape náñai. Amá u Kirisi ne ritikile úú ne nó séi re ani meséere umeyoopi kémee n we. U yé unfanare píima kémee rínanje nó he nónnéfatenē nn papisi líka ái yé pree nó ritiñ-a-tiñ nōké loó.

¹¹ Uyee mpá píyei rínanje ute! Amí!

Iyáhaa tōrō

¹² Silasi kam n nyu re u aseí tikilenle yee né lé amí ne kétélépi nké nó wólu ké ne nó riñmóópuse, ké kō ne nó nyíse re Uléecaa ye meyíkíyiki ípéelée nó nyísele. Nō ípéelée kuu nó ní nyíse kémee rísonē wele.

¹³ Kirisi pikó ke Uléecaa uu nómenécō n wée pin Papilōni nté we ne unéñmáne Mariki ye nó yáhaapo.

¹⁴ Ani ripirane ani yáhaane liké nyíse re nó lakaanele.

Nó mpí nnéí nó Kirisi pikó, Uléecaa uké nkíñniñe nó he!

Títelē lírū ke Piyee uu n wói

Lēlee rítelē ntí kēmee ní we

Μπά Kirisi pikó piye kapi rítelē ntí wóipō. Timewee ye nkpáni yare rinóō ke usoi uu ye m ma uu kelenē ncée kpísi uu kelō tómpō. Utelēwōle nkó ye maa re unkpō itunje ye nyahaimēle. U ri wōile re Kirisi pikó piké ye ne uicélaa léise (1:13).

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Utelēwōle nkó ye nsímé kecáá nyerele uu símisi re piké mēwee sōne mee pinfatene kēmee ní we m múflē, piké kō icélaa kapi ní yōsí ne aseí n tikilē (1).
2. Uu kō lē memáá picélaa nōome pēe nnōomesimé n céési pin kō mēwoo mēwoo wapisi ne tōpu (2).
3. Uu kō lē memáá Upíima Yeesu kepeemeyaa nkó símisi. Títelē ntí ye ripérése re Upíima mēpeeme men n nāhaise, Uléécaā nniñje kuú ne ró n niñú kēmee kai léeri. PISOI MEYÁ KUÚ Kō LA PIKÉ NCÉE PIYÉNE RIKPÁ PIKÉ PÍYULALE ņMUREI (3).

Iyáhaa

¹ Née Simōō Piyee. Ne Yeesu Kirisi ukeikó le nen kō uutume. Pē nnéi pēe meróō Uróléécaā ne Uróyulale Yeesu Kirisi nfanare nnya nfatene kecire m má kam títelē ntí wólu.

² Ne nó yáasi. Uléécaā uké lē kani nní meyíkíyiki u ne Urópiima n nyu nnya meyá ípēelēe nó nyíse uu kō nkíññiñje meyá nó he.

Pēpēe Yeesu Kirisi ne kefa n tene piké Uléécaā mela n wai

³ Uléécaā nnañje ke Yeesu Kirisi uu m má kuú ne nípá yo kai ró m pise ró he tóké ne nfáa m má tōn ne Uléécaā mela wai. Uyee tíyese kari céri re u ne umeyōōpi ne unnañje ró séele.

⁴ Lēlee tíyese ke Uléécaā uu lisōne píima lē kuu n yekei re uké ró he ró pa, líké kei ne ritiki tóké pēe Uléécaā sipipi, tōn ketē kecáá líkáipi-káipi lēe ye ne ncaai ní ka kaase.

⁵ Lē nnya, ani riñmóópú ani nónnéfatenē kecáá isoi sōne kpápō, ani isoi sōne kecáá menyuwe kpápō,

⁶ ani menyuwe kecáá nómenécíre pimúlē kpápō, ani nómenécíre pimúlē kecáá ñmóópú kpápō, ani ñmóópú kecáá Uléécaā líkó nla kpápō,

⁷ ani Uléécaā líkó nla kecáá kumáre piwai kpápō, ani kumáre piwai kecáá níla kpápō.

⁸ Asei kecáá, lē nnéi lin nókenéméé n we, lin kō meyá n wai, ái yé ñmurei nóké mēwoo n we áni líka wai. Nópinékei ápi yé pēe kuláa paa. Li yé kō tíyese ani Urópiima Yeesu Kirisi rísōne ceru.

⁹ Amá nkó yee úu lílika m má, úu rísōne nyáni, u we yare unyíye. U paleile re pi akópe kuú pēe mekke n wai u tinnele.

¹⁰ Lē nnya pimáreō, Yeesu Kirisi ye nó wéele uu kō ne pikéi nó séi. Ani riñmóópú ani pikewai kēmee nyíse re nō ne sá re nóké pi wa. Ani yé pēe lē kēmee píkaí rikpōu.

¹¹ Kei kani yé pēe rísōne ncée yē aní ne nórinépōō Urópiima ne Uróyulale Yeesu Kirisi iyōōpi teneciré kēmee lompo.

¹² Lē nnya kam la ké isímé iyē nó n léisente, nípá kani nní nsímései n nyu nōn kō nkemee iníñi kariilē.

¹³ Ne yē te li nyam te ké kumúnjé nkú-i kam nní nfáa m má kēmee isímé iyē nó n léisente, áni kape ne m palei nnya.

¹⁴ Urópiima ye né símisile nen nyu re ám nkpéni ketē nké kecáá siyáa kulúí kpáne. Kenétónjéyaa ye nnyáá wale.

¹⁵ Lē nnya kam ñmóópúlē te nóké masí menétónjé-maá nsímé mmē n léiselē, nípá lin íye n we.

Peppe Kirisi meyoopi n ye nstmé

¹⁶ Ai siwómé ke pisoí apí ní musí apí ne pimesəhə wai kari ritiki arí ne nó símisi re Urópiima ne Uróyulale Yeesu Kirisi ye rínanje ne wemele. Amá irónípee karí ne ummule yé.

¹⁷ U Sáa Ulééca kémee ríyu ne rínanje yenle. Likumúnjé kpe-i ke Ulééca, nímule ne rínanje píima ute uu símaame re: Nkó yee Kenépipi lala kee nnépónare nnéi n te.

¹⁸ Pée uye-i karí pee kesé Ulééca riyope kecáá n we ne Yeesu, to pee meté mē konle men keyómecaa-pə leeri.

¹⁹ Lē kari nní n yé ye tíyesele ari meyíkíyiki n tálē te lē ke antepuye api n símisi ye asei le. Nə alari mále nəké n n waiselē. Pinsímé ye nó we yare kəfiráa kee kuɲmaha kémee ní toré liké ha ne weesi, Kirisi yee ní we yare rimarewarəpi uké pee léeme uké nó n kpáiiilē ne nósínéfa kémee-pə.

²⁰ Li pise re nəké rísoné kə te úka úu ye fe uké mmē ke antepuye api Nléécaasimé kémee ní ma ne ukemúnjé cire fe uké kə.

²¹ Ai pisoí pee pírícúruu musí apí ne n símisi, amá Ulééca Nfaasəne mee ye pi lə, api péé ne Ulééca rinyiri n símisi.

2*Picélaa nəome*

¹ Antepuye nəome ye pee mekee Isirayeli pikó kecəpe leemele. Limecə ke picélaa nəome pəo kə meyaa nókenécəpe lontine. Inóomecélaa yee ye ne ncaai ní ka kapi tantine api kə Ucélaa yee piriyu n lə fómni ai pee ásáláú kaikai anyine pi wai.

² Pisoí meyā yé méwoo méwoo piwai kémee pi ritiki, pē nnya asei ncee riyu ari kpi.

³ Pi yé nwóónaapí nnya nnóolari kémee nnóome wa apí ne nó fe api le. Amá hái mekee-me ke Ulééca uú ne pi túhaane api akópe yenu. Pikelólé áke neni ketaa wepə.

⁴ Ulééca uú pilécaatumé pee ne u m púnne kanje. Amá kuɲmaha kuhore-i kuu pi riláupə re piké kei m pahaalē liké ha ne ketúhaaneyaa tu.

⁵ Uu kə pee kekpuretē pisoí kanje. Amá u pee tíyesele míni ame yipu ame pikópekóó nnéi kóó. Pisoí pipaha ŋmane kuú pee kanje. Nowee yee pee n yóólē te pisoí piké asei ritiki ye pikécəpe wele.

⁶ Uu kə Sotəm ne Koməari ayu ne túhaane uu a tékéé aa panse nfúrə. Lē kuú ne pepée ápi u m pakarelē nyíse re limecə kai kə pē waine.

⁷ Amá usoi use riyu kuu lə. Uyee nní Ləti yee asei m má. Unfaa kémee pikó ye pee méwoo méwoo wapisile lin meyíkíyiki mpócaai u tanaalē hái.

⁸ Uyee pee asei tikilenle un ne pikécəpe we. Mpá keyáa kéye kuú pee pimewai kópe nyáni un kə kóméi, lin pee ukumíiri yóókuselē.

⁹ Li nyísele re Upíima ye nyule lē kuu yé pipeikée kémee pepée u m pakarelē ní lese ne lē kuu yé kə pipakaréciré pő kə ketúhaaneyaa kutu rimpása.

¹⁰ Pepée mékperinkpewai ne pírípə n wai ápi kə Upíima nnanje waiselē kuu meyā kutu pasane.

Picélaa nəome pē ye akínj kópe ne píyuwélaa mále. Api ye pimécire tí ne keyómecaa-pə linánje-nanje piháikuse.

¹¹ Pilécaatumé ricuruu pee rínanje m má pin lē fe ápi ye Upíima keyu-i keyómecaa-pə linánje-nanje lē nkópe ríka símisi.

¹² Amá picélaa nəome pē ápi ye musí, pi we yare ísee ke pisoí apí n cópii piké keyáa kə. Lē kápi n nyu kapi ye lámaanke. Ísee mecə kai kə pi kónine.

¹³ Pi kə pē tikpákára waine liké ne píríkákára kapi picə n wai pi cəei. Pimela mee re piké ye metunjetéi ne mewai kópe kapi n káipinke n wai. Mékperinkpe ne nseiciré ye pi póriilenle. Nó ne pē nən n tú nən kesé n le, ai pi n láárú re pi ye nnóome nó wa.

14 Iwásánkaí ye piinipere-i wele, ápi ye kó akópe piwai kecáá kō. Pēpe ápi Ulééca ncee kēme iníjí m má kapi ye kéyu rikéraase. Memá nnáápi ye ne pi mainule. Ulééca ye anō pi wale.

15 Pi ncée sone tíyete api ncée kópe tiki api pōlu. Ncēe mmē ke Peyō uñmáne Palam uú pēe rintiki kapi tikilē. U ye pēe mewai kópe wale api u hēéle.

16 Amá Ulééca ye pēe ne umewai kópe kecáá u césile. Isee íi ye símisi, amá keminaayaha ye pēe ne mesoitē símisile ake tíyese antepu Palam úu pēe piníriki rikpá.

17 PISOI pēe wele yare nínihoi mee nín míni m má nēe ahope ke kuyō aku ye rinkpíise. Kesine píima kuñmaha-i ke Ulééca uu ketōne pi he.

18 Pi nsímé nyule hái, amá ápi pēe asei má. PISOI pinyine ye pēpe nní ncēe kópe n tikilē anipe-i ηméherēele ái kahane n nánai. Pinōōme pē ne ye fele api méwoo méwoo isoi kapi n le ne lipite pē kéyu kéraase.

19 Pi ye pi maa re pi yé tíyese api ilási kēmeé lelu, amá pē ηmaa ricuruu pin pēe kó mewai mee ye ne nkpō ní ka ilasi le. Lēle re mpa úye ye lēle u n feriyē ilasi tunle.

20 Upiima Yeesu Kirisi yee Uróyulale. Asei kecáá, in te pinyine ye u ceri api ketē nté mékperinkpe piwai ne pimécire tōlu, api kó limemáá mekeme pēpō, lipite pē mewee fale mee caailenle ame mefoí tōsu.

21 Li pēe kutōsi we re ápi kape píikai nsímései n ceraalē ne kapi yé n n céri api pēe kó isé ke Ulééca uú pēe pi m pa pitiki yá.

22 Lē kai nní pi n wa ye nyíse re meyu mmé kapi m ma ye asei le re: Kepōpi ye kúukee ake panse ake le nēe kúfōη ye mewōle-máá apéré-i pínjiri.

3

Upiima mēpeeme nsímé

1 Pinésáne kecire, titelé lírū ye ntí kam nní nó wōlu. Ne aketé kēme lale ké lē kani pinyuwe m máálē nó léisente nōké ne kemúnē sone n wailē nnya.

2 Ne la re ani nsímé ke antepuye pēe Ulééca rinyiri ne n símisi ápi pēe mekēe-me m ma ne isé ke Urópiima ne Uróyulale uu m pa, pitume api tó n téηse kecáá léise.

3 Ani kō te pISOI ye siyáa tōrō kēme sōntile piké pilipōkō n wai pin nó sēnnyi

4 api ye re: U maa re u sōnti, yei kuu pēe we? Hái ke pirósáa ápi ne n kpí, mpa yo ye wele yare kái pēe ketē kekoraane-me ní we.

5 Amá pi nyule pin ne kesu re hái ái neni-me ke Ulééca uu urinō ne ketē ne keyóme wa. Míni kēme kuu ketē lesemē uu kó míni ne ke wai.

6 Limēō kuu kó pēe tíyese míni ame yipu ame ketē fe uú ne kekecáá likó nnéi tékéé.

7 Ulééca rinō tē cire tee kó nfáani ketē ne keyómecca múlē uké ha ne nna kēme si ritékéé. Keyáa kē kuu pēpe ápi ye Ulééca m pakare ne túhaanene uké kesé pi ritékéé.

8 Amá pinésáne kecire, nsímé nse ye we kái ne n sá re nōké palei. Mmee mmú re: Keyáa kesē ye Ulééca inipere-i aηmē kúkotokú kuse le. Aηmē kúkotokú kuse pō ne kó keyáa kesē le.

9 Upiima úu nánaise uké kelenē lē kuu m ma wa yare ke pinyine api m músu. Nō kuu ne lē ninú re úu la nó unyine nfaa nké pō nnya. Amá u la re ani nōnnénéi fe ani isoi conse.

10 Upiima kekameyaa ye ha sōntile yare uyaa. Nné píima nnyine nn wai keyómecca ake pōlupō. Nna nn keyómecca-pō likó nnéi tore, ketē ne kelikó nnéi ái tore.

11 Kai nní ní we re lē ke mpa yo ai séene nnya, li pise re nōnnésē ne nōinēsoi kani n le iké asei n tikilē in kó ne Ulééca sá!

12 Lē nnya, ani nómenécire nyōonse aní ne m mé te Ulééca uké mekēe kam. Keyáa kē ke keyómecca ake nna yōsune keké tore múkú-múkú, lē nnéi lēe kekeme ní we ai nna kutoi kēme wólente.

13 Amá Ulééca ye ró maa re u yé keyómecca fale ne ketē fale wa. Nsímései mee yé ha kei n we. Ketē kē kari mé.

¹⁴ Lẽ nnya pinésáne kεcιre, lẽ kani nní m mế nnya, ani riηmóópú ani uinipεε-i n we áni ncaai nka má, nkópe nka nín kα nó τηήlẽ. Ani kα nkίηηιηε kέmεé n we.

¹⁵ Ani kō τε Urópíima ηηιηε ye tiróyu lαλε, yare κε urósáne lala ηε urómáρεcα Pαoli uu n wói. Uléεcaα yeε likεmεε mεwέεσεσhα u ηε.

¹⁶ Atelé nyē nnéi kέmεε kuu linsímé n wólu kuu ye lẽ símisi. Pisoι áπι ye nsímé mmē silō sinyine aseí fe piké kō. Πεπεε άπι líka kumúηé n nyu άπι kα pelaalẽ άπι ye πεε n kέηέεσε, aseí αά ηε πι πολυ. Ticuruu lẽ kαπι kα Uléεcaα Nsímé atelé tαρω nnéi kέmεε wai. Pimecιre kαπί ηε nkρα wέési.

¹⁷ Lẽ nnya, nό pinésáne lala mpí, nόω nní lẽ pinyuwe m máalẽ, ani nóμενécιre tí. Insá lẽ, πεπεε άπι Uléεcaα n wuru mεwai kόpe yé tíyεσε ani πι tiki ai nó lóise.

¹⁸ Amá li pise re nókέ ncée mme-i κε Uléεcaα uu íπεελέε nó n nyíσε n tikilẽ nαn ηε kέyu sí, ani kα Urópíima ηε Uróyulale Yeεsu Kirisi ceru. Uyεε ηeni ηε núpá píyει-pα mεγóπι te! Amí.

Τίτλε φοί κε Yohani uu n wói

Lελεε rítelé ntí kέμεε ní we

Kirisi pikó pē nfasimé kapí ne icélaa kópe n cókai κε Yohani uu rítelé φοί ntí wóipa. U icélaa kópe pikó pē tinyíri he re Kirisi pilaaró. Pi kesile re Kirisi úu kesoipipi, ápi akópe ncaai kpíilē te linyine, ápi lē κε akópe aa ye tó ne Uléécaá kecápe n caai kpíilē te linyine. Ai ppe wai re ái cónlē te Kirisi ukó uké isoi sone n le. Piyómeyáhaa féé pinyine ppe icélaa iyē céesi.

Lē nnya κε Yohani uu n wói ye nní: U lale icélaa iké kecíre n we uké kó aseí ripérése. Lē nnya kuu pi léise re piké icélaa iyē kapi kékoraane-mē n kó timúlú rísone (2:24).

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Uteléwale ye nyísele re u Yeesu useérakó le (1:1-4).
2. Yohani ye re pisoí piké metéi kέμεε isoi n le. Likumúnjé re Uléécaá ye metéi le. Lē kέμεε, li píse re Kirisi pikó piké nla isé n tikilē (1:5-2:17).
3. Kirisi pilaaró píima mekame nkó κε úteléwale uu nté símisi (2:18-29).
4. Uu kó Kirisi ukó mewee léise (3:1-24).
5. Iye kapi ye nnóomesimé ne nsímései ceri api kóólene (4:1-6).
6. Nala κε usoi uu ye ne nyíse re u Kirisi ukó le (4:7-21).
7. Tó fe ari nfatene kpísi arí ne akópe feriyé (5:1-21).

Nsímé mee ye nfáa n he

¹ Lελεε ppe mpá yo κε Uléécaá uu n wa kekoraane-me ní we, ari linsimé kóm, ari kó ne irónipe li yenu ari li nyáneí, ari kó ne arónipe li ca, lee nní rinóo tee ye nfáa n he.

² Sáa kέμεε kari péé wepó. Li nfáa mmē tó nyísele ari n yenu. Lē nnya kari nfáa teneciré mmē nsímé símisi, tón kó nó n yóólē.

³ Lē kari n yé ari kó kom kari kó nó yóólē te tó ne nnó tóké ripéne tón ne kesé tó ne Sáa ne Ukepípi Yeesu Kirisi kupéneco kέμέé we.

⁴ Tóké ne mpóonare m má ne kétó-pó nnya kari tirócuruu lē wai.

Uléécaá ye metéi le

⁵ Nsímé κε Yeesu Kirisi uu ní ma ari n kóm tón kó n yóólē ye mmú re: Uléécaá ye metéi le, kuymaha kúka áku ukemeé we.

⁶ Tón m maa re tó ne Uléécaá ye pénelē, tón kó ppe kuymaha pikéi wai, tó pinóome le, ári nsímései tikilē.

⁷ Amá in te metéi kέμεε kari sone, yare κε Uléécaá uu nní metéi kέμεε ní we, li yé tíyese tó ne piróco arí m pénelē, Ukepípi Yeesu menyé ame ppe mpá arókópe áye ró heere.

⁸ Tón ye m maa re ári akópe má, merócíre kari fómni, nsímései rín keróméé we.

⁹ Tón ye arókópe n yámne, u yé ró a sárei, uu kó ntócaai nnéi ró heere. Likumúnjé re Uléécaá ye aseí ute le. U ye mpá yo wale lin kecíre we.

¹⁰ Tón ye n kesi re ári akópe áka wailē, tó Uléécaá kpísile yare unóome, ai ppe nyíse re unsímé rín keróméé we.

2

¹ Sinéwá! Ne rítelé ntí nó wólule re áni kape akópe n wai. Amá in te unyine ye akópe wa, uké n nyu re tó Sáa Uléécaá kέμεε-pó usíméyóó mále. Uyee aseí ute Yeesu Kirisi.

² Uyee uricuruu kpísi uu arókópe kecáá he yare inyóonsesee re Uléécaá uké arókópe ró sárei úú ne keté nnéi pisoí akó péne uu sárei.

Isé fale

³ Tón Uléécaá isé rísone m múilē, li nyíse re tó u nyule.

⁴ Usoi nkó yee ye mí maa re: “Ne u cerile” úu ye kó ppe uisé rimúlú ye unóome le, nsímései rín ukeméé we.

⁵ Amá usoi nkó yee unsímé mí múílě ye nyísele re u u lala ne kefa kесе. Lelее ye nyíse re tó ne Uléecaa ye pénelenle.

⁶ Li pise re usoi nkó yee ye mí maa re tó ne Uléecaa ye pénelenle, unsē nké kó n nyamí yare ke Yeesu nsē ní ppe ní nyamí meco.

⁷ Pinésáne lala kecire, ái isé fale kam nó wólu, amá isé kpure ye nyi kani kékoraane-me ní yosí. Isé kpure iyee nní rinóo kani pikóme mí masí.

⁸ Mπά ne lě, li kó ppe isé fale le yee Kirisi kémee ne nókenémee n nyíselě te aseí ye nye. Lelее re kuḡmaha ye tómpale, metéi sei pó ne kó pilomme masile.

⁹ Nkó yee m músu re metéi kéméé kuú we, un kó ppe uuco ipuri yulu ye kó kuḡmaha kéméé wele.

¹⁰ Nkó yee uuco ní la ye metéi kéméé wele, líka ái ye u lóise.

¹¹ Amá nkó yee uuco ipuri n yúlu ye kuḡmaha kéméé wele. Kuḡmaha kéméé kuu sóne aku u nyiinse úu ppe nyu méye kuu sí.

¹² Nό sinéwá! Ne rítelé ntí nó wólule ké nó léise re Uléecaa ye Yeesu Kirisi rinyiri nnya nóanékópe nó sáreile.

¹³ Nό pinésáa! Ne nó léisele re nó uyee hái kékoraane-me ní we nyule. Nό pikpére ne pinmáne, ne nó léisele re nó ukpááree Setani feriyele.

¹⁴ Nό sinépipi! Ne nó léisele re nó Sáa nyule. Nό pinésáa, ne nó léisele re nó uyee hái kékoraane-me ní we nyule. Nό pikpére ne pinmáne, ne nó léisele re nó páápúle. Uléecaa Nsímé ye nókenéméé wele, ani kó ukpááree Setani feriyele.

¹⁵ Ani kape ketē nké née kelikó n la. Uye un ke n la, úu yé kó fe uké ppe Sáa n la.

¹⁶ Ketē kecáa líkó ye nní: pikáipinkee ke usoi uu m má ne lě ke uinipee ii n nyáni kuu ní la uké m má, née lě kuu m má un ne rikókori wai. Lě nnéi ye ketē nté líkó le, ái Sáa kémee kai léeri.

¹⁷ Ketē ye tósule, limeco ke kelikó ke pisoi api n káipinkee póo kó tósu. Amá nkó yee Uléecaa mela n wai ye mπά píyei nfáa mále.

Kirisi ulaaró

¹⁸ Nό sinépipi! Ituḡe tóroo ye tulle. Nó kó te Kirisi ulaaró ye wemele. Kirisi pilaaró ye nkpeni kulúí leemele, non kó nyu re ituḡe tóroo ye tulle.

¹⁹ Kerócópe ke lipite pē api léeme, amá ápi ppe pirókó. Pin ppe pirókó, pi yé ppe keróméé tone. Amá kapi nní ní tómpo nnya, li nyísele re pinnéi mmē kémee úka úu ppe urókó.

²⁰ Amá Uléecaa ye nó Nfáasone hele yare kapi ye usoi riyu kecáa mékpo n kóonu *, ani ppe nónnénéi nsímései n nyu.

²¹ Lě nnya, ái re nsímései káni nyu nnya kam nó wólu, amá ne meyíkíyiki nó wólu re nó nsímései nyu nnya. Nó kó nyule re nnóome níka rín ye nsímései kémee léeme.

²² Wóo unóome, kái ppe uyee n késu re ái Yeesu ke Uléecaa uu wée? Kirisi ulaaró lo. Sáa ne Ukepipi keté kuu yúlu.

²³ Asei kecáa, nkó yee Uléecaa Kepipi ní ye úu kó Sáa Uléecaa nyu. Nkó yee Uléecaa Kepipi n ḡmurei ye kó Sáa Uléecaa ḡmureile.

²⁴ Lě nnya, ani tíye nsímé mmē kani hái kékoraane-me n kó nké nókenémee n we. In te nsímé mmē kani hái kékoraane-me n kó ye nókenéméé we, nó ne Uléecaa Kepipi ne Sáa Uléecaa yé ripéne aní n we pise.

²⁵ Lě ke Kirisi uu n yekei re u yé ró he lee nní nfáa teneciré.

²⁶ Pppee n náási piké nó fóm kecáa nsímé kam nó wólu.

* 2:20 Luki 7:46

²⁷ Nfáasɔne mmɛ ke Uléecaa uu nɔ́ n he ye nókɛnémeɛ wele. Lɛ nnya, ái nkpáni pise re piké kɔ nɔ́ picélaa rikpá. N yé mpá yo nó céesi yare kai m pise, nnóme rín keméɛ we. Lɛ nnya, ani lɛ ke Nfáasɔne nn nó n céesi wa, lelee re ani Kirisi kupéneɔ kɛméɛ n we.

²⁸ Nɔ́ sinépipi! Ani Kirisi kupéneɔ kɛméɛ n we. Un píyei n ka ari peé ne tirópó n we, isei fi yé ró wa.

²⁹ Nɔn n nyu re Kirisi ye aseɛ ute le, ani kɔ n nyu re nkó yeɛ nsímései n tíkilɛ ye Uléecaa kepipi le.

3

Uléecaa sipipi kecáá nstmé

¹ Ani yɛ lɛ ke Sáa Uléecaa uu meýíkíyiki ró n la api ye ne ró séi re Uléecaa sipipi! Tɔ kɔ mesei lɛ le. Ketɛ nté pikó ápi Uléecaa céri. Lɛ nnya kápi kɔ tɔ́ nyu.

² Pinésáne lala kecire! Tɔ nkpéni Uléecaa sipipi le. Ai kahanɛ isoi iyɛ karí masí kepire n wene n nyíse. Amá nse kari pee nyu re Yeesu Kirisi un píyei m peeme, tó ha ne menyíne u n we ari pee u yenu yare kuu meýíkíyiki n we.

³ Nkó yeɛ lɛ ne kefa keɛ n tálɛ yèè umecire n cápínele uú wole cáká-cáká yare ke uyɛ Upiima uu n we cáká-cáká meɔ.

⁴ Nkó yeɛ akópe n wai úu Uléecaa isé tíkilɛ. Lɛ nnya, akópe piwai ye isé piló le.

⁵ Nɔ kɔ pee nyu re Yeesu Kirisi ye ka re uké písoi akópe-i lese, uricuruu úu akópe áka má.

⁶ Lɛ nnya, nkó ne Yeesu Kirisi pee m pénelɛ úu ye akópe n wai. Nkó yeɛ akópe n wai úu u yenaalɛ, úu kɔ u nyu.

⁷ Nɔ́ sinépipi, áni kape tíye unyine uké nó fóm. Nkó yeɛ n wai yare kai m pise ye aseɛ tikilenle yare ke Yeesu Kirisi pɔ́ kɔ aseɛ n tíkilɛ meɔ.

⁸ Nkó yeɛ akópe piwai ne kéyu m mahani ye kuníri ukó le. Kuníri kpee hái kékoraane-me akópe wairi. Lɛ nnya ke Uléecaa Kepipi akɛ ketɛ kecáá ka re keké kuníri liwai-wai ritékéé.

⁹ Nkó yeɛ m pansɛ Uléecaa kepipi yèè akópe piwai riyále re Uléecaa Nfaa ye ukeméɛ we nnya. Kuu Uléecaa kepipi nnya, úu yé fe uké akópe piwai n nɔ́lɛ.

¹⁰ Nkó yeɛ úu aseɛ n tíkilɛ néɛ úu umáreɔ n la úu Uléecaa ukó. Kei kapi ye ne Uléecaa kepipi ne kuníri kepipi ceri api kóólene.

Uléecaa sipipi mecɔpecire pilakaane nstmé

¹¹ Tinó tɛ kani hái kékoraane-me n kó ye ntí re: Tɔké merócɔpecire n lakaane.

¹² Ari kape Kayee meɔ n we. U pee ukpááree Setani ukó le, uu uumareɔ pá. Yo nnya kuu u ripá? Kayee ricuruu liwai-wai ái peé nyamí, amá uumareɔ líkɔ pɔ́on n nyamí.

¹³ Pimáreɔ, ái kape píri nó wa re ketɛ nté písoi ye nɔ́inépurí yulu nnya.

¹⁴ Tɔ nyule re tɔ pee kpuwaalenle, ari nkpéni nfáa yenu. Kari pirómáreɔ n la nnya kari lɛ nyu. Nkó yeɛ úu umáreɔ n la ye kpuwaalenle.

¹⁵ Usoi nkó yeɛ umáreɔ ipuri n yúlu ye usoikó le. Nɔ kɔ pee nyu re usoikó úka úu uisoi kɛmeɛ ketóne má uké ne nfáa teneciré yé.

¹⁶ Yeesu Kirisi ye unfaa kpísile uu tɔ́ nnya he arí ne ceru re lɛ kapi ye séɛ re nla. Li pise re tɔ́kɛ kɔ ntáfáa kpísi ari pirómáreɔ nnya he.

¹⁷ Usoi nkó yeɛ m má, un nkpéni umáreɔ n yɛ úu líka má, uú ne ukéfa u pésu, íye kuu yé peé maa re uyɛ ye Uléecaa lalɛ?

¹⁸ Nɔ́ sinéwá, ári kape ye nnóosimé nmanɛ ne nla nyíse. Amá tɔké ye meýíkíyiki mewai wa ne aseɛ líké nyíse re tɔ nla mále.

Tɔké ne nkíhniye Uléecaa keyu-i n we

¹⁹ Kei kari yé ne n céri re tɔ nsímései pite le ye lɛ. Lɛlee yé kɔ tíyese arí ne tirópó Uléecaa keyu-i n we.

²⁰ Asei kecáá, nípá lin ne sirófa kémee ró n túhaane re to akópe wale, Uléecaa ye sirófa fele un kó nípá yo nyu.

²¹ Pinésáne, in te líka ái ne sirófa kémee ró túhaane re to akópe wa, tirópóo karí ne Uléecaa keyu-i we.

²² Kari uisé m múlĩ tòn kó lelee ne u n sá wai nnya, to ye tòn yo mpuri u m pise, to ye ukemee li yenle.

²³ Uisé iyee nnyí re tóké ne Ukepipi Yeesu Kirisi kefa tene ari kó n lakaane yare kuu isé ró m pa.

²⁴ Nkó yee uisé iyē n tĩkilē ne Uléecaa ye pénélenle un ne we, Uléecaa pónn kó ukeméé we. Unfaasone kuu ró n he mee ró nyíselē te to pénélenle tòn ne we.

4

Iye kapi ye ne Uléecaa Nfaasone ceri?

¹ Pinésáne lala kecire, áni kape ye mese ne mese pē nnéi pree ye m pólólē te Uléecaa Nfaasone ye pikeméé wele nkó ηmurei. Amá ani ye pi peē kelenne ani yenu re li nsímései nēe ái nsímései. Asei kecáá, antepuye nōome ye ketē kecáá kulúí leemele.

² Lē kani yéé ne n céri re Uléecaa Nfaasone ye unyine kéméé we ye nní: Uye un tinhaa re Yeesu Kirisi ye pansela kesoi pipi uú ne ketē nté weri, li nyíse re Nfáasone ye ukeméé wele.

³ Nkó yee úu ye lē tinhaa ye nyísele re Nfáasone nín ukeméé we, amá Kirisi ulaaró yee u te. Nó kó te u weme. Ticurruu u ketē kecáá pikáme masile.

⁴ Amá nó sinéwá, nó ne Uléecaa pikó le, nó kó antepuye nōome feriyele. Nfáasone mee nókenémee ní we ye Kirisi ulaaró fele.

⁵ Pinóome pree ketē nté pikó le. Lē nnya kapi ketē nté pikó mecó símisi, pē pin kó kutu pi colē.

⁶ Amá tó ne Uléecaa pikó le. Nkó yee Uléecaa n nyu yee ye kutu tó rico. Amá nkó yee úu Uléecaa ukó, úu ye kutu tó rico. Lē kari ye ne ceri kei ke nsímései Nfaasone nn ní we ne kei ke nnóome nn ní we.

Uléecaa ye nla le

⁷ Pinésáne lala kecire, Uléecaa kémee ke nla nn léeri. Lē nnya, li pise re tóké n lakaane. Usoi nkó yee uucó ní la ye Uléecaa ukó le un kó Uléecaa nyu.

⁸ Uléecaa ye nla le. Nkó yee úu uucó ní la úu Uléecaa céri.

⁹ Uléecaa ye Ukepipi cireníne ketē kecáá tummeele re keké nfáa fale ró he. Lē kuú ne nyíse re u ró lale.

¹⁰ Nla mmē ne ne mmpehē le. Ai tóo Uléecaa la, amá uyee tó la uu pree Ukepipi tumti ake kemecire kpísi ake aróképe kecáá he yare inyóonseseē aké ne aróképe ró sárei.

¹¹ Pinésáne lala kecire, in te lē ke Uléecaa uu ró la, li pise re tóké kó n lakaane.

¹² Uka úu Uléecaa yénaalē. Amá tòn n lakaane, tó ne Uléecaa ye pénélenle un keróméé we, unla nn kó kerómee yipaalē.

¹³ Uléecaa ye Unfaasone ró hele. Lelee ye nyíse re to ukeméé wele uyē un kó tó kéméé we.

¹⁴ Tó ne yenle ari kó n símisi re Saa ye Kepipi ketē kecáá tummeele re keké pisoi ayu ló.

¹⁵ Uye un n ceri un tinhaa re Yeesu ye Uléecaa Kepipi le, li nyísele re liute uyē ne Uléecaa ye pénélenle un ne Uléecaa kéméé we Uléecaa pónn kó ukeméé we.

¹⁶ Tó ne yenle ari céru re Uléecaa ye ró lale arí ne kefa tene.

Uléecaa ye nla le. Nkó yee nla m má ne Uléecaa ye pénélenle pin ne we, Uléecaa un ukeméé we, uyē un kó Uléecaa kéméé we.

¹⁷ Tòn nla m má ne nketó-pó, tó fe arí ha keyáa kē ke Uléecaa uú ne ró ní túhaanene ne tirópóo n we, ke irósoi kari ketē nté ní le ii Kirisi ikó mecó ní we nnya.

¹⁸ Nkó yee níla m má úu ye iwame n wai. Nla mee ní we ne nketo-pò yèè iwame lakasele. Iwame yèè nyísele re usoi kewuu ye túúni re pi yé kutu u ripasa. Lẽ nnya, nkó ke iwame ii ní we nla rín nyamí ne nketo-pò.

¹⁹ Amá in tóò, tò Ulééca lalè re uyee mefoí ró la nnya.

²⁰ Uye un m maa re: “Né Ulééca lalè”, un kò ppe uusoicò ipuri yulu, liute ye unòome le. Nkó yee úu usoiicò kuu n nyáni ní la úu yé fe uké Ulééca kúu n nyáni n la.

²¹ Kirisi ye kò ppe isé ró hele re nkó yee Ulééca ní la uké kò uusoicò n la.

5

Nfatene mee rínanje kapi ye ne n feriyè

¹ Nkó yee ne kefa n tene re Yeesu ke Ulééca uu wée ye Ulééca kepipi le. Nkó yee usáa ní la yèè kò usáa siwā n lalè.

² Tòn Ulééca n la, tòn kò uisé n tikilè kai yé nyíse re tò Ulééca siwā lalè.

³ Ulééca isé pimúlè kémee kai ye nyíse re usoi ye Ulééca lalè. Uisé ii kò ppe páápú.

⁴ Mpá Ulééca kepipi kéye ye ketè kecáá líkò rínanje feriyèle. Ntófatenè nnya kake ye feriyè.

⁵ Wóo ye fe uu ketè kecáá líkò feriyè, insá uyee ne kefa n tene re Yeesu yee Ulééca Kepipi?

Yeesu kecáá aseéra pilesè nsímé

⁶ Yeesu Kirisi yee ketè kecáá ka ne míni ne ménye. Ai míni ñmane kuú ne ka, amá míni ne ménye kuú ne ka. Nfáasone mee lè símisi. Nfáasone mee nsímései ute.

⁷ Lẽ nnya, píseérakó ye pitaani le:

⁸ Pperee nní Nfáasone ne míni ne ménye. Piketaani ye kò ñmureile re nsímései ye mu.

⁹ Psoi yèè aseéra lesele ari ñmurei. Ulééca rinòo kuu rinháa ye kò ppe lè fele. Uyee Ukepipi kecáá aseéra lese.

¹⁰ Nkó yee Ulééca Kepipi ne kefa n tenelè ye aseéra nyè ukéfa-i yekeilenle. Nkó yee úu ne kefa n tene ye waise re Ulééca ye unòome le, kúu rinòo tẽ ke Ulééca uu Ukepipi kecáá rinháa ne kefa n tene nnya.

¹¹ Ulééca ye nfáa teneciré ró hele. Ukepipi kémee ke nfáa mmē ní we.

¹² Nkó yee Ulééca Kepipi kē n nyu ye nfáa teneciré mále. Nkó yee úu Kepipi kē m má úu kò nfáa teneciré má.

Nfáa teneciré kecáá nsímé

¹³ Nó mpí nó nní Ulééca Kepipi ne kefa n tenelè, nó kam títelé tẽ wòipò re ani ceri re nó nfáa teneciré mále.

¹⁴ Tòn ne Ulééca n tálè, tòn yo umela kémee u m pise, u ye ne ró kónle.

¹⁵ Tòn n nyu re mpá yo kari u pise u ye ne ró kónle, tò kò nyule re tò lè kari u m pise piyéne masile.

¹⁶ Usoi un umárecò n yè un akópe nyee áa ye ne nkpò ní ka n wai, uké ukécaá Ulééca yáasi uké nfáa u he. Pperee ye akópe nyee áa ye ne nkpò ní ka n wa ñmane kecáá kam te piké ye Ulééca yáasi. Akópe anyine yèè ne nkpò kale. Ai pperee ye akópe nyee ye ne nkpò ní ka n wa kecáá kam te ani ye yáasi.

¹⁷ Mpá mewai kópe méye ye akópe le. Amá ái akópe nnéi nyee ye ne nkpò ka.

¹⁸ Tò nyule re usoi nkó yee Ulééca kewā úu ye akópe n wai. Ulééca Kepipi yèè kericuruu kecáá m pailenle, ukpááree Setani úu ye ke rica.

¹⁹ Tò nyule re tó ne Ulééca pikó le, ketè nnéi pikó pòon ukpááree Setani nnanje-i pansente.

²⁰ Tò kò nyule re Ulééca Kepipi ye kale ake mesòhò ró he tóké ye ne Ulééca yíkíyiki céri. Ukepipi Yeesu Kirisi kee tó ne Ulééca yíkíyiki uyè tipéne tòn ne we. Yeesu Kirisi uyee Ulééca yíkíyiki. Uyee nfáa teneciré.

²¹ Nó sinéwá, ani nómenécíre ne piléé tí.

Τίτλε λίρū κε Yohani uu n wói

Lελεε ρίτελέ ντί κέμεε ρί we

Τίτλε λίρū κε Yohani uu n wói ye ρίτελέ λε κε Yohani uu "Unósi" κε Uléécaá uu n wée ne usipipi n wólu. Picó ye músu re li yé Uléécaá icápine ne ikemee pikó kuú ne máne. Li rikemee nyísele lē kapi yé ne picélaa nōome n sōne.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Uteléwale ye pepere ρίτελέ ντί n kέéni símisile re piké nsímései ne ríla kέmeε isoi n le (1-6).
2. U re pisoι piké ne pepere Uléécaá icélaa memíi n céesi pimεcire tí (7-11).
3. Uléécaá icápine inyine pikó iyáhaa kuu pē kuu nté n wólu palē (12-13).

Iyáhaa

¹ Né Yeesu Uléécaá icápine uwéése, née pō Kiriya κε Uléécaá uu n wée ne sipópipi kam rí la ne kefa kece ρίτελέ ντί wólu. Ai menécíre née nó la, amá mpí nnéi peε nnésímései n nyu ye kō nó lalē.

² Tō nó lalē re nsímései ye keróméé we nnya. Mesére knn yé kō keróméé n we. Ne nó yáasi!

³ Sáa Uléécaá ne Ukepipi Yeesu Kirisi yé ípeelée ró nyíse, api nfanare ró nyíse api kō nkíηniηe ró he tóké ne aseí ne ríla kέmeε m pénélē.

Nsímései ne ríla kecáá nsímé

⁴ Kam n yé te sipówā kecape sinyine ye nsímései tikilenle yare κε Sáa Uléécaá uu rinóó ró n he mecō, li meýánsei né larisile.

⁵ Ne nkpéni pō Kiriya pise re tóké n lakaane. Ai isé fale kam wólu nen pó pápōlē. Isé iyē kari hái kékoraane-me rí yōsí ye nyi.

⁶ Nla ye pise re toké Uléécaá isé n tikilē tōn ne sōne. Kei ye isé iyē kari yé n tíkilē tōn ne sōne yare kuu kékoraane-me ró n céesi.

⁷ Pinóome kulúí ye ketē kecáá lonaalenle pin kesu re Yeesu Kirisi úu panse kesoi pipi yíkíyiki uú ne ketē kecáá weri. Kei kapi ye ne ceri re uyee lē n wai ye unóome le un kō Kirisi ulgarō.

⁸ Lē nnya, ani nómenécíre tí rísone, áni kape ne pirókei nnéi kari n wa kulaa m paa nnya. Amá ani liihεe nnéi yōsí.

⁹ Nkó yee úu Kirisi icélaa m múlīlē uké iketō ηmane ne m pālē, un peε fáauselē, úu Uléécaá kupéneco kέmeé we. Nkó yee Kirisi icélaa m múlīlē ye Sáa Uléécaá ne Ukepipi ηmureile.

¹⁰ Uye un nókenéméé n ka unsá icélaa iyē ne n hapō, áni kape nókenéyo-i u yōsí, áni kape kō u yáasi ricuruu.

¹¹ Uye un u n yáasi, li wa yare u ne uyē peε kesē umεwai kópe mē kέmeé we.

Nsímé tōrō

¹² Ne nsímé meýā mále ké nó símisi, amá ám la ké neni ρίτελέ ne kέwale ne lē wa. Ne lalē ké nókenéméé hapō ari peé n nyáneine nen ne nó símisi tóké ne mpónare m má ne kétō-pō nnya.

¹³ Upóyínōsi κε Uléécaá uu n wée siwā pō ne kō pó yáhaapa.

Títelé táánũ ke Yohani uu n wói

Léle rítelé ntí kémee ní we

Utisi unyine kapi ye n sée re Kayusi ke Yohani uu rítelé ntí wói. Ari ukecáá nkó nka nyu, insá kuu Nléécaasimé ne aseí n tíkile ñmané. Umewee ye ne Tiyotirefu mekó kóólelenle. Tiyotirefu ye icápine kémee úyukóó unyine le ke Yohani uu n kési.

Ifaaci iyé mekériine ye mmé:

1. Uteléwale ye Kayusi pakarente, aseí kuu n tíkile ne pikei kuu Kirisi pikó n wapisi nnya (1-8).
2. Tiyotirefu nsé ye nfasimé u tanaalenle (9-10).
3. U Temetiriisi isoi sone nkó símisile (11-12).
4. U símaapó re u yé pi rilóólú uu kó iyáhaa pi papó (13-15).

Iyáhaa

¹ Né Uléécaá icápine uwéése, née pó Kayusi kam ní la ne kefa ke se rítelé ntí wólu.

² Unésáne lala keciré, ne welu re póké mpa yo kémee keyu n sí póké kó isare n láarú yare kaa nní Uléécaá ncee kémee keyu n sí meco.

³ Pirómárecó pinyine ye nté kale api né símisi re nsímései ye kepóméé wele, pón kó nsone n tíkile. Li rinékín ñinukusele meýíkíyiki.

⁴ Líka áí ye rinékín ñinukuse ai tósu kam yé ní kó te sinéwá ye aseí tíkile.

Kayusi ye aseí tíkilenle

⁵ Unésáne lala keciré, pó ye pón yo n yekei re pó wa, pó ye nyísele re pó aseí ute le áá ne Kirisi pikó li wai, mpa pin kucóyu pikó.

⁶ Pi Uléécaá icápine pikó keyu-i nla kaa pi n nyíse kecáá símisile. Pón n fe pón pi n lé yare kai Uléécaá kémee m píse piké ne pincee rinóh, li nyamle.

⁷ Upiima pikei nnya kapi ncee tíkile. Api pepere ápi Uléécaá n nyu anipe-i líka yósi.

⁸ Lé nnya kai píse re tóké lipite pē lé, tó ne pē tóké ne kesé nsímései n yóólē nnya.

Tiyotirefu ne Temetiriisi

⁹ Ne Uléécaá icápine pikó kételépi wóile. Amá Tiyotirefu yee íyukóó picó kecóre ní la úu ró yósi.

¹⁰ Lé nnya, nen ha píyei n hapó, ne mewai kuu n wapisi un kó kerócaá nsímé kópe símaanke keenkeene. Lé áí nkpáni u tu. Uu ye kusáne pimárecó pē n sónaapó wa, úu ye kó ñmurei re pepere piwai ní la piké wa, uu kó pē Uléécaá icápine-i pi lese.

¹¹ Unésáne lala keciré, kape ye ne líkópe piwai yíraane, amá a ye ne lisone yíraane. Nkó yee lisone n wai ye Uléécaá ukó le, nkó yee akópe n wai úu Uléécaá nyu.

¹² Mpa úye ye símisi re Temetiriisi ye isoi sone lele, hái ricuruu nsímései mee ukeméé ní we ye nyísele re u isoi sone lele. Tó ne kó ukecáá lé símisile. Pó kó nyu re lé kari ukecáá ní símisi ye aseí le.

Iyáhaa tóró

¹³ Ne nsímé meýá mále ké pó wóipó, amá ám la ké rítelé ne kéwale ne lé wa.

¹⁴ Ne lalé ké nfáani pó yé, ari pē n nyáneine tón ne símisi.

¹⁵ A ne nkíññe n we.

Pipósáne re ké pó yáási. A pirósáne yáási, aa pinnéi mpa úye uiyáhaa u pa.

Τίτλεέ κε Yuuti uu n wói

Lελεε ρίτελέ ντί κέμεε ρί we

Kirisi pikó nnéi κε Yuuti ritelé ντί arí ne mánε. Tinsímé ne Piyεε ritelé lírū nkó ye lalε nké nse. Pεpεε icélaa nάome n céési pin nsé kópe sόne kuú ne atopi wai.

Ifaaci iyē mekériine ye mmé:

1. Lελεε ρίτελέ ντί κέμεε ρί we (1-2).
2. Pεpεε icélaa nάome m pásii nkó (3-16).
3. U Kirisi pikó ikari kpáselenle re piké ríla ne nfatene kέmeé n ημόópυλῆ (17-23).
4. Uléεcaa yeε ipakare te (24-25).

Iyáhaa

¹ Née Yeesu Kirisi ukeikó ne Yakupu uwā kapi ye n sée re Yuuti. Nó mpí κε Sáa Uléεcaa uu nní ρί sée kam τίτελέ wólu. U nó lalε uu Yeesu Kirisi anipe-i nó wai re uké nókenécáa m paílῆ.

² Uléεcaa uké nfanare nó nyíse uu kó nkínηnιe nó he uu kó meγá nó n la.

Pεpεε nnάomesimé n céési kecáa nkó

³ Pinésáne lala kecire, ne peé lalε kέ lῆ κε Uléεcaa uu kesé tó ne nnó ayu n lo kecáa ρίτελέ nó wóipó. Ne nkpéni yé te li meγíkíyiki pise re kέ nní nó wói kέ ne nfatene atopi kέmeε nó n ημόópυσελῆ. Uléεcaa ye mecíreníηe nsímé mmῆ κε upikó apí ne kefa n tene pamεle.

⁴ Ai líka nnya kam lῆ símisi, simúnῆ kópe pisoι pinyine ye riséé ne nó cóhanelenle. Pi Uléεcaa ipεeléε waisεle yare ncée kuu pi he re piké mεwai kópe ne piripó n wai. Urócélaa cireníηe ne Urópiima Yeesu Kirisi kapi lῆ yulu. Háι meκεε-me kai wólaalῆ te akpanii nyεε pilikó.

⁵ Mpá kani nní pinyuwe m máalῆ, ne la kέ nó léise re Upíima ye pεε meκεε Isirayεeli pikó riyu lóle Esipiti ketῆ kecáa, amá uu pεε limemáa tíyεse pεpεε apí pikεcōpe ne kefa u n tenelῆ apí kpíni.

⁶ Piléεcaatumε pinyine ye peé ne Uléεcaa wóasile re ketóne ke-i kuu pi n tónse áke ne pi risá, apí pεε pimεcire ketóne conse. U kó pῆ kuηmaha kemεε-pó tonselenle pin mesére pahaalῆ líké ha ne keyáa kῆ kuu pitúhaane pi n sónti tu.

⁷ Ani Sotam kuyu ne Komōari kukó ne ayu nyεε ne a n kólῆ nkó léise. Piléεcaatumε mecō mmé κε kei pikó apí pεε méwoo méwoo wai. Apí n la pitisi ne pitisicō piké n sói. Lῆ nnya κε Uléεcaa uu kutu pi ripasa uu nna tenεciré kέmeε pi sápo. U lῆ wale re mῆpá úye uké kei yῆ uké ne umεcire tí.

⁸ Lῆ κε pεpεε nní ne nó n cóhanelῆ póo kó we. Simúnῆ kópe sin pi n leεme, apí pεε piipíηe lilala ne pimεcire mékperinkpe n wai, apí kó Upíima nnaηe waiselῆ, pin keyómecaa-pó linanηe-nanηe lámaankεε.

⁹ Moisi ye pεε kpule, Uléεcaatumε wéése Misεeli ne Setani apí ukecáa cῆηesi. Pi pεε pásainεle re wóo yé u kpísi. Mpá ne lῆ, Uléεcaatumε wéése Misεeli ricuruu úu kaha uké Setani lámaankεε. Amá nse kuu u maa re: Upíima uké kutu pó ripasa.

¹⁰ Amá pisoι pῆ póo, lῆ aseí kápi n nyu kapi ye lámaankεε. Lῆ kapi isεε mecō méwoo n nyu leε pi kopaalῆ.

¹¹ Iwe kapi topori! Kayεε ncee ncō kapi tíkilῆ. Siwóo nnya kapi pimεcire kpísi apí mpólecee tikise Palam mecō. Kapí ne Uléεcaa n kénηne yare κε Koree uu n wa mecō nnya kai pi ritékéé.

¹² Kei kani ye n cápine re nóké memáreco iluke li, pεpεε ye nórinéyu kpu. Kei κε pῆ apí ye pimεla anyá súkei, apí ne úka kutu cólῆ. Pi we yare ahope κε kuyo aku n kpáúῆ. Pi kó wele

yare kulée nkú kpee áku ye m mári, nǎ́ lin kuimarētunje n tu. Pin ku n wehe, meté kaku pree lē kpu.

¹³ Mínimaa kémee ániwalé pape-pape kapí ne menyíne we. Pi ye pimewai kópe lesele api yánesi yare ke ániwalé aa ye míni kuwálé ní yánesi. Pi kó wele yare awárepi nyee méwoo n sónesi. Lē nnya ke Ulééca uu kuḡmaha píima-i ketóne pi he re piké kei mesére n tū.

¹⁴ Pirókpure kémee, Enóki ye Atam siyase kémee kunai sééi-sééi ukó le. U hái mekke-me písoi pē kecáa maa re: Upíima ye weméle ne upileecaatumē kulúí

¹⁵ piké ne písoi nnéi túhaane. U yé piwaikópékó akópe pa, mewai kópe nnéi kapi n wa nnya. U yé kó pikópékó pree áyu n wéési alē kapi u n lámaankēe kecáa akópe pi pa.

¹⁶ Písoi pinyine ye pi pree mesére n ḡmúlaankēe. Ai pikai pi láárú. Pilikáipi-káipi kapi ye wa. Pi ní-yuwélaasimé símaankēele pin ne písoi kahaankēe re piké linyine pikemee yé nnya.

Kirisi pikó nsē kecáa nsímé

¹⁷ Amá nǎ́ pinésáne lala kecire, nóoké ye nsímé ke Urópiima Yeesu Kirisi pitumē api mekke-me nó rin-yóó léise.

¹⁸ Pi ye pree nó n yóólē te: Itunje tǎrǎo kumúnjé kun n tu, pinyine pree písoi n sénnyi yé kam, api yéé pilikáipi-káipi nnya Ulééca wuri.

¹⁹ Pēpēe pikóólentene písoi kecōpe tanaalē. Lē ke piricuruu api m músu ḡmane kapi wai. Ulééca Nfaa ḡn pikeméé we.

²⁰ Amá nǎ́ pinésáne lala kecire, nóoké nómenécire n ḡmóópúselē nǎn nfatene sǎne ke Nfáasǎne nn nó ní he nnaḡe ne keyóme yáási.

²¹ Ani Ulééca nla kéméé n we nǎn mé te Urópiima Yeesu Kirisi yé unfanare nnya nfáa teneciré nó he.

²² Ani ye pēpēe ne ní we pin tíru íwe té.

²³ Ani piayu lǎo ani nna teneciré-i pi lese. Ani ye kó picǎo íwe té. Amá ani nómenécire tí, áni kape ye pilikó líka ne rikǎo, aí ne pimelape ke pimewai kópe ame m póriinkēe péne.

Ipakare tǎrǎo

²⁴ Ulééca ye ḡnaḡe mále uké ne nó n léraalē áni yé pikai loó, uké kó ne kei káni yé ha akópe m má nó ha, aí kó nó n láárú aní ha ne umeyǎopi kémee u yenu.

²⁵ Uyee Ulééca Cireníḡe, uyee ne Urópiima Yeesu Kirisi ritiki uú ne aróyu lǎlu. Kái ne nǎ́ píyei-me n kpiime ne neni-me ne nǎ́ píyei-pǎo, uyee nímule ne ríyu ne ḡnaḡe ne meýǎopi mesére te! Amí!

Yohani Meyene

Lelɛ rítelɛ ntí kɛmɛ rí we

Yohani yee rítelɛ ntí wói. Kumúnjé kpe-i kuu rítelɛ ntí rí wólu, míni kepáápáá ketɛ kɛ kapi ye n sée re Patimɔsi-i kuú pɛé we. Pɛɛ mɛkɛɛ Asii keteni-i, kuwélé kunyine-i kake ketuɛleemɛ-mɛ we. Kumúnjé kpe-i ke Rɔm uyɔɔpi uú pɛɛ Kirisi pikó wéékusɛlɛ. Uléécáa icápine iseei inyine kuu rítelɛ wólu. Méyene kulúí ke Yohani uu n yénti tɛ Yeesu ne upikó ye mɛwai kópe linaɲe-naɲe feriyɛ ne kɛtɔ-pɔ nkó ke méyene mɛ amɛ símisi.

Ifaaci iyɛ mɛkériine ye mmé:

1. Yohani ye umɛcirɛ lesɛ uu nyíse re u Kirisi yee nkɔ kɛmɛ n yisi utumɛ le (1:1-8).
2. Atelɛ aseɛi kapi Uléécáa icápine yee pɛɛ mɛkɛɛ Asii keteni-i rí we n wói (1-3).
3. Yeesu ye mɛwai kópe linaɲe-naɲe feriyɛ (4-20).
4. Ketɛ fale ke Uléécáa uu pilésɛmɛ rí la kai áyu tɔrɔɔ kɛmɛé ne máne: lelɛ keyómɛcáa fale ne ketɛ fale ne Yerusalem fale (21-22).

Yeesu ye umɛcirɛ Yohani nyíse

¹ Méyene ke Uléécáa uu Yeesu Kirisi n yéneise re uké upikeikó lelɛ nfáani n sónti nyíse. Lɛ kuú ne uutumɛ n tummɛ re uké uukéikó Yohani nyíse.

² Yohani ye lɛ nnéi ke Yeesu Kirisi uu u n nyíse yenle uu kɔ yóó re Uléécáa Nsímé ye mu.

³ Uyee nsímé mmú rí kééni ne pɛpɛɛ anɔɔ nnyé nyee lelɛ masí kepire-pɔ n waine nkó kutu n cólɛ pin kɔ lelɛ nkemɛ n wólaalɛ múlɛ ye pínarekomɛ le! Li we re itunɛ ye tula.

Pi Uléécáa icápine iseei yáasi

⁴ Né Yohani, née Uléécáa icápine iseei iyee Asii kuwélé-mɛ rí we wɔlu nen i yáási. Uyee rí we, un kɔ pɛɛ mɛkɛɛ-mɛ we, un kɔ wemɛ, ne ifáa iseei iyee uriyɔɔpitú keyu-i n tú piké ípɛelɛ ne nkínɛne nó nyíse.

⁵ Yeesu Kirisi ye úseérakó le yee nsímései m má. Uyee pikɔkɔ kecɔpe mɛfoi nfáa yɛ. Uyee ketɛ nté piyɔɔpi uwééɛɛ.

Uyee ró la uu umenyɛ ne arókópe heere.

⁶ Uu tíyɛɛ ari pansɛ mpuri mee Usáa Uléécáa inyóonɛ n wai. Uyee ríyu ne n-yóopinɛ te nɔpá píyɛi-pɔ. Amí.

⁷ Uyee nkó ahope kɛmɛé wemɛ. Mpá úyɛ ye u yɛnune, aí ne pɛpɛɛ uilúkɛ n luri péne. Ketɛ nnéi isoipuri yé uyɛ nnya nkɔ tonɛ. Eɛɛ, lee ni, amí!

⁸ Upiima, Uléécáa ye maa re:

Née Úfoi ne Utóɔɔ, uyee rí we un kɔ pɛɛ mɛkɛɛ-mɛ we, un kɔ wemɛ, rínaɲe nnéi Ute.

Lɛ ke Kirisi uu Yohani n nyíse

⁹ Né, nɔunémáɛcɔ Yohani, tó ne nnó tɔɔ kesɛ Uléécáa iyɔɔpi kɛmɛ rí we, tó ne nnó ye íwe lelɛ tɔn ne Kirisi kupéneɔ kɛmɛé ηmóópúlɛ. Míni kepáápáá ketɛ kapi ye n sée re Patimɔsi kɛmɛ kapi ne rínaɲe né ha re ne Nléécáasimé yóólɛ nen kɔ Yeesu kecáá aseéra lesɛ nnya.

¹⁰ Nfáasɔne nn Upiima keyaa ketúnjé kenécáá súiri, am pɛɛ kenépire-mɛ metɛ menyine kom men cálɛ yarɛ rináatɔɲ metɛ,

¹¹ men tee re: A lɛ kaa nní rí nyáni rítelɛ rinyine kɛmɛ wói aa Uléécáa icápine iseei iyɛ papɔ. Iyee nní Efɛesi ne Simirini ne Perikam ne Tiyatiiri ne Saritɛesi ne Filatelifii ne Lawutisee ikó.

¹² Amí ηmɛelú ké uyee ne né n símisi yɛ. Kam tínhmɛelú, am sífiráa sitɔsi siseɛi kapi ne wura n wa yenu.

¹³ Unyine yee kesoiipi ne menyine rí we un sífiráa sitɔsi sɛ kecɔpe we. Kutúkanka caacaa kuú pɛɛ tanaalɛ un tikínjé kecáá kútampála kapi ne wura n wa télɛ.

14 Uriyu ne unnyúpi ye wariyele yare nkume tomé, née yare mpáhamé. Uinipee ye we yare inalempi,

15 uana an we yare nweni ηmōhō mee n wa yare n nna kémee riwōhōole, umetē pōon we yare míni píima menyine iwōō.

16 U pēe ukunipe luke-luke ne awárepi aseei múilenle, titéhe ne kenóopi pírj-pírj ne meyele meté tin unnōō-i léeri. Ukeyu ye péé wele yare ntunje mee tore.

17 Kam u n yé, am uana metene lolu yare ne kpule. Uu pēe ukunipe luke-luke kenécáá láa uu re: Iwame íi kape pó wa! Née Ufoí ne Utórōō,

18 nen kō nfáa má. Ne pēe kpule, amá née nkó ne nnéfáa nípá píyei-pō. Ne nkpō ne pikpōkpō kelō kehánne múilenle.

19 Lē nnya, a lē kaa n yé wōi, lelee ní we ne lelee masí kepire n sōnti.

20 Awárepi aseei nyē kaa kunénipe luke-luke kémee n yé ne sífiráa sisēei sitōsi sē kapí ne wura n wa aseí nyee m pékaalē ye nnyé: Awárepi aseí nyee pilécaatumē le pēe Uléecaa icápine isēei iyē kecáá m páilē. Sífiráa sisēei sitōsi sē pō ne Uléecaa icápine isēei le.

2

Nsímé kapi Uléecaa icápine iyē Eféesi-pō ní we n wáipō

1 A ulécaatumē ye Eféesi-pō Uléecaa icápine kecáá m páilē wōipō re uyēe awárepi aseí ukunipe luke-luke kémee m múilē, uyēe sífiráa sitōsi sisēei sē kapí ne wura n wa kecōpe n sōne ye maa re:

2 Ne mepōwai ne pipókēi ne pipóhómópú nyule. Ne nyule re áa ye pikpááree kecáá rikpá. Pō pēpēe n tee re pi pitumē le ápi kō pēe pitumē peenule aa yēnu re pinóōmē ye pi.

3 Pō ηmóópúlenle. Pō rinényíri nnya íwe lile ái kō pēe pó feriyē.

4 Amá mmē kamí ne pó n cési ye re áa nkpéni níla foí kaá pēe m má kénécáá má.

5 A léise kei kaa n loó, aa apókōpe kepire tō, aa mepōwai foí piwai pele. Insá lē, né kepómēé kam am kópófiráa ketōsi keketone-i yukuse, in te áa apókōpe kepire rito.

6 Amá lelee kepómēe ní nyamí ye re pō Nikolayitiye mēwai kesule yare ke née kō me n kēsu mēcō.

7 Uye un ukómē, uké lē ke Nfáasōne nn Uléecaa icápine n símisi kutu ricō. Nkó ye n feriyē kam kuléé kpēe ye nfáa n he kun Uléecaa kémēe-pō we apipi pane uké li.

Nsímé kapi Uléecaa icápine iyē Simirini-pō ní we n wáipō

8 A ulécaatumē ye Simirini-pō Uléecaa icápine kecáá m páilē wōipō re Ufoí ne Utórōō, uyēe pēe n kpu uu nkpéni pēeri un nfáa má ye maa re:

9 Ne mpótóosi píima-i kaa ní we ne ipówe kaa m má nyule, pōn kō ne umámá. Ne kō nkōpe ke pēpēe n tee re pi Pisuífi le api kepócáá n símaankēe nyule. Pi kō pēe Setani icápine pikó le.

10 Kape íwe iyē kaa n lenē kewuu n túúni. A kō te kuníri yé nókenécōpe pinyine kukpaniilee tā kuké ne nó m peikēe nnya. Li yé kō siyáa kefi kémēe nó wéékuse. A aseí ritiki, nípá lin nkpō ye mu, ké pēe nfáa pó he re pō feriyē nnya.

11 Uye un ukómē, uké lē ke Nfáasōne nn Uléecaa icápine n símisi kutu ricō. Nkpō lírū rín uyēe n feriyē líka wainē.

Nsímé kapi Uléecaa icápine iyē Perikam-pō ní we n wáipō

12 A ulécaatumē ye Perikam-pō Uléecaa icápine kecáá m páilē wōipō re uyēe ritéhe ne kenóopi pírj-pírj ne meyele meté m má ye maa re:

13 Ne nyule kei kaa ní we. Kei ke Setani riyōpitū pōō kō we. Aa rinényíri kesi, áa kō kefa kaá ne né n tenelē fóm, nípá siyáa se-i kapi unékeikó Antipaasi ye aseí n tikiēe nókenémēe kei ke Setani uu ní we ní kpu.

14 Amá mmē kamí ne pó n cési ye kō pēe mmú re: PISOI ye kei we, pin Palam icélaa múílē. U Palaki céesi re uké ripine wa Isirayēli sipipi siké inyóonsesare li siké kō iwásánkaí n wai liké ne kelólé-mē si ha.

15 Limēcō ke pōō kō pISOI má pēe Nikolayitiye icélaa n tīkilē.

16 Lē nnya, a apókōpe kepire ritō, insá lē né kepómee hapō am titéhe kam nnōō-i n wailē ne atōpi pó wai.

17 Uye un ukómee, uké lē ke Nfáasōne nn Uléécaā icápine n sīmisi kutu ricō!

Nkó yee n feriyē kam Uléécaā iluke * yee m pékaalē ne ripare tomé hēne. Tinyíri fale rinyine tee ripare tē kecáá wólaalē. Uka úu ri nyu, insá uyē kapi ri n he.

Nsímé kapi Uléécaā icápine iyee Tiyatiiri-pō ní we n wóipō

18 A uléecaatumē yee Tiyatiiri-pō Uléécaā icápine kecáá m páilē wōipō re Uléécaā Kepipi inipee yee ní we yare inalempi, keana an kō we yare nweni ηmōhō sōne ye maa re:

19 Ne mepōwai ne mpōla ne mpófatenē ne pipókēi ne pipóhómōpú ne mepōwai tōrōō mee mefoí kulúí n fe nyule.

20 Amá mmē kamí ne pó n cési yee re pō unōsi Yesapeeli yee n tee re u antepu le riyá un pinékēikó kīraasente re piké méwoo méwoo n wai pin kō inyóonsesare le.

21 Ne u yálenle kelene re uké uakōpe kepire ritō, amá úu la uké uiwásánkaí mewai mē kepire ritō.

22 Aa yēe! Ne nní lē u ne pepēe kesē iwásá n wai kefine kecáá sáne piké íwe píima li, in te ápi pimēwai mē kepire ritō.

23 Né tíyese api usiwā kóni. Uléécaā icápine nnéí yé pēe céri re née ye usoi kemúnjé ne ulilala lee m pékaalē perei am céru. Ne kō nípá úye mewai kecáá ulikó u pane.

24 Amá nō Tiyatiiri pikó picō mpí, nōō ye áni nní icélaa iyē n tīkilē, áni kō lē kapi n tee re Setani likó lee m pékaalē ceri, ne maa re ám nō ncōni ríka ncō cōnsene.

25 Amá ani lē kani nní m má anípe keté m múílē ké ha ne pēeme.

26 Uyee n feriyē, uyee menéwai rimmúlú ne kētō-pō kam rínanje kam unésáa kēmee m má pane. Uyē kam isoipuri kecáá rínanje pane.

27 Uyee keweninaapi ne isoipuri iyē sénine, uu kō i foresi yare sipéretúhu.

28 Né kō rimarewarēpi u he.

29 Uye un ukómee, uké lē ke Nfáasōne nn Uléécaā icápine n sīmisi kutu ricō!

3

Nsímé kapi Uléécaā icápine iyee Sariteesi-pō ní we n wóipō

1 A uléecaatumē yee Sariteesi-pō Uléécaā icápine kecáá m páilē wōipō re uyee Uléécaā yee ifáa isēei ne awárepi asēei n te ye maa re: Ne mepōwai nyule. Pō rinyíri yenle re pō nfáa má, némipákane pō kpuwaalenle.

2 A nnōni kēmee yisi aa pepēe ní we pin kpi ikari waise ápi kape ne n kpí nnya. Am mepōwai yē men Unéléécaā inipee-i nyamí ne meketō-pō.

3 Lē nnya, a lē kaa nsímé ní yōsí ne lē kaa n kō léise aa akōpe kepire tō. Pōnsá n nyáni, ne sóntile yare uyaa, áa yé pēe céri itunje iyē-i kam yé pó rinkáikai.

4 Mpá ne lē, pō kō pēe Sariteesi kei pISOI mále pēe ápi piilū mékperinkpe m póriinkee. Pi yé ilū tomé tā, tó ne pē arí ne n sōne re pi ne lē sá nnya.

5 Lē nnya, uyee n feriyē yé ilū tomé tā, ám yé urinyiri nfáa ritelé * kēmee tinnē. Né Unésáa ne piléecaatumē keyu-i u ceri re u unékó le.

6 Uye un ukómee, uké lē ke Nfáasōne nn Uléécaā icápine n sīmisi kutu ricō!

Nsímé kapi Uléécaā icápine iyee Filatelifi-pō ní we n wóipō

* 2:17 Uléécaā iluke: Iyē kapi ye pēe sēe re maani Méleepō ritelé kēmee: Méleepō 16:32-34. * 3:5 Filipu 4.3

⁷ A ulécaatumε yεε Filatelifi-pɔ Uléecaa icápine kecáa m paílē wɔipɔ rε Uléecaa ukó ne Uyíkíyiki yεε Tafiti kehánne m múlĭ, Uyεε ye n hánne úka úu yé ha pεε n hánesi, Uyεε ye n hánesi úka úu yé ha pεε n hánne ye maa rε:

⁸ Ne mepówai nyule. Aa yĕε, ne kepóyu-i ihánaa hánnele ke úka úu yé n fe uké hánesi. Li we rε mpónaŋe ín piye. Pɔ kɔ nnésímé rimúlúle áa kɔ rinényiri kesi.

⁹ Aa yĕε, ne Setani icápine pikó apónípe-i waine. Pi ye maa rε pi Pisuiŋi le, ái kɔ pεε lĕ. Pi kiraasele. Aa yĕε, né tíyεse apí weri apí kepónyále-i wúla apí céru rε ne pεε pó lalε.

¹⁰ Kaa nní nnésímé mee ye rinŋmóópúse rimmúlú nnya, né né kɔ ipeiketunε iyεε ketĕ nnéi kecáa n sánti iké ketĕ pikó peikeε kémee pó rimúlú.

¹¹ Ne nfáani sántile. A lĕ kaa m má anípe keté rimúlú úka úu kapε ne lĕ kaa n feriyε apí pó he pó rí yosí nnya.

¹² Né tíyεse Uyεε n feriyεε uu Unéléecaa Keyɔ kémee pansε nléri cire-cire, úu yé pεε píkai kei le. Né ukεcáa Unéléecaa rinyiri ne Unéléecaa kuyu rinyiri, Yerusalem fale yεε keyómecaa-pɔ Unéléecaa kémee n léeri wɔi, am kɔ rinényiri fale wɔlu.

¹³ Uye un ukóme, uké lĕ ke Nfáasɔne nn Uléecaa icápine n símisi kutu rícɔ!

Nsímé kapi Uléecaa icápine iyεε Lawutisee-pɔ rí we n wɔipɔ

¹⁴ A ulécaatumε yεε Lawutisee-pɔ Uléecaa icápine kecáa m paílē wɔipɔ rε Amí, úseérakó yεε aseí m má un kɔ uyíkíyiki, un kɔ lĕ nnéi ke Uléecaa uu n wa kekoraane ye maa rε:

¹⁵ Ne mepówai nyule. Aa niŋú áa kɔ tolú. Amá pɔn pεé n fe pɔké n niŋú néε pɔké n tolú!

¹⁶ Lĕ nnya, kaa nní m páipailĕ, áa kɔ niŋú áa kɔ tolú nnya, né kúúkeε am nnénɔ-i pó léseri.

¹⁷ Pɔ ye maa rε: Ne umámá le, ne memá yénle, líka ái né párilĕ, áa kɔ pεε nyu rε ipóɔ ye íwe wele, pɔn wariye, pɔn íwe má pɔn nyiinlĕ pɔn kɔ meŋmane we.

¹⁸ Lĕ nnya kam mesɔhɔ pó kpálĕ te a kenémee wura kapi n sáasi apí lolε cáká-cáká lɔ aa pεε pansε umámá, aa kɔ ilū tomé lɔlu aa pεε n lapaalĕ, isei íi kapε ne pó rí wa rε pɔ meŋmane sónε nnya. Aa kɔ pite kapi ye inípeε riŋkerí lɔlu aa ipónípeε kemí pɔké ne n nyáni nnya.

¹⁹ Né, ne ye ne pĕ nnéi kam rí la césile am kɔ kutu pi pasa. Lĕ nnya, kapε siká wa, a apókɔpe kepíre ritɔ.

²⁰ Aa yĕε, ne rinɔnɔ-i nyenule nen ihánaa pepu. Uye un menétĕ n kɔ, un tinɔnɔ n hánne, né ukεyɔ-i lomɔ tó ne uyĕ ari kesĕ iluke le.

²¹ Uyεε n feriyε kam tíyεsεne ari tinéyóɔpitú kecáa kesĕ tone yarε ke néε n feriyε tó ne Unésáa tɔn kesĕ uriyóɔpitú kecáa tŭ meɔ.

²² Uye un ukóme, uké lĕ ke Nfáasɔne nn Uléecaa icápine n símisi kutu rícɔ!

4

Uléecaa meyɔpi ke keyómecaa-pɔ pikó apí yóm

¹ Lĕ memáá, am pεé paí, am ihánaa inyine keyómecaa-pɔ yenu in hánnelĕ. Am metĕ foí memεε pεé ne né n símisi kom men tee rε: A nté ritaáme ké leleε masí kepíre n waine pó nyíse.

² Mεεε ne mεεε, Nfáasɔne nn kenécáa súiri am pεε riyóɔpitú tinyine keyómecaa-pɔ yenu, unyine un tikecáa tŭ.

³ Uyεε n tŭ mewee ye nkpáni yarε ripare ŋméi-ŋmei néε ríwéε meɔ, kuwamenirí pɔn riyóɔpitú tĕ kóónúlĕ. Kumεwεε ye nkpáni yarε mehóle ripare.

⁴ Ayóɔpitú afεéré ne ana nyεε pεε riyóɔpitú tĕ kóónúlĕ, piwéése afεéré ne pina pin akεcáa tŭ, pin ilū tomé tántilĕ, pin ayóɔpikɔŋ kápí ne wura n wa piayú kecáa kípiilĕ.

⁵ Sikónetéhe ne metĕ menyine ne ikóne pisenkeε ye pεε riyóɔpitú tĕ kémee léentile. Sífiráa sisεei ye pεε riyóɔpitú tĕ keyu-mĕ torelε nyaii. Si Uléecaa ifaa ísεei le.

⁶ Linyine ye pεε riyóɔpitú tĕ metene wele yarε sinípeεnyáni-yelépi sεε mínimaa meɔ taŋelĕ.

Lifáakó lina linyine lee kéyu-mě ne kepirε-mě inίpee nίpá yei n tóraankeelē ye pee riyóopitū tē kecεpe ne rimεkanεi wele.

⁷ Lifáakó foί ye wele yare kúkinaá. Lifáakó lírū ye kε wele yare rináapipi, lifáakó táánū pó ne nkpáni yare li kesoiyu mále. Lifáakó náii pó ne metuke maamaa mee n yóosilē ne menyíne wele.

⁸ Lifáakó lē kεna ye mále améj akpuulū akpuulū, inίpee in nίpá yei tóraankeelē. Api kéyu má ne pimáikee ketúné ne kesine re:

Usone círicírí, círicírí, círicírí yee Upíima, Uléεcaa, Nnanje nnéi Ute.

Uyee pee we, Uyee we, Uyee kε masí sónti.

⁹ Mπά píyei ke lifáakó lē ai yé ha uyee riyóopitū kecáá nί tū un kε nίpá píyei we ríyu n waise, api ye urinyiri taáse api kε u pεnεse

¹⁰ piwéεse afεéré ne pina pē pó né ye pee uyee riyóopitū kecáá nί tū metene riwula api uyee nίpá píyei nί we yáasi api pee riyóopitū keyu-i piayóopikεn sá api re:

¹¹ Urópiima ne Uróléεcaa, pε ne sá re póké ríyu ne rinyíri ne rnanje m má. Liriyíkí re pó nίpá yo wa, pε lalε liké n we. Lē nnya kai kε we.

5

Kεsánpipi ye rítelé wúkule

¹ Am pee uyee riyóopitū kecáá nί tū kunipe luke-luke kέmee rítelé rinyine yenu tin kepirε ne kéyu-mě wólaalē, api kε atópi aseεi rikεcáá wai apί ne wúkεsi re úka úu kape rica.

² Am kε uléεcaatumε nanje-nanje unyine yenu un yóólē lin cālē te: Wóo tu re uké rítelé tē wúkule uké kε tiatopi nyē fori?

³ Amá úka úu we keyómεcaa-pε née ketē nté kecáá née ketē metene yee yé n fe uu ri wúkule née uu ri nyáni.

⁴ Kei kam pee meýá tē nmaa re úka úu tulaalē te uké rítelé tē wúkule née uké ri nyáni nnya.

⁵ Uwéεse use uu pee né maa re: Kape n ténι, a yē te Yuta pikó mpuri kέmee kukinaá, Taffiti kepirē ye feriyεle. Ke yé fe ake rítelé tē wúkule ake kε atópi aseεi nyē foru.

⁶ Am kε riyóopitū tē kecεpe ne lifáakó lina lē kecεpe ne piwéεse pē kecεpe Risánpipi yenu tin nyenu yare pi ne ri nyóonsele. Akóle aseεi ne inίpee iseei karί pee má. Lεlee Uléεcaa ifaa iseei iyē kuu ketē nnéi kecáá nί túmei.

⁷ Arί hapε ari uyee riyóopitū kecáá nί tū kunipe luke-luke kέmee rítelé tē yósu.

⁸ Kuu rítelé tē piyóó nί masí, lifáakó lina lē ne piwéεse afεéré ne pina pē api sí apί ha Risánpipi keyu-i wúla, nίpá úye un kekéné ne sinúmpi kapί ne wura n wa ne tulaali meyipε múlilē. Uléεcaa pikó keyome kapi n yáasi ye kē.

⁹ Api keyóme fale kenyine n yom te:

Pε tulε re póké rítelé tē yósi póké atópi nyē fori, liriyíkí re pi ne pó nyóonsele aa mepónye ne nίpá kumáre kúye ne nίpá meyu méye ne nίpá ayu áye pisoι ne nίpá nsoipuri nί-ye ayu lεlu aa Uléεcaa pa.

¹⁰ Pε pi pansεsele n-yóopipuri pikó ne inyóonse piwai pee Uléεcaa pikei n wai. Pi sóntile piké ketē kecáá iyóopi n tū.

¹¹ Am pee weri am piléεcaatumε kulúi pee riyóopitū ne lifáakó lē ne pikpure n káneilē metē kom. Pinnéi ye lele píle píle ne kuwóo kuwóo ái kúkεentεne we.

¹² Pi pee cááile re:

Tisánpipi kapί ne n nyóonse tee tulaalē te tiké rnanje ne memá ne mewéεsesεhε ne rikεhε ne ríyu ne akéhe ne ipakare yósi!

¹³ Am pee lē nnéi ke Uléεcaa uu n wa lin keyómεcaa-pε ne ketē kecáá ne ketē metene ne mínimaa kέmeé we kom lin tee re:

Uyee riyóopitū kecáá nί tū ne Risánpipi pee akéhe ne ipakare ne

riyu ne n-yóopinanɛ te nɔ́pá píyeyi-pò!

¹⁴ Lifáakó lina lɛ ai ye pɛɛ re: Amí! Piwééɛɛ pɛ́ api ye pɛɛ wúla api yáási.

6

Atɔpi akpuulū foɪ nyē mewúkule

¹ Amí paí, am yénu ke Risánpipi ari atɔpi aseɛi nyē kémɛɛ rise n wúkule, am pɛɛ lifáakó lina lɛ lise kom, lin metɛ ne símisi yare ikónɛ pisenkɛɛ re: A kam.

² Amí paí am isā tomé yénu. Uyɛɛ i n tũ ye pɛɛ pitepe múlɛnɛ. Api piferiyɛ ihɛɛ u pa, uu yisi uú n tósu yare uyɛɛ n feriyɛ un kò tósu uké ha kò piferiyɛ rikpá mɛɔ.

³ Ke Risánpipi ari ritɔpi lírū n wúkule, am lifáakó lírū kom ai semni re: A kam!

⁴ Isā icɔ yeɛ n wɔɲɛ yare nna ii pɛɛ léeri. Uyɛɛ i n tũ uu rínanɛ yenu re uké ketɛ kecáá nkíɲɲɛ leɛɛ písoi piké ne n kónaanɛ nnya. Api kò kutéhe caacaa kunyine u pa.

⁵ Kari ritɔpi táánū n wúkule, am lifáakó táánū kom ai semni re: A kam! Amí paí, am isā ɲmɔhɔ yenu. Uyɛɛ i n tũ ye pɛɛ kemúnjé múlɛnɛ.

⁶ Am lifáakó lina lɛ kecɔpe metɛ menyine kom, men tee re: Pi yé mesírɛpipi menyine kemúnjɛcaripi keɛɛ ne kekeiyaa keɛɛ ihéé lɔ, api kò memúipipi simúnjɛcaripi sitaani ne kekeiyaa keɛɛ ihéé lɔlu. Amá áni kape mékpɔ ne píta pɔ́ tica.

⁷ Kari ritɔpi náii n wúkule, am lifáakó náii metɛ kom te: A kam!

⁸ Amí paí am isā inyine yenu ne mehóle ntɔne ipiɲɛ. Pi ye uyɛɛ i n tũ séɛ re nkpɔ. Nkpɔ kuhore ye pɛɛ u tikilenɛ. Api ketɛ awélé ana kémɛɛ kuse kecáá rínanɛ yenu apí ne atéhe ne nkũ ne itóí ne licópii-cópii sisoipipi tékéé.

⁹ Kari ritɔpi núpū n wúkule, am kenýóansetunipi metene pɛ́ kapi Nléécaasimé ne aseéra kapi n léɛɛ nnya m parii amíiri yenu,

¹⁰ pin pupukɛɛ lin cáɛ́ te: Sáa sɔne círicírí ne uyíkíyiki, hái ne keyo-pɔ kaa yé lɛ n nánaisɛ pɔké kelenɛ túhaane pɔké nsímései yé pɔké pɛɛ ketɛ nké písoi ntókpɔ kecáá kutu ripasa?

¹¹ Api pinnéi mmɛ nɔ́pá úye ketúkanka tomé pa, api kò pi maa re piké pɛɛ kò nkáripipi n wéntelɛ, pipikeicɔ ne pipimarecɔ kapi pimɛɔ n kónine piké ha pinnéi cápínɛpɔ.

¹² Kari ritɔpi kpúulū n wúkule, amí paí ketɛ ake yéɲesi ne rikɔhɔ. Itunɛ ii pansɛ riɲmóhɔ yare kukpɔsaɲaá, iwáre ii innéi pansɛ yare ménye.

¹³ Keléécaaa awarɛpi aa pɛɛ keteni-i póroiɪ yare ke kúfikiyee aku ye kuyɔ píima kémɛɛ kuapipi n tíye aa póroi mɛɔ.

¹⁴ Keléécaaa ake wúkaapɔ yare rítelɛ kapi riwépi, ayópe nnéi ne míni kepáápáá sitɛ nnéi asi siketone-i yisikeɛ.

¹⁵ Ketɛ nté piyɔopi ne piwééɛɛ ne atɔpi piwééɛɛ ne pimámá ne pinánɛ-nanɛ ne pilási nnéi ne pɛpɛɛ pimɛcɪre n te api ayópe kecáá aparɛpoo kémɛɛ ne aparɛcaɲaa sipáápáá pékesi.

¹⁶ Api ye pɛɛ ayópe ne aparɛcaɲaa maa re: Ani kerócaáa lóime ani ró yárii tóké uyɛɛ riyóopitū kecáá n tũ ne Risánpipi kuwɔi ne ketaa wa.

¹⁷ Li we re pikuwɔi keyaa píima ye tuimɛɛ. Wóo yé fe uú lelu?

7

Uléécaaa písoi ye ritii kecáá Uléécaaa nwɔi yɔsi

¹ Lɛ memáá, am pɛɛ piléécaatumɛ pina pinyine yenu pin ketɛ awélé kena kémɛɛ nyenu. Ketɛ kecáá ayɔ ana kapi pɛɛ múlɛ́ te kuyɔ kúka áku kape ne ketɛ kecáá née mínimaa-i née kuléé kunyine kecáá n pi nnya.

² Am kò uléécaatumɛ ucɔ yenu un ketunjeleemɛ-mɛ taámɛlɛ un Uléécaaa yeɛ nfáa n te nwɔi múlɛ́. Uu cáái ai cá, uu piléécaatumɛ pina pɛpɛɛ ncée n yé te piké ketɛ ne mínimaa íwe wa maa re:

³ Ani kape ketɛ née mínimaa née aléé rica hái ne kumúnjé kpe-i kari yé Uróléécaaa pikeikó atii nwɔi n wa.

⁴ Am pɛɛ pɛ̃ kapi nwói n wa nnéi kóm. Pi lele písoi ákotokú píle ne afɛɛna ne ana (144.000) Isirayɛli pikó amare nnéi kémɛɛ.

⁵ Yuta kumare kémɛɛ, písoi ákotokú kefi ne até (12.000). Rupeni kumare kémɛɛ, písoi ákotokú kefi ne até (12.000). Kaati kumare kémɛɛ, písoi ákotokú kefi ne até (12.000).

⁶ Asee kumare kémɛɛ, písoi ákotokú kefi ne até (12.000). Nefitalii kumare kémɛɛ, písoi ákotokú kefi ne até (12.000). Manasee kumare kémɛɛ, písoi ákotokú kefi ne até (12.000).

⁷ Simeyɔɔ kumare kémɛɛ, písoi ákotokú kefi ne até (12.000) Lefi kumare kémɛɛ, písoi ákotokú kefi ne até (12.000). Isakaa kumare kémɛɛ, písoi ákotokú kefi ne até (12.000).

⁸ Sapilɔɔ kumare kémɛɛ, písoi ákotokú kefi ne até (12.000) Yosefi kumare kémɛɛ, písoi ákotokú kefi ne até (12.000) Pɛnyamɛɛ kumare kémɛɛ, písoi ákotokú kefi ne até (12.000) kapi nwói wa.

Tisoiwuí píima tɛɛ Uléécáa keyúri n cápinɛ̃

⁹ Lɛ memáá amí paí, am tisoiwuí píima rinyine yenu, tipísoi ápi kúkeentene we. Mpá nsoipuri ní-ye ne mpá kumáre kúye ne mpá ayu áye ne mpá meyu méye pikó ye pi. Tiyóɔpitú ne Risánpipi keyu-i kapí pɛɛ nyenu pin sitúkanka caacaa tomé tántilɛ̃ pin atɛnɛpai muleilɛ̃.

¹⁰ Pi pɛɛ cááile lin cále tɛ: Uróléécáa yɛɛ riyóɔpitú kecáá ní tǔ ne Risánpipi pɛɛ tiróyu lo.

¹¹ Pilécaatumɛ nnéi ye pɛɛ riyóɔpitú ne piwéése ne lifáakó lina keyu nyenule. Api wúla api ketɛ̃ kɛ́yu tuhu api Uléécáa yáási

¹² pin tee re:

Amí, Uróléécáa yɛɛ ipakare ne akéhe ne mewéesesɔho ne ipɔɔnɛse ne ríyu ne rínanɛ ne rikɔho mpá píyei-pɔ te. Amí!

¹³ Kei ke piwéése pɛ̃ use uu rinɔɔ yɔsí uu né maa re: Píye ye mpí pɛɛ nní sitúkanka tomé tántilɛ̃ pin ne méye leeri?

¹⁴ Am u pɛse re: Unépiima, pɔɔ nyu. Uu pɛɛ né maa re: Pɛpɛɛ íwe píima kémɛɛ n léeri ye pi. Pi pisitukanka caacaa heerele api risánpipi menyɛ kémɛɛ si wárarase.

¹⁵ Lɛ nnya kapi Uléécáa riyóɔpitú keyu-i we pin ukeyɔ-i ketúnɛ ne kesine u yáási. Uyɛɛ riyóɔpitú kecáá ní tǔ yé pikɛcáá m páilɛ̃.

¹⁶ Nkǔ rín yé kɔ piwai pi rikpá, nnírɛ rín yé kɔ piwai pi rikpá, ntunɛ rín yé kɔ pinmákaa pi rikpá, kutói áku yé kɔ piwai pi rikpá.

¹⁷ Li we re Risánpipi tɛɛ riyóɔpitú keɔpɛ ní we yé ne pilúkei pi ha ari pi kpísi arí ne míni mee ye nfáa n he ihai kémɛɛ pi sí, Uléécáa uu pɛɛ pimɛnini nnéi tinnɛ.

8

Titópi sééi-sééi mewúkule

¹ Ke Risánpipi ari ritópi sééi-sééi tɛ n wúkule, ai keyómɛcaaa-pɔ sééi léké-léké yare itunɛ nwai mekóónú welé kumúnɛ̃.

² Am pilécaatumɛ pisɛɛi pɛ̃ yenu pin Uléécáa keyu-i nyenu. Api anáatón aseei pi pa.

³ Ulécaatumɛ use uu pɛé weri uu kenyóónshúúpi kecáá nyere. U pɛɛ wura kecaripi ke-i kapi ye tulaali n nmaasi múlɛnle. Api tulaali kulúí ne Uléécáa pikó nnéi iyáhaa u pa re uké wura kenyóónshúúpi kee riyóɔpitú keyu-i ní we kecáá he.

⁴ Tulaali anyɔ ne Uléécáa pikó iyáhaa ii ulécaatumɛ anipe-i léeri ii Uléécáa keyu-i taá.

⁵ Ulécaatumɛ uu pɛɛ kecaripi ke-i kapi ye tulaali n nmaasi kpísi uu kenyóónshúúpi kémɛɛ nna toru uu súúni meyiɛ uú ne ketɛ̃ kecáá sáɔ, ikónɛ ii senkeɛ, metɛ̃ amɛ léenti, ikónɛ ii yékurentɛ, ketɛ̃ ake yénesi.

Anáatón foí ana nyɛɛ n tɛ̃

⁶ Pilécaatumɛ pisɛɛi pɛɛ anáatón aseei m múlɛ̃ api pɛɛ pimɛcire cápine piké a tɛnsɛ.

⁷ Ufoi uu rináatónj ténse, akóneparepi ne nna aí ne ménye còhòne aí ne ketè kecáá lóiri. Ai ketè hòneene metaani, ai kuwélé kuse tore múkú-múkú, ai kò aléé hóneene metaani, ai kuwélé kuse tore múkú-múkú, ai kò meyúí ñmú nnéi tore múkú-múkú.

⁸ Uléécaatumé lírū uu rináatónj ténse. Ai riyópe ntòne rinyine tee nna í tore mínimaa kémee sápw. Ai mínimaa hòneene metaani, kuwélé kuse aku pansé ménye.

⁹ Ai liwaiwai nnéi lee mínimaa kémee í we lin fafai hòneene awélé ataani, ai kuwélé kuse nam. Ai kò áninòí hòneene awélé ataani, ai kuwélé kuse nam.

¹⁰ Uléécaatumé táánū uu rináatónj ténse. Tiwárepi maamaa tee iyúipuke mecò í tore ari keyómecaa-pò lóiri. Ikóí ne ínihòí kai hóneene awélé ataani, ari kuwélé kuse kecáá lólu.

¹¹ Pi ye riwárepi tē sée re apisenti. Ai míni hòneene awélé ataani, kuwélé kuse aku pansé apisenti, písoi kulúí api míni mee n tulesi nnya kpíni.

¹² Uléécaatumé náii uu rináatónj ténse. Ai itunje ne iwáre ne awárepi hòne awélé ataani ataani, ai mpá yo kuwélé kuse pepu re awélé ataani nyē kémee kuse kuké kuñmaha-i n we nnya, keyáa keké kemetéí awélé ataani kémee kuse paa, kesine keké kò kemetéí awélé ataani kémee kuse paa nnya.

¹³ Amí weríí, am metuke maamaa menyine yenu men keléécaa-pò yóosilē, men símisi lin cále te: Iwe, íwe, íwe ke ketè kecáá pikó api anáatónj ke piléécaatumé pitaani tərəw mpí api n ténseene nnya topori!

9

Anáatónj ataani tərəw meténse

¹ Uléécaatumé núpū uu rináatónj ténse. Am pree riwárepi rinyine tee pree keléécaa-pò n lóime keteni-i yénu. Api mehóre menyine kehánne u pa.

² Uu mehóre mē wúkule. Anyò anyine yare kehúú maamaa anyò aa mehóre mē kémee léeri, itunje ne kuyò aku mehóre anyò nyē nnya kuñmaha cəni.

³ Apáani aa ányò nye-i léeri aa keteni-i n we, ai ketè kecáá inā nnañe ncò a he.

⁴ Ai pree a ma re áa kape meyúí née mepéi née kuléé kunyine rica, amá písoi pree ápi atii kecáá Uléécaa nwòí m má ñmane kaa yé rica.

⁵ Api ncée a he re aké pí kō. Amá pí re aké pí fikiise iwáre inupū. Pifikiise pē mpòle ye we yare ke inā ii ye nní usoi n tori mpòle ncò.

⁶ Písoi yé lisiyaa se-i nkpò wéésí, ápi yé pree n yē. Pi yé n la piké kpí, amá nkpò nn wuru ní ne ketaa pí wai.

⁷ Apáani nyee wele yare isā kapi n nyóonse piké ne atəpi ha. Linyine yare ayóopikəñ kapi ne wura n wa ye pree aayu kecáá wele, asiyu pòon sisoipipi ne menyíne we.

⁸ Annyúpi ye pree wele yare nnósinyúpi, aaní yare ákinaá akó.

⁹ Aakij ye pree wele yare siwenitukanka kaa tanaalē, aaméj iwəw pòon we yare sínóipi ke isā kulúí ii n tərəi in ne itóó ne atəpi sí.

¹⁰ Aasele ye pree sínóopi mále yare anansele. Asele nye-i ke annañe ní pree we aké ne písoi iwáre inupū kémee n fikiise.

¹¹ Auyóopi ye akekpeē í we ye mehóre mē utume. Urinyiri ye Me-epiree kémee Apatəw. Pi ye Mékirəki kémee u sée re Apoləw *

¹² Iwe meluke foí mee lē tómpə. Iwe meluke meté mee kò lē memáá pikáme kpáne.

¹³ Uléécaatumé kpúúlū uu rináatónj ténse. Am metē menyine kom men akóle ana nyee kenyóonsehúúpi kapi ne wura n wa ken Uléécaa keyu-i we kémee-pò leeri.

¹⁴ Ame uléécaatumé kpúúlū uyee rináatónj m má ma re: A piléécaatumé pina pepere nkóí ma kapi ye n sée re Efiraati kecáá m pahaalē féñne.

¹⁵ Api pree piléécaatumé pina pē féñne. Pi pree itunje iye-i ne keyáa ke-i ne iwáre iye-i ne kuñmē kpe-i piməcire cápínelenle piké ketè hòneene metaani piké kuwélé kuse kpu.

* **9:11** Apatəw ne Apoləw aseí re ucókoí, née ucaainkee

¹⁶ Pisantonε kutōpilee ye peé lele pīsoi afínáǵ pīle pīle meté (200.000.000). Ne linnéi mmē konle.

¹⁷ Ne peε menéyene kémeε isā ne pepeε i n túntilē yenle. Pi peε siwenitukanka tántilenle sin wōnne yare nna née yare rihúúhúúparee née yare metuhuta. Isā ayu ye peé wele yare akinaá ayu. Nna ne ányo ne linyine yare nfúrō toi ye peε piinō-i léentile.

¹⁸ Ai sisoipipi hōnene metaani, ásáláú ataani aa kuwélé kuse kóni. Asáláú ataani nye nyee nní nna ne ányo ne nfúrō toi mee peε piinō-i n léenti.

¹⁹ Isā iyē nnañe ye iinō-i ne iasele-i wele. Iasele ye iwáa meco wele. A áyu mále aa ye ne nkópe wai.

²⁰ Pīsoi tōrō pē ke ásáláú nyē aa n kō ápi pimewai kópe kepire ritō. Api aníri ne piléé kapí ne wura ne nwóoweni ne nweni ηmōhō ne apare ne ana n serí ai ye kō fe liké yé, ai ye kō kō ai ye kō sōne piyáhaa tíye.

²¹ Api pipisoikō ne pimēsepewai ne pimēsoikpáráwai ne pipiyaa kepire ritō.

10

Kételépi kapi Yohani ní pa

¹ Am peε uléécaatumε ucō yenu un ríñañe má, un keyómecaa-pō cepimelē ahóo an u yariilē. Kuwamenirí ye peε uriyu kecáá wele, ukeyu ken we yare itunje, uana pōon we yare inalempi.

² U peε kétélepi kenyine kunípe-i múílenle ken wúkulelē. Uu kúna luke-luke mínimaa kecáá cōpu uu kumíi ntaai kecáá cōpu.

³ Uu peε meyá cáái ai cá yare kúkinaá kpee senkee. Kuu rincáái, ikónε ii semni meseei, nné nn kóm.

⁴ Ke ikónε ii meseei mē tinōó mí ma, amí n la ké wóí, am keyómecaa-pō rinōó rinyine komti re: A ikónε meseemi meseei mē tinōó kefa-i rinyiki tiké m pékaalē, kape ri wōi.

⁵ Uléécaatumε uyē kamí peε n yé un míni kecáá ne ketē kecáá nyenu uu keyómecaa-mē kunípe luke-luke síka.

⁶ Uu Uléécaa yeε keyómecaa ne lelee kekemeε ní we ne ketē ne lelee kekemeε ní we ne mínimaa ne lelee mekemeε ní we n wapisi rinyiri séi uú ne wéeri re itunje íi kō nképni we.

⁷ Keyáa kē ke uléécaatumε sééi-sééi uú ha urinaatōñ n ténsene, Uléécaa kemúnjé nnéi keε m pékaalē ye ha wainε yare kuú peε mekke-me linsímé upikéikó antepuye n símisi.

⁸ Metē mē kamí peε n kō men keyómecaa-pō né símaari, ame kō pimáa né kpá re: A n ηme a ha kétélepi keε n wúkulelē uléécaatumε yeε mínimaa kecáá ne ketē kecáá n nyenu anipe-i yósi.

⁹ Am peε uléécaatumε uyē kuwéé-mē n sí, nen u tee re uké kétélepi kē né pa. Uu né maa re: A ke kpísi aa muuni. Ke yé rítule kefa súúnu, amá ke yé mpónō-i n láarú yare meté.

¹⁰ Am uléécaatumε kunípe-i kétélepi kē yósu am muuni. Ake nnénō-i larisi yare meté, amá kam piluke ke mí masí, ake rítule kenéfa súúni.

¹¹ Unyine uu peε né maa re: Li píse re póké ha kō ne Uléécaa rinyiri lē kuu ayu meyā ne isoipuri ne meyu ne piyōpi kecáá n símisi pi ritéñse.

11

Píseérakóó pité pē kecáá nstmé

¹ Api peε kekrapí kenyine né múise yare kemúnjénaapi api né maa re: A yisi a Uléécaa keyo ne kenyónsehúúpi musí, aa pepeε kei n yáasi keeni.

² Amá a kéyaála keε Uléécaa keyo ketahai-mē ní we riyá, kape kē musí. Pi kē ne pepeε ápi ye Uléécaa m pakare riyále re piké Uléécaa kuyu telise iwáre aféena ne ité.

³ Né pinéseérakóó pité pē he api Uléécaa rinyiri ne pīsoi símisi pin ikpōlū tántilē siyáa kúkotokú ne pīle pīle meté ne kuwóo ne kefi (1.260).

⁴ Piseérakwó pité pεπεε nní Olifiyee aléé até nyē ne sífiráa sitəsi sité seσεε ketē Upiima keyu-i n nyenu.

⁵ Unyine un n la uké pi caai, nna nn piinw-i léeri nn pipilaarw tore. Eεε, unyine un n la uké pi caai, li pise re piké lē u kpu.

⁶ Pi rínanje mále pin yé keyómεcaá tápisi re ikónε íi kape kumúnjé kpē nnéi kέmεε kapí ne Uléεcaá rinyiri n símisi cuunu. Pi kw rínanje mále pin yé míni ripólóσε μέnyε, pin yé kw tíyεσε ítói ncwuri ii ketē kecáá léeri kumúnjé kpe-i kapi rí la.

⁷ Pin píyεi piaseéra pilése m masí, ináme iyεε mehóre-i n léeri yé atwpi pi wa ii pi feriyε ii pi kóni.

⁸ Sisoikópe asi pεε kuyu maa kecwpe kέyaála-i n laikelē. Pi múnjεisenεε api yénu api ne kuyu kpē séi re Sotwm née Esipiti. Kei kapí pεε Piupiima kunapéékw kecáá karií.

⁹ Ayu nnéi kέmεε písoi ne amáre nnéi kέmεε písoi ne meyu nnéi kέmεε písoi ne isoipuri nnéi kέmεε písoi yé siyáa sitaani ne kuwélé kέmεε pi yē pin kpuwaalē, amá ápi yé ncée he piké nhóre nnyine kέmεε pi wa.

¹⁰ Lē kai nní pi n wa nnya, li yé ketē kecáá písoi n láárú pin mpónare-i we, pin lihεεheε pasiine re antepuyε pē keté ye pεε ketē kecáá písoi fikiisele nnya.

¹¹ Siyáa sitaani ne kewélé kē memáá, nfáa mee Uléεcaá kέmεε n léeri nrí weri nn pi loni, api yisi api piana kecáá nyεε. Iwame píima inyine ii pεε pεπεε pεε pi n nyáni loni.

¹² Antepuyε pité pē api pεε rinwó caca rinyine keyómεcaá-pw komti tin pi tee re: Ani nté ritaáme! Api pεε ahwó kέmεε keyómεcaá n taálē, pipilaarw api pi yenu.

¹³ Ketē ake liitunje iyε-i meyá yεnesi, ai kuyu hwnene awélé kefi, kuwélé kuse aku foru aku lolu, ai ketē piyεnaa pē kέmεε písoi ákotokú aseεi (7.000) kopu, ai picw kewuu taise api Uléεcaá ye keyómεcaá-pw rí we ríyu waise.

¹⁴ Iwe meluke lírw mee lē tómpw. Metáánū ye nfáani sántile.

Tináatw séi-séi

¹⁵ Uléεcaatumε séi-séi uu rináatw ténse. Metē caca menyine kulúí ame keyómεcaá-pw maari re: Ketē kecáá iywpi ye Urwpiima ne uyē kuu n wée anipe-i lō. Mpw ne píyεi-pw kuu yé iywpi n tū!

¹⁶ Piwéése afeéré ne pina pεπεε Uléεcaá keyu-i piaywpitū kecáá rí tū api wúla apí kpará api Uléεcaá ríyu waise,

¹⁷ Pin tee re: Upiima Uléεcaá, rínanje nnéi ute yeε neni rí we un kw mekεε-me we, tw pō pwnεε re pw mpónanje píima ne ipwýwpi tone nnya.

¹⁸ Isoipuri ye pée ne kuwói yisile ii nyεε. Amá kupwói ye nkpéni yisile. Itunje iyε-i kaa pikpwpw nnéi rí túhaanene ye nkpéni tule. Pipókεikó antepuyε, pē nnéi kaa n te, pē nnéi pεε ye rinwúla api ríyu pō waise, piwéése née siwá yé nkpéni piihεε ywsi. Li kw nkpéni tule re pwké pεπεε ketē n kópu pō kw kw.

¹⁹ Uléεcaá keyw keε keyómεcaá-pw rí we ake hánne, nkómεine kuú ne písoi n sée kutakai aku ukεw-i léeri. Sikónetéhe ne metē ne pikónεsenkεε ne ketē piyεnaa ne akónεparεpi maamaa aa léeri.

12

Unwsi unyine ne kúconcw

¹ Ai limáamaa linyine keyómεcaá-pw lese ai nyíσε. Unwsi unyine lo yeε ntunje n tanaalē un iwáre uana metene wailē, un kw riwópikw rinyine ríyu kecáá kípilē, awárepi kefi ne até an tikecáá we.

² U pεε kefa mále, un pεε kεmare-i memárenlō ne pupukεε.

³ Ai kw linyine licw keyómεcaá-pw lese ai nyíσε. Lē ne kúconcw maamaa wée kunyine le yare nna. Ayu aseεi ne akólé kefi kaku má. Aywópikw aseεi nyεε ayu nyē kecáá we.

⁴ Kurisele ari keyómecaa-pɔ awárepi hɔne metaani, ari kuwélé kuse keteni-i láume. Kúconcó aku unósi yee pimáre ní la keyu-i nyere, kun la re un kewá m mari, kuké ke muumpɔ.

⁵ Unósi uu kewántisi maru. Ketisi ye ke kee isoipuri nnéi ne n-yóopinaje yare nweni m múine. Ai ukewá kē Uléecaa ne uriyɔpitū-mē kpíipɔ.

⁶ Unósi uyē uu pee wuru uu kucesi kóima-i ke Uléecaa uu ketónne n nyóonse uu u yekei sí te piké kei u n kpínii siyáa kúkotokú ne píle píle meté ne kuwóó ne kefi (1.260).

⁷ Atɔpi aa keyómecaa-pɔ wai, Miseli ne pilécaatumɛ picɔ api kúconcó atɔpi wai, kúconcó ne kupitumɛ pɔɔ kɔ atɔpi leeri.

⁸ Amá ái kpekpee pee feriyɛ, api pee keyómecaa-pɔ piketonɛ paa.

⁹ Api ketē mmé ku láume. Kúconcó píima kpekpee iwáa kpure kapi ye n sée re kunírílá ne Setani. Kpekpee ketē nnéi kecáa pisoí kiraasente. Api ketē mmé ku láume api kupitumɛ pɔɔ kɔ láuliri.

¹⁰ Am pee keyómecaa-pɔ meté cáca menyine komti, men tee re: Píyulale ne Uróléecaa nnaɛ ne Uiyɔpi itunɛ ye kɔ nkpéni tule. Uyē kuu n wée n-yóopinaje itunɛ pɔ ne kɔ nkpéni tule. Li we re pi unóome yee ketúnɛ ne kesine Uróléecaa keyu-i píromárecɔ kecáa nnóome n wa pílaume masile.

¹¹ Tisɔnpipi menyɛ ne pinsímé kápí ne rikécáa aseéra ní lese mee tíyese kapi u feriyɛ. Ai kɔ kpá, ápi pee pinfaa ne kutu cɔlɛ liké ne wa re pi nkɔ wuru.

¹² Lē nnya liké pɔ n láárú, keyómecaa. Liké kɔ nɔɔ nní kekemee ní we n láárú! Iwe ke pɔ keté ne pɔ mínimaa ani topori! Li we re nókunéwéé-mē ke kuníri aku kuwóí ne wehepɔlɛ, kun nyu re itunɛ kai ku n tise íi piye.

¹³ Ke kúconcó aku n yé te pi keteni-i pílaume ku masile, aku pee unósi uyee kewántisi m mári n lakasente.

¹⁴ Kei kai pee metuke maamaa menyine améj keté unósi uyē pa re uké ne yóosi uké kucesi kóima-i ha, kei kapi yé ha kumúnɛ kuse ne amúnɛ anyine ne kumúnɛ welé * kémee u kpínii un iwáa ne ketaa we.

¹⁵ Iwáa ii innɔ-i míni leseri yare nkóí, ii unósi uyē kepire tikise re nkóí mmē nké u rikpáú nké ne tómpɔ.

¹⁶ Ketē ake unósi uyē come. Ake nnɔ haa ake nkóí ke kúconcó aku kunnɔ-i n lésemɛ muumpɔ.

¹⁷ Kúconcó akú ne unósi uyē wóosi aku pee yisi akú ha upipirɛ nnéi ne pē nnéi pee Uléecaa isé ní múílɛ pin kɔ aseéra ke Yeesu uu n lése tikilɛ atɔpi wai.

¹⁸ Aku péé ha mínimaa ritime nnyene kecáa tasi.

13

Ináme ité inyine nkó

¹ Lē memáá, am pee ináme inyine yenu ne akóle kefi ne áyu aseɛi in mínimaa-i léeri in taámelɛ. Akóopipi kefi nyee akóle nyē kecáa we, Uléecaa alɛ pɔɔn pee áyu nyē kecáa wólaalɛ te anyíri.

² Ináme iyē kam n yé ye péé ne kútoró menyíne wele, iipái yare keyúipɔpi ikó, innɔ yare kúkinaá nnɔ. Kúconcó aku pee kunnaje ne kuriyɔpitū ne rínaɛ píima nɔɔ i pa.

³ Kei kam pee iriyu rise yē yare pi ti rifapile api kópu. Amá tíitoi iyē karí péé ne n kpine ii pélu. Lē nnya, ketē nnéi pikó api péé n káipi pin kahaankɛe api ne ináme iyē tiki.

⁴ Api kúconcó yáasi api wúla re ku ináme iyē rínaɛ he nnya. Api kɔ ináme iyē yáasi api wúla, api re: Wóo ináme mecɔ we, wóo yé kɔ fe uú ne i tɔpu?

* **12:14** Kumúnɛ kuse ne amúnɛ anyine ne kumúnɛ welé: Li we yare nnéi mmē kapi nté nní lē n sée ye lele aɛmē ataani ne kuwélé.

⁵ Ai nnóo i he ii ye ne n tankεε in kɔ Uléécaá lámaankee. Ai kɔ rínanje i he re iké ne iwáre afεena ne ité kémεε ipikεi wa.

⁶ Ii nnóo wúkule ii Uléécaá lámaankee. Ii kɔ Uléécaá rinyiri ne ukeyɔ ne pεpεε keyómεcaá-pɔ ní we lámaankee.

⁷ Ai kɔ ncée i he ricuruu re iké Uléécaá písoi atɔpi wa iké pi feriyε. Ai kɔ nǐpá nsoipuri ní-ye ne nǐpá kuyu kúye ne nǐpá meyu méye ne nǐpá kumáre kúye kecáá rínanje i he.

⁸ Ketē nnéi písoi pē anyiri nyεε áa hái ketē kekoraane-me Risánpipi kapí ne n nyóonse nfaa ritelé kémεε n wólaalē yé i yáasi api wúla.

⁹ Uye un ukóme, uké kó!

¹⁰ Lin úye n waimε re uké akpanii kéméé n we, akpanii kéméé kuu yé ha. Lin úye n waine re piké ne ritéhe u kpu, ritéhe kapí ne u kopune. Lē nnya ke Uléécaá pikó api yé pinmóópú ne nfatene kényu m mahani.

¹¹ Lē memáá, am kɔ ináme icɔ yenu in ketē-mē leeri. Akóle até kíí pεε má. Iyē akole ye wele yare isán akó in kɔ símisi yare kúconcó.

¹² Iyεε pεε ináme foí iyεε mínimaa-i n léeme n-yɔɔpinanje mále. Ináme foí yé n wele, ilírū nnyí in kɔ ne innanje keisi. Ii ye pεε tíyεε ketē ne kepísoi api ye ináme foí iyē yáasi api wúla. Iyεε pεε itói yási in yé pεé ne i kpu, amá ii pélu.

¹³ I mewai píima waille hái íí ne keyómεcaá-pɔ ketē kecáá nna súiseri písoi nnéi inipεε-i.

¹⁴ I mewai píima kai i n he re iké wa wale íí ne ináme foí iyē pikεi kémεε fe ii ketē kecáá písoi nnéi kuyu-i tani. I ye pi maa re piké ináme iyεε pεε itói n yási in yé pεé ne kpu, amá in kɔ ne nfaa má keyu serí piké ne ríyu i waise.

¹⁵ Ai kɔ rínanje i he re iké ináme keyu kapi ní serí kémεε nfaa wa keké ne n símisi, keké kɔ tíyεε piké pεpεε piyáhaa ke n yúlu kó.

¹⁶ Iyεε wa ke písoi nnéi, siwá ne piwéése ne pimámá ne píwεkɔɔ ne pεpεε pimεcire n te ne pilási api kunípe née ritii kecáá nwóí má.

¹⁷ Uka úu ye fe uké linyine lɔ née uké yáá, unsá linwɔi mmē ukecáá m má. Li yé fe ai ináme iyē tinyiri née nnéi mmē kapi ye rinyíri tē n sée.

¹⁸ Nté kai mewéesesɔhɔ pise. Uyεε mesɔhɔ m má uké kéē uu nnéi kapi ye ne ináme iyē n sée ceru. Li we re nnéi mmē ye usoi rinyiri le. Mme mee nní píle píle mekpυulū ne kuwóɔ ne kefi ne mekpυulū (666).

14

Pē ayu ke Uléécaá uu n lɔ keyome

¹ Am pεé paí, am Tisánpipi yenu tin Siyɔɔ riyɔpe kecáá nyenu, písoi ákotokú píle ne afεena ne ana (144.000) nyē ne pē nnéi atii kecáá ke tirinyiri ne Tiusaa rinyiri ari n wólaalē pɔɔn kɔ kei we.

² Am keyómεcaá-pɔ metē menyine komti yare míni píima menyine mee wólu née yare ikónε yeε meyá semni. Nné mmē kam n kó ye we yare ke pikénεpεpe api ye sikéné m pépu nné nɔ.

³ Pi pεε riyɔɔpitū ne lifáakó lina lē ne piwéése pē keyu-i keyóme fale kenyine yomle. Uka úu ye pεε fe uké keyóme kē peikee, insá písoi ákotokú píle ne afεena ne pina (144.000) pē ayu ke Uléécaá uu ketē kecáá ní lɔ mεcire pεε ye fe.

⁴ Písoi pinyine ye pi pεε ápi pinósiwélaa ne pimεcire mékperinkpe m póriinkεε. Api pinósi nyu. Tisánpipi kapi ye n tikilē nǐpá yei kari sí. Li písoi kecɔpe piayu lɔle re piké n we yare melukεpipi foí kapi ye Uléécaá ne Risánpipi n laanse mεcɔ.

⁵ Nnóomesimé níka rín kɔ piinɔ-i we. Nka rín we kapi yé ne pi n cési.

Pilécaatumε pitaani ye yóólē tε Uléécaá ye ne písoi túhaanε

⁶ Am kɔ uléécaatumε ucɔ yenu un keléécaa-pɔ yóosilē. Nsímé Kεcirε tenεciré kuú pεε má uké ketē kecáá pisoι ne m̀pá isoipuri íye ne m̀pá kumáre kúye ne m̀pá meyu méye ne m̀pá ayu áye riyóó.

⁷ U ye pεé male ai cá re: Ani Uléécaa n wuru ani ye kɔ ríyu u waise re itunε ye tule uké ne pisoι túhaane nnya. Lē nnya, ani ye uyεε keyómεcaa ne ketē ne mínimaa ne ínihɔi n wa yáasi ani wúla!

⁸ Uléécaatumε ucɔ uu melírū tiki, uu re: Ku loole, kuyu maa Papilɔni ye loole. Kpekpeε ayu nnéi kupita nírise. Kupita piníré pεε kuiwásánkaí píima kaku pisoι n tā.

⁹ Uléécaatumε ucɔ uu metáánū pi tiki, uú male ai cá re: Uye un ináme ne ikeyu kapi ní serí n yáasi uu wúla, api nwɔi uritii kecáá née kunípe kecáá u wai,

¹⁰ pi yé kɔ uyē Uléécaa kuwɔi pita pεε ápi líka n cɔhɔnelē kepóripi-i u súunu uu níru aí ha pεε nna kémεε ne linyine yare nfúrɔ toi kémεε piléécaatumε pεε n cáká-cákálē ne Risánpipi keyu-i u n wukei.

¹¹ Nna mee pi n wúkei anyɔ aa pεε m̀pá píyei mesére n likirelē, pεpεε ináme keyu-i ne ikeyu kapi ní serí n yáasi api wúla ne nkó yeε ritii née kunípe kecáá irinyiri nwɔi m má, ápi pεε ketúnjé ne kesine mewénte má.

¹² Lē nnya ke Uléécaa pikó pεε Uléécaa isé m̀ múilē pin kɔ Yeesu ne kefa tenelē api yé n ηmóópulē.

¹³ Am pεε keyómεcaa-pɔ metē menyine komti men né tee re: A wɔi re: Kaí ne neni n kpísi, pεpεε Upíima kupéneεɔ kémεε n kpíni ye pínarekome le. Uléécaa Nfaasɔne ye re lee ni mesei, lí we re piiwe nnéi kapi ne nkpeni wénte re piké pimewai ihéé yási nnya.

Pikpáa ne picáa nsímé ketē kecáá

¹⁴ Amí paí, am ahóɔ tomé anyine yenu, unyine un ahóɔ nyē kecáá tú un ne Usoi kepipi menyíne we. U pεε ríyu kecáá wura riyɔɔpikɔn kipilenle un kɔ kényale yelekó kunípe-i múilē.

¹⁵ Uléécaatumε ucɔ uu Uléécaa keyɔ-i léeri uu uyεε ahóɔ kecáá ní tú maapɔ ai cá re: A kepónyale fɔ aá kpasi. Ikpáatunε ye tule, li we re iluke ye ketē kecáá pipele masile.

¹⁶ Uyεε pεε ahóɔ kecáá ní tú uu pεε kényale fom, ai ketē kecáá iluke kpasi.

¹⁷ Uléécaatumε ucɔ uu Uléécaa keyɔ keε keyómεcaa-pɔ ní we kémεε léeri. Uyē ne pεε kɔ kényale lari-lari múilenle.

¹⁸ Uléécaatumε ucɔ yeε nna kecáá rínanε m má pɔɔ kenýɔnse-i léeri uú ne uyεε kényale lari-lari m má símisi ai cá re: A kepónyale yelekó kē fɔ aa ketē kecáá reεεε sipúkípi túúni re reεεε ye pipele masí nnya.

¹⁹ Uléécaatumε uu ukenyale ketē kecáá fóm, uu ketē kecáá reεεε kecare apipi túúni uu kupóri maamaa kpe-i ke Uléécaa kuwɔi aku ní we súúni.

²⁰ Ai kupóri kpē ne kuyu iyaa leepɔ ai ku pulu ai cérii, ménye ame kupóri kpe-i léeri amé taá hái ne isá akpaláa kecáá-pɔ, ame mecáa tóori yare kilometiri píle píle metaani (300).

15

Piléécaatumε ne ásáláú tɔrɔɔ

¹ Am pεε limemáa keyómεcaa-pɔ limáamaa linyine kai n lése ai nyíse yenu aí kusímé we. Lεlee piléécaatumε píseεi pεε ásáláú aseεi tɔrɔɔ m múilē. Liriyíkí re lεlee másune Uléécaa kuwɔi aku pεε níhesi.

² Am kɔ linyine yenu yare sikáláúwelépi, lin tanjelē yare mínimaa, nna nn kɔ kémεε cɔhɔnelē. Pεpεε ináme ne ikeyu kapi ní serí ne irinyiri nkεenwɔi n feriyε api pεε sikáláúwelépi seε n tánjelē yare mínimaa kecáá n nyenu, pin Uléécaa kekéné múilē.

³ Uléécaa ukeikó Moisi keyome kuú ne Uléécaa ríyu n waise ne Risánpipi keyome kapi pεε yóm te:

Upíima Uléécaa, rínanε nnéi ute,
Lē nnéi kaa n wa ye píyele, aí kɔ kusímé we.

Isoipuri nnéi uyɔɔpi,
Kerómúnjé ye kecíre wele
Ken kɔ nsímései tikilē!

⁴Upiima, wóo yé fe uu yúlu re úu yé pɔ wuri,
Uu yé kɔ ripónyíri ritaáse? Li we re mepócíre pɔɔ cáká-cákálē.
Isoipuri nnéi pisoí ye sóntile piké kepóyu-i riwula piké pɔ yáási,
Li we re li sóntile liké nyíse re mepówai ye kecíre wele.

⁵Am pɛɛ lē memáá paí, am yénu Uléécaá keyɔ kémee ke kunyóonse-cájíí aku ní we ken keyómecaa-pɔ hánnelē.

⁶Piléécaatumɛ pisɛɛi pɛpɛɛ ásáláú aseɛi m múlī api kenyóonse-i léeri. Asájáá tomé sɔne yíkíyiki nyɛɛ n tɛlu kápí pɛɛ lapaalē, pin kɔ rikínj kecáá wura atampála teriilē.

⁷Lifáakó lina lē lise ali piléécaatumɛ pisɛɛi pē wura siporipi sisɛɛi pa, Uléécaá yeɛ mǎpá píyɛi-pɔ ní we kuwɔi píima kun sikemee yipaalē.

⁸Uléécaá meyɔɔpi ne unnaɲe nnya, ányɔ aa kenyóonse yarii, piléécaatumɛ pisɛɛi pē ásáláú aseɛi nyē áá ha ne piwai másu, úka úu fe uké kenyóonse-i lomɔ.

16

Uléécaá kuwɔi píima siporipi sisɛɛi

¹Am pɛɛ metē cáká menyine kom men kenyóonse-i léeri men piléécaatumɛ pisɛɛi pē tee re: Aní n ɲme aní ha Uléécaá kuwɔi píima siporipi sisɛɛi sē ketē kecáá kɔonu.

²Ufoí uu tómpɔ uú ha ukɛporipi ketē kecáá kɔoni. Kúcapáá kópe ne kupɔle-pɔle kunyine aku pisoí pɛɛ ináme nwɔi pikécáá mǎ má pin kɔ ikɛyu kápí ní serí yáási wai.

³Ulírū uú ha ukɛporipi mínimaa kémee kɔoni, amɛ panse yare ukpɔkpɔ menyɛ, lifáakó nnéi lɛɛ mínimaa kémee ní we ai kpíni.

⁴Utáánū uú ha ukɛporipi ikóí kémee ne ínihɔi kémee kɔikɛɛ. Linnéi ai panse ménɛ.

⁵Kei kam pɛɛ kɔ uléécaatumɛ yeɛ míni kecáá ɲnaɲe mǎ má un tee re: Pɔ aseɛi tikilenle, pɔɔ nní ní we, pɔn kɔ pɛɛ mekɛɛ-me we, pɔɔ nní n cáká-cákálē, kaa nní n túhaane nnya, pɔ aseɛi ute lɛ.

⁶Kapi pipókó ne antepuyɛ menyɛ n kɔikɛɛ nnya ke pɔɔ kɔ ménɛ pi pa re piké n ntí. Lē kaí ne sá re piké pi wa!

⁷Am pɛɛ kóm lin kenyóonse-i tee re: Pɔ Upiima, Uléécaá ɲnaɲe nnéi ute, pipótúhaane ye nyamle pin kɔ aseɛi tikilē!

⁸Uléécaatumɛ náii uu ukɛporipi itunɛ kecáá kɔoni, ai ncée i he re iké nna wa iké ne pisoí tore.

⁹Kutóí píima kunyine aku pisoí tore api Uléécaá yeɛ ásáláú nyē kecáá ɲnaɲe mǎ má lámáankɛɛ, amá api yúlu re ápi yé ɲmurei piké mɛfine conse piké ríyu u waise.

¹⁰Unúpū uu ukɛporipi ináme iyē tiyɔɔpitū kecáá kɔoni, ukɛyɔɔpitē akɛ kuɲmaha cɔni. Pisoí api pɛɛ ntóosi ne aní n takai.

¹¹Api pɛɛ íwe kápí n le ne ácapáá kápí n yé nnya Uléécaá yeɛ keyómecaa-pɔ ní we n lámáankɛɛ, amá ápi pimɛwai kópe riyá.

¹²Ukpúúlū uu ukɛporipi nkóí maa kápí ye n sée re Efiraati kémee kɔoni. Mmeni amɛ hósu liké ne ketunɛleeme-mē piyɔɔpi pɛɛ n wemɛ ncée n tápile nnya.

¹³Am pɛɛ kúconcó nnɔ-i ne ináme nnɔ-i ne antepu nɔme nnɔ-i yénu, aníri kperinkpɛkɔ́ ataani anyine nyɛɛ ní we yare asahā an léenti.

¹⁴Aníri anyine nyɛɛ mɛwai píima n wapisi ye nyɛ ke Setani uu tumpɔ. Ketē nnéi kecáá piyɔɔpi kémee kaa sónesi re aké pi cápine piké ha ne Uléécaá, ɲnaɲe nnéi ute keyaa maa ketúnjé atɔpi wa.

¹⁵Ani yē te né Upiima ne sónepɔle yare uyaa. Uyɛɛ n tú un nyáni un umelape ukɛcáá wailē te úu kapɛ mɛɲmane sónɛ piké uisei yē ye únarekomɛ lɛ!

16 Aniri nyē aa piyōopi pē cāpine kelō kē kapi ye Mé-epiree kémee n sée re Harimaketō kémee.

17 Usééi-sééi uu ukeporipi keléecaa yáá. Metē cācā menyine amē kenyōonse-i riyōopitū kémee léeri, men tee re: Lī piwai masile!

18 Ikónē ii yékurente, metē menyine amē léenti ne pikónesenkēe. Ketē ake yēgesi. Háí ke pīsoi apí ne ketē kecāá n weme, ketē áke píkai limēcō meyá yēḡaalē.

19 Ai kuyu maa hōnēne metaani, ketē kecāá ayu nnéi pō lólēsi, Uléecaa uu pēe kuyu maa Papilōni kecāá léise uu ukuwōi píima pita keporipi ku pa.

20 Míni kepáapáá sitē nnéi asi wúrunkēe, apí ayōpe pō piyéne rikpá.

21 Akónēparepi konē-konē aa keyómēcaa-pō leeri aa pīsoi kecāá lōlaari, an mulú yare aparēcaḡaa. Pīsoi apí pēe ásáláú ke akónēparepi aa pi n wai nnya Uléecaa lámaankēe ke ntóosi nn meyíkíyiki n tōsí nnya.

17

Ketahai kapi ne Papilōni n túhaanēne nkó

1 Lē memáá, pilécaatumē píseei pēpēe sipóripī siseei m múlē use uú weri uú ne né símisi, uu re: A kam ké ketahai kapi ne uwásánkaí píima n túhaanēne pō nyíse. Kuyu píima kunyine ye ku kpēe míni píima ritime n we.

2 Uyē ke ketē kecāá piyōopi apí ne iwásánkaí wapisi, ketē kecāá pikó pō kō umemare kpááree mē pita pomēsi.

3 Uléecaa nfaa nn né loni, ulécaatumē uu né kpísi uú ne kucēsi kóima-i sí. Kei kam pēe unósi unyine yē, un ináme wēe yēe m péirente kecāá tū. Uléecaa alē nyēe ikēcāá pōkōrelē te anyíri, in kō áyu aseei ne akóle kefi má.

4 Unósi uyē ilū kuu n tanaalē ye íwēé nyaii le in kō peirente. U kō pēe wura ne aparē sōne ne ikólé néikóó wailenle. U pēe kō wura keporipi kunípe-i múlēnle, ncaai riyíkí ne mékperinkpe ncōpuri mēe umēwai kpááree kémee n léeri men ke yipaalē.

5 Tinyíri rinyine aseii nyēe m pékaalē ye pēe uritii kecāá wólaalenle re: Papilōni, kuyu maa píima, piwásánkaí ne ketē kecāá mēwai kpááree riyíkí uni.

6 Am unósi uyē yenu kuu Uléecaa pikó menyē ne pēpēe Yeesu kecāá aseéra n lése menyē n nti un pomaalē. Kam u n yē, ai meyánsei nnóó né yipu.

7 Ulécaatumē uu pēe né maa re: Yo nnya kai yé nnóó pō yi? Né unósi uyē ne ináme iyē kecāá kuu nní n tū in áyu aseei ne akóle kefi má aseii nyēe m pékaalē pō símisi.

8 Ináme iyē kaa nní n yē ye péé wele, amá íi nképni we. I yé nfáani nkpō kuhore-i rikpáfúme íi ha ne méwoo séé. Ketē kecāá pīsoi pē anyiri nyēe áa háí ketē kekoraane-me nfáa ritelé kémee n wólaalē apí ináme iyē yenu, ai nnóó pi yipu re ináme iyēe péé we íi kō nképni we, in kō masí kpáfúmenē nnya.

9 Nté kai nképni píse re usoi uké mesōhō ne mēwéesesōhō m pēnelē un má: Ayu aseii nyēe ayōpe aseii kecāá ke unósi uyē uu n tū le. A kō piyōopi píseii le.

10 Pi pinupū iyōopi pilapile masile. Use ye ne iyōopi tunle. Ucō úu kahanē n ka. U sōntile úu tonēne liké nāḡai.

11 Ináme iyēe pēe n we íi kō pēe nképni n we pō ticurū ye kō uyōopi páha-paha le. Iyē ne kō píseii pē kémēé wele, in tōsu iké ha méwoo riséé.

12 Akóle kefi nyē kaa n yē ye piyōopi kefi le, pēe apí kahanē keyōopitē timmúlú. Amá itūḡe mekóónú mēse kumúnḡe ke akóle nyē aá ha ne ináme iyē kesé iyōopi tonēne.

13 Likei lise kapi pinnéi lākasepō, pin pinnaḡe ne pin-yōopinḡe kpísi pin ináme palē.

14 Pi yé Risāḡpipi atōpi wa, Tisāḡpipi ari pi feriyē re tí pípíima Upiima le, tin kō piyōopi Uyōopi nnya. Tisāḡpipi ne tipikó ke Uléecaa uu n sée uu kō pi wēe pin ne aseii ri tikilē pō né kō pi feriyē.

15 Uléécaatumε uu kɔ pimáa né kpá re: Míni mē kaa nní ní yé, uwásánkaí uyē un meritime tū ye ayu ne asoiwuí ne isoipuri ne meyu le.

16 Akóle kefi nyē kaa nní ní yé ne ináme iyē yé uwásánkaí uyē ipuri yè, ai ulikó nnéi u yóai ai menmane u yá. Ai uisare takai ai kɔ nna u toroise múkú-múkú.

17 Li we re Uléécaa ye piakinj kέmee wa re piké umela wa piké kesé likei lise n lakasepɔ piké kɔ pin-yóopinaje ináme pa, Uléécaa anɔ kuu ní ma áa ha ne wai.

18 Unósi uyē kaa nní ní yé yee kuyu maa kpekpee ketē kecáa piyɔpi kecáa n-yóopinaje m má.

18

Papilɔni melólé

1 Lē memáa, am uléécaatumε ucɔ yee rínanje píima m má yénu un keyómecaa-pɔ súiri. Uriyu kuu m má metéi ame ketē kecáa kpáii.

2 Uu meyá cáai ai cá re: Ku loole, kuyu maa Papilɔni ye loole! Ku pansela aníri ketone ne nprá nfáa kperinkpekɔ́ ní-ye ne nprá kenúipi kperinkpekɔ́ kέye ke pisoí api ní la ripɔhɔ.

3 Li we re ketē kecáa isoipuri nnéi ye kumemare kpáaree mē pita n ntíle. Ku ne ketē kecáa piyɔpi ye kesé mewai kpáaree wapisile, pikpéense pɔ́ kɔ kulimámákɔ́ píima kέmee memá yénu.

4 Kei kam kɔ keyómecaa-pɔ metē meɔ komme re: Pinésoi, ani kukeméé le, áni kape ne kesé kuakópe kέmee n lonaalē nɔké ne ásáláú yé nnya.

5 Kuakópe ye ricúle áa ha ne keyómecaa kám, Uléécaa uu pree kumewai nnéi mee áme asei m má kecáa léise.

6 Ani ku wa yare kaku ye picɔ n wa meɔ. Ani kɔ kumewai kópe ku hééle meté. Ani kɔ píta pape-pape keporipi kaku ye picɔ n nírise api pom mpape mmē meté ku pa.

7 Yare kaku ríyu n wéési aku kumecire likókɔrikó kέmee pɔ́lɔ meɔ kani yé mpóocai ne íwe kέmee ku ripɔlɔ. Ku yé kukefa-i maa re: Inósiyɔpi kam nté le, ám ukúmamnɔsi. Káii, ám píkai nkpɔ yenune!

8 Lē ηmaa nnya ke ásáláú ase ase aa yé keyáa kesε kukecáa súime: Lεεε itói ne nkpɔ ne nkú, nna nn kɔ ku tore múkú-múkú. Li we re Upíima, Uléécaa yee ne ku n túhaane ye unaje-naje le.

9 Ku ne ketē kecáa piyɔpi nnéi pree kesé kumewai kpáaree ne kulikɔkɔrikɔ́ kέmee n lonaalē yé kuitu tē, pin ha n yē te kpekpee tore ke ányɔ aa nní léeri.

10 Kumpɔocai píima yé iwame pi wa, api ketaa-pɔ nyere api ye pree téni re: Iwe! Iwe! Kuyu maa Papilɔni, kuyu naje-naje, itunje mekóónú mese kέmee kapí ne pɔ́ túhaane ai máápɔ.

11 Ketē kecáa pikpéense pɔ́ ne kɔ ténile pin kɔ kpē nnya nkpɔ tū te úka úu kɔ we yee yé piyaalū apehe n lɔ nnya.

12 Iyáalū apehe nye nyee nní wura ne nwóóweni ne apare sone ne ikólé ne asánjáa kecire ne asánjáa wéé nyaíi ne asánjáa nyee n tēlu ne áwéé nyee m péirente ne alée nyee kekpáhapi m má ne nprá yo kapí ne ásuní n wapisí ne nprá yo kapí ne ana kecire née ne nweni ηmɔhɔ née ne apare tomé n wapisí

13 ne likalei-kalei lee m mílú ne kekpáhapi likó ne tulaali ne tulaali kapi ye n sée re miiri ne tulaali ηmaa-ηmaa ne píta ne mékpɔ ne ntɔ sone ne melukεpipi ne ináa ne isánj ne isá ne sisannɔipi ne pilási ne sisoipipi sicɔ.

14 Lē kaa n káipinkeε ye ne ketaa pɔ́ wale. Likókɔrikɔ́ ne lē nnéi lee n tēlu ye ne pɔ́ pɔ́le. Ai nkpéni kúyene we!

15 Pikpéense pree kpē nnya memá ní yé yé kuiwe píima iwame n wai api ye pree ketaa-pɔ nyere api téni, pin ne nkpɔ tū.

16 Pi yé maa re: Iwe! Iwe! Kuyu maa kpee asánjáá kəcire ilū ne ilū weé nyaii in kə peirente n lapaalē, kun kə wura ne apare sone ne ikólé wailē ye iwe we kpa!

17 Itunje mekóónú mese kémee ke memá píima mē nnéi ame riséé.

Aninai pitíkí nnéi ne picéetəjé nnéi ne áninai pikeikó nnéi ne pepere míni kémee n keisi nnéi api pree ketaa-pə n nyenu

18 pin pupukee, pin kumetore anyə nyáni, api ye pree re: Kuyu maa kúye kəcire kpee pree nkú tulaalē?

19 Api ye ntaai piayu kecáá kəoni pin téni, pin nkə tū pin cáai re: Iwe! Iwe! Kuyu maa kpē likókərikó píima kémee ke áninai pite nnéi pree mínimaa kémee áninai m má api memá ní yé ye itunje mekóónú mese kémee pansela kucesi kóima!

20 Lē nnya, liké keyómecaa pikó n láarú. Liké kə nń Uléecaa pikó ne pitume ne antepuyee n láarú re Uléecaa ye ne ku túhaanele ani alari yenu nnya.

21 Kei ke uléecatume nanje-nanje unyine uu ripare rinyine kpísi yare rináipare uu mínimaa kémee ri sápa, un tee re: Nní meco kai kuyu maa Papiləoni mesóri láupəne, ári yé kə piyéne ku rikpá.

22 Api yé kə ketume kepóyo-i pikéjépepe ne inyánlū ncəpuri pikó ne pisunsímaa ne pináatənsímaa pikóme rikpá. Api yé kə kei unyine piyéne rikpá un pinípekei pinyine wai, ápi yé kə unyine pikóme rikpá un nam.

23 Kéfiraa metéi áme kə kei pikpáii kpáne, ápi yé kə ula ne unósi úka metē kō. Lē nnya kápi yé rika kepóyo-i pikóme rinkpá yee re pipókó pree n kpéense pree pree ketē nnéi kecáá pinánje-nanje, aa kə ne mepósepewai isoipuri nnéi kúraasente nnya.

24 Ai kə yá, pi kə antepuyee ne Uléecaa pikó ne pē nnéi kapi ketē kecáá n kō menyee kepómee yénle.

19

Uléecaa yee ipakare te

1 Lē memáá, am pree linyine keyómecaa-pə komti lin cālē yare riwúí metē te: Alelúya! Uróléecaa yee píyulale ne ríyu ne rínanje Ute!

2 Upitúhaane ye nyamle pin kə aseí tikilē. Lē kai m pise re piké túhaane kuu ye túhaane. U uwásánkaí píima yee pree mémare kpáaree ne ketē n kópu túhaanele uú ne ukunipe upikeikó menyee mee n kəonu riwome hééle.

3 Api kə melírū pimáa kpá re: Alelúya! Kuyu maa kpee rí tore anyə aa yisi áa n taalē ne nípá píyei-pə.

4 Piwéése afeeré ne pina pē ne lifáakó lina lē ai yisi ai wúla ai Uléecaa yee riyóopitū kecáá ní tū yáasi ai re: Amí! Alelúya!

5 Metē menyine ame riyóopitū kémee léeri re: Ani Uróléecaa pakare, nń upikeikó nnéi ne nóo u n wuru, siwá ne piwéése!

6 Am pree linyine kom yare risoiwuí metē, yare nkóí maa nnyine mee wólu née yare ikóne yee mesóri senkeee, lin tee re: Alelúya! Upíima Uléecaa, rínanje nnéi ute ye uiyóopi tunle.

7 Liké ró n láarú tóké mpóonare píima-i n we tóké ne ipakare píima u pa. Tisánpipi pinəsikpiké anyá ye tuimele, tiunəsi uu umecire cápine.

8 Asánjáá sone melape mee n tēlu áme líka cəhənelē kapi u pa re uké tā. Asánjáá sone melape memee nní mewai sone ke Uléecaa pikó api n wapisi.

9 Uléecatume uu pree né maa re: A wəi re pē kapi Risánpipi pinəsikpiké anyá n sée ye pínarekomē le! Uu pree kə lē memáá né maa re: Uléecaa ricuruu anə ye nyé!

10 Kei kam pree uana metene loó ké ne u yáasi, amá uu né maa re: A mepócíre tí, kape lē wa! Ne upókəico le nen kə pipómáreco pree Yeesu iseérakó n le ukeico. A Uléecaa yáasi aa wúla. Yeesu kecáá aseéra pilese yee re antepuyee ye aseí símisile.

Usantonē yee isā tomé kecáá ní tū

11 Kei kam pɛɛ keyómecaa yɛ ken wúkulelɛ, isã tomé inyine in nyenu. Pi ye Uyee i n tũ sée re Asei ne Uyíkíyiki. Upitúhaane ne atɔpi kuu n wai ye ase i tikilenle.

12 Uinipɛɛ ye inalempi le. Ayóɔpikɔɔn kulúí nyee Uriyu kecáá we. U rinyiri mále tee n wólaalɛ, amá umemáá úka ucɔ úu ri nyu.

13 Kutúkanka caacaa kapi ménye riñfe kuu tanaalɛ. Urinyiri tee Nléécasimé.

14 Atɔpilee nyee keyómecaa-pɔ ní we ye pɛɛ isã tomé túntilenle an ne u tikilɛ an kɔ asáɔɔ sɔne tomé melape tántilɛ áme líka cɔhanelɛ.

15 Titéhe rinyine ne meyele píj-píj ye unnɔ-i léemelenle uké ne ketɛ kecáá piso i kɔ. Nyóɔpinaɔe yare nweni kuú ne pi múine uu kupóri maamaa kémee Uléécáa, rinaɔe nnéi Ute kuwɔi píima pita pulu.

16 Tinyiri rinyine ye ukutukanka caacaa kecáá ne uritaa kecáá wólaalenle re: Piyóɔpi Uyóɔpi ne pipíima Upiima.

17 Am pɛɛ uléecaatume unyine yenu un ntɔɔe kémee nyenu. Uu cáái ai cá, uu sinúipi nnéi sɛe keléecaa-pɔ n yóosinkee séi re: Ani kam ani Uléécáa anyá píima kémee cápine,

18 ani piyóɔpi isare ne pitɔpiwéese isare ne piyukɔ́ isare ne isansare ne pisantonɛ isare le, ani kɔ mɔ́ píye, piyupipi ne pilási ne siwá ne piwéese isare le.

19 Am pɛɛ ináme ne ketɛ kecáá piyóɔpi ne piatɔpilee yenu pin cápinelɛ te piké ha uyee isã kecáá ní tũ ne ukutɔpilee atɔpi wa.

20 Kei ke pɛɛ api pɛɛ ináme ne antepu nɔɔme tí. U ye pɛɛ ináme keyu-i mewai píima n wapisile apí ne pɛpɛ inwɔi pikecáá ní má pin kɔ ikɛyu kapi ní serí yáási pin wulai kiraasente. Api piketé kpási ne pinfaa api nna kuhore kpe-i ke linyine ai ní we yare nfúrɔ́ toi kémee sáɔ.

21 Api pitóɔɔ ne ritéhe tee pɛɛ uyee isã n tũ nnɔ-i n léemelɛ kóni. Sinúipi nnéi asi pɛɛ piisare le ai si toru.

20

Aɔmɛ kúkotokú kuse iyóɔpi metone

1 Kei kam pɛɛ uléecaatume unyine yɛ un keyómecaa-pɔ súiri un mehóre kehánne ne akpanii maamaa anyine kunípe-i muléilɛ.

2 Uu kúconcó, iwáa kpure iyɛ kapi ye n sée re kuníri ne Setani tini uu paasi, aku lɛ m pahaalɛ aɔmɛ kúkotokú kuse kémee.

3 Uu mehóre kémee ku sáɔ́ uu kukecáá ká áku kape kɔ ne piso i n kiraasente hái ne aɔmɛ kúkotokú kuse kpɛ kuké ha ne tene nnya. Lɛ memáá, li pise re uké pɛɛ nkáripipi ku fénne.

4 Am pɛɛ ayóɔpitú yenu. Ai pɛpɛe akecáá ní tũ rinaɔe he re piké ye ne túhaane. Am kɔ pɛɛ kapi isɔ́ n corii re pi Yeesu ne nléecaa-simé kecáá aseéra lese nnya amíiri yenu. Am kɔ pɛpɛe apí rinwúla piké ináme yáási, apí kɔ inwɔi piatii née pianipe-i má akó yénu. Api nfáa pɛeri, pi ne Kirisi api kesé iyóɔpi tone aɔmɛ kúkotokú kuse.

5 Pikipɔkpɔ picɔ́ apí nfáa pɛeme hái aɔmɛ kúkotokú kuse kpɛ akú ha ne tene. Pikipɔkpɔ kémee meyiise fói ye mɛ.

6 Pɛpɛe pikipɔkpɔ meyiise fói mɛ kémee n yisi ye nkínɔɔnɔɔ-i wɛle, pin kɔ Uléécáa pikó! Nkpɔ́ lírú rín pikecáá rinaɔe níka má. Amá pi pansene pɛpɛe ye Uléécáa ne Kirisi inyóɔnse n wa. U ne pɛɛ api aɔmɛ kúkotokú kuse kpɛ kémee kesé iyóɔpi tone.

Pi Setani feriyɛ

7 Aɔmɛ kúkotokú kuse kpɛ kun ha píyei n tómpɔ, api pɛɛ Setani ukukpaniilee-i léseri.

8 Uu pɛɛ léeri uu isoipuri nnyí nnéi ye mɔ́ ketɛ kuwélé kúye-i ní we cápine, lelee Kɔɔki ne Makɔɔki re iké ukecáá rikpá uké ne atɔpi wa. I kulúí wɛle yare mínimaa nnyene.

9 Ii ketɛ nnéi kecáá yipu ii Uléécáa pikó ketɔpikale ne ukuyu lala kekále wai. Amá nna nnyine nn keyómecaa-pɔ súiri nn i tore.

¹⁰ Ai Setani yee pee i n kiraasente nna ne linyine yare nfúrõ toi kupõre-i sápa. Kei ke ináme ne antepu nõme apí we. Ai pee i n fikiise ketúné ne kesine hái ne nípá píyei-põ.

Ketahai tãrõ pitúhaane

¹¹ Am pee riyõpitú ne uyee rikecáá ní tũ yenu. Ketê ne keyóme asi ukuyu-i wuru asi pékesi apí siana yẽ.

¹² Am pee pikpõkpõ yenu, piwéese ne siwã, pin tiyõpitú keyu-i nyéeilẽ. Ai átelé perei ai kã ritelé ricõ péré. Tereef nfáa ritelé. Pikpõkpõ mewai ye átelé nyẽ kémee wólaalenle. Ai nípá úye mewai kecáá ne u túhaane.

¹³ Mínimaa amee pikpõkpõ pee mekeme ní we leseri. Nkpõ ne pikpõkpõ kelõ pã kã pikpõkpõ pee kei ní we leseri apí nípá úye mewai paí apí ne mekecáá u túhaane.

¹⁴ Ai nkpõ ne pikpõkpõ kelõ kpísi ai nna kupõre-i sápa. Nna kupõre kpẽ, nkpõ lírú ye mmẽ.

¹⁵ Ai nípá úye rinyiri tee ári nfáa ritelé kémee ní we kpísi ai nna kupõre-i sápa.

21

Keyómecaa fale ne ketê fale

¹ Am pee keyómecaa fale ne ketê fale yenu, keyómecaa foí ne ketê foí ye pitõné masile lẽ, mínimaa áme kã we.

² Am kã Uléecaa kuyu, Yerusalem fale yenu kun Uléecaa kémee-põ leeri kun súiri, kun kumecire cápinelẽ yare unõsi fale yee ula m mé.

³ Am tiyõpitú kémee metê cacá menyine komti, men tee re: Uléecaa kunyõnsecãní ye nkpéni nkú sisoipipi kémee. U yé pikemé n we, apí pansé upisoí, pi ne Uléecaa ricuruu apí pee kesé n we.

⁴ U yé pimenini nnéi pi tinnente, nkpõ rn yé kã piwée rikpá, nkpõ pitone ne itu ne ntóosi rn yé kã n we, ke mekee-me likó ai pitõné m masí nnya.

⁵ Uyee pee riyõpitú kecáá ní tũ uu pee né maa re: Põ yẽ, ne nípá yo pansesele lifále. Uu kã kpá re: A wõi! Anõ nyẽ ye nsímesei le, lẽ kai kã lene.

⁶ Uu kã pimáa né kpá re: Li piwai masile! Néee Ufoí ne Utõrõ, Kékoraane ne Kétõ. Né nkó ke nnírè nn ní we míni mee ye nfáa n he nhõi pa faalaa.

⁷ Uyee n feriyé likó ye nní kuu n yénune: Néee yé Uuleecaa, uyẽ uu kã kenépipi.

⁸ Amá piwamei ne pepee apí aseí n tíkilẽ ne pepee icírí n wai ne pisoikõ ne pepee méwoo méwoo n wai ne menírihélaawai pikó ne pepee pilé n nyõnse ne pinõme nnéi ncõpuri pã ketone ye nna ne linyine yare nfúrõ toi kupõre kéméé wele. Nkpõ lírú ye mmẽ.

Yerusalem fale

⁹ Lẽ memáa, pilécaatumé píseí pepee pee sipóripi síseí m múílẽ use uú weri uu né maa re: A kam ké unõsi fale pã nyíse, uyee Risãnpipi unõsi.

¹⁰ Kei ke Nfáasone nn kenécáa súime, Ulécaatumé uyẽ uu né kpísi uú ne riyõpe maamaa ne ricácá rinyine taá. Uu pee Uléecaa kuyu, Yerusalem yenu kun keyómecaa-põ Uléecaa kémee léeri kun súiri.

¹¹ Uléecaa mmule ye pee kukeméé wele, ku pee télule yare ripare sone kecire née yare ripare nméi-nmèi kémee ke usoi uu ye umecire n nyáneí yare kenípeenyáneí yelépi kémee.

¹² Mmèle maamaa ne ncácá nnyine ye pee ku kóónúlenle, sipoo kefi ne sité kapi n luri, pilécaatumé kefi ne pité pin si mé. Isirayeli pikó imarepuri kefi ne ité iyẽ anyiri ye sikecáa wólaalenle.

¹³ Sipoo sitaani see ketunjeleeme-mẽ nyáneí, sitaani itunje kuluke-luke-mẽ, sitaani itunje kumii-mẽ, sitaani kecõpe, sitaani ketunjelolé-mẽ.

¹⁴ Akúipare kefi ne até kecáa ke kuyu mmèle mmẽ ní pee tósilẽ, Tisãnpipi pitume kefi ne pité pẽ anyiri kefi ne até an apare nyẽ kecáa wólaalẽ.

¹⁵ Uyee lẽ né n símisi ye wura kekrapí kapi ye ne ní musí múílenle uké ne kuyu ne kusipoo ne kummele mújesi.

16 Kuyu awélé kena ye pɛe meɔ́a sále. Kumɛɔ́a ne kumɛpéré ye pɛe sále. Uu kekɔ́api kɛ ne kuyu músu aí lelu kilomɛtiri ákotokú até. Kumɛɔ́a ne kumɛpéré ne kumɛɔ́a ye pɛe sále.

17 Uu mmele pɔ́ kɔ́ músu, ai lelu apáha kuwóó ne afɛɛré ne até kumúhɛ́. Sisoipipi memúhɛ́ ne uléɛcaatumɛ memúhɛ́ ye mɛ.

18 Apare hméi-hmɛi kapi ne mmele mɔ́ api kuyu pɔ́ ne wura yíkíyiki hmanɛ mɔm, lin pɛé we yare síníɛɛnyáni.

19 Apare sɔne nnéi ncɔpuri kapi mmele akuipare keɔ́a kárikɛɛ re líkɛ pinyáni n nyamí. Tipare hméi-hmɛi kapi rikúipare foí keɔ́a wa, api kusópe rikó rilírú keɔ́a wai, api míni kulúí rikó ritáánú keɔ́a wai api kɔ́ mehóle rikó rináii keɔ́a wai.

20 Api ríwɛé yare ménye rinúpú keɔ́a wai, api kɔ́ ríwɛé rikpúúlú keɔ́a wai, api wura rikó risééi-sééi keɔ́a wai api risannye ntɔne ripáha-paha keɔ́a wai, api metuhuta rikó ríléé-leé keɔ́a wai, api metuhuta ne mehóle cóhɔne rikó rififi keɔ́a wai, api ríwɛé ntɔne yare rihúúhúúpare kefi ne mese rikó keɔ́a wai, api mékólóta rikó kefi ne rilírú keɔ́a wai.

21 Sipoo kefi ne sité sɛ́ pɔ́ ne ikólé kefi ne ité le. Nkólé nse nse kápí ne nɔ́pá ihánaa íye wa. Kuyu ripɔ́hɔ́ pɔ́ ne wura hmanɛ le, lin peirente yare keníɛɛnyáni.

22 Am kei kunyóɔnsecáñí yé. Upíima, Uléɛca, rínaɛe nnéi ute ricuruu ne Risáɛpípi pɛe kuyu kpɛ kunyóɔnsecáñí.

23 Ai nkpáni pise re itunɛ née iwáre iké kei metéi n wai. Li we re Uléɛca meyoopi metéi ye ku kpáiiɛnle, kuiyuiɛke ye Risáɛpípi.

24 Ayu písoi yé kumetéi kémeɛ sɔne, ketɛ́ keɔ́a piyoopi api kei ne pimɛyoopi hapɔ́.

25 Ke kesine áke yéé kei píkai n wa nnya ke kusípoó ási yéé kɔ́ píkai n hánaalɛ́.

26 Lɛ́ nnéi lee isoipuri kémeɛ meyoopi ne ríyu m má kápí ne kei sɔnepɔ́.

27 Líkɛrinkɛkɔ́ líka née usoi nkó ye ncaai riyíkí n wai un kɔ́ nnóme má úu kei melone má. Pɛ́ anyiri nyee Risáɛpípi nfaa ritelé kémeɛ n wólalɛ́ mecirɛ pɛe yé kei lomɔ́.

22

1 Uléɛcaatumɛ uu kɔ́ nkói mmɛ́-i ke nfáa nn rí we né nyíse, nn we cáicái yare keníɛɛnyáni yelépi, nn Uléɛca riyópitú ne Risáɛpípi kémeɛ-pɔ́ leeri.

2 Kuyu keɔ́pe kní pɛe wólu nn ne ncée maa tikilɛ́, kuléé kɛɛ ye nfáa n he kun nsipéé keɔ́pe nyenu. Kefi ne meté kaku ye mari, aku ye nɔ́pá iwáre íye kémeɛ apípi toresi. Kuapei yéé písoi itói pɔ́isele.

3 Anóó áa kei líka keɔ́a we. Kuyu kémeɛ ke Uléɛca riyópitú ne Risáɛpípi riyópitú ari yé n we upikeikó pin kei u yáási.

4 Pi yé ukɛyu yé, Urinyiri ari kɔ́ piatii keɔ́a n wólalɛ́.

5 Kesine áke wene, ái yé kɔ́ kei kéfiráa metéi née itunɛ metéi pise, ke Upíima Uléɛca uu pi n kpáiiɛ́ nnya. Api pɛe iyóopi n tú ne nɔ́pá píyei-pɔ́.

Yeesu mekame

6 Uléɛcaatumɛ uu pɛe né maa re: Inóosimé iyɛ́ ye nsímései le. Lɛ́ kai kɔ́ lenɛ. Upíima Uléɛca ye ye n tíyese antepuye api símisi ye uuleecaatumɛ tummele re uké upikeikó lelee nfáani n waine nyíse.

7 Yeesu uu re: Nɔ́ yɛ́e, ne nfáani sɔnepɔ́le. Nkó ye kóso-pɔ́ nsímé meɛ rítelé ntí-i rí we m múílɛ́ ye únarekomɛ le.

8 Né Yohani, née mewai mɛ́ kɔ́ am kɔ́ yenu. Kam n yé am kɔ́ kom, am uléɛcaatumɛ uyee mewai né n nyísente ana-i lolu re ké u yáási.

9 Amá uu pɛe né maa re: A mepócirɛ tí, kape lɛ́ wa! Ne upókeico le nen kɔ́ pipómáreco antepuye ne pɛpɛe rítelé ntí nsímé ní múílɛ́ ukéico! A Uléɛca yáási aa wúla!

10 Uu kɔ́ pimáa né kpá re: Kape lelee kóso-pɔ́ n waine nsímé ritelé ntí m pékaalɛ́! Itunɛ ye tule re tinsímé mmɛ́ nké wa.

¹¹ Nkó yee úu lisone n wai uké n nǎhlē úu kape lisone n wai. Nkó yee mékperinkpe m póriilē uké umecire mékperinkpe pipórii n kpáselē. Nkó yee lisone n wai uké lisone piwai ne kéyu n sí, nkó yee ní nyamí cáká-cáká uké n nyamí cáká-cáká un ne kéyu sí.

¹² Yeesu uu re: Pó yēe, ne nfáani sǎnepǎle. Inéhéé kamí ne wepǎ ké nǎpá úye mewai kulaa u pa.

¹³ Née Ufoí ne Utórǎǎ, Ukpéē ne Upírē, née kǎ Kékoraane ne Kétǎ.

¹⁴ Mǎpí pree pisitukanka caacaa n heere piké ne kuléé kpee ye nfáa n he apipi n yé piké kǎ ne sipoo-mē tintíki piké ne kuyu-i lomǎ nnya ye pínarekome le!

¹⁵ Amá peree mepǎpi ní we ne menírihélaawai pikó ne méwoo méwoo mewai pikó ne pisoikó ne peree piléé n nyǎonse ne nǎpá úye yee nnǎome ní la un kǎ n wai piké léepǎ!

¹⁶ Né Yeesu, ne unéléecaatumē tumpǎle re uké Uléécaā icápine kémee nó símisi re asei ye nyē. Ne Tafiti kumare kémee kewā pírē le. Née rimarewarepi tee n tǎlu.

¹⁷ Nfáasone ne unósi fale ye maa re: A kam. Nkó yee lē n kǎ pǎóké kǎ maa re: A kam. Nkó ke nnírē nn ní we uké kam. Nkó yee míni mee ye nfáa n he ní la uké me yǎsí faalaa.

Tinǎǎ tǎrǎǎ

¹⁸ Mǎpá úye yee kǎso-pǎ nsímé mee rítelé ntí-i ní we n kǎ kam símisi re asei ye nyē. Uye un kei linyine rinkpǎpǎ, Uléécaā yé ásáláú nyē kecáá kapi rítelé ntí-i n símisi liute uyē isoi kémee rikpǎpǎ.

¹⁹ Uye un kǎ kǎso-pǎ nsímé mee rítelé ntí-i ní we kémee inǎwsimé inyine n lese, Uléécaā yé liute uyē líkó lee kuléé kpee ye nfáa n he kémee ne kuyu kémee ní we lese. Pi linsímé rítelé ntí-i símisile.

²⁰ Uyee n símisi re liki lee asei le ye maa re: Eee, ne nfáani sǎnepǎle. Amí! A kam, Upíima Yeesu!

²¹ Upíima Yeesu uké nǎpá úye ípaelé nyíse!